

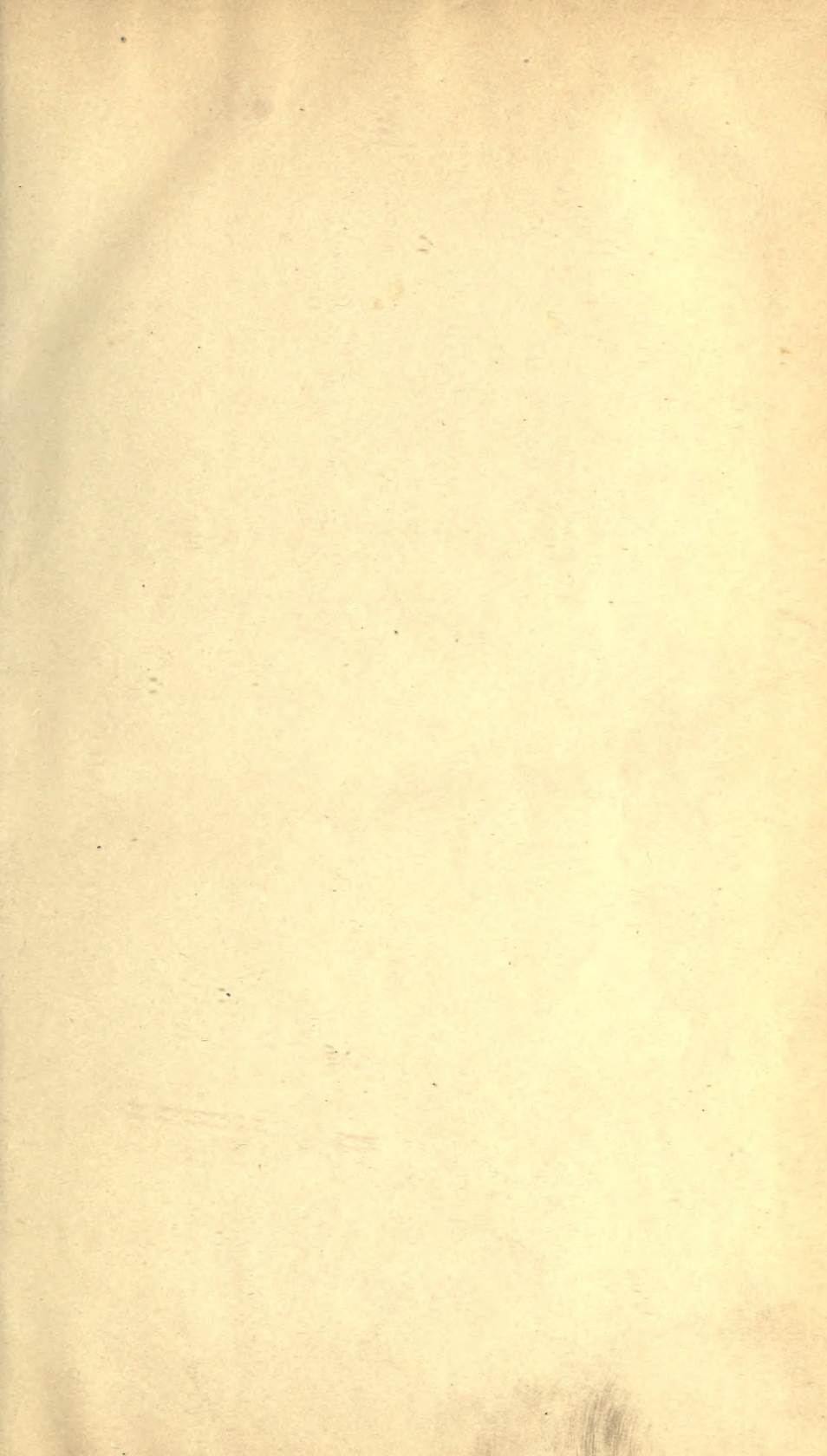

Digitized by the Internet Archive
in 2007 with funding from
Microsoft Corporation

C. 29

3 vol. rel.

CHRISTOMATHIES
ORIENTALES.

CHRESTOMATHIES
ORIENTALES.

CHRISTOMATHES

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

RECEIVED

THE UNIVERSITY OF CHICAGO LIBRARY

11113

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

CHRESTOMATHIES ORIENTALES

OU

RECUEIL DE TEXTES

ARABES, TURKS, PERSANS, GRECS-MODERNES,
ARMÉNIENS ET INDOSTANIS,

PUBLIÉS SOUS LES AUSPICES DE M. LE MINISTRE DE L'INSTRUCTION PUBLIQUE.

ET PAR LES SOINS

DE MM. LES PROFESSEURS DE L'ÉCOLE ROYALE ET SPÉCIALE
DES LANGUES ORIENTALES VIVANTES.

PARIS,

TYPOGRAPHIE DE FIRMIN DIDOT FRÈRES,

IMPRIMEURS DE L'INSTITUT DE FRANCE,

RUE JACOB, 56.

1841.

PJ

349

P35

v. 1

CHRESTOMATHIES
ORIENTALES.

CHRISTIANITY

DE L'EMPIRE

CHRISTIANITY

CHRISTIANITY

CHRISTIANITY

CHRISTIANITY

CHRISTIANITY

CHRISTIANITY

CHRISTIANITY

CHRESTOMATHIE

EN TURK ORIENTAL

CONTENANT PLUSIEURS OUVRAGES

DE L'ÉMIR ALI-SCHIR,

DES EXTRAITS

DES MÉMOIRES DU SULTAN BABER,

DU TRAITÉ DU MIRADJ,

DU TEZKIRET-EL-AVLIA ET DU BAKHTIAR-NAMEH,

PUBLIÉS, ACCOMPAGNÉS D'UNE TRADUCTION FRANÇAISE,

D'UN MÉMOIRE SUR LA VIE D'ALI-SCHIR

ET DE NOTES GRAMMATICALES, PHILOLOGIQUES ET AUTRES,

PAR M. QUATREMÈRE.

1er Fascicule.

PARIS,

TYPOGRAPHIE DE FIRMIN DIDOT FRÈRES,

IMPRIMEURS DE L'INSTITUT DE FRANCE,

RUE JACOB, 56.

—
1841.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

DEPARTMENT OF THE HISTORY OF ARTS

CHRISTIANITY

ORIENTAL

OF THE EAST

OF THE EAST

OF THE EAST

OF THE EAST

OF THE EAST

OF THE EAST

CHRESTOMATHIES
ORIENTALES.

REVISED

DALL & MILLER

THE

CHRISTIANITY

OF THE

THE

EXTRAITS

D'ALI-SCHIR

(TEXTE TURK ORIENTAL)

A L'USAGE DES ÉLÈVES

DE L'ÉCOLE ROYALE ET SPÉCIALE DES LANGUES
ORIENTALES VIVANTES.

PARIS,
TYPOGRAPHIE DE FIRMIN DIDOT FRÈRES,
IMPRIMEURS DE L'INSTITUT DE FRANCE,
RUE JACOB, 56.

—
1841.

REVISED

DAILY-SCHER

THE NEW YORK

THE NEW YORK
THE NEW YORK

1879

THE NEW YORK

THE NEW YORK

در وقت زلزله و غیره احتیاط نماید
و در این ایام خاص و غیره احتیاط نماید
لذا در مجامع و اجتماعات و غیره احتیاط نماید
و در این ایام خاص و غیره احتیاط نماید
و در این ایام خاص و غیره احتیاط نماید
و در این ایام خاص و غیره احتیاط نماید

یقین انکلاغای طبع دانشوری ؛ که میراثینک ایرمیش جهان کشوری
 سنینک حقیقک ایرمیش جهاندارلیغ ؛ جهان خان لیغی غه سزاوارلیغ
 نوایی چو عرض ایلادینک مدعا ؛ کیل و مدعا قیلغیل ایسدی دعا
 (۱) الا تا که شدمیز چو بولغای جهان ؛ جهان اهلیغه بولماغوسی نهان
 سین اولغیل زمان اهلیغه شاه و بس ؛ سنکا عدل ترویجی دلخواه و بس
 قیامت قه چه حشمتینک مستدام ؛ سلامینک قیلیل شاه لار و السلام

(۱) Fol. 828 v°.

یند کوپ داغی نظم گوهر فشان ، بسی نثر داغی جواهر فشان
 که چون تار تسم خامه مشکبیز ، سینک و صفینکا ایلا دیم نکته ریز
 باری گرچه پاک و مخیل ایدی ، ولی بارچا و صفینکا مجمل ایدی
 کیشی نکته نی قیلسا مجمل عیان ، یقین کیم آتینک شرحی تاپماس عیان
 ولی عزیزم ایدی بودور کیم خدای ، اگر بولسه عمر و مغه مهلت فزای
 چیکب طرفه تاریخینکا خامه نی ، قیلیب نکته کا تیر هنگامه نی
 صفاتینکی اول دین آخر غه چه ، خیالات مخفی و ظاهر غه چه
 ولادت کونیدین قوتوب تا بودم ، بارین شرح ایله ایلا کایمین رقم
 بورونراق سالیب طرفه بنیاد آنکا ، بیزاب ذکر آبا و اجداد آنکا
 سوروب نکته سلطانلار احوالیدین ، حکایت قیلیب خانلار احوالیدین
 دیان بارچانینک ملک و دورانی ، معین قیلیب دوری پایانی نی
 دیان کیم قایو آلدی اول جهان ، جهان آنی نی ینکلیغ ایتتی نهان
 چو مسددین ایتی آتینک رختی ، کیم آلدی جهاندار لیغ تختینی
 چو اول تاپتی مسدد یوزیدین فرار ، یند شاه لیق کیمکا تاپتی قرار
 آنکا تیکرو کیم سین شه نیکبخت ، آتادین آنا وارث تاج و تخت
 که حالا چالیب سلطنت نویستین ، تاپیب سین جهاندار لیغ شوکتین
 عدالت بیله خاص اپرور یوقسه عام ، جهان اهلینی نیندوروب سین تمام
 که حق ایلا بان ملک و جاهینک فزون ، حیاتینک طنایینکی ایتسون
 اوزون

غرض کیم بوسوز یتسه انجامیغه ، بو تاریخ یوز قورسا اتمامیغه
 آنکا هر کیشی سالسه آچیب نظر ، بولوب کونکلی مضمونیدین بهره ور

بیراوا که روزی بولوب شاهلیق ؛ صمیریغنه حق سالسا آگاهلیق
 که بیلسا جهانغنه وفا یوقتورور ؛ جهان املیغنه هم بقا یوقتورور
 کوزیکا جهان حشمتین ایلماسا ؛ حق امریدین اوزکا عمل قیلماسا
 عدالت اوچون ایستاسه ملک وجاه ؛ ستم دفع ایلارکا چیکسه سپاه
 هرایش کیم بولور مدعاسی آئینک ؛ غرض بولسا تینکری رضاسی آئینک
 بولوب سلطنت تختیدا فقر جوی ؛ شه اولسه ولی بولسه درویش خوی
 مونی شاهلیغ دیسا ایرماس ییراق ؛ که غفلت دین آگاهلیق یخشیراق
 ولی قیلما دی شاهلاردین کیشی ؛ که بوایش ایرور شاه غازی ایشی
 دیهای عین انسان که انسان عین ؛ هم انسان و هم عین سلطان حسین
 شها کیلدی شهلیق مسلم سنکا ؛ نی شهلیق که درویش لیق هم سنکا
 دیسام ایلایین وصفینک آسان ایپاس ؛ که مینکدین بیرین دیپاک امکان
 ایپاس

ولیکن منکا اولچه مقدور ایدی ؛ اول ایشلارنی کیم اسرو مشهور ایدی
 سنینک وقتینک ایچره کوروب ضعف ورنج ؛ زمانی که نظم ایلادیم پنج
 کنج

که هر کنججیدا اولچه ظاهر دورور ؛ نشارینکغه یوز مینک جواهر دورور
 که آنی کیورکان زمان قاشینکا ؛ باریسین نشار ایلادیم باشینکا
 چو دیوانغه دیباجه قیلدیم رقم ؛ صفاتینکنی شرح ایلادیم آنداهم
 که هر لفظینی عقل جوهر شناس ؛ کوروب جوهر فرد ایلار قیاس
 چو نظم الجواهر بیتیب آئینکا ؛ اوکوش وصف درج ایلادیم ذاتینکا
 که انجم زرین گرتوکار عقل کوز ؛ ایپاس هر گوهرنینک بهاسی هنوز

ایزدی آناسی شهریار پرویز اوغلی ایردی و شیرویه آغا اینیسینی اولتوروردا
 شیرین آنی چوروب ایردی اول جهت دین کیم اوزی اسراب ایدی و آندین
 بیر اوغول بولوب ایردی آتی یزدجرد آناسیدین سونکرا هم اصطخردا بولوب
 ایردی آنی تکلیف بیله تخت قه اولتورتتی لار و آنینک زمانیدا عجم
 ملکی ایشی ضعیف و متزلزل بولدی و هریاندین دشمن لار استیلا تاپتی لار
 بتخصیص عرب و یزدجرد مدتی سعی قلیب ایلک ایاغ اوردی بولدورا
 المادی و امیر المومنین عمر رضی الله عنه چیریکی کا ملکین آلدوروب قاچیب
 ملک عرب ایلکی کا توشتی و اسلام لواسی سرافراز بولوب کفر علمی
 نگوئسار بولولدی یزدجرد قاچیب اصفهانغه باریب آندین کرمانغه کیریپ
 آندا هم تورا آلمای مروغه باردی و آندا هم (۱) کینجه قاوغون کیلیب یالغوز
 بیر تیکیرماندا یاھوندی تیکیرمان اییاسی آنینک آت و توینغه
 کوزقار ایتیب آنی اولتوروب جهاتین اییالادی و یزدجردینک پادشاه لیغی
 ییکیزمی ییل ایردی

مثنوی

اکثر یزدجرد اولسون ارشهریار؛ و کز بهمن اولسون کز اسفندیار
 که قویدی وجود اویکا چون قدم؛ ینہ آنکا بولمق کیراکتور عدم
 سکندر دیک آغان یوروب بحر و بر؛ اگر تاپسا مینک ییل جهاندا مقر
 ینہ بولسه مامور توقوز سپهر؛ آتی نعلی بولسه یاروق ماه و مهر
 باروردا چوقالاس بولاردین بیری؛ تنہاسین ایلارکا قیلماں کری

مسندنشین، بس آشفته قیلدی یانا ملک ایشین، قتل اولدی اول داغی
 تاپهای درنک، ولی کیلتوروب ملک حالغه ننک،
 کسری مهرجیس اکاسره ملکی بوییرکا بیتکاندا پریشانلیغ کوپ
 یوزلانگان اوچون تاریخی مضبوط ایماس موخلار هر نوع نیبه بیتیب دورلار
 اما طبریدا بو نوع مسطور دور کیم کسری مهرجیس اهوازدا ایردی اول اردشیر
 بابک نسلیدین ایردی اکاسره ارکان دولتی آنی تاپیب کیلتوروب تخت قه
 اولتورتتی لار و اول بیرنجه کون پادشاه ایردی ولیکن بر اولوق ایش
 عهده سیدین حقا آلمادی عاجز بولدی آنی داغی دفع قیلدی لار چون
 ملک شاه سیز بولا آلماس نصیبین دیگان بیرا و خراد خسرو آتلیغ پرویز
 آتلیغ خسرو اوغلانلاریدین تاپتی لار که شیرویه قارداش لارین قتل قیلوردا
 قاچیب ایردی و یاشونوب یورور ایردی آنی کیلتوروب تخت قه
 اولتورتتی لار اول داغی باشقارا آلمادی آنی داغی آرادین کوتاردیلار
 و رخصت بیردیلار کیم کیلکان بیرینکا بار چون پرویز اوغلی ایردی وینه
 کوپ نوشیروان نسلیدین فیروز مهران آتلیغ کیشینی تاپتی لار کیم اناسی
 مهان دخت ایدی اما اول کیشی معجون وش ایردی چون تخت قه
 اولتوروب تاج باشیغه قویوب ایلیکا توردیلار اول پریشان سوز ایتا باشلادی
 کیم منکا بو تخت و تاج دین ننک و عار دور کوردیلار کیم اول داغی برایش
 قابلی ایرماس آنی هم آرادین سوردیلار وینه کیشی تیلار ایردی لار مغرب شهرلاریدا
 فرخ زادنی تاپتی لار و تخت قه اولتورتتی لار و آنی هم پرویز اولادیدین
 دیب دورلار و اول داغی آلتی آی سلطنت قیلغاندین سونکرا قتل غه کیلدی
 آندین سونک متحیر بولدی لار و اول وقت دایزد جرد بن شهریار اصطخردا

دو، اول ایتنی وفا چرخ قیلدی ستم، آنکا یوق که یالغوز یانا
بیرکا هم،

آزم دخت چون پادشاه لیق قه (۱) اولتوردی کیشینی وزیر قوبادی
و ملک ایشین اوز تدبیرورایی بیله یاساماق مقرر قیلدی و اول توران دخت
سینکلی ایردی و اکسره دودمانیدا آندین صاحب جمال راقتور اמידور ایردی
و پرویزینک فیروز هرمز آنلیغ سپهسالاری بار ایردی کیم خراسان ملکینی
آنکا بیریب ایردی و اول رستم آنلیق اوغلین اوز خلافتیغه ییباریب
ایردی و رستم بغایت بهادر کیشی ایردی و بواول رستم دور که امیر المومنین
عمر رضی الله عنه مداین غه سعد و قاصنی اسلام چیریکین باشلا تیب یزدجرد
بورستم فی اوترو ییباریب دور کیم انشاء الله اوز ییریدا کیلکای و فیروز هرمز
ضعفاه مشعوف کیشی ایردی آرم دخت هواسیدا بی اختیار بولوب حرم
جانبین رعایت قیلما ی شهوتقه مغلوب بولوب کیشی آراغه سالیب
تعشق اظهار قیلدی آرم دخت کیجهکا وعده بیریب اول موعده بیتگاندا
بووردی کیم آنی اولتوروب باشین قصر ایشیکی دین آستی لار چون
نانکلاسی خلایق مونی کوردیلار چون اولوغ کیشی ایردیلار متغیر بولدیلار
کیفتینی معلوم قیلغاج تسکین تاپتی لار و فیروز هرمز غه طعن قیلدیلار رستم
ایشیب خراسان دین سپاه تارتیب مداین غه کیلیب آرم دخت بیله
مصاف قیلیب آنی توتوب هم آناسی قیلغان مدعانی حاصل قیلدی هم
قانیغه قصاص قیلدی و آندین سونکرا سلطنت قیلور غه کیشی تاپمادیلار
و آنینک سلطنتی زمانی آنی آی ایردی، چو آرم دخت اولدی

تاپیلهادی پرویزنیک توران آتلیغ قیزی پادشاه کوتاریب تخت قه
اولتورتی لار (مثنوی) چو غصب ایلادی شهرایراد ملک، آنینک
ننکیدین بولدی برباد ملک، جزاسین آنینک فرض بیلدی سپهر،
اوز اوزنیغه بوایشنی قیلدی سپهر،

توران دخت چون پادشاه لیق تختیغه آرام توتتی بغایت عاقله
ایردی بیلدی کیم ملک آنکا اوزکالاردیک وفا قیلماغوسیدور داد وعدل
بنیاد قیلدی و خلائق قه کوپ امیدوارلیغلار بپردی اوزیدین بورونفی جمع
اکسره زمانیدین قالغان شقاق لارنی جمیع رعایاغه باغیشلاب دفترلارنی
یودوردی و بخشی آیین لار آراغه کیوردی و پرویز زمانیدا روم دین جیلبا
آتلیغ بت کیم مداین غه کیلتوروب ایردی و روم لوقلار تیلار ایردی لار و اکسره
بیرماس لار ایردی آنی روم لار غه یسباردی و مصالحه ملک مصاحبتی
اوچون کیم آلازدین ایلکا آسیب تیکماکای قیصر متت دار بولوب یاراشتی
و خلائق آندین بسی مسرور بولدی لار و آنینک زمانیدا حضرت مسید
المرسلین صلی الله علیه وسلم فنا تنکنایی دین بقا عالمی غه خرام قیلدی
و خلافت ابا بکر صدیق رضی الله عنه غه مقرر بولدی و توران دخت
شهرایرادنی اولتورکان کیشینی کیم مسروح خراسانی دیملار ایردی تربیت
قیلیب وزارت بپردی و بیر ییل و تورن آي پادشاه لیق قلعاندین
سونکرا ملک کاوداع قیلدی و پرویزنیک سیرا غراق قرابتی دین
جشتند آتلیغ کیشینی تخت قه اولتورتی لار و اول بیچاره داغی بیر
آیغچه خیالیغه سلطنت دین کوپ ماخلویا یول بیریب عالم دین اوئتتی
(مثنوی) چو توران سربر اوزره تاپتی سکون، آنکا هم وفا قیلهادی چرخ

و نیک اندیش لیک کا مشہور اتفاق بیلہ آنی وزیر قیلدی کیم
اولغاغونچہ ملک تدبیرین قیلادور و روم تغریدا (تغریدا) شہر ایراد دیکان
پرویز نیک بیر اولوق کیشی سی بار ایردی کیم هر گلی ایش قیلسا
آئینک بیلہ مشورت قیلماي اول ایشنی قیلدیلا راول بو ایشدین متغیر
بولوب اردشیر کا خروج قیلدی و چیریک تارتیب کیلیب اردشیرنی هم
مهرجیسنی اولتوروب مداین تختیدا تاج باشیغه قویوب پادشاه لیق قه
اولتوردی و اردشیر بیر ییل و آلتی آی پادشاه ایردی، یانا اردشیر ایردی
طفل نوزد، که بولدی مقامی سریر بلند، بیسیک تخت دین چرخ به
و هم و باک، قویسی تاشلاب اول طفل بولدی هلاک،

شهر ایراد چون پادشاه لیق تختیغه اولتوردی چون آندین اولوغراق
و تینک توشلوق ایل بار ایدیلا ر آلا رغه آئینک خدمتی قاتیق کیلور
ایردی و عار قیلورلا ر که آنکا اکاسره قاعده سی بیلہ ملازمت قیلغایلا ر
و اکاسره نیک قاعده سی بو ایردی کیم صباح کیم ایلکا بار عام بیورولا ر
ایردی خلایق بیر اوپوب سجده قیلورلا ر ایردی اما آنکا بعضی قیلسالا ر
بعضی غه بویون یاریلیغ بیرماس ایردی کیم سجده قیلغایلا ر اکاسره اتلانور
بولسلا ر ایردی رسم ایردی کیم سپاه سیراق دین حلقه اوروب تورلا ر ایردی
بیر کون شهر ایراد اتلانغاندا بوسم (رسم) مرعی ایماس ایردی اول
آشفته لیق قیلدی کیم نیکا معهود قاعده بیلہ سپاه آراسیدا بیر او بیر
سنان بیلہ بوینیغه اوروب اولتوردی و ایباغیغه ایپ تاقیب محلات قه
سودرادیلا ر کیم تیکماس کیشی سلطنت خیالین قیلسه سزائی بو دور
و آئینک سلطنتی قیرق کون ایردی چون اکاسره نسلیدین کیشی

رعایت قیلای دیدی اول قبول قیلما دی و قتل استدعاسی قیلدی ایرسه
 قتل بویردی بو جهت لاردین خلاق آندیسن جانیغه ییتیپ ایردیلار
 بارچا اتفاق بیله شیرویه بیله کیم مریم دین توغوب ایردی اتفاق
 قیلیب آنی پادشاه کوتاربب پرویزنی توتوب حبس قیلدیلار شیرویه
 ایتی لار کیم اول مونداق ناشایست ایشلار قیلیب دورانی اولتور یوقسه
 سینی اولتورور شیرویه دیدی حجت بیله اولتورای قیلغان ایشلارین ایتیپ
 ییساردی هر قایسیغه بیر جواب ایتی ایل غوغا قیلیب ییکیرمی مینک
 محبوسنی چیقاردیلار شیرویه کوردی کیم ایش اوزکا بولدی مروانشاه اوغلی
 ییساردی کیم خسرونی اولتوردی آتاسینی اولتورکاندین سونکرا آنینک
 هم جسمیکا عظیم رنج طاری بولوب ییتی آیدین سونکرا حیات و دیغین
 قیلدی ملک حرصیدین اون ییتی آغا اینیسی داغی اولتوردی مونچه
 شقاوت قه متصدی بولغاندین سونکرا بولار نتیجه سیدین کسری ارسلان
 کسری قباد بن فیروز بوآرادا دور (مثنوی) چو شیرویه دون برگشته بخت،
 (۱) بوینکلیغ لقب لار بیله آلدی تخت، هنوز ایلامای تخت اوزره مقام،
 بویردی فلک تخته ساری مقام،

اردشیر بن شیرویه چون شیرویه وفات قیلدی و جمیع ملک تیکار
 آغا اینیسی اولتوروب ایردی هیچ کیشی کیاسره دین تاپیادیلار کیم پادشاه
 قیلغایلار شیرویه نینک ییتی یاشار اوغلی بنار ایردی ضرورت دین آنی
 پادشاه قیلدیلار و چون اردشیر کچیک ایردی مهرچیس نی کیم پرویزنینک
 خانسالاری ایردی و بغایت رای و تدبیرکا منسوب ایردی و پاکت نفس

شیرویه که آئینک اوغلی ایردی مامور بولدی مونکا کیم فرهادینک بی
کنه قتلغه آتاسینی قصاص قیلدی و بولار بارچه اجمال بیله اوتتی امید
اولکیم بارچا اوز محلیدا تفصیل بیله داغی ادا بولغای انشاء الله و خسرو
پرویزینک سلطنتی اوتوز ییل ایردی (مثنوی) چو خسرو بولوب ملک
ایله سرفراز، ملوک ایچره تاپتی بونوع امتیاز، ولی چرخ ایلاب ستم
سازلیق، زوالیدا هم بیردی دمسازلیق،

شیرویه بن خسرو شیرویه آتاسینی اولتورکاندین سونکرا پادشاهلیق
تختیغه اولتوردی و آتاسینی اولتورکانی نینک شرحی اوزون دورا اما مجملی
بودور کیم خسرو نینک غایت تجملی و جاهیدین اولسوع کیم یوقاری
تعداد قیللیدی دماغیدا غرور و فعلیدا فتور واقع بولوب ایردی و سیاست
و غضبی ایلکا حد دین آشیب ایردی اولجمله دین بیری بو کیم منجم لار
آنکا دیب ایردی لار کیم شینک زوالینک اوز اولادینک بیری نینک
ایلیکیدا بولغوسیدور بو هذیان جهتی دین اون ییتی اوغلینی بیر حصارغه
سالیب محبوس اسراب قویماس ایردی کیم خاتون کیشی آلا رغه قاشیغه
یاووغای کیم منجم لار ایتقان امر صورت باغلاغای یانا اوز اولوسیدین
العهدۃ علی الراوی ییکیرمی مینک کیشینی زندانغه سالیب ایردی کیم
بولاردین مینک کیشی اعتبارلیق اولوق کیشی لار ایردی بیر چیریکدا
بخشی یورومادینکیز دیب و هر کون نیچهنی بو یوروب ایردی کیم اولتورور لار
ایردی و مردان شاه آتلیغ سه سالارینی کیم نیچه مهلکت نینک سرداری
ایردی منجم لار دیکان بیله کیم سنکا زابلستان حاکمی دین حذر بار
تیلایب گناه سیز اولتورور دین اجتناب قلیب قولین کیستوردی و سونکرا

قیاضه دین قالغان ایردی کیم بیریدین یا نا بیریگا دریا بیله ایلشوردا ییل
 آنی مداین غه کیلوردی و اول نصرف قیلدی و آنی گنج باد آورد دیدیلار
 آنلانغانیدا نیچه یوز سقا مقرر ایردی کیم (۱) گرد محلیدا یولیدا عو سیبار
 ایردیلار و نیچه یوز خادم عودسوزلار بیله بخورات کویندوروب ییل
 طرفیدین آلیب یورولار ایردی و کسری طاقین دیب دورلار کیم یار بحق
 ایردی اول توکاندی و شیرین دیک محبوبی ایردی کیم عالما آینه کدیک
 حسن و لطافت و جمال و ملاحت هیچ کیمدا یوق ایردی و فقیر بارچه
 مورخ لا نقیضی طرفیدین ایکی سوز تاپیب مین کیم آنکا دست بیردی
 کیم هیچ کیشیکا دست بیرمایدور اوتکان بارچادین کلی راک دور بیری
 اولکیم اگرچه شیرین دیک عالم نادره سی محبوبی بار ایردی ولی فرهاد
 دیک هم عالم عجبده سی رقیبی بار ایردی کیم عشق و نیازی اطرافیدین
 با وجود خسرو دیک پادشاه کونکلی فرهادقه میل قلیب الشفات و ترحم
 ظاهر قیلدی و آنی بلیب خسرو رشک دین مکر بیله فرهاد قتل غه باعث
 بولدی کیم آندین مشهور راق دور کیم بیتیمه کی حاجت بولغای ینه بیری
 حضرت رسالت صلی الله علیه و سلم بعثتی کیم آنیتک زمانیدا واقع
 بولدی کیم بو اوتکان بارچه مکنت و تجملنی بودولت نینک میشک
 اولوشیدین بیر اولوشی توتسه بولماس کیم اولحضرت آنکا دین و اسلام
 دعوتیغه نامه بیتیب کیشی ییباردی و اول بو مزخرفات غروریدین
 اولحضرت نینک مبارک نامه سین بیرتتی و اطاعت قیلهادی و اوز
 ملک و دولتیغه قصد قیلدی و حضرت معجزه سیدین ملکیکا زوال دارنوب

ایردیلار و تورث پایه سیدا انجم و افلاک و اقالیم سبعة صورتین خوبراق
 وجه بیله تارثیب ایردیلار کیم اول آندا اولتوروب سلطنت قیلور ایردی ینه
 بیر باج کیم وزنی آلتیش باتمان ایدی آلتون دین کیم مینک کوهر
 بیله مکلل قیلیب ایردیلار کیم هر بیرى بیر چوبچوق یومورثقه سی چه
 و اوستیدا کوهر شجره کیم ملک خراجی ایردی و اول تاجنی آلتون
 زنجیر بیله باشی محاذیسیغه آسار ایردی ینه بیر فرش ایدی دیبادین
 کیم وسعتی بیر جریب ایردی کیم آنی جواهر بیله مرصع قیلیب ایردیلار
 یاشیل دیبا و کوناگون جواهر سبزه و ریاحین اورنیغه کیم قیش کیم بو نیمه لار
 یوقتور بو فرش اوستیدا مجلس توار ایردی ینه بیر آت ایدی کیم شبدیزغه
 مشهور ایردی کیم سایر آت لار دین تورث قاریش بیسیک راک ایردی
 کیم اول اولکان دین سونکرا صورتین تارثتوروب آنینک بیله خرسند بولور
 ایردی ینه بیر باربد آتلیغ مغنی ایردی کیم زمانه نینک یگانه سی ایردی
 ینه شاپور آتلیغ نقاش ایردی کیم آنینک نظری هم اول زماندا یوق
 ایردی ینه بزرگ امید دیک (آتلیغ) وزیرى بار ایردی کیم عصرى نینک اعلمی
 ایردی ینه مینک قلاده پیل و آنینک زمانیدا پیل هندوستان دین اوزکا
 بیردا بالالادی و اول هم غریب امر ایدی اون سیکیز مینک آت طوبله
 سیدا پرورش تاپار ایردی که تورث مینکی اوزی نینک
 جنبتی ایردی اون ایکی مینک آق تیوه سی بار ایردی که ترکی دیرلار
 شادروانیدا نیچه مینک صاحب جمال کنیزک ایردی کیم آلار دین نیچه یوزی
 مغنیه ایردی لار کنج باد آورد آنکا نصیب بولدی و اول مینک تیوه دا آلتون
 و کومیش و جواهر و نفایس ایردی کیم روم دین نیچه مینک پیل دا

ایتنی لار کیم هرز سنگا روم عزیمتی بویوزوب بهرام نی بیزینک انتقامیمیز
جهتیدین تیلاب ملکنی بیرکوسیدور اگرآنی آرادین کوتارساک خاطر
جمع بولور پرویز جواب بیرمادی آلا آیینک تیکتورغانیدین اول ایشکا
رضا فهم قیلماق تهمتی بیله هرزنی هلاک قیلیب آز کیشی بیله پرویزنی
فرات سوییدین اونکاریب روم عزیمتی قیلدیلار یولدا بیر(دیر)دا توشوب
ایردیلار کیم بهرام سپاهی پیدا بولدی بندویه پرویزنی اوزاتیب اوزی
آیینک سلطنت لباسین کییب قالدی سپاه ییتکاج ایشیکنی باغلاب دیر
تامیغه چیققی آنی اول لباس ایلا پرویز گمان قیلدیلار دیدی کیم چون
سیرکا گرنار بولدوم بغایت کوفته دورمین بو کون دیر تیکراسیدا اولتورونک
تانیلا مینی آلیب یانینک چون بو نوع التماس قیلدی اول سپاه قبول
قیلیب دیر تیکراسیدا توشتی لار تانیلاسی چون آنی چیقاردیلار قیلغان
تدبیریدین واقف بولدیلار چاره یوق ایردی بهرام قاشیغه ایلتی لار بهرام
آیینک تبعی کوپ جهتیدین اولتورالما دی چون پرویز رومغه ییتی قیصر
آنی کماهی حالین بیلیب یخشی دلجو بلوق قیلیب مریم آتلیق قیزین
آنکا نکاح قیلدی و قالین مدد بییریپ اوزاتتی بهرام اوستیکا کیلیب
بهرام آندین باسیلیب قاچیب خاقان قاشیغه باردی پرویز مداین
تختیغه اولتوروب کوپ مهالکنی حیطه تصرفیغه کییوردی و مکنت و شوکتی
بیریزیکا ییتیمیم آندین بورون سلاطین غه میسر بولمایدور ایردی و بعضی
مورخلار آنکا میسر بولغان نیمه لارنی حیرت طریقی بیله تعداد قیلیب
دورلار اولجهلهدین بیریر بیر تخت دور کیم آنی طاقدیس دیرلار ایردی
آلتوندین کیم ارتفاعی یوز قاریش ایردی و آنی جواهر بیله مرصع قیلیب

بهرام چوبینه چون هرمزنی ارکان دولتی کور قیلدیلار و خسرو پرویز
 ارمن دین کیلیب آتاسی تختیدا اولتوردی بهرام چوبین آنینک
 اوستیکا چیریک تارتیب اول داغی سپاه یاساب بهرام غه اوئرو چیقستی
 و انهرواندین اوئوب بیر بیریکا یاقین لاشتی لار پرویز کوردی کیم
 بهرام بیله مقاومت طاقتی یوقتور هرمزدین استمداد قیلیب رای تیلادی
 هرمز بیتیب اییباردی کیم خزاین بیله اوغول اوشاغینکنی بیرک
 قوزغان لارغه مضبوط قیلیب رومغه باریب قیصر دین مدد تسیلا پرویز اول
 دیکان دیک قیلیب بهرام ولایتی دین روگردان قیلیب قیصر غه پناه ایلستی
 بهرام پرویز غه قاوغونچه ییباریب اوزی مداین غه کیلیب پادشاه لیق قه
 اولتوردی چون پرویز قیصر امدادی بیله آنینک اوستیکا کیلیب اول داغی
 چیقیب اوروشتی باسیلیب خاقان خدمتیغه باردی آندا زهر بیریب
 بهرامنی آخر قیلدیلار و آنینک سلطنتی ایکی ییل و بیر نیمه ایردی
 بعضی تاریخدا آنی ملوک عددیغه کیور مایدورلار و شیروان سلاطینی فی
 آنینک نسلیدین دیب دورلار و آنینک نژادینی بعضی کرکین میلادقه
 بعضی یزدجرد بن بهرامغه بیتکوروبتورلار (مثنوی) چوبهرام چوبین فی
 بخت بلند، جهان ملکیدا ایلادی ارجمند، (۱) ولی آنی پرویز تیندورمادی،
 دم اورمادی تا ملکدین سورمادی،

خسرو پرویز بن هرمز و اول وقت دا کیم بهرام دین یوز قایتاردی
 بندویه بیله بسطام هم آنکا طغایی ایردیلار و هم سپهسالار و هرمز کوزیکا
 آلامیل تارتیب ایردیلار و هرمز انتقامیدین (آمن) ایرماس ایردیلار پرویز غه

(ایردی) سپهسالار قلیب خراسانغه پیاردی بهرام خاقان بیله اوروشوب خاقان
 و اوغلی بهرام ایلیکیدا قتل غه ییتی لار خان چیریکیدین بهرام غه حد دین
 تاشقاری توشوب ایردی بعضینی کیم سلاطین غه لایق بولغای هرمز خدمتیغه
 ییباردی و کوپ تحسین و احسان طمع توتتی هرمز غه بدگوی لار مونداق
 ییشکور دیلار کیم بهرام اسرو کوپ غنیمت آلیب دور داغی سنگا آرنیمه
 ییباریب دور هرمز جهت سیز بد فعل لیغیدین و مال حرصیدین
 بهرام نینک ایشین پسند قیلماي مشهور موند اکتور کیم آنکا یورونچاک
 و چرخ ییباردی کیم قیلغان ایشینکا لایق بولار دور بهرام چوبین متغیر
 بولوب آنکا یاغیقتی داغی پرویز آتیغه و آنینک نوکرلیکی کا اوزین منسوب
 قیلدی غرضی بو تدبیر ایردی کیم هرمز اوغلیدین بدگمان بولوب آرادین
 کوتارکای و بهرام آسانلیغ بیله هرمنی دفع قلیب پادشاه لیغنی آغای
 و بورایی موافق توشی هرمز پرویز قصدیغه مشغول بولوب پرویز و هم دین
 قاچیب ارمن ولایتیغه باردی و شیرین کا عاشق بولدی آنداک که شرحی
 کیلکوسیدور انشاء الله چون پرویز قاچتی بهرام غه بارمادی هرمز بیلدی
 کیم بهرام کید قلیب و اوغلی گنده سیز ایرکاندور سپاه یاساب بهرام
 اوتروسیغه ییباردی بهرام آنینک پیغامین (سپاهی بیله) اوروشوب باستی
 و هرمز کارخانه سلطنتی متزلزل بولدی چون ارکان دولت آندین ناراضی ایردی لار
 توتوب کوزیکا میل تارتیب ارمن غه کیشی ییباریب پرویزنی کیلشوروب
 پادشاه قیلدی لار و آنینک سلطنتی اون بیر ییل و بیرار نیمه ایردی
 (مثنوی) ینه هرمز اولدی چو کشور خدیو سیاست لاری سالدی ایلیکا غریو،
 آنکا داغی ایلدین یتیب انتقام، عدم کشوری ساری قیلدی خرام،

کیم کوپ او توننی آز اوت کویدورور تختی نینک تورث پایه سیدا تورث سوز
 بیتیلیب ایردی کیم هرکیمدا پادشاه لیق یوق کامکارلیق یوق و هرکیمدا
 خاتون یوق غمگسارلیق یوق هرکیمدا فرزند یوق دوستدارلیق یوق
 هرکیمدا بولار هیچ قایسی یوق بیمارلیق یوق و آتینک آثاریدین رومیه
 شهری دیب دورلار کیم مداین یانیدا انطاکیه طرحی بیله یاسادی و سلطنتی
 زمانینی بعضی قیرق ییل و بعضی قیرق ییتی ییل و ییتی آی دیب
 دورلار، انوشیروان خسرو دادگر، که آباد ایدی عدلیدین بحر و بر، آنکا داغی
 دوران وفا قیلهادی، سنکا قیلهاغای چون آنکا قیلهادی،

هرمز بن انوشیروان (۱) آتاسی و صیستی بیله تخت قه اولتوردی
 بعضی آنی ظالم و جابر دیب دورلار اما بعضی عدل و انصاف غه نسبت
 بیریب دورلار هر تقدیر بیله سیاستی غالب و انتقامی شدید
 کیشی ایردی اگرچه اول (لار) انوشیروان قواعد و رسومینی مرعی توتتی اما آز
 گناه غه کوپ سیاست قیلور جهتیدین ایل آندین متوهم بولدیلار و موجب
 تنفر بولدی چون ایلدین تنفر معلوم قیلدی اول جهت دین طبعیدا
 انتقام و سیاست صفتی غالب ایردی رعایا غه خراجنی ارتوردی
 و سپاهیغه جزوی جریبه او چون قتلنی لازم توتتی چون ایل بیر یولی
 نومید بولدیلار اطراف دین دشمن لار ملکی طمع غه یوز قویدیلار روم دین
 قیصر روم و عرب دین عباس الاحول و مغرب دین عمرو الازرق
 و ترکستان دین خاقان چین بورونغی اوچاونی تحفه و هدایا بیله استرضاء
 قیلیب قایتاردی اما خاقان چین باشیغه بهرام چوبینه کیم عجم ملوکیدین

خاتم الانبیاء دور صلی الله علیه وسلم آئینک شانیدا نازل بولدی و اولحضرت
متولد بولغان کیجه آتشکده لارنیک اوتی کیم نیچه مینک ییل اوچماکان
ایردی اوچتی وساوہ دریاسی بیرکا سینکدی آنداق کیم سواثری آندا
قالمادی و اون ایکی کنکره کسری طاقیدین ییقیلدی و کسری بو ایشلاردین
منتخیر بولوب سطح کاهن نی تیلاب آندین بوایش کیفیتین استفسار
قیلدی ایرسا اول ایتی کیم بوایشلار آنکا دلالت قیلور کیم بو کیجه عرب دا
قریش قبیلہ سیدین بیر کیشی متولد بولیش (بولغای کیم فرس ملوکی
دولتی آئینک زمانیدا آخر بولغای و اول آخر زمان پیغمبری بولغای
نوشیروان بعثتی قاچان بولورینی سوردی سطح کاهن ییقیلغان اون ایکی
کنکره عددی بیله سیندین سونکرا اول صاحب دولت بارچاغه مستولی
بولغای و ملتی عالمی توتقای و آنداق که اول ایتیب ایردی بولدی
و نوشیروان بارگاهیدا ثورت آلتون کرسی دایم قویولور ایردی بیریدا
بزرجمهر اولتورور ایردی بیریدا قیصرروم و بیریدا قباچاق خانی و آئینک
سایر سلاطین اوچون وصیت نامه سی باردور کیم نی دستور بیله سلطنت
قیلغایلار کیم بو مختصر دا اول کنجایش یوقتور کیم بارچاسین بیتیکای ایکی
اوچ کلمه بیله اختصار قیلدی و اول بولار دور کیم عدل بیر قوروغان دور کیم
سوسالیب ییقیلما س اوت بیله کویماس منجنیق بیله بوزولماس
و عدل کنجی دور کیم کوپراک آغان اسایی (آلسانک) کوپراک بولور و ازراق
خرج قیلسانک ازراق بولور و خردمند اولدور کیم مخفی آنداق ایش
قیلماغای کیم آشکارا آنی قیلا آماغای و بیراوعیی دا سوز آنداق دیماکای
کیم یوزیدا دی آماغای اوروش دا (د) شهن آزدیب غافل بولمامک کیراک

رومی (۱) مستخر قلیب قیصرنی توتوب خراج بونیغه قویوب مقرر قلیب
 کیم هر ییل بیر قاتلا آنینک درگاهیه کیلکای داغی منت قویوب قایتیب
 چین ملکیکا خاقان اوستیکا یوردی و خاقان صلح جانبی دین کیویب
 فرغانه دین ییرینی نوشیروانغه مسلم توتوب قیزینی انکا بیویب اوزاتتی
 و نوشیروان آندین قایتیب هیاطله ملکین مستخر قلیب هندوستان عزیزتی
 قیلدی رای هند چون اوزین انکا حریف کورمادی تضرع و نظم یوزیدین
 کیشیلار آراغه سالیب اول داغی خراج قبول قیلدی آندین قایتقاندانکا
 عرض قیلدیلار کیم قبحاق دربندغه مستولی بولوبتور اول یولغه عبور قلیب
 قبحاقنی مقهور قلیب دربندنی آلیب آبادان قلیب یخشی کیشیلار تعین
 قلیب آنداق مضبوط قیلدی کیم اول ناحیت دین خاطری جمع بولوب
 مداین غه عزم قیلدی و دربند نواحیسی داغی قبحاق بوزغان قورغانلارنی
 عمارت قلیب کیشیلار تعین قیلدی و ممالکی یوللارنی توزاتتیب
 سولارغه کوپروک لار باغلاب اهل فسادنی یوللار دین با الکل (بالکل) دفع
 قیلدی کیم مسافرلار فراغت بیله باریش کیلیش قیلغایلار و سیف ذی یزن
 حمیری که یمن پادشاهی ایردی و ملکین مسروق بن ابرهه آلیب آنی
 یمن دین چقاریب ایردی نوشیروان درگاهیه یوز قویوب استمداد قیلدی و ظلم
 کورکوزدی و نوشیروان امداد قلیب دریا یولیدین یمن غه ییباریب
 آنینک کومکی مددی بیلا ملکین آلدی و ابرهه اول کیشی دور کیم مکدن
 بوزغالی عزیمت قلیب ایردی کیم طیر ابابیلانی باری تعالی ییباریب آنی
 و چیریکن هلاک قیلدی و الم ترکیف سورہ سی بیزینک پیغمبرغه کیم

مدفوننی آغیل کیم مین سیندین باغ سائقون آلیب مین یوق اوزکا
 نیمه اول ایتتی کیم مین سنکا باغنی هرنی بیله آنکا داخل دور سائیب مین
 بعضی دیدیلار کیم بو خزینه بیت المال دخلی دور پادشاه غه تعلق توتار
 هر تقدیر بیله ما جرا نوشیروان غه ییتیشتی نوشیروان سوردی کیم اوغول
 قیزی نک بارموهمانا کیم بار ایردی بو یوردی کیم اول بیرنی نک قیزی
 اول بیرنی نک اوغلی غه بیر دیلار و اول دینه نی اول یانکغی کده خدا
 بولغانلار غه مسلم توتتی لار بیر کون بیر یولدا توشوب کباب بو یوردی توز
 یوق ایردی یاقین دا بیر کینت کوروندی بیزا و بساردی توز کیلتورکلی
 نوشیروان مبالغه قیلدی کیم توزنی سائقون آل مجلس حضاری ایتتی لار
 کیم بو توز غه نی مقدار بها بولغای که سائقون آغیلار دیدی کیم مونجه بی
 مقدار نیمه اوچون پادشاه نیچوک یامان رسم قویغای یامان رسوم جزوی
 بولسه هر کیشی بیر نیمه آرتوروب آنی کلی قیلورلار و بدنام لیق آنی بنیاد
 قیلغانچه بارور دار الملکی مداین ایردی کسری طاقین اول یاسادی و عدل
 زنجیرین اول آستی و بزرجمهر حکیم آنینک وزیر ایردی آنینک مشورتی
 بیله مزدک کا استمالت بیریب ایلک کا کیوردی و خصوصیت لار طاهر
 قلیب اتباعین ملازم قیلدی و حجت بیله آنینک دینی باطل ایرکانسی
 آنکا ثابت قیلدی و آنی و جمیع اتباعین تیریکلای چاهلار غه سرنگون
 کومدوردی و اوزین اوز ایلکی بیله اولتوردی و عالم یوزینی آنینک
 ناپاک لوشدین پاک قیلدی و ایتسه بولور کیم بارچا عدالتی بیر
 ساری ایردی و بو بیرنی بیر ساری و آنینک زمانیدا روم قیصری
 آنینک بیله مخالفت اظهاری قیلدی نوشیروان سپاه تارتیب

آثاریدین فارس دا کازرون و عراق دا حلوان و موصل دا ج قوت
 وطبرستاندا نیچه موضعی دیب دورورلار و اوجان و شهریارمانی داغی آنکا
 نسبت بیروزلار و مورخلار جاماسبی ملوک اعدادیدا توتمایدورلار و قباد
 بیلہ قیصر آیدا نزاع بولدی قباد روم غہ چیریک تارتیب مظفر و منصور
 یاندی و عمری نینک آخریید انوشیروانی اوز اورنیدا اولتورتوب اوزی کوشه
 توتتی و قباد سلطنتی نی بعضی آلتیش اوچ و بعضی تورت دیدیلار
 (مثنوی) قباد اولدی چون ملک اوزه قهرمان، خلاق قہ آندین ایدی بهر
 امان، آنکا داغی چرخ ایتتی آخر عناد، بودورایش قباد اولسه کر کیقباد،

نوشیروان العادل بن قباد چون سلطنت تختین مشرف قیلدی
 و خلافت تاجین سرافراز ایتتی اردشیر بابکان قاعده و رسومین احیا قیلدی
 و آنینک وصیت نامه لارین مطالعه قیلیب اول دستور بیلہ عمل قیلورغہ
 مرتکب بولدی اما عدالت و شفقت قانونین آندین داغی ارتوردی
 عدل جویباردین ملک باغیدا فراغت اشجاری شاداب بولوب و انصاف
 تربیتی دین امنیت اشجاری دین فراغت کل لاری آچیلدی و آسایش
 میوه لاری بیتیلدی آنینک زمانین جمیع سلاطین زمانینغہ
 ترجیح قیلسه بولور نیو چون که چون حضرت پیغمبر آخر الزمان
 صلوات الله و سلامه علیه آنینک فرخنده زمانید متولد بولدی و اول حضرت
 بو ایشکا اعتبار قویوب اوز کلام معجز نظامین مونداق سور و بتور کیم
 ولدت فی زمن السلطان العادل انوشیروان دیب دورلار کیم
 پیرا وینه بیراودین بیر باغ ساتقون آلدی و اول باغدا کرامند دینه
 تاپی باغ نینک بورونغی ایکاسیکا ایتتی کیم کیلیب باغینک داغی تاپیلغان

بزرجمهر حکیم سوخرانینک فرزندی دور و اول قباد خدمتدا بولور ایردی
 و مزدک لعین قباد زمانیدا پیدا بولوب نبوت دعویسی آشکار قیلدی
 و ایل نینک بیر بیرین مالغه و عیالغه شریک لیک کا رخصت بیردی
 بو جهت دین اوباش و ارزال ییغیلیب غوغا قیلدیلار و آنینک اتباعی
 کوپ بولدی و قبادنی داغی فریب و فسون بیلله اوز ملتیه کیوردی
 و معجزه سی اوت منینک بیلله متکلم قیلسور دیهاک ایردی و اتشکده
 یانیده نقب اوروب بیر اونی تعیین قیلیب ایردی که اوزینی خطاب
 قیلسه اول کیشی مزدک اورکا تکان جوانی بییک اون بیلله ایتور ایردی چون
 قباد آنینک ملتینی قبول قیلدی ایل مال و عیالاری نا محفوظ بولوریدین
 عاجز بولوب اتفاق قیلیب قبادنی توتوب بند قیلدیلار و جاماسب نی
 کیم آنینک اینیسی ایردی پادشاه قیلدیلار مزدک (۱) قاچیب آذربایجان غه
 باردی قبادنینک سینکلی آنی حیلله بیلله قاچوردی و اول ترکستانغه
 باریب بعضی هیاطله دیب دورلار هر تقدیر بیلله کومک آلیب ملک
 اوستیکا یوزوماک بولدی بیلدیلار کیم جاماسب آنینک بیلله مقاومت
 قیلا آلماس آنی هم بند قیلدیلار و قبادغه تاپشوروب قبادنی یننه تخت قه
 اولتورتتی لار و آنینک زمانیدا یهن ملکی نینسک ملوکیدین شهردی
 الجناح خروج قیلیب آنکا یوردی و اول آنینک بیلله مقاومت دین
 اوزین عاجز کوروب یاراشتی و قالین تحفه و تبرک بیریب اوتکاردی
 و شهردی الجناح جیحوندین اوتوب ما ورا السهرنی آلدی و قبادنینک

قاجیب خاقان ترک کا باردی و باروردا یولدا اسفراین شهر یغہ ییتکاندا
 بیر اوپکا توشتی اگرچه میزبان آنی تانیهادی اما چون بغایت وجیه
 و معکم کیشی ایردی ضیافت قاعده سینی بخششی مرعی توتتی و بیلدی
 کیم عظیم الشان کیشی دور دهقان نینک صاحب جمال قیزی بار ایردی
 کوروب خاطری میل قلیب نکاح استدعاسی قلیب میسر بولوب آندین
 اوتوب خاقانغہ باردی اول قیز قباددین حاملہ بولوب وقتی ییتکاج اوغول
 توفوردی و آتین شیروان (نوشیروان) قویدیلار قباد تورت ییل خاقان
 قاشیدا توروب خاقان آنکا قالین چیریک بیریب اول چیریکنی باشلاب
 بلاش اوستیکا باروردا اسفراین غہ ییتکاج اوغلی نوشیروان بیله کوزی یارودی
 همول کون ایلچی یلاش نینک ارکان دولتی دین ییتیپ قبادغہ یلاش نینک
 اولکانی خبرین ییتکوردی و آنی پادشاه لیق قہ تیلاکان عرصہ داشت
 لارین تاپشوردی قباد فرزند ی نینک ملاقاتین شکون توتوب خاقان
 چیریکیکن هم آندین قایتاریب حرمی بیله اوغلین آلیب مداین غہ
 ییتیپ پادشاه لیق قہ اولتوردی و سوخرانی وزارت دین عزل قیلما دی
 و یلاش نینک پادشاه لیغی نینک زمانی بیش ییلدین جزوی اوکسوک
 دورور و عواق دا یلاش آباد دیکان شهر آنینک بناسیدور (مثنوی) یلاش
 بن فیروز آفاق آرا، نی بیش ییل کہ بیش کون ایدی کدخدا، لیکن
 آنی داغی پرکنده پیر، اجل خیلی ایلکی کا قیلدی اسیر،
 قباد بن فیروز پادشاه لیق تاجی بیله سرفراز بولغاندین سونکرا
 سوخرانی اوق وزیر قیلدی اما سوخرا اوز حدیدین تجاوز قیلا باشلادی
 آنی دفع قلیب شاپور دیکاننی وزیر قیلادی بعضی دیب دورلار کیم

قحطینک قصورین راست قیلدی آئینک بیلده خوشنواز آراسیدا کیم
 هیالکه (هیاطله) ملکی نینک پادشاهی ایردی غریب ایش روایت قیلیب
 دورلار اقا محالغه (۱) یاقین راق اوچون بیتلمادی بیلایین دیگان
 کیشی مبسوطراق کتب دا تیلایه تاپار و فیروز کوپراک مهاکنی آغاندین
 سونکرا ترکستان ملکیکا یورودی ترکستان پادشاهی آئینک بیسر منزلیدا
 عظیم چاهلار قاز دوروب اوستین خس پوش قیلیب ایردی غافل آندا
 بیتکاندا کوپ ایلی اول چاهلارغه توشوب اوزی داغی بیسر چاهغه توشوب
 هلاک بولدیلار آئینک آثاریدین فیروز آثار دورری نواحی سیدا و روشن
 فیروز دور جرجان دا و رام فیروز دور هندوستاندا و اصفهاندا یانکی شهری
 دور و شاد فیروز دا (دور) اذربایجان دا و کام فیروز دور فارس دا و خجنددا بیسر
 دیوار تارتیب دور بعضی ایلینک ییغاج دیر دورلار ایکی ولایت نینک
 فاصلی و بعضی آرسوق و اوکسوک هم دیر دورلار و سلطنتی زمانسی
 ییکیرمی آلتی ییل ایردی، چو فیروز بن یزدجرد اولدی شاه، آنکا
 مفتخر ایردی خیل و سپاه، آنکا داغی گردون جفا ایلادی، اجل چاهغه
 مبتلا ایلادی،

یلاش (بلاش) بن فیروز چون سلطنت تختین آلدی سوخرا کیم
 آناسی زمانیدا وزیر و مملکت مصلحتی دا مشیر ایردی آنی همول
 وزارت منصبی غه تعیین قیلدی و ملک اختیارین آنکا تاپشوردی سوخرا
 چون مسلمان شیوه و خردمند پیشه کیشی ایردی مهاکنی توزدی
 و اولوسنی غنی قیلدی و یلاش (بلاش) نینک اینیسی قباد یلاش دین

مدتین صاحب گزیده سیر ییل بیتیب دور و بناکتی اون ییل بیتیب دور
و قاضی بیضاوی اون سیکیز ییل و بیش آی بیتیب دور و جامع
التواریخ جلالی دا اون ییتی ییل بیتیلیب دور و اهل تاریخ آنینک
زمانیدا اختلاف کوپ قلیب دورلار چون فایده سی یوق ایردی تعرض
قیلیمادی، ینه یزدجرد بن بهرام ایدی، که عالمغه عدلیدین آرام ایدی،
اگر خوی یومشاغ ایدی گرایریک، فلک قوبیادی داغی آنی تیریک،
هرمز بن یزدجرد یزدجردنیک ایکی اوغلی بار ایردی اولوغی فیروز
و کیچیکی هرمز اما یزدجرد فیروزی سیستان بیله نیمروز ملکی کا ییباریب
ایردی و اول ممالکنی آنکا مسلم توتوب ایردی و هرمز کیچیک راک
ایردی ولی عهد قلیب تختین آنکا مسلم توتتی فیروز بو غدرغه تحمیل
قیلمای هیاطله پادشاهیغه التجاء قلیب آنینک مددی سپاه تار تیب هرمز
باشیغه کیلدی و مضاف توزوب آنی اسیر قیلدی و بعضی دیرلار کیم آنی توتوب
قتلغه ییتکوردی و بعضی مورخ لار آنی سلاطین حسابیغه قایتمایدورلار
اول سبب دین پادشاه لیغی زمانیغه تعرض قیلمایدورلار و العلم عند الله
فیروز بن یزدجرد مسلمان و عاقل و کاردان و عادل پادشاه ایردی
عدالت بیله ممالکنی آباد قیلدی و رعایت بیله رعیت نی خوشنود و شاد
آنینک سلطنتی زمانیدا ییتی ییل قحط واقع بولدی رعایادین خراج نی
ساقط قیلدی کیم بو ییتی ییل هیچ کیشی کیشی دین هیچ نیمه تیلامادی
و کوپراک محتاج لارغه خزانه سیدین وجه معاش مقرر قیلدی آنینک
عدالتی برکتیدین تینکری تعالی عز شانه ییتی ییلدین سونکرا کیم یامغور
ییباردی اول ییلدا آنچه محصول کرم قیلدی کیم ییتی ییل لیق

اولتوردی پادشاه ملازمت استدعاسی قیلدی اول رضا بیریم پادشاه
 آنسیر بیرایاغ ایچماس ایردی تا اولکیم پادشاهغه عظیم و همی متوجه
 بولوب رای آنکا اوزین حریف کورمای فرار یراغین قیلدی بهرام آرسپاه
 بیله یوروب اول دشمن نینک دفعین قیلدی پادشاه قیزین بهرامغه
 بیریم ملکین هم آنکا اتاب ولی عهد قیلماق بولدی بهرام اوزین
 آشکار قیلدی کیم فی کیشی دورور رای متوهم بولوب بیلمادی کیم فی
 قیاغی بهرام آنی اوزیدین ایمن قیلیب هندوستانی ینه آنکا بیریم
 خراج تعیین قیلیب سند قیراغیدین عجم ساربنگی ولایت لارنی آلیب
 رای نینک قیزی بیله بی نهایت یراق یاساب ملکیکا کیلدی و تورت
 مینک اولوک سازنده و گوینده ورقاص و اهل طرب هندوستاندین
 کوچوروب آلیب کیلدی که حالا بو مهالک دا لولی لار نینک نسلی دین
 دولار و دلارام چنکی ویتی قصر و خورنق و سایر حالاتین بیلای دیگان
 کیشی بوفقیرنینک خمه سیدا سبعة سیاره دا اوقوب معلوم قیلسون
 و بهرام نینک سلطنتی یستیش ییل و التیش اوچ ییل هم دیب
 دولار (مثنوی) چو شاه اولدی عالمغه بهرام گور، جهاندا می وعیش دین
 سالدی شور، اجل شربت عیشینی شور ایشیب، چیقاردی جهان دین ییرین
 گور ایشیب؛

یزدجرد بن بهرام آتاسی وصیتی بیله سلطنت تختیغه اولتوردی و اول
 پادشاهی ایردی بغایت زیبا روی و خوشخوی عدالت و آرم پیشه
 قیلدی آنینک زمانیدا مهالک مرقه الحال و رعایا فارغ البال بولدی
 غایت یومشاغ سوزلوک ایرکانیدین آنی یزدجرد نرم دیدیلار و سلطنت نینک

خلاص قیلدی بوفقیونینک خیالیغه آنداق کیلور کیم اول سحر کیم
 بوایش واقع بولدی هر نیچه کیم ملاحظه قیلیددی یوز کیشیکا یتیماس
 ایردیلا کیم اول واقعهدا حاضر ایردیلا انشاء الله العزیز کیم اول محلیدا
 شرح بیلا بیتلکای و نقیر و قطمیر یغچه شرح قیلایلغای و بهرام نینک
 تختنی قویوب مسافرت طریقی بیله هندوستانغه بارغانین هم چون
 غرایب اموردین دور مجهلا بیان قیلالی آنداق دیب دورلار کیم بهرام
 تماش و تفرج و نشاطقه مایل کیشی ایردی و خودرای و زبردست و اوز
 توانالیغی غه اعتماد قیلیب بوالعجب ایشارلارکا متصدی بولور ایردی آلاردین
 بیری بودور کیم هندوستان ملکی نینک عجوبه سین ایشیتیب تفرجین
 هوس قیلدی و ملکنی نرسیمه تپاشوروب یاشورون ایل دین چیققیب
 هندوستانغه باردی و دایم صید بیله کون اوتکارور ایردی تیکراسیداک
 ایل آنینک ایشیدین متحیر بولوب فوج فوج آنی کورکلی بارورلار ایردی
 و شجاعیغه حیران قالورلار ایردی کیم بیسه سباعینی مثل قیلان و ارسلان
 و سایر درنده لار کوپ اولتورور ایردی بیر بیسهده کیم یول قیراغیدا بولغای
 بیر عظیم (۱) پیل کیم آندین اولوغراق بولما آماغای قوتوروب یامست
 بولوب یول باشیغه کیلیب ایلکا ضرر ییتکورا باشلادی آنداق که کوپ
 ایل هلاکت بولوب اول شارع باغلاندی و پادشاه نیچه قاتلا قالین ایل
 یساریب دفع قیلا آمادی و بهرام نینک خبرین پادشاه غه ایستی لار آنی
 تیلاب عجب قالدی کیم بغایت خوب صورت و قوی هیکل ایردی اول
 ایشنی آنکا ظاهر قیلدی ایرسه قبول قیلیب یالغوز باریب اول پیلنی

(1) Fol. 823 v°.

بیله آذربایجان آشکده سیغه بارورمین دیب ایل دین چیتی بیله دیلار
 کیم قایان باردی ایل گمان قیلدیلار کیم خاقان دین قاجتی ضرورتنا
 خاقانغه پیشکش لار بیله عرضه داشت قلیب کیشی بیباردیلار کیم
 کیلسانک ملکنی تاپشوروریز دیب خاقان نینک خاطری جمع بولوب
 تسکین بیله ملک تصرفیغه مشغول بولدی اما بهرام آذربایجان دین
 کرچستان بیله دشت قباچاق دین چقیب خوارزم باستوروب جرجان
 نواحی پیدا خاقانغه شیخون اوروب آز کیشی بیله اوج یوز مینک
 چیریکین بوزوب خاقاننی دستگیر قلیب اوز ایلکی بیله باشین
 چاییب و بو بیرایش ایردی کیم آندین برون هیچ پادشاه قیلمايدور
 ایردی و آندین سونکرا داغی کیشیکا دست بیرمايدور مگر کیم ابوالغازی
 سلطان حسین بهادر خان خلد الله ملکهغه میسر بولدی کیم بونوع ایش
 قیلدی و آنینک مجملی بودور کیم اولحضرت خراسان تختین آغاندا کیم
 هنوز ملک توقنامايدور ایردی یادگار محمد میرزا کیم ملک وارثی ایردی
 عظیم چیریک بیله اول حضرت نینک اوستیغه یورودی و بعضی کونه
 اندیش ایل بیوفالیق قلیب آنکا قاجیب بارغان جهت دین
 خلاق بد دل بولوب اوروش یراغین تاپیلماي اولحضرت ملکنی سالیب آز
 کیشی بیله قیراققه تارتتی و غنیم تخت نی آلیب مسک کا متصرف
 بولوب فراغت بیله بیعدد خیل و سپاهینی ملک بوزماققا قویا بیرکان
 چاغدا کیم خلاق فغان و غریوی اولحضرت نینک قولایغی بیستیشتی
 اسرو آز نفر بیله اول غالب عدو اوستیکا کیلیب ملکی کا کیریب تختیغه
 یوزقوب قصر سلطنتی دا آنی توتوب دفع قلیب خلقنی آنی بیدادیدین

بیلہ آناسی تختیغہ متوجہ بولدی ایل آناسی جفاسین اظهار قلیب دیدیلار
 کیم بیزکا اوزکا کیشی حالا پادشاه بولوبتورسین اوز فکرینکنی قیل بهرام (۱)
 الارغہ کوپ استمالت بیویب دیدی کیم ملک منکا موروثی دور سیزاگر
 کسیرینی پادشاه قلیب سیز ایتمان کیم فی الحال آنی عزل قیلینک ولیکن
 چون سلطنت قه شجاعت دین گزبر یوقتور کورونک کیم قایسی بیویب سیز
 سیزکا حادثه دست بیورمه دفعیغه کوشش قیلا آلوربیز پادشاه لیق آنینک
 بولسون عاقبت آنکا قرار تاپتی کیم سلطنت تاجین ایکی آج ارسلان
 آراسیدا قویغایلار هر کیشی آلسا اول باشی اول تاج بیلہ آراسته بولغای چون
 بو معرکه توزولدی کسری تاج ترکین توتوب باش سلامت لیغیدین
 غنیمت بیلدی اما بهرام ارسلان لارنی هلاک قلیب تاجنی باشیغه قویوب
 تخت قه اولتوردی وعدالت بنیاد قیلدی آنداق کیم خلائق مرقه و راضی
 و ملک معمور و آبادان بولدی چون کونکلی بو جانب دین تیندی عیش
 و نشاطقه میل قیلدی و اول باب دا مبالغه نی حد دین آشوردی و چاغیرکه
 مداومتی موجب غفلت و بی پروالیق دور آنی ملک ایشیدین فارغ
 قیلدی هر آیت کیم هر کیشی هر نیکیم کونکلی تیلا سا قیلا باشلادی تا ملک کا
 رونق و سپاهغه نسق قالمادی بو ایش دین خاقان ترک واقف بولدی
 چیریک تارتیب جیموننی اوتوب آنینک ولایتیغه دخل قیلدی بهرام
 چون غفلت او یقوسیدین او یغاندی ملکنی ویران و دشمن نی مستول
 و سپاهنی پریشان تاپتی بیلدی کیم مصاف توزوب ایش قیلا آلماس
 ملکنی فرسیغه کیم اینیسی ایردی تاپشوردی و اوزی اوچ سینک کیشی

و آراسته لبق یوزلاندی اول بارچانیکنک پاداشی و بوزوغلوق و پزیشانلیق نی
حددین آشوردی سیکیزیل دین سونکرا آنکا بیر اوغول بولدی آتین بهرام
قوبدی و نعمان بن منذر که عرب پادشاهی ایردی آنکا تاپشوردی کیم حیره
شهریدا کیم کوفه کا یاقین دور و هواسی دلکشا و قراسی روح افزا ییر دور آنکا
پرورش بیریب تربیت قیلغای و یزدجردنی طوس ولایتی داغی چشبه
سبزه نواحی سیدا آت ییقیب اولتوردی بعضی سو آتی دیب دورلار بعضی
دیب دورلار که فرشته آت صورتی بیله کیلیب آتی ایل باشیدین واقیلدی
بعضی دیب دورلار که دیو ایردی باری واقعی آت هم بولسا همول دیو
دور هر تقدیر بیله بیر آتی کیم تندلوغیدین کیشی یاووی آمادی اول
نادانلیغیدین آتی توتتی و اوزی ایکارلادی و قوشقون سالوردی ییتیب
آخر قیلدی و آنینک ایذا و عذابى ایلکا پیکیرمی بیر ییلکا تارتتی،
مکان توتتی چون تخت اوزه یزدجرد، تغدی و ظلم ایلادی ایلکا ورد، نیچه
کون سقالیغه کیم کولدی چرخ، اجل ایلکیدین بارچاسین بولدی چرخ،
بهرام بن یزدجرد چون آتاسیدین سونکرا سلطانیت تختی نه
اولتوردی آتاسی بوزغانلارنی توزدی و آنینک ظلمی اورنیغه عدالت
کور کوزدی و آتی بهرام گور دیدیلار مونونک جهتی بعضی دیدیلار کیم
گورنی صید قیلغاندا آنینک اوقی ایکسی دین اوتوب بیرکا تیکیلدی
بعضی دیب دورلار کیم گور آویغه کوپ مایل ایردی چون یزدجرد اولدی
ارکان دولتی کیم آندین کوپ ظلم کوروب ایردیلار ملک آنینک اوغلیغه
بیرماکا کاره ایردیلار لاجرم اردشیر نسلیدین کسری آتلیغ کیشینی تخت قد
اولتورتتی لاجرم بهرام چون مونی ایشیتی ییکیت بولوب ایردی نعمان

قویمادی روم دین بارغالی بهرام گور زمانیه چه روم دا ایردی و شاپور چادر
 ایچیندا ایردی کیم قانلیق ییل قویوب چادرنی آئینک باشیغه ییقتی
 و ستون باشیغه تکیب هلاک بولدی و شاپورنیک سلطنتی بیش ییل
 و بیر نیمه ایردی (مثنوی) چو شاپور شاپور توردی بساط، جهان ملکیدا ظاهر
 ایلاب نشاط، ستون باشیغه ایتیپ ایتتی زبون، آنی داغی بوکنبذ بی ستون،
 بهرام بن شاپور آتاسی شاپور اورنیغه تخت قه اولتوردی و آئینک
 سیرتین بعضی مورخ لار بخشی دیب دورلار و بعضی یامان و آنی کورمانشاه
 دیولار بعضی دیب دورلار کیم کرمان شهرین اول بنا قیلدی و بعضی دیب
 دورلار کیم آتاسی زمانیدا کرماندا حکومت قیلغان جهت دین آئینک
 صفاتیدا اولچه ایل پسند قیلمایدورلار بودور کیم گناهکاری هیچ کیم نینک
 شفاعتی بیله آزاد قیلماس ایردی و آئینک اوغلی بهرام نی بعضی آتاسی
 اورنیغه آندین سونکرا اولتوروب بیر ییل پادشاه لیغ قیلدی دیب دورلار
 و بعضی اعتبار قیلمایدورلار و بناکتی دیب دور کیم آئینک ظلمیدین ایل آنکا
 غوغا قیلدیلا و اول غوغادا هلاک بولدی و سلطنتی اوغلی غه بیردیلا و اول
 اون ایکی بیل ملک سوردی، جهان ملکی چون قالدی بهرام غه، خلائق
 ایشی توشتی ناکام غه، آنی داغی گردون بی وهم و باک، چیکیم کام و ناکام
 قیلدی هلاک،

یزدجرد بن بهرام چون مملکت ایکاسی بولدی گویا که ملک
 ایکاسیز قالدی کیم اول ظالم و نادان کیشی ایردی اردشیر بابکاندین بیری
 ساسانی نژاد سلاطین دین خلائق قه هر نیچه شفقت و عدالت یتتی اول
 بارچانینک عوضی تعدی و بیداد یتکوردی و ممالک کا هر نیچه معمور لوق

شاپور اوغلی کیچیک ایردی سلطنت نی اینیسیکا بیردی کیم اوغلی
اولغایسه آنکا بیرکای گزیده دا مونداق بیتیب دور کیم اردشیر بغایت
خردمند و دانا کیشی ایردی عاربتی دولت قه کونکول باغلامای ایل
بیلاس که بخشی لیغ قیلدی و آنکا نیکوکار لقب قویدیلار چون شاپور اوغلی
شاپور اولغایدی ملکنی آنکا مسلم توتوب اوزی آرادین چیتتی و سلطنتی
اون ییل ایردی اما بناکتی مونونک عکسی بیتیب دور کیم اول بغایت
ظالم و جابر ایردی ایل آنینک بیدادیدین بتنک کیلیب اتفاق بیله
آنی سلطنت دین خلع قلیپ ملکنی شاپورغه بیردی لار والله اعلم
(مثنوی) چو شاپور اوتوب اردشیر آلدی ملک، بسی بیم وامیدوار قالدی
ملک، نیکم عالم اهلغه قیلدی پسند، آنکا آنی ییتکوردی چرخ بلند،
شاپور بن شاپور چون تخت قه اولتوردی بغایت اطواری حسن
و اخلاقی مستحسن پادشاه ایردی غایت بخشی لیغیدین روم پادشاهیسی
اوزیکا مطیع قلیپ ایردی آنداق که قیصرو فاتی چاغیددا چون اوغلی
کیچیک ایردی شاپورغه کیشی ییباریب (۱) استدعا قیلدی چون ملک
وارثی اولغایدی کیم مین قاریب مین داغی عمر و مغه اعتمادیم یوقتور
و اوغلم کیچیک دور بیر کیشی کیم سنینک اعتمادیتک آنکا بولغای
ییبارو کیم رومدا سلطنت قیلسون اوغلم اولغایسه ملکنی آنکا تاپشورغای
شاپور شیروین نی ییباردی قیصرو فات قیلغاج شیروین رومدا حکومت
قیلدی چون ملک وارثی اولغایدی شیروین تخلف قیلمای ملکنی آنکا
تاپشوردی بواش اکر واقع ایرسه غرایب دین دورور و شیروین نی قیصر

میں کیم قیصر شاپورنی اوزی بیلہ کیلنوروب بغدادنی شاپورنیک
 کیشیلار محاصره قلیب ایردیلا رو بغداد هواسی بغایت ایسیغ بولور آنداوی
 خامیغه یکتوروب کونس کا سالدی و میرکون عظیم جشن قلیب ایردی کیم
 مجموع ایلی اوسروک ایردی چون ممالکنی تالامغ شایع ایردی شاپورنی
 اسرار کیشی لارنیک ایلی بعضی ایشاک لیک فقیرلارنی تالاب کیلنوروب
 ایردی و یوکلاریاغ ایردی اسیرلار دین بیری شاپور حالیدین واقف بولوب
 اول یاغلار دین قوروغان خامغه قویوب خام یومشاغاندین سونک آنی
 خلاص قیلدی و اول اوزبنی شهرغه سالیب سپاه یاساب فی الحال چقیب
 قیصرنی و بارچا ایلین مست دستگیر قیلدی و یوقاریغی اوتکان ایشلارنی
 آندین سونکرا قیلدی و الله اعلم و بعضی مانینی بو شاپور زمانیدا دیب
 دورلار و پیغمبرلیغی دعویسی دا معجزه سی پرکار سیز دایره و قلم جدول سیز
 مستقیم خط اظهار قلیب دور و بوهم کیم بیر یومور تقه چه کره دا عالم صورتین
 تارتیب و جمیع اقالیم و بلاد و جبال و بحارنی مشروح یاساب کینت لار
 و رودخانه لارغه چه کورکوزوب ایردی کیم شاپور حجت بیلہ آنی
 سیاست قلیب مردود ملتین دفع قیلدی آنینک آثاریدین قزوین نینک
 شهرستانی دور و مداین شهری نینک تجدیدی و شوستردا شادروان و فیروز
 شاپور و سیستاندا بعضی بیر و هندوستان دا نیچه شهر دورور و سلطنتی نینک
 مدتی یتیمیش ییل ایردی و بعضی یتیمیش ایکی دیب دورلار، چوشاپور
 آلب قاف تا قاف نی، چیقارور ایدی بیحد اکتاف نی، چیقاردی آنی
 گردش مختلف، آنینکدیک که اول ایل تنی دین کشف،
 اودشیر شاپور ذو الاکتاف نینک اینیسی ایردی وفات قیلوردی چون

کوپراک پیسکورگی بو سوزدین شاپور اول ایشنی ترک قیلدی رحمة
 العالمین دیباک بو صاحب دولت شانیدا دور کیم مینک ییل غه یاقین
 اوز ولادت دین بورونراق مظلوملارنی ظالم لاردین قوتقارور و همایون
 اسمی مذکور بولغان بیله سائر ناس اولوم دین و پادشاهنی گنده سیز
 اولتورماک شقاوتیدین آزاد قیلور صلی الله علیه و علی آله و اولاده و اصحابه
 و سلم القصه شاپور غه کشتاسپ قیلغان خطادیک خطایی واقع بولدی (۱)
 کیم مسافرت طریقی بیلا رومغه باردی و سوز مختصر رومدا آنی ثانیدیلار
 و قیصر آنی توتوب یالانکاج لاب اوی خامیغه تیکیب محبوس قیلیب
 سپاه تارتیب یوروب آنینک ملکین آلیب کوپ بوزوغلو قیلدی
 شاپورنی اسرار کیشی نینک قیزی عاشق بولوب اول حبس لاردین
 قوتقاریب ایگو قاچیب قزوبن غه کیل دیلار صاحب کزیده کیم قزوبن لیق
 دور مونداق دیب دور کیم قزوبن دا بیر باغ قه کیردی کیم بیر زاهد
 کیشی نینک ایردی کیم حالا اول ییرنی شاپوران دیلار کیم شاپور عمارت
 قیلب دور آنداغی ایل دین تحقیق قیلدی دیدیلار کیم شاپور نینک وزیری
 رودباردا دور و سه سالاری شهر باردا و اوزکا بارچا ییرنی قیصر آلدی شاپور
 یاشورون کیشی لاریسار ب اول ایگونی تیلاب یا ناچیریک تارتیب قیصر بیله
 مصاف قیلب قیصرنی توتتی و هر خراب لیغ کیم آنینک ملکی دا قیلب
 ایردی بو یوردی کیم آبادان قیلاغی اما استاذ و مزدور روم دین کیتورگی
 و اول سرانجام قیلدی و دیب دورلار کیم بورنن تیشیب ایپ قاقیب
 ایکی قولاغین کیسیب یوکورتتی و بو خاکسار بعضی تواریخ دا کوروب

و اول محاصره قلیب ملکه ایچکاریدین شاپور بیله متفق بولوب
 قورغاننی شاپورغه بیردی وشاپور طایرنی اولتوروب ملکهنی قولدی دیب
 دورلار کیم بیر کیجه شاپور توشاکی دا ملکه ناله قلیب اووی آلماس ایردی
 بخشی احتیاط قیلدیلار بیر مورد (ورد) برگی توشاکی استیدا قالغان
 جهة دین ایرمیش شاپور سوردی کیم سینی نی نوع تربیت قلیب دورلار
 کیم مونچه نازک بولوب سین ملکه ایتتی کیم آتام منکا غذا سونکا ک
 مغزیدین اوزکا کیم نباتنی اون قلیب آنکا سیپیش بولغایلار ییردورماس
 ایردی شاپور آنداق پرورش بیرکان آتاغه نی وفا قیلدینک کیم منکا
 قیلغای سین دیب آنی سیاست قیلدی و بوزوغلوق قیلغان اعراب قصدغه
 بویوردی و کوپ تعذیب بیله اولتورتور ایردی مشهور مونداق دور کیم
 ایکین لارین یاریب باغین لارین سوکتوروب تاشلاتور ایردی کیم آلا بو
 عذاب بیله اولارلار ایردی بو جهت دین آنی ذو الاکتاف دیدیلار و رسول
 صلی الله علیه وسلم نینک اجدادیدین مالک بن نصر کیم اعراب نینک
 بزرگواری ایردی آنینک زمانیدا ایردی آن دین سوردی کیم عرب قه مونچه
 تعذیب و قتل نینک جهتی نی دور شاپور ایتتی کیم منکا منجم لار خبر
 بیریب دورلار کیم محمد آتلیغ پیغمبری بو قوم دین پیدا بولوب تختنی
 منینک اولادیدین آلیب آلارنی توکاتکوسیدور بو جهت دین اولدین
 انتقام تارتادورمین مالک ایتتی کیم آلا قایدین کیم منجم لار چین
 ایتیمیش بولغایلار ایکینجی اولکیم بو تقدیر کیم سوزلاری چین بولسه سین
 بو بیدادنی بو قومغه قیلماغانینک بخشیراق کیم اکر اول صاحب دولت
 پیدا بولسه سینینک بو افعالینک دین کیم استماع قیلسه اولادینکغه نقصان

پادشاه لبق بویورورلار ایردی تا شاپور توغدی و هرمنسینک زماننی
بیستی بیل یا توقوز بیل ایردی (منوی) چو هر مزغه توشتی بود هر دنی،
نیچه وقت هم قیلدی مغرور آتی، ولیکن اجل ایلاکاج ترکهاز، فی قالدی
غرور اول زمان فی نیاز،
شاپور ذوی الاکتفاف (ذو الاکتاف) خردمند پادشاه ایردی اما
قاهر ایردی بعضی آتی دیب دورلار کیم انا قارنیدا قالدی و توغو نچه
تاجنی اناسی باشی اوستیدین اسارلار ایردی اول کیشی کیم طفولیت دا
بخشی رای خاطر یغه کیلدی اول ایردی و آنینک شرحی بود دور کیم آلتی
یاشیدا شهردی دیکان وزیر آنینک قاشیدا ایردی کیم شام وقتیدا
نقاره اونی کیلدی شاپور وزیر دین سوردی کیم فی نقاره دور اول دیدی
کیم جماعتی که دریادین کوپروک بیله ناری یوزکا اوتوبورلار چون کوپروک
بیر دور آلارنی قایتارور اوچون هرکیچ قورون خبر قیلورغه نقاره قاقارلار
کیم کیچراک قالسالار کوپروک اوستیکا غوغا بولوب سوغه ییقیلور امکانی
بار شاپور ایتتی کیم ینه بیر کوپروک داغی یاسانک تا ایل فراغت بیله
اوتکایلار و آنینک حکمی بیلا یاسادیلار آنینک طفولیتی زمانیدا ملکدا
عرب استیلا سیدین کوپ شورش پیدا بولوب غسانی لاردین پادشاهی کیم
آتی طایر ایردی طیقوننی کیم ساسان تختگاهی ایردی چابیب هرمنزونک
ایکاچیسنی توتوب کیم شاپورغه خاله بولغای اسیر قیلیب نکاحی غه کیوروب
ملکنی بوزوب قایتی و طایرغه پوشردین بیر قیز بولدی کیم نزاکت
وجمال دا نظیری یوق ایردی آتین ملکه قویدیلار شاپور بیکیت بولغاندین
سونکرا چیریک تارتیب طایر اوستیکا باریب طایر قورغانینی بیرکیستی

شهنشاه چون سوردی عالمغه رخس ، قویاش لیک دیک ایدی دهر اورا نور بخش ، نیچه مهردیک تاپتی اوج کمال ، فلک دوریدین تاپتی آخر زوال ، نرسی بن بهرام آتاسی اورنیدا سلطنت تختی غه اولتودی واول داغی آتاسی دیک کامکار و عالی مقدار و خردمند و هوشیار پادشاه ایردی کوپ کشور و ملک آلدی و آخر رحلت کوسین چالدی و ملک نینک مدتی توقوز ییل ایردی ، چون نرسی بولوب ملک ایله کامجوی ، آتا تختیدا بولدی آرامجوی ، نی قویدی فلک هم آنینک کامینی ، نی اجدادی تختیدا آرامینی ،

هرمز بن نرسی اول بغایت متجبر و متهور کیشی ایردی سلطنتی دین بورون بو صفاتین ایل بیلیب آندین هراسان ایدیلار ایسدی کیم ملک آلیب آتا اورنیغه پادشاه بولدی خلایق متوهم بولدیلار واول با وجود بو نوع معاش اوز اطواریغه بغایت معتقد ایردی بیر کون غایت خود پسند لیغی دین بیر حکیم دین سوردی کیم مینک افعال و صفاتیغه نی نیمه کیراکیک دور غرضی بو کیم اول تحسین لار قیلغای کیم هیچ نیما کیراکیک ایرماس حکیم مونداق جواب بیردی کیم خلایق قه حاکم و صاحب اختیار بولغاندیک اوز نفسینکغه هم حاکم و صاحب اختیار بولماق سنکا کیراکیک تور اول بو سوز دین چون ذاتی جوهری بار ایردی غفلت اویقوسیدین سیسکانیب اوز قیلیغی تیکراسیکا ایورولوب مستحسن اطوار توتوب مرضی اخلاق پیشه قیلدی چون وفات قیلدی (۱) اوغلی یوق ایردی اما حرمی حامله ایردی تاجنی آنینک باشی اوستیدا آسیب آنکا

و تکبر و تجبری بیحد آرزو سهو غه کوپ عتاب قیلور ایردی جزوی گنده غه
 نامقدور سیاست کورکوزور ایردی خلائق آئینک بدخویلوغیدین عاجز
 بولوب موبدلار و حکیم استغاثه کورکوزوب استعانه قیلدیلار آلا تاملار
 قیلیب مونکا قرار بپردیلار کیم تانکلا صباحدین هیچ کیشی آنکا
 یار و ماغایلار تانکلاسی جپع اولوس بوایشنی قیلدیلار هر کیشینی تیلا دی
 تاپیادی ایل عاجز بولغان دیک اول داغی عاجز و متحیر قالدی موبدلار
 کیلیب نصیحت قیلدیلار کیم پادشاه اولوس و ایل بیله پادشاه دور ایل
 بولماسه سلطنت ممکن ایماس سین ایلنی مزاجینک تئندلوغیدین
 اوزونکدین رمیده قیلدینک لاجرم سیندین بیراق لیق تیلا دیلار بهرام
 آلا دین تعهد قیلدی کیم مین متنبه بولدوم کیلسونلار استرضا قیلای موبدلار
 ایلنی ینه آئینک خدمتیغه کیلتوردیلار اول تئندخویلوغنی ترک قیلیب
 عدالت و مواسا و عفو پیشه قیلدی و سلطنتی نینک زمانی ییکیرمی
 بیل ایردی (مثنوی) نیچه ایردی بهرام بهرام تیز، ایشی چرخ بهرامی
 ینکلیغ ستیز، پیییب وقت توشتی اجل دامیغه، بارور بحث افلاک
 بهرامیغه،

بهرام بن بهرام بن بهرام آتا و اوبوکا آئین آنکا قویدیلار و لیکن
 آنی شهنشاه دیدیلار و بولقب بیله شهرت توتتی و اول کیشی کیم بولقب
 بیلا تاپتی اول ایردی شانی ارجمند و اخلاقی دلپسند پادشاه ایردی
 اخلاقی ایلکا مرغوب و اطواری اولوسقه مطلوب ظلم بناسین بوزدی و عدل
 اساسین توزدی اما دورانی عمری دیک بیوفا و عمری دورانی دیک بی
 بقا اول تورت آی ملک سوردی و بارور ملک نی اوزکالارکا تاپشوردی،

نقاش نینک ملتی کیم زنده ایردی آنینک زمانیدا شایع بولدی
 و کوپ خلایق آنکا فریفته بولوب آنینک دینیغه کیردیلار و اتباعی
 قالین و بهرام خداپرست و خردمند پادشاه ایردی تیلادی کیم
 مانی نینک ملّین دفع قیلغای اول آنی امیدوارلیقلار بیله مصاحب و ملازم
 قیلدی و اتباعین اوزیدین و هم سیز قیلدی تا بارچا ظاهر بولدیلار آندین
 سونکرا علمانی ییغیب آنینک بیله بحث قه سالدی و علماء آنی تکفیر
 قیلیب کفرنی آنکا ثابت قیلدیلار بو حجت بیله مانی نینک تیریسین
 سويدوروب سامان تیقتوردی و اتباعین قتل قیلدی و بعضی دیب دورلار
 کیم مانی بو سوز بیلا (۱) ایلکا فریب بیور ایردی کیم روح انسانی
 بدیندا زنداندا دور و آنینک ییری اوزکا عالم دور روح قه تصفیّه حاصل
 قیلماق کیراک و باتراق بو زندان دین خلاص ایتماک کیراک که
 توفراق کدورتیدین خلاص بولوب اوز مقامیغه ییتکای چون بهرام آنی
 تیلادی دیدی کیم ایتور سوزلارینکنی ایت مانی بو سوزلارنی ایتتی بهرام
 دیدی کیم چون سنینک روحونک بدن زندانیدا دور عذاب بیله بیز
 سنینک اوق قولونک بیله عمل قیلیب روحونکنی عذاب دین
 قوتقارور بیز دیب بویوردی کیم آنی قتل قیلدیلار و بهرام نینک زمانی
 مدتی اوچ ییل و اوچ آی ایردی، چو بهرام دور زمانی ایدی، زمانیدا
 مشهور مانی ایدی، آئی داغی نابود قیلدی فلک، بو بیرنینک داغی
 نقشینی قیلدی حک،

بهرام بن بهرام آنی صلف دیدیلار کیم تصلف و تکلفی کوپ ایردی

یسرلاردین بیر جند شاپور دور و خورستاندا اوشاد شاپور دور و قزوین دا
یا سیستاندا مانی مصور زندیق آئینک زمانیدا پیدا بولدی و پادشاهلیغی
اوتوز بیر ییل ایردی، چو شاپور بولدی جهان خسروی، عدالت دا
بولدی آتا پی روی، ولی آخر الامر چرخ دژم، آنی هم آتاسی دیک
ایتی عدم،

هرمز بن شاپور آنی هرمز قطع دیدیلار بو جهت دین کیم آتاسی
شاپور آنی خراسان ولایتی نینک ایالتیغه یسباریب ایردی و شاپور جاه
دوست و بدگمان کیشی ایردی هرمز خراسانی توردی و عظیم چیریک
یغیب مستعد قیلدی حاسدلار شاپورغه یامان کور کوز دیلار شاپور آئینک
باشیدا استقلال خیال قلیب یامان ایلتیب کیلوریکا حکم قلیب هرمز
فهم قیلدی کیم آنکا قصد قیلغوسیدور بیر ایلکین کیسیب شاپور خدمتیغه
یسباردی و اول زماندا رسم ایردی کیم ناقص کیشینی پادشاه قیلماس لار
ایردی شاپور آئینک بیگناهلیغین بیلیم طاعن لارین مقهور قیلیب
کونکلی آئینک اوچون بوزلوب آنی ولی عهد قیلدی و اول مانى مصورنى
و اتباعین حجتی بيله تکفیر قلیب جزالاریغه ییتکوردی آئینک آثاری
خورستاندا رام هرمز و بغداد نواحی سیدا دستگیر دور و سلطنتی زمانیدا
اختلاف دور بعضی ایکی ییل و بعضی اوچ ییل و بعضی اوتوز ییل
دیب دورلار، چو هرمزنی بخت ایشی مسند نشین، عدالت بيله توردی
عالم ایشین، اگرچه قولین قیسقه قیلدی بیلیم، فلک قیلمادی قیسقه
آندین ایلیم،
بهرام بن هرمز آتاسی هرمز وصیتی بيله پادشاه بولدی و مانى

وآنینک آتی شاپورغه قرار تاپیب اوز ولی عهدی قیلدی و آنینک
 آثاریدین فارس دا اروسی کوره سی دیرلار کیم آنینک شرحی
 اوزون دور توار بخدا بار بیلا دیگان کیشی اوقوب بیلکایینه
 اردشیر که آتی کواشیر دیرلار کرماندین و اهواز و خورستاندین و موصل
 جزیره دین و خطه بحرین دین و پادشاه لیغی مدتی اوتوز ییل ایردی و اون
 تورت ییل حکمی عالم مهالکی کا نافذ بولدی اجل ییتکاج جهان هم
 اوزکا جهاندارلارغه قیلغاننی قیلدی، جهان ملکینی آلدی چون اردشیر،
 توانا و دانا شه ایردی دلیر، اولاردا نی نفع ییتی دانالیغی، نی دفع ایلا
 آلدی توانالیغی،

شاپور بن اردشیر چون آناسی اورنیدا تخت قه اولتوردی آتا رسم
 و قانونین تغییر بیرمادی و اول تعیین قیلغان ایلنی ولایت لاردین
 و مناصب دین عزل قیلمادی و عاقل و عادل پادشاه ایردی و آنکا عرض
 قیلدی لار کیم قسطنطنیه روم قیصری اوز حدیدین تجاوز قیلیب شاپور نصین
 (نصیبین) شهرین محاصره بيله آلدی و قیصرینک خزایننی تصترف
 قیلدی قیصر اوز حدین بیلیب شفیع لار واسطه قیلیب خراج قبول قیلدی
 و شاپور فتح و نصرت بيله قایتتی و آنینک آثاریدین خراساندا نیشابور
 دور کیم آتی طهمورث بنیاد قیلیب ایردی توکانماسدین بورون یوز
 بوزو غلوققه قویدی اما شاپور آتی یانکی باشتین شطرنج بساطی وضعی
 بيله آبادان قیلدی و ایتورلار کیم اکاسره بو اعتراضی قیلیب ایردی لار کیم
 شهرلار بنا قیلسالار جانورلار شکلی بيله طرح قیلورلار ایردی آنداق کیم
 سوسنی ییلان شکلی بیلا و شوشترنی آت شکلی بيله و یانا اول بنا قیلغان

وزیرغه تاپشوروب بویوردی کیم هلاک قیلغای وزیر عاقبت اندیش کیشی
ایردی اولتوردا قیزایتی کیم پادشاه دین حامله مین آنی اسراب اوزین
خصی قیلیب بیر نیچه کون علاجیدین سونکرا کیسکان عضونی بیر
حقه غه سالیب مهر قیلیب اردشیر حضوریدا خازنغه تاپشوردی کیم مین
بو امانتنی تیلاسم بیرکای سین بو حال دین آر وقت اوتکاج بو حامله
اوغول توغوردی وزیر آنکا شاه پور آت قویدی واهتمام بیله تربیت قیلور
ایردی تا اون یاشیغه ییتکاندا حسن و جمال ورشد و کمالدا نادره بولوب
ایردی بیر کون وزیر اردشیر قاشیدا کیریپ آنی بغایت ملول تاپتی جهتین
سوردی چون اردشیر نینک اوغلی یوق ایردی دیدی کیم نیچوکت ملالت
بولماغای کیم عالم ملکین آلدیم و عمر آخرغه ییتی و ضرورتا اولماک کیراک
و ملکنی یات کیشیکا قویوب بارماق کیراک وزیرایتی کیم پادشاه غم
ییماسون کیم آنداق اوغلی بار کیم معلوم ایماس کیم هیچ پادشاهدا بولیش
بولغای اردشیر حیرت قیلیب کیفیت نی بخشى معلوم قیلدی ایرسه وزیر
امانت حقّه نی تیلاب اول رازنی آشکارا قیلدی کیم مین بو کون نینک
فکرین قیلیب اول حامله نی اولتورما ی تهمت دفعی اوچون اوزومکا بو
حالی روا کوردوم و پادشاه زاده توغدی و اون یاشا بتور و آنی شاه پور
قویولوبتور اردشیر شادمان بولوب بویوردی کیم آنی آنینک یاشی اطفال
بیله یاساب آنینک قاشیغه کیلتوردیلار بیر بیر (۱) اوتکاروردا اول ییتکاج
اتالیق مهری حرکت کا کیلیب آنی قوینیغه آلیب اوپوب تینکرکا شکرلار
قیلیب اناسینی حرمغه ییباردی وزیرغه کوپ عنایت لار قیلدی

کوروب بیلور ایلدین تعبیرین سوردی مونداق دیب دورلار کیم ملک
 سیندین انتقال تاپیب بیر اوکا منستقل بولغوسیدور کیم بو هفته سنینک
 درگاهینکدین کیتار و اردوان بوسوزدین متوحش بولوب بوایش نینک
 نفحصیدا دور کیم اول کیشینی تاپیب دفع قیلغای بوسوزدین اردشیر نینک
 دغدغه سی کوپراک بولوب هم آنینک اوق طویل سیدین اعتمادی آنلار
 قوشلاب قاچتی و کنیزک هم آنینک بیله متفق چون اردشیر اصطخر
 شهر یغ ییتی آقاسی اتباعیدین بعضی آنکا ییغیلدیلار و کوپ ایل معلوم
 قیلیب آنکا متفق بولوب اردوان نینک اوغلیغه خوج قیلیب آنی کوتاردیلار
 و اردوان ایشیتیب اوزی آنینک دفعین قیلماقدین اوزکا چاره تاپمادی
 سپاه تارتیب کیلیب اردشیر بیله اوروشوب باسیلدی و قتل غه
 ییتی و قالغان ملوک طوایفی هم مقهور قیلیب مهالک فتحی غه یوز
 قویدی و اردوان قیزینی نکاحیغه کیوردی و اردوان نینک تورت اوغلی
 بار ایردی ایکسی تلی بولوب ایکسی قاچیب هندوستان غه باردی لار
 و آندا هر نوع بولسا اوتکارور ایردیلار سینکیلاری بیله خبرلاشیب آنکا
 زهر ییباردیلار کیم اردشیر غه بیریب هلاک قیلغای شاید بو وسیله بیلیم
 ملک آلا غه توشکای اردشیر بیر کون آودین کیلکاج شربت تیلکاج اول قیز
 شربتنی زهر آلود قیلیب مهیا اسراب ایردی فی الحال توتا بیردی اردشیر
 دولت رهنمونی امری بیله شربتنی آلودا نامل ظاهر قیلدی ایرسا شربت
 بیر کوچی متغیر بولوب ایلکی تیتراپ شربت دین یاریمی توکولدی
 اردشیر بغایت خردمند ایردی قالغانیغه نان توغراب ایتکا بیردی ایرسمه
 هلاک بولدی نفحص قیلکاج اول ایش کیفیتینی معلوم قیلدی و قیزینی

حوالینی مبالغه بیله تفتیش قیلیدی ایسه معلوم قیلدی کیم حال نیدور
احترام واعزاز قلیب آنی کویاوی قیلدی و اردشیر بابک نینک قیزیدین
متولد بولدی چون ساسان آرادین چقیب ایردی آنی بابک آتی بیله
آنادیلار چون اردشیر بلوغ حدیغه ییتی بارچا بییک بیله ایردمدا یگانه
بولوب شهرت توتتی اردوان ایشیتیپ آنی بابک دین تیلاب اوز
اوغلانلاری بیله تربیت قیلور ایردی بیرکون آلا آوغه باریب ایردیلار
اردوان یاشورون لباس تغیر قلیب آلا نینک آودا ضبط و ربط بیله آتیش
توتوش لارین بیلای دیب باردی بارچا نوعدا اردشیرنی اوز اوغلانلاریدین
آرتوق تاپتی رشک بیله حسددین غضب قیلدی کیم اول بیر نوکر اوغلی
آنکا سلطنت (۱) آیینی نینک اکتسابی نی مناسب دور دیب اوز
میر آخورلوغین بویوردی اردشیر ضرورت و وهم دین اول خدمت قه مشغول
ایردی اتفاق بیرکون طویلله باشیدا اولتوروب ایردی کیم اردوان
نینک حرمیدین نیچه کنیزک اوتوب بارا دورلار ایردی بیری اردشیرنی
کوروب کونکول الدوروب القصد آلا نینک آراسیدا ملاقات و خصوصیت
واقع بولدی و اردوان نینک مخفی احوال مقالیدین اول کنیزک اردشیرکا
خبر بیرور ایردی بو اوچوردا بابک نینک وفاتی خبری کیلدی اردشیر
مدعا اظهار قیلدی کیم اردوان آنینک آناسی منصبین آنکا بیریب
ییبارکای قبول توشمادی اول حکومت قه اوز اوغلین مقرر قلیب
ییباردی چون اردشیر اول ایش دین نومید بولدی وهمی غالب بولدی
بو فوردا اول کنیزک آنکا خبر بیردی کیم اردوان بیر موحش توش

بولغوسی ناپدید، بوکیتماک ایماس بارچا شهلارغه خاص، گدالار داغی
 ناپیماس آندین خلاص، جهان کیم وفا کیلدی آندین بیراق، بیراق
 اولسه آندین کیشی بخشیراق،

تورتونجی طبقه ساسانی لار دورلار

کیم آلارنی اکسره دیب دورلار بولارننک داغی عددین مختلف بیتیب
 دورلار بعضی اوتوز ایکی بعضی اوتوز بیر و بعضی یکیرمی سیکیز
 و سلطنت لاری نینک مدت لارینی هم موافق بیتیمایدورلار صاحب
 گزیده بیش یوزیکیرمی ییتی ییل بیتیب دور و بناکتی بیش یوز اوتوز
 بیر ییل بیتیب دور هر تقدیر بيله اردشیر بابک ساسانی لارننک
 اولغی پادشاهی دور و اول ساسان بن بهمن نبیره سیدور و آنینک
 شرحی بو دور کیم چون بهمن همایی ولی عهد قیلدی ساسان کیم اوغلی
 ایردی کوشه توتتی که آنداق که مذکور بولدی و دولت اول طبقه دین
 اشکانی لارکا منتقل بولغاندا ساسان دین بیر اوغول قالیب ایردی آنینک
 آتی هم ساسان ایردی متواری و مکتوم یورور ایردی تا روزگار حوادثی
 اقتضاسیدین بابک قاشیدا کیم اردوان نینک فارس ولایتی دا بیر
 گماشته سی ایردی و اوزین تابع و بابک اول نواحیدا کوپ مکننت
 و شوکت پیدا قلیب ایردی چون ساسان نینک بارچه اطوار بغه ملاحظه
 قیلور ایردی آندین آثار ریاست و خردمندلیق ظاهر بولدی بیر کیجه
 توش کوردی کیم قویاش ساسان نینک مانکلا ییدین طلوع قیلادور آنینک

انتقال تاپتی و اشکانی لارنی بو مختصر دا اون بیش کیشی بیتیلدی و نظام التواریخ دا اون کیشی بیتیلیب دور و بناکتی دا اون تورث بیتیلیب دور و جامع التواریخ جلالی دا ییکیرمی کیشی بیتیلیب دور و کزیده دا حمد الله المستوفی اوچ فرقه قیلیب ییکیرمی بیر پادشاه بیتیب دور و آنی ملوک طوایف دین توتوبتور گوبا که بو خود غلط دور کیم آلاز ملوک طوایف بولغایلار نیوچون کیم اوزی اوق تناقص کیلتوروتور کیم ملوک طوایف دین بعضینی اشک بن دارا اولتوردی و اشکانی لارنی بواشک بن دارا نسلی بیتیب دور و سلطنت لاری نینک زمانین هم مختلف بیتیب دور بو فقیر اولچه امکان احتیاط بار ایردی قیلدیم کیم اوزلارین ثبت قیلدیم اما مدت لارین اعتماد قیلغودیک نقل تاپمادیم بیتیمادیم اما هر قایسی ذکر دی تفصیل قیللیب دور حساب قیلغان کیشی تاپار و ملوک طوایفی بعضی توقسان دیب دورلار و بعضی ایلک کیشی و بعضی هم بولاردین آرتوق واکسوک دیب دورلار، و العلم عند الله، (مثنوی) سکندر بولوردا جهان دین نهان، ملوک طوایف قه تپردی جهان، آلاز هم بیریب تخت و تاجی غه زیب، جهان دین بیدیلار نیچه کون فریب، تغافل لارین چونکه فهم ایتتی لار، تلافی قیلوردین بورون کیتی لار، جهان ملکین اشکانی آلدی تمام، آلاغه بولار بولدی قایم مقام، قایو بیر نینک اولغاج عیان نوبتی، ساغیندی که جاوید ابرور ملکیتی، نیچه کون دماغه سالدی غرور، چو وقت اولدی کیتماکلیک اولدی ضرور، جهان دین کیتیپ کام آلا آلمادی، کیشیکا جهان جاودان قالمادی، آلا دیک یند یوز مینک اولسا پدید، هم آلا دیک اوق

و کودرز نینک پادشاه لیغی اوتوز ییل ایردی هرمز بن ییلاش بعضی دیب
 دورلار کیم اول ایران اوغلی ایردی کیم کودرز نینک قارداشی بولغای
 چون پادشاه بولدی بیخشی قواعدین و رسوم پیدا قیلدی و آناسی نینک
 ظلم و تعدی سین آرادین چیقاردی و ثروت حرمی بار ایردی آرادین
 بسیری آنکا زهر بیریب هلاک قیلدی و سلطنتی زمانی توقوز ییل
 ایردی فیروز بن هرمز آنینک اوزنیدا تخت قه اولشوردی و اول داد
 و عدل قاعده سین توزدی اما عیاش کیشی ایردی و اونی سیوار ایردی آودا
 روحی غزالی اجل اوقیغه قتیل بولدی و سلطنتی زمانی ییتی ییل ایردی
 خسرو بن فیروز آندین سونکرا پادشاه لیق قیلدی و آنینک سلطنتی
 زمانی اوتوز ییتی ییل ایردی ییلاش بن فیروز آنینک قایم مقامی
 ایردی و اول هنر پرور پادشاه ایردی هنر اهلین سیوار ایردی و آنینک
 زمانیدا هنر اهلی عزیز و هنرلار تکمیل تاپتی عاقبت اول داغی اوزکالار
 عزیزت قیلغان یولغه عازم بولدی و آنینک پادشاه لیغی قیسرق ییل
 ایردی ییلاش بن ییلاش آنینک تختین ایکالادی و اول خسرو نینک
 قارداشی ایردی عاقبت اول داغی ایچکان شربتنی ایچتی و آنینک
 پادشاه لیغی بیش ییل ایردی اردان بن ییلاش اشکانی لار نینک
 سونکغی پادشاهی ایردی عظمت و تجملی و ملکی نینک وسعتی اول
 طبقه داغی سلاطین دین ارتتی و ملوک طوایف دین کوپی اول مقهور
 قیلدی و ملکین آلیب (۱) اوزیکا منقاد قیلدی و آخر الامر اردشیر
 بابک آنی آرادین کوتاریب ملک اشکانی لار دین ساسانی لارغه

اون بیریل ایردی ییلاش بن بهرام اول داغی آتاسیغه ولی عهد
ایردی و پادشاه لیغی اون بیش ییل ایردی
هرمز بن ییلاش آتاسیغه قایم مقام بولدی و پادشاه لیغی اون توفوز
ییل ایردی انوش بن ییلاش آیینک پادشاه لیغی اون ییل ایردی
بعضی دیب دورلار کیم عراق و فارس دا اشک فرزندلاریدین اویقور
آتلیغ بیر پادشاه ایردی شاپوردین ایلک ییلدین سوفکرا و یحیی علیه
السلام آیینک زمانیدا شهید بولدی و اول سلطنت نی اوغلی کودرزعه
مسلم توتتی کودرز بن اویغور اولوغ پادشاه ایردی وعدل و انصاف
طریق دین چیتتی و بنی اسرائیل غه چیریک تارتیب عظیم قتل لار
قیلدی دیرلار کیم بخت نصر قیلغاندیک بنی اسرائیل بیله معاش
قیلدی بیرکون آودا اجل شکاریسی نینک صیدی بولدی و آیینک
پادشاه لیغی ایلک ییتی ییل ایردی ایران بن ییلاش کودرز نینک
قارداشی اوغلی ایردی عالم و عادل ایردی کودرز زمانی نینک ظلم
و تهتکی دین خزاین خالی و ملکی بوزوغ ایردی اول رعایت و لطف بیله
رعیتنی معمر و ملکنی آبادان و خزینده نی مملوقیلدی و آیینک سلطنتی
قیرق و ییتی ییل ایردی نرسی بن کودرز آتاسی نینک ولی عهدی
ایردی چون پادشاه لیق قه اولتوردی شام ولایتی غه باریب یحیی علیه
السلام قتلی انتقامی غه جهودلارنی قیردی و قالغانیدین بعضی آواره
و بعضی نی ذلیل قیلدی آندین سوفکرا بنی اسرائیل قومی دین منقطع
بولدی و اول وقت دا بنی اسرائیل پادشاه متینیا ایردی سلیمان علیه السلام
اولادیدین کیم بعضی دیب دورلار که بخت نصر آنی هلاک قیلدی

بوجهاعت نینک آئیدا و عددیدا و سلطنت لاری نینک مدئیدا و تقدیم
 و تاخیریدا دور و بو خلاف لارغه توفیق بیرماک و تطبیق قیلباق سوزنی
 پراکنده قیلیب او قوغوچینی یالقیتیپ حواسین پریشان قیلورنی ضرورتا
 اجمال بیلا آندین اوتماک مناسب راق کوروندی اسکندر ملوک طوایف فی
 مهالک کا نصب قیلغاندا دجله یا قاسیدین بیرى عراق وری و خراسانغه
 چه ابطحش رومیغه بیردی اول تورث ییل ملک سوردی واشک کیم
 داراب نینک اوغلی ایردی و اسکندر زمانیدا وهم دین یاشورون یورور
 ایردی (۱) آنکا خروج قیلیب آنی اولتوردی و تخت یلدى اشک بن دارا
 چون ابطحش رومینی آرادی چیقاردی و ایران ملکین روم اهلی کدورتین
 صافی قیلیب سایر ملوک طوایف بیله موافقت قیلدی و آلا رانی بغایت
 حرمت توتتی لار و مونداق مقرر قیلدی لار کیم نشان لاریدا اوز آتلا ریدین
 بورون آئینک آئین یئیکای لار و بات یاغی آراغه کیرسه بیر بیریکا
 مدد ییستکور کایلار اولوق کیچیک لیک آرا بولغای موندین
 ارتوق تکلیف آرادا بولماغای و آئینک زمانى اوچ ییل ایردی
 شاپور بن اشک بعضی دورلار کیم موسی علیه السلام آئینک زمانیدا
 مبعوث بولدی و زکریا و یحیی و جرجیس علیهم السلام فی هم بعضی دیب
 دورلار کیم آئینک زمانیدا ایردی لار و اغسطوس قیصر آئینک معاصری
 ایردی و شاپور ملکی یکیرمی ییل ایردی بهرام بن شاپور بهرام بن
 شاپور آناسی نینک وصیتی بیله آتا تختینی بیلدی آئینک پادشاه لیغ

اوچونچی طبقه اشکانی لار و ملوک طوایف ایردی‌لار

تاریخ اهلی اراسیدا بو طبقه داغی سلاطین ترتیبی دا مخالفت بغایت کوپتورور اما بیر سوزدا بارچا متفق دورلار بیز اول سوزنی کیم متفق علیه دور ادا قیلالی سونکرا اول سوزلارنی کیم مختلف فیه دور ذکر قیلیب هر نیماکا کیم اوخشاشی کوپراک دور قرار بیرالی اولچه متفق علیه دور بوسوز دور کیم اسکندر چون ایران ملکی بيله فارسنی فتح قیلدی بو مهالکنی بیلگان سلاطین نی و اولادین ییغدی و آلاز بابیدا نی قیلماققه رایین بیربیرکا قرار بیرا آلمای عاجز بولدی ارسطاطالین کیم آنینک وزبری ایردی حاضر ایرماس ایردی آنکا بیتیب ییباریمب آندین رای تیلادی و اول جواب بیتیب ییباردی کیم بو جماعت نی شرعا و عقلا مناسب ایرماس و قومماغلیغ لاری ملک کا موجب فساد و خاطرغه موجب ثرّد دور چون سین بولار مملکتین هر قایسینی ضرورتا بیراواک بیرکونک دور اول اوزلاریکا اوق بیریب اوزقاشینکدین بولارنی ملک کا نصیب قیلیب قویغای سین کیم اوتار دنیا دا مونچه سلاطین نینک بیجهت قانون توکما میش بولغای سین و آلازنی ممنون منت قیلیب اوزونکا یمنشی آت قازغانمیش بولغای سین داغی اول کون سونکرا که سین بولماسانک بولار ایچین آرا منازعت قیلیب دار الملکونکا کیم دم دور تعرض کیچراک قیلغایلار ارسطونینک راینی دلپذیر توشوب اول جماعت نی ارسطو کورکان رای بيله نصب قیلدی کیم ملوک طوایف آلازنی دیب دورلار و اولچه بو طبقه دا اهل تاریخ سوزیدا اختلاف دور

ایردیلار افلاطون آلهی باشلیغ و ارسطودیک وزیر بار ایردی سیکیز
مینک شاه و شهزاده خدمتینی قیلور ایردیلار عالم نینک بحر و برین
آلیب حیوان سویی تمناسی بیله ظلمات قه کیردی آنینک بیله کیرکان
ملازم لار دین بیری خضر بیری الیاس علیهما السلام ایردیلار اول سو آلاغه
نصیب بولوب سکندر محروم یاندی بعضی شهرزوردا بعضی بابل دا دیرلار
کیم وفات تاپتی و اسکندربه غه نقل قیلدیلار مشهور دور کیم وصیت قیلدی
کیم یالانک ایلکین تابوت دین تاشقاری چیقارسون لار کیم عالم اهلغه
موجب تنبیه بلکه عبرت بولغای کیم عالم دین ایلک تارتا توتقیلار
و آنینک آردین یا جوج سدی دور و مرو و هراة و سمرقند و اصفهاننی دیب
دورلار کیم اول بنا قیلدی اول اوئکاندین سونک اوغلی اسکندروس ملکنی
قبول قیلمای عبادتقه مشغول بولدی و روم دا بطلمیوس نی قیصر قیلدیلار
والله اعلم و ملوک طوایف ایران زمین دا اول تعیین قیلدی کیم اوچ یوز
التمیش ییل غه چه آلاز ایچین آرا نزاع قیلیب رومغه هیچ قایسی نینک
ضرری ییتمادی (مثنوی) سکندر که فتح ایلادی بحر و بر، کیریب تحت
فرمانیغه خشک و تر، پیشتی زحل اوجیغه رفتی، چالندی فلک طاقیغه
نوبتی، ولایت بیله حکمت و شاه لیق، نبوت ایشیدین هم آگاه لیق، گهی سد
یا جوج قسم ایلابان، گهی یوز عجایب طلسم ایلابان، بو حشمت بیریب
ایزد پاک آنکا، فی ظلم ایتی کور چرخ بی باک آنکا، که خالی قولین بی
نوالار کیسی، اوزانیب باروردا گدالار کیسی، چیقاردی جهان ملکیدین
واپه سیز، قولی کام دین نقدیدین مایه سیز، یانالارکا کور چرخ نیشکوسی دور
سنگا یا منکا خودنی نیشکوسی دور،

کیم چون پادشاه ظالم و نادان ایردی اسکندرکا عقل و حکمت آندا
 تورماغنی رخصت بیرمای اول دیاردین هزیمت قیلدی یولدا چاکری آت
 و سلاحین آنی اویقولاتیب آلیب قاچتی اول یایاغ بیر شهرغه چه باردی
 کیم اتفاق افیسون نینک شهری ایردی اناسی قصر تامیدا دشت ساری
 تماشا قیلور ایردی کیم اسکندر نینک قراسین کوروب مهری حرکت قه
 کیلیب ایچاکیکا سوت کیلدی تحقیر قیلیب آنی تیلاب احوالین تنقخص
 قیلغاندین سونک اوغلی ایرکانین بیلدی افیسونغه اظهار قیلغاچ آنینک
 اوغلی یوق ایردی اولغاییب ایردی ملکنی نسیره سی اسکندرکا تاپشوروب
 اوزی عبادتقه مشغول بولدی اسکندر چیریک تارتیب آتاسی ملکنی
 آلدی و مکتی عظیم بولوب داراغه خروج قیلیب آنی هم یوقاری اوتکان دیک
 آرادین کوتاریب جهان ملکین آلدی اکثر تواربخدا آنینک عمرین اوتوز
 آلتی ییل و سلطنتین اون اوچ ییل بیتیب دورلار اتمال محال دور کیم
 اون اوچ ییلدا اول قیلغان ایش چه قیلسه بولغای امیر خسرو
 دهلوی آیینه اسکندریدا آنینک سلطنتی زمانین بیش یوز ییل دین
 ارتوق دیب دور اتمال حضرت شیخ نظامی اسکندرنامه دا
 ایکی قرن معهود دیب دور و فقیر سد سکندری دا اول ایکی بزرگوار
 قولینی سایر مورخ لار اقولیغه (۱) ترجیح قیلیب نظم اداسیغه قرار بیریب
 هر تقدیر بیله اسکندر پادشاهی ایردی کیم آندین بوزونغی و سونکغی
 سلاطین بو کونکا چه اول قیلغان ایشنی قیلما دیلار هم حکیم ایردی هم
 ولی بعضی آنکا نبوت اسنادی هم قیلدیلار ثورت یوز حکیم خدمتیدا

مینک آلتی یوز ییل دیب دورلار و ذوالقرنین کیم آئینک لقبی دوروجه
تسمیه سین مونداق دیب دورلار کیم اول زماندا مینک ییلنی بیر قرن
دیر ایرمیشلارینه هم بناکتی دا دور کیم آئینک آتاسی بازار بن البان
ایدی اسکندریه پادشاهی و اناسی افلیون بن نوقا قیزی ایردی و بازار
و افلیون آراسیدا دایم عداوت ایردی ملک مصلحتی اوچون یاراشتی لار
و اول مصالحه نینک تاکیدی اوچون فلیسون نینک قیزین قولدی و اوز
ملکی کا ایلتی بازار نینک ایللی بیر کیدد بیلا آنداق قیلدیلار کیم بازار اول
قیزنی کوزدین سالیب آتاسیغه ییباردی و قیز بازار دین حامله ایردی
یولدا آنداق حوادث یوزلاندی کیم اول قیز بیر اتکه بیر انکه و بیر خواجه سرای
بیله قالدی اتفاقا بیر چاه باشیدا وضع حمل قیلدی کیم مخوف منزلی
ایردی و آندا قراقچی کوپ ایلنی هلاک قیلور ایردی بو حالدا ییراقتین
قالین قرا پیدا بولدی آلا و هم دین اول طفلی بیر قیمتی نیمه کا چیرماب
اول چاه باشیدا قویوب قاچتی لار کورونگان قرا خود دشت بهایمی ایرمیش
باری تعالی بیر سوروک قوی دین بیر سوتلوک اوچکو آیریب امر قیلدی
کیم هر کون کیلیب اول طفل غه سوت بیرور ایردی و اول طفل اسکندر
ایردی و اول اوچکو بیر قاری خاتون نونک ایردی بیر کون اوچکوسی
غایب بولغان جهت دین آتی تیلای اول چاه باشیغه کیلیب اول غریب
حاله مطلع بولدی تحیر یوزیدین اسکندر نی آلیب اوغولچی لای اولغاتیب
پادشاه اوغلی دبیرستانیغه دبیرکا تاپشوردی اسکندر آز وقت دا جمیع
فضایل و کمالاتنی کسب قیلیب سپاهی لبق رسومی و بهادر لوق فنونیدا
هم یکانه بولدی بیر کون اول پادشاه دبیرکا غضب قیلیب حساب قه ایتلادی

بولوب اوستیکا چیریک تارقیب مصاف نینک ایکی صفی
 توزالکاندا دارانینک ایکی نایی کیم آینک ظلمیدین تاریقیب
 ایردیلا رآنی هلاک قیلدیلا بعضی دیب دورلار کیم ایکی همدانلیغ
 کیشی فدایی لیق دستوری بیلده بوایشنی قیلدیلا بعضی دیب دورلار
 کیم آلا رنی اسکندر بیباریب ایردی و بوایشنی بووردی اولغی قول
 صحیح راق دور چون اول سپاه آراسیدا ییقیلدی اسکندر کیلیب
 آینک باشین تیزی اوستیکا قویوب آنت ایچتی کیم بوایش منینک
 قاشیدین ایپاس ایردی دارا اسکندرکا اوچ وصیت قیلدی بیر (۱) اولکیم
 روشکنی کیم آینک قیزی ایردی قولغای بیر اولکیم آینک قاتل لارین
 اولتورکای بیر اولکیم آینک اتباعینی کیم فرس ملوکی نسلیدین ایردی لار
 قتل قیلماغای داغی رعایت قیلغای اسکندر بارچانی قبول قیلغاج دارا
 آخر دمیدا اسکندر دیک مستولی عدوسیدین خشنود اوتتی و بوداستانسی
 فقیر سدا اسکندریدا کیم خمسنینک بیشینچی کتابی دور مشروح ادا
 قیلیب دورمین دارانینک پادشاه لیغی اون ثورت ییل ایردی
 (مثنوی) ینه بیر نیچه وقت دارای دهر، ایچیب نوش دوران آنکا بیردی
 زهر، فلک زهر اگر بیردی داراغه بات، سکندرکا هم بیرماس آب حیات،
 اسکندر نینک نسیدا اختلاف کوپتور بعضی آنی داراب اوغلی دیب
 دورلار آنداق که داراب ذکر دی اوتتی و بناکتی دا دیوان النسب کتابیدین
 مونداق نقل قیلیب دورلار کیم اسکندر هر مس رومی اوغلی دور کیم هر مس
 آتاسی لغتی بن یونان بن تارخ بن یافث بن نوح دور و آینک عمرینی

آتاسی قاشیغه قایتاریب ییمباردی بعضی دیب دورلار کیم اول قیز اسکندر دین حامله ایردی قیصر اوز قیزین عقدیغه کیووروب اوغلی متولد بولغاندین سونکرا داراب اوغلی دور دیباککا ناموس لانیب اوز اوغلو دور دیب اسکندر نی اوغول جیلای اسرای ولی عهد قیلدی و ایلمچی ییمبارماک اوچون یام آتی باغلاماغنی داراب پیدا قیلدی ورشیتن اتلیغ وزیری بار ایردی کافی و عاقل کیشی ایردی دارا بجر د شهرین اول یاساب داراب آئیغه اول تسمیه قیلدی و داراب معاصری پیغمبرلاردین جرجیس علیه السلام ایردی و حکمادین افلاطون الهی و آنینک سلطنتینی بعضی التمشیش ییل بعضی ایلیک ایکی ییل دیدیلار (مثنوی) چو تخت اوزره داراب روشن ضمیر، همای اورنیغه بولدی آرام گیر، آنینک داغی یتتی فلک پایه سین، باشیدین آیردی هما سایه سین

داراء بن داراب نی آتاسی داراب چون ولی عهد قیلیب ایردی آتاسی اورنیغه پادشاه بولدی چون ظالم طبع کیشی ایردی ظلمیدین اولوغ ایل آزرده بولدیلار رشتین نی کیم داراب دستوری بیله دستور یاساب ایردی بیری اتلیغ ایتسی سعادتیی (سعایتی) بیله تیلادی کیم عزل قیلغای بعضی دیب دورلار کیم اول اسکندر کا کیشی ییمباریب معهودی خراج بیرماک دین آنی پشیمان قیلدی چون اسکندر خراج ییمبارمادی دارا کیشی ییمباریب مینک آلتون بیضه نی تیلانتی اسکندر جواب ییمباردی کیم اول یومورتقه لارنی قویار قوش اوچتی دارا داغی کونکلیدین بو طمعنی چیقمارسون داراغه بو سوزدین غضب مستولی

چیربکی کا اوترو بیر منزل کیلیب فتح کیفیتین تحقیق فیلسوز ایردی
 داراب نی کور کوز دیلار کوزی آنکا توشکاج کونکلیکا اضطراب توشوب
 ایچچاکیکا سوت کیلدی تحیر و تعجب بیله گوهر و نجادین تفحص
 قیلدی ایرسه داراب آنداق کیم بار ایردی عرض قیلدی همای جزم
 بیلدی کیم آنینک اوغلی دور ارکان دولت قه کیفیت نی بیلدوروب
 داراب نینک یوزین اوپوب شادمانلیغلار بیلا تاجنی آنینک باشیغه
 قوبوب تختنی آنکا مسلم توتتی و اوزی پرده کینیکا کیسرب پادشاه
 لبق قه اوغلینی اولتورتتی و همای نینک سلطنتی نینک مدتی اوتور
 ایکی ییل ایردی و آناری اصطخر دا هزار ستون ایردی کیم آنی اسکندر
 بوزدی و بعضی چهل منارنی هم آنکا منسوب قیلیب دورلار و ثمره شهری
 کیم جربادقان دیلار هم اول بنا قیلدی (مثنوی) ینه بیر نیچه کون همای
 آلدی ملک، ایرانلار باریب اینچییکا قالدی ملک، توکاندی آنینک
 ملک و دورانی هم، فلک زالی قطع ایلادی آنی هم،
 داراب چون همای اورنیغه تخت قه اولتوردی عدل و داد شیهه قیلدی
 و اول خردمند و پهلوان و خوب صورت پادشاه ایردی کوپراک ملک
 سلاطینی آنکا انقیاد قیلدیلا روم قیصری کیم اول زماندا فیلفوس ایردی
 سرکش لیک قیلدی ایرسه سپاه تارتیب رومغه یوروب قیصرنی توتتی
 و بند قیلدی چون رومنی قیاصره دین اوزکا کیشی ضبط قیلماق دشوار
 ایردی هم آنی اوق تربیت قیلیب مینک بیضه آلتون کیم بیر بیری
 وزنغه قیرق مثقال بولغای خراج تعیین قیلیب قیصر نینک قیزین قولوب
 روم دین یاندی اول قیز دین ناخوش ایش مهم قیلیب طبعی متنفر بولوب

که پیر کارز ایلکیکا توشوب آنی فرزند جیلای آسراب تربیت قیلدی بلوغ
حدیغه ییتکاندین سونکرا سلطنت گوهری اوز ایشین قیلیب کارزلوق
ایشین مکروه توتوب علم و فضل و ادب کسبین قیلیب سلاح شورلوق
اورکانیب سپاهلیق قاعده سین خوب بیلدی کارز آنی سودا تاپقان
اوچون داراب آت قویوب ایردی چون اوز همتین اول ایشین
بیسیک راکت ملاحظه قیلدی کارزدین اوز حالی کیفیتنی دین سوال
قیلدی کیم مین اوزومنی سنینک اوغلونک کمان قیلماپیدورمین
منکا اوز نژادیبدین خبر بیوکارز منکر بولدی کوپ سوز آرادا اوتکاندین
سونک کارز بیلدی کیم یاشورا آلماس ایتی کیم سینی صندوق بیل
سو ایچیندا تاپیب تربیت قیلدیم و صندوق ایچیندا نقود و جواهر هم
بار ایردی بعضی کیم قالیب ایردی داراب قه تسلیم قیلدی و اول فرصت دا
همای ایران چیریکنی یاساب روم فتحی غه ییبارا دور ایردی و داراب
اول سرمایه بیل اوز یراغین قیلیب سپهسالار غه ملازم بولوب اول یوروشکا
باردی یولدا آندین غریب مردانه لیغلار و پهلوان لیغلار ظاهر بولدی
آنداق که شهرت توتوب همای غه بیتیب ییباردیلا کیم بونوع نادر
ییکیت (۱) پیدا بولوب پادشاه دولتخواه لیغی غه مونداق ایشلار قیلدی
و همای کونکلیکا آنینک مهری ییر توتوب آنکا عنایت و عده لاری بیتیب
ییباردی تا اتفاق حسنه دین بعضی تواربخ دا بیتیب دورلار کیم روم
اوروشیدا قیصرنی اول توتتی بوقاتلا خود انگشت نما بولوب ینه
همای غه آنی بیتیدی لار کیم چیریک قایتقاندین سونکرا همای

اسرائیل ایلین باشلا تیب شام ریاستیغه بیساردی و بویوردی کیسم بیعت المقدسی عمارت قیلدیلار بهمن نینک اناسی طالوت نسلیدین ایردی و حرمی ارجیعان بن سلیمان علیه السلام قیزی دین ایکی اوغلی بار ایردی ساسان و داراب اوچ قیزی بار ایردی های و فرنگ و بهمن دخت ساسان زاهد و متقی کیشی ایردی ملک کا پروای فیلمای کوشه توتتی همایی کیم خماننی هم دیب دورلار بهمن عقدیغه کیووروب ایردی موت مرضید اتاجنی آنینک قوبنیغه قویدی کیم داراب غه حامله ایردی ارکان دولتی اتفاق بیله اوغلی توقونچه آنی پادشاه کوتاردی لار بعضی دیب دورلار کیم بهمن پادشاه لیغی یا همایغه بیردی یا تاجنی آندین توغار فرزند غه حواله قیلدی هر تقدیر بیله بولسا ساسان بو جهت دین آشفته بولغان جهت دین عبادت اختیار قلیب قیراق توتتی والله اعلم و آنینک آثاریدین فارسدا کوار بندی دور کیم امیر سیف الدین مسعود دیکان بغداد یولی اوستیدا رباط یاساتور یانا یسا و چهارم و بوسیکان هم آنینک آثاریدین دور و پادشاه لیغی نینک زمانی یوزاون ایکی ییل ایردی و آنینک عصری داغی حکما بقراطیس و بقراط طبیب ایردی و السلام ، چو بهمن غه یتیمی و فاسیز جهان ، آنینک عذری کونکلیدین ایردی نهان ، یاییلغان زمان شوکت بهمنی ، روان قیلدی بهمن بیلی دیک آنی ،

های رای و خردلیق خاتون ایردی بهمن دین سونکرا تخت قه اولتوردی چون حامله ایردی و وضع حمل قیلدی و سلطنت حتی قویمادی کیسم اوغلینی پادشاه لبق قه منسوب قلیب اوزی آنکا محافظت قیلغای آنی بیر صندوق قه سالیب قیر بیله محکم قلیب دریا غه سالای (سالدی) دیب دورلار

غرور و پهلوان لیغبدین آندین اوروش قیلادی کیم زور دست بیله رستم نی
توتقلی رستم اولغاییب ایردی و آنکا حریف ایماس ایردی
زال تدبیری بیله یا دیب دورلار کیم سیرغ مددی بیله باری هر تقدیر بیله
حله قلیب اسفندیار نی هلاک قیلدی چون شاهنامه دا کیم فردوسی
دیب دور بغایت مشهور دور شرحی حاجت ایماس ایردی القصه کشتاسپ
بو خبر دین واقف اولغاج بو ایش دین کوپ پشیمان بولدی (۱) ولی
اسفندیار اوغلی بهمن نی ولی عهد قیلدی و حکمادین سقراط کیم فیثاغورس
تلمیذی ایردی و جاماسب کیم سرآمد زمان ایردی کشتاسپ زمانیدا
ایردیلار و کشتاسپ زمانی آثار بدین سمرقند قورغانی و دیواری کیم ایران
و توران آراسیغه تارتیلیب دور و نسا شهری و بیضا شهری دورلار کیم بسی
اکابر و اشراف آندین دورلار و سلطنتی یوز ییکیرمی ییل ایردی (مثنوی)
چو کشتاسپ نوزدی سر بر او زره بزم، آنکا هم فلک ایلادی کین غه عزم، عدم
بولدی قانون کشتاسپی، آئینکدیک کیم آیین لهراسپی،
بهمن پادشاه بولغاندین سونکرا عدل آیین قیلدی و اول عزیمت کیم
قیلدی زابلستانغه قیلدی کیم آتاسی اسفندیار قانین تیلاکای چون رستم
قلمایدور ایردی اوغلی فرامرزی یا اینیسی رواه نی دارغه استی وزالتی مقید
قیلدی و آزاد قیلدی و فارسی لار آنی دراز دست دیب دورلار کوپ ملک کا
تصرف ایلکی سونغاندی و بخت النصر اوغلی انصرتی بابلی (بالدین) عزل
قیلدی و کهرشنی کیم جاماسب نبیره لاریدین ایردی و اناسی بنی اسرائیل
نسلیدین بیری نینک قیزی آئینک نسلیدین ییماردی و بووردی کیم بنی

هم فریفته قیلدی کشتاسپ زردشت دینین اختیار قیلدی و ایلنی هم اول
ملت قه کیوردی و روم دا قیصرغه کیشی ییباریب آنی داغی بودین غه
دلالت قیلدی قیصر فریدون عهد نامه سین کورکوزدی کیم روم قیصرلاری
بیردین دا بولسه لار کیشی تغیر بیرماسون اول جدی فرمانین انقیاد
قیلیب اول تکلیف دین کیچتی و اوزی اصطخر تختیدا زند کتابین اوقورغه
مشغول بولدی ارجاسب بن افراسیاب کیم ترک پادشاهی ایردی آنداق
که ذکری اوتتی ولایت نی خالی تاپیب بلخنی آلیب لهراسپ نی
اولتوروب قیزلارنی کیم کشتاسپ نینک سینکیل لاری بولغای اسیر قیلیب
بلخنی بوزوب کوپ غنایم بیله ملکیکا قایتتی کشتاسپ ایشیتیپ انتقام
اوچون رستم نی رقم قیلدی رستم سوزین انقیاد قیلهادی و زابلستان دین
کیلهادی اوز اوغلی اسفندیارنی کیم در سفید قورغانیدا محبوس قیلیب
ایردی چیقاریب ملک وعده سی قیلیب سپاه باشلانیب ارجاسب
انتقامیغه ییباردی اسفندیار باریب ارجاسب نی اولتوروب توراننی
بیت کا دیکونچه آلیب سینکیل لارین اسیرلکدین چیقاریب عظیم غنایم
بیلا کیلدی داغی سلطنت استدعاسینی قیلدی کشتاسپ یا رستم آنینک
حکمین اجابت قیلماغان جهت دین یا ملک و سلطنت دین کیچه
آلماس دین اسفندیارنی رستم اوروشیغه ییباردی کیم آنینک طرفیدین
خاطر جمع ایماس ایردی بیر یولی آنی دفع قیل داغی فراغت بیله
پادشاه لیق قه اولتور دیب اول کام و ناکام رستم اوستیکا باریب رستم ملایمت
و عذر خواه لیق بیله آنکا اوترو کیلیب کوپ حرمت و تعظیم لار بیله
آنینک بیله کشتاسپ خدمتیغه بارورنی قبول قیلدی و اول داغی غایت

آنی ولی عهد قلیب پادشاه لیغین آنکا بیریب اوزی چون اولغاییب
ایردی کوشه قوتوب عبادت قه مشغول بولدی و بخت نصر بن کودرز که
عالم نینک بیر بوزوغلوشی دیرلار که آئینک ظلمدین ایردی لهراسپ نینک
گماشته سی ایردی کیم ایکی قاتلا بیت المقدس نی بیر بیله توزاقتی
و دانیال بیله عزیر علیها السلام نی اسیر قیلدی بو جهت دین دیب
دولار کیم بیر ییل یا اوچ ییل مسخ بولدی آندین سونک دانیال نی
قویدی و دانیال چیریک تارتیب بخت نصر اوستیکا یورودی قاچیب
خورستان قورغانی بیروکیستی و دانیال قورغانی آلیب آنی هلاک
قیلدی ولیکن بخت نصر بابیدا سوز بغایت کوپ اوچون بو مختصر دا
موندین ارتوق بیتسه بولماس ایردی چون لهراسپ تخت نی
کشتاسپ قه تاپشوردی و اوزی بلخ دا عبادت قه مشغول ایردی کشتاسپ
بعضی بلاد فتحی قه مشغول ایرکندا ارجاسب کیلیب بلخنی آلیب
لهراسپ نی اولتوردی و لهراسپ نینک پادشاه لیغی یوز ییکیرمی ییل ایردی
و آئینک زمانیداغی انبیا عزیر بیله ارمیا و دانیال علیها السلام ایردیلا
و السلام (مثنوی) ینده بولدی لهراسپ صاحب سریر، کم بولدی قولیدا
سلاطین اسیر، نی ملکی امان تاپتی کشتاسپ دین، نی جانی خلاص اولدی
جاماسپ دین،
کشتاسپ صاحب ملکییدا تخت قه اولتوردی و وز دشت
آئینک زمانیدا ظهور قیلدی و اول کبر دینی دا ریاضت لار و مجاهدلار
تارتیب زند گناہین تصنیف قیلیب ایلنی اول دین قه دعوت قیلدی چون
حکیم ایردی و ریاضت جهتی دین ایلنی صید قیلیب ایردی کشتاسپ نی

غایب بولدی بعضی دیب دورلار کیم اول پیغمبر ایردی اما آنجه یخشی
 آثار صفاتی بار ایردی کیم کیانی لاردا آنداق پادشاه اوتمادی بعضی
 دیب دورلار کیم سلیمان علیه السلام دین قاجیب بلخ ناحیتی غه باریب
 آندا هلاک بولدی و الله اعلم کیخسرونینک پادشاه لیغی التمشیش ییل
 ایردی آنینک زمانیدا انبیادین سلیمان علیه السلام و احبار دین سیلونی
 و حکمادین پیشاغرس ایردیلار، یانا بولدی کیخسرو پساک رای، جهان
 کشور و ملکیدا کخدایی، و لیکن بوزال اشتم ایلادی، جهان دین داغی
 آنی گم ایلادی،

لهر اسپ بن اروند کیکاوس نونک اینسی نینک اوغلی دور دارالملکی
 بلخ ایردی عالم نینک کوپراک ملکین آچتی اما چون آنلاری سلطنت
 قیلمایدور ایردیلار و کیخسرونینک اوغلی یوق جهتی دین ملکینی آنکا
 بیرکاندا ایلکا قاتیق کیلدی چون اول برایشنی انکلادی ایل بیله آنداق
 باریشتی کیم بارچا آنی تیلادیلار ملک آچماغی نینک جهتی اول
 بولدی ایکی اوغلی بار ایردی کشتاسب بیله زرین آنکا بیر سهو نوشتی
 کیم اوز اوغلان لاریدین کیکاوس اتباعی غه یخشیراق مهالک بیردی
 بو جهت دین کشتاسب چون بغایت رشید و بهادر کیشی ایردی (۱) تحمل
 قیلا آلمای آندین یامان لاب روم غه باردی آندا آنکا یخشی ایشلار دست
 بیردی تواریخ دا اژدها و کرکدن اولتوردی دیب دورلار هر تقدیر بیله
 قیصر آنی کویلو قلیب قیزین آنکا بیردی اول آتاسیدین انتقام قارتار غه
 روم دین چیریک تارتیب خراسان غه باردی آتاسی اوز غلطین بیلیب

اولتوردی و فرامرز بیلہ طوسنی افراسیاب دفعی غہ یسپاردی و اول ایکوانکا
 یاقین اوروق ایردیلار سوز توتوردی کیم سیاوش نسلیدین فرود توراندا
 دور آنکا آسیب و زحمت یستکورمانکیز فرود آلا بیلہ نزاع ظاهر قیلدی
 و ایلک کا توشتی طوس سعی بیلہ قل غہ یستی آلا افراسیاب دین
 شکست تاپیب قایتیب کیدیلار کیخسرو طوس قہ غضب قیلیب حبس
 بووردی اول استعفا قیلیب ینہ افراسیاب اوروشین اوزیکا توتوب کیخسرو
 آنی بنددین چیقاریب ینہ سپاه باشلاتیب یسپاردی بو قاتلا هم
 افراسیاب قہ ظفر تاپا آمادی عاقبت کیخسرو اوزی عظیم چیریک
 تارتیب یوردی افراسیاب توروش بیرمادی داغی یوز قایتاردی اول
 قاچار ایردی و بو قوار ایردی نیچه قاتلا کیم توروب اوروشتی فتح و ظفر
 کیخسرو غہ ایردی خوارزمدا اوروشوب شیده نی کیم افراسیاب نی (نینک)
 اوغلی ایردی اولتوردی افراسیاب آندین هم هزیمت قیلیب عراق عجم ساری
 متوجه بولدی اول داغی متعاقب کیلور ایردی تا آذربایجاندا اوروشوب
 افراسیاب کیخسرو ایلکیدا مقتول بولدی ورستم نینک نیچه قاتلا
 مصاف لاری افراسیاب و کودرز کشو دنینک مصاف لاری پیران و یسه بیلہ
 و بیژن نینک ارمان زمینغه باریب قابان لارنی اولتوروب منیوه آنی
 تورانغه ایلتیب افراسیاب بندیغه توشکانی ورستم بازارکانلار صورتی بیلہ
 باریب بیژن نی بنددین خلاص قیلغانی توارنج و شاهنامه مضمونی بیلہ
 کیخسرو زمانیدا واقع دور و کیخسرو نینک خاطری افراسیاب افسادیدین
 جمع بولغاندین سونکرا لهراسپ نی کیم هم کیقباد نسلیدین ایردی
 پادشاه لیق قہ اولتورتوب اوزی سلطنت ترکیب توتوب ایل آراسیدین

ترکستان ولایتین بیردی اما کورسیوزنیک حسددین سعایت قیلغانی
 بیلہ تحقیق قیلای آنی بیکنہ اولتوردی و آنینک بارہ سیغہ عجب
 حیف یوزیدین ظلم باردی آنینک قتلی دین سونکرا افراسیاب قیزیدین
 آنینک اوغلی توغدی آتین کیخسرو قویدیلار اول بلوغ حدیغہ بیتکاندین
 سونکرا کیو بن کوررز کشواد اصفهان دین پالغوز یاشورون کیلیب
 کیخسرونی اناسی بیلہ آلیب قاچیب ایرانغہ ایلستی و رستم سیلوش
 قانین تیلاب تورانغہ چیریک تارنیت نہایت سیز قتل قیلدی (۱)
 و افراسیاب آندین قاچتی و رستم افرسیاب ایراننی بوزغاندیک تورانی
 بوزوب یانیب کیلدی و کیگوس نونک فاسد خیالاتی دین بیری بو
 ایردی کیم صندوق قہ کیریب تورث کوشه سیدا قاجیر یا بورکوت باغلاب
 آسمانغہ بارورمین دیب هوا توتوب قوشلار هارغاندین سونکرا آنی میرکا
 توشوردیلار چون قاریب ایردی کیخسرونی ولی عهد قلیب تیریکیدا آنی
 پادشاه قیلدی و پیغمبرلاردین داود و سلیمان علیهما السلام و لقمان حکیم
 آنینک زمانیدا ایردیلار و آثاریدین رصد دور کیم بابل دا یاساب دور کیم حالا
 تل عقرقون دیرلار سیلوش اوچون ماتم ایلی آنداق ماتم توتتی لار کیم هرکز هیچ
 کیشی آنداق یاد بیرماس تاریخ اهل متفق دورلار کیم ساچ قیرقماق و کوک
 و قرا کیسماک اول ماتم دین قالدی و کیگوس یوز ایلیک ییل پادشاه لیق
 قیلدی ، چوگوس مسند اوزہ تاپتی زیب ، نیچه کون چرخ آنکا بیردی
 فریب ، اگر چه فلک کا پیئوردی آنی ، فلک دین ولی میرکا اوردی آنی ،
 کیخسرو نی چون کیو توران زمیندین کیئوردی ایراندا سلطنت تختی دا

کیکاوس کیم بعضی کیقبادینک اوغلی دیب دورلار بعضی
 نبیره سی دیب دورلار چون آنینک ولی عهدی ایردی آنینک
 اورنیغه سلطنت تختی غه اولتوردی و اول مختلف مزاج و منقلب
 رای کیشی ایردی باوجود عظیم سلطنت نیچه قاتلا اوزین مهلکه لارکا
 سالیب بندلارغه توشتی و رستم خلاص قیلدی بیرری مازندران قیدی دور
 کیم رستم نی فردوسی شاهنامه دا دیب دور کیم هفتخوان یولی بیله باریب
 آنی قوتقاردی ینه بیرری یمین دا ذو الاذعار حمیری کیم یمین پادشاهی
 ایردی آنی غفلتی جهتی دین آنی و جمیع ارکان دولتی توتوب بند
 قیلدی آندا هم رستم باریب ذو الاذعار بیله مصالحه غه قرار بیریب سودابه
 کیم ذو الاذعارینک قیزی ایردی کیکاوس قه قولوب آنی و ایلین
 چیقاردی بو ایشلار شکرانده سیغه اوز خواهرزاده سین کیم مهرناز ایردی
 رستم غه بیریب آنی سپهسالارلیغ دین سلطنت پایه سیغه ییتکوردی
 و کیکاوس نونک اوغلی بار ایردی سودابه دین اوزکا انادین سیاوش آتلیغ
 کیم یوسف علیه السلام دین سونکرا آنینک دیک جیل ییکیت یوق ایردی
 و بارچا ایردام لاردا حسنی غه یاراشا ایردی و آنی رستم اسراب ایردی
 تربیت تاپیب ایردی سودابه اوکای اناسی آنکا عاشق بولوب ایردی
 آندین کام حاصل قیلا آلمای اوز قورقونچیدین کیکاوس قاشیدا آنی اوزی
 بیله بد نام قیلیب چاقتی و اول اوز براوتی اوچون اوتقه کیردی چون
 اول تهمت دین معرا ایردی اوت دین آسیب تاپمادی و آناسی نینک
 خطا رایبی و تلون مزاجیدین وهم قیلیب قاچیب تورانغه آفراسیاب
 قاشیغه باردی و آفراسیاب آنکا اعزاز و اکرام قیلیب قیزین بیریب

التي يميل بعضی دا بیش ییل هم بار و الله اعلم ، چو کرشاسپ بولدی
جهان خسروی ، بار ایردی ینه شاهلار بی روی ، چیقاردی آرادین سپهر
دژم ، نیچو ککیم ینه شاهلار آنی هم ،

ایکینچی طبقه کیانی لار دور

وآلار توقوز کیشی سلطنت قیلدیلار و بعضی داغی اسکندر نی آلار دین
نوتوب اون دیب دورلار و سلطنت لاری نینک زمانینی هر نوع دیب
دورلار بارچا تقدیر بیله ییتی یوز ییل دین یوقاری دور و کیانی دین
اول کیشی کیم سلطنت قیلدی کیقباد ایردی و آنی زاب بن طهماسب
اوغلی منوچهر نسلیدین دیب دورلار کوپراک اوقات جیحون قیراغیدا
بولوب اتراک بیله اوروشوب یورور ایردی اول وقت قهجه کیم
پیشدادی لار توکاندی لار افراسیاب یانا توراندین ایران قصدیغه سپاه
تارتیب یوردی و کیقباد البرز کوهدا ایردی زال رستم نی ییباردی کیم
آنی کیلوردی و باشیغه تاج قویوب ایران سلطنتین آنکا مسلم توتوب
یوروب افراسیابنی قایتاردیلار و رستم اول اوروش کیم افراسیاب بیله
اوروشی آنینک زمانیدا ایردی رستم غه جهان پهلوان لیلیق لقبی بیریب
سپاهسالار قیلدی و لقمان حکیم و اشمویل پیغمبر و طالسوت آنینک
زمانیدا ایردیلار و بعضی حزقیل و خضرو الیاس و الیسعنی هم دیب دورلار
و یونس نی هم دیب دورلار علیهم السلام و کیقباد یوز یکیرمی ییل
پادشاه لیلیق قیلدی (مثنوی) چو توزدی جهان بزیمینی کیقباد ، سرود
کیانی بیله ایردی شاد ، ولی قیلدی چرخ مخالف سیر ، آنینک داغی
خیاکوبین نوحه کر ،

اسبابین توزوب معاش اوتکاردی و زال بن سام آنکا خدمت لار
 قیلدی و بوزوق مهالکنی توزاردا امداد لار بپردی و زاب ایکی
 رودخانه کیم زابین دیرلار عراق ملکیدا چیقاردیلار و بعضی
 دیار بکردا دیب دورلار و اوز حیاتی زمانیدا سلطنت نی کرشاسپ قه
 مسلم توتتی آینک پادشاه لیغین بناکتی بیش ییل دیب دور اوزکا
 تواربخدا اوتوز ییل دور، چو آفاق ملکیکا شاه اولدی زاب، توزانتی
 نیکم بوزدی افراسیاب، ایرور ظلم دین بخشیراق عدل ایشی، چو
 قالماس نه ظالم نه عادل کیشی،

کرشاسپ نینک اناسی ابن یامین بن یعقوب علیم
 السلام نینک قیزی ایردی و آناسی زاب بن طهماسب نینک
 قارداشی ایردی کوپراک تواربخدا رستم دستاننی آینک
 نسلیدین دیب دورلار اما فقیر قاشیدا بو قول بیراقراق کورونور نیوچون
 کیم زال کیم رستم نینک آناسی دور آینک قاشیدا سپهسالار ایردی
 و کرشاسپنی گزیده دا بلکه خیلی تواربخدا منوچهر نبیره لیکی کا چیقاریب
 دورلار ورستم نی سام بن نریمان بن اترب بن آبتین غه یستکوروب تورلار و الله
 اعلم کرشاسپ چاخیدا افراسیاب یانا چیریک تارتیب ایرانغه کیلیب
 کرشاسپ بیله مصاف توزوب رزم قیلدی و افراسیاب اوروشیدا کرشاسپ
 فوت بولدی و زال زر (۱) زابلستان دین چیریک تارتیب کیلیب افراسیابنی
 ایراندین چیقاردی و کرشاسپ نینک سلطنتی زمانیدا اختلاف دور
 نظام التواربخ دا و بناکتی دا ییکیرمی ییل دور گزیده بیله منتخب دا

، چونودرغه توشتی جهان کشوری ، خلائق فرغت دین اولدی بری ،
 آنکا هم جهان دین وفا بیتمادی ، جهان ایچره قینمادی تا کینمادی ،
 افراسیاب آنی بعضی دیب دورلار کیم پشنگ بن تور بن فریدون ،
 اوغلی دور و بعضی آنینک نسبین کیومرث قه یستکوروبتورلار اما بوزونغی ،
 درست راق دور چون نودرنی اولتوردی ایران ملکینی آنداق بوزدی کیم
 آزیسیردا معمورلوق قالدی ییغاچ لارنی کیستی و عمارت لارنی بوزدی ،
 و کاریزلار بیلله بولاغلارنی کومدی و اول فرصت دا سام نریمان اوتوب
 اوغلی زال رستم آتاسی آنینک تعزیتینه مشغول ایردی و بعضی دیب دورلار
 کیم زال اوز کوچی بیوله سپاه آراسته قلیب آنی ایران ملکیدین
 چیقاردی بعضی دیب دورلار کیم زاب بن طهماسب کیم منوچهر
 نسیره لاریدین دور خروج قلیب اول آنینک بیلله اوروشور یاراغین
 تاپمای یوز ایوروب اوز ملکی کا عزیمت قیلدی افراسیاب پادشاهلیغی
 اون ایکی ییل ایردی (مثنوی) چو افراسیاب اولدی عالم شهی ، ایماس
 دایری ایش سری نینک اگهی ، جهان ملکین اوز ملکینی قیلدی
 گمان ، آنی هم چیقاردی ارادین جهان ،
 زاب بن طهماسب فی زو هم دیب دورلار نسبی یوقاری اوتشتی
 عادل پادشاه ایردی کوپ وقت ایران دا افراسیاب بوزغان ییزلارینک
 اصلاحی غه مشغول بولدی کیم یوز آبادانلیق قه قویدی دیزلار
 کیم ییتی ییل رعیت دین خراج آلمادی و بعضی خزاین کیم منوچهر
 ونودردین قالب ایردی کیم افراسیاب قلاع حصانته دین ایلیک لای
 آلمادی اول خزاین بیلله ییتی ییل زاب طهماسب سلطنت

اوغلی فینک اوغلی و اول عادل پادشاه ایردی فرات اریغین اول قزدی
 و عراققه سو ایلتی و باغلار و بستانلار طرح سالدی و اشجار و گل و ریحان
 باغلاردا ایکتی و کوپراک دهقان لیق زینت و نزهتین اول اراغه
 کیتوردی و زمانیدین آلتیش ییل اوتکاندین سونکرا تور اوغلی
 افراسیاب سپاه تارتیب آئینک اوستیکا یورودی اول طبرستان ساری
 تارتیب اوروشهای آمو سوبی دین نارینی (۱) آنکا مسلم توتوب یاراش
 بولوب افراسیاب قایتی و حق تعالی آئینک زمانیدا موسی و هارون
 علیهما السلام فی فرعون غه کیم آتی ولید بن مصعب ایردی ینیباردی
 و اول الادد بن سام اولاددین دور کیم شداد آنی مصر حکومتیغه ینیباریب
 ایردی و شعیب بن مدین بن اسمعیل آئینک زمانیدا مبعوث بولدی
 و سپاهسالار سام نربیان ایردی و زال کیم رستم نینک آتاسیدور آئینک
 زمانیدا متولد بولدی و منوچهر یوزیکرمی ییل پادشاهلیق قیلدی
 ، منوچهر کیم بولدی عالم غه شاه ، آنکا بولدیلار بارچا شهلار سپاه ،
 آنکا هم و فاسیزلیق ایتی جهان ، کیشیکا جهان قالمادی جاودان ،
 نودر منوچهر نینک اوغلی دور آتاسیدین سونکرا ملک آنکا یمیتی اما
 اول عیاش و بی پروا ایردی منوچهر قویغان قاعده و رسومنی توزا آلمادی
 و ملک و سپاهیغه خلل یول تاپتی و افراسیاب چیریک تارتیب کیلیب آنی
 توتوب اولتوردی و اون ایکی ییل ایران ملکیدا توروب بوزوغلوق قیلدی
 اولنوع کیم آزییردا آبادانلیق قالدی بعضی تواربخدا نودرنی شهر نربیان
 دیب دورلار و پادشاهلیغین بعضی آلتی ییل و بعضی ایکی ییل بیتیب

فریدون بخشی اخلاق لبق عالم و عادل پادشاه ایردی عالم اهلین
عدالت بیله خوشحال قلیب صحاک جوریدین تاپقان زخم لاریغه
عدل بیله مرهم قویدی و قالغان عمالغه کیم عادیلار ایردیلار دفع
قیلدی و کاوه نی اولوق تربیت قلیب تیمن اوچون آنی ییغاج قه باغلاب
علم قیلغان سختیانی نی مرصع قیلدی کیم درفش کاویانی آنی دیرلار و عالم
نینک اکثر بلادین آلدی آیینک اوچ اوغلی بار ایردی اولوغی سلم
اورتانیچیسی تور کیچیکی ایرج ممالکین اوچاواکا قسمت قیلدی روم
و مغرب دین یمن حدودیغجه سلم غه بیردی ترکستان و چین حدودین تورغ
بیردی و فارس و خراسان و عراقنی ایرج غه بیردی کیم اوزی نینک دار
الملکی و تختی ایردی چون ایرج بغایت عاقل و خلیق ایردی ایکی
آغلاریدین آنی کوپراک سیوار ایردی آلاردا دایم بو حسد بار ایردی
چون تختی آنکا مقوض بولدی آلاز حسد دین اتفاق قلیب ایرجنی
اولوردیلار فریدون اولغاییب ایردی آلار دین انتقام تارتاردین عاجز ایردی
بسو واقعه دین احوالی بغایت خراب بولوب ایرج نسبتی دین منوچهر کیم
نسیره سی ایردی تقویت و تربیت قیلدی کیم جدی نینک قانینی سلم
و توردین قیلاب آلازی قتل قیلدی و فریدون نینک ارمانی قالمادی
عالم دین اوتوب منوچهرنی ولی عهد قیلدی و فریدون نینک پادشاهلیغی
بیش یوزیتل ایردی و موسی علیه السلام و قارون آیینک زمانیدا ایردیلار
(مثنوی) فریدون که عالمدا یایدی بساط، بسی عالم اهلیمه بیستی نشاط، آنی
هم فلک چیکتی توفراق ساری، نی ظالم نی عادل کیتارلار باری،
منوچهر ایرج نینک قیزی نینک اوغلی ایردی بعضی دیب دورلار کیم

و هود علیه السلام دینیغه کیردی و حصر موت دا ایردیلا ر تا اوتتی لار اما
 صحاک سلطنتی و ظلمی اوزاققه تارتتی آنداق کیم آنینک ظلمی دین
 عاجز بولدیلار کیم آنینک ایکی ایکیندا آنداق مرض پیدا بولوب ایردی
 کیم اغریغی غه آدمی زاد مغزیدین اوزکا هیچ نیما تسکین بیرماس ایردی
 بعضی مورخلار آنینک ایکیندین بیلانلار چقیب غذالاری کیشی مغزی
 ایردی هم دیب دورلار هر تقدیر بیلده هر کون ایکی کیشی اولتورور ایردی
 گندلیق کیشی بولماسه چک سالیب سایر خلق دین قتل قیلور ایردی
 سپاهاندا کاوه آهنکر نینک بیر اوغلی بو جهت دین قتل بولوب ایردی ینه
 بیر اوغلی غه داغی چک توشتی اول بی تحتل بولوب قیچقیریب ایلکا
 کوپ طعن قیلیب صحاکنی سوکتی ایل داغی متفق بولوب خروج
 قیلدیلار داغی سپاهان والی سینی اولتوروب صحاک اوستیکا یورودیلا ر
 بغایت قالین ایل جمع بولوب فریدوننی کیم بعضی جهشید نیره سی
 دیب دورلار بعضی آبیتن اوغلی غه کیم طهورث نسلیدین بولغای نسبت
 قیلیب دورلار اول چاغدا صحاک وهمیدین قویچی لار اراسیدا یاشورون
 بولور ایردی تانیب دوتاریب کاوه آهنکر سپاه سالار بولوب تیهورچی لار بیلکا
 باغلار سختیاننی پیغاچ باشیغه باغلاب علم قیلیب یوروب صحاک دین
 چون ایل ایورولوب ایردی تورا المای قاچتی اما آنی قاووب ایلک لاب
 فریدون آنی جزاسیغه ییتکوردی صحاک نینک سلطنتی مینک ییل
 ایردی ، فلک تا ایروز ظلم قیلماققه خاص ، ابهاس ظالم و عادل آندین
 خلاص ، قیلیب قتل صحاکنی قویهادی ، فریدوننی داغی قوروق
 قویهادی ،

ییساردی تا آنی توتوب اره بیله ایکی بولوب جسمین پاره پاره قیلدی
طبری دا آنینک قتلی بیوراست قه منسوب دور اما اوزکا تاربخدا یوقسور
(مثنوی) چو جهشید تخت اوزره توتتی مقام، دماغیغه یول تاپتی سودای
خام، آنی قیلدی حق مگری ایلاب ستیز، سیاست قیلجی بیله ربزریز،
شداد و شدید ارم که ارفخشدنیک قارداشی ایردی آنینک ییتی
اوغلی بار ایردی عاد ثمود صحارطم حدیس حاتم ماره عاد یمن غه باردی ثمود
حجازدا ساکن بولدی صحار طی دا طم عمان و بحرین دا حدیس یمامه دا
حاسم حرم و سنوان اراسیدا ماره آندا کیم آنی آنینک آنی بیله ایتورلار اما
بولاردین عاد اولادی قالین بولوب استیلا تاپتی لار و آلارنیک اوغلی
ارشدی عملیق بن عاد ایردی چون اول اوتتی اوغلانلاری شدید و شداد
پادشاه بولدی لار و ضحاکنی کیم آلاغه نسبتی یوقاری اوتتی جهشید اوستیکا
ییساردیلار اول جهشیدنی دفع قیلیب اوزی سلطنت تختی غه اولتوردی
(بیت) فلک بیله کیم جور قیلدی پدید، نی شداد قالغوسیدور نی
شدید،

ضحاک بن مرادس چون جهشید قمعی ذیبن سونک پارس
تختین (۱) بیلدی ظلم و ستم آغاز قیلدی تینکری تعالی هود علیه السلام نی
ییساردی آنینک دعوتین شداد قبول قیلما دی تینکری تعالی آنی وقومینی
رنج العقیم بیله هلاک قیلدی و شداد اوغلی مزید پادشاه بولدی و ابراهیم
علیه السلام آنینک زمانیدا ایردی و یوسف پیغمبر هم آندا متولد بولدی

جهمشید بعضی آنی طهمورث نینک قارداشی دیب دورلار و بعضی قارداشی نینک اوغلی چون سلطنت قه اولتوردی جهان ملکین عدل و داد بیله توزدی و حسن و جمال دا دلپذیر و فضل و کمالدا بی نظیر ایردی غریب اختراع لار قیلدی اولجمله دین سپاهی لیق اسلحه سی دور کیم پیدا قیلدی و ایپاک و قزو کوپراک توقور نیمه لارنی ورنکلارنی و ایسلارنی اراغه کیلتوردی کیم آندین برون ایل اراسیدا یوق ایردی و شهر دین شهر غه چه ده لار بو یوردی و خیلی ایشکا قانون وقاعده فویدی و اصطخر شهرین اولغاتنی آنداق که طولی خفرک دین رامجرد غه یتتی کیم اون ایکی ییغاچ بولغای و عرضی اون ییغاچ غه یتتی و آندا اولوق بنایی سالدی که حالا آثاری و نشانه لاری بار دور کیم آدمی زاد آنداق یاساماق محال کورونور کیم کیشی کورما کونچه باور قیلساس و آنی چهل منار دیولار چون بو عمارت توکاندی عالم سلاطین و اشراف و اکابرین ییغیب آندا عظیم چشن قیلدی اول وقت کیم قویاش نقطه اعتدال ربیعی غه تحویل قیلیب ایردی اول بنادا تخت اوستیکا اولتوروب عدالت صیت و صدا سین عالم غه منتشر قیلدی و اول کون نینک آتین نوروز قویدی و سلطنتی نینک زمانی یتتی بیل غه یتیشتی عاقبت مفرط جاه و غروری و عظیم دولت تکبری دماغه فاسد خیار سالیب عالم اهلین اوز عبادتیغه امر قیلیب اوز صورتی بیله بت لار یاساب اقالیم و کشور غه ییباریب ایلکا اوزی نینک پرستشی نی بو یوردی هر آینه غیرت آلهی مقتضای اول بولدی کیم آنکا جزا یتیکای شداد عادغه تقدیر بولدی کیم قارداشی اوغلی ضحاک علوانی نی قالین سپاه بیله آنی

کیم دیولار آئی سجده دا تاپیب تاش بیلا باشین یانجیب اولتوردیلار
 و طهمورث دیوبند اوغلی ایردی اتاسی حالیدین واقف بولوب دیولارنی
 اتاسی قصاصیغه هلاک قیلدی داغی اول موضع دا شهر بنا قلیب آتین بلخ
 قوبدی و سوس بیلا بابل شهرینی (۱) هوشنک یاسادی و بعضی کوفه نی هم
 آنکا منسوب قلیب دورلار (مثنوی) یوق ایردی جهاندار انجم سپاه ، جهان
 ایچره آنداق که هوشنک شاه ، ملک شیوه شاهی ایدی بی عدیل ،
 فلک دیوکا قیلدی آنی قلیل ،

طهمورث اتاسی هوشنک نینک چون ولی عهدی ایردی آنینک
 اورنیدا سلطنت تختیغه اولتوردی و خلائق رعایتی غه و ممالک حمایتی غه
 جد بیله مشغول بولدی و آنینک زمانیدا قحط واقع بولدی غنی لار غه
 بویوردی کیم چاشت طعامی بیله اوتکار کایلار و شام طعامینی مساکین کا
 بیر کایلار و روزه توقیق آندین سنت قالدی و اول بنا قیلغان شهرلار مردوا
 کهن دز و خراساندا نیشابور و اصفهاندا مهربزو ساریه و طبری دیب دور
 کیم آمل و طبرستاننی داغی اول بنا قیلدی و فارسی کتاب بیتیباک
 و بوز توقیقنی اول اختراع قیلدی و آنینک زمانیدا قاتیق وبا بولدی
 هر کیم نینک بیر سیوار کیشی سی بارسا ایردی آنینک صورتین یاساب
 آنینک بیله خرسند ایردیلار تا بت پرست لیق قه منجر بولدی و طهمورث
 اوتوز ایکی ییل ملک سوردی ، شهی ایردی طهمورث آفاق آرا ، که
 عدل ایستی چرخ کهن طاق آرا ، نیچه دیوبند ایردی اول ارجبند ، اجل
 دیوی آخر آئی قیلدی بند ،

داغی اول کیشی کیم شهر بنا قیلدی اول ایردی دماوندنی بنا قیلدی اما
آندا گاهی بولور ایردی داغی اءطخرنی بنا قیلدی اما کوپراک اوقات
آندا بولور ایردی مینک یاشادی و لیکن آخر عمریدا قیرق ییل سلطنت
قیلدی داغی سیامک اوغلی هوشنگنی کیم نبیره سی ایردی ولی عهد قلیب
وفاسیز جهانغه وداع قیلدی (رباعی) بورونراق کیشی کیم تنوزوب رود
وجام، جهاندارلیق تختین ایتی مقام، کیومرث ایدی لیک دوران دون،
آنکا بیردی بازی باریدین بورون،

هوشنگ خردمند و عالم و عادل پادشاه و جاویدان خرد آتلیغ کتانبی
عمل حکمتیدا اول تصنیف قیلدی کیم مامون خلیفه وزیری حسن سهل
آندین بئرار نیمه تاپیب عرب تیلیکا ترجمه قلیب دور و شیخ بو علی
مسکویه اداب العرب و الفرس آتلیغ کتابیدا آنی ذکر قیلور کیم آئینک
مطالعہ سی مصنفی نینک فضل و کمالیغه دلیل بس دورور و عجم آنی
پیغمبر دیر دور و داد و عدل جهتی دین آنی پیشداد دیدیلارو تیورنی
تاش دین اول چیقاردی و طبری دیب دور کیم پیغمبر دین تخته اول
کیسیب اویلاکا ابشیک یاسادی و اکثرکانی لارنی اول چیقاردی و بارسنی
و ایتنی اول کیسیک آغوچی قیلدی و آتقه ایکار اول یاسادی و تیوه نی
یوککا اول کیوردی و آتقه ایشاکنی تورغوزوب خاچیسر خیالین اول
قیلدی و آریغلار قازیب سوسالیب آبادانلیق اول قیلدی بیرکا فرش اول
سالدی و تولکو و آس و تاین تیریسین اول کیارکا قابل قیلدی عمری
بابیدا اختلافی بار اما پادشاهلیغی قیرق ییل ایردی و تجرد و تقوی بیلا
اوتکاردی دایم تاغلاردا عبادت قیلور ایردی تواربخدا مونداق مثبت دور

تاریخ ملوک عجم (۱)

عجم قاریخیدا فرس سلاطینی فی ثورت طبقه قیلیب دورلار بورونغی
 طبقه پیشدادی لار دور و آلا راون بیر کیشی دورلار کیم سلطنت
 قیلیب دورلار تاریخ علماسی اتفاقی بیلا بیراو کیم سلطنت قیلدی
 کیومرث ایردی اما آنینک نسبتی بابیدا اختلاف کوپتور مغ دیب دور
 کیم آدم علیه السلام اول دور و بعضی عجم دین دیب دورلار کیم آدم
 نینک نبیره سی دورور و بعضی فرس دین آنی نوح اولادیدین دیب
 دورلار ینه داغی سوز کوپتور اما صحت دین ییراق راق اوچون
 بیتیلما دی آدم دیکان لار قولی بیله آنی کل شاه دیب دورلار
 بو معنی بیله کیم باله چیغ دین یارائیلدی یعنی کیشی پستی دین
 ایماس ایردی اوزکا قوللار بیلا کیم کیومرث دیبلار معنیسی
 حی ناطق دور یعنی تریکی کیم سوز ایستقای اما نظام
 التواریخ دا و جامع التواریخ دا داغی بناکتی دا اتفاق بیله حجة الاسلام
 امام محمد غزالی قدس سره نصیحة الملوک دا آنی شیث علیه السلام نینک
 قارداشی دور دیکاننی طعن قیلیب دورلار نیدین کیم شیث ضحاک
 علوانی زمانیدا دور و تاریخ اهلی اتفاقی بیله کیومرث زمانیدین
 ضحاک زمانیده چه مینک ییل غه یاقین بار هر تقدیر بیله پادشاه لیغ
 قاعده سین آندین بورون راق یوق ایردی بو قاعده نی اول توزدی

بیتیدیم و آنکا محاکمة اللغتين آت قویدوم تا ترک ایللی تیلی فصاحت
 ودقتی و بلاغت و وسعتی که اولحضرت بو تیل و عبارت بیلله نظم
 بساطی توزوپ دورلار و مسیحا انفاسی و خضر زلالی دین اولوک
 تیرکوزماک طریقین عالم اهلیغه کورکوزوپ دورلار ظاهر قیلدیم و خیالیم غه
 مونداق کیلور کیم ترک اولوسی فصیح لاریغه اولوغ حق ثابت قیلدیم
 که اوز الفاظ و عبارت لاری حقیقتی و اوز تیل و لغت لاری کیفیتی دین
 واقف بولدی لار و فارسی کوی لار نینک عبارت و الفاظ بابی دا طعن
 قیلور سرزنشی دین قوتولدی لار آلاز داغی رنج و مشقتیم مقابله سیدا چون
 بومخفی علم دین که ظاهر قیلیب مین وقوف تاپسه لار امید اولکیم
 بو فقیرنی خیر دعاسی بیلله یاد قیلغایلار و روحومنی آنینک بیلله شاد
 قیلغایلار (رباعی) بونامه که یازدی قلمیم تارتیپ تیل تاریخین آنینک
 جمادی الاول بیل کون نینک رقمی نی چارشنبه قیلغیل توقوز یوز
 ییل دین اوتوپ ایردی بیش ییل

والسلام
 والاکرام

دین قوت فهم قیلغانچه اولحضرت قه با وجود بنده لیغ و اول بنده لیغ
 بیله سعادت مندلیغ و فرخنده لیق شاگردلیک کا داغی اوزومنی مشرف
 وارچمند و مباهی و سربلند قیلدیم و یسل لار ترک تیلی و نظمی قاعده
 و اسلوبیدا بیلماکان لاریمنی سوروپ و مشکل لاریمنی حلال مشکلاتیم
 تابوغیدا عرض غه ییتکوروپ عظیم فایده لار تاپیپ کلی نتیجه لار
 کوردوم اولحضرت نینک تعلیمی و تربیتی بیله ورهنهای لیغی
 و تقوی بیله ایشیم اول بیرک ییتی کیم اولحضرت اوز پاک طبع لاری
 نتیجه سیدین ظاهر بولغان رساله که اوز معارف نگار کلکی تحریری
 ایردی و اوز لطایف آثار نطقی تقریری القابیم نی یوقاری ادا قیلدیم که فی
 عنوان بیله ثبت قیلدی لار که مکرر قیلماق حاجت ایوماس بو بنده غه
 هم چون بو نوع عظیم دولت که حق سبحانه و تعالی نینک المتکلم
 دیکان اسمی غه مظهریت بولغای و خلائق اراسیدا تکلم دا اقران
 و امثال دین امتیاز و اعتبار و اولوغ آت بیله آوازه و اشتهاغ که اولحضرت
 نینک عنایت و اهتمام لاری باعث بولدی و یوقاری مذکور بولغان
 دواوین و مشنوی و سایر کتب و رسایل معنوی که تا عالم بناسی دور
 بو طایفه هیچ کیمکا اجتماعی دست بیرمایدور و اختراعی میسر بولمایدور
 دست بیردی و میسر بولدی اگرچه بارچانی اول حضرت نینک شریف
 اسمی غه مخیل و همایون القابی غه مذیل قلیب مین بولارنی سایر
 عنایت لار مقابله سیدا توتوپ المتکلم اسمی غه (۱) مظهریتیم عذری غه
 ترکی و سارت لغتی کیفیت و حقیقتی شرحیدا بو رساله فی جمع قلیب

خوش طبع بیگ لاری و میرزاده لاری و صاحب ذهن پاک طبع لاری و آزاده لاری آنداق که کیراک مشغول لوق اسبابین توزا آما دیلار و اول نوع طبع نتیجه سی کورکوزا آما دیلار که آندین خوشگوی لوق امیدنی توتسه بولغای بلکه بو امیدنی آلا ر نینک روزگاری حالی غه یساوتسه بولغای طرفه راق بو کیم بو نوع پادشاه سخن دان ترغیبی و تسلیقینی و احسانی و تحسینی قاعده متابعت و موافقتنی اونوتوب و جاده نافرمانلیغ و ضلالتنی توتوب کوپی بلکه باریسی فارسیغه مایل بولدیلار و اول تیل بیله نظم غه قایل بوایش موندین اوزکا یولا آلاس که ترک تیلی تعریفی دا آنداق که یوقاری راق مذکور بولدی با وجود الفاظ کثرتی و عبارات وسعتی و معانی غرابستی و ادا سلاستی دلپذیر باغلاماقته صعوبت بار و دلپسند ترتیب بیرماکه طبع رنج و عقوبت ناپار لازم کوروندی ترک تیلی شرحی دا بیر نیچه ورق قه زیب آرایش بیرماک و آندا حضرت سلطان السلاطین ملایهت طبع و مهارت ذهن لارین شرح ایتهاک و همایون رای لاری ترتیب بیرکان دیوان بابی دا بیر نیچه سوز کستاخلیغ یوزیدین سورماک و اول حضرت کمال دانالیق و وقوف توانالیغ نهایتی دین بو فن اصحابی غه و بو فضل اربابی غه تعلیم لار بیریب و تلقین لار قلیپ بولار اول حضرت نینک دقیق سوزین یا انکلامای یا انکلاسار بو یورولغان یوسون بیله عمل قلمای یا قیلا آمای و بوضعیف خاکسار اول حضرتنی نینک قدسی نفسی پاسی نی آسراپ و واجب الاذعان حکم لاریغه اطاعت و فرمان بردار لیق قلیب کونکومدین و تیلیم دین کیلکانچه و قلیم و ایلکیم

جواهر دین مهلو بیر سفینه سفینه دیهای که خزینه دور هریتی بیراوی
معانی کوهلاریدین آندا یوز دفینه سوزناک ابیاتی نی اوقوغوچی
نینک نفسی ایل کونکلین اورثا ماکا سوم آفت و دردمندانه
الفاظی نی ادا قیلغوچی نینک اونی خراشیدین مخزونلار باغری
جراحت عبارتتی نشاط لیغ صییرلارنی ماتم زده قیلغوچی و حرارتی
موزدیک ساووغان کونکولارنی آتشدده قیلغوچی حروفی ترتیبی سحر
سازلیغ لار و اداسی ترکیبی دا فسون پردازلیغ لار حاصل که ترکچه تیل
بیله بونوع دیوان که مذکور بولدی و تعریفی بو صفت و آیین بیله
که مسطور بولدی کیم بو یوسونلوق غرایب یوق که سلاطین مکرم دار
(۱) حشم دین بلکه شعرای قدسی نفس مسیح دم دین واقع بولمایدور
و ارغه کیرمایدور واقع بولدی و ارغه توشتی و آنینک زلال حیاتی
نینک فیضی قویاش چشمه سیدین اوتکالی یاووشتی و بو طایفه
نینک بی بهره لاری بو روح نقدی دین بهره یاب و لب تشنه
لاری بو آب حیات دین سیراب بولدیلار با وجود بو سلطان السلاطین
نینک کیمیا اثر خاطری و خورشید آثار ضمیری داغی مونکا مایل که
ترک ناظم لاری اوز الفاظلاری بیله شعرغه مشغول لوق قیلغایلار و کونکول
غنچه سی داغی دین که بیچ لار چیرمانیپ دور بهار نسیمی دیک
انفاس بیله گل دیک آچیلغایلار و الشفات و اهتمام یوزیدین بعضی
معنی لار تاپیب نظم قیلورغه حکم لار هم جاری بولدی و سوز اسلوبیغه
تعیین لار و ادا سیغه تعلیم لار هم اظهاری بولدی ترک اولوسی آنینک

برّه و مکرمته (رباعی) کیم تا فلک آفاق اوزه دۆر قیلور انجم گلی
 هر تون بو چمن دین آچیلور نی شاه آئینک ذاتی کیسی یاد بیلور
 نی طبع آئینک طبعی دیک ایستاپ تاپیلور تا کیم فلک ایورولوو
 دوام اولسون آنکا اقبال بساطی دا مقام اولسون آنکا هم نطق ایله
 جانبخش کلام اولسون آنکا هم نظم کلامی مستدام اولسون آنکا
 جهان بان لیق تختیدا مقام توتتی و کشور ستانلیق مسندی دا آرام
 تاپتی ملک سلکی کا امنیت گوهرلارینی چیکتی و جهان مزرعی دا
 جمعیت دانه لارین ایکتی چون سلیم گوهر کان معانی ایردی و مستقیم
 ذهنی مورد فیض سبحانی کلام اهلیغه ترفیه و ابتهاج لار و کلام خیلی غه
 رونق و رواج لار دست بیزدی و هر علم دا مفید تالیف لار و هر فن دا
 منتج تصنیف لار قیلدیلار و غریب رسایل معنوی ظهور قیلدی و عجیب
 دواوین و غزل و قصاید و مثنوی یاییلدی و اوز شریف طبع و لطیف
 ذهن لاری دین داغی اگرچه هم فارسی دیهاکا قادر و هم ترکیچه
 آیتهاققه ماهر ایردی اما اصلی طبع اقتضاسی و شایع تکلم مناسبتی
 اداسی بيله ترکی دیوان تدوینی غه میل قیلدیلار و دلپذیر ابیات و بی
 نظیر غزلیات ترتیب بیودی لار که تا عطار د فلک دیوانخانه سی ئینک
 قلم زن و راقمی دور و سپهر بیت الانتظامی ئینک رقم کش و ناطمی
 انداق گلشنی دقایق گل و ریاحینی بيله آراسته و اول نوع مخزنی معانی
 جواهر ثمنی بيله پیراسته کورمایدور دقیق معنی گل عذارلاری سلیس
 الفاظ کسوت لاریدا جلوه نهای و غریب مقصود ماه رخسارلاری لطیف ادا
 حاسه لاریدا چهره کشای دیوان دیهای که بحر عیان دور هر غزل آندا

هم خوش طبع سلاطینسی ظهورغه کیلدی شعرا سکاکی و حیدر
 خوارزمی و اتایی و مقیمی و یقینی و امیری و کدایی دیک لاروفارسی
 مذکور بولغان شعرا مقابله سیدا کیسی پیدا بولمادی بیر مولانا لطفی دین
 اوزکا کیم بیر نیچه مطلع لاری بار کیم طبع اهلی قاشیدا اوقوسه بولور
 اولجمله دین بیری بودور کیم (بیت) اول که حسن ایتتی بهانه ایلنی
 شیدا قیلغالی کوزکودیک قیلدی سینی اوزینی پیدا قیلغالی
 و سلاطین دین هم اولکوچه طبع اثری هیچ قایسی دین ظاهر بولمادی
 و ورق یوزیکا نقش قیلغوچه نیمه قالمادی سلطان بابر دین اوزکا کیم بو مطلع
 آلا طبع اثری دور کیم (بیت) نیچه یوزونک کوروپ حیران بولایین
 الهی مین سکا قربان بولایین تا بو وقت قهچه کیم ملک بو دودمان
 نینک تخت سلطنتی غه خاتم و تاج خلافتی غه سزاوار و مسلم اصالت
 بحری نینک در شاهواری عدالت معدنی نینک گوهر عالی مقداری
 سپهدلیغ معرکه سی نینک رستم دستان سی سپهدارلیغ میدان سی نینک سام
 نربانی سرافرازلیغ تاجی نینک گوهر زیبنده سی بزم سازلیغ سپهری
 نینک اختر فرخنده سی جهاندارلیغ بزمی نینک اسکندر چمشید
 جاهی جهانگیرلیغ انجمنی نینک خورشید عالم پناهی رفعت
 جهانی نینک قلّه گردون خراشی عدالت سپهری نینک سحاب
 گوهر پاشی فضل و کمال حدقه سی نینک مردمک بیناسی تکلم
 و مقال حدیقه سی نینک بلبل خوش نواسی السلطان بن السلطان
 الخاقان بن الخاقان معز السلطنت والدینا والدین ابو الغازی سلطان
 حسین بهادر خان خلد الله تعالی ملکه و سلطنته و افاض علی العالمین

نظم دبیرغہ عرب تیلی بیلہ جلوہ بپردی آنداق کہ حستان ثابت دیک
و لقیظ دیک ملک الکلام سخن گذارلار و معنی آفرین فصاحت
شعارلار پیدا بولدیلار و اوز تیل لاری بیلہ نظم اداسی نینک دادین
بیردیلار بو مناسبت بیلہ صرب سلاطینی داغی ابراهیم مهدی دیک
و مامون خلیفہ دیک و بولاردین اوزکا ہم سلاطین زاده لار غرا نظم لاردین
قصاد آیتی لار و فواید ظاهر قیلدیلار چون ملک دین بعضی اقالیم
و کشوردا سارت سلاطینی مستقل بولدیلار اول مناسبت بیلہ فارسی کوی شعرا
ظہور قیلدیلار قصیدہ دا خاقانی و انوری و کمال اسمعیل و ظہیر و سلمان
دیک و مثنوی دا استاذ فن فردوسی و نادر زمان شیخ نظامی و جادوی
هند میر خسرو دیک و غزل دا مخترع وقت شیخ مصلح الدین سعدی
و یکانہ عصر خواجه حافظ شیرازی دیک کہ بولار نینک تعریفی
یوقاری راق چون شمع سورولوپ دور و وصف لاریغہ قلم اورولوپ دور
سوزنی اوزاتماق حاجت ایماس و کلام تطویلین معنی اہلی مستحسن
دیہاس و بو مناسبت بیلہ سارت سلاطینی دین ہم سلطان طغرل دیک
و شاه شجاع دیک عالی قدر پادشاہ لار و رفیع مرتبہ انجم سپاہ لار رنگین
ابیات و شیرین غزلیات آیتی لار و زمان لاریدا مشہور بولدی و روزگار لاری
اوراقیدا مسطور تا ملک عرب و سارت سلاطینی دین ترک خانلارغہ
انتقال تاپتی ہلاکو خان زمانی دین سلطان صاحب قران تیمور کورکان
زمانی دین فرزند خلفی شاہرخ سلطان نینک زمانی (۱) نینک آخریغہ چا
ترک تیلی بیلہ شعرا پیدا بولدیلار و اولحضرت نینک اولاد و احفادی دین

(۱) Folio 743 v°.

مذکور بولسه مشار الیه بو حقیرنی قیلور ایردیلار و اول مقدار بو توفراغ
 نینک رتبه سین فلک کا یستکوروب و آنچه بو ذره نینک پایه سین
 قویاش دین آشور و ایردیلار کیم اوزلاری نینک خورشید فیض
 طبع لاری دین ظهور قیلغان رساله که اوز گوهر ریز قلم لاری دین نگارش
 تاپیب دور و اوز کماهی حالات لاری کیفیتی دا گذارش صورتی توتوب
 دور بو بایری بنده لارینی نظم طریق نینک بارچا نوعی دا تعریف لار
 بیتیب صاحب قران لیق لقبی بیله سرافراز قیلیب دورلار و بی مثل
 و انبازلیغ وصفی بیله مهتاز ایتیب دور و مقرر دور که همایون طبع لاری
 زمان مشکلاتی نینک معیاری دور فرخنده ذهن لاری عالم دقایقی نینک
 حلالی و صاحب اسراری بنده خاکسار اگرچه توفراغ دین اوکسوک ایردیم
 اما اول قویاش تربیتی بیله رنگارنگ گل لار آچتیم و بو افکنده بی
 اعتبار اگرچه ذره دین کم راک ایردیم اول سحاب تقویتی بیله گوناگون
 درلار ساچتیم و دلسوز ابیاتیم مناجات اهل یغ و غوغا سالدی
 و بزم افروز غزلیاتیم خراباتی لارغه آه و وایلا سالدی حاصل کلام آندین
 سونکرا کیم مونچه قوی دلایل و عظیم شواهد بیله بو فقیر نینک وقوفی
 بلکه مهارتی بو فن نینک فارسی و ترکی نظمی دا ثابت و روشن بولدی
 اگر بیرنی یانا بیوریکا ترجیح قیلسام کیراک که بو طایفه دین هیچ کیشیکا
 مسلم توتوب صدق دیهاکدین اوزکا مقال و مجال بولماغای بتخصیص که
 مونچه برهان قاطع بیله هم قطع تاپقای و استشهادغه بو مسوده نینک هم
 لفظی یوق که هر حرفی فریاد اورغایلار و غوغا کوتارکایلار یانا بیر کلیه
 بو کیم تا ملک عرب خلفاسی و سلاطینی دا ایردی فلک اول وقت دا

معجز نظام خیر الانام علیه الصلوة و السلام دین سونکرا فارسی سوزدا
 جمیع آلا سوزیدین یوقاری راق سوز یوقور کوپراک کتب و رسایل
 و غزلیات و قصایددا که معانی گوهرلارین نظم سلکیکا کیسیدورور ایردیلا
 و ضمیر نهان خانه سیدین انجمن نیشاگاهی غه جلوه بیرور ایردیلا
 اینک مسوده سین بورونراق بو فقیر غه التفات و اعتقاد یوزیدین بیرور
 ایردیلا کیم بو اوراقنی آل و باشین ایاغی غه نظر سال خاطرینکده هر نی
 ایتقودیک سوز کیسه آیت دیب و هر نی اشارت بولغانی کیم مذکور
 بولدی ظاهر قیلسام مقبول توشار ایردی بو دعوی غه دلیل بو کیم اوندین
 آرتوق کتب و رسایلدا اولحضرت بو فقیر نینک آتین مذکور قیلیب
 دورلار و کوی طبع و ادراک و مونکا مناسب نیهلارکا نسبت بیریب
 مسطور قیلیب دورلار بو قبول نظری اثری دین بیرقرن دین آرتوق
 سلطان السلاطین سهر آتین صحبت لاریدا و فردوس تزیین خدمت لاریدا
 کیم اهل کلام دین و مقال دین فصل و (۱) کمال زمرة سی نینک مجمعی
 دور و علم و فضل نینک منبعی دور بو فقیر نینک سوزیکا مرتبه رفیع
 و مقاله وسیع ایردی و اوزیکا سوز جهتی دین عظیم اعتبار و سوزیکا اوز
 جهتی دین بییک پایه و مقدار و سلطان السلاطین که مظهر لطف الهی
 و مظهر انوار حقایق نامتناهی دور و فرخنده ضمیری علوم گوهری نینک
 دریاسی و خجسته خاطری خاکسار بنده لار ذاتی نینک کیسیاسی دور
 بو طایفه نینک کوپراک اصطلاح و قواعدی دین عالی مجلس دا سوز
 اوتسه مخاطب بو فقیر فصاحت و بلاغت اهلی نتایج طبعی دین هر نی

اوزومنی آوتوپ مین و صلاح و فسادلریغه فکر ایستیب مین و مخفی
 دقایقی غه تامل و تفکرلار بیله یستیب مین و فارسی الفاظ عیب و هنری
 ملاحظه سی اورا کیدا طبعیم اوزین سالمایدور بل که اول وادی قطعی دا
 کلیم رونده سی تیزکام لیغ بیله قدم اورماغان بیر قالمایدور و اوتوز پیل دین
 آرتوق و قیرق پیل غه یاقین دور کیم خراسان ملکی کیم فضل و کمال
 اهلیغه عالم ممالکی نینک مصر معظمی و سواد اعظمی دور بو ملک
 نینک جمیع نظم اهلی شعرای شیرین کلامی و فصحای واجب الاحترامی
 هر نی هر معنی بیله کیم اوراق یوزیکا آرایش و هر الفاظ بیله کیم اجزا
 عذاریغه نهایش پیریب دورلار بو فقیر صحبتی غه بیتکوروب دورلار و بوضعیف
 آئیندا اوتکاریب دورلار و حک و اصلاح التماسین قیلیب دورلار و خاطر غه
 قیلغان نکته که ایستیب دور انصاف یوزیدین مسلم توتوپتورلار و اگر
 بعضی ابا قیلیب دورلار دلایل بیله آلاغه خاطر نشان قیلیب دور آندین
 سونکرا قبول قیلیب اوزلارین شاکرد و ممنون بیایب دورلار و بسا معانی
 اهلی خرده دانلار و دقایق خیلی دقیق بیانلار که انوری و سلمان
 شعری دا هر بیریری بیری نینک جانبین توتوپ بحثلار قیلیب سوزلاری
 بیر بیریدین اوتهاکان دین سونکرا بو فقیر آلیغه محاکمه اوچون کیلتوروپ
 تورولار و هر نی حکم تاپیب دورورلار مسلم توتوپ مناقشه لاری بر طرف
 بولوبتور و غزل دا میر شاهی و مولانا کاتبی و آلاز غیری طرفیدین داغی
 بو یوسونلوق و مثنوی دا حضرت شیخ نظامی و میر خسرو دهلوی جانبی دین
 داغی بو دستورلوق کوپ واقع بولوپ دور بارچا دین کلی راک سند
 بو کیم حضرت ارشاد پناهی نور مرقده نورا که کلام ملک علام و احادیث^ص

روان اسایی بی موی نو یارب چنان فرسایسی کیسوی تو چون شب
 فغان افزایی یانا فارسی غزلیات دیوانی خواجه حافظ طوریدا کیم
 جمیع سخن اдалارو نظم پیرالار نظریدا مستحسن و مطبوع دور ترتیب
 بیریپ مین کیم آلتی مینک دین ابیاتی عددی کوپراک دور که
 کوپراک اول حضرت شعریده تتبع واقع بولونئور و بعضی (۱) حضرت
 شیخ مصلح الدین سعدی قدس سرهغه کیم غزل طوری مخترعی دور
 و بعضی میر خسروغه کیم عشق آتشکده سی نینک شعله انگیزی دور
 و درد غریب خانه سی نینک اشک ریزی و بعضی حضرت مخدوم نورآغه
 کیم کمال اوجی نینک مهر لامعی دور و مذکور بولغان عزیزلار حالاتی
 نینک جامعی که بودیوان خلائق اراسیدا شایع دور و روزگار اهلی نینک
 طبع لاری اول ساری راجع و آندا کوپ تورلوک دلکش اдалار و دلپذیر
 معنالار واقع دور که تفصیلی بو فقیر دین مناسب ایاس و آندا هر نوع نظم
 اصنافی دین مثل مقطعات و رباعیات و مثنوی و تارنخ و لغز و اولجمله دین
 بیش یوزکا یاقین معما کیم کوپی حضرت مخدومی نوراً مبارک نظری غه
 یتیب دور و اول حضرت نینک اصلاح و تحسین شرفین کسب
 یتیب دور کیم خام دین روزگار صفحه سیغه یازیلیب دور و قلمیم لیل
 و نهار اوراقی دا نقش قلیب دور بولاردین داغی باش قه بیکیست
 لیکم زمانی و شباب ایتامی اوانیدا کوپراک شعردا سحر ساز و نظم دا
 فسون پرداز شعرا نینک شیرین اشعاری و رنگین ابیاتی دین ایتلیک
 مینک دین آرتوق یاد توتوپ مین و آلاز ذوق و خوشحال لیغی دین

شعراسی طریقی دا هم تورث قصیده که فصول اربعه غه موسوم دور و آندین
تورث فصل حرارت و برودت و رطوبت و بیبوستی کیفیتیی معلوم
خام رقم قلیب دور که تورث فصل خاصیتی اثری دیک ربع مسکونغه
بیاییلب دور یانا سخن پرداز استاذ عالی شان خواجه کلیم الدین سلمان
که قصیده میدانی نینک جابکسواری دور و اوز زمانی نینک بی نظیر
سخن گذاری مشهور دور که چون مصنوع قصیده سی ترتیبی غه قلم
سور و بتور اون سیکیزدا اتمام بیتکوروب دور واقعا ایشی قلیب دور که نظم
اهلی آنینک تعقی دا حیوان و تاقلی دا سرگردان دورلار ترصیع صنعتی
کیم مطلع دین اوزکا بیت دا بولا آلماس اول قصیده نینک اگرچه
مستخرج مطلعی راست دور اما اصل مطلع دا اولغی مصراع نینک
بیر لفظی دا تخلف قلیب دور و مطلع بو دور کیم (بیت) صفای
صفوت رویت بر بخت آب بهار هوای جنت کویت به بیخت مشک
تتار بو مطلع غه تتبع قیلغان کزپ سخن ورلار و نظم گسترلار چون
مقابلده دا دیب دورلار لت ییپ دورلار بو فقیر نینک مطلعی بو دور کیم
(بیت) چنان وزید بیوستان نسیم فصل بهار کزان رسید بیاران
شیم وصل ننگار بصارت اهلی ملاحظه قیلسهلار بیلورلار که بو
مطلع ترصیع غه واقع بولور عیب دین معرا و مرصع غه کیلور اعتراض دین
مبرا دور بو نوع شعر نینک تاکید و مبالغه سی اوچون یانا بیر رباعی
هم دیب مین که تا خلیل بن احمد رباعی قاعده سین وضع قلیب
دور ترصیع صنعتی دا رباعی آیتیلغان ایشیتیلمايدور بل که یوقتور و اول
بو دور کیم (بیت) ای روی تو کوکب جهان آرای وی بوی تو اشهب

و بستانش و حضرت مخدومی نوراً نینک جوابی دا جلاء الروح
 آتلیغ قصیده‌نی دیب دورلار و مطلعی بو دور کیم (بیت) معلّم کیست
 عشق و کنج خاموشی و بستانش سبق نادانی و دانا دلم طفل سبق
 خوانش و فقیر هم نسیم الخلد قصیده‌سین ایکالاسی بزرگوارغه تتبع
 قلیب مین و مطلعی بو دور کیم (بیت) معلّم عشق و پیر عقل دان طفل
 سبق خوانش بی نادیب طفل اینک فلک شد چرخ گردانش
 بو قصیده داغی کوپ معانی گوهری درج و غیر نقدی خرج بولوب
 دور یانا روح القدس قصیده‌سین بلند آوازه قلیب مین که قدسی لار
 روحین آندین تازه قلیب مین و مطلعی بو دور کیم (بیت) زهی
 بخامه قدرت مصوّر اشیا هزار نقش عجب هر زمان ازو پیدا یانا
 عین الحیات قصیده سی زلالین ییتکوروب مین که غفلت اهلی نینک
 اولوک بدن لاریغه جان کیوروپمین و مطلعی بو دور کیم (نظم) حاجبان
 شب چو شادروان سودا افکنند جلوه در خیل بتان ماه سیها افکنند
 یانا منهاج النجات قصیده‌سیدا هدایت طریقین توزوپ مین و ضلالت
 اهلینه نجات شهر آیین کورکوزوپ مین و مطلعی بو دور کیم (بیت) زهی
 از شمع رویت چشم مردم گشته نورانی جهانرا مردم چشم آمدی
 از عین انسانی یانا قوت القلوب قصیده‌سین که کلکیم ثبت اییب
 دور حقیقت یولیدا ضعی لیغ کونکول لارکا اول قوت دین قوت ییتیپ
 دور و مطلعی بو دور کیم (بیت) جهان که مرحله تنک شاه‌راه فناست
 درو مساز اقامت که راه شاه و گداست بو آلتی قصیده حمد و نعت
 و ثنا و موعظت دور و اهل تصوف و حقیقت تیلی بیله معرفت یانا ظاهر

نوراً جواب آیتیب دورلار و آتین لجة الاسرار بیتیب دورلار و مطلعی
 بو دور کیم (بیت) کنکرایوان شه کز کاخ کیوان برترست رخنه‌دان کش
 بدیوار حصار دین درست که اگر اول دریای ابرار دور بو ابر بهار
 دور که مرتبه‌دا آندین بلندراق و بهره‌دا آندین فایده‌مندراق دور که
 آتینک اوستیکا سایه سالورغه یاییله آلور و باشیغه در افشن لیغ داغی
 قیلا آلور فقیر ایکا لاسی بزرگوار رفیع مقدارغه نیازمند لیغ و گدالیغ
 یوزیدین تتبع قلیب مین و آتین تحفة الافکار دیب مین و مطلعی بو
 دور کیم (بیت) آتشین لعلی که تاج خسروانرا زبورست اخگری بهر
 خیال خام پختن در سرست و کوپ معنی انگیز عبارات و تعمیه
 آمیز اشارات اضافه قلیب مین که بو فن اهلی نینک ماهرلاری مسلم
 قوت و پتورلار و هر کیشیکا بو باب‌دا تردد بولسه حضرت مخدومی نوراً نینک
 بهارستان آتلیغ کتابین کیم آتی بهارستان حیات و نکارستان نجات دیسه
 بولور بو مطلع نی بیتیب دورلار و استهاد یوزیدین تعریفین آیتیب
 دورلار که بو منشود دولت سپهر طاقی غه آسیاسه ییوی بار و بو طغرای
 سعادت نی مشتری بوینیغه آویزه قیلسه موجب مباهات و افتخار دور
 اول کتابنی (۱) آلدیک و بو محل نی تاپیب نظر سالدیک و بیلدیک
 که اولچه مین تعریفدا تحریر قلیب مین تقصیر قلیب مین یانا میر
 خسرو نینک مرآت الصفا آتلیغ قصیده سیغه کیم خلاق المعانی خاقانی
 شیروانی تتبعی قلیب دور و مطلعی بو دور کیم (بیت) دلم طفل است
 و پیر عشق استاذ زبان دانش سواد الوجه سبق و مسکنت کنج

قیلدی و آئینک عشقی مشعلی دین بو پرتو عالم تیره خاکدانی غه یاییلدی
 یانا حقیقت اهلی نینک سرخیل و سرافرازی خواجه حافظ شیرازی نکات
 و اسرارین که انفسی روح القدس دین نشان آیتور و روح الله انفسی
 دین اثر ییشکورور یانا بو فقیر نینک بیری اوستادی و طریقت اهلی نینک
 صاحب ارشادی جمیع اهل الله نینک مقتدا و شیخ الاسلامی
 حضرت مخدومی نور المله والدين مولانا عبد الرحمن جامی قدس
 سره نینک روح پرور لطیفی و روح گستر ظریفی کیم آندین هر غزل کالوخی
 المنزل و هر رساله کالاحادیث النبی مرسل عالی شان و رفیع مکان دور کیم
 آردین هر لفظ قیمت دا در ثمین دین آبدار راق و حرقت دا لعل آتشین
 دین برق گردار راق و ایکالاسی مذکور بولغان عزیز کلام معجز نظامی دین
 آندا چاشنی و نصیب و اوز عشق و کمالاتی و نهایت حالاتی مونا
 اضافه که هذا شیء عجیب بارچه سیغه کوپ قاتلا اوتوپ مین بلکه
 کوپین یاد توتوپ مین و قصاید و غزلیات لاری نینک غریب
 و لطافتین بلیب مین بلکه غریب راق و لطیف راق لاریغه تنبع داغی
 قلیب مین قصاید دین امیر خسرو نینک دریای ابراری کیم مشهور
 مونداق دور که دیر ایمیش بولغای که یوز مینک بیت دین آرتوغ دیوان
 لاریم غزلیاتی و قصاید و مثنوی لاریم ابیاتی اگر عالم صحیفه دین یویولسه
 و دوران صفیحه سیدین محبو بولسه و بو قصیده قالسه که آندا معنی
 استیفاسی وای دور بو فن اهلیغه مینینک فضایلیم دلیلی غه کافی دور مطالعی
 مشهور دور کیم (نظم) کوس شه خالی و باسک غلغلش درد سرست هر که
 قانع شد بخشک و تر شه بحر و برست بو شعر غه حضرت مخدومی

و بورونگی فارسی و سونکخی ترکی لطیف و دقایقی دین بهره آسه حکم
 سوار زمانی دا و هر قایسی نینک مرتبه‌سی نی تعیین قیلور اوانیدا
 امیدیم اولدور و خیالیم غه آنداق کیلور کیم سوزوم مرتبه‌سی اوج دین
 قویی اینماکای و بو ترتیبیم کوبه سی اعلی درجه‌دین اوزکا پیرنی
 بیکنماکای بو سوزلاردین خصم مونداق بیلماسون و مدعی بو نوع
 گمان قیلماسون که مینیک طبعیم ترک الفاطی غه ملایم توشکان اوچون
 تعریفیدا (۱) مبالغه اظهار قیلور مین و فارسی عبارت قه مناسبیم آزارق
 اوچون انکار و یغنی غه اصرار کورکوزور مین کیم فارسی الفاظ استیفاسین
 و اول عبارت استقصاسین کیشی میندین کوپراک قیلمایدور ایرکین
 و صلاح و فسادین میندین یخشیراق بیلمایدور ایرکین کیم عموم کلشنی
 نینک تازه بهاری نینک طراوتی چاغی و حیات روضه‌سی نینک
 نورس سبزه زاری نینک نزهتی وقتی کیم اون بیش یاشتین قیرق
 یاشقه‌چا دور که افسان خیلی نینک طبعی بلبل هر گل جمالغه شیفته
 و روحی پروانده‌سی هر شمع حسنی غه فریفته بولور وقت بو اوقات دور
 و بو اوقاتدا کوپ غریب واقع حادث دور که اول واقعه بیرا و حسن
 و نازین یا اوز عشق و نیازین شرح ایتارکا باعث بولور و بو حال غزل
 طریقی دا منحصر کیم یا آیتور غه متامل بولولغای یا اوقور یغنه مشغول اوقوغه
 دواوین دین بو فقیر مطالعه‌سیغه کوپ مشغول بولماغان دیوان آز ایرکین
 بتخصیص عشق و درد اهلی نینک راهبر و پیش روی امیر خسرو دهلوی
 دیوانی کیم عاشق لیق دا درد و نیاز و سوز و گداز طریقین اول منتشر

سیغه پنجه اوروپ مین اول کیم حیرت الابرار باغی دا طبعیم گل لار آچیب
 دور شیخ نظامی روحی مخزن الاسرار دین باشیغه دُزلار ساچیب دور
 یانا چون فرهاد و شیرین شبتانیغه خیالیم اوتوتوتور میرخسرو دمی
 شیرین و خسرو اوتی دین چراغیم نی یاروتوتور یانا چون لیلی و مجنون
 وادی سیدا عشقیم پویه اوروپ خواجوهتی گوهر نامه سیدین نشاریغه
 گوهرلاریتکوروبتور یانا چون سبعة سیاره رسدین ضمیریم باغلابتور اشرف
 هفت پیکری نینک یتتی حوروشین پیشکشیم غه یاراغلابتور یانا چون
 سد سکندری اساسین خاطریم مهندسی سالیب دور حضرت مخدوم
 خردنامه سیدین کوس اصلاح و امداد چالیب دور بوخمسه شغلی دین
 چون فراغت تاپیب مین تخیلوم کیتی نوردین سلاطین تاربخی
 دشتی غه چاپیب مین چون نامه سوادى ظلمتی دین زبده التوارین
 اداسین توزوپ مین سلاطین اولکان آتین بو حیوان سویی بیله تیرکوزوپ
 مین چون نسایم المحبة نفحاتی بیانی دین کلکیم فیض رسان بولوبتور
 اولیاء الله مقدس روحی فیضی دین عالم تولوبتور چون لسان الطیر
 الحانی بیله ترنم توزوپ مین قوش تیلی اشارتی بیله حقیقت اسرارین
 مجاز صورتیدا کورکوزوپ مین چون نثر الالکی خزاینی ترجمه سیغه بیتیم
 نظم الجواهر بیله معنی ابکارین حله لارین مرصع ایتیم چون میزان
 الاوزان بحرلاری دا غواص بولدوم اول معیار بیله نصیر طوسی عذرین
 قولدوم یانا داغی رسایل غه قلم سوروپ مین و مکاتیب غه رقم اوروپ
 مین که فارسی سحر سازلار و پهلوی افسانه پردازلار هم آندا اوراق آراسته
 واجزا پیراسته قلیب دورلار کیم دانا حکم عدالت یوزبدین کوز سالسه

پروار لیغلار کور کوزدی و اول کنج جواهری دین صبر صبری سی نهایت
 سیز قیمت لیغ لعل و در ثمین آلدی و اول گلشن ریاحینی دین
 کونکول گل چینی حد و غایت سیز نکعت لیغ گل و یاسمن قوینی غه
 سالدی چون بو مواهب بیله غنالار و بو غنائیم بیله استغنالار میسر بولدی
 مونونک نتایجی گل لاری روزگار اهلغه بی حد و مقدار آچلا باشلادی
 و باشلاریغه بی اختیار ساچلا کیریشتی اول جمله دین بیری غرایب
 الصغر دیوانی دور کیم کیچیک یاش دا تقریریم گذارش و تحریریم دین
 نگارش تاپیب دور کیم معانی غرباسیدین غریب الشاط لباسیغه
 کیوروپ مین و خلق کونکین اول غریبستان اهلی اوتی بیله
 کوی دوروپ مین یانا نوادر الشباب دیوانی دور که ییکیت لیک اوایی دا
 بیانیم کلکی دین نهایش دیوانی غه و آرایش بستانی غه کیریب دور
 کیم اول نوادر تماشاسیدین ییکیت ملکی دا غوغا سالیب مین و ملک
 ییکیت لاری کونکیدین آرام و قرارنی آلب مین یانا بدایع الوسط
 دیوانی دور کیم عمر اوسطی دا خیالیم خامه سی آئینک زیبی غه
 نقش بندلیغ و زینتی غه سحر پیوندلیغ قلیب دور کیم اول بدیع لار
 واسطه سیدین شیدا کونکول لار ایشیکین عشق ناشی بیله قاقیب مین
 و اول اویکا فتنه و آفت اوتین یاقیب مین یانا فواید الکبر دیوانی
 دور کیم حیات اواخریدا تخیلوم خامه سی آنی رشک نگارخانه چین
 و غیرت خلد برین قلیب دور کیم آندا اولوغلارغه فایده لار زلالین
 بیتکوروپ مین و هوس لاری شعله سیغه نصایح زلالیدین سواروپ مین
 بو نورت دیوان آوازه سین چون ربع مسکونغه بیتکوروپ مین خمسه پنجه

سیدین بیرار گوهر ظاهر بولا باشلار اول گوهرلار هنوز نظم سلکیکا
 کیرمایدور ایردی کیم صمیر دریاسی دین نظم سلکیکا تارتیلغان گوهرلار
 طبع غواصی سعی بیلده آغیز ساحلی غه کیلا باشلاماق کورکوزوپ
 ایردی چون مذکور بولغان قاعده بیلده کیم ادا تاپتی میل فارسی ساری
 بولدی اما چون شعورستی غه قدم قویولدی چون حق سبحانه و تعالی
 طبع غه غرابت ساری میل نی ذاتی ودقت ودشوار پسندلیق قه
 شروع نی جبلی قلیب ایردی ترک الفاطی غه داغی ملاحظه نی لازم
 کورولدی عالمی نظر غه کیلدی اون سیکیز مینک عالم دین آرتوق آندا
 زیب و زینت و سپهری طبع غه معلوم بولدی توقوز فلک دین آرتوق آندا
 فضا و رفعت مخزننی اوچرادی درلاری کواکب گوهرلاریدین رخشنده
 راق و گلشنی یولوقتی گل لاری سپهر اختریدین درخشنده راق حریمی
 اطراف ایل ایاغی یتیمک دین مصون و اجناسی غرایبی غیر ایلکی
 یتیمک دین مامون اما مخزننی فینک ییلانی خونخوار و گلشنی نینک
 تیکانی بی حد و شمار خیال غه کیلدی کیم همانا که بوییلانلار نیشی
 نشتری دین طبع اهلی خردمندلاری بومخزن دین بهره تاپهای اوتوپتورلار
 و کونکولکا آنداق ایورولدی کیم گویا بو تیکن لار سرزنشی ضرریدین نظم
 خیلی کلدسه بندلاری بو گلشن دین بزم توز کوچه گل ایلک لای آلمای
 یول توتوپتورلار چون بو طریق دا همت عالی ایردی و طبع بی بساک
 و لا ابالی اوتارکا قویمادی و تماشاسیدین (۱) تویمادی اول عالم فضا سیدا
 طبع سپاهی ترکنازلیغ لار توزدی و اول سپهر هوا سیدا خیال قوشی بلند

آماغایلار و آیتسالار هم سارت ترک تیلی بیله نظم آیتقان دیک
 فصیح ترک لار قاشیدا اوقوی و اوتکارا آماغایلار و اوقوسالار هر لفظ لاریغه
 یوز عیب تاپیلغای و هر ترکیب لاریغه یوز اعتراض وارد بولغای پس
 بو حیثیت لار دین آنداق معلوم بولور کیم بوتیل دا غریب الفاظ و ادا کوپ
 دور مونی خوش آینده ترتیب و رباینده ترکیب بیله باغلاماغی نینک
 دشوارلیغی بار مبتدی طبعی اول نظم نی دشوارلیغ بیله باغلاماق دین
 کوفت تاپیپ متنفر بولور و آسانراق ساری میل قیلور چون نیچه قاتلا
 بو نوع واقع بولدی طبعی خوی قیلدی چون طبیعت معتناد بولدی اوز
 معتادین قویوپ غیر معتادغه کیم مشکل راکت هم بولغای میل قیلماغی متعذر
 دور یانا اولکیم فهم جنسی عاجزلارنی هم مایل بلکه مشغول اوشو نوع غه
 کورار و زمان و رسم اهلی طریق دین جیقماغنی مناسب کورماس و بو نوع
 بیله قالور و مبتدی غه یانا عادت دور کیم طبعی دین اول نیمه باش اورسه
 چون اوززاده طبعی اوزیکا محبوب ایکانکا مجبول دور تیلار که آنی بو فن
 اهلی غه عرض قیلیب جلوه بیرکای چون بو فن اهلی فارسی گوی دورلار
 و ترک الفاظی دین بهره مند ایماس لار طبعی اول جانب دین اعراض
 قیلیب بو فن غه مشغول ایل ساری میل کورکوزور ایمدی که میل
 کورکوزدی مناسبت لار تاپیپ هم بوخیل دین بولور آنداق که بو زماندا
 بولوتور باری هر تنقیدیر بیله که بار با وجود ترک الفاظی نینک فارسی غه
 مونچه مزیتی و نفس امردا مونچه دقتی و وسعتی نظم طریقی دا شایع
 ایماس ایردی و کتمان نهان خانه سیغه توشوپ ایردی بلکه مشرک
 بولور غه یاووشوپ ایردی بو خاکسار غه صبا اوایلی دا کیم آغیز حقّه

هراول و قراول و چنکداول و ینکاول و سوزاول و پتاول و کیتپاول
و یاساول و بکاول و شغاول و دقاول کیم آلاز موندین علوی دورلار یانا
بعضی لفظه بیر لام الحاق قیلورلار کیم اولشی نینک اول صفت دا
رسوخی غه دلالت قیلور آنداق که قهال و یاسال و قبال و تونقال و برقال
و تونقال و سیوارغال بو الفاظ و عبارت دا بو نوع دقایق کوپ دور کیم
بو کونکا دیکینچه هیچ کیشی حقیقتی غه ملاحظه قیلماغان جهت دین
بو یاشورون قالب دور و هنر سیز ترک نینک ستم ظریف ییکیت لاری
آسانلیق قه بولا فارسی الفاظ بیله نظم آیتور غه مشغول بولوبتورلار و فی
الحقیقه اگر کیشی بخشی ملاحظه و تأمل قیلسه چون بو لفظ دا مونچه
وسعت و مبدانی دا مونچه فسحت تاپیلور کیراک کیم موندا هر سخن
گذارلیغ و فصیح گفتارلیغ و نظم سازلیغ و فسانه پردازلیغ
آسانراق بولغای و واقع آسانراق دور آندین سونکرا کیم ترک تیلی (۱)
نینک جامعیتی مونچه دلایل بیله ثابت بولدی کیراک ایردی کیم بو خلق
اراسیدین پیدا بولغان طبع اهلی تیلاحت و طبع لارین اوز صل لاری
تورغاچ اوزکا تیل بیله ظاهر قیلماسه ایردی و ایشکا بویورماسه لار ایردی
واگر ایکا لاسی تیل بیله آیتور قابلیت لاری بولسه اوز تیل لاری بیله کوپراک
آیتسه لار ایردی و یانا بیر تیل بیله آزاراق آیتسه لار ایردی و اکثر مبالغه
قیلسه لار ایکا لاسی تیل بیله نینک آیتسه لار ایردی بو احتمال غه خود یول
بیرسه بولماس کیم ترک اولوسی نینک خوش طبع لاری مجموعی سارت
تیلی بیله نظم آیتقالار و بالکل ترک تیلی بیله آیتماغایلار بلکه کوپی آیتا

قوش چی و بارس چی و قوروقچی و تمغاچی و جیمه چی و یورغه چی و
 و حلواچی و کیمه چی و قویچی آنداق که قوش هنریدا داغی بو
 اصطلاح بارور آنداق که فازچی و قوچی و تورناچی و کیسک چی
 و تاووشقان چی که سارت لفظیدا یوقتور و آلامذکور بولغانلار نینک کوبین
 ترکچه آیتورلاریانا بیر نوع عبارت و ادالاری بارکیم بیراودین بیرایشنی
 گهمان ایلتماک بیله اول ایشنی اول کیشیکا نسبت گوسه بیرورلار
 یوق که تحقیق یوزیدین بلکه مظنه و گهمان حیثیتی دین اما موند
 دقت کوپتور آنداق که بارغودیک و یارغودیک و کیلکودیک
 و بیلکودیک و آیتقودیک و قایتقودیک و اورغودیک و سورغودیک
 و بوفارسیدا بولماس و بعضی الفاظ نینک آخریدا بیر جیم حرفی وصل
 قیلورلار و آنینک بیله اول فعلدا سرعت یوسونلوق اراده قیلورلار
 آنداق که تیکاج و ایتکاج و بارغاج و یارغاج و تاپقاج و سائقاج یانا
 بیرری حرفی که بعضی لفظ نینک آخریعه الحاق قیلورلار آندین مبالغه
 وسعی اراده قیلورلار آنداق که بیله کور و قیلاکور و کیتاکور و ییتاکور
 و یانا بیر رنگ یا بیر صفت نینک همول حالی غه مبالغه اوچون
 آنینک اولی دا اول حرفی غه بیریب یا میم اضافه قیلیب اول شی غه
 زاید قیلورلارپ مثالی آپ آق قپ قراقپ قیزیل ساپ ساریغ یوپ
 یوملاق یاپ یاسی آپ آچوغ حوپ چوقور بونوع خیلی هم تاپیلور
 میم مثالی کوم کوک یام یاشیل بوم بوز یانا بیر او ولام بعضی لفظه
 الحاق قیلیب بیر مخصوص صفت قه تعیین قیلور که سلاطین نینک
 خواه رزم اسبابی اوچون و خواه بزم جهاتی اوچون معتبر دور آنداق که

ایکی کیشی فعلی غه مشتمل دور که بیر نوع واقع بولغای آنداق که معارضه و مقابله و مشاعره و مکالمه و کَلّی باب دور و موند ا عظیم فواید حاصل و فارسی گوی لار مونجه فصاحت و بلاغت دعویسی بیله بو فایده دین محروم (۱) اما ترک بلغاسی بو فایده غه تعرض قلیب دورلار و مصدرغه بیر شین حرفی الحاق قلیماق بیله اول مقصودنی تاپیب دورلار آنداق که چاپیشماق و تابیشماق و قوچوشماق و اوپوشماک و بو شایع لفظ دور و بو لفظ واضعی عزیزلارغه جای تسلیم و تحسین دور که بغایت خوب قلیب دورلار و بو فصاحت بیله سارت فصحا سیدین تهم سیجیلیب دورلاریانا عربی صرف اصطلاح دا ایکی مفعول لوق فعللار بار که آنینک اداسی داغی معتبر و کَلّی دور آندین داغی سارت و آلا عاری قالیب دورلار و اثرات آنکا هم خوبراق وجه بیله متابعت قلیب دورلار عربی آنداق که أُعْطِیْتُ زیداً درهما بوت ترکیب دا اوچ لفظ مذکور بولور آلا لفظغه سر حرف آرتورغان بیله مونکا اوخشاش بیر ضمیرنی آرتوروبتورلار بغایت مختصر و مفید توشوبور آنداق که یوکورت و قیلدورت و یاشورت و چیقارت یانا بیر ادالاری بار که بعضی الفاظ نینک سونکنی دا چ ی که چی لفظی دور آرتتورلار یا منصب نینک یا هنر نینک یا پیشه نینک اظهاری اوچون فارسیدا بوتور بلکه آلا هم ترکیب آیتورلار منصب دا آنداق که قورچی و سوچی و خزانه چی و کراک یاراقچی و چوکانچی و نیرزه چی و سُکرچی و یورت چی و شیلانچی اختچی یوسونلوق کوپ تور هنر و پیشه دا آنداق که

(۱) Folio 740 r°.

و بآب و تاتو یوسونلوق بارینی ترکچه اوق آیتورلار و آت نینک یاشین داغی
 کوپراکین ترکچه آیتورلار بیر قولون نی کره دیرلار اوزکا تای و غونان
 و دونان و تولان و چیرغا و لانغه دیکونچه فصیح راق لاری ترکچه دیرلار
 و کوپراکی مونی هم بیلیماس لار و آت نینک ایسارین اگرچه زین دیرلار
 اما کوپراک اجزاسین مثل جبلکر و حنا و توقوم و جارلیغ و اولارچاغ
 و عنجوغه و جیلبر و قوشقون و قانتار و توفک و توقه یوسونلوق کوپین
 ترکچه آیتورلار و قامچی نی اگر تازیانده دیرلار اما بولدور که سین
 و چوبچورغه سین ترکچه آیتورلار و جیبه و جوشن و کوهه و قالغاندوروق
 و قاربیچی و کیچیم و اهه یوسونلوق اوروش اسبابین هم ترک تیلی
 بیله آیتورلار و معهودی البسه دین مثل دستار و قالپاق و نوروزی و تویی
 و شیرداغ و دکله و یلک و یاغلیغ تیرلیک قور یوسونلوق نیمه لارنی
 باریسین ترک تیلی بیله آیتورلار ییکولوک لار دین اگرچه قوی موچه
 لاری دین بعضی غم آت قویپتورلار اما ارقه نی و آشوغلور ایلک نی
 و یان سونک نی و قابورغه نی و ایکیک نی و اورتا ایلک و بوغوزلاغونی
 ترکچه آیتورلار و یانا بعضی ییماک لار دین قایماغ و قاتلامه و بولماغ و قوروت
 و اولابه و مانتو و قوبماغ و اورکماج نی هم ترکچه آیتورلار و قیزنی
 و سورمه نی و باخسوم فی و بوزه نی داغی ترکچه آیتورلار یانا تسماج
 و اوماج و کوماج و قالغاننی هم ترکچه آیتورلار و بو نوع جزئیات قه
 مشغول لوق قیلسا بغایت کوپ تاپیلور اما کلی راک کلمات نی ادا
 قیلالی عرب تیلی نینک صرفی اصطلاحی نینک ابوابی دا بیر باب
 دور که آنکا مُفَاعَلَه بابی آت قویپتورلار که لفظ بیر مدکور بولور اما

آغا اینی سین اباغه دیرلار و ابا نینک آغا اینی سین طغایی و آلا رهسچ
قایسی غه آت تعین قیلایدورلار و عرب تیلی بیلله عم و خال دیرلار
و کوکلتاش نی ترکچه تیل بیلله دیرلار و اتکه و اینکده نی هم بوتیل بیلله
آیتورلار بیر متعین نیه کیم آق اوی دور انکا خرگاه آت قوبوپتورلار اما
آنینک اجزاسی نینک کوپینی ترک تیلی بیلله آیتورلار آنداق که
تونکلوک و اوزوک و تورلوق و باسروغ و چیغ و قنات و کوزنک و اوغ
و باغیش و بوساغه و ایرکنه و علی هذا القیاس و آو و قوش که سلاطین
آداب و رسمی دا هر قایسی باشقه متعین ایشیتور ایکالاسین شکار دیرلار
و اودا عیده که کییک دور ترک آنینک ایرکانین هونه و تیشی سین
قلچاقچی دیور یانا سوبقون نینک هم ایرکانین بوغو و تیشی سین مرل
دیر سارت آهو و کوزن دین اوزکا نیمه دیماس و بیر شوروشین لیغ آو
که تونکوز اوی دور آنینک هم ایرکاکی نی قابان تیشی سین میکچین
و اوشاغین چورپه دیرلار و سارت بارچاسین خوگ و کراز لفظی بیلله
آیتور و کیلدوک قوشقه که آندا مقرر و مشهور ایلباسون اوردک دور
و سارت ایل ایلباسوننی خود بیلماس تاغی ترک اوردک نینک ایرکانین
سونه و تیشی سین بورچین دیرو سارت مونکا هم آت قوبیادور و فر و ماده
ایکالاسین مرغابی دیرو اوردک نینک انواعی بیلور قوشچی لار قاشیدا
مثلا جورکه و ایرکه سوتور و اله باش و چاقر قنات و تیهور قنات و
الدغه و اله پکه و باغچال و بویوسونلوق دیرلار که یتیمیش نوع بولور کیم
سارت باریمین مرغابی اوق دیرو اگر بیر بیریدین متمیز قیلسا ترکچه
آت بیلله آوق ایتور یانا آت انواعی دا که توبوچاق و ارغوماق و یکه

اوق معنی سی بیلہ دورو بو نوع الفاظ کوپ اوج حرکت بیلہ وضع
 قلیب دورلار که حالا شایع دورو نیچه حروف قه عبارت وسعتی اوچون
 بلکه قافیه سهولتی اوچون بیر بیرکا شرکت بیریب دورلار اولجمله
 دین بیری الف بیلہ ها ارسیدا مناسبت و مشارکت بیریب دورلار
 که بیر لفظنی هم اخی الف لفظ بیلہ قافیه قیلسا بولور آنداق که ارا
 لفظین سرا و درا بیلہ قافیه بولور سره و دره بیلہ هم قافیه قیلسه بولور یانا
 بیر مثال آنداق که یدا لفظین صدا بیلہ قافیه قیلسا بولور باده بیلہ
 هم قیلسا بولور و او بیلہ صته ارسیدا هم اول نوع شرکت دور آنداق
 که ایورور لفظین حر و در لفظی بیلہ قافیه قیلسا بولور غرور و ضرور لفظی بیلہ
 هم جایز دور و یا بیلہ کسره ارسیدا داغی بو نوع دور آنداق که آغیر
 و باغیر الفاظین صادر و قادر الفاظی بیلہ قافیه قیلسا بولور تأخیر و تغیر
 الفاظی بیلہ هم بولور که فارسی الفاظدا بو سهولت لار یوقتور و بو الفاظ
 واضع لاری کوپ نیمه دا جزئیات قه تعرض قلیب غریب مضمون
 و مفهوم لار اوچون الفاظ وضع قلیب دورلار آنداق که بعضی مصادردا
 اوقتی یسانا غذا و هر طعام که ییسه بولور ییکولوک دیرلار
 و سارت ایلی نینک (۱) کوپی بلکه بارچاسی یماک نی هم
 و ایچماک نی هم خوردنی لفظی بیلہ ادا قیلورلار و اولوق قارداش
 و کیچیک قارداش نی ایگالاسین برادر دیرلار و ترک لار اولوغنی آغا
 و کیچیک نی اینی دیرلار و آلا اولوغ کیچیک قیز قارداش نی هم خواهر
 دیرلار و بولار اولوغنی ایکاچی و کیچیک نی سینکیل دیرلار و بولار اانا نینک

دیرلار یانا توز هموار دشت نی دیرلار یانا توز راست کیشی نی دیرلار
 یانا توز سازنی توزماکا امر قیلماغنی یانا توز ایکی کیشی اراسیدا
 موافقت سالماغنی یانا توز بیر مجلس اسبابینی هم دیسا بولور و کوک
 لفظین هم نیچه معنی بيله استعمال قیلورلار بیر کوش آسمان نی
 دیرلار یانا کوک آهنگ دور یانا کوک تیکردا کوکلاماک دور یانا کوک
 قاداغنی هم دیرلار یانا کوک سبزه و النک نی داغی دیرلار بو نوع الفاظ
 هم که اوج معنی و تورث معنی و آرتوغراق کیم اراده قیلسا بولغای کوپ
 بار که فارسی الفاظدا آنداق یوقنور و معروف و مجهول قافیدا وای
 یایی' هم که فارسی اشعاردا واقع بولور ایکی حرکت دین آرتوق
 بولماس وای آنداق که خود و دود و زور و نور و یایی آنداق که بیر
 و شیر و ترکی الفاظدا بو معروف مجهول حرکت تورث نوع تاپیلور هم
 وای و هم یایی سی وای سی آنداق که اوت که شیء محرق دور
 و اوت مرور معنی سی بيله و اوت مقمرغه برد جهتی دین امر و اوت
 که باریدین ارق حرکت دور کله نی اوقته توتوپ توکین آرتور معنی دا
 دور یانا بیر مثال تور که دام دور یانا تور که آندین دمیق راق دور
 که قوش اولتور ییغاچ دور و تور که آندین دمیق راق دور اوی نینک
 توری دور و تور که بارچادین آریق دور تورلوغنی یا ایشیک نی
 تورماک اوی دور و یایی مثال اوج حرکت دین آرتوق تاپیلماس بیز که
 سارت قدود دیر و بیز که ما و نحن معنی سی بيله دور و بیز که درفش دیرلار
 یانا بیر مثال تیر که تیرماک معنی سی بيله دور و تیر که آندین دمیق دور
 اول دور که سارت لار آنی عرق و خوی دیرلار و تیر که باریدین ارق دور

مرکب دور و یانا بیر معنی سی امر دور که تاشنی یا اوق نی آت
 دیب بویورغایلار بو تجنیس دا مونداق دیلیب دور کیسم (نظم) چون
 پری و حور دور آتینک بیکیم سرعت ایچره دیو ابرور آتینک بیکیم
 هر خدنگی کیم اولوس آندین قاچار ناتوان جانیم ساری آتینک بیکیم
 و بو ایکی بیت که تجنیس تام دور هم ترک شعراسی خاصه سی دور که
 سارت دا یوقتور و مونی تویوغ دیرلال و مونونک تعریفین میزان
 الاوزان آتلیع عروض که بیتلیب دور آندا قیلیب دور (۱) یانا ایت
 لفظی و آندا داغی بو نوع اوچ معنی بار آنداق که (نیت) ای رقیب
 اوزنی انکا توتسانک هم ایت بیزکا رحم آیلاپ آتینک کوییدین
 ایت گرچه بار دوزخ چا عشقینک شعله سی بیزنی اوز ایلکینک
 بیله اول ساری ایت و توش لفظی دا هم بو نوع اوچ معنی بار
 و یانا یان لفظی دا و یاق لفظی دا هم بو حال دور و بو نوع لفظ که آندا
 اوچ معنی بولغای حد و حصر دین کوپراک تاپیلور و خیلی لفظ هم
 تاپیلور که ثورت معنی سی بولغای آنداق که بار لفظی که بیر معنی سی
 موجودلور دور و بیر معنی سی امر دور باروغه و بیر معنی سی یوک دور
 و بیر معنی سی ثمر دور و آنداق لفظ هم تاپیلور که بیش معنی سی
 بولغای ساغین لفظی دیک که بیر معنی سی یاد قیلماق قه امر دور
 و بیری سوتلوک قوی آتی دور و عشق مستی و مجنونی و بهیاری مقابله
 سیدا ساغین دیسه هر بیریکا اطلاق قیلسا بولور یانا آنداق که توز لفظی
 که نیچه معنی اراده قیلسا بولور بیری توز که اوق یا نیزه دیک نیمه نی

و اول یاسانماغ نینک مبالغه سیدور و آئی موداق دیب دورلار کیم
 (بیت) ایرور بس چو حسن و ملاحت سنکا یاسانماق بیزانهاک نی
 حاجت سنکا و خوبلار نینک کوز و قاشلاری اراسین که قباغ دیولار
 فارسی دا بو عضو نینک آئی یوقتور مشنوی دا بیر جماعت خوب
 تعریفی دا موداق دیلیب دور که (بیت) مینکز لاری گل گل مژه لاری خار
 قباغ لاری کینک کینک آغیز لاری تار یانا عشق اطواریدا کیم اشک
 و ییغلاماق مقابله سیدا آه و ایسیغ دم عمده دور ترک لار دمنی چاقین غه
 و آه نی ایلدیریم غه نسبت پیریب دیب دورلار کیم (بیت) فراقینک
 ایچره اولوس اورثا ماککا ای ماهیم چاقین دورور دیم و ایلدیریم
 دورور آهیم سارت تیلی دا چاقین و ایلدیریم دیک متعین و معتبر ایکی
 نیمه کا آت قویمایدورولار و عرب تیلی بیله برق و صاعقه بیله ادا
 قیلیب دورلار و حسن تعریفی دا اولوغراق خال غه کیم ترک لار مینک
 آت قویوپ تورلار آلا آت قویمایدورلار ترک بو تعریفنی بو نوع ادا
 قیلیب دور کیم (بیت) آنینک کیم ال اینکیدا مینک یاراتتی بویی
 بیرله ساجینی تینک یاراتتی اکر بیرین بیرین الفاظ وضعی دا کیم
 آلا تقصیر قیلیب دورلار تعرض قیللسا سوز اوزار نیبوچون که کوپ
 واقع دور یانا شعردا بارچه طبع اهلی فاشی دا روشن و مجموع فصحا
 آلیدا مبرهن دور که تجنیس و ایهام بغایت کلی دور و بو فرخنده عبارت
 و نجسته الفاظ و اشارت دا فارسی دین کوپراک تجنیس آمیز لفظ
 و ایهام آنکیز نکته بار که نظم غه موجب زیب و زینت و باعث تکلف
 و صنعت دور مثلاً آت لفظی که بیر معنی سی علم دور یانا بیر معنی سی

سیدا اینچکیرماک داغی ابار واول اینچکه اون بيله ییغلاماق دور واول ترک
 لفظی دا بونوع ترکیب بيله ادا تاپیب دورور کیم (بیت) چرخ ظلمی دا
 که بوغزومنی قیریب ییغلارمین ایکیرور چرخ اینچکیریب ییغلارمین
 اما ییغلاماقته های های لفظین اوزلارین ترکی کوی لارکا شربک قیلیب
 دورلار وبولفظ هم اصلا ترکی اسلوب دور و فقیرنینک بو مقطعی مشهور
 دور کیم (بیت) نوابی اول کل وچون های های ییغلامه کوپ که هی
 دینکونچه نی کلبن نی غنچه نی کل بار یانا ترک الفاطی دا قیسمسانماق
 و قیزغانماق ایکی غریب لفظ دور که آنینک اداسی بو بیت دا بار که
 (بیت) عذارینک نی آچارغه قیسمسانورمین ولی ایل کورماکیکا قیزغانورمین
 فارسی کوی شعرا مونداق خوب مضمون اداسیدین مهجور دورلار
 عاشق ایاغی غم تیکن کیرماکا آلا خار لفظی بيله تعرض قیلیب
 دورلار اما چوکور که مالم راق دور بو لفظ لاری یوقتور و بو ترکچه دا
 مونداق ادا تاپیب دور کیم (بیت) چوکورلار کیم سینینک یولونکدا
 یتور المیش ایاغیم غم چکیب اول کوی کردین سرمه تارتارمین
 قاراغیم غم یانا عشق طریقی دا محبوب نظاره سی میسر بولسه عاشق
 نینک نیاز یوزیدین تیلهورماگی آسرو مناسب ایش دور و بولفظ آلا
 یوقتور و مونونکدیک لفظ لاری هم یوقتور و بو ترکچه دا مونداق دیلیب
 دور که (بیت) توکادور قانیهنی هردم کوزلارینک باقیب توروپ
 کیم نیچه یوزومکا باققای سین ییراق دین تیلهوروپ یانا ترک لفظی
 نینک محبوب جانبی دین یاسانماقی مقابله سیدا سارت لفظی دا
 آراسته و آرایش لفظی بار اما بیزانماک مقابله سیدا دیهایدورلار

مطلع بارکیم (بیت) ساقی چو ایچیب منکا توتار قوش تاشی تاشی آنی
 قیلای نوش و بوخساماق لفظی اداسیدا ترک بو مطلع نی دیب دور که
 (بیت) هجر اندوهی دا بوخساب مین بیلا آلمان نیتای می علاجیم دور
 قوپوب دیر فناغه عزم ایتای فارسی گوی ترک بیکلار و میرزاده لار
 بوخساماق نی فارسی تیل بیلہ نیلاسه لار که ادا قیلغایلار و شعر نینک بنا
 و مداری عشق قه ایورولور و عاشق لیق دا بیغلاماق دین کلی راک و دایمی
 راک امر یوقتور و آندا تنوع بار بیغلامسینماق مضمونیدا که ترک مونداق
 دیب دور که (بیت) زاهد عشقین دیسه که قیلغای فاش بیغلامسینور و کوزیکا
 کیلماس یاش و اینکرماک و سینکرماک کیم درد بیلہ یاشورون
 آهسته بیغلاماق دور و ارالاری دا تفاوت آز تاپیلور ترکچه دا بو مطلع بارکیم
 (بیت) ایستاسام دور اهلیدین عشقینکنی پنهان ایلاماک کیچه لار که
 اینکرماک دور عادتیم که سینکرماک فارسیدا بو مضمون که بولماغای
 شاعر نی چاره قیلغای و سیقتاماق کیم بیغلاماقته مبالغه دور ترک بو نوع
 ادا قیلیب دور که (بیت) اول آی که کوله کوله قیراغلانتی مینی
 بیغلانتی مینی دیهای که سیقتانتی مینی یانا بیپیک اون بیلہ که اعتدال
 سیز آشوب بیلہ بیغلاغایلار آنی اوکورماک دیرلار و ترکچه دا اول معنی دا
 بو (۱) مطلع بارکیم (بیت) ایشیم تاغ اوزره هریان اشک سیلایینی سورماک
 دور فراق آشوبیدین هر دم بولوت بنگلیغ اوکورماک دور چون اوکورماک
 مقابله سیدا فارسی تیل دا لفظ یوقتور فارسی گوی شاعر مونونکدیک غریب
 مضمون اداسیدین محروم دور یانا بیغلاماق نینک اوکورماکی مقابله

(۱) Fol. 738, v°.

بوسماق، بورماک، تورماک، تامشیماق، قاهاماق، سیپقارماق، چیچارکاماک،
 جورکاماک، اورتاماک، سیزغورماق، کورپکلاشماک، چوپورتماق، جیرغاماق،
 بیچیماق، قیکزانماق، سنکورماک، کوندالانماک، کومورماک، بیکیرماک،
 کونکورداماک، کینارکاماک، کیزارماک، دوپتولماق، چیداماق، توزماک،
 قازغانماق، قیچینگلاماق، کانکیراماک، یاداماق، قاداماق، چیقانماق،
 کوندورماک، سوندورماک، سوقلاتماق، بو یوز لفظ دور که غریب مقاصد
 اداسیدا تعیین قیلیب دورلار که هیچ قایسی اوچون سارت تیلی دا لفظ
 یاسامایدورلار که بارچه سی محتاج الیه دور که تکلم چاغی دا کیشی آنکا
 محتاج بولور کوی آنداق دور که اصلا آینک مضمونین تفهیم قیلماق
 بولماس و بعضی نی که انکلاتسه بولغای هر لفظ تفهیمی اوچون نیچه لفظنی
 ترکیب قیلماغونچه بولماس اول داغی عربی الفاظ مددی بیل و ترک
 الفاطی دا بو نوع لفظ کوپ تاپیلور مثلا بو مذکور بولغان یوز لفظ دین بیر
 نیچه کا مشغول لوق قیلیب ثابت قیلالی تا خصم مقابلده الزام بولسون
 که اوزکلارنی مونکا قیاس قیلسون شعرا اکابریدین که بعضی می تعریفی دا
 مبالغه قیلیب دورلارو بو معتد به امری دور که می ایچماک قواعدی دا سوز
 کوپ سوروپ ظرافت نهایت سیز ظاهر قیلورلار بیری سیپقارماق لفظی
 دور که مبالغه موندین اوتماس ترکچه نظم دا بو مطلع باردورور کیم (بیت)
 ساقیا توت باده کیم بیر لحظه اوزومدین بارای شرط بو کیم هر نیچه
 توتسانک لبالب سیپقارای ایآ بو سیپقارای لفظی مضمونیغه ییتکاندا
 فارسی شعردا نی علاج قیلغایلار و تامشیماق که غایت ذوق دین بات
 ایچماس ولذت تاپا تاپا آز آز ایچار بو غریب معنی اداسیدا ترکچه دا بو

ایشیتسه بیلور و آنینک سارت ایکانین فهم قیلور و اول متکلم اوز تیلی بيله
 اوز رسوالیغی غه اوزی اقرار قیلغاندیک دور و ترک فینک اصل خلقت دا
 سارت دین طبعی ملایم راق ایرکان کا موندین بو العجب راق تسانوغ
 یوق دور که هیچ قایسی مونونک مقابله سیدا دم اورا آلماس لار و سارت
 باجمعهم اکثر ترک عبارتلی اداسیدا عاجز دور محق هم بار نیوچون که ترک
 الفاظی واضعی اسروکوپ وقت دا مبالغه اظهاری قیلوب جزوی مفهومات
 اوچون الفاظ وضع قیلیب دور که صاحب وقوف کیشی نا ظاهر
 قیلماس اینانسه هم بولماس آنداق که، قووراماق، و قوروقشاماق،
 و اوشارماک، و جیجایماق، و اونکدایماک، و چیکریماک،
 و دومسایماق، و اومونماق، و اوسانماق، و ایکیرماک، و ایکارماک،
 و اوخرانماک، و تاریقماق، و الداماق، و ارغاداماق، و ایشانماک،
 و ایکلانماک، (۱) و ایلانماق، و ایریکماک، و ایکرانماک، و آورنماق، و قستانماق،
 و قینماق، و قوزعالماق، و ساورولماق، و چایقالماق، و دیوداشیماک، و قیمانماق،
 و قیزغانماق، و نیکاماک، و سیلانماق، و تانلداماق، و قیمرداماق، و سیرپماک،
 و سیرماماک، و کنارکاماک، و سیغریقماق، و سیغینماق، و قیلیماق، و یالینماق،
 و مونکلانماق، و اینداماک، و تیرکاماک، و تیرورماک، و قنکغایماق،
 و شغالدماق، و سینکراماک، و یاشقالماق، و ایستقارماق، و کونکرانماک،
 و سوخرانماق، و سیپاماق، و قارالاماق، و سورکانماک، و کویمانماک،
 و اینکرانماق، و توشالماک، و مونغایماق، و تانچقالماق، و تانچقالماق،
 و کور و کساماک، و بوشتورغانماق، و بوخساماق، و کیرکینماک، و سوکاداماک،

مخلوق بولوتور و سارت ترک دین تعقل و علم دا دقیق راق و کمال
 و فصل فکرتی دا عمیق راق ظهور قلیب دور و بو حال ترک لار نینک
 صدق و صفا و تیز نیتی دین و سارت لار نینک علم و فنون و حکمتی دین
 ظاهر دور و ولیکن تیل لاریدا کمال و نقصان حیثیتی دین فاحش تفاوت لار
 دور که الفاظ و عبارت وضع قیلوردا ترک سارت قه فایق کیلیب دور
 و اوز الفاظیدا اشارت عبارتیه مزیت لار کور کوزوپتور که اوز محلی دا
 انشاء الله مذکور بولغای یانا ترک نینک ملایمت طبعی نینک سارت
 دین آرتوغلوی غه دلیلی موندین واضح راق و شاهی موندین لایح راق
 بولا آلور موکیم بو ایکی طایفه نینک ییکی و قاربی بلکه اولوق دین
 کیچیک باربی اراسیدا اختلاط علی السویه دور هر مقدار که بو بیری نینک
 اول بیری بیله آمیزش و گفت و گذاری بار اول بیر نینک هم بو بیری بیله
 همانچه تکلم و گفتاری بار و سارت اراسیدا اهل طبع و دانش و زمره علم
 و ذهن و بینش کوپراک دور و ترک ایلی دا اجلاف و ساده ایل سارت
 دین زیاده دور اما ترک نینک اولوغ دین کیچیکی کا دیکینچه و نوکردین
 بیکی کا دیکینچه سارت تیلی دین بهره مند دور لار آنداق کیسم اوز خورد
 احوالی غه کورا آیتا آلور لار بلکه بعضی فصاحت و بلاغت بیله هم تکلم
 قیلور لار حتی ترک شعراسی کیم فارسی تیل بیله رنگین اشعار و شیرین
 گفتار ظاهر قیلور لار اما سارت اولوسی نینک ارزالی دین اشرافی غه چا
 و عامی سیدین دانشمندی غه چه هیچ قایسی ترک تیلی بیله تکلم قیلا
 آلماس لار و تکلم قیلغان نینک معنی سین هم بیلماس لار اگر یوز دین
 بلکه نینک دین بیری بوتیل نی اورکانیب سوز آیتسه هم هر گیشی

و یافت اوغلان فی کہ ابو الترتک دور تاریخ اہلی اتقاقی بیلہ دیب دورلار کہ نبوت ناجی بیلہ سرافراز و رسالت منصبی بیلہ قارداش لاریدین ممتاز بولدی و اوچ تیل کہ ترکی و فارسی و ہندی بولغای بو اوچا و نینک اولاد و اتباعی اراسیدا شایع بولدی چون حام نوح علیہ السلام غم بی ادب لیق قیلغان جهت دین آنینک مبارک (۱) تیلی کا حام بارہ سیدا قارغیش اوئوب ایردی بو سبب دین آنینک رنکی بیاضی سوادغہ مبتدل بولوب تیلی شکستہ لیک ظاہر قلیب فصاحت و بلاغت حلیمہ سیدین عاری قالدی و اولاد و اتباعی کہ ہند کشوری اہلی بولغا یلار لون لاری مکتب اہلی مشقی ورقی دیک شہہ رنک بلکہ شبگون و تیل لاری اطفال نینک اوچی اوشالغان قلمی دیک اوزکاچہ ادا بیلہ تحریر و تقریر زیوریدین عاجزو زبون قالدیلار آنسیز ہم بولغا ی کیم بیرار ورق یوزینی مرکب قراسی اوز یوزلاری صفحہ سی دیک قرا قیلما غایلار و اوز تیل لاری دیک شکستہ قلم تیلی بیلہ ادا ایتمہ کایلار اما اول صفحہ رقمین اوزلار بدین اوزکا کیشی بیلہاس و اول کلاغ پالارنی اول سواد اہلیدین اوزکا بیراو او قوماس و فہم قیلہاس چون عربی تیل و مقال بیلہ کلام و ہندی الفاظ بیلہ مزخرفات نافرجام بیری غایت شرف و علو منزلہ دین و بیری نہایت نحوست و دنو مرتبہ دین ارادین چیتتی لار قالدی ترکی الفاظ بیلہ مقصود اداسی و فارسی عبارت بیلہ کلام معناسی آنداق معلوم بولور کہ ترک سارت دین نیز فہم راق و بلند ادراک راک و خلقتی صاف راک و پاک راک

زیبالارین تقریر لباسیغمه کیووروپ دورلار اول فرخنده عبارت و اول
نجسته الفاظ و اشارت بیله واقع بولوبتور الله الله اول روضه روح افزادا
نی نصارت و اول گلشن دل آسادا نی نزهت دورکیم آئینک باغبانی (وانزلنا
من المعصرات ماءً ثجاجاً لنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا وَجَنَّاتٍ أَلْفَافًا) کربیه سی
بیله تکلم قیلور و عندلیب خوش نواسی نبوت بیانی بیله و رسالت
نغمه الحان بیله سرود کورکوزور و مذکور بولغان طیوری دین بعضی
(لو کُشِفَ الْغَطاءُ مَا اَزْدَدْتُ یَقیناً) اداسی بیله ترنم نهایتی غه پیستار
و سایر قوش لاری ولایت اظهار و هدایت آثاری دین نوای ارشاد آیین
و صدای رشاد تلقین اظهار ایتار (بیت) که تا بولغای جهان باغی بو گلشن
میوه دار اولسون حریمی دا بو بلبیل لارغمه بو گلبنانک بار اولسون
موندین سونکرا اوج نوع تیل دورکیم اصل و معتبر دور و اول تیل لار عبارت
کوهری بیله قایل نیکنک اداسیغمه زیور و هرقایسی نیکنک فروعی بغایت
کوپتور اما ترکی و فارسی و هندی اصل تیل لار نیکنک منشاء دور که نوح
پیغمبر صلوات الله علیه نیکنک اوج اوغلی غه کیم یافث و سام و حام دور
ییتیشور و بو مجمل تفصیلی بو دور که نوح علیه السلام طوفان تشویریدین
نجات و آئینک مهلکه سیدین حیات تاپتی عالم معبوزه سیدا بشر جنسی
دین آثار و افسان نوعی دین نمودار قالمایدور ایردی یافث نی که توران
اهلی ابو ترک بیتیرلار خطا ملکی کا ییباردی و سام نی که ابو الفرس
بیتیرلار ایران و توران و ممالک نیکنک وسطی دا والی قیلدی و حام نی
که ابو الهند دیب دورلار هندستان بلادی غه اوزانتی و بو اوج پیغمبر زاده
اولاد و اتباعی مذکور بولغان ممالک دا پاییلدی لار و قالین بولدی لار

تقسیم تاپاری دا خود هیچ سوز یوځتور که یتیمیش ایکی فرقه کلامی غه
 دلالت قیلغای اما اولچه تفصیلی دور اولدور کیم ربع مسکون نینک
 ییتی اقلیمی دین هر اقلیم دا نیچه کشور بار و هر کشور دا نیچه شهر
 و قصبه و گینت و هر دشت دا نیچه خیل خیل صحرا نشین اولوس و هر تاغ
 نینک قوللاری دا و قللاری دا و هر بحر نینک جزایری دا و سواحلی دا
 نی طوائف بار هر جماعت الفاطی اوزکا لاریدین و هر کروه عبارتی
 یانالاریدین متغیر و بیری نیچه خصوصیت بیله متمیز دور که اوزکالار دا
 یوځتور آنداق که طیور و بهایم و سباع نینک تیللاری کیم هر بیری
 نینک اوزکچه خروش و تکلم لاری بار و غیر مکرر نوا و ترفم لاری اما
 چون الفاظ و عبارت دین مراد معنی دور و مذکور مخلوقات دین مقصود
 انسان دور و اول مظهر معانی و بیان سوز آنینک سوزیندا دور و تکلم
 آنینک کلامی دا بارور ایمدی کیلدوک سوز بیانی غه و کلام داستانی غه
 مونچه مشنوع شهر و قری و جبال و صحرا و بیشه و دریا خلقی کیم
 بیتیلدی و تنوع و تغیری نی شرح ایتیلدی که مجموعیدا معنی اداسی دا
 الفاظ تیلکا کیلور و اول الفاظ دین معنی فهم بولور بارچاسی دین عرب
 تیلی فصاحت آیینی بیله ممتاز و بلاغت تزیینی بیله معجزه طراز دور
 کیم هیچ تکلم اهلی نینک موند ا دعویسی یوځتور و سوزی صدق و ایشی
 تسلیم اوق دور کیم ملک علام جل و علا نینک کلام معجز نظامی اول
 تیل بیله نازل و رسول علیه الصلوة و السلام نینک احادیث سعادت
 انجامی اول لفظ بیله وارد بولوب دور و اولیای کبار و مشایخ علی مقدار
 قدس الله اسرارهم کوپراک حقایق و معارف که سور و ستورلار و معانی

الله عليه وآله الطيبين واصحابه الطاهرين و سلم تسليها كثيرا كثيرا تنكلم
 اهلى خرمنى نينك خوشه چينى و سوز در ثمينى مخزنى نينك
 امينى و نظم گلستانى نينك عندليب نغمه سرايى يعنى على شير
 المختلص بالنوايى غفر ذنوبه و ستر عيوبه مونداق عرض قيلور كيم سوز
 درى دور كيم آئينك درباسى كونكول دور و كونكول مظهرى دور كيم جامع
 معانى جزو و كل دور آنداق كه دريادين گوهر غواص واسطه سى بيله جلوه
 نمايش قيلور و آئينك قيمتى جوهرى غه كورا ظاهر بولور كونكول دين
 داغى سوز درى نطق شرفى غه صاحب اختصاص وسيله سى بيله كزارش
 و آرايش كوركوزور و آئينك قيمتى هم مرتبه سى نسبتى غه باقا انتشار
 واشتهار ثاپار گوهر قيمتى غه نيچوك كه مراتب اسرو كوپ دور حتى كه
 بير درم دين يوز تومان كچه ديسا بولور (قطعه) اينجورنى آلسه لار مفرح
 اوچون مينك بولور بير درم غه بير مثقال بير بولور هم كه شم
 قولاق قه سالور قيمتى ملك عبره سى اموال سوز درى نينك
 تفاوتى مونددين داغى بى غايت راق و مرتبه سى مونددين هم بى نهايت
 راق دور آنداق كه شريفى دين اولكان بدن غه روح پاك ييتار كسيفى
 دين حيات ليق تن غه زهر هلاك خاصيتى ظهور ايتار (قطعه) سوز گوهرى
 دور كه رتبه سى نينك شرحى دا دور اهل نطق عاجز آنددين كه ايرور
 خسيس مهلك كوركوز كوچه دور مسيح معجز و بوسوز نينك تنوعى
 تعقل دين نارى و تصور دين تاشقارى دور اكر مبالغه سيز اجمال يوزيددين
 قلم سورولسه و اختصار جانبى دين رقم اورولسه (۱) يتيميش ايكي نوع بيله

کلیات نوایی

محاکمة اللغتين (۱)

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله امتاز الانسان على سائر المخلوقات بشرف
النطق واللسان واظهر من عذوبة لسانه وحلاوة بيانه سكر الشكر وشهد
الشهود والامتنان (رباعی) ای سوز بیلہ قیلغان آفرینش آغاز انساننی
ارادا ایلاکان محرم راز چون کن فیکون صفحہ سی غہ بولدی طراز قیلغان
آئی نطق ایله باریدین مهتاز سبحان الله فی قدرت کاملہ دور کیم
انسان فی (خبرت طینة آدم بیدی اربعین صباحا) کریمہ سی مضمونی بیرله
(علم الاسماء کلها) قابلیتی بیردی و آئی المتکلم اسمی مظهری قیلدی تا اول بو
مظهریت شرفی دین جمع مخلوقات قہ سوافراز بولدی وبو تشریف
بیلہ باربسی دین امتیاز ثابتنی (رباعی) یعنی کہ چو عالم نی یارتنی
معبود عالم ایلیکا قدرت ایله بیردی وجود انسان ایدی مقصود
کہ بولدی موجود انسان دین هم حبیبی ایردی مقصود متکلمی
کہ عرب فصحاسی بلاغت کلبانگین سپهر گلشنی دین آشورغاندا آفینک
بلبل نطقی (انا افصح) ترفنی بیلہ آلارنی زبان بست و دعوی
لاری آوازه سین پیرکا پست قیلدی (رباعی) اول وقت کہ نی عالم ایدی نی
آدم قیلہای دور ایدی بولارنی صنع ایلسکی رقم چون اول اوزی
نینک خلقتی دین اوردی دم منطوقی ایدی کنت نبیاً فافهم وصلی

(۱) Tom. II, fol. 736 v°.

VIE

DE HENGELZ WEIN

DOCT. MEDICINAE

CHRESTOMATHIES

CHRESTOMATHIES

ORIENTALES.

ORIENTALES.

314

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

PAR MEXICO

007891-10

2017.11.09 20:11

[illegible]

411239

220104 000000 000000 00 110000 00000000

BRICK LACED, 244

1449

VIE
DE DJENGHIZ-KHAN,

PAR MIRKHOND;

(**TEXTE PERSAN**)

A L'USAGE DES ÉLÈVES
DE L'ÉCOLE ROYALE ET SPÉCIALE DES LANGUES
ORIENTALES VIVANTES.

PARIS,
TYPOGRAPHIE DE FIRMIN DIDOT FRÈRES,
IMPRIMEURS DE L'INSTITUT DE FRANCE,
RUE JACOB, 56.

—
1841.

ALF

DE PLECHIN-REIN

PAR ALBRECHT

LEONHARD

— 1811 —

— 1811 —

— 1811 —

© 1811

TYPOGRAPHIE DE WILHELM DITOT FRÈRES

— 1811 —

— 1811 —

1811

جلوس او بر تخت خانی بود روی نمود مدت حیات او هفتاد و دو سال
بود و زمان سلطنتش بیست و پنج سال اولاد و امرا بهوجب وصیت مرگ
اورا پنهان داشتند تا حاکم قاشین شیدرقو با خواص و امرا بار دورسید و همه را
بمقتضی فرمان متوفی بقتل آوردند و صندوق اورا برداشته مراجعت کردند
و جسد چنگیز خانرا در پای درختی که روزی در شکار آنجا فرود آملک بنود
و گفته که این موضع لایق مقبره منست دفن فرمودند و نخست مجموع
شاهزادگان و ایل و الوس که دران نزدیکی بودند جمع آملک بهمراسم
تعزیت قیام نمودند گویند که هم دران سال در نواحی مدفن
او درخت بسیار پدید شد و باندک فرصتی کثرت اشجار
بمرتبه رسید که دران بیشه مجال گذارنماند و اکنون
بوزنجیان که آن منصب بحسب ارث از آبا و اجداد
بایشان رسیده مدفن اورا نمی شناسند، فی الجمله
تا مدت سه ماه از اطراف و جوانب ولایات
مردم آملک تعزیت داشتند و چون از عزا فارغ
گشتند شاهزادگان و امرا و نوپینان بی
آنکه در باب سلطنت سخنی
گویند بمنازل خود
مراجعت
نمودند،

خطی زآبا چنان ، که باشد شریک و قرین او بخان ، بعد از آن فرمود تا عهد نامه قبل خان و قاچولی بهادر که بآل تمنغای تومنه خان رسیده است و پدران ما علی الترتیب اسامی خود را بر آنجا ثبت نموده اند از خزینمه آوردند و آنرا بر پسران عرض کرد که من و قراجار نویان باین طریق عهد کرده بودیم شما نیز با یکدیگر بدین یوسون عمل کنید و چون ما ورا النهر و بعضی از بلاد را که قرب جواری بآن مملکت داشت بجغتای ارزانی داشته بود و سلطان جلال الدین و بعضی از برادرانش هنوز در قید حیات بودند و اسب عناد و مخالفت در میدان جلالت و مبارزت جولان میدادند خدمتش را بقراجار نویان سفارش نموده گفت چنانچه در زمان حیات من بضبط امور مملکت و انتظام احوال سپاهی و رعیت قیام مینمودی باید که بعد از وفات من بجغتای همان طریقۀ سلوک داری و او را بفرزندی قبول کنی و درین باب فرمود تا عهد نامه نوشتند و از جانبین خطوط خود بر آن نهادند و همچنین فرمان داد تا امیان اوکتای و جغتای و برادران و ثیقت نامه نوشتند که مخالفت او نکنند و از فرمان او بیرون نروند و بجار و بلجار او حاضر شوند و عهد نامه آبا و اجداد خود را بجغتای خان سپرد و عهد نامه پسران را باوکتای قآن داد و اولاد و نوینان را وصیت کرد که چون واقعه ناگزیر روی نماید جزع و فزع مکنید و مرگ را پنهان دارید تا یاغی واقف نگردد و چون حاکم تنگت شیدر قزو اتباع او بیایند مجموع را بیاسا رسانید و بر هیچکس ابقا مکنید تا ملک بر شما قرار گیرد ، بیت ، بگفت این ودیک بهم بر نهاد ، تو گفتی که چنگیز خان خود نژاد ، و این قضیه در رمضان سنه اربع و عشرين و ستمایه موافق تنگوز بیل که هم سال ولادت و هم

جوجی وفات یافته بود جغتای و اوکتای و تولی و فرزندان جوجی حاضر
گشتند انگاه گفت که قوت جوانی بضعی پیری و ناتوانی مبدل شد
و استوای قامت شباب بانحنای شیب و هرم معوض گشت و سفر آخرت که
امریست ناگزیر نزدیک رسید من بقوت یزدانی و تأیید آسمانی مملکتی
عریض بسیط که از میانه آن بهر طرف یکساله راهست جهت شما مستحضر
و مستخلص کردانیدم اکنون وصیت آنست که شما بدفع دشمنان و ترفیع
مرتبه دوستان یکدل و یک زبان باشید تا روزگار بنار و نعمت گذرانید و چون
دولت منوط باتفاق و ایستادگیست و شقاوت مربوط بافتراق و اختلاف اکثر
بنای حکومت و سلطنت شما بر موافقت و مطابقت متمد و مؤسس بنود
و بوضع یاسا و یوسون من قیام نمایید تا دامن آخر الزمان از تسلط خصمان
و تغلب دشمنان و شهادت اعدا و نکایت اصداد در ضمان امان مانید و اگر
طریق عناد و مخالفت مسلوک دارید شاید که چمن این دولت از نیکبای
نکبت چنان وهن و ذبول یابد که بطول مدت حضرت و نصارت نپذیرد
انگاه گوش پسرانرا بدیند که هریک از آنها مانند در شاهوار بود گران بار
کردانید و تفصیل آن نصایح در کتب مبسوط مسطور است و بعد از اتمام
وصایا پرسید که مصلحت چیست که قایمقام من از شما کدام یک باشد
فرزندان باتفاق زانورده گفتند، بیست، پدر شهریارست و ما بنده ایم،
بفرمان و رایش سرافکنه ایم، چنگیز خان گفت که من اکنون اوکشای را
بخانی مقرر کردم و زمام امور جهانبانی در کف کفایت او نهادم و وثوق
تمام در جمیع مهم بر فرزانش و مردانشی قراچار نویسان دارم، بیست،
بفرمان روایی که بیند صواب، تخلف مجوید در هیچ باب، که اوراست

افروز در، جهاندار از آن بی بها گوهراں، بیاراست گوش همه سروران،
گویند که چون تنسوقات حاکم جورج و طبله مروارید را پیش چنگیز خان
آوردند گفت این مرواریدها را بجمعی دهند که گوش ایشان سوراخ
داشته باشد و در آن مجلس بعضی از آنها که گوش ایشان سوراخ نداشت
گوشهای خود را سوراخ کردند و با وجود آنکه بر مجموع حاضران قسمت
نمودند بسیاری فاضل بهاند و در اثنای این حال شیدرقو که بارتاقیا
متحصن شده بود با خود اندیشید که چند نوبت یافی گری کردم و هر بار
ولایت من غارت یافت اکنون صلاح در صلاح است و بعد ازین اندیشه
ایلچی بانواع ظرایف بآن دیار فرستاده پیغام داد که اگر خان مرا بجان امان
بخشد بعد از مدت یکماه بخدمت شتابم مشروط بآن و مقرر بر آنکه پادشاه
جهان ستان عهد و پیمان را بایمان موکد گرداند و مرا بفرزندی قبول کند،
بیت، بیکماه با تحفه و پیشکش، شتابم بدین بارگه شاد و خوش، بیایم
بخدمت به بندم کمر، نه من چون قلم بر خط شاه سر، جهان جوی سوگندها
یاد کرد، بد اندیش را این و شاد کرد، چو ایلچی تذکت ز در دور شد،
چو چشم بتان شاه رنجور شد،

ذکر وصایای چنگیز خان اولاد و فرزندان را و سفارش
نمودن قراجار نویان بر ایشان و ایشانرا بقراجار

چنگیز در یورش ختای شبی خوابی هولناک دید که دلالت بر قرب اجل
و هلاک او میکرد بعد از آن رنجور شده باستحضار اولاد و احفاد مثال داد و چون

چنگیز خان، گویند که در وقت وصول چنگیز خان باردوی خویش قوبلا قآن ده ساله بود و هولاکو خان نه ساله و هر دو باستقبال مبادرت نمودند قوبلای در راه خرگوشی شکار کرد و هولاکو آهوی و رسم مغول چنانست که اول بار که کودکان شکار کنند انگشت بزرگ ایشانرا اجامیشی کنند یعنی بگوشت و چربی بمالند و چنگیز خان هر دو نبیره را اجامیشی کرده طو بهای بزرگ ترتیب داد و در اثنای بزم بعد از انقضای فصل زمستان دیگر بار خبر رسید که سیدرقو حاکم تنگت که آنرا قاشین نیز گویند بر مخالفت اصرار مینماید و لشکر عظیم جمع آورده است چنانچه عدد لشکریان او از پانصد هزار تجاوز مینماید چنگیز خان از مجلس بزم روی بپیدان رزم نهاد و تلاقی فریقتین بهم رسید هر دو پادشاه لشکر خود را یاسامیشی نمودند و برانغار و جوانغار و قلب و جناح بیاراستند و مبارزان صف شکن و دلیران مرد افکن بضرب تیر و زخم شمشیر جوشنها در بر یکدیگر کفن ساختند و اعتقاد مغول و تاتار آنست که چون صد هزار آدمی کشته شوند از ایشان قتیلی بفرق سربایستد و بعقیق آنجماعت سه کس از مقتولان لشکر قاشین دران معرکه بفرق سربایستادند مالمخص سخن آنکه چون سیصد هزار نفر از لشکر تنگت بقتل رسیدند سیدرقو حاکم ایشان راه هزیمت پیش گرفته به ارتاقیا رفت و لشکر مغول در ولایت قاشین بقتل و نهب چنانچه عادت قدیم ایشان بود مبادرت نمودند و مجموع آن بوم و مرزرا زیر و زبر کردند و چنگیز خان از انجا متوجه جورج و تنکناس شد و الی جورج چون از توجه او خبر یافت در مقام اطاعت و انقیاد آمد پیشکشهای لایق فرستاد از انجمله یک طبله مروارید آبدار بود، بیت، زاجناس و تنسیق یکی طبله پر، فرستاده بود از شب

ترکان یاخیل ترکان فوحه کنان میرفت، بیت، همی ریخت آب و همی کند موی، جهانی ازین قصه درگفت و گوی، و در کنار آب سیحون جغتای و اوکنای باوردوی کیهان پوی پیوستند و چون از سیحون عبور نموده بقلان یازی رسیدند جوجی از جانب دشت قپچاق نرکه کرد و ازین طرف نیز چنگیز خان با فرزندان و نوینان جرکه انداخت و بعد از مدتی تلاصق صفوف در موضع اوقا دست داده و نرکه بهم رسیده چنگیز خان سوار شده در میدان تاخت و شکاری فراوان انداخت و بعد از آنکه شاهزادگان و امرا و نوینان از شکار فارغ شدند بر باقی وحوش ترحم کرده و داغهای خود بران نهاده رها کردند جوجی پیش پدر آمده زانو زد و مراسم دستبوس بجای آورد و برادرانرا در کنار کشیده پرسشی کرم نمود و پیشکش فراوان در نظر خان آورد از انجمله صد هزار اسپ بگذرانید که بیست هزار خنک یک رنگ دران میان بود و آن تابستان در انموضع بسر بردند و چون امراء اطراف از اقطار و اکناف مجتمع شدند قریلتای عظیم کرده طایفه از امرای ایغور را بیاسا رسانیدند بعد از ان جوجی را رخصت انصراف ارزانی داشت تا بدشت قپچاق رفت و چنگیز خان از انجا در حرکت آمده بعد از قطع منازل و طی مراحل در ماه ذی الحجه سنه احدى و عشرين و ستمانه مطابق لوی ییل باردوی خویش فرود آمد و جهان بیش بدیدار خواتین و احفاد که مدت هفت سال بود که ایشانرا ندیده بود روشن گشت، بیت، جهاندار ایران و توران زمین، که داد این جهان آفرین، باردوی فرخنده آمد فرود، بدلخواه او کشته چرخ کبود، خوانین و پوران و میران برش، زده حلقه لشکر بگرد اندرش، بدین گونه یکچند با گلرخان، بشادی بسر برد

قاضی اشرف چنگیز خانرا از زمرهٔ مسلمانان می‌شمرد و واعظ بجهت انکار حجِ او را از دین بیگانه میداشت فی الجمله چون چنگیز خان بمحدود سمرقند رسید اعیان و اشراف او را استقبال کردند چنگیز خان بایشان گفت که خدای بزرگ ما را بر پادشاه شما ظفرداد و او را مخدول و مقهور گردانید باید که زبان بدعا و ثنا بکشایید ایبه و قصات از وی یرلیغ ترخانی طلب داشتند پرسید که سلطان از شما مونات دیوانی طلبیدی گفتند آری گفت پس دعای شما در بارهٔ او چگونه مستجاب شدی چه دعا گوی که بباز خواست گرفتار باشد او را بچه کیفیت فراغ دل و حضور دعا بود انگاه یرلیغ داد که قصات و سادات و موالی از مونات دیوانی و اخراجات سلطانی معاف و مسلم باشند و چنگیز خان از سمرقند ایلاچی بدشت قپچاق پیش جوجی فرستاد و او بعد از فتح خوارزم بواسطهٔ اندک نقاری که از برادر خود جغتای در خاطر داشت عزیمت آنصوب کرده بود و در آن دیار پیوسته روزگار بصید و شکار می گذرانید خلاصهٔ پیغام آنکه آن عزیز فرزند از موضع خویش در حرکت آید و با گروه انبوه پهنای بیابان و اطراف کوه را فرو گرفته جانوران شکاری را برانند و در آن زمستان اوکتای و جغتای در بخارا بصید کردن و جانور پرانیدن مشغول می بودند و هر هفته جهت خان پنجاه خروار قوشرلغه میفرستادند و این حکایت نزدیک بآنست که عقل تصدیق نکند و چون فصل زمستان به پایان رسید و از فرّ قدوم بهار صحرا و دشت رشک گلستان ارم گشت چنگیز خان بالشکر از سمرقند روان شد و فرمان داد تا مادر سلطان محمد و حرمه‌ها او پیش پیش سپاه روند و باواز بلند بر سلطان و تاج و سر بر و امیر و وزیر نوحه و مویه کنند و در همه منازل

و راه و رسم مسلمانی چیست گفتند مسلمانان آفریدگار جهان را یگانه و بی
 مثل و مانند می دانند چنگیز خان گفت که مرا بر این اعتقاد اعتراضی
 نیست و باز از اوضاع شریعت استفسار نموده گفتند الله تعالی و تقدس
 ایلهچی با یرلیغ و پایزه او امر و نواهی به بندگان فرستد تا ایشانرا امر بر
 خیر و نهی از شر نماید این سخن را نیز مستحسن داشت و گفت که من
 که بنده خدا ام هر روز ایلهچیان امر و نهی ببلاد و عباد می فرستم
 و صد تکلیف شاق بر لشکریان میکنم گفت چند وقت نماز فرموده
 است که بگزارید و گفته که در آن وقت از غیر قیتران نموده بپرستش او
 قیام نمایند این معنی را نیز پسندیده داشت گفتند فرموده که در سالی یکماه
 روزه دارید گفت رواست چون یازده ماه بغفلت میخورند یکماه
 بحساب خورند تا قدر نعمت خداوند بشناسند گفتند از بیست دینار
 نیم دینار مقرر شده که هر سال توانگران بدرویشان و محتاجان دهند
 خان این حسنه را مدحها گفته بر زبان گذرانید که خدای جاوید روزی
 مردم با افراط و تفریط آفریده است و چون زیادتی زید بعمر ناقص
 دهند تساوی و تعادل حاصل آید گفتند بندگان مامور بآن شده اند که بخانه
 خدا روند اما بشرطی که استطاعت داشته باشند چنگیز خان گفت
 مجموع عالم خانه خداست از جمله اطراف جهان بوی توان رسید و از انجا
 راه بحق همان است که از انخانه لیکن او خواسته که مردم مالهای
 فراوان مصحوب خویش ساخته بامید ثواب بر فقرا و درویشان و ارباب
 احتیاج نفقه کنند و نام نیک ایشان تا قیامت در میان خوبشان
 باقی ماند و چون آن دو دانشمند پیش صدر جهان آمدند

ضعف سپاه زایل شده صحت و قوت یافتند عنان عزیمت بجانب توران
زمین تافتند چه در مدت اقامت دران ولایت از سلطان جلال الدین
خبر و اثر نیافتند،

ذکر مراجعت چنگیز خان بیورت اصلی و تختگاه

قدیم

در اوایل فصل بهار واستوای لیل و نهار که خسرو انجم سپاه شتارادست
بردی نموده سورت برودت اوزا درهم شکست و عنان توجه بجانب
بیت الشرف خویش منعطف گردانید و سلطان گل با الوس رباحین
روی به پساتین جنت آیین که منشاء اصلی بود نهاد چنگیز خان عزیمت
مراجعت که در وقت مشاورت تصمیم یافته بود بامضا رسانید و براهی
که آمده بود باز گشت، بیت، به ایران چو شاه این همه کام یافت،
تن آباد و خوشدل بتوران شتافت، و در بقتان باورد و اغرق خود که در
انجا گذاشته بود پیوست و در تابستان در مرززارهای آن نواحی توقف
نموده جهت ضبط بلدان داروگان تعیین فرمود و در فصل خریف از
انجا در حرکت آمد و از جیحون عبور نموده روی بسمرقند نهاد اما در
بعضی از تواریخ چنین مستور است که بعد از عبور از آب آمویه نخست
ببخارا رسید و بصدر جهان گفت که شخصی که بیوسون و یاسای شما
نیک عارف بود پیش من فرست قاضی اشرف و یکی از واعظان را صدر
جهان پیش چنگیز خان فرستاد خان از ایشان پرسید که عقیده شما

دیار از روی ضرورت بقدم ایل و انقیاد و اطاعت پیش آمدند اما
 بواسطه احتمال فتنه سلطان جلال الدین مغولان پیرو جوان و قوی
 و ناتوان آنمملکت را بحدایق جتان و روضه رضوان روان کزدند و منازل
 ارباب درس و فتوی را مساکن و مأوی جغد و ابن آوی ساختند و بعد از
 قتل و نهب اوکتهای قآن بموجب حکم چنگیز خان براه گرمسیر هرات
 متوجه ماوراالنهر و بلاد ترکستان شد و جغتای که با سپاه فراوان
 بجانب مکران و آن نواحی نهضت کرده بود آن حدود را در تحت تصرف
 آورد و زمستان در حوالی کالنجر که ولایتیست بر کنار آب سند قشلامیشی
 کرد و حاکم آنجا سالار احمد در مقام ضیافت آمده انواع خدمات پسندیده
 بتقدیم رسانید و آنچه ممکن بود از علوفه سپاه مرتب داشت اما بسبب
 عفونت هوا اکثر لشکر رنجور شدند و از بسیاری اسیران هند که در آن حدود
 بدست اتراک افتاده بودند جمعیتی تمام در اردوی شاهزاده روی نموده
 بود چنانچه در دست هر سپاهی ده اسیر و بیست اسیر بود و بنا بر وفور
 حزم و احتیاط از موقف جلال فرمان صادر شد که هر اسیری چهار صد من
 برنج بجهت علوفه لشکر پاک سازند و بعد از یک هفته که آن شور
 بختان ازان شغل به پرداختن شبی یرلیغ صادر گشت که مغولان مجموع
 اسیران را بقتل آورند و تا روز بود ازان جماعت کثیر اثر نمانده بود
 و جغتای بولایتی که نزدیک اردوی او بود ابلجیان فرستاده مجموع را
 بوعده و وعید ایل گردانید و آنانکه نخست در مقام اطاعت آمده بودند
 سابقه قضا دامن گیر ایشان شده سر از جیب مخالفت بر آوردند و فوجی
 از لشکریان بدفع ایشان نامزد گشته همرا بتیغ یاسا بگذرانیدند و چون

ذکر مشورت چنگیز خان با اولاد و نوینیان در باب مراجعت او بمغولستان

چون چنگیز خان معظم ممالک ایرانرا که تعلق بخوارزمشاه میداشت ویران کرده اثرازان نگذاشت و مخالفان بعضی مرده و برخی زنده در اطراف جهان سرگردان شده حکم مردگان گرفتند چنانچه هیچکس از ایشان نشان نهداد شعله غضب او که افروخته بود و زمین و زمانرا سوخته انداکی فرونشست و آتش انتقام او که زبانه بفلک اثر کشیده بود و شرر شرآن بوضع و شریف رسیده فی الجمله انطفأ پذیرفت و چون دران آوان مسیح او گشت که اهل تنگت و ختای در ایلی و انقیاد بنا بر طول غیبت خدمتش متردد رای شده اند بلکه آثار مخالفت و عناد بر صفحات روزگار ایشان ظاهر و لایح گشته با پسران و ارکان دولت در رجوع و استقامت سخنان در میان آورد و بعد از تقدیم مشورت رایها بران قرار گرفت که طایفه از لشکر طغر قرین بتفحص احوال سلطان جلال الدین تا کج و مکران و حدود هندوستان بروند و زمره از سپاه طغر پناه بجانب غزنین حرکت کرده دارالملک اولاد سبکتگین را بنوعی خراب سازند که ماده طمع انتعاش سلطان از ان ولایت منجم و منقطع گردد و چون بهار شود اردوی بزرگ متوجه توران گردد و بر مقصدای این رای چنگیز خان جغتای را با لشکری سنگین بطرف مکرانات فرستاد و اوکشای بر حسب فرمان از نشیب آب سند با سپاهی مانند بحر مواج بطرف غزنین تاخت کرد و ارباب آن

و پیر و جوان و آزاد و بنده ابقا نکرد و بهوجب فرمان عمارات و ابنیه را
ویران ساختند و از برج و باره نشان نگذاشتند و مدت هفت روز از کشتن
و کندن و سوختن دریغ جایز نداشتند و بکار دیگر نپرداختند و مقدار هزار
هزار و هشتصد هزار و کسری از خلق هرات بدرجه شهادت رسیدند
و ایلیچیکدای بجانب قلعه کالیون توجه نموده چون باو برسید ده هزار
مغول را بهرات فرستاد تا اگر کسی از کنجی بیرون آمده باشد سزا و جزای
او در کنارش نهند و مغولان بهرات رسیده قرب سه هزار کسرا که ظاهر شده
بودند بقتل رسانیدند و بغیر از خطیب جغرتان یا مولانا شرف الدین نام
و پانزده کس دیگر که اسامی ایشان در تاریخ هرات مسطور است زنده
نیامدند آورده اند که چون بلده فاحره هرات از کفار تاتار خالی شد یکی
از ان شانزده نفر از زاویه ناکامی بیرون آمده در بازار پیش خوان دکان
خلوگری بنشست و از اطراف و جوانب فکر بسته هیچکس را ندیدد آنگاه
دست بروی فرود آورده گفت الحمد لله که مدّة الحیوة یک لحظه دمی
بفراغت زدیم و بعد از ان بیست و چهار کس از نواحی هرات با این
شانزده نفر پیوستند و مدت پانزده سال بغیر از این چهل تن در شهر
و بلوکات متنقسی موجود نبود و چندگاه از کنار حیچون تا ولایت استرآباد
اگر کسی در گوشه زنده مانده بود بگوشت قاق مرده تغذی مینمود و چهل
کس مذکور در کتیب ملک غیاث الدین که مغولان آنها ویران نکرده
بودند بسر میبردند و احوال ایشان در تاریخ هرات بتفصیل مذکور است
فلیطلب ثمة

و تقصیر جایز دارد در سیاست او تسویف و تأخیر نزود و هر که قدم در میدان
شجاعت و مبارزت نهاد بتربیت و عنایت اختصاص یابد، بیت، هر که
او نیک میکند یابد، نیک و بد هر چه میکند یابد، بعد ازان بچهار طرف
شهر جنگ پیش بردند و هرویان بر عادت اهل ایقان و عرفان مصمون کلمه
و من یتوکل علی الله فهو حسبه را بر صمیر گذرانیده و فحوای بلوغ الامال فی
رکوب الاحوال در پیش نظر داشته در قتال و جدال احوال و امهال اجایز
نمیداشتند و از دروازا بنا شه شیرها و نیزها بیرون آمده آثار روز رستخیز
ظاهر می ساختند و بضرب سنگ منجیق سپاه کینه خواه قلحاق و دشت
قیحاق سزدکت الارض دکا دکا بصحرای ظهور می آوردند و از تعاقب
تیر چرخ و ناوگ شرفات و بروج و باره را بسان لیستان میکردانیدند و مدت
شش ماه و هفده روز برین نهج از طرفین بمحاربه و قتال اشتغال داشتند تا
در شهروز سده تسع عشر و ستمه ایلیچیکدای چند روز متعاقب حربهای عظیم
پیش برد چنانچه در هر جنگی قریب به پنج هزار کس از لشکر او کشته
و خسته می شدند و از کثرت عراده و منجیق دیوارهای شهر سوراخهای
بسیار شده بود و از نقبها که در زیر خاک میزدند استحکامی در بروج و باره
نمانده ناگاه مقدار پنجاه گز دیوار کشته شده و بر خرکها آمده چهار صد مرد
نامدار از سپاه ثاتار دران شیب ماندند چنانکه یک تن جان بیرون نبرد
و بعد ازین واقعه بسد روز بنابر قلت ذخیره مردم بتنگ آمده در میان
ایشان اختلاف پیدا شد و صبح روز جمعه از ماه جهادی الثانی از سینه
مذکوره از برج خاک بر سر که اکنون تبرج خاکستر اشتهار یافته در آمده
هرات را قهرا قسرا ایلیچیکدای بگرفت و شمشیر انتقام کشیده بر مردوزن

بیت، عشاق ترا بهانه بس باشد، مشتاق ترا تزانه بس باشد، ششیرها
 کشیده در جوش و خروش آمده اتباع حاکم و شهنشاه را بایشان ماسحق
 گردانیدند و ملک مبارز الدین سبزواری که از فیروز کوه بغزنین آمده بود
 بحکومت نصب فرمودند و امر ریاست را بخواجه فخر الدین عبد الرحمن
 غیوانی که در کفایت و کاردانی عدیل و نظیر نداشت رجوع نمودند و خاطر
 بر مخالفت مغول و تاتار قرار دادند و چون این خبر بچنگیز خان رسید بر
 آشفت و با توتلی خان گفت که این فتنه از آن پیدا شده که تیر و تیغ از
 هرویسان دریغ داشتی و روز دیگر فرمود که ایالچیکدای نوبان با هشتاد هزار
 مرد جلالت آیین متوجه هرات شود و با او گفت که خلق مرده زنده شده
 اند باید که این نوبت سراز بدن ساکنان هرات جدا سازی و بر هیچکس
 ابقا نکنی و طریق ترحم و مدارا و مواسا مسدود کردانی و ایالچیکدای
 بموجب فرموده در حرکت آمد و بعد از قطع منازل بروود خانه شهر فرود آمد
 و لشکریانرا مدت یکماه مهلت داد تا آلت کارزار را ترتیب کنند و از چند
 موضع که چنگیز خان تعیین فرموده بود مرد جنگ و ساز نبرد طلبید و در
 اندک روزگار قریب پنجاه هزار نفر از پیاده و سوار در ظل رایت او مجتمع
 گشتند و در شهر ملک مبارز الدین و خواجه فخر الدین و اعیان و اشراف
 و ابدال و اوایلش بایکدیگر عهد و میثاق بسته آنرا بایمان مغلظه مؤکد
 گردانیدند که تا رمقی در بدن ایشان باشد بقدر میسر کوشش نمایند و چون
 نوبت اول دورنگی و بی سنگی نکنند بعد از انقضای یکماه ایالچیکدای
 دروازه های هرات را بر لشکریان قسمت کرده بهر جانب شهر سی هزار سوار
 فرستاد و بایشان گفت که هر که در جنگ و قتال و امثال یاسا تهاون

او آید و بدین سبب در اکثر بلاد خراسان گماشتگان چنگیز خان را از حکام
 و عمال بقتل آوردند و هرویانی نیز ملک ابو بکر و منگتای شهنشاه را بکشتند
 و این معنی سبب انقراض حیات آن روزگار بر کشتگان شد اما قول اصح در باب
 خرابی هراة آنست که پیش از تسخیر تولى خان آن بلده فاخره را دو نوبت
 لشکر تاتار حصار کالیوبین را محاصره کرده و مشقت بسیار کشیده مایوس باز
 گشتند و بعد از استیلاى شاهزاده بران شهر و اجرای قهر بر اتباع سلطان
 جلال الدین و پیوستن او بار دوی ظفر قرین ساکنان قلعه کالیوبین از افواه
 و السنه شنیدند که اهل هراة بترتیب اسلحه و آلات حصار گیری مشغولند
 و میگویند هرگاه که مارا پادشاه کیتی ستان بفتح قلاع و تسخیر بقاع نامزد
 کند، بیت، بکوشیم بر هیات زنده پیل، بجوشیم مانند دریای نیل،
 و از استماع این خبر سگان حصن مذکور اندیشناک شدند که مبادا که
 هرویانی بجنک مامور گشته و لشکر سایر دیار خراسان ضمیمه ایشان شده
 بدین صوب توجه نمایند و مهم ما از حیث تدارک بیرون رود اکنون
 وظیفه آنکه تدبیری اندیشیم که میان چنگیز خان و اهل هراة کار چنان
 بوحشت انجامد که روزگار از اصلاح آن عاجز آید و بعد از تقدیم مشورت
 هشتاد مرد فدایی را نامزد هراة کرده صاحب نامی را که در تهور و بی باکی
 عظیم المثل بود راس و رئیس ایشان ساختند و آنجماعت بشهر رسیده
 و اسلحه خود را در میان امتعه پنهان کرده برسم تجار از دروازه ها درآمدند
 و به بیع و شرا اشتغال نموده منتهم فرصت می بودند که آنچه در خاطر
 دارند از قوت بفعل در آرند ناگاه منگتای شهنشاه را در پای حصار و ملک
 ابو بکر را در میان بازار بقتل رسانیدند و هرویانی بمقتضای آنکه،

مضمون آن احادیث را تقریر کرده ترجمان بعرض او می‌رسانید روزی در
 اثنای محاوره گفت از جهت قتلی که در ولایت محمد اوغری یعنی
 سلطان محمد خوارزمشاه کردم عجب نامی از من تا ابد در میان مردم خواهد
 ماند و در ان زمان کهانی و تیرکزی بدست داشت من روی بر خاک
 نهاده گفتم اگر مرا خان بجان امان دهد سخنی در این باب بعرض رسانم
 فرمود که بگوی گفتم چون خان همه خلق را هلاک ساخت نام او در
 میان که خواهد ماند از استماع این سخن رنگش رویش برافروخت و در
 من بغضب نگریسته تیر و کمان از دست بینداخت و من بر هلاک
 خویش متیقن گشتم بعد از لحظه گفت که من ترا از عقلا می‌پنداشتم
 اکنون روشن شد که بغایت ابله و نادانی من در هر سرزمینی که سم اسب
 محمد اوغری رسیده باشد کشتش و غارت کردم با مردم دیگر چه کار دارم بعد
 از آن از من اعراض کرده من دیگر ذر اردوی او از بیم جان نتوانستم بود لاجرم
 سر خویش گرفتم و راه گریز در پیش فی الجمله بعد از رحلت تولی خان
 از ولایت هرات ملک ابو بکر و منگتنای بعدل و رعیت پروری پرداخته خلائق
 به عمارت و زراعت مشغول شدند و چون قلم تقدیر بر تخریب آن مملکت
 جاری شده بود در وقتی که میان سلطان جلال الدین و نوینان چنگیز
 خان در بروان که میان غزنین و بامیانست محاربه واقع شده سلطان
 غالب آمد چنانچه در مجلد رابع رقم زده کلک بیان گشت آوازه شوکت
 و حشمت سلطان در ولایت خراسان بحیثیتی شیوع یافت که مردم
 پنداشتند که بعد ازین بهیچوجه صورت نخواهد بست که چنگیز خان
 با سلطان جلال الدین محاربه و معارضه کند و از طریق مجادله در مقابله

و عاطفت گشتند و فرمان شد که دوازده هزار مرد را که از اتباع سلطان جلال الدین بودند بقتل رسانیدند و باقی خلق را بهیچ گونه آسیبی نرسانیدند و شاهزاده تولی ملک ابو بکر را بحکومت و ترکی از ملازمان خود منگتای نام بسحنکی موسوم کردانید و خود با ذخایر فراوان متوجه اردوی چنگیز خان شده در دیار طالقان بدو پیوست از قاضی غرجستان منقولست که گفت من در زمانی که تولی خان بمحاصره هرات مشغول بود در آنجا بودم و روزی که آتش کارزار زبانه کشیده بود جوشن پوشیده بر برجی از بروج که در مقابل آن شاهزاده خیمه زده بود بر آمدم و از کثرت و ازدحام خلق از بالای برج در گشته بخاک ریز غلطان شدم و مغولان تیر بجانب من پرتان کرده چون اجل دامن گیر نشده بود پیراهن حیات چاک نشد و قبای بقا بر حال خویش ماند تا به پایان خاک ریز رسیدم لشکریان مرا گرفته پیش شاهزاده بردند و تولی خان چون مشاهده حال من میکرد تعجب کنان میگفت که تو دیوی یا پری یا نام الف تنگری با خود داری جواب دادم که هیچ یک از اینها نیست گفت پس چگونه ازین آفتها سالم ماندی گفتم که منظور نظر همچون تو پادشاهی بودم از انجمن آسیبی بمن نرسید و این سخن بغایت موافق مزاج او افتاد مرا استحسان کرد و گفت تو مردی بسیار عاقل و قابلیت آن داری که بهلازمت چنگیز خان اشتغال نمائی ترا بخدمت او میفرستم و پیش از توجه خویش مرا به اردوی پدر فرستاد و سفارش نمود و چون بحدود طالقان رسیدم چنگیز خان مرا مشغول نظر عاطفت و احسان کردانید و پیوسته مرا در مجلس خاص میطلبید از من احادیثی که در باب ترکان وارد شده می پرسید و من

سپاه تولی خان هزار و هفتصد کس بقتل آمدند و مدت هفت روز جنگها
 واقع شد که زبان از تفریر و بیان آن بعجز و قصور اعتراف نمود روز
 هشتم لشکر بیرون رفته بیکبار حمله آوردند و از شهر ملک با غلبه تمام
 بیرون آمد و در اثنای گیرودار ملک بزخم تیری روی بدارالقرار نهاد و بعد
 از شهادت ملک مردم هرات منقسم بدو قسم گشتند اتباع سلطان جلال
 الدین و ملازمان ملک محمد گفتند که تا رمقی در بدن داریم دست از
 جنگ باز نخواهیم داشت و طبقه قضاة و معارف و اکابر شهر بصلح میل
 نمودند و در اثنای این حال تولی خان که در مقابله دروازه فیروز آباد صف
 کشیده ایستاده بود با دو بیست سوار پیش راند و تا کنار خندق آمده خود
 از سرب گرفت و گفت ای مردم بدانید که من تولی خان بن چنگیز خانم
 اگر میخواهید که بچنان امان یابید وزن و فرزند شما بدست مغولان
 نیفتد دست از محاربه باز دارید و پای از مبارزت باز کشید و روی بسوی
 اطاعت و انقیاد آورید و نصف آنچه هر سال از مال جهات بعمال سلطان
 جلال الدین میرسانیده اید بنواب ما تسلیم نهائید تا بهرامرحم خسروانه
 و عواطف پادشاهانه اختصاص یابید و از تربیت شاهی و مکرمت
 شاهنشاهی محظوظ و برخوردار شوید و در باب استحکام عهد و پیمان
 سوگندان عظیم یاد کرد و اهالی شهر از زبان تولی خان این نوع کلمات
 شفقت آمیز شنیده و در مخالفت و عناد بسته دروازه ها کشادند و نخست
 امیر عزالدین مقدم هروی که بحکم سلطان جلال الدین حاکم جامه
 بافان بود با صد جامه بافی هریک با نه جامه قیمتی بخدمت تولی خان
 شتافت و بعد از آن اکابر و اشراف شهر بیرون آمده مشمول نظر عنایت

ذکر واقعه هرات

تولی خان بعد از تخریب شهر نیشابور عازم هرات شد و لشکرها فرستاد تا بعضی از قلاع را که اهالی آن دم از تمرد و عصیان میزدند مستخر ساختند ساکنان آن ابقاع را به مردم نیشابور ملحق گردانیدند و بعد از طی منازل و قطع مراحل مرغزار مشرنورا معسکر ساختند ایلچی زنبور نام بهرات فرستاده پیغام داد که ملک و امیر و قاضی و خطیب و معارف و مشاهیر شهر باید که نزد رایات همایون ما بیرون آیند تا از باس و سطوت ما ایمن مانند و از سخط جهانسوز و قهر زهر آسای مصون و محروس شده در مهاد امن و راحت و فراغت روزگار گذرانند و در آن هنگام ملک شمس الدین محمد جورجانی از قبل سلطان جلال الدین حاکم بود و قرب صد هزار مرد سپاهی در شهر بودند و ملک محمد اسباب محاربه و مقاتله آماده کرده بود و چون ایلچی بهرات رسیده از اداء سفارت فارغ شد ملک محمد بر فور بقتل او فرمان داد و گفت آنروز مبادا که من مطیع و منقاد کفار مغول و تاتار شوم شاهزاده چون خبر قتل ایلچی شنید در غضب شده حکم کرد تا لشکریان از اطراف و جوانب شهر در آیند و هر کس را از خلق هرات یابند بقتل رسانند و ملک شمس الدین مسلمانان را بر حرب تحریر و ترغیب نبوده سپاه شاهزاده از بیرون حمله می آوردند و از جانبین آتش محاربه زبانه کشیده در آن چند روز چند هزار مرد دین دار و کفار بدرجات نعیم و درکات جحیم پیوستند و از معتبران و بهادران

چهارشنبه از ایام صفر علی الصباح کاس صبحی جنگ در دادند و تا نماز پیشین جمعه جنگهای صعب واقع شد و لشکر مغول چند موضع از خندق انباشته دیوارها رخنه کردند و از چهار جانب متوجه شهر شده مردان کار علمها بر سر دیوار بر آوردند و با مردمی که بر سر باره بودند بجنگ مشغول شدند و در آن روز تا شب لشکریان بر سر سور بر آمده مردم از سر دیوار دور میکردند شب شنبه مجموع باره و دیوار شهر از مغول مهلوكشت و روز شنبه تولى بسه فرسخی نیشابور رسیده سپاه از دروازهها درآمدند و بقتل و تاراج مشغول شدند و خلایق پراکنده شده در کوشکها و ایوانها جنگ میکردند و مغولان در طلب مجیر الملک حاکم شهر شرایط مبالغه بجای می آوردند اخرا الامر خدمتش را از نقبی بیرون کشیدند و تا بزودی کشته شود سخنان درشت گفتن گرفت و بصعب تر وجهی بقتل آمد و چون فرمان برین جمله صدور یافته بود که بان مقام تعاجار شهر را خراب چنان سازند که قابل زراعت شود و تا شک و گریه را زنده نگذارند لشکریان زن و مرد و پیرو جوان را یصحرا رانده شمشیر از ایشان دریغ نداشتند و خاتون تعاجار دختر چنگیز خان با خیل و چشم خویش بشهر در آمد و شمشیر در بقية السیف نهاد و هیچ کس از نیشابور جان نبرد مگر چهل نفر که ایشانرا جهت هنرمندی بترکستان فرستادند و مدت هفت شبانه روز آب در شهر بسته جو گاشتند در بعض نسخ مسطور است که دوازده روز شمار کشتگان نیشابور کردند و رای عورات و اطفال هزار هزار و هفتصد و چهل و هفت هزار در قلم آمد و تولى عازم هرات شده یکی از امرا با چهار هزار تازیك انجا بگذاشت تا اگر صیدی بدام افتد مهم او را نیز بسازند،

و نیشابوریان بکثرت مرد و وفور آلات نبرد مغرور شده در مقام مقابله و مقاتله آمدند و عراده و منجنیق بر سور نصب کردند و تنجار بعد از قطع منازل ظاهر شهر را معسکر ساخته بمحاصره مشغول شد و در روز سیوم از محاربه تیری از شست قضا بیرون بسته بر مقتل تنجار آمد و بعد ازین واقعه هولناک که موجب هلاک اهل نیشابور بود بعضی از امرا و لشکریان بجانب سبزوار توجه نمودند و برخی از ایشان بطرف طوس رفتند و از ضرب شهسیر سپاه تاناز هفتاد هزار کس در سبزوار مقتول شدند و در ولایت طوس نیز جمعی کثیر قتل شدند و چون خبر قتل تنجار بسع تولی خان رسید بعد از نسق مهم موروی نیشابور نهاد و در مقدمه لشکر بسیار با آلات مجانیق و اسباب حصارگیری بآن جانب فرستاد و با وجود آنکه نیشابور سنگ لاخ بود لشکریان از چند منزل سنگ بار کرده با خود بردند چنانچه خرمینهار بختند و عسری از آنها بکار رفت اهالی شهر چون جد لشکر مغول و تاناز در جنگ و پیکار مشاهده کردند و دیدند که این طایفه نه از ان قوم اند که پیشتر منظور نظر ایشان گشته بودند و با آنکه سه هزار چرخ بر دیوار حصار بکار داشتند و سیصد عراده و منجنیق نصب کرده بودند و از اسلحه و قارورهای نفط در خور این تعبیه داده هم در پای سست شدند و دست از کار رفت و بعد از تقدیم مشورت و استیلای تحسیر و دهشت قاضی مملکت رکن الدین علی بن ابراهیم المعینی را بشفاعت نزد تولی خان فرستادند و خدمتش چون در بارگاه شهزاده راه یافت در باب امان اهل نیشابور سخن گفت و مال فراوان قبول کرد و چون اراده ازلی بر نهج دیگر بود تشفع مقبول نیفتاد و قاضی نیز رخصت انصراف نیافت و روز

و حیات خویش در مهات او تصور میکرد و بقای ملک خود را در فنای او می پنداشت بقتل وی فرمان داد و از سر فراغت بعبارت و زراعت مشغول گشت و بجهت ارزانی ماکول و ملبوس از اطراف و جوانب مردم روی بهرو آوردند و چون خبر جمعیت خلایق در آن دیار شیوع یافته بگوش امراء مغول رسید دو کس از ایشان با پنج هزار مرد از نخشب متوجه آن صوب گشتند و بعد از وصول در همان روز شهر را بگرفتند و قرب صد هزار مؤمن موحد را شهید ساختند و چون مغولان در قتل افراط نمودند روی بجانب دیگر نهادند و آق ملک را در شهر بگذاشتند تا اگر کسی پیش بینی کرده باشد و گوشه نشینی اختیار نموده جزای او در کنارش نهند و آق ملک بطایف الحیل جمعی دیگر را بکشت و چون هیچ حیل نماند فرمود تا شخصی از نخشب که با وی آمده بود بانک نماز گوید و بعضی از خون گرفتگان که در نقبها مخفی شده بودند سر از سوراخها بیرون آوردند و مغولان ایشانرا بیاران سابق ملحق گردانیدند و بعد از رفتن آق ملک دو نوبت دیگر مردم در شهر مرو مجتمع شدند و امرای مغول بانجا رسیده همه را شربت شهادت چشانیدند و بروایتی ده دوازده هندو و بقولی زیاده از چهار نفر بهرو بیش نهادند.

ذکر واقعه نیشابور

در آن آوان که توی خان بجانب مرو رفت تغاجار گورگان داماد چنگیز خان را با امرای نامدار ده هزار سوار جرار بطرف نیشابور فرستاد

خبر رسید که پهلوان ابو بکر دیوانه در سرخس آغاز فتنه کرده و جمعی را
 با خود یار ساخته امیر ضیاء الدین و طایفه بجهت دفع شر او متوجه آنجانب
 شدند و بارماس با تنی چند از محترفه و غیر ایشان از مرو بیرون آمده
 عازم بخارا شد و زمره که پیمانه عمر ایشان پر شده بود تصور کردند که از
 جانب سلطان محمد خبری رسیده و بارماس مستشعر گشته راه انهرام پیش
 گرفته است و بی تأمل طبل کوفته یاغی شدند و بارماس بدر مرو آمد
 و با استدعاء معارف کسی بشهر فرستاد شهریان بسخن او التفات نکردند
 و بر تیرد و عصیان اصرار نمودند و بارماس بانستقام در ظاهر مرو هرگز
 یافت بکشت و بخارا رفت امیر ضیاء الدین از سرخس مراجعت نموده
 دیگر بار بعمارت باره و حصار مشغول شد و جمعی از کنجها و پیغولها
 بیرون آمده بدو پیوستند و درین اثنا کوشتکین از ملازمان سلطان با گروهی
 انبوه در رسید و بمحاصره اشتغال نمود و امیر ضیاء الدین چون مصالحت
 اقامت ندید با جمعی از مغولان که با او بودند از شهر بیرون آمده بقلعه
 مراغه روان شد و کوشتکین بشهر در آمده عمارت و زراعت آغاز نهاد و درین
 اثنا طایفه بر سبیل حقیقه بامیر ضیاء الدین پیغام دادند که مصالحت در
 مراجعت است و او بر حسب التماس باز گشته در بیرون شهر نزول کرد
 و کوشتکین از وصول امیر ضیاء الدین خبر یافته کسان بگرفتن او فرستاد
 تا او را بگیرند و ازو طلب مال کرده امیر ضیاء الدین در جواب گفت که
 بفاحشه چند صرف شده پرسید که آنها کدام اند گفت مقربان و معتبدان
 که امروز پیش تو کمر خدمت بسته اند چنانچه دی روز بهلازمت من قیام
 مینمودند و چون کوشکین دانست که از خدمتش چیزی حاصل نخواهد شد

و اطفال بر لشکریان قسمت کردند و هریک از مغولان را سیصد یا چهارصد نفر رسیده هر کس حصه خود را بقتل رسانیدند لامرد لقضاء الله تعالی و لامعقب لحکمه گویند که سید عزالدین نصابه با چند کس از نویسندگان سیزده شبانروز تعداد کشتگان مرو کرده از مردم شهر و رای رسانتیک هزار هزار و سیصد هزار و کسری در شمار آمدند و سید از روی حیرت و تعجب این رباعی حکیم عمر خیام را بر زبان آورد، رباعی، ترکیب پیاله که درهم پیوست، بشکستن آن روا نمیدارد مست، چندین سرو پای نازنین از سر دست، از مهر که پیوست و بکین که شکست، و چون مغولان از کشتن مردم فارغ شدند بتخریب دور و قصور پرداختند و از در و دیوار و سقف و جدار و سوراخ و حصار اثر نگذاشتند و بعد از آن تولى خان فرمان داد که امیر ضیاء الدین علی که از اشراف مرو بود و بواسطه انزوا و انقطاع از آفت دهر سالم مانده بشهر رود و بر بقایای خلق که از زوایا بیرون آیند و جمع شوند سرور و حاکم باشد و حکم شد که باماس بداروغثی آن دیار قیام نماید و چون تولى از مرو بجانب نیشابور روان شد بقية السیف از نقبها و سوراخها بیرون آمدند فی الجمله جمعیتی پیدا شد و جماعتی مغولان که از عقب رسیدند حصه مردم کشتی خود خواسته گفتند تا هر کس جهت ایشان یک دامن غله بیرون بردند و در آن صحرای بیداد خرمن عمر آن بیچارگان بباد فنا دادند و بوسیله آن حيله طایفه که نجات یافته بودند در عرصه بلا آمدند و مغولان از انجا براه نیشابور روان شدند و در راه هر کرا یافتند بقتل آوردند و بعد از آن تابسی که از حبه نوین جدا شده بود برسید و بوسر جراحاتها مرهم نهاده هر که بنظرش در آمد کشته شد و درین حال

اما در تاریخ عطا الملک جوینی و مقدمه طغرنامه مذکور است که چون
تولی خان بهر رسید تا شش روز در جنگ توقف نمود و در روز هفتم، بیت،
چو خورشید تابان ز چرخ بلند، همی خواست افکند رخشان کمند، لشکرها
مجمع گشته و بدروازه شهرستان رانده جنگ آغاز نهادند مودی دویست
از دروازه بیرون رفته حمله آوردند و تولی بنفس خود پیاده شده، بیت،
یکی بر خروشید چون پیل مست، سپر بر سر آورد و بنمود دست، و مغولان
از عقب روی بهرم شهر آوردند و در حمله اول جمله را بدروازه راندند و از
دروازه دیگر جمعی بیرون آمدند و طایفه که در مقابل ایشان بودند آن
جمله را رد کردند و چون زمانه لباس سوکواران بپوشید مغولان بر گرد شهر
چند صف زده بایستادند و تا روز پاس داشتند چنانچه هیچ آفریده را صورت
فرار در آئینه خیال روی ننمود روز دیگر که سپاه زنک از طلیعه لشکر روم منہزم
گشت مجیر الملک بغیر از ایلی و انقیاد چاره ندید اما جمال الدین را که
از ائمه مرو و بزبور علم و عمل امتیاز داشت پیش تولی خان فرستاده بجان
امان خواست چون مجیر الملک با استهالت و مواعید مستظهر گشت
و از خوف و وعید و تهدید مطمئن شد پیشکش بی قیاس از نقود و اجناس
و خپول و بغال و اغنام و جمال ترتیب داده بیرون رفت و چون ببارگاه کیوان
اساس رسید تولی خان از او نسخه متغولان شهر طلب داشت و خدمتش
نام دویست کس ثبت کرده تسلیم نمود محصلان بر مطالبت و مواخذت
اقدام نمودند و لشکریان بموجب فرمان خلایق را در عرض چهار روز از شهر
بصحرا راندند و چهار صد نفر از محترفه و بعضی از بنین و بنات بنا بر هنر
و قابلیت بجان امان یافتند و سایر خلایق را از رجال و نسا و صبیان

و سایر بلاد خراسان که دم از ایلی و انقیاد می زدند هفتاد هزار مرد حشری
جمع آورده ضمیمه سپاه خود ساخته عازم مرو گشت و چون بدان حدود
رسید چهار صد سوار شهشیر زن نیزه گذار را بر سبیل یزک بفرستاد و ایشان
در شب تاریک نزدیک بکنار خیول تراکمه رسیده در کمین گاه بایستادند
و دوازده هزار کس از ایشان مجتمع شده بودند که بغارت حوالی شهر روند
و در آن شب تاریک هر فوجی که میرسیدند مغولان کار آن فوج را میساختند
تا مجموع بقتل آمدند بعد از آن خود را بر خیل خانه ایشان زدند و با آنکه
تراکمه جمعی کثیر بودند سر آسیده شده اکثر ایشان از بیم جان خود را
در آب رود مرو انداخته غریق بحر فنا گشتند و بقیه آن روز برگشتگان منهزم
و متفرق شدند و آنچه تراکمه بطریق نهب جمع آورده بودند بغیر از اغنام
شصت هزار چهار پای بود و دواب خاصه ایشان خود از کثرت در تعداد
فی آمد چهار صد مرد مغول مهمی چنین از پیش برده و آنها رانده در ظاهر
مرو بتولی خان پیوستند در غره محترم سنه ثمان عشر و ستمائه تولى خان
با لشکری از تخمین و قیاس افزون به بیرون مرو رسیده نزول کرد و مجیر
الملک با ابطال رجال و آلات حرب و قتال که از هدایت حکومت تا
غایت اندوخته بود مغرور گشته در مقام مخالفت و ممانعت برآمد و بروایتی
در روز جنگ گروهی انبوه از شهر بیرون آمده رایت مقاتله برافراختند
و در عرض یک ساعت قرب هزار کس را بر خاک مذلت انداختند و تولى خان
از تهور سپاه خراسان در غضب رفته بنفس خویش مباشر حرب شد و با
طایفه از دلاوران حمله کرده جمعی کثیر را بقتل رسانید و بقیه السیف بشهر
گریختند و تا مدت بیست و دو روز نیران محاربه و مقاتله اشتغال داشت

تا سرخس رفته قاضی شمس الدین را که پیش حبّه و منوبدای ترغو برده
 بود و یایزه چوبین گرفته حاکم آن سرزمین شده بود گرفته بدست
 پهلوان ابو بکر دیوانه دادند تا بقصاص پدر خویش خونش را بر خاک
 مذلت ریخت و آوازه لشکر مغول تسکین یافته مجیر الملک و اعیان مرو
 بشرب و لهو مشغول شدند و درین اثنا اختیار الدین حاکم آمویہ رسیده
 گفت که لشکر تاتار بمحاصره قلعه توشغال دارند و بعضی از انجماعت
 به آمویہ آمدند و عنقریب باین دیار خواهند رسید مجیر الملک مقدم اورا
 گرامی داشته انواع دلنوازی بجای آورد و اختیار الدین بدیگر تراکمه
 متصل شده در میان ایشان نزول کرد و از عقب اختیار الدین
 هشتصد مرد مغول رسیده خود را بر ترکمانان زدند و مقارن این
 حال شیخ خان و اغول حاجب از جانب خوارزم با دوهزار مرد تشریف
 آوردند و مغولانرا تکامیشی کرده اکثر ایشانرا بر زمین انداختند
 و شصت کس از ایشان در پنجه تقدیر اسیر و دستگیر شدند
 و انجماعت را بهرو آورده بعد ازان که گرد محلات و اسواق بر آوردند بقتل
 رسانیدند و شیخ خان و اغول حاجب بدشتجرد رفته تراکمه اختیار الدین را
 بحکومت اختیار کردند و با او عهد و میثاق بسته از خدمت مجیر الملک
 اعراض نمودند و قصد استخلاص شهر کرده مجیر الملک از شبیخون و مکر
 ایشان خبر یافت و شرایط حزم و احتیاط مرعی داشت اختیار الدین و سایر
 تراکمه چون از تسخیر نومید شدند بز کنار رود خانه نشسته دست بغارت
 و تاراج رسانیق و ظاهر شهر بر آوردند و آنچه میدیدند دست تصرف دران
 دراز میکردند و در تضاعیف این حالات تولی خان از سرخس و نسا و ابیورد

شد که مردم آن ولایت را در حیطة اطاعت و انقیاد آورم و هر سال از هر خانه یک جامه وار کرباس جهت خزانه استخراج نمایم امر را این سخن موافق مزاج افتاده او را با هفت هزار مغول و جمعی از مردم حشری بدانجانب فرستادند و خدمتش از شعبده بازی روزگار غافل و از حاکم مجدد ذاهل روان شده چون بشهرستان رسید و احوال مجیر الملک مشروح شنید رقعۀ باو فرستاد مضمون آنکه اگر پیش ازین میان ما و تو بجهت منصب غباری بود اکنون زایل شد و قوت و استیلاء لشکر مغول بهدافت ممکن نیست و چاره منحصر در مطاوعت و قبول طاعتست و حالا هفت هزار سوار جرّار از لشکر ظفر قرین و ده هزار مرد حشری در مرافقت این کمینۀ متوجّه آن سرزمین اند و از راه اشفاق و طلب وفاق مسرعان باعلام این واقعه فرستادیم و طیفه آنکه دست از دامن لججاج و عناد باز دارد و خود را با اهالی شهر در معرض هلاک نیلورد و چون سرهنگ و غلام بهاء الملک با مکتوب او بهرو رسیدند مجیر الملک و اعیان شهر پزیشان خاطر گشته خواستند که متفرّق گردند باز اندیشیدند که بسخن ارباب اغراض بی تحقیق و تفتیش عمل نمودن از مقتضی حزم دور است لاجرم معتمدان او را از هم جدا کرده از کماهی حالات استفسار و اجنب دیدند و چون بر حقیقت قصه اطلاع یافتند ایشانرا بقتل رسانیده هزار و پانصد کس را از بقیۀ اثرات سلطانی بدفع آن شرذمۀ قلیل نامزد فرمودند مخالفان چون بر حقیقت حادثه اطلاع یافتند از کنار سرخس باز گشتند و سرهنگان بهاء الملک متفرّق شده مغولان او را مقید ساختند و چون بطوس رسیدند بشمشیر تیز مهمّ آن بوالفضول را بقطع رسانیدند و لشکر مجیر الملک

و مجیر الملک از وی عفو کرده مجموع لشکریان که قریب بهشتاد هزار مرد بودند در ظل رایت او مجتمع گشتند و مجیر الملک بزعم آنکه مادرش قہایبی بوده از حرم سلطان که در وقت تسلیم سلطان آن قہارا بپدر او بوی حاملہ بوده است خیال سلطانت در دماغ مستحکم کردانید و گمان برد کہ فلک را بی رخصت او دوران و باد را بی دستوری او در میدان هوا جریان نتواند بود و در اثنای این اوقات ارباب سرخس شحنہ مغول قبول کرده بودند و ایل شدہ و شیخ الاسلام چون میدید کہ قصر رفعت مجیر الملک بنیادی ندارد بقاضی سرخس کہ خویش او بود مکتوبات میفرستاد و نسبت بمجیر الملک نفاق در صورت وفاق ظاہر میساخت و مجیر الملک بشیخ الاسلام بدگمان شد اما نمیخواست کہ بی وضوح بینہ او را در مقام خطاب و عتاب آورد چہ شیخ الاسلام مردی بزرگوار و عالمی متبحر نامدار بود ناگاہ راہ داران رقعہ را کہ شیخ الاسلام بخط پد خویش بقاضی سرخس نوشتہ بود از قاصد او گرفته پیش مجیر الملک آوردند و مجیر الملک مکتوب را خواندہ شیخ الاسلام استحضار نمود و از کیفیت ارسال مکتوب استعلام کرد خدمتش منکر شد مجیر الملک مکتوب را بدست او داد کہ اقرأ کتابک چون شیخ الاسلام را چشم بران نوشتہ افتاد خاطرش مانند حروف تہجی پریشان گشت مجیر الملک گفت باز گرد و باز گشت و سرہنگان بزخم کارد از پایش در آوردند و پای او را گرفته کشان کشان تا بچہار سوی شہر بردند آری عاقبت غدر و خیم است و خاتمہ مکر ذمیم و در خلال این احوال بہاء الملک از حصار بازار پیش امراء مغول بہا زندان رفت و احوال مرو معروض داشتہ متقبل

کرده صلاح در توقف هیچ قلعه که در نزدیکی مرو بود ننمیدید لاجرم عازم
 حضار بازار شدند و بعضی از مردم که با او بودند بمقتضی هوای خود بهر
 جانبی رفتند و جمعی را که اجل دامن گیر ایشان شده بود در مرو اقامت
 نمودند و درین اثنا حبه نویان و سوبدای بحدود مرو رسیدند نائب
 بهاء الملک و شیخ الاسلام شمس الدین الحارثی رسولی پیش ایشان
 فرستاده اظهار ایلی و انقیاد کردند و قاضی و سید اجل از مطاوعت
 سرباز زدند و چون امراء مغول تعجیل داشتند باندک نرزی راضی شده
 بگذشتند و در خلال این احوال ترکمانی که دلیل و قلاوز سلطان محمد
 بود بوقا نام از گوشه بیرون بر تاخت و با جمعی از تراکه که دم از موافقت
 او میزدند خود را در شهر انداخت و طایفه که در مخالفت سپاه تاتار
 موافقت نموده بودند در خدمت بوقا کمر بستند و ترکمانان آن حدود
 نیز با او پیوستند و جهاعتی از چندیان سلطان که بهر طرف گریخته
 بودند بدو ملحق شدند و حشم او انبوه شد و چون سلطان در جزیره از
 جزایر قلزم غریق بحر فنا گشت مجیر الملک بایک سردراز گوش گاهی
 از او پیاده و گاهی برو سوار بود عنان عزیمت بجانب خراسان معطوف
 ساخت و گذر بر قلعه صعلوک کرده کوتوال قلعه مقدم او را با کرام و اعزاز
 تلقی نمود و او را از انجا بهرورفته در ظاهر شهر مقام ساخت و طایفه از
 سربازان مرغری بخدمتش مبادرت نمودند و بوقا دل بر حکومت نهاده
 او را بشهر راه نمیداد و چون مجیر الملک باعوان و انصار مستظهر گشت
 ناگاه در میان روزی با اتباع خویش خود را بشهر انداخت فی الحال
 متجده مرو در مقام متابعت آمدند و بوقا تنها مانده عاقبت نزد او رفت

ذکر توجه تولی خان بجانب خراسان و استخلاص
مرو شاهجان

سابقا مذکور شد که بعد از فتح بلخ چنگیز خان فرزند خود تولی را به تسخیر
خراسان نامزد کرد و او بهوجب فرموده بها هشتاد هزار سوار که عَشْر لشکر
چنگیز خان بود عازم مرو گشت و در آن وقت بلاد خراسان در غایت
معیوری بود بتخصیص بلده مرو که مدتها دار الملک سلطان سنجر بود
و ملجأ و ملاذ هر که ترو و مهترو بواسطه کثرت نعمت دهاقین آن شهر با ملوک
دم از مساوات میزدند و با گردن کشان و سرافرازان قدم مجازات پیش
می نهادند در بعضی از تواریخ مسطور است که سلطان محمد خوارزمشاه
مجیر الملک شرف الدین مظفر بها بر جریبه که از عیش صادر شده
بود از حکومت مرو معزول کرد و آن منصب را به پسر نجیب الدین که بنا
بها الملک موسوم شده بود تفویض نمود و مجیر الملک ملازم رکاب
سلطان محمد شد و در آن زمان که سلطان عازم ولایت عراق گشت
و خبر غلبه لشکر بیگانه در خراسان شیوع یافت مثالی باهالی مرو فرستاد
مضمون آنکه متجذبه و سپاهیان و اصحاب اشغال استیمنان بقلاع کنند
و دهاقین و سایر خلایق که استطاعت نقل و تحویل نداشته باشند مقام
سازند و بهر وقت که لشکر تاتار در رسد بقدم اطاعت و انقیاد پیش روند
و حکم و فرمان ایشانرا امتثال نمایند و ازین مثال خوف و هراس بر ضمایر
نسا و رجال استیلا یافت بها الملک باجمعی از مشاهیر و اعیان مشورت

تاسپاه با جنک و جدال بر سبیل استعجال اشتغال نهانند و بعد از تسخیر قلعه فرمود که شمشیر از هیچ دی حیاتی که دران بقعه باشد دریغ ندارند و درین حادثه مثلاًسک و گربه با اصحاب سفره و مایده موافقت کردند شکمهای زنان حامله می شکافتند و سر از تن فرزندان جدا می ساختند و سقف و جدار قصور و دور حصار را با زمین هموار کرده چنگیز خان آن قلعه را ملو بالیغ نام نهاد یعنی شهر بد و از انجا کوچ کرده روی برزم سلطان جلال الدین نهاد و چون کیفیت محاربه ایشان در مجلد رابع سمیت گذارش یافته بود خامه مشکین عیامه از ایراد آن احتراز و اجتناب لازم و واجب دید و بعد از عبور سلطان از آب سند چنگیز خان بلا نویان را با دو تومان لشکر بتگامیشی روان کرد و او از آب گذشته بقلعه رسید که یکی از امراء سلطانی بران مستولی شده بود و بعد از محاصره قلعه را مستحضر ساخته قتل عام کرد و از انجا بجانب ملتان روان شد و اهل ملتان متشهر جنک و پیکار شده دروازهها بر کشیدند و بلا نویان بمحاصره مشغول شده مجانبی نصب کرد و بزخم سنگ بعضی از دیوارهای شهر بینداخت و نزدیک بآن رسید که ملتان مفتوح گردد اما بسبب شدت حرارت هوا و عدم مصابرت مغول بر گرما آن بلا از ایشان مندفع شد و بلا نویان از ظاهر شهر کوچ کرده در تنهاست ولایت و مضافات ملتان و لهاور کشش و غارت کرد و بعد ازین افعال نکوهیده مراجعت نموده بچنگیز خان پیوست

ولشکر بیکران بتسخیر ولایت خراسان فرستاد و بنفس خویش متوجه قلعه طالقان شد و آن حصاری بود بر موضعی مرتفع موسوم بنقره کوه و مشحون بذخایر فراوان و گروه انبوه همه مستعدا کتساب نام و فارغ از حوادث ایام و هر چند چنگیز خان ایلچیان ارسال نمود و آنجماعت را بایلی و مطاوعت خواند مفید نیفتاد و جنگ و جدال را آماده شده خاطرها بر شهادت قرار دادند و از طرفین میانیق برافراشته کوششهای مردانه نمودند و شب و روز از مجادله و مقاتله نیاسودند و چون آن قلعه در غایت استحکام و استواری بود مدت هفت ماه صورت مطلوب در حجاب نقاب مخفی و مستور ماند و بعد از مراجعت تولی از خراسان و جمعیت لشکرها بران قلعه طفر یافتند و از جنبه اثر نگذاشتند و اماکن و مساکن ویران و خراب کردند و درین اثنا خبر مشواتر شد که سلطان جلال الدین بر قوتقتو نویین و لشکر طغر آیین که جهت کسر حشمت و تهکین او نامزد شده بودند غالب آمده است و جمعی کثیرا بقتل رسانیده بنا برین چنگیز خان بتعجیل تمام بطرف غزنین در حرکت آمد و چون میخواست که از سلطان جلال الدین دران زودی انتقام کشد در منازل باش پختن توقف نمی نمود و چون باندرا ب رسید خلق آنجا را نیز غریق بحر فنا گردانید و از آنجا بنامیان رفته مردم آن دیار بنا بر رصانت و متانت قلعه و عدم اعتماد بر قول و فعل سپاه تاتار و لشکر مغول بتهیه اسباب حصار داری مشغول گشتند و از جانبین دست بتیر و منجنیق بازیدند ناگاه از شست قصا تیر چرخ بر مقتل یکی از پسران جغتای که چنگیز خان او را بغایت دوست داشتی آمد و پادشاه ازین واقعه جان کسل اندوهادت و تنکدل گشته فرمان داد

فرستاد تا آن سرزمین را از خون کشتگان رنگ یاقوت رمانی و لعل بدخشانی دادند و چون خسرو انجم بیت الشرف خود را از نور حضور منور ساخت از معبر ترمد عبور نموده روی ببلخ نهاد و در زمان پیشین مردم عجم در تکریم بلخ چنان مبالغه مینمودند که عرب در تعظیم مکه، فردوسی درین باب گوید: بیت، بلخ گزین رفت آن نوبهار، که یزدان پرستان در آن روزگار، مران جایرا داشتندی چنان، که مرمکه را تازیان این زمان، در تاریخ بلخ مسطور است و العهدة علی الراوی که آن مملکت در معموری به ثابته رسیده بود که در نفس شهر و قری هزار و دویست جا نماز جمعه میگزاردند و هزار و دویست حمام کد خدا پسند در آن نواحی موجود بود و این کمینہ از زبان گوهر افشان حضرت ولایت انتها خواجه ابو نصر محمد پارسا قدس سره چنین شنیده که در زمان تسلط چنگیز خان پنجاه هزار کس از سادات و مشایخ و موالی در بلخ مقیم بوده اند فی الجمله چون چنگیز خان از آب بگذشت جماهیر و مشاهیر قبة الاسلام بلخ با نزل و پیشکش باستقبال شتافتند و بنا بر آنکه سلطان جلال الدین در قید حیات بود و اسب لحاج در میدان عناد می تاخت و علم مناقشت و مخالفت می افراخت بر انقیاد ایشان اعتماد ننمود و چون اجل دامن گیر شده بود ایل دستگیری نکرد و از موقف جلال فرمان صادر گشت تا مردم باسم شهاده از شهر بیرون آمدند و ایشانرا بر لشکریان قسمت نموده پیرو برنارا بتیغ یاسا بگذرانیدند و از عمارات رفیع و ابنیه منبع اثر نگذاشتند، بیت، همه بلخ را چون کف دست کرد، عمارات عالیش را پست کرد، و چون چنگیز خان ازین مهم فراغت یافت پسر خود تولی خان با امرا و نوینیان

بی علت و غرض حضرت آلهی چه دانستند

ذکر توجّه چنگیز خان بجانب نخشب و ترمذ و بلخ

چنگیز خان چون از تسخیر بلاد ما وراء النهر فراغت یافت و شاهزادگانرا برزم اهل خوارزم روانه ساخت بهار آنسال در کناره سمرقند بگذرانید و از انجا بهرغزار نخشب آمده تابستان در آنموضع بسر برد و از نخشب بجانب ترمذ توجّه نموده پیش از وصول خویش ایلمچی فرستاد و مردم آن دیار را بایلی و انقیاد و ترک مخالفت و عناد دعوت کرد ارباب ترمذ، بیت، به پششی بارو و شهر و حصار، که میکرد حیون بگردش گذار، بصلح تن در ندادند و چنگیز خان بظاهر ترمذ رسیده نایره حرب اشتغال یافت و از طرفین عراده و منجنیق برافراشته ترمذیان جنکهای مردانه کردند و آخر الامر چنگیز خان شهر را گرفته باز زمین هوار ساخت و برسم و عادت مستمره و مألوف خلائق را بر مآت و الوف قسمت کردند و هیچکس از صغیر و کبیر و غنی و فقیر از آن ورطه هولناک جان بکران نبرد گویند که عورتی را مغولان گرفته خواستند که بکشند گفت بر من ابقا کنید تا در عوض حیات مرواریدی بزرگ بشما دهم گفتند که آن کجاست گفت فرو بوده ام فی الحال شکم اورا شکافته مروارید بدست آوردند و بدین سبب شکم تمام کشتگان چاک کردند و چون خاطر چنگیز خان از خرابی ترمذ فارغ گشت بحدود لنگرت و ساماند رفت و در انجا زمستان رحل اقامت انداخته بکشتن و کندن و قاختن و سوختن آن دیار را نیز پاک ساخت و لشکر بولایت بدخشان

صدکس بیرون آید جناب عرفان مآبی فرمود که از صد زیاده اند جواب آمد که با هزار نفر عنان عزیمت باینجانب معطوف سازد شیخ فرمود که چگونه روا بود که با طایفه که در اعتقاد اتحادی داشته باشد و در حالت امن و سکون و آسایش و آرامش از یاران موافق و دوستان صادق ایشان بوده باشم بوقت درد و بلا و نزول قضا ایشانرا در ورطه رنج و عنا بگذارم و خود خلاص و نجات طلبم مروت من بخروج رخصت نمیدهد و چون واقعه ناگزیر نزدیک رسید جناب ولایت مآب با مریدان گفت دم باز پسین و نفس آخرین است بیایید تا بیرون رویم و باورادی که از زمان صبی تا غایت بآن مشغول بوده ایم اشتغال نماییم و مراسم اجتهاد بتقدیم رسانیم اصحاب گفتند که بیرون رفتن از مصلحت دور می نماید آنجناب فرمود که میخواهم که این چند موی سفید را بخون شهادت رنگین بینم و در اثنای این مقالات مغولان رسیدند و چند نفر از ایشان بدست مبارکش کشته شده عاقبت آنجناب را باصحاب و احباب بدرجه شهادت رسانیدند ، بیت ، سبحان خالقی که صفاتش ز کبریا ، برخاک عجز می فکند عقل انبیا ، در مقدمه طغر نامه مذکور است که چون چنگیز خان لشکر بخوارزم فرستاد بشیخ نجم الدین کبری قدس سره پیغام داد که لشکر من متوجه آنجانب است و شاید که احوال خوارزم بقتل و غارت انجامد مصلحت آنست که ایشان از انجا بیرون روند ، بیت ، چو بد آخر عمر مرد کهن ، ازین گونه نگرفت دروی سخن ، بعد از آنکه عقول ارباب یقظه و انبساط از ادراک حکمهای الهی بعجز و قصور اعتراف نمایند قوت مدرکه امثال ما کونه نظران بحقیقت آن چگونه رسد و کیفیت مصلحت افعال

چنگیز خان از مخالفت پسران آگاه شده فرمان داد که برادر کهنتر او کتای که با صابت رای و حسن تدبیر و مکارم اخلاق و محاسن آداب مزین و محلی بود بر برادران مهتر مقدم باشد و لشکر از حکم و اشارت او تخلف جایز ندارند و او کتای بشیرین سخنی و چرب زبانی و الفاظ آبدار غباری که میان جوجی و جغتای ساطع شده بود فرو نشانند و بیاسارا استحکام و مهم لشکر را انتظام داد انگاه با اتفاق روی بجنگ آوردند و نیکبای نکبت بر خوارزمیان وزیده مغولان خانه بخانه و محله بمحله میگردفتند و خراب میکردند تا تمامت شهر مستخلص شد و خلایق را بصحرا رانددند و زیاده بر صد هزار کس از ارباب حرفت و اصحاب صناعت جدا کردند و زنان جوان و کودکان را به بندگی گرفتند و باقی مردمان را بر لشکریان قسمت کردند چنین گویند که هر قاتلی را بیست و چهار مقتول رسید و قاتلان افزون از صد هزار کس بودند در بعضی از تواریخ مسطور است که در آن وقت آواز کشف و کرامات اعلی جناب ولایت مآب قدوة العارفین مرشد السالکین ابوالجناب شیخ نجم الدین کبری قدس سره بسمع اولاد چنگیز خان رسیده بود بنا برین کسی پیش او فرستاده پیغام دادند که ما عزم رزم اهل خوارزم جزم کرده ایم و بیشک ایشان بیاسا خواهند رسید شیخ باید که از آن میانه بیرون آید تا آفتی بدو نرسد آنجناب در جواب فرمود که مرا در این شهر خویشان و متعلقان و مریدان اند پیش خدا و خلق معذور نباشم که ایشانرا گذاشته بیرون آیم باز خبر آمد که شیخ با ده کس خود از خوارزمیان مفارقت نماید جناب ولایت پناه فرمود که آنجماعت از ده کس زیاده اند شاهزادگان باردیکر پیغام فرستادند که با

بمحاصره و محاربه شهر نهادند و مانند رعد و برق در جوش و خروش آمدند و سنگ منجیق و تیر بر مثال تگرگ بر شهریان ریزان کردند و خوارزمیان هول روز رستخیز هم درین عالم مشاهده کردند و شاهزادگان یاسا دادند که از چوب و خاشاک خندق بینباشند و از هیبت این واقعه مست شراب ادبار امیر خمار از بالای دروازه بزیر آمد و خوف مردم ازین جهت مضاعف گشت و لشکر تاتار علم بر بالای دیوار آوردند صدای نعره و خروش مردان کارزار درین کنبه دوار افتاده اهالی خوارزم در محلات و دروب مجتمع شدند و بهر دربی از سر حربی آغاز کردند و در هر دربندی میخ و بندی بیاد نهادند مغولان بر قواریر نطف دور و قصور محلات را می سوختند و به تیر چرخ خلاق را بر یکدیگر می دوختند و از بام تا شام کار آن لشکر خون آشام کشتن و سوختن بود و بوقت ظلام سوی منازل و خیام خویش میرفتند و در محل و مقام خود قرار می گرفتند و چون بعضی از محلات شهر خراب شد و مغولان را از اموال یأس حاصل شده بجز تل تراب چیزی ندیدند خواستند که آب جیحون که بشهر برده بودند باز گیرند و سه هزار کس از لشکر تاتار با تمام این خدمت کمر بستند خوارزمیان ایشانرا در میان گرفته مجموع را بقتل رسانیدند چنانچه هیچ متنفسی مجال مراجعت نیافت و بواسطه این فتح جد مردم شهر در مقابل و مقاتله بیشتر شد و بر ممانعت و مقاومت مصابرت نمودند و برادران یعنی جوجی و جغتای با یکدیگر نمی ساختند و از لجاج و عناد ایشان مدتی مدید تسخیر خوارزم در حین تأخیر و تعویق ماند و خوارزمیان از مغولان گروهی انبوه کشتند و تمامت پنج ماه حال برین منوال گذران بود و درین اثنا

و شمشیر جلالت آخته پس و پیش شهریان فرو گرفتند و از مبدای طلوع آفتاب تا وقت زوال قرب صد هزار کس از مردان قتل بضر ب تیغ و رخم تیر بر زمین انداختند و هم دران جوش و خروش از عقب گریختگان رفته خود را در شهر انداختند و تا محلی که آنرا نصوره گویند آتش آسا رفتند و چون خورشید از چشم بینندگان نابدید گشت لشکر بیگانه رعایت حزم را باز گشته از شهر بیرون آمدند روز دیگر که ترک تیغ زن از مکین افق سر بر زد و قتیق از رخ بر گرفته چهره بعالمیان نمود تیغ زنان اتراک بی خوف و باک بر باد پایان سوار شده روی بشهر نهادند و از جمله سران سپاه سلطان فریدون غوری با پانصد مرد بر در دروازه مترقب و مترصد می بود آن روز تا شب لشکریان پادشاه جهان ستان در مقابل شهر توقف نمودند روز دیگر جغتای و جوجی و اوکتای با لشکری مانند سیل که از نشیب و فراز نیندیشد برسیدند و بر سبیل تفرج بر مدار شهر طواف نمودند و لشکریان چون دایره بر مرکز خوارزم محیط گشتند و مانند اجل گرد بر گرد شهر نزول کردند و شهزادگان نخست ایلچیان فرستاده اهالی شهر را بایلی و انقیاد دعوت کردند و بعد از تقدیم مراسم نصیحت و امتناع ارباب خوارزم از مطاوعت بترتیب اسباب حصارگیری از عراده و منجنیق و غیر ذلک مشغول شدند و چون دران نواحی سنگ نبود از چوب تود کندها می تراشیدند و چنانچه معهود ایشانست روز بروز شهریان را بوعید و وعید و تهدید مشغول میداشتند و احياناً تیری بر یکدیگر می انداختند و چون از ساز جنگ و مصالح نبرد بپرداختند و از اطراف و جوانب جیوش و جنود در رسیدند مغولان بهیئات اجتماعی روی

فرمود تا باتفاق یکدیگر متوجه خوارزم که دارالملک سلاطین ذوی الاقتدار
بود شوند و خوارزم اسم ناحیه است و آن بلده را که مجمع علما و فضلا و ارباب
شمسیر و اصحاب قلم بود در قدیم جرجانیه گفتندی و ترکان آنرا اورکنج
گویند و بالجمله چنگیز خان دران اوان بنفس خویش متوجه خراسان شده
فرزندانشرا بفتح خوارزم نامزد کرد و ایشان بالشکری چون حوادث زمانه بی
پایان از راه بخارا بدان صوب در حرکت آمدند و دران وقت در خوارزم
از اعیان دولت سلطان محمد خمارتکین نام که با ترکان خاتون مادر سلطان
عرق قرابتی داشت بحکومت اشتغال مینمود و جمعی دیگر از امراء
خوارزمشاهی مثل مغول حاجب و غیره نیز در آنجا بودند و از افاضل
دهر و امثال شهر چندانکه لاتعد و لاثحصی و ساکنان آن بلده طیبه افزون
از عدد رمال و حصا و چون از خاندان ملوک دران دیار کسی نبود که در
سوانح امور و تنظیم مصالح جمهور رجوع بدو نمایند خمارتکین را با اسم
سلطنت موسوم گردانیدند و آن خون گرفتگان از حوادث ایام غافل و از
نواایب شهر و احوال بیخبر که ناگاه سواری چند بدر دروازه رسیده برانندن
چهار پایان مشغول شدند و جمعی کوته نظران پنداشتند که همین چند نفر
معدود اند که بکرت ربائی آمده اند و ندانستند که شیران غرین در کمین
اند و از پس ایشان بلاهاسست و از عقب شان عقابها لاجرم خلقی بسیار
از پیاده و سوار پای از دروازه بیرون نهاده بجانب آنجیاعت توجه
نمودند و ایشان گاهی چون صید می رمیدند و گاهی از عقب نظر می
انداختند تا بباغ خرم که بریک فرسخی شهر بود رسیدند سواران مغول
و تاتار که برسم منغلای پیش آمده بودند از کمین گاهها بیرون تاخته

از الوس قپچاق که از زیر تیغ بسته بودند به بلاد ارس گریختند و مغولان در منازل قپچاق که همه مرغزار بود قشلاقمیshi کردند و از آنجا بشهر سوداق رفتند و آن بلده در ساحل دریائی واقع شده که بخلیج قسطنطنیه متصل است و بعد از تسخیر سوداق بجانب دریا ارس و قپچاق در حرکت آمدند و ایشان جمعیتی عظیم ساخته بودند و آماده قتال و جدال گشته و مغولان چون کثرت آنجماعت را مشاهده کردند مرحله چند باز پس نشستند و مخالفان دلیر گشته دوازده شبانروز از عقب ایشان رفتند و در سحرگاهی مغولان خود را بیک تالاه بر آنجماعت زدند و تا آنزمان که سپاه ارس و قپچاق صفوف راست کردند جمعی کثیر از ایشان بقتل آمده بودند و عاقبت آن دوطایفه قوی دست پای در بیابان انهمزام نهاده مغولان در ولایت ایشان خرابی بسیار بتقدیم رسانیدند و چون دران ولا چنگیز خان روی بیورت اصلی نهاده بود حبه و سویدای مظفر و منصور با اموال موفور بدو پیوستند و سرگذشت خود بتفصیل معروض گردانیدند و چون گریختن سلطان از حبه و سویدای و وقایعی که میان ایشان بظهور پیوست و عاقبت کار سلطان در مجلد رابع سبت گذارش یافته بود قلم مشکین رقم بتکرار آن مصدع نشد.

ذکر واقعه خوارزم

چون چنگیز خان از استخلاص سرقند فارغ گشت و بلاد ما وراء النهر بتهامت در حوزه تسخیر و تصرف او درآمد جوجی و اوکتای و جغتای را

و مغولان چون بدریبد رسیدند در بند اراقه دم وازاله عرض بندگان خدای عز و علا شده آنچه در خاطر داشتند بظهور آوردند و از انموضع بگذشتند و از زمان اسکندر ماقدوننی کس نشان نداده که هیچ لشکر از ان راه گذشته باشد و از تقریر این حکایات قوت و استیلا و غلبه لشکر مغول بر همگنان روشن میشود بلکه مضمون کلمه و هو القاهر فوق عباده بوضوح میپویند چه با انکس قرب صد پادشاه و حاکم با عساکر متکاثر و اسباب متوافر در عرصه ایران بودند هیچ آفریده از انها نتوانست که در صدد مقاومت و ممانعت فوجی از قوم مغول و تاتار و موجی از دریای زخار آید و آثار خرابی بلاد و امصار در ما وراء النهر و خراسان و سیستان و عراق و مازندران بر تهور و تغلب ایشان گواهان عدل و شاهدان صدق اند فی الجمله چون حبه نویان و سوبدای بهادر از دریبد گذشته بهمالک آلان رسیدند اهالی آنجا که جمعی غنیر بودند با سپاه قپچاق اتفاق نموده و دریبد ممانعت و مقاومت آمده با مغولان مصاف دادند و عجز و ضعف بحال لشکر مغول راه یافته بهر دم قپچاق پیغام دادند که ما و شما از یک جنسیم و آلانیان قراجو و از ما بیگانه با یکدیگر عهد و میثاق میکنیم که خلاف هم نپندیشیم و هر چه دلخواه شما باشد از نقد و جنس مبذول است بشرط آنکه از آلانیان مفارقت نموده ما را بهم گذارید قوم قپچاق اینمعنی قبول کرده حبه و سوبدای نزد ایشان اموال فراوان فرستادند و اهل قپچاق باز گشته مغولان بر آلانیان ظفر یافتند و آنچه مقدور ایشان بود از قتل و نهب و غارت بتقدیم رسانیدند بعد از ان بر سر قوم قپچاق که با اعتماد صلح در ولایت خویش ایمن نشسته بودند تاختند و مهم ایشانرا نیز بر وجه دلخواه خویش ساختند و طایفه

تفلیس لشکری جهت دفع و منع مغول جمع آورده بود پیوستند و چون امراء مغول دربندهای تنک و راههای صعب دیدند باز گشتند و بر ضمایر کرجیان خوفی عظیم از سپاه تاتار استیلا یافت چنانچه میگفتند که اگر کسی گوید که مغولی منهزم گشت یا باسیری رفت باور نکنید و ما یکی از آن طایفه را اسیر کردیم او خود را از اسب افکنده سر بر تنک میزد تا هلاک شد و امراء مغول چون از حدود کرجستان مراجعت نمودند بمحاصره شهابی مشغول شدند و از کشتگان و گاو و گوسفند و شتران مرده و غیر ذلک خندق را انباشتند و بر بازورفته شهر بگرفتند و چنانچه سیرت ایشان بود قتل و نهب و سبی کردند شیروان را نیز با دیگر بلاد و امصار منضم و ملحق گردانیدند نعوذ بالله از چنین طایفه که از روی لطف و مهربانی متوجه جانی کردند فکیف که از سر غضب و سخط زندگانی کنند و چون حبه نویان و سویدای بهادر بر نهجی که مسطور گشت ولایت ایران خراب کردند خواستند که از جانب دربند بهغولستان روند اما راه نمی یافتند و بشروانشاه که در آن آوان النجا بحصنی حصین کرده بود پیغام دادند که ما بعد ازین ولایت تو متعرض نخواهیم شد جهت اصلاح ذات البین و اتهام امر مصالحت کسان بفرستند تا تمهید بساط معذرت کرده سخنی که باشد بگویم و شروانشاه ازین حدیث چنان خرم شد که زمین نشنه لب بباران نیسان و ده نفر از خواص و مقربان حضرت خود را بفرستاد و امراء مغول از آن ده تن یکی را گردن زده با آن ده تن گفتند که اگر شهاب قلاوزی کنید و راهی نمایید که از دربند بگذریم بجان امان یابید و الا بشما همین معامله کنیم که با یار شما کردیم و آن بیچارگان از بیم جان عجزی شدند

آن استعلام نمودند رسول جواب داد که ایسن داروئی قاتل شبش است ووالی ما گفت که این لشکر از راه دور میرسند و لا محاله گزندگان در جامهای ایشان باشد این سخن ملایم طبع امرا افتاده گفتند کسی که نخواهد که در جامهای ما گزنده باشد ما ولایت او را خراب نکنیم و شحنة جهت تهریز نامزد کرده رسول را پایزه چوبین که پیش مغولان آنرا اعتبار تمام دارد دادند و هم از راه عنان غریمت بجانب خوی و سلیمان منعطف ساختند و دران ولایت نیز آنچه مقدور ایشان بود از کشت و غارت بشدیم و رسانیدند و از انجا متوجه پنجوان شده قتل و غارت کردند و از پنجوان ببیلیقان رفتند اهل بیلیقان متحصن شده کسی طلبیدند که در مصالحه واسطه باشد امراء مغولی را بشهر فرستادند و عوام غوغا کرده ایلچی را کشتند مغولان جنگ پیش برده شهر را بگرفتند و شمشیر از غلاف بیرون آورده بر هیچ متنفسی ابقا نکردند و اول با زنان زنا کرده انگاه ایشانرا میکشیدند و بعد از تخریب آنموضع روی بکنجه نهادند و در مقدمه ایلچی فرستاده مال طلبیدند مردم کنجه بقدر وسع و امکان پیشکش ارسال نمودند و درین اثنا امراء مغول شنیدند که کرجیان جمعیتی ساخته اند و جنگ و قتال را آماده شده بنا برین متوجه ایشان گشتند و چون تلافی فریقین نزدیک شد حبه نویان با پنج هزار مرد در کمین گاه ایستادند و سدیدای بهادر بر مخالفان تاخت از ناوران گرج در حمله اول لشکر تاتار را هزیمت کردند و کرجیان از عقت درآمده بغارت و تاراج مشغول گشتند و حبه نویان از کمین گاه بیرون آمده و سدیدای باز گشته سی هزار کس از اهل گرجستان بقتل آوردند و بقیة السیف بملک داود که در

نهاد و جمال الدین هر چند بقدم ایلی و انقیاد پیش آمد فایده
 نداد و خدمتش با جمیع ملازمان بدرجه شهادت فائز شدند و حبه نوبان
 بظاهر همدان فرود آمده ارباب و اعیان آنجا خواستند که بایلی بیرون
 آیند فقیهی ایشانرا از متابعت کفار مانع آمده آنکس جنگ کردند
 و در روز سیوم فقیه مجروح شده رئیس علی که مرجع شهر بود از نقبی که
 از برای روز گریز از خانه خویش بکوه زده بود بیرون رفت و مردم متحیر
 شده مغولان در شهر ریختند و بر هر که چشم ایشان افتاد ابقا نکردند
 و آتش در همدان زده متوجه تبریز شدند و حاکم آنجا اتابک اوزبک
 متعلقان خود را بجزین فرستاده بود تا از آسیب لشکر بیگانه دور باشند
 و خود پیوسته مست و لایعقل روز بشب می آورد و شب بروز میبرد و در آن
 هنگام شمس الدین عثمان طغرای که عالمی مشحور بود و از بامداد تا هنگام
 چاشت با فاعده اشتغال داشتی و بعد از آن تا وقت ظهر در دیوان مظالم
 نشستی باعیان و اشراف تبریز مشورت کرده گفت که اگر لشکر مغول
 باین ولایت رسند بیشک از ایشان بها آن رسد که بمردم دیگر رسیده
 اکنون تدبیر آنست که باختیار خویش نزل و برغو فرستیم شاید که این
 بلا مندفع گردد اکابر تبریز را این رای موافق افتاد و باتفاق انواع امتعه
 و اصناف اقمشه بر چهار پایان که در شهر یافتند بار کرده باستقبال
 فرستادند و چون رسول با محمولات بگریوه محمود آباد رسید چشم
 امراء مغول که از گریوه سیل آسا منهدم شده بودند بر آنها افتاد از راه
 بیرون رفته فرود آمدند و بر صندلیها نشسته بعرض اموال اشارت کردند
 و در اثنای عرض نظر ایشان بطرفی افتاد که پر سیلاب بود از حقیقت

قرار یافت که در فصل ربیع حکام این ولایات بدفع لشکر بیگانه اتفاق نمایند و مغولان هم دران زمستان قاصد گرجستان شدند و یکی از بزرگان ترک اتابک اوزبک آغوش نام از ترکمان و خلج و کرد جمعی کثیر فراهم آورده ملازمت امراء مغول اختیار کردند و در مقدمه روان شده تا تقلیس عنان باز نکشیدند و بر هر ولایت که عبور نمود ویران ساخت و از نادران گرج مستعد جنگ و قتال شده آغوش با ایشان مصاف داد و از جانبین خلقی بسیار بقتل رسیدند و در اثنای جنگ امراء مغول بهد در سیده گرجیان منهزم شدند و در صفر سنه تسع عشر و ستهائیه بعزم تسخیر مراغه در حرکت آمدند و اهالی آنجا را بیت عناد بر افراخته اسباب قلعه داری مرتب ساختند و بعد از یک هفته مراغه را بقره و استیلا بگرفتند و شریف ودنی و فقیر و غنی را شربت شهادت چشانیدند و نقود را غارت کردند و اثقال بسوختند و بشکستند و در ان اوان چندان خوف بر مسلمانان غالب شده بود که زنی از زنان مغول بسرانی در رفته جمعی کثیر از اهل آن سرای بقتل رسانید که هیچکس را مجال آن نشد که نیز در روی نگاه کند باقی را برین قیاس باید کرد و مغولان از مراغه متوجه اردبیل گشتند و چون آوازه شجاعت مظفرالدین کوکبری حاکم آن ناحیه را شنیدند مراجعت نمودند و در راه بسبع حبه نویان و سویدای بهادر رسید که جمال الدین ایبه که یکی از مقربان سلطان بود و شخصکی عراق در عهده اتهام و اعتداد او با طایفه از نرود و اوباش آن ولایت در ساخته و از جاده مستقیم انحراف جسته و باتفاق آن مردم بر سر فتنه و آشوب رفته است و اهالی همدان نیز شحنة خود را کشته دم از یاغی گری میزنند و حبه نویان بانستقام قتل شحنة روی بعراق

نیک ار چه نباشد بد بد هم نبود، معدن مردمی وجود و کرم شاه بلاد، ری
 بود ری که چوری در همه عالم نبود، والی همدان مجد الدین علاء الدوله
 علوی مصلحت در صلح دیده پیشکشهای لایق بیرون فرستاد و شهنشاه
 پسند نمود و از آنجا لشکر مغول روان شده کز رود و خرم آباد و نهاوند و هنر
 ولایتی که بی خداوند یافتند همرا خراب و ویران ساختند و در کشتن
 و غارت و اسیری تقصیری نکردند و سویدای بقزوین رفته قرب پنجگاه
 هزار آدم را بقتل آورد و چون زمستان در آمد حبه نویان و سویدای
 بهادر در بعضی از مضافات ری قشلاقی کز کردند و در فصل بهار که
 نقش بند طبایع کوه و هامون را بگل و ریاحین بسیار است بر صوب
 آذربایجان روان شدند و بزنجان رسیده اهالی آنجا که از حصار
 و احصا متجاوز بودند بیکبار شهید کردند و از آنجا باردبیل رفته بر عادت
 مستمره مراسم قتل و نهب بتقدیم رسانیدند و شهر را بآتش قهر بسوختند
 و با سرار همین معامله پیش بردند و بعد از آن عازم تبریز شدند حاکم آنجا
 جهان پهلوان بالشکر مغول در مقام محاربه آمده شکست یافت و پسرش
 اتابک اورنگت رسول فرستاده طالب صلح شد و مال و چهارپایان فراوان
 ارسال نموده مغولان بمصالحه باز گشتند و چون اکثر بلاد عراق و آذربایجان
 لکدکوب شجاعان و فرسان مغول و تاتار گشته زمستان روی نمود حبه نویان
 و سویدای جهت قشلامیشی موغان را اختیار کردند و در آن زمستان ده هزار
 سوار از نامداران گرج روی به مغولان نهادند و در چین مقابله بعضی کشته
 شده و برخی منهزم گشته تا گرجستان در هیچ مکان توقف ننمودند و گرجیان
 به تبریز و دیار بکرو دیار بیعه فرستاده استمداد نمودند و مهم بران

نماز میگزاردند سوخته بودند و چون مردم آن دیار آوازه وصول حبه نویان شنیدند قاضی شافعی و اصحاب او بر استقبال اقبال کردند و او را بر قتل یک نصف شهر که بهذهب ابوحنیفه عمل مینمودند ترغیب و تحریص نمودند و این سخن مشهور است که کُرک را دوختن آموز که دریدن طبیعت و خوی اوست القصه حبه نویان یک نصف خلق ری را شهید ساخت و با خود اندیشید که اینجماعت یعنی شافعیّه نسبت به مردم شهر خویش وفا نکردند و ایشانرا در دام بلا و ورطه عنا افکندند و لاحواله بما ازین طایفه خیر و نیکوئی نخواهد رسید و بعد ازین اندیشه اصحاب امام شافعی را از عقب حنفیه فرستاد در بعضی از تواریخ مسطور است که افزون از هزار هزار نفس در ری بقتل رسیده بودند و بعد ازین واقعه حبه نویان بجانب همدان روان شد و سدیدای بطرف قزوین شتافت و چون حبه بقم رسید طایفه از مسلمانان که در اردوی او بودند با وی گفتند که قتل اهل قم بسبب آنکه رافضی اند عین صواب و مستلزم ثواب است و آن ساده لوح فرمود تا مجموع ارباب قم و نواحی آنرا شربت شهادت چشانیدند و اطفال و عیال ایشانرا باسیری گرفتند و از آنجا بجانب همدان رفت که بلطافت هوا و عذوبت ماء بهترین بلاد عراق عجم است منبع چشمهای خوشگوار و معدن فواکه و اثمار بی شمار، اوحدی طبیب رازی علیه الرحمة گوید، بیت، چهار شهر اند عراق از ره تخمین گویند، طول و عرض صد در صد بود و کم نبود، اصفهان کاهل جهان جمله مقرّ اند بدان، کاندراقلیمی چنان شهر معظم نبود، همدان جای شهان کز قبل آب و هواش، در جهان نیز چنان بقعه حرم نبود، قم به نسبت کم از اینهاست و لیکن او نیز، نیک

قلم و شما از عقب سلطان میروید اگر بروی ظفر یابید مملکت از آن
 شما باشد و من شرایط بندگی بجای آرم حبه نویان زبان بنصیحت
 و استمالت کشاده بخط ایغوری، بیت، سواری زفرمان چنگیز خان،
 باهل نیشابور داد آن امان، که هر کس بداند نزدیک و دور، بزرگان
 و خردان ایران و تور، که از شرق تا غرب یزدان پاک، بن داد شاهی
 این توده خاک، هر آنکس که بامن کند دشمنی، نه بیند دگر در جهان
 ایمنی، اباء خویش و پیوند گردد هلاک، زن و بچگانش بهیرند پاک،
 و گر آنکه بر خط من سر نهاد، بجای کله بر سرافسر نهاد، و بعد از آن
 قلاوز گرفته حبه نویان از راه جوبن عزیمت مازندران کرد و سوبدای
 بجانب طوس توجه نمود و در آنجا قتلی با فراط بتقدیم رسانید و از آنجا
 عازم رادکان شد حضرت مرغزار و انفجار عیون و جریان انهار آنجا اورا
 خوش آمده آسینی بساکنان آنوضع نرسانید و شحنة گذاشته مانند
 دریای جوشان روی بخبوشان آورد و بسبب قلت التفات مردم آن دیار
 تیغ در ایشان نهاد و از آنجا باسفراین رفته همین طریق مسلوک داشت
 و از اسفراین بدامغان رفته اکابرو اشراف آن بلده پناه بگرد کوه بردند
 و طایفه از رفود و اوباش پایمال حادثه گشتند و حبه نویان چون بمازندران
 رسید در آن ولایت خلق بسیار بکشت بتخصیص در آمل که قتل عام کرد
 و بمحاصره قلاعی که مادر و حرمهای سلطان در آنوضع بودند جمعی را
 نامزد کرد و از مازندران روی بری نهاده سوبدای بدو پیوست و پیوسته
 اهالی ری را جهت تعصب مذهب با یکدیگر خصومت داشتند و در آن
 اوان متعصبان مذهب امام اعظم ابو حنیفه کوفی مسجدی که شافعیه در آنجا

از راه دربند در یورت اصلی بمن ملحق شوید و امرا بموجب فرمان
 متعاقب روان شده و در آخر ربیع الآخر سنه سبع و ستمائه موافق
 ییلان ییل از آب عبور نموده ببلخ رسیدند و در آنجا باسقاق گذاشته
 و قلاوژ گرفته متوجه هرات شدند و چون ملک هرات پیش ازین کس
 فرستاده بود و اظهار ایلی و انقیاد کرده مستعرض او نشدند و چون توقیر
 از عقب حبه و سویدای بهرات رسید مطاوعت ملک هرات مسرّع و مقبول
 نداشت و در مقام مقابله و مقاتله آمده ملک نیز از سر ضرورت بد پیکار او کمر
 بست و در اثنای جنگ تیری بر مقتل توقیر آمده شر او من دفع گشت
 و لشکرش از عقب آن دو امیر رفته بایشان پیوستند و حبه نوبان
 و سویدای بزاده رسیده نزل و علوفه طلبیدند و اهالی زاوه دروازه‌ها بسته
 چیزی بایشان ندادند و مغولان بنا بر آنکه بر جناح استعجال بودند
 متعرض آنجماعت نشدند و بگذشتند اهل زاوه از قلت خرد در برج
 و باره دست بطل برده زبان بفحش و یاوه بکشدند امرا چون استخفاف
 ایشان مشاهده کردند در غضب رفته باز گشتند و بچنگ مشغول شده بعد
 از سه روز آن قصبه را مستخر ساختند و قتل عام کرده در آن دیار دیار نگذاشتند
 و احوال و ائصال را شکستند و بسوختند و از آنجا بر سهیل تعجیل عازم
 نیشابور شدند و بدان حدود رسیده ایلمچی نزد اعیان نیشابور فخر الملک
 جامی و ضیاء الملک روزنی و مجیر الملک کافی که از مقربان و گماشتگان
 سلطان بودند فرستادند و ایشانرا بایلی چنگیز خان دعوت کردند
 آنجماعت سه کس را از اوساط الناس با پیشکشی مناسب روان کرده دم از
 اطاعت و انقیاد زدند و مجیر الملک پیغام داد که من مردی پیرم از اهل

ذکر فرستادن چنگیز خان حبه نویان و سویدای بهادر را بجانب ایران از عقب سلطان محمد

چنگیز خان چون بسمرقند رسید و برمدار شهر حلقه کشید شنید که سلطان محمد خوارزمشاه خائف و هراسان از گذار ترمذ گذشته و روی بخراسان نهاده و اکثر لشکرو اعیان حشم را پراکنده و متفرق ساخته و بقلع و بلدان فرستاده و با او زیاده کسی نهاده لاجرم با امرا و نویسنان گفت که اکنون که سلطان محمد ضعیف و عاجزست فکراستیصال او باید کرد چه اگر درین باب اهمال و امهال رود شاید که از اطراف ملوک و اشراف بدو پیوندند و آن زمان مهم مشکل شود و بعد از تقدیم مشورت رایها بران قرار گرفت که از امراء تومان سه نفر حبه نویان و سویدای بهادر و توقجر با سی هزار سوار جرار که در میدان نبرد رستم دستان و اسفندیار رویین تن بگرد ایشان نرسیدندی از عقب سلطان شتافتند و چنگیز خان با ایشان گفت که در رفتن تعجیل نمایید و تا خصم را بدست نیارید بهیچ مهم دیگر اشتغال نمایید و اگر طاقت مقاومت نداشته باشید در جنگ لبث و درنگ کنید و احوال معروض دارید اما غالب چنانست که او در مقابل شما نیاید و اگر با معدودی چند پناه بکوهی یا غاری برده پری وار از چشم مردم نهان گردد بر مملکت او بگذرید و هر کس که بقدیم ایلی پیش آید امانش دهید و هر که تهرّد و عصیان نماید جزا و سزای او در کنارش نهید و من نیز فرزندان بخوارزم فرستاده عنقریب از آب عبور خواهم کرد و باید که در فلان وقت

کشاده در لجاج و عناد بر بستند و لشکر مغول در شهر ریخته و تهاوت مردان
 وزنان سمرقند را مگر قاضی و شیخ الاسلام بصحرا راندند و بر عادت مستهزیه
 بغارت و تاراج مشغول گشتند و ببرکت آن دو بزرگ صاحب وجود زیاده
 از پنجاه هزار کس بجان و مال از آفت و آسیب زمانه مصون و محفوظ ماندند،
 بیت، هر که در سایه ارباب سعادت جا کرد، نتواند فلک اورا بستم
 ایذا کرد، اما زبان هریک از اهل قلعه باین کلمات مترنم بود که، بیت،
 منم امروز دلی زانده گیتی بدو نیم، بیم آنست هنوزم که بجان باشد بیم،
 نه روی فرارونه پشت قرار از میان خانان و سرداران سلطان الب خان با هزار
 کس دل از جان برگرفته بر میان لشکر مغول زد و سلامت بدر رفته بسطان
 محمد پیوست و روز دیگر لشکر مغول روی بحصار آوردند و بالآت و ادوات
 قلعه گیری برج و بارورا ویران ساختند و قریب بنهاز عصر بر حصار استیلا
 یافته خانان قانقلی و امراء سلطان را که قریب بسی نفر بودند با مجموع
 لشکریان بقتل رسانیدند و اسامی ایشان در یرلیغی که چنگیز خان بهلک
 رکن الدین کرت فرستاده مسطور است بعد ازان فرمان خان نافذ گشت
 که مردم را شماره کردند و سی هزار کس از محترفه و ارباب صناعت جدا
 ساخته بر اولاد و خویشان تقسیم نمود و از باقی مردم متحول مبلغ دویست
 هزار دینار بگرفت و این قضایا در شهر سنه سبع و ستمائه روی
 نمود،

میرانند و هر که از انجماعت بواسطه مرض پهلو بر پسترناتوانی می نهد سرش از تن جدا میساختند و پسران و نوینیان از استخلاص اترار و سایر ممالک ترکستان و ماوراءالنهر فارغ شده با خلقی انبوه از لشکری وحشری بدو می پیوستند و چون خدمتش بسرقت رسید در گوک سرا فرود آمد و یک دوروز بمطالعه سور و بارو و فصیل و دروازه پرداخت روز سیوم که خورشید خنجرگذار بر بام این نیلی حصار بر آمد خانان و امراء سلطان از شهر بیرون آمدند و سر از گریبان جلالت بیرون آورده در میدان مبارزت تاختند و از لشکر مغول و تاتار جمعی را کشتند و بعضی را اسیر و دستگیر کرده بشهر بردند، بیت، چون نهان شد ز بهر سود زمین، آتش آسمان زدود زمین، هر دو طایفه در منزل خود قرار گرفتند روز دیگر چنگیز خان بنفس خود سوار شد و فرمود تا کوس و کور که زدند و آتش محاربه بر افروختند و لشکریان چنان نزدیک دروازه رانند که شهریانرا مجال بیرون آمدن نماند و آفریز تا شب خوارزمشاهیان از بالای حصار بر جنگ و پیکار اقدام نمودند و از کشاد منجنیق و عراده سد تهو و مردانگی سهرقندیان بشکست و آرا و اهواء ایشان مختلف گشت بعضی باطاعت و انقیاد راغب و طایفه را از بیم جان عقل و هوش غایب جمعی را حقوق سلطانی از مصالحه و ازع و زمره را رضای چنگیز خانی از محاربه مانع و روز دیگر، بیت، چو خورشید تابان بگسترد فر، سیه زاغ گردون بیفکند پر، لشکر مغول چیره و دلیر و اهل شهر متردد رای و بی تدبیر محاربه و مقاتله از سر گرفتند و درین اثنا قاضی و شیخ الاسلام با گروهی از اهل علاقه و عمامه بخدمت چنگیز خان رفتند و مشمول عاطفت و عنایت او شده باجارت مراجعت کردند و دروازه نمازگاه

تو بان چون از کار محمد فارغ گشت توجه سمرقند شده بشکر چنگیز خان
 پیوسته شد و شهر را محاصره کرد و چون شهر را محاصره کرد
 و آن را محاصره کرد و آن را محاصره کرد و آن را محاصره کرد
 ذکر توجه چنگیز خان بجانب سمرقند و مفتوح شدن
 آن بلده فردوس مانند

سلطان محمد خوارزمشاه در زمان توکم از سپاه مغول و تاتار و پراکنده کردن
 لشکر جرار صد و ده هزار سوار در سمرقند گذاشت و از الجمله شصت هزار
 ترکان بودند با چند خان معتبر و پنجاه هزار تازی که دلاور که در روز معرکه
 از شیر زیان و پیل دمان روی گردان نمیشدند و بیست و پنج هزار فیل
 عفریت هیکل داشتند و غلبه خواص و عوام چندانکه در حصر ننگند و مع
 ذلک چند فصیل در گرد شهر کشیده بودند و خندق را بآب رسانیده و در
 نفوس راسخ شده بود که سالها باید که شهر سمرقند مفتوح گردد تا بقلعه چه
 رسد و چنگیز خان چون در ظاهر اترار آوازه استحکام حصار و قلعه و ازدحام
 و غلبه مردم سمرقند شنید چنان مصاحت دید که نخست اعمال و مصافات
 انرا در حیطه تسخیر آورد و بعد ازان عنان توجه بدان جانب منعطف
 کردانید بنا برین لشکرها را باطراف و جوانب ماورا النهر فرستاده خود
 بطرف بخارا رفت و از مردم بخارا و لواحق آن حشری انبوه فراهم آورده
 بجانب سمرقند حرکت کرد و در راه هر که بقدم ایلی و انقیاد پیش آمد
 او را تعرضی نرسانید و طایفه که پناه بقلاع و حصارها بردند بعضی از لشکریانرا
 بمحاصره ایشان نامزد کرد و مغولان ارباب بخارا با قبیح وجهی

شام نهاد و چند گاه در آن دیار رحل اقامت انداخت و چون فشنها آرام و جراحاتها التیام یافت حب وطن بلکه قضای حضرت ذوالمنن اورا بجانب مسکن کشید و بعد از قطع منازل و طی مراحل بفرغانه رسیده مدتی در آنجا متوطن شد و گاهی بنجند میرفت و پیوسته استکشاف اخبار مینمود و چون پسرش از پیش بانو با یرلیغ و پاییزه و سیورغامیشی باز گشت و بهوجب حکم متصرف اموال پدر گشت تیهور ملک باپسر ملاقات کرده گفت اگر پدر خود را به بینی باز بشناسی پسر جواب داد که من طفلی شیرخواره بودم که از پدر باز ماندم اما غلامی هست که اورا شناسد انگاه باحضر غلام اشارت کرد و غلام بعلامات اعضاء تیهور ملک اورا مصدق داشت و خبر او در ترکستان فاش شد اما جمعی بسبب آنکه ودایع خود را از ایشان نطلبند تصدیق نمی نمودند و او متوجه اردوی قآن شد تا منظور نظر عنایت و عاطفت پادشاه گردد و در راه قدقان اعلان باور رسیده فرمود که ویرا ببستند و بعد از آن از محارباتی که میان او و لشکر مغول واقع شده بود تفتیش میکرد و تیهور ملک بروفق سؤال جواب داده میگفت، بیت،
 مرا دیده در چنک دریا و کوه، که با نامداران توران گروه، چه کردم
 ستاره گواه منست، بهردی جهان زیر پای منست، و آن مغول که
 تیهور ملک اورا بزخم تیر بی پیکان کور کرده بود در آن مجلس حاضر شده
 از وی سوالات میکرد و تیهور ملک در ادای جواب اورعایت ادبی که در
 مجالس پادشاهان واجبست نمینمود و قدقان از سر غضب تیری کشاد که
 جواب تیرهایی که مده الحیوة تیهور ملک انداخته بود شد، بیت، به
 پیچید و زان پس یکی آه کرد، زینک و بد اندیشه کوتاه کرد، والاق

بیک زخم تبر زنجیر را دو نیم کرده بگذشت و چون خبر بهادری تیمور
 ملک بسع جوجی رسید فرمان داد تا لشکریان بر کناره‌های جیحون در
 مواضع متعدده مترصد و مترقب او باشند و چون وی ازین معنی خبر یافت
 از آب پیرون آمد و مانند برق و باد روی به بیابان آورد و لشکر مغول از
 عقب او روان شدند و او هر لحظه بهمانعت می ایستاد تا اتباعش پیشی
 می‌گرفتند و چند روز برین وتیره احوال و اثقال را محفوظ و مضبوط داشت
 تا انصار و اعوان او بعضی کشته شدند و برخی مجروح گشتند و عاقبت
 لشکر مغول غلبه کرده بنه ازو باز ستانند و خدمتش با معدودی چند
 مانده همچنان تجلّد می‌نمود و دست به بند نمیداد و بالاخره مجبور
 یارانش کشته شده و اسلحه‌اش مفقود گشته با او سه تیر بیش نماند که یکی از
 انها پیکان نداشت و سه مغول بر عقب او می‌رفتند آن تیر بی
 پیکان را کشاد داده بر چشم یکی از ان سه کس زد چنانکه دیده‌اش
 از قوت باصره باز ماند و با آن دو کس دیگر گفت که دو تیر بعدد شما مانده
 و مرا دریغ می آید که این دو تیر را ضایع گردانم صلاح شما در مراجعت
 است ایشان باز گشتند و او بخوارزم رفت و باز کار جنگ و رزم را آماده
 شده بشهر کنت در آمد و شهنشاه آن موضع را کشته معاودت نمود و چون
 در خوارزم مصلحت اقامت ندید از عقب سلطان محمد خوارزمشاه روان
 شده بهوکب او پیوسته آفت و آسیمی که از لشکر مغول در مملکت بسپاهی
 و رعیت رسیده بود معروض داشت و سلطان پریشان خاطر گشته تیمور
 ملک چند روزی در خدمت او بسر برد و بانواع عاطفت و عنایت محظوظ
 گشت و عاقبت از سلطان جدا شده در لباس اهل تصوف روی بولایت

نامدار متحصن شده از وفور تمکن و استظهار آماده رزم و پیکار گشت
و چون نیروی منجیق بشرفات قلعه نپرسید از هر ولایت که مستخلص
شده بود بهمد مرد آوردند و از اطراف و جوانب استمداد نمودند تا پنجاه
هزار مرد حشری و بیست هزار نفران مغول مجتمع شدند و مجموع را
دهجه و صده کرده بر سر هر ده مرد تازی یک مرد مغول معین گشت
و پیادگان تازی یک از کوهی که تا بحصار سه فرسنگ مسافت داشت
سنگ نقل میکردند و سواران مغول آنها در آب میریختند و تیمور ملک
دوازده کشتی سر پوشیده ترتیب کرده بود و بر نمد تر که پوشش آنها بود گل
و سرکه اندوده چنانچه تیرو آتش بر آنها کار نمیکرد و هر روز بامداد شش
کشتی از آن روان میساخت و از درجها که بر آن کشتیها بود تیر بهر طرف
پران میشد و مردان تیمور ملک جنگهای مردانه میکردند و در جوف
لیالی شبیخونهای جان کسل بتقدیم میرسانیدند و چون تیمور ملک
در صیانت خون و مال نزد خالق ذوالجلال و خلق معذور گشت
و کار بجان رسید شبی بنه و اثقال را در هفتاد کشتی که از برای روز گریز
معد و آماده کرده بود فرمان داد تا وضع فرمودند و بخود باجماعی
از مردان کار در کشتی سر پوشیده مانند برق و باد در روی آب روان شد
و سپاه مغول برین حال مطلع گشته در مقابله و محاذی سفاین او در حرکت
آمدند و کنار کنار آب روان شدند و تیمور ملک بهر جا که مغولان قوت
کردندی زورق خود بدانوضع راندی و بزخم تیر که مانند قضا از هدف
خطا نمیکرد ایشانرا دور میراند و کشتیها را می دواند تا بفناکت رسید و در
انجا زنجیری در میان آب کشیده بودند تا مانع حرکت سفاین گردد و او

بکشتن مغل نیز نکشود چنگ ، نشد کشته غیر از دوسه شور بخت ، که با
جیمور گفته بودند سخت ، و چون جند در حوزة تصرف آمد علی خواجہ
مجددوانی بحکومت آنجا منصوب شد ،

ذکر فتح فناکت و خجند و احوال تیهور ملک و عاقبت کار او

سابقا سمع گذارش پذیرفت که الاق نویان را با پنج هزار کس چنگیز
خان از ظاهر اترار بجانب فناکت و خجند فرستاد و چون خدمتش
بفناکت رسید والی آنجا ایلنکو ملک باتفاق ارباب و اهالی پناه بحصار
برده با قوم قانقلی که ملازم او بودند سه روز علی الرسم حرکت المذبوحی
کردند و روز چهارم امان خواسته بیرون آمدند سپاه مغول بموجب فرمودة
الاق نویان لشکریان فناکت را از ارباب صناعت جدا ساخته بعضی از
ایشانرا بشمشیر و برخی را بتیرباران هلاک ساختند و جوانان تازیکن را
باسم حشر بجانب خجند راندند و چون الاق نویان ازان مهم فراغت
یافت عنان عزیمت بجانب خجند معطوف ساخت ارباب و کلانتران
شهر بحصار پناه بردند و تیهور ملک حاکم آن دیار که از جنک رستم
و اسفندیار عار میداشت و کوییا که در شان او گفته آند ، بیت ، اکر سام
بودی در ایام او ، نوشتی بر اندام خود نام او ، در میان رود خجند در محلی
که آب منقسم بدو قسم میشود حصاری عالی ساخته بود که جاسوس وهم
بدشواری کمند وصول برکنگره آن می افکند و در ان حصار با هزار مرد

حصار، بدان سان که از سختی کارزار، بده روز زیر و زیر گشت شهر، همه خلق گشتند کشته بقمهر، و بانتقام یک نفس نقش وجود خرد و بزرگ را از لوح احیا محو کردند و امارت آن موضع را به پسر حسن حاجی مقتول دادند تا بقایای سیوف را که در زوایا خریده بودند جمع کند و از آنجا جوجی خان روی بلوز کند نهاد و چون مردم آنجا بر محاربه اقدام نمودند لشکر تاتار در قتل عام شروع نکردند و بعد از آن عازم استاش گشتند و رنود و اوباش آن دیار دست بجنگ بر آورده بیشتر از پای در آمدند و چون این اخبار بمسح قتلخ خان حاکم جند که گماشته خوارزم شاه بود رسید مانند باد در حرکت آمد و از آب عبور نموده براه بیابان روی بخوارزم نهاد و جوجی جیتور را بجند فرستاد تا اهالی آن شهر را از مخالفت تحذیر نماید و چون در آن سرزمین پیشوائی صاحب تمکین نبود عوام هجوم کردند تا جیتور را هلاک سازند او بلفظ تقریر و حسن تدبیر خود را از آن ورطه خلاص ساخته پیش جوجی آمد و صورت واقعه معروض داشت جوجی در چهارم صفر سنه شصت و عشروستیا به بظاهر شهر نزول کرد و لشکر بترتیب اسباب حصارگیری مشغول شدند جندیان دروازه را بسته ماندند نظارگیان بنشستند و تعجب کنان با هم میگفتند که چگونه بر دیوار حصار بر توان آمد لشکریان پلها بر خندق بسته نردیافها نهادند و بر بالای سور رفته از آنجا زیر آمدند و دروازه را کشاده بشهر درآمدند و شهر را مستحضر ساختند و تهمت اهل شهر را بصحراراندند و چون پای از میدان محاربه باز پس کشیده بودند دست شفقت بر سرارباب جند نهاده بجانشان امان دادند و چند شبانروز در صحرا ایشانرا موقوف داشته شهر را غارت کردند، بیت، چو مردم نکردند در جند جنگ،

او اختراز میکردند و بعد از آنکه دویار وفادار غایر خان شهادت یافتند
 کنیزگانرا امر کرد که از دیوار سرای خشت کنده بدست او میدادند و چون
 خشت نمائد مغولان بگرد او درآمدند و خدمتش را در دام اسر آورده محکم
 بستند و بندهای گران نهادند و حصار را با زمین هموار کردند و بعضی از
 بقیت السیف را جهت حشرو برخی را بسبب حرفت و صناعت بردند
 و چون دران اوان چنگیز خان از بخارا بسرقتند آمده بود او کتای
 و جغتای با سپاه متوجه سمرقند شدند و غایرا در گوک سزا شربت شهادت
 چشانیدند، بیت، چنین است کردار چرخ بلند، بدستی کلاه و بدستی
 کمند،

ذکر داستان جوجی خان که بموجب فرمان چنگیز خان متوجه جند شده بود

جوجی خان چون نزدیک سقناق رسید حسن حاجی را که بسبب تجارت
 متسم بود و از دیر باز بخدمت چنگیز خان پیوسته و در زمره حشم او منتظم
 گشته بود روانه شهر کردانید تا بسبب معرفت سابق و حق قرابتی که با
 مردم سقناق داشت ایشانرا نصیحتی کند و چون او بدانجا رسید پیش از
 افکه ادای رسالت نماید طایفه از رنود و او باش تکبیر گویان او را کشتند
 و غزائی بزرگ پنداشتند و چون جوجی ازین حال اعلام یافت مانند
 شیر خشمناک روانه شده بظاهر شهر نزول کرد و یاسا داد که لشکریان دست
 از جنگ باز نکشند تا شهر را مستحرم سازند، بیت، گرفتند سقناق را در

سابق ذکر یافت و شهزادگان مدت پنج ماه بمحاصره اشتغال نمودند و چون کار ارباب اترار بحد اضطرار رسید قراجه حاجب از غایر خان در باب ایل شدن و سپردن شهر استنطاق نمود و غایر چون میدانست که ماده این شورش و آشوب اوست و مصالحه و مسالمة دستگیر نخواهد کرد بدان رضا نداد و گفت اگر با ولی نعمت یعنی سلطان بیوفائی کنیم بغدر و کفران نعمت موسوم شویم و از عهده سرزنش مسلمانان چون بیرون آییم و قراجه نیز دران امر مبالغه و الحاح نکرد اما، بیت، چو خورشید گشت از جهان ناپدید، شب تیره بر روز دامن کشید، با تهمت سپاه و اتباع از دروازه صوفی خانه بیرون رفت و ایل شد و در همان شب لشکر مغول از همان دروازه در شهر بختند و چون صباح شد قراجه را پیش اوکتای و جغتای بردند و بعد از سؤال و جواب شاهزادگان باو خطاب کردند که تو با ولی نعمت و مخدوم خود که حقوق نامتناهی در ذمه تو ثابت داشت و فانکردی ما چگونه از تو طمع یکدلی توقع کنیم انگاه اورا با جمیع اصحاب بدرجه شهادت رسانیدند و ارباب اترار را بصحرا رانده شمشیر در ایشان نهادند و غایر خان با بیست هزار مرد دلاور پناه بحصار برد بحکم آنکه، بیت، همه مرکب را ایم پیرو جوان، بکیتی نهاند کسی جاودان، دل از حیات بر گرفتند و پنجاه پنجاه بیرون آمده و مقاتله نموده بغز شهادت فایز می شدند و برین جمله تا مدت یکماه بازار محاربه گرم بود و مردم بسیار از لشکر مغول بقتل آمدند و از سپاه غایر بیش از دو کس با او نهاند و برقرار تجلّد مینمود و روی از جنگ بر نمی تافت تا لشکر مغول در حصار رفتند و او پناه بپام برد و چون فرمان خان صادر شده بود که اورا دستگیر کنند لشکریان از قتل

و مذلت گشتند و کوک خانرا با مجموع اهل قلعه که قابلیت کشتن داشتند
 پیاسا رسانیدند و حصار را بزمین هموار کردند و عیال و اطفال خوارزمشاهیان را
 باسیری بردند یکی از بخاراییان بعد از آن واقعه هایل به خراسان آمد
 از وی پرسیدند که حال شهرها بکجا رسید گفت آمدند و کردند
 و سوختند و کشتند و بردند و الحق در فارسی موجزتر ازین کلمات در بیان
 آنچه از لشکر مغول و تاتار در بخارا صدور یافت نتواند بود فی الجمله بخارا
 مدتی خراب و ویران بود تا در زمان حکومت قآن بسعی صاحب یلواچ
 بار دیگر معمر شد چنانچه کیفیت آن در محل خود سمیت گذارش خواهد
 یافت انشا الله تعالی و حده العزیز

گفتار در محاربه اوکتای و جغتای با والی اترار و مستخر و مفتوح شدن آن حصار باراده ملک قهار

سلطان محمد خوارزمشاه پنجاه هزار سوار جرار پیش غایر خان گذاشته بود تا
 بمحافظت اترار که سرحد ولایت ترکستانست قیام نماید و دران هنگام که از
 مهابت لشکر تاتار سر آسیمه شد قراجه حاجب را با ده هزار کس بمدد او
 فرستاد و غایر خان که بازرگانان چنگیز خان بسعایت او کشته شده بودند
 و مهتیج این فتنه او بود در استحکام فصیل و باروی اترار مساعی جمیله
 بجای آورد و مردان کار و محافظان هشیار بر دروازاها بنشاند و چون چنگیز
 خان در ظاهر اترار نزول کرد و لشکرها مجتمع گشتند جغتای و اوکتای را
 با چند تومان سپاه بمحاصره آنجا باز داشته خود متوجه بخارا شد چنانچه

خلاف و غدر سلطان محمد خوارزمشاه فصلی مشیت بر زبان
راند و گفت ای قوم از شما گناهان بزرگ صادر شده تا خشم خداوند تعالی
مرا که از بلاهای درگاه آنحضرتم بسوی شما فرستاد هر چه او بغولی میگفت
دانשמند حاجب ترجمه آنرا بپارسی ادا مینمود و چون ازین نوع کلمات
فارغ شد گفت هر چه در شهر شما بحسب ظاهر موجود است احتیاج بتقریر
نیست آنچه مخفی داشته اید تسلیم باید نمود از باب ثروت و تجمل دالر
مقام اداء مال آمدند و هر چه دادند بستاندند و بزیادتی شکنجه و تکلیف
ایشان را برنجانیدند و چون یولغ صادر شده بود که خوارزمشاهیان را از
شهر بیرون کنند و پنهان و پوشیده ندارند و بسیاری از آن طبقه بمردم
پناه بسته بودند و در شهر مانده چنگیز خان را ازین معنی خبر دادند و نایره
خشم او اشتعال یافته فرمود تا آتش در شهر زدند و چون بیشتر محلات از
چوب بود بیک روز سوخته شد و مسجد جامع و بعضی خانهها که از
خشت پخته بود باقی ماند، بیت، بشهر اندرون یک سپاهی نماند،
بجز دود از ایشان سپاهی نماند و بعد از سوختن شهر جوانان بخارا را
بجنگ قلعه امر کردند و از بیرون منجیقها مرتب ساختند و از اندرون
سنگهای عراده و قارورات نفط روان شد و اهل حصار مراسم جلالت و مردانگی
بجای می آوردند بتخصیص کوک خان که در میدان مبارزت
از زمین بریسار و از یسار بر زمین می تاخت و بهر حمله از مبارزان
چند نفر میانداخت و چون چند روز از محاصره بگذشت و خندق از
حیوانات و جهادات انباشته شد قلعه قهراً قسراً بگرفتند و ارکان دولت
سلطان که از عزت و رفعت پای بر سر فلک می نهادند دستگیر خواری

و از آنجا بجانب بخارا در حرکت آمد و در اوایل محرم سنه سبع عشر و ستمائه موافق ییلان ییل بمقصد رسید، نظم، چو دریای خون خوار و چون ژرف رود، بدروازه قلعه آمد فرود، و زان پس سراپرده شهریار، کشیدند بر دشت نزد حصار، و چون شب در آمد امراء سلطان گوک خان و سیونی خان و کشلیکخان با بیست هزار سوار برسم شبیخون از شهر بیرون آمدند محافظان لشکر و طلایه سپاه که بزبان مغولی ایشان را چنداول گویند خبر یافته برانجمنعت تاختند و از اکثر آن بیچارگان اثر نگذاشتند روز دیگر که صحرا از عکس خورشید بمشابه طشت پر خون نمود اهل بخارا در نقرار و پیکار بسته دروازاها کشادند و ایبه و معارف و اعیان شهر بخدمت چنگیز خان شتافتند و خدمتش سوار شده بمطالعه شهر و حصار بانیدرون در آمد و چون بمسجد جامع رسید و عمارتی عالی دید تا بمقصوده عنان باز نکشید پرسید که سرای سلطانست گفتند فی بل خانه یزدانست از اسپ پیاده گشته بر منبر رفت و گفت صحرا از علفی بهی است شکم اسپان پر سازید و مغولان در انبارها بکشادند و صنایق مصاحف از اجزا بپرداختند و آخر اسپان ساختند و افسار چهار پایان بدست علماء و مجتهدان دادند و به ایام مشغول شدند و آهنگ مغولی بر کشیدند و اوراق کلام مجید در میان قاذورات افتاده لکدکوب دواب گشت و دران زمان مقدم سادات ما وراء النهر از مجتهدی پرسید که مولانا این چه حالتست گفت خاموش باش که باد بی نیازی الهی می وزد و چنگیز خان سوار شده بغیدگاه رفت و خلایق را حاضر کرده بر بالای منبر بر آمد و بعد از تحمید باری سبحانه و تعالی زبان بهعایب و مثالب مسلمانان بکشاد و در باب

و کرد فضولی مکردید و الا هر چه ببینید از خود ببینید ارباب زرنوق این کلمات بی غرض شنیده صلاح در صلح دیدند و دانشمند حاجب عهد کرده قبول فرمود که بعد از انقیاد و استقبال هر کرا ملالی رسد جزییه آن در مال بگردن او باشد و بزرگان زرنوق جمعی را با نزل و پیشکش بیرون فرستادند چون بهوقف خیول پادشاه رسیدند از تقاعد و تخلف اعیان و اشراف غضب کرد و باستحضار ایشان ایلچی فرستاد از فرط هیبت پادشاهی ولوله بر اعضای گروه و زلزله در مفاصل کوه افتاد مجموع مردمی که در حصار بودند همان لحظه بخدمت مبادرت نمودند در باره ایشان شفقت و مرحمت مبذول داشت و فرمان داد تا کاینکه من کان از حصار بیرون آمدند و قلعه را با زمین هموار ساخته و جوانان را همراه کرده دیگران را رخصت انصراف داد و از آنجا متوجه قلعه نور شد ارباب نور دروازه ببستند طایر بهادر باعلام وصول رایات جهانکشائی پیش رفت و ایشان را برانقیاد و بر ترک عناد ترغیب کرد اهالی نور وصول چنگیز خان را بنفس خویش باور نکردند و هنوز بغاقت سلطان محمد امید میداشتند و بعد از تردد رسل فی الجمله نزلی ترتیب فرمودند و طایر بهادر بدان رضا داده گفت که سویدای بهادر بزم مغلای میرسد قصبه بدو تسلیم کنید و چون سویدای رسید مفاتیح دروب پیش بردند و فرمان چنگیز خان شرف نفاذ یافت که مردم نور بها لایب معاش و مصالح زراعت از تخم و کاو قناعت نموده بیرون آیند تا خانهاشان غارت کنند ایشان بموجب فرموده عمل کردند و لشکریان در آمده آنچه یافتند برداشتند و چون چنگیز خان بدانجا رسید عاطفت پادشاهانه مبذول داشته آن بیچارگان از مذلت اسر مغول خلاص یافتند

خنای و ایغور نزدیکست که معابد خود را که در آنجا بتان منصوب و موضوع
 باشد بخار گویند و چون چنگیز خان بزرنوق رسید ارباب آنجا بنا بر
 نصیحت دانشمند حاجب بقدم ایلی و انقیاد پیش آمدند و مال و جان
 ایشان از آسیب لشکر بیگانه مصون و محفوظ ماند اما حکم کرد که جوانان
 زرنوق با سم حشر ملازم اردو شده متوجه بخارا گردند و آن بلده را قتلغ بالیغ
 نام نهاد یعنی شهر مبارک و تفصیل این اجمال آنست که چون چنگیز خان
 از ظاهر اترار در حرکت آمده براه زرنوق میل بخارا فرمود بامدادی که شاه
 سیارگان علم از افق شرقی مرتفع گردانید ناگاه بکنار آن قصبه رسید و اهالی
 زرنوق که از گردش ایام غافل و ذاهل بودند چون چشم باز کردند اطراف
 و اکناف قصبه را بسواران مشحون دیدند فرع و ترس بران جماعت مستولی گشته
 بحصار پناه بردند و گمان داشتند که ایشان فوجی اند از لشکر بسیار
 و موجی از دریای زخار لاجرم دروازه ها بر کشیده خواستند که در مقام ممانعت
 راسخ قدم بایستند و مقارن این حال پادشاه جهان بر عادت مستمره باعلام
 وصول مواکب خویش دانشمند حاجب را برسالت نزد ایشان فرستاد تا
 از مرسیل سخط و غضب اجتناب نمایند و دانشمند حاجب نزدیک
 بحصار رفته افتتاح بسخن کرد جمعی از اراذل و اوباش خواستند که او را
 تعرضی رسانند آواز برآورد که فلان کسم مسلمان بحکم نافذ چنگیز خان
 آمده ام تا شما را از غرقاب هلاکت و بوار بساحل نجات و خلاص دلالت
 نمایم چنگیز خان بالشکری قیامت اثر پیرامن حصار شماست اگر اظهار
 انقیاد کنید بهال و جان امان یابید و اگر عیاذا بالله تهرّد نمایید فی الحال
 قلعه هامون و صحرا از خون جیحون گردد نصیحت مرا بی غرض بشنوید

گوشت جمله حیوانات را حتی سگ و خوک و خرس میخورند و باک ندارند چهارپایان را رگ میکشایند و خونشان در رودها گرفته می آشامند عقد نکاح آنجماعت محفوظ و مضبوط نیست چندانکه میتوانند زن میخوانند و زنان پدرانرا گرفته بایشان بر شرب خمر اقدام مینمایند بهنگام ظفر بر خرد و بزرگ ابقا نمیکنند زنان آبستن را شکم می شکافند و اطفال را سر از تن بر میگیرند اگر بآب بزرگ رسند کشتی ندانند پوست جانوران بر یکدیگر دوزند و بعد از آن تهامت رخوت و اقمشته و امتعه خود در آنجا نهند و سرش محکم سازند و آنرا بر دم افراس بندند و خود یال اسپان گرفته عبور کنند خرد خرده دان آنانرا از بلاهای آسمانی شمارد امید که خدای عز و علا همه را از ملاقات ایشان نگاه دارد انشا الله تعالی ،

ذکر توجه چنگیز خان بجانب بخارا و نامزد کردن

اولاد و نوپینان بهر طرف و هرجا

چنگیز خان با لشکرهای آراسته بحدود اترار رسید اوکتای و جغتای را بمحاصره آن شهر تعیین کرد و جوجی را بجند و آن نواحی فرستاد و الاق نویان و سکتو بوقارا با پنج هزار مرد بطرف فناکت و خجند فرستاد و خود با تولی و باقی لشکر روی ببخارا نهاد و بخارا را در بلاد اسلام بهشابه دار السلام می پنداشتند چه آن شهر بوجود علما و فضلا و ارباب اجتهاد و اهل صلاح و سداد مزین و محلی بود و اشتقاق این لفظ یعنی بخارا از بخارا است که بلغت مغان معنی آن مجمع علم باشد و این کلمه بلغت بت پرستان

داشت و در تاریخ سنه خمس عشر و ستمایه مطابق توشقان ییل لشکر خود را ترتیب داده بجانب ایران روان شد و در اثنای راه ارسلان خان با قبیلۀ خویش از قبایلغ و ایدی قوت با قوم ایغور از بیش بالیغ و سقناق تنکین پسر اوزار که بر کشیده چنگیز خان بود بخدمت پیوستند، بیت، از اطراف دیگر بسی سروران، رسیدند با لشکری بیگران، بخدمت کمر چون بهدحت زبان، ببستند این و کشادند آن، و در اثنای این اوقات خوارزمشاه جاسوسی به مغولستان فرستاده از اعدا استطلاعی نمود که در چه کار اند و عدد ایشان چند است و بر چه کیفیت زندگانی میکنند و جاسوس بعد از تحقیق باز گشته معروض داشت که لشکر چنگیز خان سپاهی چون مور و ملخ بی اندازه اند همه مردان کار و مبارزان روزگار کردن شیر فلک بکمند گزند می بندند و سهاک راح را بر می ربایند در بزم خندان و در رزم گریان چون انگشتان یگدست و چون دستها هم پشت بایکدیگر سازگار و پادشاه خود را چنان مطیع و فرمانبردار که بجهت پاس خاطر او قربان و ترکش بر قبا ز رکش و تیغ و خنجر بر زر و جوهر اختیار میکنند در جنگ و قتال صابرتر و قادرتر از دیگران باشند تنعم و راحت ندانند و فرار و هزیمت نشانند سلاح بدست خود میسازند و شراب و ملبوس بنفش خویش ترتیب مینمایند در سفر و حضر محتاج بآن نیستند که چیزی از بیرون آرند گوسفند و گاو و اسب و شتر همه با خود دارند و بشیر و دوغ و قروت قناعت مینمایند و چهار پایان ایشان بزخم سم زمین را میکنند و بیخهای برکنده ازان میخورند لاجرم از کاه و جو فراغت دارند و بوقت طلوع و غروب مهر و ماه زانو میزنند و مقید بحلال و حرام نیستند

افنای چندین اسباب ترفه و احراز جهات فراغت هنوز از جمع ذخایر و کشیدن
 عساکر سیر نمیشود و نایره آتش حرص و سطوت او منطقی و منتفی نمیکرد
 اما هر که تواند که خود را از محل وضع بهرتبه رفیع و از حسیض مذلت
 باوج عزت رساند و در آن تأخیر نماید از زمره خردمندان نباشد و بسعی
 و اجتهاد بسیار در خاک زیریابد و در خاکستراتش درجات عالی و مراتب
 بزرگ جز با صطبار در شداید اسفار دست ندهد، بیت، بشهر خویش
 درون بی نظر بود مردم، بکان خویش درون بی بها بود گوهر، بحرم
 خاک و فلک در نگاه باید کرد، که این کجاست ز آرام و آن کجا سفر،
 چند نوبت ایلچیان مسلمانان و ترک فرستادم و جاده مصالحت و موافقت
 مسلوک داشتم و دم پدر فرزندی زدم او التفات بسخن من ننمود و کشتن
 ایلچیان مرا علاوه قتل بازرگانان من کردانید، بیت، بزرگی نماید بر آن
 نامدار، که مردم بچشمش نمایند خوار، لطیفه تر از آب چیست چون
 صدی بروی غلبه کند بر جوشد غیرت و حمیت پادشاهان بر مثال
 آتش است که باندک هادی اشتعال یابد و آب محیط کشته نشود بزرگان
 پیشین گفته اند که از سه چیز آمان نبود دریا که در توج آید و آتش که ارتفاع
 گیرد و پادشاه که غضب بروی مستولی شود و یکی از آن کارها که لبث
 و درنک بر نتابد طلب جهانگیر است و دیگری مبادرت بر دفع دشمن
 اکنون تدارک مهم خصم قوی واجبست و تا رمقی باقیست نگذارم که
 در مقام منام شما سیل آید و درخت خارناک در رهگذر شما افتد امثال
 این کلمات بر زبان آورده اولاد و امراء و نوینان چاره جز مطاوعت
 ندیدند و چنگیز خان بصبط ولایت ختای و مغولستان مردم هشیار گردان باز

هشیار گشت از آن کار پشیمان شده طبقی پر فلوری و جواهر نفیس بخانه
 راس و رئیس کبرای عارفین ابوالجناح شیخ فحیم الدین کبری قدس سره
 فرستاد و گفت درویشان این محقر را سقوه کشد و از سر جریمه که بی اختیار
 واقع شد در گذارند حضرت عرفان پناهی فرمودند که خون بهاء مجید
 الدین زو و جواهر نیست بلکه سر آنکس است یعنی سر سلطان و سر من
 و چندین هزار خلاق و دیگر آنکه بسبب وحشتها که میان خلیفه
 ناصر الدین الله و سلطان واقع شده بود چنانچه بعضی از آن در دفتر چهارم
 سمت گذارش پذیرفت اولشکو بجانب بغداد کشید و پسریشان حال
 بلو گشت و شبهه ازین نیز در مجلد رابع گذشت و دیگر آنکه بمجرد کلمات
 مؤذّر غایو خان از عراق مثال فرستاد تا در اترار چهار صد و پنجاه بازارگان
 چنگیز خان را که همه موحد و مؤمن بودند بی گناه کشتند و ایلچی
 چنگیز خان را که بمبار خواست فرستاده بودند هم بقتل رسانید دیگر
 آنکه بی مزاجی لشکر ترکستان برده با جوجی خان پسر چنگیز خان
 محاربه کرد و غیر ازین نیز صورتهای ناپسندیده از سلطان روی نمود که
 تفصیل آنها موجب تطویل میشود فی الجمله چون اسباب نکبت و محنت
 و زوال دولت و مملکت سلطان دست در هم داد چنگیز خان خوانین
 و فرزندان و اخرا و نوینیانرا جمع آورده گفت از سر حرم عزم رزم ولایت
 تازی که جزم کرده ام و همانا از راه وسوسه بر خاطر شما گذرد که چنگیز
 خان را از مال و لشکر و خواسته و الوس چه کم است که این همه زحمت
 و کلفت و مشقت گرما و سرما و اخطار اسفار اختیار میکند و شب و روز از مشرق
 به غرب و از شمال به جنوب تک و پوی و جست و جوی مینماید و بعد از

و سوسه قلع و قمع خاندان خوارزمشاهیه در دل چنگیز خان کالنتش فی
 الحجر جایگیر آمد و روز بروز خیال استیصال سلطان و تسخیر مملکت او در
 دماغ چنگیز خان راسخ تر میشد اما قضای حق مجاورت و میثاقی که در
 میان هم دران اوان واقع شده بود دست در عنان توجه او میزد و شرم
 میداشت که بی سابقه جرم و جنایتی نقض عهد و پیمان کند و سکون
 و اضطراب را شعار خویش ساخت تا آن زمان که اسباب حرکت مهتیا
 و آماده گشت، و خلیفه بحقیقت قصد خاندان خود کرد و در هدم بنیان قصر
 رفعت دودمان خود کوشید و از نظیر این قضیه آنکه سه کس از زهاد زمان و عباد
 دوران براهی میرفتند استخوانی چند پوسیده دیدند بر سر راه افتاده با هم
 گفتند که آیا این استخوانها از کدام جانور است انگاه باتفاق دعا کردند
 که زنده شود بدعای یکی از آن سه کس بادی درو زیدن آمد و آن استخوانها را
 متصل یکدیگر گردانید و بدعای دیگری رگ و پی و گوشت و پوست بر آن
 استخوانها برست و بدعای سیوم روح حیوانی دران قالب در آمده شیری
 قوی هیکل مهیب منظر بر خاست و آن سه عابد دعاگوی را پاره پاره کرد

ذکر اسباب تزلزل ملک سلطان محمد خوارزم شاه
 و لشکر کشیدن چنگیز خان بدیار اسلام

از جمله حرکات نا صواب سلطان محمد خوارزمشاه یکی آن بود که بواسطه
 امری که بدروغ اسناد بشیخ مجد الدین بغدادی کردند او را بترکان خاتون والدۀ
 سلطان متهم داشتند شبی در غلوی سکر بقتل آن بزرگوار او فرمان داد و چون

طبع افتاده فرمود که بمحمود مکتوبی نویسند مشعر باستدعای چنگیز خان
و توجه لشکر مغول و بعضی از مقربان سریر خلافت مصیر که بزیور عقل
و کیامت آراسته بودند معروض گردانیدند که لا محاله مرور قاصدی که
بمغولستان رود تا با آنجا رسد مدت چهار ماه برولایت سلطان محمد خوارزم
شاه خواهد بود و محافظان طریق و راه داران غالباً او را بگیرند و ازین
جهت وحشت سلطان و مواد عناد او مضاعف گردد دیگر آنکه جایز نباشد
که چندین هزار کافر بی دین را بر سر مسلمانان صاحب یقین بکمارند چه
استیلای ایشان بر فروج و دمای اهل اسلام نه موافق عقلست و نه مطابق
شرع و یمن که چون آن طایفه در ملک تنگن و استقواری یابند نسبت بسده
امامت و خلافت شرایط عزت و حرمت نگاه ندارند و امری چند از ان
جماعت ظاهر شود که موجب شامت و ندامت گردد خلیفه گفت تا پنجاه
سال دیگر ایشان در ممالک اسلام تمکین و اقتدار نیابند و بالفعل بنساء
سورت و صولت محمد خوارزمشاه انهدام پذیرد و بعد از ان خلیفه فرمود
تا سر شخصی را بتراشیدند و مصدوقه حال را بسوزن بر سر او نقش کرده نیل
در ان ریختند و او را باستدعاء پادشاه جهانگیر چنگیز خان بمغولستان
فرستادند و آن مسرع روز و شب منازل می پیمود و مراحل قطع میکرد تا
بمقصد رسید و صورت قضیه را بمحمود یلواج باز نمود محمد همان لحظه
معروض داشت که از دار السلام بغداد شخص آمده و خبری چنین آورده
چنگیز خان با جاسوس خطاب کرد که دلیل بر صدق قول تو چه چیز است
جاسوس گفت که سر مرا بتراشید تا راستی من معلوم شما شود چون موی سر
او سترده آن نقش را بخواندند داعیه سیر بجانب ما وراء النهر و خراسان

ترغیب و تحریم نمود مطلقاً بآن سخن التفات ننمود و اندیشه نقض عهد
برخاطرش خطور نکرد تا آنزمان که با فساد غایر خان حکم سلطان بغداد
یافت که تجار او را در خطه انوار کشتند و بعد از آن بر قتل ایالتی لونیو
مبادرت نمودند،

ذکر فرستادن ناصر خلیفه قاصدیرا بدیار مغولستان
و تحریم نمودن او چنگیز خان را بقصد دیار
اسلام و قلع و قمع سلطان محمد

چون خاطر خطیر سلطان محمد خوارزم شاه از حرکات ناصر خلیفه برنجیده
با سید علاء الملک ترمذی بخلاف بیعت کرد چنانچه تفصیل این قضیه
در اوراق مجلد چهارم ثبت افتاد و ناصر خلیفه از استماع این خبر بیقرار
و بی آرام گشت و با خواص و امرا و اعیان دار الخلافه مشورت کرد که
باستظهار کدام ضد و اعتقاد کدام معاند دفع حولت این خصم دی شوکت
توان کرد و چون در آن آوان صیت صولت و جهانکشائی و آواره
حشمت و فرمان روائی چنگیز خان در امصار و اقطار ربع مسکون سایر و دایر
بود یکی از ورزا غرضه داشت که صفرای مزاج خوارزمشاه جریبه سکنجبین
مهابت چنگیز خان تسکین نیابد و غبار این فتنه که در هیجان آمده جریبه
نیغ آبدار آتش بار او فرو نشیند و درین قضیه باید که محمود یلواچ که مدبتر
ملک و صاحب اختیار الوس اوست واسطه شود خلیفه را این رای موافق

رسالت چنگیز خان خوارزمشاه ایلیچیان را نوازش فرموده فرمان داد تا
 ایشانرا بموضعی مناسب فرود آوردند و در خلوتی محمود یلواج را طلب
 داشت و گفت تو مردی مسلمانی از خوارزم چیزی از تومی پرسم باید که
 هیچ پوشیده و پنهان نداری اکنون راست بگوی که خان تو بردیار ختای
 مستولی هست یا نه و جوهری گرانمایه از بازو کشاده بمحمود بخشید محمود
 گفت بعزت الله تعالی که خان من راست گفت و صدق این سخن
 عنقریب سلطان عالم را متحقق و متیقن شود سلطان گفت ای محمود تو هیچ
 فسحت مهالک من میدانی وقوت و قدرت و مکت و عظمت من شنیده
 یافده خان تو کیست که بامن بفرزند خطاب کند و از روی تفوق و ترجیح
 بامن سخن گوید او را چه مقدار لشکر و أهبة باشد محمود یلواج ازین سخن بترسید
 و کلمات موهه مزور تلفیق کرده عرضه داشت که سپاه چنگیز خان نسبت
 بلشکر سلطان عالیان مثال فروغ شمع است پیش نور خورشید عالم افروز
 و مانند چهره شبست پیش شمایل ترک رومی روز و ازین کلمات طلاطم
 امواج بحر سخط سلطان تسکین یافت و محمود یلواج از آسیب خشم
 و سطوت او خلاص شد و از جانبین عهد و پیمان رفت که خلاف یکدیگر
 نیندیشند و با دشمنان هم دشمن و با دوستان هم دوست باشند و بعد از
 استحکام مبانی عهد و میثاق ایلیچیان چنگیز خان بر وفق مرام باز گشتند
 و باردوی او پیوسته صورت حال معروض داشتند چنگیز خان از موافقت
 سلطان خوارزم شاه مستبشر گشته با خود قرار داد که تا از انجانب نقص
 پیمان واقع نشود بر جاده و لاوداد مستقیم باشد و بآنکه خلیفه بغداد الناصر
 لدین الله قاصدی فرستاده او را بر تعرض مهالک اسلام و سلطان محمد

بیستم و جامه های مذهبی و انواب طرفان که از صفوف سبز و سفید می سازند
 برسالت پیش سلطان محمد خوارزمشاه فرستاد و ایشان بعد از وصول
 بپایه سرور سلطنت مصیر زانورده گفتند که خان بزرگت سلام می رساند
 و می گوید که بزرگتی بخاندان و سروری دودمان و فسحت فضای مملکت
 و تنفیذ حکم و فرمان ما و شما در اقالیم جهان اظهر من الشمس و ابین
 من الامس است و بسبب جنسیت و قرب جوارى و شرکت در پادشاهی
 دوستی و موافقت تو از جمله واجبات میدانم و امروز عزیزتر از تو فرزندى
 ندارم و همانا بسمع تو رسیده باشد که باری تعالی از نقطه مشرق تا سرحد
 ولایت تو بن ارزانی داشته و من اکنون قهرمان ممالک خراسان
 و مغولستان و ترکستان و تهاات قبایل مغول احکام ما را مطیع و مشتاد اند
 و جمعی که در مقام اطاعت من نیامده اند خاک تیره باین ساختند،
 بیت، کسی کوز فرمان من سر بتافت، بجز خاک تیره نهالی نیافت،
 پیش ما معادن نقره بسیار است و در ظل رایست فتح آیت ما مردان
 جلد بهادر و بیسهار و بحمد الله و الهی چندان مملکت و بلدان و امصار
 و اقطار در حوزه دیوان اعلی و گماشتگان ما اند که از فتنه دیگر دیار استغنا
 حاصل شد اگر تونیز جاده دوستی و محبت مسلوک داری و در امن طرق
 سعی نهائی تا تجار و زوار که آبادانی جهان و نظام عالم در آمد شد
 ایشانست تردد نمایند موجب مزید مودت و اعتقاد گردد و بوقت
 حاجت آنچه مقدور ما باشد از چریک و سیم خام به مساعدت فرستاده آید
 و با اعتضاد یکدیگر استظهار بیفزاید، بیت، نباشد ازین پیوزش
 من زیان، نمایند مگر دوستی در میان، و بعد از تبلیغ

ولایت بدخشان در آن کوه بشکار مشغول بودند مغولان با ایشان گفتند
 که اگر این جماعت که از ما گریخته اند گرفته بهما سپارید بجان امان
 یابید صیادان کوشلوک و اتباعشرا شکاری وار در میان گرفتند و عاقبت
 همه را بدست آورده بمغولان سپردند و ایشان کوشلوک را بقتل رسانیده
 سرش را پیش حبه نوبان بردند و حبه نوبان آن سر را پیش چنگیز خان
 فرستاد و در این قضیه نقود و اجناس فراوان از خزینۀ کوشلوک بدست
 بدخشانین افتاد و چون کوشلوک فرار نمود و بحزای افعال نا پسندیده
 خود گرفتار شد بلاد ختن و کاشغر تا آب فناکت که رود سیحون عبارت از
 آن است ضمیمۀ مهالک چنگیز خان گشت و بعد از دفع کوشلوک
 چنگیز خان پسر خود جوجی را بر سر توتغان که در زمان استیلاء کوشلوک
 از وی جدا شده بطرف جم کبچک رفته بود نامزد کرد و جوجی خان بر
 حسب فرمان بآن صوب روان گشته اورا مستاصل گردانید و خاطر چنگیز
 خان از آن مهر نیز جمع شد

ذکر ارسال چنگیز خان جمعی از خواص خود را
 برسالت نزد سلطان محمد خوارزمشاه و بیان
 حکایاتی که میان سلطان محمود یلواج واقع شد
 چون از تیغ و تبر و شمشیر خونریز چنگیز خان عرصۀ مغولستان از طغاة
 و بغاة پاک شد خدمتش محمود یلواج خوارزمی و علی خواجه بخاری
 و یوسف اتراری را با شوشهای نقره و نوافج مشک تبتی و تاناری و سنگ

شهادت امام محقق علاء الدین محمد در آن دیار و ولایت رسم بانگ نماز و تکیه و صلوات و اقامت جمعه و جماعت بر افتاد و ابواب ظلم و بیداد و فتنه و فساد بر روی مسلمانان مفتوح گشت و ارباب صلاح و فلاح دست بدعا برداشتند تیردعای داد خواهان بر حلق اجابت رسیده در همان نزدیکی جزای آن کافر ظالم را لشکر چنگیز خان در کنار او نهادند،

ذکر فرستادن چنگیز حبه نوبانرا بدفع شرکوشلوک خان

چنگیز خان چون از فتح و ضبط بلاد ختای فارغ گشت بسمع او رسید که کوشلوک در کاشغروختن آتش ظلم افروخته است و خانه چندین هزار کسرا حراب کرده و سوخته لا جرم حبه نوبانرا با چند تومان لشکر بجهت دفع شر او نامزد کرد و مشار الیه بر حسب فرمان با لشکر بی گران بطرف کاشغروان شد و چون بدان حدود رسید پیش از آنکه آتش کارزار در التهاب آید کوشلوک روی بهزیست نهاد و حبه نوبان فرمود تا در بازار و برزن ندا در دادند که مرد وزن باید که بر کیش خویش باشند و رسم و قاعده آبا و اجداد خود نگاه دارند لشکریان کوشلوک که در مقام مسلمانان منازل داشتند چون سیاه در خاک ناچیز گشتند و مغولان مانند برق و باد در پی آن خاکسار در حرکت آمدند و هر کرا از قوم نایمان می یافتند بقتل آوردند و کوشلوک از بیم جان چون سنگ دیوانه بهر طرف می شتافت تا خود را بکوهستان بدخشان انداخت و از غایت حیرت و اضطراب بشعبی در رفت که راه بیرون شدن نداشت جمعی از صیادان

کیست از شما که نترسد و سخن حق باز نگیرد و در باب ملت و دین از سر صدق و یقین مباحثه و مناظره کند از آن میان امام علاء الدین محمد ختنی نور الله مضجعه کمر راست گوئی بر میان بسته پیش کوشلوک در سخن آمد و در ترجیح دین محمدی و ملت احمدی حُجج و براین اقامت نمود و چون آن بی باک را محض عدم دانسته داد مناظره داد و حق بر باطل و عالم بر جاهل غالب آمد و کوشلوک ملزم شده سخنش منقطع گشت و از غایت دهشت و حیرت و انفعال و خجالت که بروی امتیلا یافت زبان بهدیان کشاده نسبت بحضرت مقدس نبوی صلوات الله و سلامه علیه کلیات بی ادبانه گفت، بیت، چون عاجز شد آن بیخبر در جواب، به بد کرد حاشائی را خطاب، و آن امام پاک اعتقاد نکونهاد دین دار پسندیده کردار از غایت حمیت تحمل ننمود و بی توقف و تحاشی گفت که خاکت بر دهان ای عدو دین کوشلوک لعین چون این کلمه درشت بسمع آن کبر پر کبر و کافر فاجر رسیده بگرفتن او اشارت کرد و الزام نمود تا از اسلام ارتداد نهاید و ندانست که مصرع مبیط نور الهی نشود خانه دیو، بعد از یأس ارتداد او چند شبانه روز آن امام حق گوئی را بر در مدرسه که خود بنا فرموده بود چهار میخ کرده تعذیب می نمودند و او زبان بکلمه شهادت کشوده خلق را نصیحت میکرد و میگفت که دین احمدی را بواسطه عقوبات دنیوی که موجب احراز مشوبات و مستلزم رفعت درجات آخر و بست بر باد نتوان داد، و ما الحیوة الدنیا الالعب و لهو و الدار الآخرة خیر للذین اتقوا فلا تعقلون، بیت، از آن پس او را گشت بی شرم و ترس، در آن مدرسه کوهی گفت درس، و بعد از

ذکر تغلب او تسلط کوشلوک و ظلم و بیداد او
 بعد از فوت کور خان کوشلوک در پادشاهی استقلال یافت و چند نوبت
 بمحاربه حاکم آملیغ رفت و در نوبت آخر او را در لشکرگاه یافته بکشت
 و کوشلوک بت پرست بود و زین بدن عیسی متشبث و مفتخر و بیست
 زنش بود و تسلا و بیت پرست و از دین اسلام را بد شکست و کوشلوک
 و زن او خلق را به بت پرستی و دین عیسی علیه السلام دعوت میکردند
 و هر کس که قبول نمیکرد کشته میشد و در خلال این احوال توفیقان با قوم
 سرکیت از کوشلوک جدا شد بطرف جم گجک رفت و کوشلوک خان
 چند سال متعاقب لشکر بکاشغر میفرستاد تا غلات آنجا میخوردند و می
 سوختند و چون سه چهار سال داخل غلات از آن ولایت منقطع گشت
 غلای تمام پدید آمد و از قحط و عسرت خدایق دوز حسرت و مشقت
 افتادند آخر الامراز سر عجز و اضطراب حکم او را گردن نهاده مطیع و منقاد
 گشتند و کوشلوک بکاشغر درآمد لشکریانش در خانههای اعیان آنجا فرول
 کردند و آتش ظلم و بیداد در آن دیار افروخته گشت و کوشلوک از آنجا
 متوجه بخش شده آن دیار را نیز در تحت تصرف آورد و مردم آن سرزمین را
 بکیش بت پرستی دعوت کرد و خواست که بطریق حجت بلکه از راه تهو
 و تسلط و سخط ایبه اسلام را ملزم گرداند لا جرم فرمود که در شهر ندل کردند
 که هر که در زمرة اهل علم و صلاح است در صحرا حاضر شوند و سه هزار
 کس از ارباب علاقه جمیع آمدند و کوشلوک روی بدیشان آورده گفت

هر دو جانب تاراج و غارت کنان می گریختند و چون قرا ختای
 بیلاساغون رسیدند اهالی آنجا که از قرا ختاییان بشک آمده بودند و دل بر
 آن نهاده که سلطانرا این نواحی مسلم خواهد شد دروازهها بر بستند و کور
 خانرا راه نداده بحرب مشغول گشتند و مدت شانزده روز محاصره قیام
 بود با امید آنکه سلطان از عقب زمان تا زمان میرسد عاقبت لشکریان
 کور خان قهرا قسرا شهر بگرفتند و سه شبانه روز قتل عام کردند و چهل
 و هفت هزار مرد نامدار بشمار کشتگان درآمدند و چون بواسطه تهیه لشکر
 خزینة کور خان تهی شده بود محمود بای جهت محافظت مال خود را که از
 اموال قارون فرون بود رای زد که آنچه از خزانه تلف شده در عوض آن
 غنایمی که بدست لشکریان افتاده باید گرفت امرا چون این صورت
 معلوم کردند متفرق شده دم از استغنا و طغیان زدند و چون کوشلوک
 از این معنی خبر یافت ایلغار کرد و کور خانرا بیخبر فرو گرفت، بیت،
 چنان با سپاه آمد از سوی شرق، که گویی همی آمد از میخ برق، فرود
 آمد او بر سر کور خان، که لشکر نبذ بود در کور خان، و چون کور خان
 بمحاصره شد خوانست که تواضعی نماید و در مقام خدمت آن ظالم قدم
 نهاده بایستد کوشلوک نگذاشت که بحسب ظاهر تقدیم و تعظیم و تکریم
 او بجای آورد اما تهامت مهالک و صامت و ناطق او را تصرف نمود
 و کور خان بعد از یل واقع مدت دو سال دیگر زندگانی یافت و چون
 سنش به نود و پنج رسید از دنیا رحلت کرد، مدت هشتاد و یک سال بامر
 سلطنت قیام نموده بود،

مانده ملازمت پادشاه میبایم و چنگیز خان بفتح بلاد مشرق و دیار
 ختای مشغولست و جنود نا معدود و جیوش نا محدود من در حدود ایمل
 و قبایلق و بیش بالیق حیران و سرگردانند و دشمنان پیوسته با ایشان
 تعرض میرسانند اگر از خان رخصت یابم بروم و بقایای مستغرقان
 سپاهرا که در روایه مخفی اند جمع کنم و از سر استظهار خان را کوچ
 دهم و تارمقی از جهان در تن باشد از فرمان او سرفه پیچم و از اشارت
 کردن او گردن نثام و کور خان بدمدمه و افسون او مغرور گشته بالقب
 کوشلوک خانی و خلعههای نفیس او را کسیل کرد و کوشلوک چون تیر از
 شصت چسته سرخویش گرفت و چون آوازه کوشلوک در بلاد شرقی شایع
 گشت لشکرو خیل و حشم پدرش که از بیم چنگیز خان باطراف و جوانب
 گریخته بودند در ظل رایت او جمع گشتند و او بسر حدها تاخت میبرد
 و خلایق را بتهب و غارت امر میکرد تا گروه وی انبوه شده و بحشم فراوان
 مستظهر گشته روی بولایت کور خان نهاد و بر اقطار و انحاء مملکت وی
 مستولی گشته غارت و تاراج میکرد و در خلال این احوال رسل میان
 سلطان محمد و کوشلوک متردد شده قرار بر آن افتاد که سلطان از جانب
 غرب و کوشلوک از طرف شرق در حرکت آیند اگر سلطان سبقت نموده
 کور خانرا از میان برگیرد کاشغرو ختن او را باشد و اگر این مهم بسی
 و کوشش کوشلوک سر انجام یابد تا آب فناکت او را بود و کوشلوک
 پیشتر در رسیده جنگ در پیوست و شکست بر لشکر او افتاده منهزم
 گشت و بعد از چند گاه میان سلطان محمد و کور خان محاربه روی
 نمود و قلب هر دو لشکر در هم افتادند و غالب از مغلوب متمیز نشد از

پنداشت لا جرم از قبول جزیت و ادای خراج کور خان عار میداشت
و مختص عهد و پیمان را بهانه می طلبید و در ادای مال تسویف و تعویب
می افکند و محمود بای که از پیش کور خان برسالت آمده بود و از سلطان
محمد اعزازی نیافته نزد کور خان زبان بغیبت سلطان محمد میکشاد
و میگفت که او با تودل راستی ندارد و بعد از این مال ادا نخواهد کرد
لا جرم کور خان نیز التفات بحال ایلچیان سلطان محمد نکرد و سلطان
چون از غزای قچاق باز گشت در خوارزم بهیه اسباب استخلاص ما وراء
النهر مشغول شد و لشکر بجارا کشیده و رسل بملوک اطراف فرستاده
پیغامها داد و ایشانرا بهواعید مرغوب مستظهر گردانید خصوصاً بسطان
عثمان پادشاه سمرقند که در حسن و ملاحات یوسف ثانی بود و خدمتش
امفال سلطان را بسمع رضا اصغا نمود و چون حکام دیار ما وراء النهر از طول
مدت حکومت کور خان ملول و متبهم شده بودند دعوت خوارزمشاه را
اجابت کردند و در آن زمان کوشلوک پسر تایانک خان که از بیم
سطوت چنگیز خان گریزان شده پناه بکور خان برده بود و بهصاهرت او
سرافراز گشته چون مشاهده کرد که امراء کور خان در جانب شرق دم از
طغیان و عصیان می زنند و بجانب پادشاه جهانگیر چنگیز خان توسل
مینمایند و سلطان عثمان نیز سر مخالفت دارد او هم با کور خان دل دگر
نگون کرده منتظر فرصت میبود و درین اثنا سلطان محمد خوارزمشاه
در خفیه پیغام بنکوشلوک فرستاده او را بهوافتت خویش و مخالفت
کور خان دعوت کرد و کوشلوک را این سخن موافق مزاج افتاده بنا کور
خان ساده لوح گفت که مدتی مدید است که از ایل والوش خود جدا

از قیاس و برون از تخمین بچنگ اتسیز خوارزمشاه فرستاد و او بولایت
خوارزم درآمده خرابی بسیار کرد و اتسیز اظهار مطاوعت و متابعت کرده سوی
اجناس و مواشی متقبل شد که هر سال سی هزار دینار بخزانة کور خان
رساند و اریز بصلاح بازگشت و چون کور خان وفات یافت خاتون او
کویانک بر سر بر سلطنت بنشست و تا آن غایت که هوای نفسانی و غرور
شیطانی بروی غلبه نکرده بود حشم و خدم متابعت او می نمودند و چون
میل بزنا و فسق کرد کویانک را با آنکس که متهم باو شده بود از میان
برداشتند و برادر کور خان متصدی امر حکومت شده برادر دیگر خود را بقتل
آورد و در مملکت تنگن یافته هر کس را با امری و مصلحتی موسوم گردانید
و شخصگان بجوانب و اطراف فرستاد و چون نوبت دولت از اتسیز به
سروش تنکش رسید مانند پدر در تحرس رضای کور خان می گوشید و باج
و خراج میفرستاد و در مرض موت پسران را وصیت کرد که با کور خان
منازعت نکنید و گردن از اداء مال مقرری میچید که او سدی بزرگست
چه ما و رای او خصمان قوی اند و چون نوبت ملک به پسر تنکش سلطان
محمد رسید چندگاه مال ادا کرده میان ایشان مورد موالات مصفی بود
و چون سلطان شهاب الدین غوری قصد سلطان محمد کرد کور خان ده
هزار مرد بدهد فرستاد و در زمانی که سلطان شهاب الدین از معرکه سلطان
محمد روی گردان شده با ند خود رسید سپاه کور خانی بمدد او رسیدند چنانچه
شمة ازین حال در مجلد چهارم ثبت افتاد و بعد از انهمزام سلطان شهاب
الدین بلاد خراسان و عراق و سجستان و غیر ذلک تعلق بدیوان سلطان
محمد خوارزمشاه گرفت و او بعلو قدر خود اجرام افلاک را پست می

کردند و چون از آنجا گذشته بایمل درآمدند در آن نواحی شهری بنا نهادند و اقوام بسیار از اتراک در آن موضع جمع آمدند چنانچه عدد ایشان بچهل هزار خانه وار رسید و در آن آوان در شهر یلاساغون که مغول آنرا غوبالیک گویند یعنی شهر خوب خانی بود از نسل افراسیاب و چون زیاده شوکتی نداشت قبیله قرلیق و قپچاق و قانقلی تغلبی نسبت باو میکردند و حواشی و مواشی او را بغارت و تاراج میبردند و خان از دفع و جمع آن جماعت عاجز بود فی الجمله چون نبیره افراسیاب خبر حشمت و شکست و غلبه و شوکت قرا ختای استماع نمود ایلچی نزد کور خان فرستاده اظهار عجز خویش کرد و التماس نمود که بجانب دارالملک او حرکت نماید تا مملکت خود را بدو سپارد و روزی چند از شر اعدا ایمن گشته بهلو بر پستر استراحت نهد و کور خان بنابر التماس او به یلاساغون آمد و پای بر سریر سلطانی نهاده نام خانی از نبیره افراسیاب بر داشت و او را بایلیک ترکمان موسوم کردانید و چون قبایل اتراک را که در آن نواحی بودند مطیع و ایل ساخت لشکر بکاشغور و ختن فرستاده آن نواحی را مستخلص کردانید و اهالی بیش بایغ و قرغیز را که از دایره اطاعت پای بیرون نهاده بود بار دیگر رام ساخت و سپاه بها و راه النهر و فرغانه روانه داشته آن ممالک را نیز در تحت تسخیر و تصرف آورد و سلاطین ما و راه النهر که آبا و اجداد سلطان السلاطین سلطان عثمان بودند سر بر خط فرمان او نهادند و وی بتاریخ سنه ست و ثلاثین و خمسائه با سلطان سنجر حرب کرده او را منہزم کردانید و بعد ازین فتح بر اکثر بلاد ما و راه النهر و ترکستان استیلا یافته از برزرا که لشکر کش او بود با سپاهی افزون

دیدیم که وضو میساخت و او بنا بر آشنائی قدیم که داشت همین قدر
 بیش نکفت که در این محل جرگه را گذاشته بسر انجام کدام مهم میروید
 گفتم بسر انجام همان مهم که اکنون شما بیان مشغولید و او از این سخن متبسم
 شده بوجه احسن رخصت انصراف ارزانی داشت و نوکران او که حزم کرده
 بودند که ما را مخاطب و معاتب ساخته مبلغی کثیر از هر یک خواهد گرفت
 خجل و منفعل گشتند و ما در صحن سلامت بهمازل خویش مراجعت
 نمودیم اما این کمینه چند روز از هیبت این واقعه بیخبر بود و در شب
 خوابهای پریشان میدید و قبل از معاودت با خدای تقدس و تعالی عهد
 کرد که مدت الحیوة هر چند تکلیف واقع شود بهیچ شکارگاهی حاضر نگردد
 بیت، دیگر بغریبی نروم همراهی شاهی، از بادیه عشق تو کر با وطن آیم،

ذکر سلاطین قرا ختای که ایشانرا کور خان گویند
 و بیان حال کوشلوک پسر تایانگ خان یا کورخان

قرا ختای پادشاه خود را کور خان گویند یعنی خان خاندان و ایشان از
 مشاهیر و معتبران دیار مشرق بوده اند و مولد و منشاء آنجهاست ولایت
 ختای بوده و پیش از ولادت چنگیز خان بهدتی بنا بر حادثه از حوادث
 روزگار مقدم ایشان با هشتاد نفر از قوم و قبیل و بروایتی با گروه انبوه از
 ختای بیرون آمد و چون آن طبقه بحدود قرغیز رسیدند میان ایشان
 و صحرا نشینان و مردم آنجا منازمتی پیدا شده یکدیگر را نهب و غارت

انداخته بود این کمپنه بنا بر مهمتی که سانس گشت متوجه آنجانب
 شد و بجهت مصلحت وقت چند روزی در انجا توقفی بایست نمود
 در اثنای این احوال پادشاه اسلام طرح شکار انداخت و در آن شب که
 در آن صبح بر آن صفوف بهم خواستند رسید جمعی از اعیان ملک که این
 کمپنه در ملازمت ایشان بسر میبرد هر چند مبالغه می نمودند که فردا
 بهیاشای شکار می باید آمد بنده در جواب می گفت که ممکن نیست که
 مرافقت توانم نمود آخر از سبب تقاعد پرسیدند جواب دادم که
 بجهت آنکه فردا تقصیری واقع شود و بقهر و سیاست که اقل آن سوار
 کردن گوش یا بینی است گرفتار شوم القصه چون بامداد شمسوار گردون
 جهت صید شکاریان نجوم در میدان آسمان تاخت مسود اوراق را
 حضرات و مخادم همراه خویش بشکارگاه بردند و تا بوقت زوال چون مرغ
 نیم بسهل بهر طرف حرکتی میکردم و چون وقت اداء ظهر در آمد خواجه
 علی اکبر جشتی و صوفی شیخ الاسلام و شیخ صدر الدین رواسی و این
 کمپنه و دیگری از اهل علاقه از صف بیرون آمده بجانبی روان شدیم
 تا نیاز بگذاریم و در اثنای طریق جمعی از تواجیان بهرام صولت رسیده
 بهیبت تمام گفتند که باز گردید که امیر شمارا میخواند بالضرورت
 بطرفی که اشارت کردند عنان عزیمت منعطفی کردانیدیم و ایشان نیز
 هم رکاب ما شدند تا تقصیر مارا بر امیر عرض کنند و در راه تیرها از
 جعبه بیرون آورده و پیکانها را حواله ما نموده می گفتند که بینیهای
 شمارا همین لحظه باین پیکانها سوارخ خواهیم کرد و ما رضا بقضا داده
 چون قدمی چند پیشتر نهادیم سید احمد میر آخور را که مقدم ایشان بود

نخجیری از جرگه بیرون نرود و اگر ناگاه شکاری از میان بیرون رود از
نقیرو قطمیر آن بحث و استکشاف واجب دانند و امیر هزار و صد و ده
چوب زنند و گاه باشد که بقتل رسانند و اگر صفی را که جرگه گریزند
راست ندارند و قدمی پیشتر یا پسترنهند در تأدیب ایشان مبالغه نمایند
و چون جرگه نزدیک رسد دستها بیکدیگر متصل کنند و چون نزدیکتر
رسد دوش بدوش و زانو بزانو باز نهند و بایستند و در میان حلقه انواع
سباع و اصناف و جوش در جوش و خروش آیند و نخست خان با تنی
چند از خواص و مقربان در میان راند و ساعتی تیر اندازد و صید کند
و چون ملول شود هم در میان جرگه بر موضعی بلند نزول کند تا شاهزادگان
و امرا و نویسان و عوام در عقب یکدیگر در آیند و صید افکنند و خان
تپاشا فرماید و چون اندکی از صید باقی ماند پیران سال خورده گان بر
سبیل ضراعت پیش خان آیند و دعا گویند و بر ابقاء بقایای حیوانات
شفاعت کنند تا از موضعی که آب و علف نزدیکتر باشد راه دهند و تمامت
شکاری را که افکنده باشد جمع کنند و اگر شمار مجموع ممکن نباشد بر
تعداد سباع و گوران اختصار نمایند و غرض ازین گیر و دار مجرد شکار
نیست بلکه مقصود آنست که لشکر و سپاه بتیر اندازی و فروسختی عادت
کنند و در روز جنگ و جستن نام و ننک حزم و احتیاط مرعی دارند
و اهمال و تغافل جایز ندارند و از بدایت دولت مغول تا امروز همان
طریقه در میانه باقیست ، راقم حروف گوید که در آن آوان که اردوی
همایون پادشاه زمین و زمان ابو الغازی سلطان حسین بهادر خان خلد
الله تعالی ایام سلطنته در ولایت سادغیس باسم ییلاق رحل اقامت

جائی معدود باشند بجائی دیگر نتوانند رفت و پناه بامیری دیگر نتوانند
 برد و کس او را بخود راه نتواند داد و اگر شخصی بر خلاف این یاسا
 اقدام نماید آنشخصرا در حضور خلایق بکشند و راه دهنده را عقاب و نکال
 کنند، دیگر چون عرصه مهلت بسیط و عریض گشت و مهمات سانی
 میشد که از اعلام آن چاره نبود بهوجب فرمان در مراحل یامها وضع
 کردند و اخراجات هر یامی مقرر از ماکول محافظان و علیق اسپان
 و غیر آن مرتب داشتند و این خرجهارا بر تومانها تخصیص نموده استخراج
 کردند تا ایلچیان بزودی خبر نتوانند رسانید و بلشکری و رعیت زحمت
 نرسد و بر رسل نیز در محافظت چهار پایان حکمهای صعب کرد و سال
 بسال عرض یامها کنند و آنچه کم شده باشد از رعایا عوض گیرند، دیگر
 در مال میت اندک و بسیار هیچ آفریده تعرض نرسانند و تصرف در آن
 شوم دانند و فلسی از آن در خانه خویشان نگذارند، دیگر از یاساهای
 چنگیز خان آنست که قوم مغول و تاتار در مهم صید جدّ تمام نمایند چه
 او گفته که صید و خوش مناسب امیر جیوش است و این امر نزد آن
 طایفه از معظّمات امور است و در اوایل فصل زمستان شکاری عظیم طرح
 اندازند و نخست صیّادان بفرستند تا تفحص قلت و کثرت صید کنند
 و بعد از تحقیق جار بلشکریان رسانند که بقانونی که در معارک مقرر است
 میهنه و میسره و قلب و جناح مرتب داشته هر کس از محل خود در حرکت
 آید مدّت یک ماهه راه بل زیاده صحرا و کوه خلقی انبوه در میان گیرند
 و خان با خواتین و انواع ماکولات و اصناف مشروبات متوجه شکارگاه
 گردند و مردم شکاری را بتدریج و آهستگی برانند و محافظت تمام نمایند تا

بتقدیم رسانند، و دیگر آنکه در وقت لشکر کشیدن و هنگام یورش اهل یاساق هرچه در بایست باشد آنرا مهیا سازند و زنان ایشان نیز به یوسون شوهران دران امور مجتهد باشند چنانچه اگر از برای یکی از آنها شوهرش موثقی مقرر گردانیده باشد پیشتر چنان بود که آنرا مضبوط ساخته تلف نکند و نگاه دارد تا اگر روزی مرد حاضر نباشد و تکالیف دیوانی روی نماید آنرا خرج کند و بنفس خویش یاساق شوهر را کفایت نماید، و اگر مهمتی سانح گردد و کاری پیش آید تواجیان الوس با امرای تومان و ایشان بامیران هزاره و امیران هزاره بامیران صده و ایشان بامراء دهجه حواله نمایند و آن مهم سرانجام کنند و هر که یساق خود نکشد بسخط و غضب گرفتار شود و اگر احتیاج بلشکر افتد و حکم خان نفاذ یابد که در فلان وقت و در فلان موضع چندین هزار آدمی مجتمع شوند هیچ کس از آن مردم را یاری آن نباشد که سرموئی تخلف کند و اگر میان خان و لشکر مسافتی بعید راه باشد و فرمان از خان بایشان رسد که مراجعت بر میان بندند و بجهان سعی نمایند تا مضمون حکم بجای آورند و اگر کسی مثلاً صد هزار کس در تابین باشد و در یاساق پادشاهی اقبال و تغافل و رزد یکت سوار بفرستد تا در تادیب او بهوجب فرموده عمل نماید و اگر حکم قضا مضایع بران جریان یافته باشد که سرش بر گیرند آن امیر معتبر اصلاً گردن نه پیچد و بطیب نفس یک پای از دنیا کوتاه و یک پای باخورت دراز کند بعکس دیگر مهالکت چه هر زر خریده از ایشان که ده اسب بر طویله بندد بعرضه داشت با او سخن باید گفت تا بدان چه رسد که لشکری در فرمان او کنند، و یاساء دیگر آنکه هیچ کس از هزاره و صده و دهجه که در

تسخیر و ضبط و یاسامیشی لشکر خود چنان سعی نمودند که او چه سپاه
مغول بنا بر مهابت و سیاست چنگیز خان بر شدت صابر بودند و بر
تکالیف شاکر و در اکثر اوقات فقیر و محتاج زیرا که شیران تا گرسنه
نیاشند شکار نکنند و قصد هیچ جانور نمایند و در امثال عجم است
که از سگ سیر شکار نیاید و عرب گوید که جَوْعَ کَلْبُکَ حَتَّى یَشْبَعَکَ،
یعنی سگ خود را گرسنه دار تا متابعت تو کند و بدترین حالات آن باشد
که لشکریان بر پادشاه دلیر باشند و رعیت نا فرمان و کدام سپاه
چون لشکر مغول تواند بود که در وقت امن و فراغت بر
شیوه رعیت زندگانی کنند چه احتمال تکالیفات و موانع
نمایند و از اداء آنچه بر ایشان حکم رود از قبضه و اخراجات
و عوارضات و ترتیب یام و امثال آن سر نه پیچند و از گوشت و شیر و پشم
و روغن اغنام خویش منافع بهر دم رسانند و بوقت کار از خرد تا بزرگ
واقایایی و خاص و عام همه شمشیر زن و تیر انداز و نیزه گذار باشند،
بیت، همه ترکان سزای آفرینند، همه مه پیکر و زهره جبینند، عروسانند
چون در جامه خوابند، هز برانند چون بر پشت زمینند، و در سرا و صرا
و شدت و رخا حاکم و امیر خود را مطیع و منقاد باشند نه بامید جاه
و اقطاع و نه منتظر دخل و ارتفاع و بهر چه وقت اقتضای آن کند در حال
استقبال آن کنند و هر گاه که اندیشه جنگ دشمن کنند بنا بر یاساء
چنگیز خان از مختلفات اسلحه و آلات متنوعه تا درفش و سوزن با خود
همراه داشتند و بسیار باشد که در روز تفتیش و تحقیق عرض ادوات
نمایند و اگر از کسی تقصیری واقع شده باشد تادیب بلیغ در باره او

داشتی چنگیز خان ارسال نمود و در آنجا نوشت که مکنون ضمیر آنست که بجانب شام توجه نموده شود اما بواسطه ممانعت بدرالدین لولو صاحب موصل تعذری دارد چنگیز خان منشی را گفت تا بنام بدرالدین لولو مکتوبی در قلم آورد باین عبارت که خدای بزرگ ملک روی زمین را بمن و اوروغ من ارزانی داشته هر که ایل شود و لشکروهای ما را راه دهد او را نیکو باشد و سرو مال و ملک و فرزندان با او بهاند و هر که تهر و مصیان نماید آنرا خدای جلاوید داند که اگر بدرالدین ایل شود و متابعت نماید از جانب ما موافقت یابند و اگر خلافی کند چون لشکروهای بزرگ ما آنجا رسند ملک و مال موصل کجا رود، نویسنده بر عادت منشیان عبارتی خوب و لفظی مرغوب و تعریفی لایق پادشاهان آن نامه را در قلم آورد و دانشمند حاجب آن مکتوب را بهغولی ترجمه کرده بر چنگیز خان خواند پادشاه چون نامه را بر خلاف طبع خود یافت با منشی خطاب و عتاب کرد که ای مرد آنچه من گفتم در اینجا نیست گفت نامه را بدین اسلوب باید نوشت چنگیز خان از این سخن بغایت خشمناک شده گفت دل تو با یاغی راستست چیزی نوشته که چون او بخواند در یاغی گری بیشتر مبالغه کند بعد از آن فرمود تا آن منشی بیچاره را شهید کردند، و چون چنگیز خان تابع هیچ دین و ملت نبود از عصب و ترجیح ملتی بر ملتی احتراز و اجتناب نمودی بلکه علما و فضلا و زهاد و صالحای هر طایفه را اعزاز و اکرام کردی و اینهمه را نزد حضرت عزت وسیله شکر و دانستگی اما از عهد آدم مبارک دم تا زمان ظهور چنگیز خان هیچ یک از مالکان رقاب اسم در

انواع خرابی از قتل و غارت بتقدیم باید رسانید پادشاه بدان رخصت
 نفرمود و چون از آن دیار مراجعت نمود اهالی آنجا یاغی شدند و پادشاه
 از آن ترخم پشیمان گشته هیچ فایده بران ندامت مترتب نشد و بالجملة
 چنگیز خان در اوایل حال که اقوام و قبایل مغول متابعت او کردند رسوم
 و عادات ناپسندیده مثل سرقه و زنا از میان ایشان برداشت و اطراف
 و اکناف مملکت خود را بزور عدل و انصاف بیاراست و در بحار و قفار
 و بلاد و امصار راه بر صادر و وارد و آیب و ذاهب و تجار و طلاب ارزاق مفتوح
 گردانید تا ایشان بهرافقت سلامت و مصاحبت کرامت بآنجا و اقطار
 ولایت مانند فلک طشت زر بر سربی دغدغه یکسواره آمد شد می
 نمودند و از مبادی مشرق تا منتهای مغرب می رفتند و می آمدند و در امثله
 که بیای می فرستاده و باطاعت میخوانده به بسیاری لشکرو استبعاد
 تخویف نمی نموده بلکه همین قدر می نوشته که اگر ایل و منقاد ما شوید
 بجان آمان یابید و اگر خلاف این باشد ماچه دانیم خدای قدیم داند
 و این سخن ارباب توکل است همانا هر چه یافت ازین اعتقاد یافت و یکی
 از عادات چنگیز خان و فرزندان او آنست که در زیادتى تعریف و القاب
 نکوشند بلکه منشیانرا از نوشتن آن منع کنند و هر که بر تخت خانى نشیند
 یک لقب در افزاید مثل خان یا قآن و زیاده از این نگویند و نویسند
 و زواید عبارات را منکر باشند، آورده اند که بوقت فتح ما وراء النهر منشی
 خوارزم شاه باردوی چنگیز خان آمده احوال خود معروض داشت چنگیز
 خان گفت که ما را کسی می باید که با ایل و یاغی مدتوب نویسد و اورا
 بامیری سپرد، و چون حبه نویان از جیحون تا آذربایجان فتح کرد عرصه

ذکر بعضی از صادرات افعال چنگیز خان و بیان برخی از قواعد و رسوم او که آن به یوسون و یاساق اشتهار یافته در ایران و توران

حضرت باری سبحانه و تعالی چنگیز خانرا در امور دنیوی فهم و فراستی
و عقل و کیاستی تمام داده بود و چون از مهم اونها خان و تایانگ خان
فراغت یافت و سایر اقوام و قبایل که دم از مخالفت او میزدند در مقام
مطاوعت و متابعت درآمدند از برای ضبط مهالک و نظم مسالک و صلاح
لشکر و فلاح رعیت رسم و قاعده چند وضع کرد و بر مقتضی رای و رؤیت
خویش هر کاری را قانونی و هر گناهی را جزائی معین کردانید و چون در
بدایت حال با اهل اسلام عقیده تمام داشت جهت دین قتل هر
مسلمانی چهل بالش زر تعیین فرمود و از آن ختائی یکسر دراز گوش
و چون اقوام مغول از خط نوشتن عاری و عاقل بودند فرمان داد تا بعضی
از فرزندان ایشان خط ایغوری بیاموختند و آن یاساها و قوانین را در دفاتر
ثبت کردند و در خزانه محفوظ و مضبوط گردانیدند و بهر وقت که خانی بر
تخت نشیند یا حادثه عظیم روی نماید پادشاهزادگان جمعی سازند و آن
طومارها را حاضر کنند و بنای کارها بر آن یاساق قدیم نهند و تعبیه لشکرها
و محاصره شهرها بر آن شیوه پیش گیرند و اگر خلاف آن کنند گاه باشد
که پشیمان شوند و مصدق این مقال آنکه چون پادشاه اسلام غازان خان
بر دیار شام مستولی شد قتلشاه نویمان گفت که بحکم یاساء قدیم در دمشق

بیرون مانده هلاک شد و مرد دیگر که یک سر داشت و دنبال بسیار در سوراخ رفت و دنبال و تنهامت اعضای خود را جای داده از صولت برودت خلاصی یافت و از اشباه این نظایر بسیار القای می کرد و همکنانرا بر اخلاص و اتحاد تحریص و ترغیب مینمود و چون عرصه مملکت در عهد او فسیح شد حکومت حدود ختای را برادر خود تفویض نمود و از حدت خوارزم تا اقصای سقسن و بلغار به پسر بزرگتر خود جوجی داد و از حدود بلاد ایغور تا سرقند و بخارا بجفتای مقوض داشت و تختگاه خویش را نامزد او کتای قآن که زبده و نقاوه اولاد الانقوا بود کرد و بعضی از ولایات که متصل بنختگاه او بود بتولی ارزانی فرمود و در اندک فرصتی اولاد و احفاد و اقرباء چنگیز خان از ده هزار در گذشتند که هریک را مقام و پورت و لشکر و عدت جدا بود و غرض از این تقریر موافقت و استدامت دولت ایشان بود بخلافی آنکه از دیگر ملوک روایتست که برادر قصد برادر کرد و پسر در هلاک و زوال پدر سعی نمود تا عاقبت مجموع مقهور و مغلوب گشتند و علم دولت هریک از ایشان منکوس شد؛ قوله تعالی ولا تنازعوا فتفشلوا و تذهب ریحکم، مقصود از ایراد این کلمات آنکه مرد عاقل دولتمند چون ملاحظه کند که اولاد چنگیز خان بر چه نهج شرایط موافقت و معاضدت بجای آوردند و بر بلاد و امصار غالب شده دشمنان و مخالفان از میان برداشتند و سالهای دراز کامرانی کردند و ایشان نیز با خویشان و برادران نزاع و مخالفت از میان بر گیرند تا از صدمات حوادث مصون و مأمون مانند،

داد و هر خویشی را منسوب بفرزندى گردانید و بعد ازان در تشييد بنای موافقت و مصادقت و توطيد قواعد الفت و محبت میان اولاد و اقربا مساعی جميله بجای می آورد و پیوسته تخم محبت و مطابقت در کشت زار سینه های پسران می کاشت و نهال مساعدت و معاضدت در دل اقربا و خویشان می نشاند و بضرب امثال مبنای دوستی را استحکام میداد چنانکه روزی اولاد و اقربا را جمع کرده یک تیر از ترکش بیرون آورد و آنرا بشکست و دو عدد گردانیده آنرا هم بشکست و یک یک تیر می افزود و می شکست تا بترتبه رسید که زور آزمایان از شکستن آن عاجز شدند پس روی بدیشان آورده گفت این مثل شماست اگر یک یک و دو دو مثلا بدست دشمن افشید شما را هلاک و معدوم سازد و اگر مجموع بایکدیگر متفق و هم پشت باشید هیچ کس بر شما دست نیابد و هر چند دشمن با قوت و شوکت باشد بر شکستن شما قادر نگردد و باید که همیشه یک کس از شما باسم سلطنت موسوم باشد و دیگران متابعت فرمان او نمایند تا در میان شما مخالفت راه نیابد و مخالفان بر شما استیلا نیابند و اگر بحسب ظاهر اسم پادشاهی بر یک کس باشد اما از روی حقیقت همه اولاد و اخفاد و اقربا و خویشاوندان در ملک و مال شریک باشند و اگر شما هر کدام سری باشید مانند ماری که رؤس متعدده داشت و هلاک شد شما هلاک شوید پرسیدند که چه گونه بوده است آن گفت اصحاب اخبار آورده اند که شبی سرمای سخت روی نهود و مار چند سر از برای دفع نکایت سرما خواست که درسوراخی گریزد سز بهر سوارخ که در میکرد سر دیگر منازعت مینمود و بدان سبب در

ذکر خواتین و اولاد پادشاه جهانستان چنگیز خان

چنگیز خان را خواتین و قمایان بسیار بود، بیت، اورا بد بفرخنده اردو درون، قما و سرتیت ز پانصد فزون، و ازین جمله پنج کس بجاه و وجاهت امتیاز داشتند پرتة قوجین که مادر اولاد نامدار او بود و کونجو خاتون دختر التان خان در مقدمه طفر نامه ازین خاتون بکنجور تعیین رفته و کوری سوزن دختر تایانگ خان و نیسولون دختر جاکبو و قولون دختر طایراسون، بیت، وزین پنج خاتون باتاج وگاه، فزون بود هم پرتة قوجین بجاه، که از شاه فرزند بسیار داشت، ازو پنج دختر پسر چار داشت، بزرگترین پسران چنگیز خان جوچی خان بود دوم چغتای سیوم اوکنای چهارم تولی و این چهار پسر سریر خانیّت و سلطنت را بمنزله قوایم اربعه بودند و چنگیز خان هر یک از پسران را بکاری عظیم موسوم کردانیده بود مهم صید و شکار بموجب فرموده تعلق بجوچی میداشت و آن کاریست شگرف نزد انراک و یرغو و یاساق و سیاست و زدن و گرفتن متعلق بجغتای بود و در رای و تدبیر و ترتیب امور و تنظیم مصالح جمهور باوکنای قان که یگانه ادوار و سرآمد روزگار بود رجوع مینمود و تولی را جهت ترتیب و تجهیز لشکر و نسق و تولیت جیوش اختیار فرموده بود و بغیر ازین چهار پسر پنج پسر دیگر داشت از دیگر خواتین و چون اکثر ممالک شرقی و قبایل و اقوام مغول در مقام ایلی و انقیاد آمدند آن مجموع را بر فرزندان و برادران و ابناى اعمام تقسیم نمود و هر یک را از ملک و لشکر فراخور حال اونصیبی

این صورت خوش آمده خون او را از چنگیز خان خواهش نهوده چنگیز خان گفت که نکوهیده ترین اقوام قوم مرکیت است پسر قودا موریت که بروزگار ماری گردد و دشمن ملک را هیچ جا بهتر از میانه گور نیست من از برای شما پسران ملک روی زمین و لشکر رویین و آهنین اندوخته ام از یک کس چه هئو و فرهنگ آید و عاقبت جوجی خان ناموس یاساق را بکشتن او فرمان داد و انقطاع دولت حکام مرکیت در شهرور سنه ثلث عشر و ستمایه انشاق افتاد و هم درین سال مقدم قوم تومات بواسطه غیبت چنگیز خان در حدود ختای یاغی و عاصی شد و آغاز فتنه انگیزی کرد و چنگیز خان بابا نویانرا بدفع تومات نامزد کرد و بابا تمارض نهوده تن بر پسترناتوانی نهاد و چنگیز خان بعد از تأمل بورغول نویانرا فرمود تا بغرض بابا نویان برود بورغول از امرا پرسید که شما مرا بیاد پادشاه دادید یا او خود اختیار فرمود گفتند ما ذکر تو نکردیم بلکه او در تعیین تو یا هیچ کس مشورت نکرد بورغول گفت هر چند بغرض خون دیگری میروم اما بدولت پادشاه بدین امر مبادرت نهایم وزن و فرزندان چنگیز خان سپرده روان شد و با قوم تومات محاربات نهوده اکثر ایشانرا بسرحه عدم و فنا رسانید اما در آخر جنگ کشته شد و چنگیز خان از استماع واقعه اودل تکت گشت و فرزندان و متعلقان او را نوازش فرمود و بعد از آن چنگیز خان مغلی گویانک را بالشکری سنگین بضبط ولایت ختای فرستاد، بیت، روان گشت مغلی بفرمان شاه، برفتند با او فراوان سپاه، همی رفت با لشکری بی قیاس، بدان سان کزو چرخ بُد با هراس، در آن بوم چندان سپه گسترید، گد از گرد شد روز و شب نا پدید،

است و او را باضعاف آن سیورغامیشی فرمود و آن دو امیر دیگر را گناه کار ساخت و قدا نبیره خود چونکشارا بخدمتکاری چنگیز خان باز داشته خود باستیدان و انجاز مآرب بشهری به دلخواه او بود رفت و متمکن بنشست، بیت، قدا یک پسر زاده ماهوش، بر شاه برد از پی پیشکش، نبیری که بدنام او چونکشا، رها کرد و رفت از درپادشا، ببخشید شاه آن همه گنج و مال، که او را نبودی ز بخشش ملال، و چنگیز خان در مدت دو سال اکثر ولایات ختای فتح کرده ثغور و سرحدات را بحارسان و محافظان سپرده روی بوطن مألوف نهاد و در انجا استماع نمود که قودا برادر ثوقتا بگی و سه پسر او که گربخته بودند ظاهر شده اند و در ولایت نایمان فتنه می انگیزند و اندیشید که اگر در دفع ایشان تغافل و تکاسلی رود وحشتها روی نماید که بهرور شهر و سنین تسکین نپذیرد لاجرم سوبدای بهادر را با سپاهی دل سیاه بقلع و استیصال ایشان نامزد کرد و طعاجار قنقراتی را که پیوسته با دو هزار سوار کیچکا و نگهبان او رده و غرق بود با سوبدای منضم کردانید و فرمود تا جهت لشکر گردون بسیار ترتیب نمایند و بمیخهای آهنین استوار گردانند تا در میان سنگستان زود شکسته نشود و امرا بموجب فرمان روان شده بر کنار رود خانه جم موران از ولایت مغولستان ایشانرا با قودا ملاقات واقع شد و بعد از قتال و جدال قودا و فرزندان و نوکرانش کشته شدند مگر یک پسر او که بغایت تیر را خوب انداختی او را زنده پیش جوجی خان آوردند جوجی فرمود تا نشانه معین ساختند و پسر قودا را اشارت کرد که تیر اندازد او تیر نخستین بر مرکز هدف زد و تیر دیگر از عقب تیر اول بپیداخت و بر سوار تیر اول آمده بشکافت جوجی خان را

براهی روانه شدند و بحسب اتفاق آن دو امیر بدست لشکریان چنگیز خان گرفتار آمدند و غلها و آنچه داشتند بتاراج رفت و طعام در خان بالیق چنان نیافت شد که مردم گوشت یکدیگر خوردند، بیت، بجانکتو خورش آنچنان تنگ گشت، که نانی بجانی نیامد بدست، والتان خان از استماع این اخبار پریشان زهر خورده بهرد و شهر خان بالیق مستحضر شد و امرای مغول ایلچیان نزد چنگیز خان فرستاده از فتح جانکتو و کثرت خزاین و دقایق التان خان اعلام دادند چنگیز قوتوقتونویان را با دو امیر دیگر بجانب خان بالیق فرستاد تا اموال را از انجا بخزانة عامره رسانند امرای ثلاثه چون بدانجا رسیدند قدا که بمحافظت خزینة التان خان موسوم بود نقود و اجناس فراوان تسلیم نمود و سه خریر زربفت پیشکش آن سه امیر کرد و قوتوقتبخش خود نگرفت و آن دو امیر دیگر قبول فرمودند و امراء ثلاثه خزینه بار کرده با قدا خزینه دار بخدمت چنگیز خان باز گشتند و آنچه همراه داشتند بعرض رسانیدند چنگیز خان از قوتوقتونویان پرسید که قدا ترا چه چیز داد جواب داد که خریری زربفت پیشکش کرد اما من نگرفتم خان پرسید که سبب نا گرفتن چه بود قوتوقتبخش گفت اگر شهر نه بچنگ و قهر مسخر شده بودی مال آن تعلق بالتان خان داشتی و دران حال هرچه دادندی گرفتمی اما چون بخرب و خونریزش در تحت تصرف بندگان پادشاه آمده نقیرو قطمیر آن تعلق بدیوان اعلی گرفت گفتم مال پادشاه برشوت گرفتن و ب خداوندگار خود خیانت کردن پسندیده نبود چنگیز خان از وفور عقل و کمال دیانت او تعجب نمود و گفت قوتوقتونویان یوسون بزرگ دانا شده

بالیق تعیین فرمود و جمعی کثیر را بملازمت او مقرر کرد و در اثنای
 طریق التان خان فرمود که سلاح و سلب قراختاییانرا که همراه او بودند
 بمستانند و ایشان از مقتضی فرمان تهرّد نموده آتش خشم التان خان
 التهاب یافت و فرمان داد تا مقدم آنجماعت را بقتل رسانیدند و قراختای
 ازینجهت از خدمت او تخلف نموده و گلهای و رمهای پسر التان خانرا رانده
 بچنگیز خان پیوستند و در اثنای این بلق و فتنه شخصی از قراختای
 فرصت غیبت شهرده خروج کرد و بر بعضی از ولایات ختای استیلا یافته
 ایلچیان پیش چنگیز خان فرستاد و باظهار ایلی نزد او تقرب جست
 عاقبت بنفس خویش متوجه بارگاه کیوان اشتباه گشته بمیورغامیشی
 و عاطفت و اصطناع مخصوص آمد همچنین طایفه از خواص التان خان
 بمبسی از اسباب بر کفران نعمت اقدام نموده باردوی چنگیز خان ملحق
 شدند و پسر التان خان چون مزاج روزگار مانند سر زلف بتان ختای آشفته
 و پریشان دید بعد از آنکه پنج ماه حکومت خان بالیق کرده بود شهررا
 باصرا سپرده نزد پدر رفت و چنگیز خان چون بر عجز و ضعف خلعت
 شهر جانکتو اطلاع یافت دو امیر تومان ساموقه بهادر و مسکانرا با لشکر
 فراوان روان کرد تا دار الهلک التان خانرا در حیطة تصرف و تسخیر
 آورند و ایشان بموجب فرمان متوجه شده بعضی از امرای قراختای که در
 التان خان و پسرش متوهم بودند با آن دو امیر پیوستند و باتفاق
 بمحاصره خان بالیق اشتغال نمودند و در خلال این احوال چون بسمع
 التان خان رسید که طعام در شهر جانکتو عزیز الوجود است دو امیر را با
 چند هزار خروار غله بجانب خان بالیق ارسال نموده آن دو کس هریک

این کار کرد، وزیرش چینگسانک گفت صلاح در صلاح است چه در این اوقات زن و فرزند و اعیال و اطفال ما با گله و رمه در صحرا بگردانند و نپیدانیم که سعادت یا شقاوت کدام یک نصیب ماست اگر عیاذاً بالله شکسته شویم متعلقان ما ذلیل و اسیر شوند و اگر ظفر یابیم لشکریان بر فور پیش زن و فرزندان خود روند اکنون مصلحت وقت آنست که پیغام فرستیم که ایل و منقادیم و با دشمن طریق مدارا و مواسا پیش گیریم، بیت، آسایش دو گیتی تفسیر این دو حرفست، با دوستان مروت با دشمنان مدارا، و بعد از ترک آشتی مصالحه و مدهاند لاشک مخالفان بوطن معروف و مسکن مألوف خود مراجعت نمایند انگاه در ثانی الحال بتائی تمام از سر بصیرت بتلافی و تدارک ما فات قیام نماییم التان خان رای وزیرش پسندیده داشته دختر خود را بامیری از امراء دولت نزدیک چنگیز خان فرستاد و چنگیز خان از التان خان بهمین قدر راضی شده دختر او را در سلک دیگر خواتین انتظام داده مراجعت نمود و چون التان خان در آن آوان مهم مملکت متزلزل و پریشان میدید از تلاطم امواج فتن و تزلزل افواج محن ساحل نجاتی و مأمن خلاصی میجست عاقبت رایش بران قرار گرفت که بتئیک رود و آن شهری بود از مستحذات پدرش و در آن چهل فرسنگ موضوع بر کنار رودی عریض و عرض آن رودخانه چندان بود که از صبح تا شام بجهد تمام کشتی یکنوبت از کنار آن بکنار دیگر میرفت و می آمد و در آن شهر میوه سردسیری و گرمسیری فراوان بود و سه سوری بلند پهناور در گرد آن شهر کشیده بودند و چون التان خان بتئیه اسباب یورش بتئیک قیام نمود پس خود را بحکومت خان

السيف در شعاب و بیابانها پراکنده و متفرق شدند و مغولان گریختگانرا تکمیلی کرده جمعی کثیر دیگر از ایشان بقتل رسانیدند و بعد ازین فتح چنگیز خان اکثر قلاع و بقاع ختای در تحت تصرف آورد و بیک نگاه با سپاهی آراسته چون قضای آسمانی بسروقت التان خان رسید باران سهام از سحاب کمانها باریدن گرفت و کوس و کور که چون رعد غریدن آغاز نهاد و عاقبت التان با آن لشکر بیگران روی بهزیمت آورد و سی هزار کس از سواران او بقتل آمدند و چنگیز خان بعد از این محاربه بسی از بلاد و امصار دیار ختای فتح فرموده روی بخان بالیق نهاد و خان بالیق را بزبان ختای جافکتو و گویند و این شهر نشین خانان ختای می باشد و در انزمان هر که در خان بالیق بر تخت سلطنت می نشست اورا التان خان می گفتند چنانچه در ایام ما از ایشان به ایمینک خان تعبیر می کنند،

ذکر مصالحه چنگیز خان با پادشاه ختای و معاودت او و خاتمه کار التان خان

چون التان خان از معرکه چنگیز خان گریخته بخان بالیق رفت و بجزیر کسری که بحال او راه یافته بود مشغول گشت درین اثنا منهبیان بسع او رسانیدند که چنگیز خان از تسخیر اعمال و مضافات خان بالیق فارغ شده متوجه دارالهلک است و التان خان با امرا و اعیان ملک در صلح و جنگ مشورت کرده گفت، بیت، که چنگیز خان کرد کشور خراب، به پیکار ما دارد اکنون شتاب، چه سازیم ما آشتی یا ببرد، چگونه می باید

من نمایند و چند شبانروز برین موال بتصرع و ابتهال از بساری مسکانه
و تعالی ظفرو نصرت مسئلت نموده از آن پشته فرود آمده بهتید و تجهیز لشکر
مشغول شده جمعی از بهادران نامی را با یکی از سرداران بقراولی از پیش
روان کرد و خویشتن از عقب با سپاهی که از حیر حد و احصا بیرون
بود بجانب ختای در حرکت آمد و التان خان نیز با لشکری که دیده
گردون پیر در کثرت و شوکت شبیه و نظیر آن ندیده بود از دار الملک
خوبش بیرون رفته و بر سر دره که راه آن مانند صراط باریک و تنگ بود
منزل ساخته چند گاهی در انجا درنگ کرد و چنگیز خان بولایت ختای
در آمده بلاد و امصار بسیار مستخر ساخت و خلقی بیشمار بقتل آورده آتش
نهب و غارت در آن دیار زد و التان خان امراء خود را با سپاه بیقیاس
پیشتر فرستاد تا از حدود مملکت با خبر باشند و این مردان منزل مناسب را
لشکرگاه ساخته مترصدان آن بودند که فرصتی یابند و بهیات اجتماعی خود را
بر لشکر مغول زنند و در این اثنا خبر رسید که چنگیز خان یکی از معظیات بلاد
ختای را فتح فرموده و غارت کرده بتقسیم غنایم مشغولست ختاییان فرصت
غنیبت دانسته بیکبار سوار شدند و در زمانی که چریک مغول با آتش پختن
مشغول بودند از دور سپاهی سپاه خصم مشاهده نمودند چنگیز خان از توجه
لشکر ختای آگاه شده فی الحال فرمان داد تا لشکریان دیکها سرنگون کردند
و پای در رکاب آوردند و هر دو فریق بهم رسیده تیر و تیغ در یکدیگر نهادند
اهل ختای اگر چه بعدد زیاد بودند اما بیک حمله مغول اکثر ایشان خسته
تیر تقدیر و بسته گمند گزند شدند و چندانی در مصاف کشته شدند که
تا مدت یکسال وحوش و طیور از لحوم ایشان در سورا و سرور بودند و بقیه

ختای در التهاب آمد و امواج دریای غضب او متلاطم گشت و در جواب گفت که سالهای دراز گذشته که عذار عروس مملکت ختای را دست هیچ بیگانه نبوده و زمین اورا پای هیچ مهوس بادپیمانه پیبوده چنگیز خان باید که مارا در اعداد دیگر مغولان نیاورد و در زمره دیگر ترکان نه پندارد و اگر رای جنک و هوس مصافی دارد مانع چیست و طیفه آنکه بر فور بیاید که من مقاتله او ساخته ام و محاربه او پرداخته، بیت، تو مردان جنکی کجا دیده، که آواز روباه شنیده، کجا دیده جنک جنک آوران، کجا یافتی بار کرزگران، و جعفر خواجه باز گشته تعریف راهها و تفحص کوهها و رودها و تفتیش غور و نجد و سهل و جبل مینمود تا بخدمت چنگیز خان رسیده صورت حال باز نمود چنگیز خان گفت که دماغ او بغرور پادشاهی و نخوت سروری نه چنان فاسد شده است که بایارچ پند و آیتمون نصیحت علاج پذیرد و بعد از آن تنها بر پشته بلند برآمد و کمر خود بکشد و در گردن انداخت و بندهای قبا باز کرده بدرگاه پروردگار عالمیان بزانو در آمد و از سر سوز و نیاز مناجات کرد که ای عالم السرو الخفیات راز دل این بنده میدانی و میتوانی که مسئول اورا بشرف اجابت مقرون کردانی، بیت، ای حق تو اگهی و توای چرخ حاضری، ای روز واقفی تو وای شب تو ناظری، الهی تو میدانی که من بادی جنک و پیگار نیستم بلکه غبار فتنه و نقار از خانان ختای بر خاست که آقایان پسندیده مرا او کین یرقائی و همیقا آئرا بی جرم و جنایتی بکشتند و من طالب قصاص و انتقام ایشانم اگر حق بجانب من است مرا از بالا قوت و نصرت فرست و فرمان فرمای تا از زمین ملائکه مقرب و آدمیان و اینان و پریان و دیوان مظاهرت و مساعدت

او کردند انگاه چنگیز خان جعفر خواجه را که از ملازمان قدیم او بود و بحسب
 زبانی و سخن دانی معروف و موصوف برسالت نزد التان خان ختای
 فرستاد و خلاصه سخن پیغام آنکه خدای بزرگ ما را و اوروغ ما را از زمره
 مغول اختیار کرده بهزید لطف و عنایت خویش اختصاص داد و زمام تقدیم
 و سروری در قبضه اقتدار ما نهاد و همانا آوازه صولت و صییت سطوت
 چریک منصور ما که در انحاء و اقطار دیار و امصار شایع شده و شهرت یافته
 بسع شها رسیده باشد و در مدت تسلط و ظهور ما هر کرا دولت مقارن
 و سعادت معاون بود بی تردد و توقف ایل و مطیع ما شد و بانواع عاطفت
 و سیورغامیشی اختصاص یافت و هر که راه طغیان و عصیان پیش گرفت
 خان و مان و ملک و اتباع او منهدم و منعدم گشت و بحمد الله تعالی که
 قصر دولت ما چنان راسخه البیان است که باسبب منجیق حوادث تزلزل
 نه پذیرد اکنون با لشکر جرار مانند دریای زخار روی بولایت ختای داریم
 تا یکدیگر را بدوستی یا بدشمنی به بینیم اگر التان خان بدل راست و نیت
 درست طریق دوستی و یگانگی مسلوک دارد و وصول ما را باستقبال تلقی
 نماید حکومت ولایت ختای بدستور معهود بروی مقرر باشد و اگر بنفس خود
 نتواند آمد مال بفرستد و بفرزندان عزیز و خاندان قدیم خون بیخشاید چه
 خردمندکاری که بسخن تواند کرد بتازیانه نکند و تا بتازیانه تواند
 بیغ و تیر نکند اگر عیاذا بالله در مقام تهدد و عناد باشد و از جاده مستقیم
 عدول نماید زود بدیگران ملحق شود باید که موضع مقاتله و مقابله
 تعیین کند تا خدای قدیم افسر دولت و اقبال بر سر که نهد و قبال شقاوت
 و خذلان کرا پوشاند و چون جعفر خواجه رسالت بکارد ناپره خشم خان

ذکر توجه جنگیز خان بجانب ختای و شرح حوادثی
که در آن آوان از پرده غیب روی نمود

چون خاطر جنگیز خان از مخالفت مغولان که پیشتر ایشان خویشان
و اتباع پدران او بودند فارغ گشت و رقبه خصمان در رقبه مطاوعت
و متابعت کشید و عرصه میدان پادشاهی وسیع و فضای هوای امنانی
فسیح شد از ضرر و نکابتی که خانان ختای در سوابق ایام و سواف ایام
آبا و اجداد او رسانیده بودند یاد کرد و آهی سرد از سینۀ پر درد بر کشیده
با امرا و ارکان دولت گفت که از سلاطین ختای جور و جفای فراوان به
پدران ما رسیده است و هر چند درین چند هزار سال هیچ صاحب شوکتی
بیگانه بران ولایت استیلا نیافته اما حق تعالی ما را بر نصرت و ظفر بر نهامت
اعدا و عده داده و فتح و پیروزی قرین رای و رؤیت ما گردانیده و کواکب
سعود طالع ما بعنایت رقبانی روی باوج برج مراد نهاده و درین مدت بهر
جانب و بهر خصم که روی آوردیم دولت همعان و سعادت هم رکاب ما
بوده اکنون اگر باتفاق و وفاق متوجه اهل نفاق و شقاق شویم خدای
جاوید ما را نصرت بخشد و تسخیر آن مملکت میسر گردد کار مغول از حصر
مذلت باوج عزت رسد و نام جرأت و جلالت ما بر صفحات روزگار باقی
ماند، مقربان بارگاه سلطنت رای پادشاه را تحسینها کردند و بروی آفرینها
خوانده مهم بران قرار یافت که نخست ابلیچی نزد التان خان فرستند
و اورا بایلی و انقیاد خوانند اگر در مقام فرمانبری آید فیهما والا عازم دیار

و مسابقت بحضرت ما مبادرت و مسارعت نماید و ایدی قوت آنچه در
 خزینه موجود داشت از زر پخته و سیم خام و انواع جواهر نفیس و اصناف
 جامهای قیمتی مصحوب خویش گردانیده متوجه خدمت شد و چون
 چنگیز خان از تسخیر تنگت که اهالی آنجا بار دیگر یابی شده بودند فارغ
 گشته بیورت اصلی خویش بازگشت ایدی قوت پادشاه ایغور رسیده بنوازش
 بشکران مخصوص شد و در اثنای محاوره بعرض رسانید که توقع بکرم بلی
 دریغ پادشاه چنانست که بنده را سیورغامیشی فرماید و میان اقران و اکفای
 بزرگ گرداند و بجهت رسیدن از دور و آمدن نزدیک و صله از قباء آل
 و حلقه از طرف کمرزر ارزانی دارد تا پادشاه را پسر پنجم باشم و براستی
 کوچ دهم چنگیز خان از فحواى کلام او فهم کرد که دختر میطلبد لا جرم در
 جواب گفت که دختر بتو دهیم تا پنجمین پسر ما شوی و بعد از آن
 بوسیله خدمات پسندیده ایدی قوت بهزید نوازش اختصاص یافته
 چنگیز خان یکی از مخدرات خود را نامزد او کرد راقم حروف گوید که
 باقی احوال ایدی قوت در تواریخ مغول مشروح و مسطور است هر کرا میل
 بمطالعه آن باشد بدان کتب رجوع نماید و برای اصحاب آداب پوشیده
 نماند که قبیله ایغور حاکم خود را ایدی قوت خوانند و معنی این لفظ
 خداوند دولت باشد ، و الله تعالی اعلم ،

و کور خان از غایت ساده دلی و سیرت نیکو مقدم کوشلوک را عزیز داشت و بانواع عنایاتش سرافراز گردانیده او را فرزند خواند و دختر خود را بدو داد و در خلال این احوال ارسلان خان ایل شده با اتباع و اشیاع خویش از قوم قارلیق پیش چنگیز خان آمد و در زمره ملازمان درگاه او منتظم گشت و در آن ولا که کور خان بر ولایت ترکستان و ماوراء النهر فرمان روا بود ایدی قوت مقدم ایغور متابعت او نموده در مقام ادای مال آمد و کور خان شحنة شادکم نام بمیان ایشان فرستاد و شادکم چون تمکن یافت دست ظلم و خرق پرده حرمت و انواع فساد دراز کرده بمشایه که مجموع ایغور از حرکات ناپسندیده او متنفر گشتند و چون استیلاء چنگیز خان بر مغولستان و حدود ختای شایع و مستفیض شد وصیت مآثر و خصایص او در السنه و افواه دایر و سایر گشت ایدی قوت فرمود تا در موضع قرا خواجه شادکم را بقتل آوردند و باعلام یاغی گری با قرا ختای ایلچیان پیش چنگیز خان فرستاده پیغام داد که چون آوازه جهانگیری پادشاه جهان و مکارم اخلاق او از باد صبا و شمال می شنوم هوس مطاوعت و متابعت آنحضرت در دلم جایگیر آمده است و امیدوارم که مدت الحیوة توفیق رفیق من شده به نیت درست و دل راست کوچ دهم چنگیز خان بوصول ایلچیان ایدی قوت مستبشر گشته ایشانرا منظور نظر عاطفت و تربیت گردانید و از ملازمان خاص دو کسرا بجواب رسالت پیش ایدی قوت فرستاد و چون چند نوبت ایلچیان از طرفین آمد شد نمودند چنگیز خان گفت که اگر ایدی قوت قلب با قال و صورت با معنی و ظاهر با باطن متساوی و موازی دارد بی غایله تسویف و شبهه تعویق از نقد و جنس آنچه معد و آماده داشته باشد بر دارد و در توجه

عازم قرقیز گشت و چون بدان حدود رسید اعیان و سرداران آن ولایت تحفه‌های لایق ترتیب داده وایلچیان فرستاده بسورغامیشی اختصاص یافتند و چنگیز خان بعد از این فتوحات عنان عزیمت بطرف یورت اصلی انعطاف داد و در منازل قدیم خویش فرود آمد،

ذکر لشکر کشیدن چنگیز خان بجانب اردیش و شرح بعضی قضایا که در آن آوان پیش آمد

چنگیز خان در زمستان سنه اربع و ستمایه مطابق لوی ییل بعزم رزم کوشلوک خان و توقتابگی که باردیش پناه برده بودند بعد از تقدیم مشورت در حرکت آمد و گذر او بر قوم اویرات افتاد و چون ایشان احساس لشکر بیگانه و قزاولان چنگیز خان کردند بتسویه صفوف مشغول شدند و چون یاسامیشی لشکر مغول مشاهده کردند دانستند که طاقت مقاومت و قوت مصادمت ایشان ندارند لاجرم بایلی و انقیاد درآمده عجز جی شدند و در اردیش هر دو لشکر را ملاقات اتفاق افتاده بمحاربه مشغول گشتند و در اثنای حرب و ضرب از شست قضا تیری بمقتل توقتابگی رسید، بیت، از اسب اندر افتاد و ناچیز شد، بسخره جهان گفت کونیز شد، و چون توقتابگی کشته گشت کوشلوک با چند کس از معرکه پیروز رفته پیش پادشاه قراختای کورخان که حاکم ترکستان بود رفت

جاوید میفرماید که اکثر ربع مسکون و غور و نجد و عرصه هامون بتو و فرزندان تو ارزانی داشتم و روایتی آنکه بت تنگری در آن محفل با تموجین گفت که خدای تعالی با من فرموده که روی زمین بتوجین و اولاد و اقربای او دادم اکنون من ترا چنگیز خان خواندم، بیت، نهادیم نام تو چنگیز خان، ازین پس تو خود را تموجین مخوان، همه کس او را اینچنین خوانده اند، بدان نام او آفرین خوانده اند، از انرو که معنی چنگیز خان، بود شاه شاهان بتوری زبان، و چنگیز خان هر چند میدانست که بت تنگری محیل و مکار است اما بنا بر مصلحت وقت متعرض او نشد تا کار او نیز قوی گشت و حشم بسیار بروی جمع شدند و در دماغش هوس ملک و سودای استقلال پدید آمد تا روزی که با برادر چنگیز خان جوجی قسار در امری از امور ملک بحث میکرد جوجی حلق او را گرفته چنان بر زمین زد که دیگر بر نخاست بالجمله چون از قریلتای چنگیز خان فراغت یافت بدلی فسیح و املی وسیع بجانب بویروق خان برادر تایانگ خان توجه نمود و او در زمانی که بشکار اشتغال داشت و از حوادث روزگار بیخبر که لشکر مغول شکاری وارد در میانش گرفتند و تا از خواب خرگوش بیدار شد سر او را گوش تا گوش بریده بودند و مجموع عیال و اطفال و اغنام و اجمال و نقود و اجناس او بغارت و تاراج رفت و چون کوشلوک از حال عم آگاهی یافت باتفاق توقتا بگی روی بفرار نهاده متوجه اردیش شد و بنا بر آنکه اهالی تنگت پای از دایره متابعت و مطاوعت بیرون نهاده بودند چنگیز خان بار دیگر بجانب ایشان لشکر کشید، بیت، مسلم شد اقلیم تنگت همه، بشد بنده فرمان شبان و رمه، و بعد از تسخیر تنگت

و نوینان عالیقدر از اطراف و اکناف ولایت مجتمع گشتند و حکم فرمود
تا طوقی سفید نه پایه منصوب ساختند و پادشاه دوست نواز دشمن گداز
از سر بهجت و اهتزاز خنجر انتصار در یمین و خاتم اقتدار در یسار
وتاج جهانداری بر سر نهاده در صدر سر بر سروری متمکن گشت سپهر
حشمت و همای دولت او ظل عنایت و جناح رأفت بر سر همگنان بگسترد
و مجمع اعیان و اکابر مملکت زبان بدعا و ثنا جاری گردانیدند، بیت، که
روز و شبان بر تو فرخنده باد، دل و جان بد خواه تو کنده باد، زمانه بنام تو
آباد باد، سپهر از سر و تاج تو شاد باد، و در آن بزم شخصی از متعبدان
مغول که او را بت تنگری میگفتند حاضر گشت و این بت تنگری
دعوی آن میکرد که بر خبایای ضمیر و خفایای اسرار اطلاع دارم و خداوند
عز و علا با من سخن می گوید و گاه گاه بر سموات مرا عروجی واقع میشود
و من از مقربان حضرت و عوام مغول را اعتقاد چنان بود که بر اسب خنکی
نشسته بر آسمان می رود گویند که او از سرما و گرما متضرر نگشتی بلکه
برهنه تن و کرسنه شکم در میان برف و یخ نشستی تا آن زمان که برف و یخ از
شدت حرارت هوا کداخته شدی و از سخونت آن بخارهای غلیظ انگیخته
گشتی، در مقدمه ظفر نامه مذکور است که، بیت، برهنه بکوهی بدی
مسکنش، از سرما و گرما نخستی تنش، القصه بطولها بت تنگری در آن محفل
پیش چنگیز خان که تا آن غایت او را تهموجین می خواندند آمده گفت
که شخصی سرخ رنگ بر تنگاری خنک بر من ظاهر شده فرمود که نزد
پسر پسیوکا بهادر برو و بگوی که باید که بعد ازین ترا تهموجین نگویند
بلکه بچنگیز خان خطاب کنند و نیز گفت که بسمع او رسان که خدای

بشیخ خوریز میگذرانید و بدین طریق عمل نموده قبایل و شعب بسیار در زمره حشم و خدم او منخرط و منتظم گشتند و جماعتی را که در جنگ اول اونگ خان با او بودند تومان و هزاره و صده و دهجه مقرر فرمود و تاغایت آن مناصب باولاد و احفاد آنجماعت تعلق میدارد ،

ذکر قریلتای کردن تهوجین و ملقب شدن او به
چنگیز خان و توجه وی بحرب بویروق خان
برادر تایانگ خان

چنگیز خان در اوایل پارس ییل که شاه خاوری از خرگاه گرم زمستانی خیمه نوروزی براوج بارگاه شرف زد و این ندا بگوش پیرو جوان رسید ، بیت ، کل خیمه بصحرای خیزار هوسی داری ، پائی بگلستان نه گردست رسی داری ، قراش نسیم بساط ملون در بسیط غبرا کشید و بشیرا رسل الریاح مؤده فاحیسا به الارض بعد موتها بر سمع اهل عشرت خوانند ، بیت ، باد نوروزی نوید نو بهار آورد باز ، کل شکفت و بوستان از میوه بار آورد باز ، مشاطه بهار بر لعبتان ازهار زیور خوبان چکل بست ، نظم ، نو عروسان جهان خود را تمام آراستند ، کشت پیدا در جمال هریکی رنگی دیگر ، بتهیه اسباب قریلتای فرمان داد و مغول جمعیت بزرگ را قریلتای گویند و فرمود تا اولاد نامدار و امراء کبار

میکردند تا آنزمان که روح از بدنش جدا شد و چنگیز خان کامیاب و کامران بیورث اصلی خود بازگشت و بسایر قبایل و شعوب ایلچیان فرستاده در مصالحت و مسالمت داستانها پرداخت هر که بایلی و انقیاد او نمسکت جست در زمره امرا و خدم و حشم منخرط گشت و منظور نظیر عاطفت و تربیت شد و هر که طریق نمرود و عصیان پیمود بتازیانه سیاست او را تادیب نمود و در نایمان کره قشلاق کرده در اول فصل بهار متوجه قوم مرکیت شد،

ذکر جنگ چنگیز خان با توقتابگی حاکم مرکیت

در آوان بهار و استوای لیل و نهار چنگیز خان با لشکری چون دریای زخار بجانب توقتابگی سرور قوم مرکیت روان شد و او با تایانگ خان اتفاق کرده بر حرب چنگیز خان اقدام نموده بود و از مصافی گریخته و چون چنگیز خان بآن قوم رسید در حمله اول توقتابگی و پسرش فرار نموده پیش بویروق خان برادر تایانگ خان رفتند و چنگیز خان بعد از آن متوجه تنگت شد که آنرا قاشین نیز گویند، بیت، چو از کار مرکیت بپرداخت شاه، باقلیم تنگت سپه تاخت شاه، و چون بقاشین رسید بمحاصره آن قلعه اشتغال نمود و در اندک زمانی حصار قاشین را مستخر کرده با زمین هموار ساخت و در اثنای این اوقات هر که ایل میشد از شدت و زحمت بفراغت و نعمت میرسید و هر که نمرود و سرکشی میکرد او را با قوم و تبع

داشت و چنگیز خان میخواست که ایشانرا زنده بدست آرد میسر نمیشد و چنگیز خان از جان بازی ایشان دست تحیر بدندان تعجب نهاده میگفت هر کرا نوکران چنین پسندیده و یاران برگزیده باشد از حوادث زمان در امان ماند و چون شبهنگام که رایت عباسیان افراشته شد علم دولت نایهان نگوینسار گشت و بیشتر لشکر تایانگک خان خسته تیر تقدیر شدند و بقیه لشکر روی بگریز آورده در صحراها متفرق گشتند و تایانگک خان بهشت بسیار از آن کوه فرود آمده بطرف بیرون رفت اما در همان چند روز با آن زخمها در گذشت و نعمت والوس بزحمت جمع کرده را بحسرت بگذاشت و پسرش کوشلوک گریخته پیش عم خویش بویروق خان رفت و بعد از این فتح مبین قبایل دربان و تاتار و قتیقین و سالجوت چون مهربی نداشتند بایلی در آمده کمر انقیاد بر میان بستند و قوم مرکیت بواسطه بی طالعی از مطاوعت و متابعت چنگیز خان استنکاف نمودند و در اثنای این حالات نوکران جاموقه خدمتشرا گرفته و مقید ساخته پیش چنگیز خان آوردند و این پادشاه کاردان با خود گفت که چون این قوم با حاکم خود وفانمودند بیگانگانرا از ایشان ایمن نباید بود لا جرم اکثر آنجماعت را بیاسا رسانیده با جاموقه خطابههای عینف کرد و عاقبت اورا ببرادرزاده خویش سپرد تا اعضایش از هم جدا ساخت و جاموقه در آن حالات هیچ قلق و اضطراب ننمود و گفت در خاطر چنان بود که اگر توفیق رفیق شود و سعادت مساعدت نماید شمارا پاره پاره سازم اکنون چون دولت شمارا یاری کرد هیچ توقف مکنید و مرا پاره پاره سازید و بدل جمع مفاصل خودرا بایشان مینمود و جلادان بکار خود اشتغال

ساعت بیدار رفته با خصم در آویزد از کثرت جراحات و الم آن قوت قیام نداشت قوری سوماجو از روی کستاخی با آواز بلند گفت ای تاپانگ خان تا کی مانند زنان در پای این کمر گریزیم آخر برخیز تا یکی گرد نبرد انگیزیم و با خصمان قوی بر آویزیم و بستیزیم خان از این کلمات غیرت انگیز حمیت آمیز منفعل و متاثر نشد باز گفت ای تاپانگ خان خائونان تو خود را بجایمهای ملون آراسته اند و بزیور و حلی خویشان را موشح و مزین گردانیده خصوصاً کرباسو که زمین اردورا بفروشات قیمتی مانند نگارخانه چین ساخته است و منتظر مقدم همایون تومی باشد و می گوید، بیت، ایفجا می و سبزه زار و شاهد همه هست، برخیز و بیا هان که تودر می یابی، از این سخن نیز در اهتزاز نیامد و از جای خود نجیبید، قوری با امرا و نوگران گفت که گر او را در تن طاقت و از جان رمقی مانده بودی از این طعنهای زهر آلود حرکتی کردی بیچاره از تنند باد قهر چنگیز خانی نه چنان از مرکب مراد افتاده که دیگر پایش برکاب مرام و دستش بعنان زندگانی و کامرانی رسد امرا چون از حیات او نومید گشتند با یکدیگر گفتند، بیت، مرد مرده بزیر سنگ اندر، یه که زنده بزیر ننگ اندر، اکنون پیش از آنکه مرک و لی نعمت خود مشاهده کنیم و مارا اسیر و دستگیر کنند از این کمر فرود آییم و بر مقاومت دشمن مبادرت نماییم و در وفائی پادشاه خویش جان شیرین بسپاریم و شاید که چون مرک نوگران خود بیند از این قلّه کوه فرود آید این سخن گفتند و روی برزگاه نهادند و با مخالفان بقدر طاقت بر آویختند و از اول آفتاب تا آن زمان که خورشید عالم افروز روی بدریای مغرب نهاد آتش حرب اشتعال

از سوآن حدیث در گذشت و با لشکری بعدد رمل و فمل استقبال نمود
و چنگیز خان بخود بر یاسامیشی سپاه اقبال کرده قول را ببرادر خویش
قسار یا به پسر خود جوجی علی اختلاف القولین سپرد و چون برانغار
و جوانغار لشکر چنگیز خان آراسته شد جاموقه که مهیج آن همه فستها او
بود صورت آراسته کی قلب و جناح میبند و میسرده دیده با ملازمان خویش
گفت که ای نوکران شایسته وای یاران بایسته شمارا معلوم شد که ترتیب
و یاسامیشی بموجبین نوعی دیگر است و بآن می نماید که یک نفس
از میان ما جان بکران نخواهد برد نایمان پوست و پاچه گاو و بز
بدیگران نمیکذارند و در موافقت و مصادقت ایشان چندین فایده بها عائد
نخواهد شد اکنون سر خویش باید گرفت و راه گریز در پیش این سخن
گفت و از معرکه عنان بر تافت فی الجمله چون صفوف جانبین بهم پیوسته
شد و عنان مبارزان درهم بسته آمد دهان اجل بر امل خندان شد و چشم
جهان بین بر خون نازنینان گریان گشت چنگیز خان مانند شیر زیان
و پیل دمان بر اطراف و جوانب حمله می کرد و مبارز می انداخت از
طلوع خورشید تا بوقت غروب تنور کارزار گرم بود و خلقی نا محدود و جمعی
نا محدود در عرصه بلا و ورطه عنا افتادند و عاقبت لشکر انبوه نایمان از
ستیز و آویز بستوه آمدند و روی بر تافته پشت بدشمن دادند و در اثنای دار
و گیر و زخم تیرو ضرب شمشیر تپانگ خان جراحات یافته فرار برقرار
اختیار نمود و بکمری تند بلند پناه برد و از صعوبت درد و الم جراحها از
پای در آمد قوری سوماجو و چند نفر دیگر از امرا و نواب خواستند که او را
بار دیگر بجانب معرکه آورند چندانکه مبالغه نمودند تا بر خیزد و یک

تا حدود رود خانه التای رفتند و در آن جا خبر یافتند که جماعتی انبوه و طایفه با شکوه پیش تایانگک پادشاه نایمان بقصد واستیصال چنگیز خان مجتمع و متشهر گشته اند و از آن جمله پادشاه مرکیت و حاکم کرایت و مقدم اویرات با قوم خود و جاموقه فرمان ده حاجرات و غیرهم در ظل وایت او پناه برده اند و ایشان صورت واقعه را بسع چنگیز خان رسانیدند و در این اثنا آسی از میان لشکر چنگیز رمیده بهمان نایمان در آمد بعضی از امرا با تایانگک خان گفتند که اسپان مغول لاغر اند و الاغان ما فربه تایانگک گفت چون حال برین منوال است صواب چنان می نماید که ما چند منزل باز پس نشینیم و مغولان اگر در عقب ما بیایند بواسطه آنکه چهارپایان ایشان ضعیفتر شوند از هم فرو باشند و بر تقدیری که بالکل مندفع نکردند ما در آن حال از سر استظهار تمام پای مقاومت بیفشاریم و دشمنانرا دست بردی نماییم که تا دامن آخر الزمان از آن باز گویند، بیت، اگر چند تدبیر او راست بود، ولی آنچه تقدیر میخواست بود، تبیین این مقال آنکه تایانگک خان امیری داشت که بوفور حشمت از سایر امرا او متفرد و ممتاز بود و آن امیر را قوری سوموچو می گفتند و از بدایت ایام کودکی تا آن غایت ملازمت وی مینمود و بغایت کستاخ بود در آن زمان که تایانگک خان این رای زد خدمتش با او گفت که پدرت اینانچ خان مدت العمر پشت خویش و کفل اسب بهیچ دشمن نمود ترا میل عشرت خواتین از اقدام بر جنک و ابقاء نام و ننگ باز میدارد، بیت، ترا دل بخاتون گراید همی، ز تو بوی مردی نیاید همی، ازین سخن نایره غضب تایانگک خان اشتعال یافته

خان برسالت فرستاده از صورت استمداد تایانگ خان اعلام داد و بعد از آن بالوس خود بدو پیوست و چون صورت عداوت تایانگ خان بر آئینه صبر چنگیز خان جلوه گر آمد در آن بیاب با فرزندانش و امرا مشورت نمود بعضی گفتند که اسپان ما لاغراند اگر چهار پایانرا فربه کنیم و بعد از آن بجنک دشمنان پردازیم از صواب دور نمی نباید او تچو کین نویان عم چنگیز خان بدان رضا نداد و گفت لاغری دواب بهانه تقاعد و تکاسل است اگر چهار پایان شما قوت رفتار ندارند اسپان من یراق اند و در سرعت سیر همچنان برق و تلی بُراق، در بعضی از تواریخ مسطور است که چون چنگیز خان در باب جنک تایانگ خان با اولاد و اعیان مملکت مشاورت کرد قراجار نویان گفت که، بست، در جنک اگر شه بود پیش دست، یقین دان که بر دشمن افتد شکست، چو سرسبزیت داد بزدان پاک، ترا از سپاهی دشمن چه پاک، یکی تن که با او بود گردگار، نباید که اندیشد از صد هزار، چو گفت قراجار نویان شنید، پسندید و او نیز آن رای دید،

ذکر محاربه تایانگ خان و چنگیز خان

در منتصف جمادی الثانی سنه ستمایه موافق سچقان ییل چنگیز خان با سپاهی جلادت شعار شجاعت آثار روی بحرب تایانگ خان نهاد و بهر غزار کلیکی چند روز خیمه اقامت نصب فرمود و در آخر فصل خریف هم از آن موضع قوبلا نویان و حبه نوپانرا به تنقلای روانه کردانید و ایشان

ذکر جلوس چنگیز خان بر تخت سلطنت وجهانبانی و مطیع و منقاد ساختن او ایل و الوس مغولستان

چنگیز خان بعد از این فتح نامدار بیشتر اقوام مغول را در تخت فرمانبرداری کشیده در موضع نایهان کره بر سریر خانی نشست و جلوس او هم در آن سال بود که اونگ خان را از خان و مان آواره کرد، بیت، در آن سال بر تخت شاهی نشست، بتوفیق و لطف آهی نشست، او را فرصت شاهی انگاه بود، که سالش یکی کم ز پنجاه بود، و چون حاکم نایهان تایانگک شنید که چنگیز خان اونگ خان را منهزم گردانیده است و بر مملکت او استیلا یافته و اکثر قبایل مغول کمر مطاوعت او بر میان بسته اند اندیشناک شد و همگی همت بر دفع او مقصود گردانید و ایلچی پیش الاقوش تنکین پادشاه ایکت فرستاده پیغام داد که در این حدود متغلبی ظاهر گشته اونگ خان را مقهور ساخته خیالات دیگر در سر دارد و تو خود میدانی که کنجایش دو پادشاه در یک مقام و دو تیغ در یک نیام و دو جان در یک بدن و دو جسم در یک محل از قبیل محالاتست، بیت، کنون گر الاقوش یاری کند، تموجین کجا شهر یاری کند، نباید مدد داشت از من دریغ، که من خود کنم چاره او بتیغ، الاقوش خانی خردمند بیدار دل بود و از طریق فراست بخاطرش میرسید که اختر بخت چنگیز خان روی باوج عزت دارد و صاحب طالع تایانگک خان متوجه حطیص مذلتست لا جرم یکی از مقربان خود را نزدیک چنگیز

ام که چون جان درخور است این همه جور و جفا و بلا و عذاب و آوارگی
 و بیچارگی و شهادت اعدا و نکایت اضرار از برای این روی آماسیده یعنی
 سنکون بمن میرسد و بعد از طی فراسخ و مغاور بمملکت تایانک خان
 افتاد و بعضی از امرای تایانک خان بنا بر عداوت دیرینه سرش از تن
 جدا کرده پیش خان بردند و تایانک خان از امرای باز خواست بلیغ
 نموده گفت سزاوار نبود که پادشاهی چنین معظم بتیغ شما کشته شود اورا می
 بایست زند نزد من آوردن انگاه فرمود تا آن سردر زر و نقره گرفتند
 و ندانست که سر بریده چه در طشت زرین و چه بر روی زمین روزی
 تایانک خان بر سبیل استهزا با آن سر خطاب کرد که تا بکی مهر سکوت
 و بند صوت بدهن نهی آخر از برای دفع چشم بد سخنی بگویی و این
 سر دوسه بار زبان از دهان بیرون آورد امرای تایانک خان این معنی را
 بفال بد داشته گفتند که دولت پادشاه ما نیز بانقض رسیده است
 و باندک مدتی بر مملکت او چنگیز خان استیلا یافته فال آن طایفه
 راست شد چنانچه عنقریب این قضیه سمع گذارش خواهد یافت
 و بالجملة سنکون از حدود ولایت تایانک خان گریخته بجانب تبت رفت
 و از آنجا نیز فرار نموده بکاشغرشافت و یکی از سرداران آن دیار اورا گرفته
 بقتل رسانید، بیت، کجا آنکه بر سود تاجش بابر، کجا آنکه بودی
 شکارش هزبر، نهالی همه خاک کردند و خشت، خنک آنکه جز تخم
 نیکی نکشت، و این وقایع در شهر سنه تسع و تسعين و خمسایه موافق
 تسکیزیل اتفاق افتاد،

ایام پیشین بر ذمه دولتش ثابت کرده بود بیاد او داد و اونگ خان اگر چه
 به صالحه مایل بود اما پسرش سنکون که در بعضی از تواریخ دوفام وی
 بجای نون ثانی میم دیده شده از صلح سر باز زد و گفت که میان ما
 و تورجین بغیر از شمشیر چیزی نیست و چند نوبت ایماچیان از جانبین
 آمد شد نمودند اما مهم مصالحه بجائی نرسید و در نوبت آخر چنگیز خان
 کسی خود را بایلچی اونگ خان روان ساخته خویشان با جمعی از بهادران
 شیر افکن و دلاوران پیل تن متوجه یورت دشمن شد و چون اونگ خان
 از وصول او آگاه شد بترتیب لشکر قیام نموده قول جوانغار و برانغار بر آراست
 از صهییل اسپان و نعره سواران فلک پنبه در گوش کرد و از کثرت تیر و سنان
 فصای هوا حکم نیستان گرفت، بیت، بر آمد یکی باد و گرد کبود، زمین
 ز آسمان هیچ پیدا نبود، ز زخم سنان و ز باران تیر، زمین شد زخون چون
 یکی آبگیر، تو گفستی زمین کوه خنکی شدست، ز گرد آسمان روی زنگی
 شدست، پسر بی پدر شد پدر بی پسر، چنین آمد از چرخ گردان بسر،
 و در اثنای دار و گیر و کز و فر سواران بارگیر اونگ خان از زخم تیر قواچار
 نوپان بسر در آمد و خدمتش بر اسب دیگر سوار شده با پسرش سنکون
 و معدودی چند روی بگریز نهاد و لشکر و الوس و گله و رمه و نقود و اجناس
 فراوان بدست لشکر مغول افتاد و چون دولت اونگ خان منقضى شده
 بود آن همه مردان مرده و آلات نمود دستگیری او نکرد، بیت، سپه داشت
 سالار ترکان بسی، ولی با فلک بر نیاید کسی، گویند که اونگ خان در
 ان فرار بر ملک و سلطنت خود نوحه میکرد و میگفت از کسی جدا شده ام
 که از جان گزیر است و از صحبت او نه و از شخصی مفارقت اختیار کرده

موضع کوچ کرد و در سرحد ختای بر لب رودی که در دامن کوهی واقع است فرود آمد، بیت، بحد ختایست آن کوه ورود، چو جای نزه دید آمد فرود، و در آن موضع بعرض لشکر فرمان داده چهار هزار و ششصد نفر بشمار آمدند و بعد از چند روز از آن مرحله رحلت کرده بجائی که آنرا ناور می گفتند نزول کرد و در خلال این احوال ایلچی بقوم و قبیله قنقرات فرستاد معلم با آنکه مادر ایام سالف و زمان سابق با یکدیگر اند اقودا بودیم (۱) اگر از طریق جدال و عناد منحرف شوید و بدل راست موافقت نیابید و دوستی بردشمنی اختیار کنید و ایل و منقاد شوید از باس و سطوت ما خلاص یابید بلکه بهرائب بلند و مناصب ارجمند رسید و چون ایشانرا سعادت مساعد و بخت موافق و اقبال یار و قرین بود بی تسویف بایلی در آمدند و بشرایط خدمت و کوچ دادن قیام نمودند،

ذکر تردد و آمد شد ایلچیان اونگ خان و چنگیز خان
و محاربه ایشان بتقدیر مهیمن بیچون و نهایت
حال اونگ خان و پسرش سنکون

چون چنگیز خان بهعاونت و مطاوعت بعضی از قبایل مغول مستظهر گشت ایلچی نزد اونگ خان فرستاده از وعد و وعید سخن راند و حقوقی که در

(۱) Ce mot ne se trouve dans aucun dictionnaire persan, turk ou mongol; mais il paraît devoir signifier ami ou allié. (Note de l'éditeur).

و آن چشمه بود شور و با وجود شوری آب اندک داشت و مردم بیت
بسختی زگل می فشردند آب، نه در چشمه آب و نه در چشم خواب،
و چنگیز خان آن جمع را که با او در آن سختی موافقت نهوده بودند
سیورغامیشی فرمود و نام آن وفاداران را در دفتر ثبت کرده راه و رسم
هر یک مقرر فرمود و آن دو کودک را که خبر قصد اونگ خان با او
رسانیده بودند ترخان کردانید و ترخان آن کسرا گویند که از جمیع
تکالیف دیوانی معاف و مسلم باشد و آنچه از غنایم در معارک بدست
آواشتند بروی مقرر دارند و هرگاه که خواهند دربارگاه پادشاه بی اذن
و رخصت در آیند و تا نه گناه از ایشان صدور نیابد پرسش ننمایند
و فرمود که نه بطن از اولاد و احفاد آن دو شخص از تکلیفات این باشند،
بیت، خردمند و نیک اختر آن دو پسر، که دادند از مکر دشمن خبر،
چنین داد فرمان که تانه نژاد، هر انکس که از نسل ایشان بزاد، گنه
شان ببخشند ابنای ما، کزین پس نشینند بر جای ما، و ترخانیان که
تا اکنون در ولایت ما ورا النهر و خراسانند از نسل ایشانند و در زمان
سلطنت معین الدین و الدین شاه رخ سلطان انار الله برهانه از آن
طایفه مردمان صاحب وجود در دار السلطنت هرات حمیت عن الافات
بسیار بودند و بعضی از آن جماعت هم در آن ایام و بسیری از ایشان
بعد از وفات ابو القاسم بابر میرزا بسرحد عدم و فنا رسیدند و حالا
معدودی چند مانده اند که فی الحقیقت در عدد و شماری نیستند فی
الجمله چنگیز خان ملازمانرا بیرلیغ و پایزه سرافراز کردانیده چند روزی
بر سر چشمه بالگونه رحل اقامت انداخت انگاه طبل رحیل کوفته از آن

کرده خیمها بر جای بگذارشتند و بدامن کوهی رفته انتظار میکشیدند که
 لطیفه از غیب روی نماید تا جنان از آن مهلکه بیرون روند، بیت،
 توجین چو شاه جهان خواست شد، ز بختش همه کارها راست شد،
 سپاه را توجین لشکرپناه، بجای دیگر برد از آن جایگاه، بدیدار کرد از
 پی آن گروه، خجسته پناهی بدامان کوه، اونگ خان در همان شب با
 سپاهی بیگران بمخیم چنگیز خان رسید و آتش افروخته بسیار دید
 ، بیت، بفرمود تا تیرباران کنند، هوارا چو ابر بهاران کنند، و چون
 آواز مردم نشیدند بخیهها در آمدند و هیچ کسرا ندیده از یکدیگر خجل
 شدند و عاقبت از عقب چنگیز خان روان گشتند و چون قراولان
 چنگیز خان از وصول مخالفان اعلام دادند از قلت سپاه خویش و کثرت
 لشکر دشمن اندیشناک شد و باستضواب قویولدار نویان فرمان داد تا
 رایت نصرت آیت را بر بالای پشته که در پس پشت اعدا بود نصب
 کردند و جوانان هر دو لشکر دست بتیر و تیغ بردند و چنگیز خان
 کوششهای مردانه نمود فدای وار خود را گاه بریمین و گاه بر یسار می زد
 و سکون زخمیدار شده بسیاری از قوم کرایت بقتل آمدند و اونگ خان
 با خواص و مقربان پای ثبات افشوده چون شب نزدیک شد فرود
 آمدند و چنگیز خان از معرکه عنان بر تافته بسر چشمه بالچونه شتافت
 و چون چنگیز خان باز گشت اکثر لشکر او از ملازمت تخلف نمودند
 ببهانه آن که وی یاساق و یوسون از نو احداث میکند و رسوم او
 مخالف عادات اهل ختایست و مارا طاقت تکفل آن همه نیست
 و چنگیز خان با اندک نفری چند روز در سر چشمه بالچونه توقف نمود

نفس چنگیز خان از سمت این هجنت خالی است و طبیعت او از
 وضعت این عیب عاری و در این اثنا سنکون و لشکرش با سپاه چنگیز خان
 چون روشن و شیر در هم آمیختند و در هر یورتی که چنگیز خان فرو می
 آمد سنکون نیز در آن منزل نزول می کرد و می اندیشید که بهنگام
 فرصت دست بردی نماید اما چون باری سبحانه و تعالی در نزول
 بلایا و حلول رزایا حافظ و معین چنگیز خان بود صورت عداوت و قصد
 دشمنان در آئینه ضمیر او پرتو انداخت تا در حلول و رکوب از ایشان
 تحالف نمود و در وقت نزول یورتی اختیار کردی که میان آن و لشکرگاه
 سنکون مسافتی بعید بودی و در دل سنکون خوف و هراس و سطوت
 و لباس چنگیز خان بنوعی جای گرفته بود که شب و روز آرام نمی یافت
 و از خبث نفس بار دیگر به پدر پیغام داد، بیت، ز پور پیسوکا بر اندیشه
 باش، در اندیشه آن جفا پیشه باش، که گز چاره آن نسزی تو رود،
 بر آرد ازین دودمان تو دود، بترسید ازین گفته اونگ خان، بگردید
 از بیم زنگ آذر خان، و بعد از تقدیم مشورت اونگ خان بر
 گرفتن چنگیز خان خاطر قرار داده عزم آن کرد که سحرگاه سی که چشم
 خلایق بر پستر استراحت غنوده باشد او را اسیر و دستگیر کرده از
 میان بر گیرند و یکی از امرا صورت واقعه را در خلوتی پیش خاتون خود
 تقریر می کرد و در آن زمان دو کودک از گله شیر آورده بودند و ایشانرا
 قشلیق و بادای یا باتای میگفتند از بیرون خرگاه این سخن را شنوده
 متوجه اردوی چنگیز خان گشتند و کماهی حالات را بسمع او رسانیده
 چنگیز خان از استماع این خبر ملول گشت و با قراجار نویان جانقی

و خان بنده و وثوق و اعتمادی که بجانب چنگیز خان داشت همچنان
سخنان اعدا را مسخوم نداشت و چون تیر تدبیر ایشان بر هدف مراد
نیامد جاموقه که طبیعتش بر غدر و افشال و مکر و ادیال مجبول و مقطوع
بود هر خلوتی با سنکون پسر اونگ خان گفت که تهموجین قوت گرفته
است و خاطر بر قلع و قمع دودمان شما قرار داده چه با تایانک خان محبت
می ورزد و از وی پیوسته اسب داد می نماید و می خواهد که تمام حکومت
از قبضه قدرت شما بیرون کند، و جمعی از اقربا و بنی اعیان چنگیز
خان را فریفت تا نزد سنکون بر صدق قول او گواهی دادند سنکون
که جوانی ساده دل بود و بتجربه روزگار محترّب و بهندب نگشته این
کلمات را باور کرد و پیش پدر کسان فرستاده کیفیت حال باز نمود
و گفت صواب چنان می نماید که پیش از تشدید مبانی مصادقت
تایانک خان و تهموجین بتدارک و نلافی این قضیه فامر صمیمه اشتغال
نماییم و در دفع شر این دو خصم حیره نساعی مشکوره بتقدیم
رسانیده ایشانرا از میان برگیریم، بیت از هر که دلت گرانه گیرد، او را
سیک از میانه بردار، اونگ خانرا این معنی از چنگیز خان بعینه
و بدیع بنمود و خبر پسر را بر نیمت و سعادت جاموقه حمل فرموده
از آن سخنان اعراض کرد و سنکون باز پیغام فرستاد که بر ذمه خردمند
حزم و احتیاط در امور از واجبات است و از کار دشمن و دوست
صورت تغافل و اهمال جایز نتوان داشت و افراسیاب گفته است که هر
که جوشن حزم در پوشید از تیر باران نوایب و حوادث ایمن و آسوده گشت
و اونگ خان بدستور معهود بکلمات واهی پسر خود ملافت نشد و گفت

نیرنگ ساز، سپاهی که با جویریق نامدار، در آن جنگ و پیکار بودند
یار، ز تاریکی و باد و برف و دمه، سرآسمه گشتند و حیران همه، رسیدند
ان قوم خشم خدای، ز سرما بیفسردشان دست و پای، تپه گشت بسیار
کس ز آن گروه، بسی گمراه افتاد از تیغ و کوه، بکوهی که بد موضع کار
زار، بد اندیشا شد چنین روزگار، هر ان کس که بد زنده مانده بجای،
برفتند سرگشته و بی نوای، نکرده کسی جنگ بگر بختند، از
ایشان دو با هم نیاو بختند،

ذکر سبب مخالفت چنگیز خان با اونگ خان
و ظفر یافتن بر وی بحکم ملک مئان

چنگیز خان مدت هشت سال در ملازمت اونگ خان بسر برده خدمات
پسندیده بجای آورد و چون اونگ خان رای و رویت و فرو و مهمانست
چنگیز خان را در تنظیم امور ملک و دفع اعدای بکرات و مراتب مشاذه
کرد در اکرام و احترام او افزود و در رفع منزلت او بدرتبه اهتمام نمود که
محبود امرا و ارکان دولت گشت و حامدان در استیصال او سعیها
پیوستند و اندیشهها کردند ازان جمله جاموقه که مهر حاجرات بود و بنا
چنگیز خان کینه دیرینه داشت باتفاق طایفه از حساد و اصداد که میان
نور و جرم خورشید تفرقه می افکندند شبایک مکر و کید بر مهر انتهاز
فرصت انداختند و حبایل غدر بر تقبیح صورت حال او ساختند و در
اوقات خلوات حدیث استیلاء و استعلاء او را بسمع اونگ خان رسانیدند

مشاهده نمودند بر جنگ و پیکار ایشان عهد و بیعت بستند بیت بخوردند سوگند بر دین خویش، کردند عهدی باقیین خویش، واسب و گاو و قوچ و سگ آورده کشتند و گفتند که اگر ما خلاف میثاق و پیمان خویش کنیم همچنین کشته شویم و عقیده ایشان آن بود که ازین عظیمتر سوگندی نمیتواند بود که، باشد و چون اونگ خان و چنگیز خان ازین قضیه خبر یافتند لشکری قیامت اثر ترتیب داده از مقام خود در حرکت آمدند و مخالفان نیز روی با ایشان نهاده در محل بیورناور بیکدیگر رسیدند از گرد سم اسپان روز روشن تیرگی پذیرفت و از لعلان خنجر و شمشیر عالم ظلهانی از سر روشنائی یافت و بعد از کشت و کوشش فراوان اونگ خان و چنگیز خان غالب آمدند و دشمنانرا مقهور ساخته آنچه از باس و سطوت تیغ لشکر خونریز خلاصی یافتند کمر اطاعت بر میان بستند و بعد از این فتح نامدار بویروق برادر تایانگ خان حاکم نایمان بنابر عداوت دیرینه بتهیه اسباب محاربات اشتغال نموده روی با اونگ خان و چنگیز خان نهاد و چون قرب فشین دست داد بویروق فرمان داد تا جده چیان بکار خویش مشغول شدند و در مقدمه ظفرنامه بیان این قضیه مذکور است که بیت، چو بدخواه غافل ز تقدیر بود، همه کار او مکر و تزویر بود، بدان گونه نیرنگها ساختند، که سنگی بآب اندر انداختند، که خاصیت آنست برف و دمه، مگر لشکر شه ببرد همه، پدید آمد از مکرشان باد و برف، شد از برف صحرا چو دریای ژرف، ولیکن همان کس که مکار بود، بفعل بد خود گرفتار بود، که سرما و برف و دمه گشت باز، بر آنها که بودند

دید که خویش و بیگانه با او در مقام منازعت و مخاصمت آمدند بواسطه قرب جواری که با اونک خان داشت متوجه یورت او گشت و قراجار نویان بن سوغرجیچن در این سفر با وی موافقت نمود و بنابر دوستی قدیم که میان پیسوکا بهادر و اونک خان بود اونک خان بچشم اعزاز و احترام در وی نگریست و بوصول او اظهار مسرت و ارباب کرده مراسم تفقد و دلجوئی بجای آورد و چندان پرسش و نوازش نمود که مزیدی بران متصور نبود و اونک خان بشوکت و ابهت و کثرت حشم و بسطت مملکت از خاندان ممالک ترکستان ممتاز و مستثنی بود و خان ختای با او محبت و مصادقت می ورزید بیت ازوکس در آن عهد برتر نبود، کسی را چنان گنج و لشکر نبود، و چون چنگیز خان بهلازمت اونک خان مشغول شد بواسطه عقل و کیاست و رای و رؤیت و لطف و کفایت و حسن کرداری که نزد پادشاهان ذوی الاقتدار مطبوع و مستحسن نماید مهم او یوما فیوما در ترقی و تزايد بود تا بهرتبه رسید که او را فرزند خواند و در جزئیات و کلیات ملکی بی مشورت و استصواب او دخل نمیکرد و چنگیز خان نیز در اتحاد و یکجبهتی اونک خان مساعی مشکوره بجای آورده با مخالفان او محاربات کرد از آن جمله با برادر اونک خان که در مقام مخالفت بود دست در کمر زده ظفر یافت و با نور تکیس و توقتابیکی حاکم قوم مرکیت که دم از طغیان و عصیان خان میزدند در میدان جدال و قتال رفته غالب آمد و چون قبایل و اقوام تابجوت و سالجوت و قنقراوت و جلاپور و غیرهم تسلط چنگیز خان و دولتخواهی او را نسبت با اونک خان

ذکر احوال چنگیزخان برسیل اجمال تارسیدن او برتبه استبداد و مرتبه استقلال

در زمان پیسوکا بهادر و مبادی حال چنگیزخان اقوام مغول و تاتار
مطیع و منقاد یک پادشاه نبودند بلکه هر یک قبیله یا دو قبیله حاکمی
علی حده داشتند و پیوسته میان ایشان راه منازعت کشاده بود و تیغ
مخالفت کشیده و چنگیزخان از پدر در سیزده سالگی مانده جمعی که
در کانون ضمیر ایشان نایره بغض و حسد مشتعل بود طریق مخاصمت
پیروان گرفتند تا قوم برلاس نیز که از نسل ایردمچی بودند
با مخالفان چنگیزخان موافقت نمودند و خدمتش از سن طفولیت
تا به مقام رجولیت رسید زحمتهای و مشقتها کشید و در ورطه های هائل افتاده
چند نوبت مقید و محبوس گشت چنانچه در تنواریخ مغول مشروح
و مسطور است و چون اراده ازل متعلق بان شده بود که صفت جلالی
ظهور یابد و چندین تومان خلائق در هر بلده از بلاد ممالک کفر و اسلام
بتبع سیاست او کشته شوند و سلاطین آفاق را مقهور سازد و بدولتهای
عظیم رسد و اولاد و احفاد نامدارش مدتهای مدید بجهانگیری و کشور
کشانی اشتغال نمایند از ان مهلکه خلاص یافت و با قوم جاموقه
و قبایل تاجیوت و قنقرات و جلایر و غیرهم کارزار بسیار کرد و تمامت
اقوام مغول در قلع و قمع او با یکدیگر متفق شدند و چون چنگیزخان

چون بر پهلوی خفتی کهانی از زیر پهلوی او بیرون رفتی چنانکه مماس
 اونشدهی در جمله وقایع و محاربات با تموجین موافقت و موافقت نمودی
 و چون پیسوکا بهادر در سنه اثنی و ستین و خمسایه در گذشت تموجین
 سیزده ساله بود سوگر جیجین که امور ملک و ملت منوط و مربوط برای ورویت
 او بود هم در آن چند روز ازین مرحله فانی رحلت کرد قوم نیروی که طوعاً
 او کردها مطیع و منقاد پیسوکا بهادر بودند از تموجین روی گردان شده در
 زمره قوم تابجوت منخرط گشتند، بیت، سپاه پسوکی همه خیل خلیل،
 باقوام تابجوت کردند میل، گویند که در آن آوان تموجین شبی بخواب
 دید که دستهای او دراز شدی و بهر دست خود شمشیری داشتی که سربکی
 از آن دوشمشیر بمشرق متصل بودی و سر دیگر بمغرب چون بامداد شدی
 تموجین صورت واقعه را با مادر خود در میان نهاد و مادرش زنی عاقله
 دایه بود گفت که تو بر شرق و غرب عالم مستولی شوی و اثر تیغ تو بمغرب
 و مشرق رسد و چنانچه آن عورت گفته بود باری سبحانه و تعالی مجموع
 خلایق از اقارب و اجانب و ترک و تازی و دور و نزدیک مامور
 امر و محکوم حکم او گردانید و خصمان با قوت و شوکت را که هر یک
 دعوی انا و لا غیر می کردند مغلوب و مقهور او ساخت چنانچه
 در ضمن قضایای او که درین اوراق بر سبیل اجمال و تفصیل
 هست گذارش می یابد بوضوح خواهد پیوست انشاء الله وحده
 العزیز

مشت داشت و آن معنی نزد عقلا دلیل آن بود که بر سفک دما دلیر باشد
و بمکن که خون ریختنش بهرتبه رسد که در ایام دولت و زمان حکومت
او بهرام خون آشام از بیم جان بزیمر چادر ناهید خزد و مضمون
کریه که من یفسد فیها ویسفک الدما بظهور پیوندد و زمان ولادتش
عشرین ذی قعدة سنه تسع و اربعین و خمس مائه بود موافق تنگور
ییل و چون طالعش میزان بود که برج بادبست و سبعة سیاره
در آن برج بودند لاجرم در ایام حکومتش باد بی نیازی
دروزدن آمده نفس چندین هزار هزار خلایق را در ما و راه النهر و خراسان
و عراق و غیر ذلک بفرمان او منقطع گشت چنانچه عنقریب شمه از آن
درین اوراق هست گذارش خواهد یافت انشاء الله تعالی ، و روایتی دیگر
آنکه در سالی که چنگیز خان سردار ایل والوس خود شد سبعة سیاره در برج
میزان مجتمع بودند و الاول هو الاصح ، و چون در سال تولد چنگیز خان زمان
حکومت تموجین حاکم تاتار بانتهای رسیده بود پیسوکا بهادر اورا تموجین نام
نهاد ، بیت ، چو آن سال زاد آن نجسته پسر ، که آمد زمان تموجین پسر ،
بفالش فکوا آمد وزین سبب ، نهاد آن پسر را تموجین لقب ، چون پیسوکا
بهادر را از مادر تموجین سه پسر دیگر بود یکی از انها را جوجی قسار
میگفتند و معنی قسار سبع است و آن پسر از غایت بهادری و دلوری
ملقب باین لقب شد آورده اند که تنها بچنک شیر زیان و پیل دمان
رفتی مبارزان جسیم ضخیم در دست او مانند صعوه ضعیف در چنگال باز
قوی عاجز و مضطر بودندی سینه کشاده داشت و میان باریک و تنک ،
بیت ، میان تنک چو شیر و باز و سطر ، بچنگال او پشه بودی هزیر ،

اطراف و انحاء هر ولایت و مملکت مشتهر گشت و در ایام حکومت وی
 ابردمحیی برلاس وفات یافته بیست و نه پسر یادگار گذاشت و اسن اولاد
 او را سوغر جیچن میگفتند که بوفور عقل و خرد و کمال پر دلی و دلوری از امثال
 و اقربان مستثنی و ممتاز بود و معنی جیچن عاقلست و چون پیسوکا بهادر
 مشارالیه را بصنوف کمالات آراسته یافت در اعزاز و احترام او مبالغه نموده
 منصب پدرش بروی مقرر داشت و امور مملکت و اشغال سلطنت را
 باستصواب او در سلک انتظام کشید و چون میان پیسوکا بهادر و تاتار
 عداوت قدیم بود بعد از تقدیم مشورت با سوغر جیچن با اجتماع عساکر
 منصور فرمان داد و لشکری فراوان در ظلّ رایت او مجتمع گشته با اتفاق
 یکدیگر بر سر تاتار تاخت کردند و بیاری ایزدی و مدد سهای بر
 انجیاعت غالب آمده آتش نهب و تاراج در منازل ایشان زدند و جمیع
 صامت و مناطق مخالفانرا بباد غارت داده در آن دیار دیوار نکذاشتند
 و دوسردار تاتار را که یکی را تموجین و دیگر برا قرا بوقا میگفتند اسیر و دستگیر
 کرده ببندهای گران مقید ساختند و چون پیسوکا بهادر بر دشمنان قوی
 ظفر یافت بشوکت و استظهار تمام متوجه دیلون یلدق شد،

ذکر ولادت پادشاه جهان ستان چنگیز خان

چون پیسوکا بهادر بموضع دیلون یلدق رسید خاتون وی الون ایکه که
 حامله بود در ان مقام وضع حمل نمود، بیت، بران پورت فرخنده خاتون بزاد،
 بچنگیز خان شاه فرخ نژاد، و آن مهمان نورسیده مقداری خون فسرده در

ذکر برتان خان

برتان بهادر بن قبل خان بخت جوان بر تخت مقدرت و توان پادشاهی
 تاج بخش و مهالک ستان بود، بیت، همسر اسبان و هم کف ابر، هم تن
 شیر و هم بنان هژبر، چون بر سریر دولت متمکن گشت در احیاء رسم
 و آیین پدر خویش قبل خان مساعی جمیله به تقدیم رسالید هیچکس را از
 شجعان و فرسان دران عهد و آوان قدرت و قوت آن نبود که باو دعوی
 میدان داری کند لا جرم لقب خانی او در افواه السنه بلفظ بهادری
 مبدل گشت و چون در زمان حکومت او قاجولی که عیش بود در زمرة
 اموات انتظام داشت برتان بهادر منصب اورا به پسرش ایردمچی
 ارزانی داشت و بعد از ان خدمتش را ایردمچی برلاس گشتند
 و او در سرداری و لشکر کشی بنوعی قیام نمود که نام قاجولی بهادر زنده
 گشت گویند که برتان بهادر را فرزندان بودند اما پیسوکا بهادر از ان
 میان بشجاعت و مردانگی و گیاست و فرزاندگی متفرد بود، بیت، اکثر
 جلد برتان یکی پور داشت، یکی بود کز بخت منشور داشت، پس از
 شاه برتان یزدان پرست، پیسوکا بهادر بشاهی نیشست،
 ذکر پیسوکا بهادر

بعد از فوت پدر با تفاق آقا و اینی بر تخت پادشاهی متمکن گشت و نام
 او بعد و داد در امصار و بلاد منتشر شد و او بصفه شجاعت و شهامت در

قدیم داشتند باو رسیدند و خدمتش را گرفته پیش التان خان بردند
و خان از غایت غیظ و خشم که پدرش ایاجیان ختای را کشته بود فرمود تا
اورا بخری چوبین دوخته هلاک ساختند،

ذکر قوبله خان

چون قبل خان خان و مال را وداع کرد قوبله خان بجای او بنشست
و تواجیان بهرام صولت را با قطار آفاق فرستاده لشکرها جمع آورد، بیت، چو
فارغ شد از لشکر آرستن، میان بست بر جنگ و کین خواستن، چنین گفت
مر لشکر خویش را، که تاکی گذارم بد اندیش را، ز شاه و سپاه ختای و تانار،
بر آورد خواهم بهردی دمار، که ایشان بکشتند یرقاق را، همان
همیقاشاه افاق را، اعیان مملکت و اشراف الیوس زانو زده بر
پادشاه آفرین کردند و قوبله خان بسخت موافق و طالع سعد
متوجه جانب ختای شد و التان نیز از قبایل و اقوام تانار و غیر ایشان لشکری
سنگین مرتب گردانیده از دار الملک خود بیرون آمد و چون هر دو فریق
بیکدیگر رسیدند آتش پیکار افروخته سرهای مبارزان مانند گوی در میدان
غلطیدن گرفت و عاقبت شامت خونهای ناحق شامل روزگار التان خان
شده از ضرب شمشیر و زخم تیر مغول روی گردان گشت و مال بیقیاس
از ان لشکرگاه بدست قوبله خان و سپاه او افتاد و مجموع اجناس و نقود التان
خانرا خیل مغول بیکدیگر تقسیم نموده خرم و شادمان به نازل خود مراجعت
نمودند و چون پیکت اجل در رسید قوبله خان براهی که آبا و اجداد او رفتند
بودند روان شد،

فرمود که من با اجازت خان بیرون آمده ام باز گشتن شکونی نمیدانم
 چون ایلمچی باز گشته حدیث امتناع قبل خان معروض داشت خان
 ختای در غضب شده جمعی را از عقب او فرستاد که طوعاً او کرهأً او را بنواز
 گردانند چون فرستادگان بقبل خان رسیدند ایشانرا فریب داده بخانه
 دوستی که در اثناء راه منزل داشت فرود آورد و نام آنشخص سالجوتی بود
 چون سالجوتی را معلوم شد که قبل خان میل آن دارد که بار دیگر بخدمت
 خان ختای رود از راه نصیحت با او گفت که من در معاودت تو خیری نمی
 بینم چه التافرا از تو غباری بر حاشیه صیبر نهشته و من اسبی دارم که در
 تک برباد و برق پیشی میکند صواب آنست که بران سوار شوی و ازین
 غرقاب هلاکت خود را بساحل نجات رسانی و قبل خان مخلص خودش دران
 منحصراً یافته و براسب دوست نیک اندیش خویش سوار شده راه فرار پیش
 گرفت فرستادگان چون از گریختن او خبر یافتند از برق سرعت سیر
 استعاره کرده روان گشتند و مقارن وصول قبل خان ایشان نیز برسیدند
 قبل خان فرمان داد تا آنجماعت را دلجوئی نموده در منزل مناسب فرود
 آوردند و بعد از کنگاج با قاچولی بهادر و اعیان الوس همه را بقتل رسانیده
 از معرض باس و سطوت التان خان ایمن گشت و بعد از چندگاه رنجور
 شده وفات یافت و از وی شش پسر ماند و مادر ایشان از قوم قنقرات
 بود و ان پسران همه عاقل و مردانه و پر دل و فرزانه بودند بزرگترین او کین
 یرواق میگفتند و دیگری قوبله خان نام داشت و دیگری بوتان بهادر
 و او کین یرواق هیأتی خوب و صورتی مرغوب داشت روزی در صحرا
 ودشت طواف میکرد که ناگاه جمعی از تاتار که با خاندان الانقوا عداوت

قوی را بشراب مسہوم ناچیز و معدوم میسازند قبل در مجلس بزم متوقم شد
 که مبادا که در خمر زهر تعبیه کرده باشند و چون چاره دیگر نداشت زمان
 زمان از مجلس بر میخواست و بکنار رودی که دران نزدیکی بود میرفت و سر
 بآب فرو برده و استفرغ کرده و آسایش نموده باز بمجلس التان خان می
 آمد و شراب میخورد و طعام تناول میفرمود و ختاییان از قوت مزاج قبل خان
 تعجبها مینمودند که چگونه کسی این همه شراب خورد و مست نشود و این
 همه طعام تناول کند و مہتلی نگردد تا روزی قبل خان سرخوش و طیب النفس
 درآمد و ریش التان خان را بکرفت و دشنام داد خواص و مقربان خواستند
 که بقبل خان تعرض کنند التان خان نگذاشت اما ازین حرکت مستانه
 او آزرده خاطر گشت و قبل چون هشیار شد از ان جرأت و جسارت اظهار
 قلق و اضطراب کرده از التان خان عذر خواهی نمود و التان پادشاهی
 زیرک و داهی بود تحمل و وقار شعار خود ساخته او را دلجوئی و رعایت
 بسیار نمود، بیت، چون التان خردمند و هشیار بود، فرو خورد خشم و تحمل
 نمود، ز خویشان بسیارش اندیشه کرد، نیکوکاری و مردمی پیشه کرد، ببخشید
 چندان ز رو گوهرش، که از حمل آن رنجید شد چاکرش، و التان خان بعد از
 چندگاه قبل خانرا تاج و کمر مرصع داده رخصت انصراف ارزانی داشت
 و چون او متوجه مملکت خویش گشت امرای ختای پیش خان خوبش
 بد کوئی قبل خان کرده گفتند که دشمنی چنین را یکان بدست افتاده بود
 بایستی که پادشاه خاطر همایون خود از وی فارغ ساختی، بیت، کرا
 دشمنی چون قبل خان بود، گرش زنده ماند پشیمان بود، و این سخن
 موافق مزاج خان افتاده ایلمچی فرستاد که باز گردد قبل خان در جواب

پادشاه سپردند و چون حکومت تومنه خان منقضی شد قبل خان بر تخت خانیت متمکن گشت و قاچولی بهادر با اودر مقام متابعت و موافقت آمد.

ذکر قبل خان

والی دولتمند و پادشاهی ارجمند و شهریاری کامران و جهانداری گردون توان بود، بیت، بهر کار کوچست نام آوری، دران کار دادش فلک یآوری، او جد سیوم چنگیز خان بود و مغول اورا النجیک خان گفتندی و معنی النجیک چنانچه صاحب ظفر نامه گفته رعیت پرور باشد و در بعضی از تواریخ مسطور است که مغول جد سیوم النجیک گویند والعلم عند الله تعالی، فی الجمله، بیت، بد او مهتر صنف نیرونیان، هم او شاه و سردار قوم قیان، چون آوازه عدل و صیت بهادری و اندازة شجاعت و دلاوری قبل خان بکوش التان خان پادشاه ختای رسید از رعب و هراس نجات و بپاس او بیقرار و آرام شده خواست که بهوایب بی گران و عطایای فراوان خاطر اورا بهوایب خود میلان دهد تا از جانبین قواعد محبت و مصادقت استحکام پذیرد لاجرم از طریق دوستی ایاسچی فرستاده خدمتش را پیش خود خواند و قبل خان برادر خود قاچولی بهادر را در مملکت قایم مقام خویش گذاشته ایجاباً ملتزمه بجانب ختای روان شد و چون بمقصد رسید التان شرایط اعزاز و اکرام و تعظیم و احترام بجای آورده از مروت و مردمی دقیقه مهمل نگذاشت و اورا بطعام لذیذ و شراب نبیذ هم کاسه و هم کاس خود کردانید و چون مشهور بود که ختاییان غدر و مکر را پیشه ساخته خصمان

او همچنان روشنی داشتند و قاجولی از خواب در آمده چون روز شد در خلوتی پیش پدر رفته صورت واقعدرا باز گفت و تومنه خان از استماع رویای پسر مبتهج و مسرور گشته قبل خانرا طلب داشت و فرمود که برادرش قاجولی بار دیگر خواب خودرا پیش او تقریر کند و بمقتضای کلمه ارباب الدول ملهمون بر خاطر تومنه خان تعبیر آن دو خواب خطور کرده گفت که رویای قاجولی دلالت میکند که از نسل قبل بترتیب سه شاهزاده بر سریر خانی متمکن گردند و از عقب این سه کس دیگر هم از احفاد او پادشاهی ظاهر گردد که اکثر ربع مسکون در تحت تصرف آورد و او را فرزندان شده اطراف و اکناف جهان بر ایشان قسمت کند و هر یک از ایشان حاکم مملکتی گرداند و چون آن پادشاه عظیم الشان طبل رحیل فرو کوبد مدتی مدید مملکت بر اولاد و احفاد او بهاند و از نسل قاجولی هفت کس پیدا شوند که تبعیت و واسط حکومت کنند و تعبیر آنکه در نوبت هشتم ستاره بزرگ طلوع کرد اینست که یکی از نسل او که در مرتبه هشتم باشد بکشور کشائی اشتغال نماید و بر اکثر معموره عالم استیلا یابد و حق سبحانه و تعالی او را فرزندان کرامت کند که هر یک از آنها مالک مملکتی گردند و چون تومنه خان تعبیر خواب قاجولی را که نسبت به قبل و خویششن دیده بود بر نهج مسطور بیان کرد برادران بحضور پدر بیعت کردند که سریر خانی به قبل خان مسلم باشد و قاجولی لشکر کش و شمشیر زن باشد و مقرر شد که اولاد خودرا بطناً بعد بطن وصیت کنند که همین طریقه مرعی دارند و عهد نامه دران باب بخط ایغوری قلمی کردند و برادران نامه های خودرا دران وثیقه ثبت فرمودند و تومنه خان نیز آل تمغاء خویش بران عهد نامه نهاد و ان صحیفه را در خزانه

باقاصی، مشرقین و جنبات خافقین رسید و در انزمان پادشاهی در بلاد
ترکستان با هیبت و عدت او نبود و حضرت واهب العطیات نه پسر با
فرهنگ ارجمند بوی ارزانی داشت هفت پسر از یک خاتون متولد شدند
و دو پسر دیگر که توانان بودند از خاتون دیگر در وجود آمدند یکی قبل
خان که جد سیم چنگیز خانست و دیگر قاچولی بهادر جد هشتم صاحب
قران

ذکر رویای قاچولی بهادر و تعبیر کردن تومنه خان

شبى قاچولی بهادر بخواب دید که از جیب قبلخان ستاره طالع شد باوج
فلک رسیده تاریک گشت بعد از آن ستاره دیگر برآمد غارب شد و نوبت
سیوم کوکبی ظاهر شده غروب کرد و کورت چهارم هم از جیب او اختری در
لمعان آمد بغایت نورانی چنانچه مجموع آفاق از شعاع آن کوکب روشنی
پذیرفت و از آن اختر اشعه بچند کوکب رسید که هر یک از آنها روشنی
بناحیه افکندند و چون آن ستاره نورانی ناپیدا شد اطراف جهان همچنان
منور و روشن شد و قاچولی بیدار شده قیاس کرد که هنوز ثلثی از شب
باقیست و در تعبیر رویای خویش لحظه متأمل شده باز در خواب رفت
و چنان مشاهده کرد که از جیب خودش کوکبی طالع شد و ناپیدا شده
دیگری طلوع کرد و غارب شد و تا هفت نوبت بدین سان مشاهده نمود
و در نوبت هشتم ستاره عظیم در لمعان آمده اطراف کیتی را روشن ساخت
و ازو چند کوکب کوچک منشعب گشته هر یک از آنها خطه منور گردانید
و چون آن ستاره بزرگ بمحد افول رسید از فطرش نهان گشت و شعبهای

فرزندان متعدّد بودند گویند که سروقد که اسنّ اولاد حرقه لنگوم بود قائم مقام پدر گشت و او را پسری بود همیقا نام روزی قوم تانار با او دوچار خوردند و خدمتش را گرفته پیش التان خان بردند که پادشاه ختای بود و التان بانتقامی که در خاطر داشت فرمان داد تا او را بر خری چوبین بیخ آهنین بدوختند ، بیت ، چناناش بچوبین خری بر بدوخت ، که مسمار فولاد را دل بسوخت ، بزاری و خاری بران خر ببرد ، زدست جفای جهان جان نبرد ، و چون قایدو خان ازین مرحله فانی کوچ کرد اسنّ وارشد اولاد او متصدی امر سلطنت گشت ،

ذکر بایسنغر خان

او ملکی با ایهت و پادشاهی با حشمت بود حق عز و علا پسری کافی عاقل بهادر بساو کرامت فرمود و مدتی بشغل ایالت و حکومت قیام نموده بدارائی ایل والوس پرداخت و بهر ض موت گرفتار شد و چند روزی پهلوی بر پسترناتوانی نهاده پادشاهی و پهلوانی نافع نیامد و مال و لشکر دستگیری نکرد و بعد از رحلت او پسرش قائم مقام شد ،

ذکر تومنہ خان

شهرباری ذو شوکت و جهاننداری عالی همت بود بعد از وفات بایسنغر خان قدم در میدان کشورستانی نهاده چند مملکت دیگر بمملکت موروث منضم ساخت و آوازه باس و سطوت وصیت حکومت و سلطنت او

خواست نمود ایشان در مقام معذرت آمده گفتند که این امر نا
صواب نبی استصواب ما واقع شده و ما در آن زمان بجنک ختایمان
مشغول بودیم و بنا بر بعد مسافت از آن بی باکان این جسارت در وجود
آمده انگاه سرداران جلایر هفتاد کس را که در کشتن متولون و هشت پسر
او مدخل داشتند سیاست نمودند و حشم و خدم و وزن و فرزند آن فرقه را
اسیر کرده پیش قایدو خان فرستادند و قایدو داغ بندگی بر جبین همگان
کشیده بطناً بعد بطن طوق عبودیت در گردن افکندند و بعد از آن قایدو
خان و ماچین بساط فراغت مهتد داشته بعیش و عشرت اشتغال نمودند

ذکر قایدو خان

قایدو خان جد ششم چنگیز خان و قراجار نویانست چون مسند خانی
بوجود او فروغ یافت پرتو التفات بر ضبط الوس و ترفیه رعیت انداخت
و از رودخانه جویبی بیرون آورده آنرا جرالوم نام نهاد و بسی
قصبات و قری بآب آن معمر ساخت و اموال فراوان و نعمت بی پایان
جمع کرد و خیل و سپاه وافر در ظلّ رایت فتح آیت او مجتمع گشته در
قلع و قمع قوم جلایر غایت جهد مبذول فرمود و باری سبحانه و تعالی سه
پسر مقبل دولتیار باو ارزانی داشت اول بایسنغر نام دوم موسوم بحرقه
لنکوم و سیوم بخارچین نسب چنگیز خان و حضرت صاحب قران امیر
تیپور گورکان انار الله برهانه به بایسنغر خان میرسد و قبیلۀ بایجوت از
فرزندان حرقه لنکوم اند و قوم سیجوت منتسب بخارچین و حرقه لنکوم را

بختای نزدیک است و دران ایام پیوسته میان اهل ختای و مغول مصاف
 قایم بود نوبتی لشکری انبوه از جانب ختای به نیت غارت و تاراج جلایر
 بکنار رود خانه کلوران رسیدند و چون آب بسیار بود و گذر دشوار همانجا
 فرود آمدند و قوم جلایر بتصور آنکه ختاییان از ان رود خانه عریض
 عمیق عبور نتوانند کرد بر سبیل استهزا و سخریت آواز بر کشیدند
 و آستین افشانده گفتند که ای اهل ختای بیایید و اموال ما را غارت
 کنید و اهل و عیال ما را باسیری ببرید ختاییان از طعن جلایر در غضب
 شده و چین برابر و افکنده در همان شب بندی از خسار و خاشاک
 بستند و از آب بگذشتند و قوم جلایر با فرزندان کهواره و اطفال شیر
 خواره هلاک کردند و فوجی دیگر هم از جلایر که دران نواحی بودند از
 این حادثه خبر یافته بگریختند و بمقام متولون آمدند و از غایت جوع
 پیاز کوهی از زمین برکنده میخوردند و بدین سبب میدانی که پسران
 متولون در انجا اسب می تاختند خراب و ناهموار میشد متولون ایشانرا
 از ان حرکت منع کرده گفت، بیت، که نه یادگار کرامی من، که هستند
 فرزند نامی من، برین دشت هر وقت بازی کنند، بزور نشاط اسب
 تازی کنند، چو پر رخنه کردید میدانشان، چگونه بود حال یکران نشان،
 و آنجماعت غدر کرده متولون را بکشتند و از انتقام پسرانش
 اندیشمات شده سرهای راه برایشان گرفتند و همه را بدست آورده
 بکشتند مگر قاید و خانرا که دران وقت جهت خطبه یکی از
 پسران عم خویش ماچین پیش اورفته بود و ماچین قاید و را از مکاید خصوم
 صیانت کرده ایلچی بنزد کلانتران جلایر فرستاد و از ان حرکت شنیع باز

ذکر دوتومین خان و فرزندانش

بعد از وفات بوقا خان دوتومین سریر سلطنت را بوجود خود عزیز کرد افید و آیین آبا و اجداد خویش پیش گرفته علم عدل و احسان برافراخت و نه پسر مقبل در میدان روان کرد بعد از آن دو اسپه بجانب صحرائی صدم تاخت و او خاتونی داشت بغایت داهی و عاقل متولون تمام در بالای کوهی که آنرا انوش ارکین می گفتند ساکن گشت و بجهت پسران خویش او قبایل دختران خواست و مال و ثروت بسیار گرد کرد و چندان چهار پای داشت که محاسب و هم از تعداد آن بعجز و قصور اعتزاف مینمود و شهباز عقل بگرد عذ و احصای آن نمیرسید و از قلّه کوه که نشین او بود تا پایان جبل که منتهی برود خانه میشد مسافتی مهتد بود و پنج گز زمین از چهار پایان آن زن نبودی چنانچه در مقدمه ظفر نامه مذکور است، بیت، دران کوه چون کله بسیار بود، شهردن بهر وقت دشوار بود، هر آنکه که آن کوه یکبارگی، شدی نا پدید از سم بارگی، بدی از تمامی کله نشان، قیاس شهردن چنین بود شان، و گر پر نبودی که از جانور، طلب داشتندی ز چوپان دگر، زنی اینچنین نام بردار بود، او را نعمت و مال بسیار بود، گویند که دران تاریخ هفتاد کوران از قوم جلایر در حدود رود خانه کلوران می نشستند و کوران عبارت از جمعی باشد که بهیأت مستدیر در صحرا فرود آیند رعایت احتیاط را از یاغی و دران عهد یک هزار خانه وارا که برین یوسون فرود می آمدند یک کوران می گفتند و رود خانه کلوران

واطناب جایز نمیدارند و هر که بر مسند جهانبانی نشیند یک لقب با اسم منضم
 گردانند مثل خان یا قآن در مکتوبات نیز زیاده القاب ننویسند آورده
 اند که چنگیز خان منشی خود را فرمود تا از زبان او نامه بیکی از ملوک
 نویسد و آن منشی سطرهای چند قلمی کرده در تعریف مرسل الیه مبالغه نمود
 و چون آن مکتوب را بر چنگیز خان خواندند بقتل منشی فرمان داد و گفت
 از امثال این کلمات هوس یاغی گری در دماغ مردم پیدا میشود، فی الجمله
 بوز فخر خان مدتی بمسلطنت اشتغال نموده رسم و آیین مغول بخوبی و جهی
 تربیت داد و طریق عدل و احسان مسلوک داشته نام نیک او در اقطار
 و آفاق انتشار یافت و چون ازین عالم فانی بدار باقی رحلت کرد از وی دو
 پسر ماند یکی بوقا که جد هشتم چنگیز است و دیگری توقیا که فرزند وی
 داشت ماچین نام، بیت، زبوقا پسندیده ماچین بزاد، ز نسلش جرایل
 کس نداریم یاد،
 ذکر بوقا خان
 ملکی معدلت شعار و پادشاهی پسندیده آثار بود چون بر سریر خانی استقرار
 یافت بضبط و دارایی الوس پرداخت و در دیار مغولستان قواعد نیک و وضع
 فرمود و بار عایا و وزیرستان بطریق احسن زندگانی پیش گرفت که همه
 از وی خوشنود شدند و مدتی بهر اسم فرمان دهی قیام نموده در گذشت
 و پسرش قایم مقام وی شد،

این معنی می بودند تا مشاهده کردند که نوری از روزنه خرگاه در می آمد
و بیرون میرفت بعد از آن بر همکنان صدق مقال الاتقوا روشن گشت
و هیچکس را در طهارت ذیل او تردیدی نماند گویند که جناب عفت پناه
بهنگام وضع حمل سه پسر آورد یکی را بوقون قنقین نام نهاد که تمامت
اوزوغ قنقین از وی منشعب اند و دیگر را به بوسقین سالجی موسوم گردانید
که قبیله سالجوت از نسل اویند و سیوم را به بوزنجر موقلاق مخاطب
ساخت و مجموع خانان مغول از نسل بوزنجر خان اند و اولاد و احفاد این
سه پسر را که بزعم مغول اصل ایشان از نور بوده نیرون گویند و ذریات آن
دو پسر را که الاتقوا از این عم خود داشت در لکین نامند و طبقه دوم را در نسب
نازلتر از فرقه اولی میدارند و ظهور قوم بوزنجر در ایام ظهور و خروج ابو مسلم
مروری بوده است؛

ذکر بوزنجر

در بعضی از تواریخ بوزنجر بحرف ذال در نظر آمده او ملکی دولتیار
و پادشاهی کامکار بود بغرط رویت و پیش بینی و کمال حمیت و رحمت
گزینی از جمله سزوران ممتاز و چهار سوی جهان را بعدل و نصفت کار ساز،
بیت، بپردی و گفتار و رای و نژاد، ازو پاکتر در جهان کس نژاد، چون
بمرتبه رشد و تمیز رسید سریر سلطنت توران زمین را زیب و زینت داد
و سرداران قبایل ترک که بطریق ملوک طوایف زندگانی میکردند کمر
خدمتکاری او بر میان جان بستند و او را قان خواندند و مغولان در القاب

ایشان منحصر در آب آن جزیره است زیرا که چون زنان در آن آنها نشینند
 بخاصیتی که در آن آب باشد شهوتی قوی بر ذوات و انفس ایشان غالب
 شود بحیثیتی که از غایت ذوق و خوشی نطفه از انجماعت منفصل گردد
 و در رحم پیکر انسانی منعقد گردد و چون نطفه مرد بآن منضم نیست فرزندان
 همه دختر باشند و مصداق این مقال قضیه الانقواست نسیره یللدوز خان
 از قوم قیات و او بانویی بود در غایت حسن و جمال و نهایت عفت
 و کمال از نور رخسار او خورشید تابان بخل و از خوبی رفتار او سرور روان
 پای در گل، بیت، به پیش قدش سر بر پا بهاند، نشستن بسیار است
 بر جا بهاند، او را بشوهری دادند که پسر عیش بود و الانقوا را از
 وی دو پسر متولد شد یکی بلکدی و دیگری بکجیدی و چون شوهر او وفات
 یافت الانقوا بحکومت الوس و پرورش پسران مشغول شد و در اثنای
 این حالات شبی آن بانوی عظمی بپهلوی بر پستراستراحت نهاده بود که ناگاه
 نوری دید که آنخانه تاریک را روشن ساخت و آن نور روشنایی بکل و دهان
 او فرو شد و جناب عفت مآب از آن نور آستن گشت و چون وضع حمل
 دست داد اتباع و فرزندان و امرا و اعیان مملکت زبان سرزنش دراز کردند
 و تشیع آغاز نهادند الانقوا اصول و اکابر مغول را جمع آورده گفت عالم
 الغیب و الشهادة از حال من آگاهست و بر عفاف و براءت ساحت من
 گواه و من چگونه بر کاری ناشایسته اقدام نمایم که در دنیا موجب شرمندگی
 و خجالت و در عقبی مستلزم نکال و عقوبت بود انگاه صورت حال را تفسیر
 کرده گفت اگر درین باب شمارا شکی باشد در خرگاه من روزی چند بسر
 برید تا کیفیت قضیه بر شما روشن گردد و چند کس از اشراف متروصد

الانقوا از عجایب قصص و غرایب اخبار است و اگر کسی بنظر امعان در نکرد امثال این قضایا در کار خانه قضا و قدر بدیع و بعید ننماید چه حضرت مهین بی چون و صانع کن فیکون تعالی و تقدس جهة اظهار آثار قدرت در بعضی از منته و قرون امری غریب و چیزی نادر عجیب احداث کند تا موجب اعتبار اولی الابصار و سبب انتباه اخیار و انزجار اغیار شود و یکی از انجمله ایجاد اشخاص بشیر است بی پدر و مادر مانند آدم علیه السلام یفعل الله ما یشاء و یحکم ما یرید و دیگر آفریدن عیسی است علی نبینا و علیه السلام بی مساس بشران مثل عیسی عند الله که مثل آدم خلقه من تراب و چون این امریست ممکن لذاته و واجب لغیره میتواند بود که اراده ازلی متعلق بآن شده باشد که زیاده ازین دو نبی مرسل بدون ابوبین یا بدون احدهما موجود شده باشند و بعضی از حکما گفته اند که هر گاه که دایره معدل النهار بر دایره منطقه البروج منطبق شود عنصری که از طباق دایرین در مثلث که بوی منسوب است اتفاق افتاده باشد غالب و مستولی گردد و باقی اسطیقات مغلوب و مقهور شود و در آن انطباق تکوین موالید ممتنع و مستحیل بود و طبیعت عالم از حرث و زرع و نشو و نما مهمل و معطل ماند و چون بمرور شهور آن انطباق زایل شود باز حیوانات متنوع و متکون شوند و نباتات متلون پدید آید و انسان که علت غایتی و پسین شیار است بواسطه توالد و رابطه تناسل بر منصفه ظهور جلوه گراید و بیعاونت قوت نظری علوم دقیقه استخراج کند و بتوسط قوت عملی صنایع گوناگون استنباط نماید ذلک تقدیر العزیز العلیم متون تواریخ باین خبر مشحونست که در اقصای عمارات مشرقی جزیره ایست که ساکنان آنجا همه زن اند و سبب حمل

ذکر الانقوا و تولد سه پسر او که آخر ایشانرا بوزنجر گویند
 مسبوق بتعیین مساکن مغول و مآل حال
 یلدوز خان

بر سالکان مسالک و مراحل تحقیق پوشیده و پنهان نماید که منازل
 مغول در طرف مشرق است و از آبادانی دور و دور آن هفت هشت ماهه
 راه طرف شرقی یورت ایشان منتهی بسر حد خطای میشود و غربی آن
 متصل بزمین ایغور است و شمالش بحدود قرقر و سنانکای اتصال دارد
 و جنوبیش به تبت و اکثر قوت آنجماعت گوشت شکار بود و لباس ایشان
 از پوست سباع و بهایم و چون یلدوز بن منگلی خواجه بن تهور تاش که از
 نژاد قیان بود بر قوم مغول حاکم شد برای صایب و تدبیر درست ایل
 والوس را معمر و آبادان ساخت و بتدارک مافات اشتغال نمود و روز بروز
 علم شوکت و اقبال او افراشته تر میگشت تا به مرتبه رسید که سلاطین افاق
 ازو حسابها بر گرفتند و هر که از نسل قیان نسبت خود را بدو رسانید در
 پیش مغول اعتباری تمام داشته باشد و انتساب او بخانیت صحیح بود و یکی
 از عادات مغول آنست که چون موسم آن در رسد که قیامت و درلگین کوه
 ارکنه قونرا آتش زده و دم نهاده از انجا بیرون آمدند تمام مغولان مجتمع
 شوند، بیت، پیارند آلات آهنگران، دم و آتش و فحم و تپک گران، بآتش
 کنند آهن سرد گرم، بکوبند تا گردد آن گرم و نرم، و در انشب بعیش و شادی
 و طرب و خرمی مشغول گردند و آنهوسم را از اعیاد بشمارند، اما قصه

ذکر بیرون آمدن قوم قیات و درلگین از ارکنه قون

چون قوم قیات و درلگین چندان شدند که زمین ارکنه قون از کثرت ایشان بستوه آمد عزم بیرون آمدن کردند اما بر ممر ایشان کوهی بود معدن آهن که بواسطه آن خروج یا متعذر یا متعسر مینمود لاجرم عقلای آن طایفه آراء خود را بر حل آن مشکل گذاشته هیزم بسیار فراهم آوردند و انکشت بیشمار بآن ضم کردند و از چرم گوزن بفکر صایب خویش نهصد دم ترقیب کردند و آتش در هیزمها زده دمها دمیدن گرفتند ، بیت ، دمیدند آتش بدان سان که دود ، سیه کرد خرگاه چرخ کبود ، و بسعی و اهتمام تمام بعضی از آن کوه را گذاخته و راه پیدا ساخته از موضع ارکنه قون بهامون در آمدند و بر باد پایان صحرا نورد سوار شک بجانب دیار مغول که وطن آبا و اجداد ایشان بود روان شدند ، و با قوم تاتار و دیگر قبایل که در یورت ایشان رحل اقامت انداخته بودند جنک کردند و بضرب تیغ مخالفان را رانده منازل پدران خویش بچنک آوردند و چون در مساکن قدیم قرار گرفتند جماعتی که در بیرون ارکنه قون بودند خود را داخل قوم مغول کردند ، بیت ، به پیش مغول باشد آن در حساب ، که دارد بدین هر دو قوم انتساب ، نه آنکس که از راه تزویر و فن ، بدیشان کند نسبت خویشتن ،

بقتل آوردند و در اثنای گیر و دار تور و حاکم تاتار از طریق مکر و حیله باز گشتند و بدو فرسنگی مغول فرود آمدند و شب بروز آورده پیش از طلوع خورشید عالم افروز بهیأت اجتماعی بر سر مغول رانددند و سپاه تور و لشکر تاتار بارادۀ قادر مختار بر ایل خان غالب آمدند و تا بحدی کشش کردند که بغیر از قیان پسر ایل خان و نگوز پسر خال او و دو زن که همسر حلال ایشان بودند دیگر هیچ متنفس جان از معرکه بیرون نبرد و این حادثه بعد از وفات اغوز خان بهزار سال روی نمود و این چهار کس بکنار جنگ گاه افتاده بودند چون ترک رومی روز از صدمات زنگی شب روی پنهان کرد این دو مرد و دو زن سوار شده راه گریز پیش گرفتند و بوقت تباشیر صبح نزدیک بجائی رسیدند که کوه بسیار باطراف و جوانب آن پیوسته بود و یکره صعب بیش نداشت و در آن موضع، بیت، یکی کوه بود گرد چون باره، تو گفتی که بود از فلک باره، بیرونش خدا آفریده چنان؟ درونش ز آب و علف چون جنان، زمینی بس از آسمان خوبتر، ولی بسته راهش بکوه و کمر، و این چهار سوار بزحمت فراوان بر قلۀ آن کوه بر آمدند مرغزاری یافتند مشتمل بر چشمهای خوشگوار و اشجاری دیدند مشحون باثمار بسیار و زمینی مشاهده کردند منطوی بر نخجیر بی شمار و آن موضع را ارکنه قون گفتند معنی قون کمر کوه باشد و ارکنه تندر را گویند یعنی کمر تندر و مدتها در آنجا بسر برده از نسل ایشان خلقی نامحدود پیدا شدند و آنجماعت را اسباب و فرزندان و چهار پایان بهرتبه رسید که محاسب و هم از تعداد آن عاجز آمد و آن قوم منشعب بچند قبیله شدند و قبایلی که از ذریات قیانند ایشانرا قیات گفتند و اولاد نگوز را در لگین خوانند،

جمعیت و فراغت و رفاهیت و استراحت روز بشب و شب بروز می بردند
و چون متقاضی اجل حلقه دعوت بر در سراچه بنیت زد تنگزر خانرا ولی
عهد کرد انیک روی بسرای آخرت آورد،

ذکر تنگزر خان

ملکی باذل و دریا دل و پادشاهی هنرمند فاضل بود در مدت حکومت
خویش از طریق پدران تجاوز جائز نداشت و مدت صد و ده سال در
مغولستان بامور سلطنت و مهام مملکت قیام نمود و چون ضعف شیخوخت
بر روی استیلا یافت پسر خود ایل خان را بجای خویش نصب کرد
و انزوا اختیار فرمود و بقیه عمر را بطاعت و عبادت و تدارک مافات مصروف
داشت و آخر الامر چون فدای رحیل شنید طبل ارتحال فرو کوفت،

ذکر ایل خان

شاهی با وقار و شهزایی حلیم برد بار بود در ایام سلطنت او حکومت
ماوراء النهر و ترکستان تعلق به تور بن فریدون میداشت و تور با مغول
معادات ورزید سیونج خانرا که ملک تاتار بود در مخالفت ایل خان
با خود متفق ساخت و بمعاونت اولشکر بولایت ایل خان کشید و چون
تلاقی فریقین روی نمود قوم مغول که از ایل خان خشنود بودند در جنگ
ثبات قدم نموده کوششهای مردانه کردند و بسیاری از ترکان و ایغور و تاتار را

ذکر آی خان

ملکی با عدل و داد و پادشاهی نیکو نهاد بود و بحلم و کرم و صنوف مکارم اخلاق و محاسن اداب آراسته و از انواع صفات مذمومه و خصایل ردیه پیراسته بعد از فوت برادرش کون خان بر تخت خانی و مسند جهانبانی بنشست و بر رسوم پسندیده آبا و اجداد خود عمل نمود و ضعفاء و رعایا را استمهالت فرمود و بیوسون و یاساق سلاطین ماضی لشکریانرا ارشاد کرد و نسبت با عامه خلایق مراسم مرحمت و عاطفت بجای آورد و مدتی بر سریر سلطانی داد عیش و کامرانی داده عاقبت رخت ازین جهان فانی بسرای جاودانی کشید.

ذکر یلدوز خان

بعد از فوت آی خان بر تخت ایالت و سروری بنشست و بدارائی مملکت اشتغال نمود صفاتی حمیل و عاداتی پسندید داشت خلایق مغولستان در ایام سلطنت او مرفه و آسوده بودند و چون صحایف ایام او منظوم گشت پسرش بجای او بنشست.

ذکر منگلی خان

ملکی عظمت آیین و پادشاهی عدالت قرین بود در روزگار دولت خویش بتهیید بساط رافت و نصفت مشغول شد چنانچه کافه برایا در عین

بی عدیل و نظیر گفت که اغوز خان شهریاری عالی قدر کیتی ستان بود اقطار و اطراف جهانرا ضبط کرده لشکر فراوان جمع آورد و خزاین بی گران بشما شش پسر بگذاشت و اکنون هر یک از شما فرزندان چهار پسر دارید چنانچه مجموع شاهزادگان بیست و چهار باشند و مبادا که بعد زین میان شما جهة ملک و مال منازعت پدید آید اولی آنکه هر یک راه و رسی لایق و منصب مناسب تعیین نماییم و اموال و کُلها و رمهارا بر ایشان تقسیم کنیم، نظم، زرو نعمت و کُلها و رمه، بر ایشان ببخشیم یکسر همه، جدا هر یکی را بود یک نشان، چونام و لقبها و تهغای شان، چو از قسم خود هر یک آگه شود، زجنگ و جفا دست کوتاه شود، هر انکس که از نسل ایشان بزاد، رود هم برین گونه از راه داد، از ارقیل چون گون شنید این سخن، پسندید گفتار مرد کهن، و با او گفت که بمقتضای رای دور بین خویش آنچه مصلحت وقت باشد چنان کن و ارقیل خواجه در نظام و انتظام احوال اولاد و احفاد اغوز خان سعی نموده لقب و کتیت و تهغا و نشان هر یک از ایشان مقرر گردانید و محل نشستن آن شاهزادگان معین ساخت چنانچه در مجلس و آتش کشیدن و شیلان هر یک موجه و ساوری خود میدانستند و ادب بزرگ و کوچک نسبت با هم رعایت میکردند و بحسن تدبیر آن وزیر بی نظیر میان پادشاهزادگان مبانی محبت و مودت مشید گشت و طریق مخالفت و منازعت و قیل و قال و خشونت مسدود آمد و بهین موافقت خویشان سالهای فراوان سلطنت دران خاندان بهاند و چون مدت هفتاد سال از حکومت گون خان بگذشت جهان گذرانرا وداع فرموده بآبا و اجداد نام دار خویش پیوست،

نهاده پیش هر یک از حضار مجلس بزم بردند و دران محفل برانگار لشکر خود را بسه پسر مهین خود که ایشانرا بوزوق لقب کرده بود تفویض نمود و جوانان سپاه را بسه پسر کهین خویش که ایشانرا باوچوق ملقب گردانیده بود داد سبب این دو لقب آنکه روزی پسران اغوز خان بشکار رفته کمانی و سه تیر زرین یافتند و آنها را پیش پدر آوردند و آن کهانرا بسه پسر بزرگ و تیوها بسه پسر چه کوچک ارزانی داشت فرزندان بزرگ کهانرا بسه پاره کرده بر یکدیگر قسمت نمودند لاجرم ملقب به بوزوق گشتند و آن سه پسر دیگر که سه تیر گرفته بودند موسوم باوچوق شدند یعنی اوچ اوق و معنی اوچ اوق سه تیر است و اغوز خان هم دران انجمن وصیت کرد که بعد از وفات او سلطنت ازان بوزوق باشد چه نزد ترکان مرتبه بوزوق از اوچوق زیاده است زیرا که نزد ایشان تیر حکم ایلچی دارد و کهان حکم پادشاه، نظم، چوتیر ایلچی آمد کهان پادشاه، بود ایلچی از شاه کمتر براه، و هم دران چند روز اغوز خان بجوار رحمت ملک متان غفور پیوست.

ذکر گون خان

بوجب وصیت پدر و اتفاق اعیان مملکت گون خان بر سر پر سلطنت بنشست و او پادشاهی بود با فرهنگ و فرخ نژاد و شاهنشانی روشن رای معدلت نهاد بآیین فرمان دهی کهما یجب و ینبغی قیام نمود و بارعیت طریق عدالت و نصفت پیش گرفت و در ایام حکومت خویش باستصواب ارقیل خواجه وزیر پدرش فیصل مهمات میداد روزی وزیر صایب تدبیر با آن پادشاه

ذکر مراجعت اغوز خان از ولایت غربی بمملکت اصلی خویش

بعضی از مورخان گفته اند که اغوز خان در ایام سلطنت خویش متوجه ممالک غربی شده خراسان و عراق عرب و عجم بگرفت بلکه مصر و شام و روم و افرنج را نیز در تصرف آورد اما نگفته اند که تعرض او به لوک ایران در زمان کدام یک از ملوک عجم واقع شده و لهذا طایفه این سخن مستبعد داشته اند راقم حروف گوید که زعم فارسیان آنست که بعد از فوت کیومرث مدت صد و هفتاد و چند سال تا ظهور هوشنگ چهار بالش سلطنت ایران از وجود پادشاهی نافذ فرمان عاطل و عاری بوده میساید که دران آوان اغوز خان بر ولایت ایران استیلا یافته باشد فی الجمله چون اغوز خان بعد از تسخیر اکثر اقالیم سبعة بیورت اصلی خویش اوتلق و کرتاق بازگشت طویسی بزرگ و جشنی عظیم ترتیب داد و خرگاهی زرین بغایت عالی نصب فرمود، بیت، زرر خرگاهی زد که در طول و عرض، فراوان فزون از سها بود و ارض، و دران طوی نهصد سر مادیان و نود هزار گوسفند بکشت بعضی گفته اند که غالباً کاتب بر سبیل سهونود هزار نوشته چه آیین اتراک آنست که در برابر مادیانی ده سر گوسفند می کشد و برین تقدیر نه هزار گوسفند دران طوی کشته باشند و چون اسباب طوی از اسپ و گوسفند و شراب و قمیز و غیر ذلک مهیا و آماده شد فرمان داد تا اعیان و اشراف مرز توران بر سهاط بنشستند و در شیرها که از مخترعات او بود انواع اطعمه و اشربه

قلع و دران تار پسخ آورده که چون اغوز خان بر توقف شوهر زن
 حامله مطلع شد گفت قال آچ یعنی بهمان گرسنه و بدین سبب آن شخص
 بدین لقب ملقب گشت بیاید دانست که اغوز خانرا شن پسر بود گون و آی
 و بلدوز و گوک و تاق و تنگز و بعد از توالد و تناسل اولاد و احفاد به بیست
 و چهار شعبه منشعب گشتند چنانچه بتفصیل در تواریخ مغول مثبت شد
 و مجموع ترکمانان از نسل ایشانند و لفظ ترکمان لفظ قدیم نیست چه دران
 آوان که اقوام اغوز بولایت ما ورا النهر و خراسان در آمدند و از ایشان دران
 ولایت فرزندان متولد شدند و باقتضای آب و هوا و سکان نی غلط گفتم
 بلکه باراده ملک دیان از صرافت اشکال ترکیه بیرون آمدند و مردم آن
 طبقه را ترکمان گفتند یعنی ترک مانند و از سید جمال الدین عرب که از
 علمای فن تاریخ بود و دران فن نسخه بنام میرزا اسکندر بن شهریار مرحوم
 مغفور میرزا دهر شیخ بهادر بن حضرت صاحب قران امیر تیمور گورکان
 انار الله برهانه نوشته منقولست که ترکمان قومی علی حده اند و رای
 ترکان و ایشانرا بواسطه مشابهت با اتراک ترکمان گفته اند و العلم عند الله
 تعالی ، فی الجملة بعضی ازان بیست و چهار شعبه اولاد اغوز خان در برانغار
 لشکر جای داشته اند و برخی در جوانغار برانغار عبارت از میهنه و دست
 راستست و جوانغار عبارت از میسر و دست چپ چنین گویند که هر یک
 از بن شعب اصل و نسب و نام آبا و اجداد خود علی سبیل الاجمال
 میدانند و اصلا با غیر قوم خود مواسلت و اختلاط نمی کنند ،

درد وضع حمل گرفت و در میان درختی که میان آن محبوف بود دررفت و بار نهاد و چون اغوز خان ازین معنی خبر یافت بر حال آن زن ترحم فرموده گفت که پدر او بجهت ما کشته شد و او یتیم ماند و بعد از آن پسر یتیم بفرزندی قبول کرده اورا قچچاق لقب نهاد و قچچاق مشتق از قبوق است و قبوق درخت میان تهی گویند، بیت، کنون قوم قچچاق را 'سربسر' شمارند از نسل آن یک پسر، و اغوز خان بعد از هفتک سال برایت براتی غالب گشت اما قارلق گویند که چون اغوز خان از ولایت غوز و غرجستان بیورت قدیم خویش مراجعت فرمود زمستانی بغایت سرد روی نمود و برف بسیار ببارید و خان فرمان داد که هیچکس از لشکریان تخلف ننماید و بعضی از متجنک بواسطه کثرت برف از رکاب علی باز ماندند چون اغوزا صورت تخلف ایشان معلوم شد بعد از پرسش آنجماعت ارقارلق لقب نهاد یعنی خداوند برف و راقم حروف گوید که عامه اتراک اکنون آن طبقه را خورلق میگویند اما خلج صاحب مقدمه ظفر نامه گوید که چون اغوز خان بجهت تسخیر مهالک لشکر کشید حکم فرمود که هیچکس از اردو باز نماند شخصی که عورتش وضع حمل کرده بود و از بی قوتی شیر نداشت در صحرا شغالی دید که تذروی بگرفت چوبی بآن جانب انداخت و تذرو از شغال باز بستاند و از پهر عورت کباب کرد و چون زن تناول فرمود پستانش پر از شیر شد و بفرزند داد، بیت، بدین گونه یکچند مرد آرید، اغوز چون سخنهاى ایشان شنید، برنجید و گفتا کسی را که زن، بزاید چرا باز ماند زمن، مراورا خلج خواند شاه زمان، که معنیش اینست کین زن بهان، مسود اوراق در بعضی از تواریخ این لفظرا بقفاف دیک یعنی

ورعیت وضع کرد که عقل دران متخیر بهاند واغوز خان قیاس با خانان ترک همان حال داشت که جمشیدرا نسبت بهملوک عجم بود،

ذکر القابی که از اغوز نسبت به اقوام ترک صادر شد

اغوز خان اصناف اتراک را لقبها نهاد و تاغایت بدان اشتهار دارند مثل ایغور و قانقلی و قچاق و قارلق و خالج و غیر ذلک در زمانی که میان اغوز خان و پدر و اعمام او جهت دین و ملت منازعت افتاد چنانچه سبق ذکر یافت بعضی از اقربا جانب اغوز گرفتند و خدمتش ایشانرا ایغور لقب نهاد و معنی ایغور آنست که بما پیوست و مدد و معاونت کرد و جناب فضایلآب مولانا شرف الدین علی یزدی در مقدمه طغر نامه گفته است که اما معنی ایغور پیوستن است و با یکدیگر عهد بستن و هر دو معنی بیکدیگر متقاربست اما قانقلی در حربی از محاربات اغوز خان بر مخالفان طغریافته غیبت بسیار گرفت و طایفه از لشکریان از ثقل غنائیم عاجز آمده بفکر صایب خویش گردون ترتیب نمودند و الجاهارا باسانی نقل کردند و چون آن جماعت بعقل و کیاست خود استخراج گردون کرده بودند ایشانرا قانقلی لقب نهاد و مغول گردون را قانقلی گویند صاحب طغر نامه و جمعی دیگر از مورخان در مصنفات خویش چنین نقل فرموده اند و این سخن خالی از شایسته شبهت نیست اما قچاق در مصافی از مصافها که اغوز خانرا با ایت براتی اتفاق افتاد و خان منهزم در میان دو رودخانه فرود آمد زنی حامله با او بود که شوهرش در معرکه کشته شد بود و آن زنرا

هوش دل بود و هم زور دست ، بدین هر دو بر تخت شاید نشست ، و چون سریر خانی بوجود شریف او آرایش یافت مجموع خیل و حشم و خول و خدم خود را بدین اسلام در آورد و مدت هفتاد و سه سال با اعمام و احوال خویش که در مخالفت او با یکدیگر متفق شده بودند رزم و پیکار کرد آخر الامر بتأیید ایزدی و یاری بخت فرخنده بر همکنان غالب آمد و مخالفان از حوالی مملکت او گریخته بنواحی چین رفتند و التجا بیکی از ملوک تاتار بردند و پادشاه چین لشکری بیگران سراسر قدرت و توان ، بیت ، همه پیل تن یک لشکر شکن ، همه شیر دل یک جوشن کسل ، فراهم آورده فرمان داد تا بمعاونت آنجماعت بسراغوز خان روند و اقربای اغوز بهدد مستظهر گشته متوجه ولایت او شدند و چون تلافی فریقین نزدیک شد خوف ورعبی بر ضمایر چینیان مستولی گشته روی بانهزام نهادند و اغوز خان مخالفانرا نکامپشی کرده بحدود چین در آمد و آن سر زمین را در تحت تصرف آورده بتمهید بساط عدل و داد اشتغال نمود و تهامت قوم تاتار و طبقه مغول بایلی او در آمدند و بر همه حاکم گشت و از انجا لشکر کشید تا حوالی بخارا در حیطة ضبط و تسخیر آورد و بوهد و وعید مجموع کفره دیار ترکستان را موحد و مسلمان ساخت و ذاروگان باطراف ولایات فرستاد و فرمود تا خرگاهی زرین موضع نصب کردند و طوئی پادشاهانه ترقیب داده جمعی از خویشان که باو متفق شده بودند و سایر اعیان و اشراف و امراء دولت و اکابر اطراف را استمالت و نوازش نموده مطایای آمال همکنانرا بخلعتهای فاخر و مالهای وافر گران بار گردانید ، بیت ، بلشکر زرو جامه و جام داد ، بدلهای آشفته آرام داد ، و قانونی چند جهت رواج و استقامت لشکر

نمودیم و این دختر بکیش او درآمد سبب بغض او با ما و دوستی وی با این خاتون جز این نیست قرا خان ازین برهم بلرزید و با خویشان و ملازمان گفت که اغوز خان در کیش و ملت با ما مخالفت نموده اکنون خون او بر ما مباحست، بیست، چو از دین و آیین ما سرکشید، بپاید سرش را بخنجر برید، جمیع اقربا و متعلقان قرا خان که در شرک و کفر توغل داشتند از اغوز خان رنجیده با او اتفاق نمودند و قرا خان با آن قدر لشکر که حاضر داشت متوجه صیدگاه شد تا پسر را بدام بلا و عنا در افکند و زن مسلمان از قصد قرا خان آگاه شده مسرعی پیش اغوز خان فرستاد و خدمتش بالضروره چنگ را مستعد و آماده گشت و قرا خان در شکارگاه باغوز خان رسیده آتش قتال افروخته گشت، بیست، دولشکر چنان درهم آویختند، که از آهن آتش فروریختند، بعد از کشش و کوشش بمقتضی کلمة الحق یعلو و لایعلی نسیم ظفر و فیروزی بر پرچم رایت اغوز خان وزیده قرا خان در آن معرکه بزخم جانگزاری از پای درآمد و بعضی از لشکریانش آواره و برخی دست در دامن استیمان زده مسلمان شدند و باتفاق آقا و اینی اغوز خان را بر سریر سلطنت نشاندند،

ذکر اغوز خان

سلطانی قدرت آثار و جهانبانی با شوکت و اقتدار بود بفرط کیاست و ذهنا و وفور حدس و ذکا از سایر شهریاران مستثنی و ممتاز و باصابت رای و زیرین و استقامت فکر دور بین خلعت اقبالش مزین و محلی، بیست، همیش

خود گز خان باو در سلک ازدواج کشید و او دختری بود در غایت حسن و ملاحظت و نازکی و لطافت اما چون متقلد قلاده اسلام نبود اغوز خان با او چندان صفاتی نداشت از وی جدا خسپیدی و بدو زیاده التفاتی نفرمودی پدر چون عدم محبت پسر با دروس معلوم کرد دختر دیگر برادر خود آذر خان جهت او بخواست و اغوز جهت تباین دین و ملت از منکوحه دوم نیز ملول و مکدر می بود قرا خان که بر صورت تکدر اغوز خان مطلع شد حزین و ملول گشت و خواست که دختر دیگر برادر خود اوز خان را از برای پسر خطبه کند، در خلال این احوال روزی اغوز خان از شکار باز گشته گذارش بر در خانه اوز خان افتاد، بیت،

مران دخت را دید بر طرف جوی، خرامان بر مردم جامه شوی، و اغوز خان با آن دختر گفت که اگر بخدای عز و علا ایسمان آوری و دست از کفر و شرک باز داری من ترا بخواهم و از جان شیرین دوستردارم دختر چون سخن اغوز خان شنید اظهار اطاعت و انقیاد کرد و گفت، بیت، که

فرمان برم چون شوم آن تو، نه پیچم سر از عهد و پیمان تو، و اغوز خان چون ببلایزمت پدر رسید شمه از میلان خاطر خویش با او در میان نهاد و قرا خان دختر اوز خان را بزنی بدو داد و میان ایشان محبتی عظیم روی نمود اغوز خان پیوسته هم بالین او بودی و بخوانین سابق مطلقا التئاق نمودی زنان پیشین ازین معنی رشک بردند و کمر قصد او بر میان جان بستند اتفاقا روزی اغوز بشکار رفته بود قرا خان جشنی ساخت و کلینانرا طلبیده از کیفیت عداوت پسر و محبت او استفسار نمود و زنان پیشین گفتند که ما را پسر تو بدین مسلمانان دعوت کرد و ما قبول

قدم بودند که اگر پدران از فرزندان دران امر مذموم و اعتقاد شوم رسوخ و ثبوت فهم نمیکردند شفقه ابوة بر طاق نسیان نهاده در قتل و هلاک ایشان سعی مینمودند و او را در اثنای جهانداری و فرمانروائی از خاتون بزرگ فرزندی در وجود آمد که از نور رویش مهر و ماه در تاب واضطراب افتادند و آن فرزند چون متولد شد مدت سه شبانروز شیر مادر نخورد و هر شب آن خاتون در خواب میدید که قره العین با او میگفت که ای مادر تا مسلمان نشوی و حق را جلّ جلاله به یگانگی نپرستی من پستان تو در دهان نکیرم و ماسد از این واقعه ترسان و هراسان می بود و چون بحسب ظاهر نتوانست که مسلمان شود در خفیه ایمان آورد و پسر را شیر داد و چون آن پسر یکساله شد در ملاحت و خوبی مشار الیه گشت، بیت، بحسن رخس هر که کردی نگه، شدی خوار در چشم او مهر و مه، از ان بودش آراسته آب و گل، که مهر خدا داشت در جان و دل، و در ان ایام رسم و آیین مغول چنان بود که تا فرزند یکساله نشدی بهیچ اسم موسوم نگشتی و در اثنای آن اوقات که پسر بحمد یکسالگی رسید قرا خان بخلوتگاه مادر فرزند آمد فرزند ماه سیبائی زهره لقائی دید در کاهواره خفته ازین صورت بغایت مبتهج و مسرور گشته طوئی عظیم کرد و در حضور امرا و اعیان ملک گفت که پسر ما یکساله شد او را چه نام نهیم پسر یکساله بزبان فصاحت بیان در سخن آمد که نام من اغوز است، بیت، چو مردم شنیدند گفتار او، تعجب نمودند در کار او، کز ینسان بکیتی شکفتی که دید، که یکساله فرزند گفت و شنید، انگاه نام او را بر همان قرار دادند و چون اغوز خان بسن بلوغ رسید قرا خان دختر برادر

وبلا بنوعی افروخته گشت که بهیچ نوع منطقی نگشت و مدت دولت
تاتاریان بنهایت انجامید،

✽ ذکر طبقه مغول ✽

شعبه مغول نه نفر بودند که بحکومت و سلطنت اشتغال نمودند اول ایشان
مغول خان است و آخر این طایفه ایل خان و تقموزا اتراک از این
طایفه گرفته اند جناب فصایل پناه مولانا شرف الدین علی یزدی افاض
الله علیه شایب الغفران درین مقام فرموده که این موافق تحقیق است
چه غایت کثرت در مرتبه از مراتب نه بیش نیست،

ذکر مغول خان

پادشاهی بود بهزید اعوان و انصار منفرد و بکثرت هواخواهان و لشکریان
متفرد و چهار پسر داشت قرا خان و آذر خان و کثر خان و اوز خان و بعد از
مدتی که در شیوه عدالت و انصاف ید بیضا نمود بجانب سرای آخرت
شتافت،

ذکر قرا خان

اسن اولاد مغول خان او بود بعد از فوت پدر بسلطنت قیام نمود و در قراقوم
بحدود دو کوه که آنرا ارتاق و کرتاق گویند پیلاق و قشلاق داشت و در
زمان حکومت قرا خان افواج مغول چنان در کفر و شرک راسخ دم و ثابت

ذکر اقسز خان

شهریاری معدلت شعار و والی سطوت آثار بود بعد از ایسلی خان مصلحتی سلطنت گشت و بهزید کیاست خاطرها را به متابعت خویش مایل ساخت و چند سال بنام و ناموس بسر برده آخر الامر تخته تابوت بر تخت سلطنت اختیار نمود،

ذکر اردو خان

ملکی دادگر و پادشاهی رعیت پرور بود بعد از فوت پدر بهراسم جهانداری و وظایف شهریاری قیام نمود و چون از مدت ایالت او چند سال بگذشت وفات یافته پسرش قائم مقام او گشت،

ذکر بایدو خان

خاقانی دولتمند و پادشاهی ارجمند بود بعدت و شوکت از آبا و اجداد خویش در گذشت و چون بوفور خزاین و کثرت سپاه مغرور گشت لشکری بحدود الوس مغول کشید و مخالفت در میان بنی اعمام پدید آمد و مهمت بدور و دراز انجامید و چون بایدو خان ازین خاکدان بعالم دیگر شتافت سیونج نایب منایب و قائم مقام او شد،

ذکر سیونج خان

او آخرین ملوک تاتار است چون نوبت سلطنت بوی رسید آتش فشنه

ذکر تاتار خان

شاهنشاهی بود دولت یار و پادشاهی کامکار مدتی بامر حکومت و تنظیم امور رعیت قیام نمود و چون ازین عالم فانی رحلت کرد پسرش بجای او بنشست ،

ذکر بوقا خان

فرمان دهی عظمت آیین حشمت قرین بود بعد از پدر بدارائی ایل والوس اشتغال نمود و بعد از مدتی که ایام حکومت او منقضی شد پسرش متصدی امور حکومت گشت ،

ذکر یلنجه خان

بهزید شوکت و عظمت از خواقین زمان امتیاز داشت چند گاهی بر مسند جهانبانی تکیه زد و عاقبت او نیز بر عقب پدر روان شد ،

ذکر ایسلی خان

بعد از فوت پدر بامرونی و رتق و فتق مهالک اشتغال نمود و خاطرها بر موافقتش و متابعتش قرار یافته باستمال ایل والوس مشغول شد و چون فرمان ایزدی بقبض روح او نافذ گشت جان بقابض ارواح تسلیم نمود ،

فرخی یافت از جهان روزی ، کیوک خان چون بر سریر سلطنت متبکن
گشت از راه و آیین آباء خویش تجاوز جایز نداشت و از جاذه معدلت
و انصاف انحراف نجست و در حالت نزع پسر خود آنچه خانرا ولی
عهد کردانید ،

ذکر آنچه خان

خاقانی حمیت آثار و سلطانی شجاعت شعار بود چون بجای پدر
بنشست بهر اسم جهانگیری و وطایفی کشور کشائی قیام نمود در زمان
حکومت او اتراک صاحب نعمت و ثروت شدند و به مقتضی ان الانسان
لیطغی ان راه استغنی میل بعناد و ثقت کردند و از راه راست منحرف
گشته دین و ملت را تارک شدند و طریق غوایت و ضلالت را پیش نهاد
همت ساخته بر کفر و شرک اقدام نمودند و چون مدتی از حکومت او
بگذشت او را دو پسر آمد بیک شکم یکی را تاتار نام کرد و دیگری را مغول
و چون آنچه خان بمرتبه شیخوخت رسید و پسرانش بزرگ شدند
مالک را بر ایشان مقسوم کرد نصفی بتاتار خان ارزانی داشت و نصفی
بمغول خان داد و پسران بعد از فوت پدر باتفاق یکدیگر بضبط و ربط امور
مملکت و دارائی سپاه و رعیت مشغول داشتند ،

✽ ذکر طبقه تاتار ✽

این طبقه هشت نفر بودند که بحکومت قیام نمودند بر اینهوجب

جود و امتنان لواء مفاخرت بر افراخت ابقاء ذکر جمیل واذخار فضل
 جلیل را مقصد توجه همت عالی نهیت ساخته بر رسوم وقواعد پدر بزرگوار
 خود چیزی چند بیفزود والوسها بنوعی یاسامیشی کرد که بر آن مزیدی
 متصور نبود در ایام سلطنت اورعیت و لشکری در مهاد امن و امان مرقه
 وآسوده خاطر بودند و چون ضعف شیخوخت بر روی استیلا یافت از
 دنیا اعراض نمود و انزوا و عزلت شعار خود ساخته منصب حکومت را به
 پسر خویش مفوض داشت،

ذکر دیب باقوی خان

معنی دیب تخت و جاه و منصب است و مراد از باقوی بزرگ بود او
 خانی فلک قدر و شهر یاری منقبت گستر بود بفرط هیبت و اقتدار و وفور
 عدت و استظهار کمر بند و تاج دار، بیت، خسروی تاج بخش و تخت
 نشان، بر سر تاج و تخت گنج فشان، بآراستن آیین شاهی و زینت
 مفاخر پادشاهی سعی موفور مبذول داشته و در زیادتى عدل و داد کوشیده
 قواعد پسندیده وضع فرمود و چون پیک اجل در رسید پسر خود جهة
 حفظ امانت تعیین نمود،

ذکر گیوک خان

خانی نام و روپادشاهی مهابت اثر بود لواء مفاخرت بر افراشته و رای مهالک
 آرای بر رفاهیت اهل عالم گماشته، بیت، چون جهان زو گرفت فیروزی،

وخزر همین در خواست کردند و آن دو بزرگ نیز همین جواب گفتند
 و میان ایشان محاربات واقع شده آخر الامر صقلابیان منهزم گشتند
 و بموضعی افتادند که امروز منسوب بان جماعتست و آن موضع در عرض
 شصت و چهار درجه شمالی واقع شده که آنرا ما وراء الاقلیم السابع گویند
 پس از شدت سرما در زیر زمین خانهها ساخته متوطن گشتند و کماری بن
 یافت مردی متعیش شکار دوست بود و پیوسته سواری کردی و بپتنزها
 و صیدگاهها میل تمام داشت و در اثنای شکار بمحدود بلغار رسید و زمینی
 خوش هوا و صحرائی نزه یافته در انجا توطن نمود و او را دو پسر متولد
 شد یکی بلغار و دیگری برطاس پس هریک گوشه گرفته بنام خود عبارت
 کردند و روباه و سحر و سنجاب بدست آورده از پوست آنها ملبوسات
 نیکو ترتیب کردند و سایر حالات پسران یافث بن نوح علیه السلام در
 اوایل دفتر نخستین از روضة الصفا بر سبیل اجمال مذکور است هر که
 میل مطالعه آن داشته باشد بدان دفتر رجوع نماید، بعضی از ارباب
 تاریخ گفته اند که یافث اغلان معاصر کیومرث بود و او اول خاندان
 ترکستان و کیومرث اول ملوک فرس است و در دیار مشرق قواعد و رسوم
 جهانبانی و خانی او نهاد و چون از مدت حیات یافث او غلان دو بیست
 و چهل سال گذشت سر بر بالین ناتوانی نهاد و باستصواب اصول و اعیان
 دیار شرقی پسر رشید خود را ولی عهد گردانیده روی توجه بمنزل باقی آورد،

ذکر المنجه خان

خسروی معدلت شعار و خانی فرخنده آثار بود بنشر عدل و احسان و بفت

رسول اورا نواخته بعضی از جزایرا که زمینی نرم بود و هوای خوش داشت بدو تسلیم کرد و رسم برغو کشیدن روس نهاد عادت روسیان چنانست که تمام خواسته بدختر دهند و پسر را هیچ ندهند مگر شمشیری و گویند میراث تو اینست اما منسک که در بعضی تواریخ بهمنشج تعبیر رفته بغایت پرمکر و دستان بود و چون اکثر فرزندان یافت هریک بکوشه قرار گرفتند غز بن یافت بکنار بلغار آمده در آنجا متوطن شد و اورا بابرادرش ترک بن یافت محاربه واقع شد و تفصیل این قضیه در اوایل دفتر اول مرقوم کلک بیان گشته احتیاج بتکرار نداشت و مجموع غزان که بدترین اقوام ترکند از نسل غز بن یافت اند اما چین بن یافت بغایت عاقل و فکور و با کیاست بود نقاشی و صورت گری و جامه ملون بافتن ابداع و اختراع کرده بفرزندان خود آموخت و ابرشیم از پيله بدست آورد و اکثر حرفت و صناعات که تا امروز در میان اهل چین باقیست از مخترعات اوست و حال پسر او ماچین در مجلد اول مذکور است اما صقلاب بن یافت عازم آن شد که عمارتی کند چه فرزندان او نیز بسیار شده بودند و درین اثنا حق عزوجل پسری باو کرامت فرمود و مقارن ساعت تولد مادر آن پسر فوت شد و آن پسر را بشیر سگی از سگان تازی بپروردند و چون بزرگ شد مانند سگ در مردم میجست پدرش یکی از اقرباء خود را بدو داد و از وی پسری متولد شد و انرا نیز صقلاب نام کردند و بعد از مدتی صقلابیان عزم دیار روس کردند و مقامی که لایق باشد التماس نمودند روس جواب داد که اینجا بغایت تنگست و شما را زمینی وسیع باید چه قوم و تبع شما بکثرت موصوفند و ایشان مایوس شده از کماری

ذکر ترک بن یافت و شمه از احوال برادران او

ترکان اورا یافت اعلان گویند یعنی پسر یافت و جناب فضایلآب شرف الدین علی یزدی تغمده الله تعالی بغفرانه در مقدمه ظفر نامه آورده که یافت اعلان بزرگترین اولاد یافت بن نوح بود علیه السلام و بغایت عاقل و با ادب و هنرمند و در تمامی مهالک پدر سیر کرده جائی بغایت نزه یافت که آنرا سلنکای گویند مشتمل بر دریای کوچک و کوه بسیار و آب گرم و چشمهای خوشکوار لاجرم رحل اقامت در انجا انداخت و در بعض نسخ مذکور است که موضعی که در انجا ترک بن یافت متوطن گشت موسوم بسیلوت بود و در ان مکان نخست از چوب و گیاه خانها ساخته انگاه باختراع خرگاه ملهم شد و هم در مقدمه ظفر نامه مذکور است که حق سبحانه و تعالی اورا چهار پسر داد توتک و چنکل و برسجار و املاق روزی توتک در شکارگاه طعام میخورد و لقمه از دست او بیفتاد نمکین شد بواسطه آنکه زمین شور بود چون بر گرفت و بخورد بدھانش خوش آمد و رسم نمک در طعام او پدید آورد و زمره از مورخان گفته اند که آن پسر ترک که لقمه از دست او در نمکسار افتاد قوتک نام داشت و ترکان اعلیٰ؛ ذریت اویند اما احوال برادران یافت اعلان بر سبیل اجمال چنان است که خزر پادشاه زاده حلیم کم آزار کم گفتار بود و چون بکنار اتل رسید آن موضع ملایم طبعش افتاده دران سرزمین شهر خزر بنیاد کرد و تخم گاورس مزروع کردانید اما روس مردی بی آرم بود بعد از سیر بسیار بحوالی بلاد خزر آمد و از برادر یورت طلبید تا ساکن شود و خزر

شعار عالی مقام مانند دیگر مجلدات عن قریب صورة اختتام پذیرد، انه هو الموفق والمعین

ذکر یافت بن نوح علیه السلام که ابوالترک عبارت ازوست

هرچند در مجلد اول بعضی از حالات یافت سہت گذارش یافته اما درین مقام مناسب چنان مینماید کہ بار دیگر شہۃ از احوال آن جناب رقم زدہ کلک بیان گردد ملخص سخن آنکہ چون سفینہ نوح علیہ السلام بر جودی سلامت قرار گرفت فرزند رشید خویش یافت را نام زد بلاد شرقی کرد و حجر المطر را کہ ترکان جدہ تاش گویند مصحوب او گردانید و آن سنک را سنک یدہ نیز خوانند و بواسطہ آنکہ اسم اعظم بران مفقور یافت ہرگاہ کہ باران خواستی بمقصود خود فایز شدی وقضیہ این سنک از ان گذشتہ کہ کسی را در ان باب شبہہ باشد و حالا نیز در میان ترکان از ان جنس سنک هست کہ مطلوب خویش حاصل کنند در بعضی تواریخ مسطور است کہ حق سبحانہ و تعالی یافت را یازدہ پسر ارزانی داشت چین و صقلاب و منشع و کماری و ترک و خلج و خزر و روس و سدسان و غزو یارج و یافت پسران را با دختران در سلسک ازدواج کشیدہ نسل او در دیار شرقی بسیار شدند و یافت بطریق صحرا نشینان بسر بردہ قواعد پسندیدہ وضع کرد و آیینہای نیکو نهاد و چون اجل موعود رسید بدار الخلود رحلت فرمود بعضی از مورخان گفتہ اند کہ خدمتش پیغمبر مرسل بود

المصطفی صلی الله علیه وآله وسلم، بیت، پیش رو قافله پیش بین،
 مردمک دیده عین الیقین، از لب او نیم نمی سلسبیل، وز شکر او مکسی
 جبرئیل، و لطایف رحمت و رضوان متعاقب و روان بر روان بی روان آن آل
 اطهار و اصحاب اوتاد او باد که میادین دین را شیرغریں و شهرستان ملت را
 حصن حصین بودند، اما بعد بر رای عالم آرای ارباب درایت مخفی نماند
 که چون راقم این سطور موفور السرور محمد بن خاوند شاه وَفَّقَهُ اللهُ
 تعالی لما یحبّه و یرضاه عنایت و مرحمت حضرت عالی منزلت مملکت
 ایاب حکومت مناب ملاذ امراء مشرقین مدار ممالک خافقین پناه
 و پشت ام قهرمان تیغ و قلم مشید قواعد شرع و اسلام مهتد بساط رأفت
 و نصفت بحسن اهتمام، بیت، بزرگ منصب و لا نژاد نیکو نام، خجسته
 طالع فرخنده بخت فرخ فال، جهان جود و محیط کرم که دایم هست،
 به پیش بخشش او سیم و زر چو سنک و سفال، فزون زدایره کاینات سایه
 کند، همای همت او چون بگسترد پر و بال، عمدة الدولة الخاقانیة
 مقرب الحضرة السلطانیة صاحب مکنث صایب تدبیر صافی بطن روشن
 ضمیر نظام الدولة والدين امیر علی شیر خلد الله تعالی ایام دولته و اقباله را
 نسبت بحال خویش در ترتیب و تکمیل اجزاء تاریخ ملوک و سلاطین
 منحصر یافت، لاجرم بعد از اتهام مجلد چهارم بی توقف و تأخیر که از
 جمله عادات اهل تصنیف و تحریر است کمیت خوش خرام قلم در
 میدان بیان قضایا و وقایع خانان دیار مشرق و بلاد ترکستان که تا غایت
 رقم زده کلک بیان نگشته بود جولان داد رجاء واثق و یقین صادق که این
 دفتر نیز بواسطه تزیین و توشیح بنام و القاب همایون این امیر معدلت

چنگیز خان نامه

یعنی

ذکر بعضی از احوال این پادشاه کشور کشا از پدید آمدن او در دار فنا تا برحلت او بدار بقا

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين

آرایش دیباجه مناقب و مآثر سلاطین رفیع مقدار و نمایش روزنامه خصایص و مفاخر خواقین گردون اقتدار بشنا و ستایش پادشاهی تواند بود که ساحت عزتش از شایبه هوان معراست و تارینج جلال از لیتش از مقارنه عروض زمان منزه و مبرا مالک الملکی که تاج خلافت و افسر سلطنت بر سر هر که خواهد نهد و منصب حکومت و مسند ایالت از هر که خواهد ستاند و بهر که خواهد دهد، تُوْتِي الْمُلْكُ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكُ مِنْ تَشَاءُ تُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ بِسِيْدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ بَيْتِ از قسمت بندگی و شاهی، دولت تو دهی بهر که خواهی، و تحف تحیات مسکیت النفعات و صلوات صلوات و رذیة الفتوحات بر مرقد مطهر و مشهد معبر آن شکوفه باغ جلالت و گلدسته حدیقه رسالت سلطان بارگاه اصطفی با شلیغ زمره انبیا و اصفیا حبیب الله ابو القاسم محمد

CHRESTOMATHIES
ORIENTALES.

RELATION

ANNUALE

DE MOHAMMED EFFENDI

(PREMIERE PARTIE)

PAR MOHAMMED EFFENDI

DE L'ECOLE ROYALE ET SPECIALE DES LANGUES

ORIENTALES

PARIS

IMPRIMERIE DE L'UNIVERSITE

PARIS

1864

1864

RELATION

DE L'AMBASSADE

DE MOHAMMED EFFENDI

(TEXTE TURK)

A L'USAGE DES ÉLÈVES

DE L'ÉCOLE ROYALE ET SPÉCIALE DES LANGUES
ORIENTALES VIVANTES.

PARIS,

TYPOGRAPHIE DE FIRMIN DIDOT FRÈRES,

IMPRIMEURS DE L'INSTITUT DE FRANCE,
RUE JACOB, 56.

—
1841.

REPORT

ON THE PROGRESS OF THE WORK DURING THE YEAR 1880

BY THE SECRETARY OF THE BOARD OF AGRICULTURE

IN RESPONSE TO A RESOLUTION OF THE HOUSE OF COMMONS

PASSED IN MAY 1880

AND BY THE HOUSE OF COMMONS

IN MAY 1881

AND BY THE HOUSE OF COMMONS

IN MAY 1882

AND BY THE HOUSE OF COMMONS

IN MAY 1883

AND BY THE HOUSE OF COMMONS

IN MAY 1884

AND BY THE HOUSE OF COMMONS

IN MAY 1885

AND BY THE HOUSE OF COMMONS

IN MAY 1886

AND BY THE HOUSE OF COMMONS

IN MAY 1887

انداز اولدق مزبور اطهده فرانسهدن بکک فلیونلر کلدکچه قولاغوزلق
 ایتیمک ایچون موظف ایکی کیسه وار ایمش قالیونلره الدیلر اوچ
 کون دخی مساعده هوایه منتظر اولدق دوردنجی کون بر اینجه
 لدوس ظهور ایدوب بادبان کشای اولدق الحمد لله تعالی
 عون و عنایت باری ایلله کتدکچه هوا مساعد اولغله
 اوچنجی کون که ذی الحجة الشریفه نیک اون
 التنجی چهار شنبه کونی ایدی دار
 السلطنة العلیه ایماننه وصول ودخول
 ایلله نائل مامول اولدق، الحمد لله
 المعین والصلوة والسلام علی
 سیدنا محمد وآله
 اجمعین
 آمین

جانب وطنه بادبان کشای عزیمت اولدق یدی کون کیدوب سکزنجی
 کون تونسَه واصل وسید ابوسعید اوگنک لنگر انداز اولدق تونس شکی
 طرفندن عظیم پیش کش وهدایا ایله اوجاق خلقی کلوب قالیونده بزه
 بولشدیلر قوندوغمز محلّدن حلق الواد یدی سکز میل اولوب وانندن
 تونس ایکی ساعت مسافه اولغله تکلف اولسون دیو قالیوندن چقمه دق
 اوغلمز وکتخدامز چقوب بگ ایله وطایی ایله کورشمشلسروایکی
 کیجه طایی نک خانهدنک مسافر اولمشلر جمله سی قتی زیاده تعظیم
 واکرام ایتمشلر و بزم روز مَرّه تعیناتمز قالیون قپودانی طرفندن ویریلور
 ایدی بگ طرفندن اول قدر ذخیره وافر کلدیکه تعیناتدن استغنا
 رتبه سی حاصل اولدی بز دخی کلان ذخایری مصروفه صرف ایله دیو
 قپودانه تسلیم ایلدک بر قاچ کون مکشدن صکره ینه احد کونی هوا بزم
 اولوب علی السحر متوکلا علی الله اکرم دمرالوب صوب مقصوده روان اولدق
 هوا مساعد اولغله بش کونک موره اطه سی و متون اوکلی سچیلوب بحمد
 الله ایشمز اسان اولدی دیر ایکن پویراز اسمکه باشلیوب کشدکجه
 ترقی قویارق بزى متونه قریب اولمش ایکن تبعید ایدوب کرید اطه سی
 برابرلینه دک اچمه چقدق واورسه الابانک ایتدک شدت روزکار بر
 مرتبه یه واردیکه رفیقمز اولان قالیون ایله بینمز بر میلدن قلیل ایکن
 تلاطم ایدن امواج بینمه حیلوت ایدوب بربریمزی کورمز اولدق بو حال
 اوزره تمام اوچ کون وایکی کیجه مرور ایدوب بعک تناقصه باشلدی
 ایکی کون دخی لیسان ایدوب هله هزار زحمتله منکشه بورننه طولاشوب
 دکر منلک اطه سنی ارزو ایلدک ایکینجی کون کلوب لدوس جانبه لنگر

ایکی قالیون بزدن اون بش کون مقدم کلوب ست قلعه سی اوکنک لنگر
انداز اولوب بزه منتظر ایملر مقدما سفینه دن تولونه چقمش ایدک وانک
ترسانه لری اولوب وافر قالیونلری وار ایدی بزدن صکره انک دخی
خسته لک ظهور ایتمش دفترلی اوتوز سکز بیگ نفوسی وار ایملش التی
بیگ قالمش بو سببیله انک دخی یولی قپانندی مارسلیا خود
دخی مقدم قپانمش ایدی فرانسه ننگ بحر محیط ساحلنک دخی ایکی
لیمانی و ترسانه لری اولوب قالیونلری وار ایملش برینه برست وبرینه
روشفور دیرلر برست لیماندن بری التمش دورت پاره طوب وبری اللی
ایکی پاره طوب چکر ایکی قالیون تعیین اولنوب ست قلعه سنک بزه
منتظر اولق اوزره بز دخی پارسیدن حرکت ایتمه دن اون بش یگر می
کون مقدم انلر عزیمت ایدوب کلملر کتخد امزی ایرته سی کون
ترجمان ایله مقدم کلان اشیا واغرلغی برکون اول کشتی یه نقل ایچون
ست قلعه سنه ارسال ایلدک و بز دخی ایکی کون مکث ایدوب اوچنجی
کون ست قلعه سنه عزیمت ایلدک والتی ساعتک کلوب واصل اولدق
اشیامرگ اکثری نقل اولنمش قصورینی و بانمزده اولنلری دخی ایکی
کونک تمام نقل و تحمیل ایلوب ذی القلعننگ اون دوردنجی احد کونی
حسبنا الله ونعم الوکیل وعلى الله توکلنا دیوب قلیونه سوار اولدق و بزم
یانمه مأمور اولان بگزاده ست قلعه سنه وصولر ساعتک بزى ترک
ایدوب عودت ایلدی احمالی نقل ایچون ست قلعه سنک اوچ کون مکث
اولنمش ایدی لایق اولان بز قالیونه سوار اولنجه بزدن منفک اولماق
ایدى ، اثنین کیجه سی الله ولّ التوفیق وهو نعم المولى ونعم الرفیق دیوب

چقمیوب یاتندق و ایرتدسی قالقوب پونت سان اسپری نام پانقده کلوب
 زورقدن چقوب بر خانیه قوندق هنوز ادملریز کلیمش لر ایدی انلر
 لیوندن چقوب التی میلده ویین نام قصبه یه واندن بش میلده روسلیونه
 واندن یدی میلده تین نام قصبه یه واندن طورننه زورقلر و اغرلق ایله دور
 ایتیشلر اندن التی میلده لاولطه نام محله واندن یدی میلده ویویر نام
 موضعه واندن التی میلده پونت سان اسپریه کلوب بزه ملاقی اولدی لر
 اندن بالجهله قالقوب بش میلده روسل نام کبیر قریده واندن التی
 میلده نیم نام شهره کلدک وانگک بناسی ایکی بیگک سنه دن متجاوز
 مدور قلعه کبی یونه طاشدن یاپیش بر بنا سیر ایلدک بونگک اصلی
 بو ایش که حضرت عیسی عم کلیمزدن مقدم پت پرستلک شیوع
 بولوب موسوی اولانلر بونلره دخل ایدوب خالق الاشیا وار ایکن کندو
 الیکز ایله یاپدوغنلر نیچون طپارسز دیرلر سه بونلری اخذ ایدوب
 عریان اول مدور بنانگک ایچنه قویوب بنانگک دیوارلری غایت بلند
 و دائراً ما دار بربرندن متفاوت نردبان قدمه لری کبی نشینلر ایتیشلر
 خلق جمع اولوب اول نشین لردن درون بنایه ناظر اولورلر ایش وبر
 ارسلانی قویو ووروب پت پرستلره دخل ایدنکک حالی بودر دیو اول
 عریانی هلاک ایتدیرلر ایش العهده علی الزاوی ، اول بنایه واروب
 سیر ایلدک واقعاً عظیم بنا ایش جمله اوصافی دیدکری کبی لکن مقدما
 میدانی خالی ایش شهدی اولر یاپیشلر و بونیم غایت حسناسی چوق
 بر ایش زیرا چوق کوزلر کوردک هله اندن دخی قالقوب سکر میلک
 مونپلیر نام شهر مشهوره کلدک نزول ایتدک بزی کورمه تعیین اولسان

بودند کیدر ایش و دستگاهلرینی کوروب دیسا طوقند قاسرینی مسیر
 و نماشای ایلدک و بالجهله پاریس ثانی عد اولنمغه لایق بر شهر درو بو شهرده
 بزه زیاده اکرام و تعظیم ایلدیلر لالا مرشال دوبرلوا بو ایالتک والیسی
 اولوب کندو قرال تربیه سیله مشغول اولدوغندن بونده و کیلی وار ایدی
 هر کون یانمزه کلوب کندو هنطو ايله بزی سیره کتوروب بر هفته مکشزده
 خدمتمزدن قطعاً منفک اولدی ولاننگ اوغلی بونده ارشوق اولوب
 جهلدن معتبر و شهرده حکومتی جاری ایدی ایکی دفعه زیارتمه
 کلوب و بزی خانه سنه دعوت ایدوب عظیم ضیافت ایلدی و خانه سی نهر
 اوزرینه اولمغه زور قمر ايله کندولره مخصوص نیچه لعبلر و زور باز قمر
 ایتدورب کیجه اولدقده بتون شهوی موملر ايله طونادوب و کنار نهری
 قنادیل ايله تزیین ایدوب و وسط نهرده صال اوزره بر قلعه یاپیشلر عظیم
 فشک شنلکری ایتدیلر که تعبیر اولنماز و انتاندانتی دخی ایکی کوه زیارتمه
 کلوب اول دخی بزی دعوت ایدوب زیاده عالی ضیافت ایلدی حسای
 شهر جهله حاضر اولمشلر ایدی بر صحبت اولنمشدر که پاریسده دخی
 مثلی سبقت ایتتمشدی و کیجه ايله تکرار عظیم فشکر و انیک شنلکری
 ایتدیلر اوچ کون اوتوروب کتمک مراد ایلدک اغرلغی ارسال ایتسه گز
 و کندو گز قایقله کیتسه گز قوره دن التی کونده واریلان یره نهر ايله ایکی کونده
 واریلور دیدیلر واقعاً اوچ کونده استیفای حظ ممکن اولیوب کتخدمازی
 توابعمز و اغرلق ايله بازار کونی ارسال ایلوب بش اون ادم ايله بز قالدق
 و ذی القعدة نگ دور دنجی پنجشنبه کونی زورقه سوار اولوب نهر ایلانه
 عزیمت ایلدک اخشام طورنون نام صغیر قصبه یه کلوب انده زور قدن

بنا اولالی اوچوز ییل اولمش التونلری اویله رنکیین طوررکه یثکی بنا
 اولنلرله ترجیه اولنور اول کون آنی سیر و تماشای ایدوب دخی ایرتدسی
 چهار شبه کونی قالقوب التی میلده ویلنوف نام قریه یه قوندق اندن
 کوچوب ینه التی میلده سنز نام قصبه یه قوندق اندن دخی یدی میلده
 ژوانی نام قصبه یه اندن دخی التی میلده اوسر نام قصبه یه واندن یدی
 میلده توکر نام قریه یه واندن التی میلده مونستار نام صغیر قصبه یه واندن
 یدی میلده شانصو نام قصبه یه واندن یدی میلده دیژون نام شهره نزول
 ایدوب برکون اوتوراق ایلدک بو شهر بورغونیا ایالتنک کرسی
 مملکتیدر غایت رعنا شهر در زیاده ایله وسیع دکل لکن خوش طرز حدر
 وهر قوناغه نزولمده اعیان ولایت میوه و شکرله مقوله سی دست آویز یله
 کلوب بولشورلردی جمعه کونی قالقوب یدی میلده بون نام قصبه یه
 قوندق اندن التی میلده شالون نام قصبه یه قوندق واندن بش میلده
 تورنوس نام قریه یه واندن بش میلده مقون نام قصبه یه قوندق بورغونیا
 ایالتی بونده تمام اولور واندن قالقوب التی میلده ویل فرانک نام
 قریه یه واندن بش میلده لیون نام شهر عظیمه کلوب نزول ایلدک بو شهر
 رعنا برکوه دامننده واقع اولوب وسط شهرده صون دیدکلری فیهر
 کبیر کذار ایدوب اوچ کوپری ایله طرف اخره امد شد ایدرلر وکنار
 شهردن دخی رون دیدکلری نهر کبیر کذار ایدوب منتهای شهرده ملاقی
 اولوب بر عظیم نهر پیدا اولور و بو شهر کوردو کمز شهر لرک جملہ سندن
 معجز و وسعتلی و بنالری مکلف و بازارکان یتاغی و فرنگی دیبالر و خطاییلر
 و کمخا و قطیفه لر بونده طوقنوب اطرافه بوندن منتشر و پاریسه دخی

کتهدی دیدک بگزاده بز کیده لم انلری اردیمزجه کتور لر دیدی اما
 رمضان شریفده دخی افر یوکلریکزی حاضر ایلک بزدن بر هفته مقدم
 ارسال ایده لم دیو ثقلنلر ایدوب یوکلرییزی باغلدوب حولییه ایندر مشلر
 ایدی حاجتی اولیوب صکره کلور دیو جواب ویرمشیدی بن اشیاپی
 بونده براغوب کیده مم مقدم ارسال ایده رم دیمشیدک نیچون اهل
 ایلدک ما دامکه بو یوکلریوکلنوب کوزم اوکنده یوله روانه اولدقچه بنم
 کتمک احتمال یوقدر دیدم اول کون دخی تاخیره سبب اولدی
 و بو بگزاده دخی منستری قدریلان سویلردی هله بالضروره اول کون
 احشامه دک تدارک ایدوب یوکلرییزی قالدردیلر ایرته سی احد کونیکه
 سوال معظمک طقوزنجی کونی ایدی جانب وطنه نهضت قلندی یدی
 میلده اصون نام قریده نزل ایلدک بونلر ساعت اعتبار ایتمیوب میل
 دیرلرویول دفترده دخی میل یازمشلر ایدی ویلیری دخی بر برینه
 اویمیوب کوچک میل بیوک میل دیرلر بعضی یئرلده بر میل بر ساعت
 و بعضی یئرلده زیاده و بعضی یئرلده ناقص اولوبدر هله اندن دخی قالقوب
 یدی میلده فوئنه بلو نام قصبه یه نزل ایدوب برکون اتوراق ایلدک انده
 مخصوص قرالک بر سرایی وارکه واجب الشیر عظیم باغچه سی و بر سدور
 حوضی وار قدره ايله ایچنده کزیمک میکندر وسط حوضده بر رعا قصر بنا
 اولمش زورق ايله واریلور و باغچه نگ بر طرفده دخی بر حوض وارکه
 عرضی قلیل لکن طول بیگ ذراعدن متجاوز اولق کرکدر بنای سرای
 ایسه غایت رعا زرا ندر زر تکفلر اولمش اصلی قدیم بنا اولمغله کلان
 قرالربنا الحاق ایده رک بر عظیم شی اولمشدر و بر اوطه کوستردیلر که

ویمین و یسارنده سروی فشکری ظهور ایدوب اوچی بر طرفده واوچی
دخی بر طرفده قینامغه باشلدی و جان فشکری و شادروان فشکری و زرین
قدحله و دکرمنلر و دولاب و کنش فشکری اتلمغه باشلیوب ایکی ساعت قدر
سیر و تماش اولمشدر که بو مرتبه تکلفه تحسین ایلدک سزی اکنسون لر
صقلمسونلر دیو بونلری حاضر ایتمشیدم بکنده سزدیو بولسم دخی زیاده
ایدردم دیو عذر خواهلق ایلدی واقعاً بزه زیاده رعایت و اکرام ایتمشلر
ایدی بو موسیولدوق قرالک اقرب اقرباسندن و اکبر کبراسندن
و کنخداسی اولوب میان ناسده دخی دولت و چشمته معروف ایدی
واقعاً دیدکلرندن زیاده بولدم علی الصبح که پنجشنبه کونی ایدی وداع
ایدوب پاریسه عزیمت ایدوب بین الصلوتین منزله نزل ایتدک جمله
یوکریمزی باغلانمش حاضر و اماده بولدق و اخشام ترجمان کلوب خبر
کتوروب یارین قرالدن سزه هدیه کله جکدر دیو خبر و یردی صباح ایکی
دانه انتوره دوقتور اوکنه دوشوب قرالمرک سزه هدیه سیدر دیو اوکمه قودیلر
بونلرده عادت قرال کندو صورتن یسایدوروب الماس ایله اطرافن تزیین
ایتدوروب ایلهچیلره و یرلر ایش مسلمانلرده صورت جائز دکلدر دیو اندن
دل خرده طاشلر ایله ایکی پافته لی بر الماس قوشاق و ایکی دانه پاریسده
طوقنمش قالیجه و بر کبیر آینده و بر تفنک و طینچه لر و برده یالدرلو پرنج
بندلو بر صندوق و برده یالدرلی پرنجدن بر پشتخته ساعتی و ایکییده
یالدرلی پرنج قوللی بوز قویاجق قالین فغفوری و بر شکردان کتوروب
تسلیم ایلدیلر، هله سبت کونی اولدی کتبه مباشرت ایلدک کوردک که
یوکریمز هنوز حولیده طورر بونک اصلی ندر نیچون بونلر بزدن مقدم

نقطه لری وار بزی کورنجه فرنکی الفاظه فریاد و فغانه باشلدیلر و نیچیجه
 کورم دو کمز طیور کوردک که حیران اولمقد خرده طیور خود بی
 حساب جمع اولنمش هر بری بر کونه صدا ایلله نغمه سازلق ایتهدکه
 بیت مرغان چمن بهر صباحی، خوانند ترا باصطلاحی، و بر حوص
 ایچنده ایکی دانه قوندز کوردک حتی یاوری حاصل ایتمشلر کاه صوده
 و کاه صودن چقوب کنار حوضده کز لر دی و بو طیورک هر نوعی ایچون
 باشقه محل اولوب هر محلک باشقه حوضی وار و اول حوضه جریان ایدر
 باشقه فسقیه لری وار ایدیکه هر کروه کندو حوضدن سیراب اولور لر دی
 هله بر جمعیت عظمی تماشا اولنمشدر که ملوک انجق مالک اولور وجهه
 خانه یی سیره دعوت ایتدیلر اخشام قریب اولمغله سرایه کلدک وقت
 عشاده ینه طعام چقوب سازنده لر سروده باشلدیلر بعد الطعام بیورک
 حوضه ناظر پنجره لر دن باغچه یی سیر ایده لم دیدیلر نه غرایب کیجه
 ایلله سیر اولور می دیدرک جای مقصوده کلدک قچن باغچه یی باقدق اون
 بیگدن زیاده قنادیل ایلله تزیین ایتمشلر بر وجهه که روز روشنه دونمش
 و حوض کبیرک ایکی طرفنه دخی قندیلر دیزوب بررده عکسی صویه
 اورمش بر حالت فزا که تعبیر ایده مم و سیرایک قپوسی اوکنده کی
 جسرک باشنه یگر می پاره شاهی طوپلری قومشلر آنلری اتوب بعده هوا یی
 فشکر اتلغله باشلدی بو ائاده آنی کوردک که بر بیاض شعلدن بر سه پا
 ظاهر اوزرنده بر شکل هلال هویدا و ظاهر وانک اوستنده بر تاج شاهی
 پیدا اولدی بونلر هر ملکه بر کونه علامت اشارت ایدر لر ایتمش بزم
 پادشاه مرک علامتی قمر ایتمش بزه اراثت ایچون اول شکلی ساخته ایتمشلر

تقیّد و اهتمام ایدوب بو قدر مصارف اختیار ایتدکرینه تعجب ایلدم زیرا
هر سنه قرقلمغه محتاج ایش کونده لک ایله اجیرلر طوتوب اشلدرلر
ایش و اغاجلق ارالرنده سه پالو نردبانلر طورردی و بعض یرلرده ادملر
مقراضله هموار ایدرلردی سرایه قریب کلدکده دخی زیاده تقیّد ایتمشلر
عجایب و غرایب صنعتلر اجرا ایتمشلر فرحفا یرلر کوردک که تعبیر اولمياز
هله سرایه کلدک وحوش و طیور جمعیتی واردر سیر ایدرسکمز کیده لم
دیدیلرینه تختانی کوپردن عبور ایدوب قارشو یقهده عظیم بنالر کورینور
ایدی اورایه واردق مگرو وحوش و قوش خانه ایش ابتدا بر محله واردق
که کارگیر کوچک اوطه لر کبی یاپیلوب محکم دمر پرماقلرلر ایتمشلر برنده
اوج کبیر ارسلانلر وار ایدی و برنده دخی ایکی کبیر قیلان وار ایدی
وساثر حجرات دخی آیولر و قوردلر و دلکیلر و قره قولقلر و میمون و شبکلر و سایر
فیچه کورمدیکمز غریب الشکل و عجایب الهیة حیوانات ایله مالا مال
ایدی و یگی دنیادن کلمش بر نیچه حیوان کوردک که طرنقلری کیسک
کبی و کوده لری صغر قدر وار و تویلیری قیون توینه مشابه و کردنلری آت
کردنی کبی بلند و قولقلری دخی آت قولاغی کبی لکن باشی
واغزی و بورنی و کوزلری کیسک کبی ایدی و جیرانلر و سود کبی
بیاض صغنلر کوردک اندن بر دائرة یه دخی واردق انده دخی بر کونه
حجرات ایدوب طیور قومشلر طاسلرک انوعی وار سود کبی بیاض
طاسلر کوردک و بر حجرده ایکی ببغا کوردک که هیچ مثلری کورلمشدر
جئده طوق قدر وار اغزلری انسان اغزی قدر و قویقلری ایکی قارشدن
زیاده دراز و بتون نار چیچکی رنگنده ال اولوب سینه سنده صاری

چالمنغه باشلدى انى كوردك چتال بوينوزلى بر كيك تا قارشومزدن چقوب
 صاغ طرفه ميل ايلدى اردنجه خلق و كلاب شتاب ايله كيدوب بزدخى
 قوسقونه قوت قامچى يه بركت ديوب طولو ديزكن اردينه دوشدك مكر بو
 ترنپته لر اورمان ايچنده آجىلر بر برينى غيب ايتميوب وشكارنه طرفه
 كندوكندن اكاه اولوب جمله اول جانبه عزيمت ايتك ايچون ايش بزدخى
 ترنپته صدا سنه قولاق اوره رق شونده در بونده در ديو ايكي ساعت قدر
 قوشدق عاقبت بر صو كنارينه كلك كيك كندويى صويه اوروب خلاص
 اولمش بونى صيد ايدة مدك برين دخی استرميسز ديديلر سز بيلور سز
 ديدم هله اورمانلره يايلوب برين دخی بولديلر انى دخی بر ساعت قدر
 قوغوب عاقبت اول دخی صويه اوروب قارشو يقايه كچوب كوپرى يه
 يقين محله ايدك كوپريدن كچه لم زيرا بورلشدر تيز صيد اولنور ديديلر
 كوپريدن كچوب كلاب دخی صويه اوروب قارشو يقديه واردق اول
 اورمانلرى رسم سابق اوزره طرح ايتمشلر شونده در بونده در ديه رك عاقبت
 ينه صويه اوروب كندوكى يره كيتدى ديديلر ينه عودت ايدوب كوپروى
 كچوب بر ساعت قدر دخی صوقاق بصوقاق بيهوده كرد اولدق
 بالاخره غيب ايتدك ديديلر برين دخی استرسكز ارايه لم
 ديديلر ارتق اوصان كلمش ايدى وخلقك اتلرى غرق عرق اولمشيدى
 وبزم هنطواوچ كره يدك دكشمش ايدى استيفاي حظ ايلدك شبدن صكره
 سرايه كيده لم ديورجعت ايلدك نتيجه بش التى ساعت اول اورمان
 ايچنده طولو ديزكن كشت وكذار ايلدك نهايته ايره ميوب جمله
 هموار قرقلمش صوقاقلردن كذار ايدرك طوغرىسى بر بياپانده بو مرتبه

اغوانندن واعوانندن دفترلو وافر کمسندلر وارکم بللو باشلو ادملر و بکزاده لر
 مخصوص لباسلری وار که صیده چقدقده اول لباسی کیرلر و هرکیم کورسه بو
 فلائک آوجیلر بدر دیرلر جمله کبار دولتک برر مخصوص رنگ لباسی وار
 بونک کی قایسی رنگنده ایدی جمله اعوانی کینوب برر اسب سبکرفتاره
 سوار اولوب یگرمیدن متجاوز حلقه کبی یاپلش برر ترنپته بوغازلرینه
 کچوردیلر برین دخی موسیولدوق کندو بوغازینه کچوروب عزیزت ایلدک
 کندونک یدکلی و بزمنه طولرک دخی اوچ دوردر قات بارکیو یدکلی
 وار ایدی بر اورمانه کوروب بر ساعت قدر کتدک ایکی طرفه زده اولان
 اغاجلر هموار غرس اولمش و ایکی طرفی مزراق بویی برک سبز ایله
 پوشیده اولوب مقراصدن کچه جمله قرقلمشدی و اثنای راهده یهین و یسارده
 بویله قرقلش هموار صوقاقلر و اریدیکه کوز ایریمی یردک مدی بصره حائل
 اولور بر کج شجر بولنمزدی هله بر محله واردکله طقوز یول اغزی تا
 وسطنده طوران طقوز طرفی الی نهایه البصر تماشایدر آوجی باشی اول
 محله استقبال ایدوب اشته شو اورمان ایچنده چتال بویینوزلو
 بر بیوک صغن یتاقلندردق دیو خبر ویردی موسیولدوق دخی
 سزلر بوراده نکران اولک بزلر اورمانه کوروب صغنی
 چقاریرزوتا صید ایدنجه بز دخی اردندن ایرمازز اورماندن چقوب نه
 طرفه توجه ایدوسه سز دخی اردنجه شتاب ایلک دیو اعوان انصارین
 الوب اورمانی صوقاقدن صوقاغه قوشا تیلر و بونلرک تازیلری اولیوب
 یوزدن متجاوز صامسون هیئتنده کبیر معلم کلبلری وار و زغرلر ایله کلابی
 اول اورمانه صالوب عوعو کلاب ایله اول محل مالامال اولدی و ترنپته لور

سبیدن سرائیک جوانب اربعه سن دائراً ما دار دورث ذراع مقداری
 حفر ایدوب و عرضی آلی ذراعدن متجاوز اولوب کنارلرینی یونیه طاشله
 یاپوب یکپاره بر حوض اولمش و اول جدولی اول حوضه اجرا ایدوب مالامال
 ایتمشلر سرای وسط حوضده قالمش و جسر ایلله سرایه کذار اولنور وقتئسنده
 جبری زنجیرلر ایلله قالدیروب سرای اطه کبی میان آبدہ قالدور و اول حوضه
 بالقلر قومشلر زیاده چوغالمش قتی کبیر ماهیلرک روی آبدہ کشت و کذار
 ایتدکلری تماشاولنور و تختانی طبقه سنده پنجره دن باقلدقدہ بریالی غناسن
 ویرر و اطرافده قتی چوق صولر بولمشلر اندن زیاده باغچه ایچنده جسته
 جسته حوضلر ایتمشلر و فواره لر قومشلر اول صولر فواره لردن لاینقطع شبانروز
 جریان ایتمکده و بر صنعتله ایتمشلر که سرائیک هر طرفدن باقلدقدہ باغچه یه
 ناظر اولوب فواره لردن ایکیشرا وچرا دم بویی صولرک فورانی سیر اولنور
 و باغچه لر دخی انواع صنایعله مصنوع و لیمون و ترنج اغاچلری موضوع و طرحی
 دلنشین و مطبوع بر حالت فزا ایدیکه بهاشاسندن دیدۀ نظارکان سیر
 اولماز ایدی و باغچه یه کچمک ایچون صواوزرینه ایکی تختانی جسر یا پمشلر
 انلردن کچوب اخشامه دک باغچه یی کزوب اول عجایب حوضلری
 و فواره لری سیر و تماشایلدک اخشام سرایه کلوب وقت عشاده طعام چقدی
 صیافت عالی ایدی و قتی وافر سازنده لر جمع ایلمشلر بر ایکی ساعت
 اکلوب بعده او طعمه صیدکوب استراحت ایلدک صباح اولدقدہ او یله
 طعامنی مقدّمجه ایدوب صیدگاهه کیده لم دیدیلر واقعاً وقت ضحی ده
 طعام ینوب بزم ایچون دورث بارکیرو برهنطو حاضر ایتمشلر اکا سوار اولدق
 و کندو اخورده صیده کیتمک ایچون یوز آلی آت بسلر ایش کویا کندو

شیء، قاسینی تکمیل رصد ایتمه‌دن هالک اولوب یرینه اوغلی منجم باشی اولوب رصدگاهده مدرّس اولمش جمله اول خزینه کندویه تسلیم اولنش و باباسنک الغ بک زبجده مغایر بولدوغی مسائلی تحریر ایدوب بزه ویردی هنوز باباسنک تحریراتی باصلهاش کویا بوتکمیلنی قصد ایدوب بعد الاتهام باصیق مراد ایلش بودخی فتنده ماهر بر ادم اولمش، بعد العید پنجشنبه کونی جانب وطنه عودت مراد ایتمشیدک بزه مأمور بکشزاده کلوب موسیولدوق سزی چفتلکنه دعوت ایدر پاریسه التی ساعت در وایکی کیجه انده مسافر اولورسز زیراً مخصوص کندونک صیدگاهی وارد سزه صغن آوینی تهاشا ایتدرمک استرآنی کورمه‌دن بولایتدن کتمک روا دگلدر دیوان بران این براین خواه ناخواه وعده الوب خبر ویرمه کیتدی بز دخی حرکتی سبت کوننه تاخیر ایدوب بز گلنجه اشیایی دیوشروب یوگری باغلیوب حاضر واماده ایدیگر دیوکتخدامزه سپارش ایدوب اوغلمز ايله هنطوه سوار اولوب صالی کونی عزیمت ایلدک اوچ ساعت کتدکده بر سرای عظیمه کلوب بو سرای موسیولدوقکدر بیورک بونده یمکلمک ایدک دیدیلر واقعاً نظیری نایاب بر طرح پر فرح تهاشا ایلدک بر مقدار استراحتدنصکزه ینه سوار اولوب اوچ ساعت دخی کیدوب وقت عصرده شاننلی نام سرایه کلدک جسردن عبور ايله سرایه داخل اولدق بر اسلوب عجایب و طرز غرایب کوردک که نظیرین کورممشدک آولا سرایش کبیر حولیسی اولوب جوانب اربعه‌سی اوچ قات کارگیر بنا و متعدد اوطه‌لر و دورت کوشده دورت قلّه اولوب هر برینک فوقنده برر قصر عالی بنا اولنش در طشره‌دن بر فاخر قلعه ظن اولنور وجوار سرایدن بر جدول گذار ایده‌یور بو

بوشکده کوردک ⑤ و حول زحلده دائر بش یلدز وار ایش که لا یُنْفَک
 اطرافنده دوران ایدر لر ایش حتی مقدما بوکا واقف اولماشلر دوربین
 اولماغله معلوم ایدنهمش لر امعان نظر ایلدم ایکیسنی کوروب اوچنی کوره مدم
 یاننده اولنلر دخی انجق ایکیسنی کوروب بر کیمسه بن اوچنی کوردم
 دیو خبر ویردی و صورتنی تصویر ایدوب کیفیت دورانی دخی درج
 و دقایقيله بیان ایتمشلر بزه کوستر دیلر و مقدما بزه اندام زحل بر حلقه
 ایچنده مدور الشکدر لکن بو کیجه محرف کورنمکه مخروطی کوره جکسز
 دیشلر ایدی و مشتری یی تصویر ایدوب بونک دخی حولنده دورت یلدز
 بر برینه قرب و بعدی کویا نسبت واحده اوزره لا یُنْفَک هر بری بر دائره ده
 اطراف مشتری یی دائره در دیو کوستروب بعده دوربین ايله باقدوغهمزده
 بعینه تصویرده اراءت ایتدکلی وجه اوزره نجوم اربعی حول مشتریده
 عیان مشاهده ایلدک و کندویی مدور کوردک بو قدر عجایبات
 و غرایباتک تماشا سنی بر دفعه ده استیفا ممکن اولماغله بر آیدنصکره ینده
 وارمش ایدک بو کیجه حول مشتریده اولان نجومک محالترینی شو تفاوت
 اوزره کوره جکسز دیو مجسم تصویر ایتدکلرن کوسترمشلر ایدی واقعاً بعینه
 مشاهده ایلدک تصویر یی او یله ایلمشلر که کل یوم قاچ درجه و قاچ دقیقه
 حرکت ایدر و هر کیجه نه شکده کورنه جکلی تحریک دائره ایتمکه معلوم
 اولیور بودخی قدمائک ظفر یاب اولیوب دوربین حدوئندنصکره ظاهر
 اولان مسائلدن ایش واقعاً بونلرک سیری سائر سیارات کی اولیوب
 هر بری انجق کندو دائره سنده دائر لر در مثلاً مشتری کندو سیری ايله سپر
 ایتمکه بونلر اطرافنده استداره ايله سیر ایده رک کتمکده سبحان من لا یعجزه

عجایب و غرائب اشهر سیر اولمشدر که بر عظیم خزینه ایلده جمعی میسر
 دگدر اثنایت و میثاراتی امیر قماش ایچون بر دوربین پیدا ایتیشلر
 بویله که آینه سی بزرگ آینه سی قدر تنکه دن قبور ایتیشلر قیو طولیله
 کی برشی اولش و طولی الی ذراع دن متجاوز و بر کمی سرنی اولوق
 ایدوب انک ایچنه پاتوروب محکم بند ایتیشلر و اذن صغیر بر آینه
 دخی دوربینک باشنه قویوب جمعا ایکی آینه سی وار و رصده کاه
 مده انک بر مرتفعه محله بر انجین کمی سرنیدن عمود طع ایدوب
 عمودک باشنه مقرره شکلنده بر تکرلک وضع ایدوب بر آلت او بخته
 ایتیشلر و اول انک بر اوجنی دوربینه محکم بند ایدوب بر اوجه دخی
 قورشولر و دمرلر ایزه ایتیشلر جر ائقال صنعتی اوزره بر ادم اول دوربین
 کرانی پست و بلند و پیش و پس و بین و یساره تحریکه ممکن اولش
 بر دخی بر مقدار سیر اسلمان ایدله دیو ابتدا زهره طالع اولمشیدی
 اک باقدق اوج کونلک هلال قمر شکلنده لونی ارغوانی یه مصدروب
 مشاهده ایلدک و کاهیمجه طولوب مدور اولور لیکن شمدی ناقصدر دیدیلر
 بعده قمره باقدق جرمی غایت کبیر کورینوب دوربینه صغیری و هیئت
 بویله مشاهده ایلدک که ایچی سونکرلش بر صومون اتمکی و سطندن
 شق ایدوب کورسه اول صورت حالتی وار ایدی کویا جزم قمره اغوار و دهار
 اولوب چتور یولو کولکه اولغله کبود رنگ کورینوب زمینی بیاض و براف
 کورینوردی سبحان الخلاق لکن اشجار و میاه مشاهده ایده مدک زیر طائفه
 افروچک بعضیلری بوگا ذاهب اولشلردر و زحله دخی باقدق زحلک
 شکلی ۱ بویله اولوب بر باقدق غمرده حرکتک مقاصی محرق کورنمکه

اولنماز وگبیر طعام سنینی قدر دمشق آییندن مشقر الشکل پرتوسوزلر وار پولاد سپالر اوزره وضع اولنمش کراسته پاره لری طوندیلر فی الحال علولنوب سوزان اولدی وقرشون طوندیلر فی الحال بلا توقی مذاب اولدی وهیشت وهندسه آلتلی خود بی حساب ایدی وپولاد کرسیلر اوزره کره لر وار ایدیکه هر برینک ایچنه ایکی اوج ادم اوتورمق قابل ایدی ودخی نیچه کورلمدک آلات نجومیه سیر و تهاشا ایلمدک که علم نجومدن ادنی خبردار اولان ادم بو آلتلرایله زمان ییسرده استاد کامل اولمق متصور در زیرا دهنده تصور اولناجق شیلری محسوس ومشاهده کوسترمشلر از جمله خسوف وکسوف بلیک ایچون بر آلت ایجاد ایتمشلر بر قاج دائرة در دور اولندقجه ساعت عقربی کبی بر میلجکز وار اوجی اقچه کبی مدور کاه شمس اوزانوب وکاه قمره اوزانور قمره اوزاندقده بتونمی ستر ایدر ناقصی ستر ایدر هر نه قدر ایدر سه فلان آیده خسوف واردر وشو قدر اصبعدر دیو حکم ایدر لر کذلک شمس دخی یوبله فلان ییلده فلان آیده فلان کونده شو قدر اصبع کسوف اولاجغی بر دائرة در ظاهر ومعلوم اولمق زیاده امر عجیبدر وکندولر دخی اول آله زیاده اعتنا ایدر لر ایدی وبو آلت قوجه قرالک همت وکر میله وجود پذیر اولمشدر وبر دولت بوکا مالک دکلدر کندو معرفت قیمتی بیلوب زماننده بر نادیده صنعت اجرا ایدنه بذل انعام واحسانده صرف مقدور ایتمکه بونادیده ونایاب آلتلر انک زماننده ایجاد اولنوب کندویه ویریلوب اول دخی ارباب طلب مستفید اولسونلر دیو بو محله وضع ایتمشدر دیدیلر واقعا اول قدر

وازاجق اولدق صباح صلوٰۃ ظهري ادا ايدوب منستري يه وداعه واردق
 ويزي اوطه قپوسندن استقبال ووافر صحبت اولسوب وداع ايلدك
 يند اوطه قپوسندن طشرة يهدك تشيع ايلدي اندن دريا قپوداني اولان
 موسيوقونشوده تولوزه واردق بزه كالاول استقبال وتشيعنده مبالغه لور
 ايلدي ايرتدسي كون قپودان بزه وداع ايچون كلوب مقدما كلدوكي آيين
 ايله كلوب بز دخي استقبال وتشيعنده كندويه نظيره ايلدك
 ودخي ايرتدسي لالا مرشاله وداعه واروب اول دخي كالاول مراسم
 اكرامه رعايت ايليوب وايرتدسي كون كه عرفه كوني ايلدي
 اولده بزه وداع ايچون كلوب بز دخي اگا كوره رعايتلر ايتدك
 عرفه كونيكه يوم جمعه ايدى عجباً هلال عيد بو كون كورينورمي ديو منجم
 خانه كه رصدكاهدر عظيم بلند قله واردر بش التى ادمزي هنگام مغرب
 ارسال ايلدك اول قلدن نگاه انداز اولشلر واقعاً اوچ كشي كوروب
 كلوب شهادت ايلديلر مقدما دخي هلال رمضان ايچون ادملر كوندروب
 چهارشنبه كوني ايعان نظر ايتمشلر كورللك ميتسر اوليوب ايرتدسي
 پنجشنبه كوني ينه ارسال ايتمش ايدك كوروب خبر و يرديلر جمعه كوني
 صائم اولوب مبيت كون عيد ايلدك بو منجم خانه يي قوجه قوال بنا
 ايتمش وقاسيني نام بر استاد كامل ايچون رصدكاه ايتمش بر عظيم كاركيو
 قله بنا ايتمش اوچ طبقه در وهر طبقه سنده متعدد اوطه لري وار كه آلت
 نجوميه و رصديه ايله مالا مال وجر اثقال صنايعنه متعلق نيچه آلتر و هلال
 تجربيه و امتحان ايچون نيچه آلتر وصولري نشيبدن فوازه چقارمق ايچون
 نيچه آلتر ودخي صنايع بديعه و غريبه متعلق بيحساب آلتر وار كه تعداد

ایلیچیلره وارم دوغندن بو دخی اگا تقلید ایدر دیدی بزم وزیرلر ایلیچیلره
 وارمز دیو بزدن ایلیچیلرک انتقامن الحق می استر بزم وزیرلرک کعبی
 عالیدر اگا تقلید ایتمک مراد ایدن وجوه شتی ایله ایتیلوردی یو خسته یالاکر
 ایلیچیلره وارم دوغنه تقلید ایدوبده ما عدادن اغماض عین ایتمک جانر
 دکلدر بزم وزیرلر ایلیچیلره وارمز لکن مقیم اولیمه جق بر ایلیچی کلد کده
 دعوت ایدوب زیاده عالی ضیافت ایدوب کیده جکی زمان
 دخی ادملرینه خلعت و کندویه سمور کورک والتنه دونانمش
 بر مکمل ات چکر و برده وداع وقتنده ینه بویلیم ضیافت ایدوب
 ادملرینه ینه خلعتلر و کندویه ینه سمور کورک و ینه دونانمش مکمل
 ات چکر ایلیچی دخی سمور کورکی کیوب و دونانمش اته سوار اولوب سزور
 قاتله منزلنه کیدر ایددی بو دخی بزم وزیرلر کیوب اولایدی بزی دعوت
 ایدوب ضیافت ایدردی و ادملریمزه خلعتلر کیدیروب بزه دخی
 سمور کورک الباس و دونانمش آت چکردی و برده وداع ضیافتی
 ایدوب ینه رسم اوله رعایت ایدردی بزارایسه انک بر لقیه اتمک
 یمه دک ایددی معلوم اولدیکه اصلا بزم وزیریمزه بکره مز ایش یوق البته
 تقلید ایدرم دیر ایسه ماده واحده ده تقلید ایدوب غیر حاده لری
 ترک ایتمک اولماز یا جمله فعلده تقلید ایدر یا خود بزه کور و الا وداع
 ایچون کندویه وارمق محالدر دیو جواب ایلدم ترجمان کیدوب اخشام
 کلوب یارین وقت ظهرده سزگله و دعلشمک ایچون کله جکدر دیو خبر کوردی
 هله مسفور کلوب بزدخی نردباندن اشاغه استقبال ایلدک بر مقدار اوتوروب
 کیدرگن ینه اول محله ده وداع ایلدی و بزدخی ایرتمه سی کون اگا

انکله کور شمش ایدک واکا دعوت اولندوغمزه اول دخی سزه کله جکدر
 دیو ترجمان سولمش ایدی بو وقتهدک کلمدو کندن ترجمانه منسرتیشک
 کله جکنی خبر ویرمش ایدک بو آندهک کلمدی بزم حرکتیز قریب اولدی نه
 زمان کلور وار اخیرین کتور دیدک ایکی کون دخی کچدکده کوردیمکه
 خبر یوقینه ترجمانه نه زمان کله جکدر دیدم ترجمان دخی اضطرار بله ایشی
 چوق اشغالی کثیر اولغله کلمدی یارب سزی وداعه کلور امیدنده در وارسق
 انکلهده وداع ایتسک ایشمز قالمزدی دیدی مقدهما اول دخی سزه کلور
 دیدو کک ایچون بزاکا وارمش ایدک لکن بگونهک کلمدو کندن غالباً
 تعظیم مراد ایدی اول بزه کلمدکجه بزاکا وارمق محالدر همان موسیو
 قونتوده تولوزه خبر کوندردک یارین انکله وداعه واره لم دیدم ترجمان بزه
 اطلاع طریقله نصیحتیه سراغاز ایدوب جمله ایلچیلر اموری کندویه مقوصدر
 و حالا سزه قرال جانبندن ویریلیمک هدایا جمله انک معرفتیه حاضر
 اولسور بو ائنده دلکیرلک ظهور ایتسه مناسب ایدی دیدی یوننده
 خاطر مانده اولاجق برایش یوق بزه کله جکدر دیو خبری سن کتوردک
 نیچون خلاف سولشدک دیدم بگا کندوسی وارم دیسمش ایدی بن دخی
 انک جوابنی سولدم یا نیچون کلمدی سوزینه پشیمانی اولدی جوابنی
 ندر دیدم وزیرلک ادعا ایدر سزک وزیر یکنز ایلچیلره وارمز بو دخی انک
 ایچون سزه کلمک استمز دیدی اگر کندو بیوکلکندن کلمک استمز نهجه
 ایلچیسنه وانکیز و فلمنک ایلچیلرینه واروب بزه کلمهک بر وجهله اولماز
 ایدی معلوم اولدیکه ایلچیلره واریمه جق قدر بیوکلک دکل ایش چونکه
 انلره واردی بزه دخی کلمکه محتاج در بوگا جواب ندر دیدم مطلقاً وزیر اعظم

دخی قریب وارده و غمزه تنها ایدوب وداع کلدک دیو خوشودلقار عرض
ایلدک مرشال دویلزوا دخی قرال اغزندن جواب ویروب اچیلککزا یکی
دولت بیسنده اولان قدیمی دوسلنگک محکم اولمسه باعث اولدوغی بی
اشباهدر و سزی دخی فراموش ایتیموب هر بار کوکل خوشلغیلنه یساد
ایده جکمرده هیچ شبهه یوقدر دیوب نامیدی قرالکک الینه ویردی قرال دخی
نامه سنی وزیر مقامنده اولان مستری ده تاید ویزوب اول دخی بزه ویردی
بز دخی الوب دیوان افندیسنه تسلیم ایلدک بعده تنها صورتیله عودت
ایدوب بر قاچ خطوه دن صکره ینه الیمزی کوسمزه قریوب وداع ایدوب
چقدق اوطنه مزبوره کلوب خلغمز سوار اولنجه توقف ایدوب اندن خطوه
انتوره دوقاتور ایله سوار اولوب پرنجس لانسکک بزی وداع ایتیش ایدی
خاندمزه کلدک ایکی دفعه قراله بولشدوغمزه اونر نفر ادممز بزمه برابری
کیرمشلر ایدی بعده صالی کونی وصی یه وداع ایچون کندونک انتوره
دوقتوری کلوب دعوت ایلدی اول کون وصینکک همنویله کلوب ادممز
سوار اولوق ایچون قرق الی اسب کتوردیلر سوار اولوب واردق ینه اول
بولشدوغم دیوان خانه سنده طرح مجلس ایشیش بزی کوردکده قیام
و شابقه سن چقاروب بر ایکی خطوه استقبال ایلدی انکله دخی کلمات
وداعی سولشوب دولتلو صاحب دولت حضرتلر یسنه نامه سنی کندو الیلر
یدیمره تسلیم ایدوب بز دخی اندن الوب دیوان افندیسنه ویردک بعده
وداع ایدوب ینه الای ایله خانه مزه کلدک زیرا وافر اتلو کوندروب یوللرده
دخی وافر ادم سلامه دیزلشلر ایدی بوندن اقدام منفور اولان مستری ده تا
که امور خارجیه یه موکل اولغله ایلچیلر خصوصه دخی ناظر درو صیدن صکره

وباعچه لری دخی مطبوع اولوب هر بری بر طرح عجیب ایله مصنوعدر
 بو ائنده رمضان شریف کلوب صائم اولدق و کجه لر جماعتله تراویح قلدق
 فجر مقدم ظهور ایتیکله بش بحق ساعده امساک ایدر ایدک هنگام
 صیفده ایکی آی قدر فجر کجه لر یک زمان یسیره غیوبت ایدر دیو منجم
 باشلاری خبر و یردی واقعاً اخشام دخی ایکی ساعتی کچرک شفق غائب
 اولوردی و سگری کچرک شمس طلوع ایدردی رمضان شریفک اون
 التنجی سبت کونی وداع ایچون انشوره دوقور کلوب قرال سراینه دعوت
 ایلدی بز دخی حاضر اولوب اول کون قرالک هتویله کلوب بزى الدی
 و برنجس لانسک ینه معا کلش ایدی وانگله زانو بزانو هتویه سوار اولوب
 انشوره دوقور ایله دیوان افندیسی قارشومزه اوتوردیلر و تواغمز ایچون قرق
 الی اسب کتوردیلر سوار اولدیلر بزمه معا براتلر رحمتی بیش و پسرده
 یوروب یولرده سلام ایچون سواری و پیاده قتی وافر عسکر دیزلش ایدی
 بوردعه سرایه حوی طرفندن واریلوب قرال ایندوکی محله هتویله یناشوب
 مقدما قرال کتخداسی و اقرب اقرباسی اولان موسیو له دوق اوطه سنه
 وارلش ایدی ینه اورایه واروب تنفس ایلدک بعده بیورک دیدیلر جنراللر
 واریاب دیوانک کباری هر بری بر محله استقبال ایده رک اوکمه
 دوشدیلر مقدما بولشدوغمز دیوانخانده واروق قرال تختنده اوتوروب
 لالا مرشال قفا سنده ووصی یمینده و موسیو له دوق یاننده وانگ یاننده
 قبودان اولان موسیو قونقوده تولوز طوروب و یسارنده پرنجس قوننی ووصینک
 اوغوللری طوروب و سایر لر دخی علی مراتهم دیزلش ایدی بزى کورنجه
 قیام ایلدی بز دخی الیمز کوکسره قوبوب صورت سلامی ارادت ایلدک

طولی یوز دورت پرمق و عرضی الشمس دورت پرمقدر عجبا بموندن کبیر
 اولمازمی دیودخی زیاده تقید ایلدک بونی یاپدق لکن بونک عرضی
 طولنه مطابق ایده مدک طویل اولغله عرضی ناقص اولدی و بونک طولی
 یوز اون دورت پرمقدر لکن عرضی قرق سکز پرمق اولدی دیدیلر هر بری
 کویا بر صفه قدر ایدی بزم حسابزده پرمق حسابی ذراع بنا ایلد یگرمی
 دوردی بر ذراع اولغله آیینه اولک طولی دورت ذراع سکز پرمق و عرضی
 ایکی ذراع اون الی پرمق ایدر و آیینه ثانینک طولی دورت ذراع اون
 سکز پرمق و عرضی ایکی ذراع ایدر پاریس شهری نفس الامرده اسما بمبول
 قدر یوقدر لکن بنالری اوچر دوردر قات اولوب یدی قات یاپلمش
 خانه لری پک چوقدر و هر طبقه سنده بر کوه اهل و عیالیه ساکن اولورلر
 و صوفاقلرنده خلق زیاده چوق کورینور زیرا عورتلر دائما صوفاقلرده خانه بنه
 خانه کز لر اصلا اولرنده اوتور ملر و رجال و نسا مخلوط اولغله شهرک ایچی
 زیاده غلبه لق کورینور و دکانلرده اوتورب آلس و یریش ایدوب بازارلق
 ایدن عورتلر و دکانلری تحف و تغاریق ایلد مالامالدر اسلامبولدن قطع
 نظر بی نظیر بر شهردر سنا تعبیر اولنان نهر شهرک و سطنندن کذا
 ایدوب وسطا شهرده بر اطه ایتشدر و اول اطه دخی ابینیة فاحره ایلد معینور
 و فوتور دام دیدکلری قدیم و کبیر کلیسالری اول محله و اقعدر و هر طرفدن
 جسرلر ایلد طرف آخره کذار اولنور و ایکی کوپری وار که ایکی طرفی سراپا
 خانه لر یاپلمش کوپری صوفاق کبی قالمشدر کذار ایدن اصلا نهی کورمز
 و صوفاقلری زیاده و سعلی در و قالدرد طاشلری مربع تراش اولنمش اجمار
 ایلد هموار فرش اولمشدر و خانه لری کیهی کارکیر و اکثری کارکیر نمادر

هراسان و کیهی کریان و کیهی بر و جعدن متالم کوسترلشکه بادی نظرده هر
 کسک حالی فهم اولنور هرنه قدر توصیف اولنسه تصور اولنان دن زیاده در زیر
 مقدما بزه وصف ایتدکرنک بویه تصور ایتمه مشدک ووصف لرینی محال خیال
 ایتمشیدک و دستکاه لرینی تماش ایتدک یوزدن متجاوز ویش التی یوز
 عمله بافنده لک ایدر لر ایدی تارلری هموار ایشلنمش یپاگی اولوب
 پودلری الوان ایپکدر و بعضیلری قلابدان و بعضیلری صرمه ایله طوقنور ایدی
 هر کلیه طرح اولناجق نقوش و تصاویر روغلی بوغاسی اوزرینه الوانله تحریر
 اولنمش وانلری تارلره سیاه ایله رسم ایتمشلر و اصل رسم دخی یانلرنده
 نظرگاهده طوروب نقوش و تصاویر و شکوفه لک الوانی پودلر ایله اگا تطبیق
 ایدر لر دی بر صنعت عجایبه سیر اولنمشدر که تعبیر اولنمازو بر عظیم
 کارخانه دخی وار که آینه خانددر بو دخی قرا لکدر بوندن دخی ناظر
 معرفتیه فروخت ایدر لر آینه پرداخت ایتدک لرینی کورمک ایچون اگا
 دخی واردق بونده دخی ایکی یوزدن متجاوز دستگاهی وار بیگ قدر
 عملی وار بر خام آینه یی ایچی ایله دستگاه اوزرینه یاپش دیروب و بر
 آینه یی دخی ایچی ایله بر تختیه یاپش دیروب ایکی سنک اراسنه
 مخصوص بر قوم واران صوایله دوکوب دورت کشی اول ایکی آینه یی
 بر برینه سورلر تا خوشنتی کیدوب ملایمت کلنجه بعده طرف اخرنی
 دخی بویه ایدوب تمام املس اولدقده باشقه دستگاهله قیوب بر سرخ
 ترابی مخصوص آلت ایله سورمکه جلا ویرلر بی حساب آینه لر وار
 ایدی صاحب کارخانه ایکی آینه کوستر دیکه نه قدر بیوک آینه یاپق
 ممکنر دیو سعی بلیغ ایله تجربه مراد ایلدک بو قدر ایده بلدک بوشک

اولدوغندن لیمونلق کبی مشالری یا یوب اطرافنی جام چارچوبه لریله
احاطه ایتمشلر و بونک تختلری خالی اولغله اوچاقلر ایشلرشدن
شعاده یکی دنیا هواسنه معادل اولاجق قدر آتشلر یا قیغله حمام کبکی
تختندن تسخین ایدرلر بر مرتبه اولسون دیو سرکین بقرا یله قرصلار
ایدوب انکله تسخین ایدرلر و سخونتی معتدل اولسون دیو غطلوبلریله
وصوله دقت ایدرلر دی و دخی نیچه سرایلر و کلیسالر و کتاب خانلر سیر
و تماش اولمشدر و نیچه عجایبات و تحف و تغاریق کورلشدر که تعداد
اولنماز و کلیم بافلر ایچون مخصوص بر کارخانه لری وار که قوالکندر قرال
طرفندن ناظر اولان کسه ننگ اذنی و معرفتی اولدقجه کیمسندیه کلیم
فروخت اولنماز و طوقتیق استین دخی ناظردن مآذون اولوب خرجین
و یروب طوقدر و غایت کران بهادر مثلا بر ساده منقش و مصور کلیم اوچ
دورت کیسه اقچه ایدر و اگر قلابدان و یا خود صرمه ایله طوقنور ایسه اگا
کوره ذی قیمت اولور مزبور دخی واجب السیردر دیدیلر و اردق ایلمچی
کله جکدر دیو نقدر طوقنیش حاضر و موجود کلیملر وار ایسه کار خانه ننگ
دیوارلریله ایشلر عظیم کارخانه اولغله دیوارلر یوزدن متجاوز کلیم آویزه
ایتمشلر ایدی سیر ایتدو کمرده انکشت حیرت در دهان اولدق مثلا
شکوفلر ایشلر باقدقده کویا محسم شیشه ایله طوریر و تصویرلر ننگ
نکاهی و مؤکان و ابروسی خصوصاً باشلرنده صاچلری و لجه لری بر مرتبه
کوسترلشکه خطایی کاغد اوزره بر مرتبه صنعت اجرا ایتمکده مانی
و بهزاد عاجز اولور کیمنده حالت سرور اظهاری ایچون خندان کوسر یلوب
و کیمنده حالت حزن اظهاری ایچون محزون و کیمینی دخی خوفدن

از جمله بتون فیلی تشریح ایدوب زنجیر لر ایله بر جنسی وضع ایتمشلر که کویا
ایاق اوزرنده طورر لکن لحم و شخمدن عاری اولوب عظامی بری برندن
منفصل اولماق ایچون هر بر مفصلی آخره دمر تلر ایله بند ایتمشلر هر
عضوی کرکی کبی سیر و تماش اولنور جمله وحوش و طیور دخی کذلک
و متعدد رجال و نسا و اطفالدن انسانلر وار هر عضوی سیر اولنور لحوم
و شحم و عروق و عصبات دخی مشاهده اولنق ایچون بال مومندن هر
عضوی مجسم تصویر ایتمشلر یکان یکان تماش اولنور و طالعسلره وقت
درسده اراءت ایدر لر و عروق و عصباتک الوانی دخی تشبیه ایتمشلر بو
مقوله اموره تقید و اهتمالرینه طوغروسی بودر که انصاف اولنور
و بر داتره سی دخی طب خانه در انک دخی مخصوص مدرسی واردر
اول باغچه اگا تسلیم اولنش دوا خانه یه وار دق متعدد اوطه لر وار و جمله
عجرات ایتمشلر و شیشه لر ایله اجناس انواع ادویه یی جمع ایتمشلر بر
وجهله که دنیاده موجود اولاندن بر شی خارج قالماق اوزره و نیسجه بر
و بحر عجایبندن اشجار و اچار و املاح و معادن جمع ایتمشلر که قابل
تعداد دکل کلدک باغچه یه کتب طبده مسطور اولان نباتات نه قدر
وار ایسه جمع ایتهدکه بر مرتبه ده اهتمام ایتمشلر که عجم و اوزبک دیارنده
حاصل اولان نباتاتدن کتور ب دکمشلر و هند و چیندن علی الخصوص یگی
دنیادن اول قدر اشجار و ازهار و نباتات کتور مشلر که لایعد ولا یحصی
غریب و عجیب کورلدک اشجار و ازهار و نباتات کوردک که کورمینه
تعریف و توصیف ایله افاده و بیان ممکن دکلدر پاریس شهرینک هواسی
بارد اولغله یگی دنیا هواسنه اوپمایوب یگی دینانک نباتاتنه نامناسب

اوزره وضع اولمش جمله کارگیر قبه و کمرلرله یاپلمش بر بنای عجیبدر بر
 اخور ایچون بو قدر تکلفه نه حاجت وار ایدی دیدم قصده مقارنندر
 فرانچه پادشاهنک اخورلری جاسارک سرائندن مکلفدر دینمک ایچون
 بو تکلفه صرف همت و بذل دقت اولنمشدر دیدیلر و بو باغچه لره کلان
 صولره دخی اول قدر تکلفی اولنمشکه قابل تحریر دگلدر جمله یوللریسی
 سیر ایلدک بر بلند پشته اوزره بر دریاچه یاپمشلر جمله صولر اول حوضده
 جمع اولوب انده سرای جوارنده بر عالی مخزن بنا ایتمشلریوز قدمه دن
 متجاوز نردبان ایله صعود اولنور و بالاسنده باقردن بر کبیر حوض ایتمشلر
 ویش عددینه باقردن ایچنه ادم صغار کنکلر وضع ایتمشلر صولر جریان
 ایدوب حوضی طولدرمش و اول حوضدن باغچه یه طرف طرف جریان
 ایده جک یوللر یاپلمش مقصود اولان جانبه اجرا اولنور کورلدکجه
 تعبیر و توصیف ایله بیان اولنمی محالدر و اطرافده اون ساعتک
 پره دک بر ماسوره صودخی بولندکجه یوللر یاپیلوب جمله سن بریره
 جمع ایدوب کویا بر نهر اولمش اول پشته اوزره اولان دریاچه یه جریان
 ایتکده در عجایبات دهردن عت اولنمغه شایسته بر طرح بدیع الاسلوبدر
 بش کون مکث اولنوب بعده ینه پارپسه نقل اولنوب منزله کلدک و شهر
 ایچنده دخی اول قدر عجایب و غرایب بنالر و سرائلر و باغچه لر و اردرکه
 تعدادی ممکن دگلدر قتی و افرینی سیر و تماشا ایلدک و شهر ایچنده بر
 باغچه دخی کوردک قرالک ایش و بو باغچه بر قاچ دائره دن عبارتدر
 بر دائره سی تشریح خانه در مخصوص مدرسی وار علم تشریح اوقنور و جمله
 وحوش و طیوری تشریح ایدوب مخصوص اوطلر و یولر وضع ایتمشلر

قونمشکه دیوانخانه آیینده عکس ایدوب غایت وسعتلی کورینور و هر نه
 جاننده قعود اولنسه باغچه سیر اولنور و اویله مصنع اوطه لر واردر که تعبیر
 اولنماز بونلر اوطه نثک دیوارلرینی قالیجده لر و مخصوص کلیه لر ایلده یا خود
 قطیفه و قماش ایلده ستر ایدر لر بو سرائیک اکثر اوطه لری صرمه ایلده منقش
 اشلنیش کلیملر ایلده مستور و مزین ایدی خصوصاً قرالک ایکی فراشنی
 کوردک که ذی قیمت و غایت الغایه مصنع اشلنیش ایدی و بر ساعت
 کوردک که بر خروس رسم ایتیشلر ساعت کلدکه قناتلرینی صالوب
 واغزین اچوب بعینه خروس کبی اوچ کره صدا ایدر وایکی قپو اچیلوب
 ایکی کشی آلرنده سیم ملقان و طوپوز دورت چاریکی چالوب عودت ایدر
 و قپولر قپانور بعده بر قپو اچیلوب تخت اوزره اوتورمش قرال چقار و دخی
 اوستنده بر قپو اچیلوب کویا بر ملک النده تاج ایلده چقوب قرالک باشی
 اوستنه طوقار و بالای ساعتده شکل افتاب طلوع ایدر بو ائناده ساعت فصل
 ایتمهک باشلیوب تمام ایتدکده اشکال مکانلرینه عودت ایدوب قپولر دخی
 قپانوب ساعت دخی چالر و اول قدر تحف و تفاریق سیر و تماشا
 اولنیشدر که تعدادی قابل دگدر و بربرندن کچمه هندسه اوزره هموار
 یاپلش بی حساب اوطه لر و باشقه باشقه دائره لر واردر و الحاصل بر سرای
 عالیدر که نظیری کورلمه مشدر کرک سرای و کرک باغچه بتون اوروپاده
 نظیری یوقدر دیو شهرت شعار اولمشدر و انصاف بودر که بودعوالری تصدیق
 اولنغه شایسته در و سرای قارشوسنده ایکی اخور بنا ایتیشلر برینه بیوک
 اخور و برینه کوچک اخور دیرلر هر بری باغ و باغچه سیله و متعدد و مکلف
 اوطه لرله بر سرای عالیدر و اثر باغلانجق یرلری دخی کورمد و کمز طرز

ایتمشله که اب نهر ایله دوران ایدرو هر بر چرخه بر طولبه قومشله طولبدن
 حاصل اولان صوی یوقارو چقارمق ایچون ادم بلی قدر بش صره دمردن
 یاپلمش کنکله دیزمشله یوقش یوقارو طور یورلو و بولرک نهایتده بر خزینه
 ایتمشله صو اول یرده جمع اولیور و صوی یوقارویه ضربله قسرایتمک ایچون
 چرخلردن نهایت و ارجه بر برینه متسلسل دمردن بندلر ایتمشله چرخلردن دوران
 ایتدکجه اول دمر بندلری ایلرو و کیرو تحریک ایتمکله طولبه لردن حاصل
 اولان صولری اول دمردن کنکله قسرایله ادخال ایدوب یوز اللی ذراع
 مرتفع محله نردبانه چقار کبی سیده یورهله کورلمکه محتاج بر صنعت
 ایتمشله که سیره و نقله صالحدر بعده اول خزینده جمع اولان صوی باغچهیه
 اجرا ایچون بعینه استانبولده اولنان قرق چشمده واقع بلند کمر کبی بر
 عظیم کمر ایتمشله و اول خزیندن بالای کمره ینه دمردن عظیم کنکله دیزمشله
 و کالاول الات قسرایله صوی کنکله ادخال و بالای کمره ایصال ایتمشله
 واقعا مثلی مسوع اولمدق بر صنعت اجرا و اظهار ایتمشله بو جهتیه
 باغچهیه چوق صو حاصل اولمش و ادملریمز بالای کمره یوز یگرمی بش
 قدمه نردبان ایله صعود ایلدیلرو و الحاصل و رسالیه بر باغچهدر که دورت
 سرای و دورت باغچهدر عبارتدر بو مجموعهنگ دوره سی یدی ساعت قدر
 مسافه ایش و رسالیه سراینگ دیوانخانه سی قبه ایله مفرج و خوش
 نمادر که انجق اولور دیوانخانهنگ ایکی جانبه غایت اعلا سماقیدن مصنع
 اشلشمش کبیر قوانوس لر دیزمشله و عرفاندن کبیر قوانوسلر ایلله
 تزیین و اول قوه نوسلر کورلمدک مقبول و معتبر اشجاردن
 مملو ایلدیلرو بر جانبی کبیر پنجره لر باغچهیه ناظر و بر طرفه سراپا آینه

اولنور بوباغچه نئی تماشا ایتدکده دنیا سجن المؤمن وجنة الکافر حدیث
 شریفک مضمون منیفینک نکتہ لطیفی آشکار اولدی و غایت مصنع
 و خوشنما شادروانلر ایتمشلر که هیچ نظیرلری یوقدر اولا سراى مقابلنده
 فواره طوغری یتیش ایکی ایاق بیاض مرمردن نردبان ایتمشلر اون ادم
 یان یانه چقه بلور وایکی جانبنه بش اون بصره مقدده بر فواره قومشلر و نردبان
 نهایت بولدوغی محلده دخی جمله فواره دیزمشلر و یو نردبان بر حوض
 کبیر ایچنه اینیش صولر اقمغه باشلدقده بر هندسه ایله اقرار که اول
 عظیم نردبان یکپاره بلور جامدن یاپلمش ظن اولنور و بر حالت ایله
 مشاهده اولنور که ادم ایرلق استمز و بر محلده دخی یگرمی یش ایاق
 بر نردبان ایتمشلر اطرافنده فواره لری وار بونکک صویى شدتله
 اقبغله کوپورب اول نردبان یکپاره کوپوکدن مصنع بر شکله کبیرر
 و بو صنعتدن زیاده حالت یاب اولمشیدم و بر محلده ادم بونجه بیاض مرمردن
 اوییه بر شادروان ایدوب اوستی سطح اول سطح اوزره بر صنم اوتورمش
 صوفوران ایتدکده صنم ایله سطحک بیننده اولان شکافدن هوار و برابر
 جریان ایتکله اول شادروانی قاپلیوب ادم بونجه یکپاره بر دیه جامی
 کبی کورینور بونکک دخی نظیرین کورمدک و قتی چوق حوض و شادروانی
 واردن من حیث المجموع نظیری یوق بر باغچه در بوباغچه ننگ بر مقداری
 مرتفع محله واقع اولمغله اجرا اولان صولرده اول قدر صنعتلر واقچه لر صرف
 ایتمشلر که حسابله کلیمز اولاسن نهرندن صو آلمغه محتاج اولمشلر یوز اللى ذراع
 الحقدده واقع اولمغله یوقاری صویى چقارمقدده حیللر ایتمشلر که حوصله تعبیره
 کنجایش پذیر اولامز نههری ست ایدوب اون ایکی عظیم و کبیر چرخلر

بر شی یوق ایدی لکن مقدما نه قدر وحوش و طیور جمع اولنمش ایسه
 جمله سنک صورتی اول قصرده تحریر اولنمش ایدی عجایب مخلوقات
 تماشا ایلدک و اول قصردن حیوانات وضع اولنان محله وارنجه اولان
 میدانک تحتی نقب وثقب ایدوب قالدرم طاشی ارالرینه خرده
 فواره لر وضع ایتیشلربی حساب خلق جمع اولوب پنجه لر دن حیوانات
 سیرینه مشغول ایکن صوبی قویو و یروب فورانه باشلدقده خلق بری
 برینه کیروب این المهر کویا پیچ وتابلرین تماشا ایدرلر ایش حتی
 بزار دخی نزاکنله بیله مزجه اولان ادملری قوش خانه لری سیر ایدک
 دیو اول حویله ایندورب صوبه کشاد و پردکده عظیم سیر و تماشایه سبب
 اولمشدر هله کورمندو کمز بر عجیب سیر ایلدک ایرته سی کون نهنر
 چلیپانک جانب شرقیسنده واقع منارلی نام سرای وباغچه
 تماشاسنه هتوا یله عزیمت ایلدک بر ساعتده واردق بر سرای زیبا و بر
 طرح رعنا مشاهده ایتدک که هیچ اوله منر علی الخصوص بر باغچه سی
 وارد که عندمده جمله یه راجحدر بوفده ترتیب اولنان اشجار ملتفة
 الساقی بر یرده کورمدک مثلا ایکی جانبده اولان بلند اشجارک دالترینی
 بر برلرینه او یله آمیخته ایتیشلر که بر سبز بلند کمر پیدا اولمش بارنده
 هواده رهبر اولان بارانی یه محتاج اولماز و بر یول اغزنده طوروب دورت
 طرفنه نگاه انداز اولنسه بو سبز کمر مد بصر منتهی اولنجیده ک هموار
 مشاهده اولنور و اشجاردن قیوسیه و دهلیزیله اوطه لر یاپیشلر برک
 سبز ایله پوشیده اولمش اشجاری کونا کون شکلره قومشلر و بر وضع
 و هیئت اوزره ترتیب ایتیشلر که بالطبع رویتنده فرح و سرور مشاهده

کونه صنعت اجرا ایتمشلر که بری بر غیر ی باغچه ده مشاهده اولیامشدر
 وتعرف وتوصیفی بر وجهله ممکن دگلدر زیرا کورلدکجه اگلانمز و بوقدر
 حوصلرک ایاقلرنیدن بر نهر حادث اولمش و بونهری چلیپا شکلنده ایتمشلر وافر
 قایقلر وار باغچه ننگ بر طرفنده بر سرای دخی وار که تریانوم دیرلر اول
 سرایی تماشا ایچون ایرته سی کون بر مکلف دوشنمش اوستی اورتولی
 قرال سوار اولدوغی زورقه سوار اولوب نهر ایله روانه اولدی چلیپاننگ
 جانب یهنی منتهی اولدوغی محله اول سرای و باغچه ترتیب اولنمش
 غایت مفرح سرای بوننگ طرح و طرزی کندویه مخصوص اولوب
 عادتاً اوچر دوردر قات بنا ایدرلر ایکن بونی فقط بر قات بنا ایتمشلر
 غایت حظی وار باغچه سی دخی بر کونه طرح اولنمشکه تعبیری قابل دگل
 بونده دخی کونا کون فسقیله و شادروانلر ایتمشلر که تعبیر ایده مم جمله یی
 سیر و تماشا ایدوب ینه زورقه سوار اولوب نهر مزبورک جانب یسارنده
 عزیمت ایلدک نهر منتهی اولدوغی محله بر سرای دخی بنا ایتمشلرانی
 تماشا یه جقدق قوش خانه لر بنا ایتمشلر وحوش و طیور ایچون مخصوص
 کارگیر کومسلر بنا ایتمشلر و هر بر کومسنگ اوکنده باشقه دائره سی و میدانی
 و وسطنده حوض و شادروانی وار اطراف ی دیوار ایله محاطه دائراً مادر بونلر
 احاطه ایدوب جمله ننگ وسطنده بر قصر عالی و ایکی جانبنده خورده کاری
 غایت مصنع نقشلر ایله مزین بر بوندن کجه بشر الیشر کوچک اوطلر
 یا بلمش او یله مصنع که هند پیشخته سندن لطیف و غایت ذی قیمت
 صرمه ایله اشنمش دوشملر ایله تزئین اولنمش اول قصرده او ثوروب
 جمله اطرافنده اولان وحوش و طیوری سیر ایتیمک می کندر الان حیوانا تندن

اوزره قازوب اشکال اراسنه قومشله اندن بریره دخی کلدک که اوتوز
ایکی صود اوزره اوتوز ایکی کمر ایتمشله و هر کمر اتنده بر فواره قومشله
پرمق قالینلغنده فوران ایدر اندن بر کبیر حوضه دخی کلدک که وسطنده
ایکی یوز اوتوز بش فواره وضع ایتمشله اوچ قات وسطی سکسان قدم فوران
ایدر ایکینجی قاتی دخی ناقص اوچنجی قاتی دخی ناقص مجموعی بر
سیم سروی هیئتنده اولور و فواره لوله لری باش پرمق دن قالندر اندن
بر حوضه دخی کلدک که اطراف ایکی قات سهاقی مرمردن مصنع طریزون
چولاش و ایکی طرفنده الوان مرمردن ایکی قصر یاپلمش و شادروانی یوز
یکرمی قدم فوران ایدر ساققلو فواره سندن صکره بوندن بلند فوران ایدر
کورمدک و ضرب ایله فوران ایتدکندن زیاده رشحه پاش اولوب بر موزون
سیم سرو اولور که انجق اولور اندن بر واسع محله کلدک که حوضک وسعتی
جمله یه غالب بش چغه بر قاچ قایق لرایله کزمتک ممکن وایکشر صره
باش پرمق دن قالن التمش عدد فواره دیزمشله صواق قدقه التمش دانه کومش
سروی ایکی صره دزلمش بویله مشاهده اولنور اوچ محله دخی اوچ
شادروان قومشله هر برنده اون بشر فواره وار بونلرک فورانی خط مستقیم
اوزره دکدر محرفدر هوایی فشک کبی یردن چقرلر هر برنی
بر جانبیه میل ایده رک فوران ایدر و بر کبیر حوضه دخی کلدک وسطنده
شادروانی بر قصر قدر وار و اطرافنده یوزدن متجاوز توجدن مصنوع حیوان
عجیبه وار هر بری او یله هندسه ایله ترتیب و وضع اولنمش که صولر
فوران ایتدکده بر هیئت لطیفه حاصل اولور که تماشاسی غمزدا و فرح
فزادر و بونلرک امثالی قتی وافر حوضلر و شادروانلر وار که هر برنده بر

یکپاره کورینوردی باغچه‌نشت جرمی دورت ساعتک قدر مسافه ایش بزار
هنطو ایل بر بحق ساعت کشت ایلدک بوندنصکره ورسال بی مثال سیرینه
کیده جک اولدق تدارکیزی کوروب جمله اتباع ایله نقل ایلدک یول
اوزرنده واقع مودون دیولر قرالک بر معظم سرای بی باغچه‌سی وار ایش
یملک انده ایتیک اوزره قول اولنیش ایدی سحری عزیمت اولنوب
صحوة کبراده واردق بر سرای تماش ایلدک که وصفی ممکن دکل موقع
سرای بر بلند یرده واقع اولغله جمله پاریس شهرنی تماش ایدردی غایت
خوش مقام ایدی طعام ینوب ینه اول باغچه‌یه مخصوص قرالک هنطونیم
بنوب باغچه‌یی کشت ایتکه باشلادق سانقلوده کوردوکمز ترتیب عجیب
اوزره اشجار و سوقاقلر و سبزه دیوارلی فراموش ایلدک وقت عصیره دکت
کشت گذار اولنوب ورساله عزیمت ایلدک اخشامه قریب کلدک بر
سرای فرحزای و بر طرح غمزای مشاهده اولندیکه اوصافی بدیعه‌سنده
قلم مشقوق اللسان مقدر البیان اولامز صباح اولدقده اول سرایک غورنوری
وسائر موکل لری کلوب باغچه سیرینه بسورک دیدیلر قرال سیرایدزکن سوار
اولدوغی ایکی تکرکلی بر مفرج عربه کتوردیلر دورت کشی چدرلر ابتدا
بر محله کتوردیلر کویا که باشقه بردایره بر برینه مناسب اشجار ایله مهلو بر
قوری بونلرک اراسنده هموار صوقاقلر ایتیشلرکی جمله‌سی بر برینه موصل
و هر ملتقی ده برشادروان ایل بر خوش حوض پیچه ایتیشلر و هر برشادروانده
برکونه حیوانات شکلنده توجدن رسم ایتیشلر صوانلردن فوران ایدر جمله اول
قور ایچنده اوتوز طقوز عدد شادروان وار که هر بری همایون نامه حکایه لرندن
بر حکایه‌یی حاکی اولق اوزره وضع ایتیشلر و قنغی حکایه ایدوکن بر لوح

ایده جکدر دیدیلر اول کون وقت ظهرده هنطوه سوار اولوب کیتدک فنا.
 شهردن باغچهیه وارنجه جهله خیاباندن کچوب هموار غرس اولنمش بلند
 اغاجلر اراسندن گذار ایلدک هله سرایه وارنق بر طرح مطبوع تماشایلدک
 که تعبیر اولنماز وصی کلدکجه کندو ساکن اولدوغی اوطه لری کزوب اول
 قدر تحفی کوردک که قابل تعبیر دکل و اناسنک اوطه سی دخی صرمه ایله
 اشنمش قالیجده لر ایله تزیین اولنوب بی حساب تفاریق وضع اولنمش
 یکان یکان سیر و تماشا اولنوب طعمه مباشرت اولندی کرچه نقل مقوله سی
 ایدی لکن معتبر نقایس احضار اولنمش ایدی بعده باغچه سیرینه مخصوص
 اولان هنطوه سوار اولوب باغچه تماشاسنه عزیمت ایلدک اولابره حوضه کلدک
 که اطرافی بلند وبالا قد اشجار ایله محاط ایدی وسط حوضده بر فواره سی
 وار مزارقدن قالک صوفوران ایدر ایدی واول بلند اشجاردن بر ایکی آدم
 بویی یوقارو صیچراردی وسؤال ایلدک یوز اللی قدم فوران ایدر ایش
 بزم ذراع ایله اوچ قدم بر ذراعدر که اللی ذراع فوران ایش اولور واول قدر
 رشحه پاش اولور که شمس حوض اوزرینه پرتو انداز اولغله قوس قزح شکل
 مشاهده ایلدک بوفواره نثک بتون اوروپاده نظیری یوقدر دیو خبر ویردیلر
 و بر حوض دخی کوردک که فرازدن نشیبه متوجه منقش مرمرلردن نردبان
 ایتیشلر صولر اقدقجه قدمه لر مستور قالمغله یکپاره صودن بر نردبان کورینور
 وجسته جسته فواره لر قومشلر واردر اغزلری یاپیشلر بر حالت فزا ایله جریان
 ایدر دیکه بالضروره روتی حالت فزا ایدی هموار اغاجلر دیکوب بر برینه
 متصل صوقاقلر یاپیشلر هر صوقاقده کیدر ایکن ایکی طرفی مزارق بوینجمه
 سبز دیوار ایدیکه برکلیر بر برندن متفاوت اولمیوب ساقلر او ایله ملحقه که کویها

قرال دخی بو ائناده کلوب یرنده قرار ایلدی صاغ طرفنده عم زاده سی
 ماطموزلده شارلواقونده دیرلر بر مہپاره اوتورب وصول طرفنه بر غیر عم
 زاده سی ماطموزلده لاروش سوربون قونتی دیرلر بر نازنین جواهرلره
 مستغرق کلوب اوتوروب بز دخی اکا متصل اوتوردق پیشکاهده ینه بر منقش
 ومصور پردہ او بختہ اولمش ایدی ناکاه رفع اولنوب وراستده رقص اولناجق
 صحن پری پیکرلره مالامال اولمش وبر شمس منیر کویا طلوع ایستمش
 نمایان اولدی اول شمشک جرمی کبیر سنی قدر اولوب اتونندن او یلم
 صنعت ایلہ یاپلمشکه وراستده شعلر فروزان اولمش کویا نور شمشک لمعانی
 حالتی حس اولنوردی واپاره سرود خانه سنک سازنده لر بئی کتور مشلر
 یکپاره نغمہ سر اغاز ایدوب رقاصلر رقصه باشلدیلر و بر رقص ایدنلر پر نچہ
 اوغللری و مرشال زاده لر و دوقه و بگزاده لر ایش قرال مجلسنده بونلر رقص
 ایدرلر ایش قد و قامتده و سن و سالدہ اقران اولانلر سکزر سکزر رقص ایتدیلر
 و بونلرک مخصوص رقص لباسلری وار جملہ صرمہ ایلہ دیبا اوزرہ ایشلہ و باشلر ینه
 دخی صور غوج شکلنده بر مرصع سرپوش کیوب غالیہ و غازہ قدر حسنلر ینہ
 امداد ایدہ یولر اوپاره خلقی طاقمیلہ اندہ اولمغله عجایب و غرایب تقلیدلر
 ایدوب او یونلر او ینادیلر مجلس تمام اولدقدہ قرال قالقوب کیدوب بز دخی
 خانہ مزہ کلدک وصی اولان دوق دورلیانک شهرہ بر ساعت یرده بر
 سرائیتی وار ایش سائقلو دیرلر ایش و حالا والدہ سی حیاندہ اولوب اندہ
 ساکنہ ایش غایت رعنا باغچه سی وار در فلان کون والدہ سی شهرہ کلدجکدر
 اکر سیرایتک استرسکز کیدہ لم اول کونده موسیودہ برون کہ جملہ قرال
 مسکریٹک کنخداسی مقامندہ در اندہ بولنوب سزہ نُقل و نوالہ احضار

ادمیر اوچوردیلر نتیجه کلام اول قدر حیرت فزا شیلر کوشردیلر که قابل تعبیر
 ذک و رعد و برق کوشردیلر که هله کورلداکچه اعتماد اولنمییه جقدرد
 عجایب و غرایب تماشاولندی و حالات عشقی بر رتبهده اظهار و اجرا
 ایدرلردیکه کرک پادشاهک و کرک قزک و کرک شهزاده نک اوصاع
 و اطوارلرینه باقلدکچه طبعه رقت کوردی و بو اوپاره نک کبار ناسدن بر
 معتبر کمنه ناظری وار کثیر المصارف بر صنعت اولمغله ابرادنی دخی تطبیق
 ایتمشلر و عظیم میری باغلمشلر و افرشی حاصل اولور ایش و بو شهرک
 خواصندن ایش اوج ساعت قدر وقتده تمام اولوب یینه خانه مزه کلوب
 قرار ایلدک و ایکی کوند نصکده یینه انتوره دو قور کلوب قرال سراینده اوپاره
 جمعیتی اولاجقدرد اگر کورسکز غایت حظ ایده جککزی بی اشتباهد و قرال
 ایله بر مجلسده اوتوررسز قرالک صاغ طرفنده اقرباسی و پرنسپه لر بری
 وارد و وصول طرفنده ایلچیلر بری وارد کلد کورنده علی مراتبهم اوتوررلر و سز
 جمله ایلاچیلره تصدرایدوب قراله قریب اوتوررسز دیدی بز دخی رغبت
 ایدوب اول کون اولدقده وقت عصرده واردق قرال سراینده دیوانخانه
 جانبده بویله جمعیت ایچون مخصوص بر رقص خانه یاپمشلر اولکسیدن
 وسعتلی و غایت تکلفلی دورت دیواری مردن زر اندر زر تصاویر عجیبه
 ایله مزین و سقفه وارنجه دورت قات نشینلر یاپمش حلکاری مرمر طربزونلر
 ایله غایت خوشنما محل ایدی وارد و غمرده کبار قاریلرینک اکثری زر و زیوره
 مستغرق مجوهر لباسلر ایله کلمشلر هر بری بر نشینده قرار ایتمشلر بز دخی
 نردباندن جقدق قرال ایچون بر اسکله قومشلر جانب یسارنده اولان
 اسکله لرک اولنه قعود ایلدک و ناسک کثرتی شهر اوپاره سنه غالب ایدی

بیحساب موملر یانیش ایدی اول محلّ زیاده تکلفلی یاپلوب جمله
طر بزولری وعودلری و جداران اربعه سی و سقفی حلکاری اولوب وکلان
نسا دیبالره و جوهلره مستغرق اولوب موملرک شعله سندن بر حالت فزا
پرتو ظهور ایتمشدر که تعبیر اولماز و پیشگاهمزه سازنده لر اولدوغی
مجلده بر منقش کبیر پرده اوخته ایتمشلردی تمام یرلشد کدنصره ناکه
اول پرده رفع اولوب ورا سندن بر سرای عظیم ظهور ایلدی صحن سرایده
بازنده لر لباس مخصوصلریله ویکرمی قدر پری پیکر مرّضع لباس
وستانلر ایله مجلسه تکرار شعشه انداز اولوب سازلر دخی یکپاره سروده
اغاز ایتدیلر بر مقدار رقص اولوب بعده اوپارایه باشلدیلر بونک ماده سی
بر حکایه بی مجسم کوسترمک هر حکایه بی بر کتاب ایدوب باصمیشلر
جمعا اوتوز کتاب اولمش هر برینک ادی وار هر مجلسده بر کونه
حکایه بی هنوز ظهور ایده یور کبی کوسترلر بزم اولدوغیز مجلسده بر
پادشاه واریش بر غیری پادشاهک قزینه عاشق اولمش و طلیکار اولمش
اما قیزی دخی بر غیری پادشاهک اوغله عاشق ایمش بینلرنده کچن
سرکذشتری عینله کوستردیلر مثلا پادشاه قزک باغچه سینه واره جق
اولدی نظرگاهمزه اولان سرای آن واحده غیب اولوب یرنده بر باغچه
ظهور ایتدیکه لیمون و ترنج اغاجلریله مالا مال ایدی و بروقت اولدیکه تضرع
و نیاز ایچون کلیسایه و اراجق اولدی اول باغچه یرنده فی الحال بر عظیم
کلیسا ظاهر اولدی و بینلرنده بینهمایی تودید و تفریق ایچون سحره یه
مراجعت اقتضا ایدوب درلودرلو سحرلر کوستروب انشبالقلر ایتدیلر و آنلو
و پیاده عسکر ایله جنکدر کوستردیلر و کؤکدن بلوت ایله ادملر اینوب و یردن

صوقاقلرینک وسع وصیقی وخانه لارینک پنجه لری دخی کویا شهر
ایچنده تماشایدر کی مشاهده اولوردی وبعض فتح ایتدکری قلعه لری
نه طرفدن محاصره ایتیشلر ونیجه مترس المشر انلری دخی کوسترمش لر
ایدی نفس الامرده بونلره امعان نظر ایله بقلسه هر قلعه نک احوالنه
کرکی کیی وقوف تحصیل ایتمک میسر اولور هر نه قدر چوق مال خرج
ایتیشلر ایسه دخی ینه تجارت رابحه ایتیشلر اثنای سیرده قرال طوراماش
ینه یانهزه چقه کلدی غالبا ایلچی افندی بی کورمکدن حظ ایدرسز
دیدیلر بیلورم اول دخی بنی کورمکدن حظ ایدر دیو جواب ویردی بر
مقدار تماشادن صکره چقوب کیتدی اول کون قرال ایله اوچ دفعه
کورشمک اولدی بز دخی بر ایکی ساعته جمله رسملری تماشایدوب
بعده لالا مرشال ایله وداغلوب خانه مزه کلدک پاریس شهرینه مخصوص
بر لعب وارایمش که اوپاره دیرلر ایش عجایب صنعتلر کوسترلر ایش
عظیم جمعیت اولور ایش کبار شهر واررلر ووصی دخی اکثریا واروب
قرال دخی کاهیجه کلور ایش آنی سیر ایده چک اولدق بر کون
انتوره دقتور معهود قرال جانبندن بر هنطو کتوروب اتباع مزله بزی الوب
کیتدک وصینک سراینه متصل بر یره واردق اول محل مخصوص اوپاره
ایچون یاپلش علی مراتب الناس هر کسک مخصوص اوتوراجق یری
وار بزی قرال اوتوردوغی یره کتوردیلر قرمزى قطیفه ایله دوشمنش ایدی
وصی دخی گلش یرنده اوتوردی ورجال ونسا ایله مالا مال اولمش ایدی
ویوزدن متجاوز انواع ساز حاضر ایدی اخشامه بر ساعت وار ایدی هر
طرفی قبالی اولغله بر قاچ یوز بال مومی یانمش وبللور آویزه لرده دخی

وصی اولمشیدی مرشالکث مرادی سن گها ینبغی بو جوهرلرکث تصترفینه مالکث اولامزسن تا که حد بلوغه یننشوب باشکه تاج کیوب مستقل اولدقچه دیو تربیه ایتمکدر دیدیلرینه قراله وداع ایدوب طشره چقدق جوانب اربعدده سرحدلرندن وقرب یرلرنده مالکث اولدقلری قلعهلرکث صغیر وکیرنی صحرالرله و باغچه وکوهسارلریله نهر وواروشیله نشیب وفرزیه مجسم رسم ایتیشلر انلری تماشای ایتمک کویا اول قلعهلرکث هربرینی بتمامها مشاهده ایتمک کبیدر زیرا اول قدر تقید واهتمام اولنمشدرکه هرقلعهلرکث صوقاقلری وخانهلری وکلیسالری وکوپریلری بعینه مطابق رسم اولنمشدر و بونکث حسن و لطفی بودرکه برقلعهده دشمن ظهور ایتسه نه جانبندن کلمه سی ممکندر و نه طرفنه استحکام ویرمک لازمدر معلوم اولور وقرال دخی رای العین مشاهده ایتیش کبی اولور و بو رسملر حصوله کلسجه دنیالر قدرمال خرج و صرف اولنمشدر و بو رسملری دکمه کمسده کوسنرمز اکر مراد ایدرسن سزله سیر ایتدرز دیدیلر بز دخی حظ ایدهرز دیدک هنگام محاصره و محافظه ده قلعهلر امورینه واقف و ناظر اولان جنرال اوگومزه دوشوب بر کبیر و طویل دیوانخانه ده کلدک مفتاح ایله قپوسن آچوب کیردک یوز یکر می بش قلعه رسم اولنمش هربری بر صفه قدر سریر اوزره وضع اولنمش واقعا او یله دقت ایتیشلرکه بر قلعهلرکث اطرافنده اولان طاغلری و صحرالری چمنلریله و اغاجلو اولان یرلری پارمق قدر مجسم ایپکدن پیراقلی اغاجلریله وصولر نه طرفدن کلوب قلعهده احاطه یا خود وسطندن و نه جانبندن گذار ایتمشدر و کوپریلری نیجه وضع اولنمشدر و قلعهلرکث خندق و قپولری نه وضع اوزره در و شهرکث

ترصیع اولنیش ایدی و بوانجولر فندق قدر پاک و بیاض و هموار کران بها
 انجولر ایدی و ایکی صره انجو کوردک جوز بوا قدر تخته اوتوردقجه
 قرال اموزی باشنه اویزه ایدر ایش بز دخی ابتدا بولشدقده اویزه ایش
 ایدی غایت کران بها جواهرلر ایدی و بر قوتی ایچنده دریتیمه مالک
 ایش بونک نظیری یوقدر دیو کوستر دیلر جوز بوا جرمنده اول قدر مدور
 که کویا کره حقیقیدر و غایت بیاض و براق و سوراخی یوق بر آینه اوزرینه
 وضع اولندقدده اصلا ساکن اولمیوب دائما حرکت ایدر در غلطان دیو
 استماع ایتدو کمزی رای العین مشاهده ایلدک و بو الماسلرده صاری الماسلر
 کوردک جوهر یان زیتی تعبیر ایدر لر غایت معتبر در و بر قوتی ایچنده
 دخی مثلث الشکل لاجوردی بر الماس کوردک غایت کبیر و سنگین ایدی
 و بر کوک یاقوت کوردک که مربع تراش اولنیش باش پارمق اوزونلغنده
 و بر الماس دخی کوردک که قریب العصرده بر انگیزدن الی بیگ
 کیسه اچیده اشترا اولنیش وسطی مربع و ایکی جانبی قبلی غایت مصنع
 ایشلنیش زیاده بیاض و براق اصلا عیبی یوق یوز اوتوزیدی قیراط ایش
 واقعاً جوز رومیدن کبیر بر جوهر بی نظیر ایدی و قرال بعضی جوهرلری
 کندوسی الیه و بروب کوستر ایدی بوا ثناده مرشال قرالیدن سوال
 ایدوب بوجوهرلر کیگدر دیدی قرال دخی کیگک اولسه کرک در بندر
 دیدی یوق سنگ دکل تاجگدر دیدی بونلرده عادت بو ایش که قرال
 صبی اولسه حد بلوغه ایرمینجه تاج کیدر ملر ایش بو جهتدن استقلال
 ناقص اولغله بر معتمد کسمه بی وصی نصب ایدوب حل و عقد امور
 سلطنتی اگا تفویض ایدر لر ایش بونک دخی عم کبیری دوق دورلیان

و خنجریمزی یگان یگان تهاشا ایلدی لالا مرشال قرالمزک حسن
 و جمالنه نه دیرسز دیوسوال ایلدی ماشاء الله حق تعالی بد نظر دن صقلسون
 دیدک هنوز اون بر یاشنده دورت آیلقدر شهدی بو قذله مناسب
 الاعضا اولمزمی خصوصاً صاچلری عاریتیی دگلدر باقثک دیو قرالی
 طوتوب ارقه سنه چویردی بز دخی اول سنبل صاچلری مس ایتدک
 واوخشادق واقعاً صرمه سی کبی هموار یکپساره میانندن دراز ایلدی
 بعده رفتاری دخی کوزلدر شویله بریورینگز کورسونلر دیوب قرال دخی
 دیوانخانه میانندهک کیک کبی رفتار ایدوب ینه عودت ایلدی دخی
 سرعتلی حرکت ايله قوشدوغکزی دخی کورسونلر دیوب قرال دخی هروله
 ايله میان دیوانخانه بهدک سکردب ینه عودت ایلدی مرشال بکندیگزمی
 دیوسوال ایلدی بز دخی فتبارک الله احسن الخالقین دیو جواب ویردک
 بعده دیوانخانه ده او بخته اولان تصاویر عجیبه سیرینه اغاز ایدوب قرال
 ايله معاً کشت و کذار ایلدک بعضیلرینی بو فلاندر دیو کندو تعریف ایدردی
 اندن کندو اوطه لرینه کتوروب یگان یگان سیر و تماشا ایتدردی و کندو فراشنی
 و خواجه دن او قودوغی یرلری دخی کوستردکدن صکرة وداع ایدوب طشیره
 چقدق طعام حاضر و سفره آماده اولمش طعماده زیاده تکلف اولنمش ایدی
 بعد التناول قرالک جواهرلرین سیر ایدرمیسز دیدی حظ ایدردک دیدک
 بنهورث کیده لم دیوب الیمزه یاپشوب ینه قرال اوطه سنه کیردک قرال قائم
 طوردی بتون اوطه نک ایچنه خزینه دارلر جواهرلری فرش ایتشلر یگان
 یگان تهاشایه باشلدق اولا اوچ قات لباس طاقمی کوردک بری انجوا یله
 الوان لعل و یاقوت ايله ترصیع اولنمش ایدی و بری دخی انجو و الماس ايله

وار بتون قیونلری کچورمشلر بریان ایدرلردی ووافر قزغانلردخی
 چوربا ایچون اوجاغه وضع ایتمشلر ایدی بوندن صکره خلقتک طعام
 وقتیدر سیرایدیکز دیو ترغیب ایتدیلر خاطرلری ایچون واردق مخصوص
 طعام یهک ایچون قوغوشلر یاپلمش هر بر قوغوشده ایکیشر صره سفره
 قومشلر هر برینه ایکیشر یوز ادم صغار هر دورت ادمک اوکته بر لنکر
 بریان و بر لنکر چوربا ودورت اتمک ودورت برداق شراب قومشلر
 مخصوص سفره جیلری وار خدمتترین ایدرلر بونلری سیر ایتدروب عرض
 کلا ایتدیلر نفس الامرده کوزل ترتیب مشاهده ایلدک اوچ بیگ قدر
 عمل مانده موجود ایدی واول سرای غایت وسعتلی و اوچ قات کارکییر
 بنا اولنمش بروسیع محلّ ایدی واول سرای یاننده بر کلیسا بنا اولنمش
 قبه سی بلند و غایت خوش طرح زر اندر زر نقشوش عجیبه ایله تزیین
 اولنمش و سهاغی مرمرلر ایله فرشی دخی پر نقش ونگار ایدی و غایت
 نکلفلی یاپلمش برکبیر ارغنون وار ایلدی کلیسای سیر ایدرکن فغمه
 پردازلق ایدرلردی مسوومز اولمیان سازی مشاهده ایلدک غایت عجیب
 ساز ایدی بر قاچ کوندن صکره لالا مرشال ضیافت ترتیب ایدوب بزی
 دعوت ایلدی قرال سراینده اولمغله اول محلّه واردق بزه عظیم اکرام ایلدی
 قرالی کورمکدن حظّ ایدرمیسز دیو سوال ایلدی بزدخی اظهار شوق
 ایتدک طعام حاضر اولنجه سزه قرالی سیر ایتدوره یم دیو الیمزه یاپشوب
 کیتدک قرالی مقدما نامه همایون تسلیمنده بولشد و غمز دیوانخانده بولدق
 بر قاچ بگزاده لر ایله کزینور ایش لالاسیله معاً بزی کورنجه طرفمزه توجه
 ایدوب ملاقی اولدق وافر محبت آمیز مصاحبتلر اولندی جمله لباسمزی

عسکر دخی رجمنترلرله و بیواقدارلرله کیرو معاً کوره الای ایدوب
 اوگمزدن کچدیلر واقعاً پاک و ملتس و توانا عسکر ایدی تمام اولدقدہ قراله
 وداع ایدوب منزله عزم ایلدک بر ایکی کوندنصکوره منستری ده لاکیس
 دیرلر بروزیرلری دخی وارکه امور سفر تیه موکل زیارتزه کلوب کورشدک اثنای
 صحبتده بزم عسکریمزدن مجروح و عمل مانده اولنلر تغیش ایتمک ایچون
 مخصوص بر سرای یاپلشددرکه سیره شایسته در سزی اول محل تماشاویه
 دعوت ایده رز امیدم بودرکه زیاده حظ ایدرسز دیدی بزدخی اجابت
 ایدوب ایرتهسی واردق عظیم جمعیت ایتیش شهرک بنام قاریلرینی
 دعوت ایدوب کتورمش و شکرله و نواله خصوصنده زیاده تکلف ایلمش
 بر بزم عالی طرح ایتمشکه تعبیر اولنماز قرق الی قدر کوناگون سازنده لر
 کندولره مخصوص نیچه کورمدیکمز سازلرله بزنناول اطعمهیی تمام
 ایدنجه نغمه پردازلق ایتدیلر بر جنبش لطیف ایدیکه انجق اولور، بعده
 سرای تماشاخانه قالقوب کندوسی اوگمزه دوشوب انده ساکن اولان
 عسکریدن خسته اولنلری تیمار ایلدکلری محله کوتورب بش التیوز
 قدر پاک فراشلر کوردک و عمله و خدمهسی دیزلشلر و بعض خسته لر
 فراشده و طبیبلر پانلرنده اماده ولوازم نه ایسه جمله اماده بونلری کوردکدن
 صکره دوا خانه لرینه واردق بر قاچ بیگ بلور مدور شیشه انواع ادویه
 ایلر مبلو جراته وضع اولنمش نیچه درلو هاونلر و الکله و اجزایه متعلق آتله
 ترتیب اولنمش غایت پاک محل ایدی بعده اتمک فرونلرینه واردق
 وافر نان طبع اولنمش خرجی و خاص وار خرجی نان دخی بیاض
 ایدی اندن مطبخلرینه واردق صنعتاه چرخله دونه کباب شیشلری

ایتمش ایدی بز دخی اظهار رغبت ایتمشیدک یارین قرال عسکرینی
تماشایه چقاقدردیو مرشال خبرکوند رمش بز دخی ایتیه سی کون عزیمت
ایلدک بر خیاباندن کذار ایدوب بر مقام زمرد فامه واردق پیاده
عسکر بیراقلرین اچوب مد بصر منتهی اولنجیه دک بش الی قات صف
باغلیوب دیزلش قرالک اقرباسی پرنجیزه لرودوشیزه هنتولر ایله قراله
منتظر اولدقلری جمعیت کاهک بز دخی مترقب اولدق در عقب وصی اولان
دوق دورلیان اوغللریله وبرقاچ مرشال لر ایله ورجال دولترینک کباریلر
کلدی لر بز دخی سوار اولدق وآت اوزرنده کوریشوب حال وخاطر سوال ایدرکن
قرال دخی لالاسیله کلوب سوار اولدی لر لالا بزى یاننه الوب همعان اولدق
قرال اوگمزجه عسکری تماشا ایده رک صفک نهایتندک واردق بعده عودت
ایدوب وسط صفه کلدکده الارغچه بر پشت اوزرینه قرال چقوب بزى دخی
یاننه الوب همعان عسکره متوجه طور دق بعده میدان اچیلوب باش جنرال
آت سوروب بزمله عسکر اراسنده عنان کشیده اولوب عسکره متوجه طور دی
دورت طبل طرف یمیننده ودورت طبل طرف یسارنده بعیدجه محله
طوردیلر بعده جنرال دستمال چقاروب بر کره صالدقده طبللری ضرب
ایتدی لر عسکر دخی فی الحال یکپاره تبدیل هیئت ایده دوشدی لر بز دخی
صالوب ینه طبللری ضرب ایدنجه بر شکه دخی کیردی لر هر دستمالی صالوب
طبللر ضرب اولندقجه تغیر شکل وهیئت ایدرلردی بر وجهله که کویا
جمله سی شی واحددر هر اشارتده کاه توفنکلبین قوله الوب کاه دز چوکوب
کاه قالقوب کاه یهینه کاه یساره توجه ایدرلر ایدی بر ساعت قدر بو حرکتلری
تهاشا اولندقدن صکره عودت اولنوب ینه بر مناسب محله طور دق

اوصافمزی قراله بیان ایتدکچه اشتیاقی مشتد اولور ایمش خصوصاً کندوسی
 طفل اولوب بویله نادیک شیلری کورمکه طالب لکن بزى اشکاره دعوت
 رشمه مغایر اولدوغندن صنعتله بزى قراله سیر ایتدرمک ایچون ترغیب
 ایدرلردی بر کون قرال چقاجق اولمش بزه خبر ایتدیلر هنطو سوار اولوب
 قرال باغچه سی اوکنک قوره واردق قور میدان معناسنده در بش التی یوز
 قدر هنطو جمع اولوب قزالک کلمسنه منتظرلر ایمش قزالک اول فصاده
 کشت وکذار ایتمک ایچون مخصوص لالاسیله کندوسی اوتوره جق قدر چهار
 گوشه قصر شکلک یاپلمش اطرافى کشاده زر ایله مزین بر هنطوی وارکه بزم
 هنطوی انک یاننه کتوردیلر عنان کشیک اولوب مترقب اولدق در عقب
 قرال دخی باغچه سندن لالاسیله بر هنطو سوار اولمشلر یانمزه کلوب بزه
 نکه التفاتله اشناق ایله رک اول مخصوص هنطو سوار اولدیلر بز دخی هنطو
 ایچنک قیام واشناق ایدوب بزم هنطوی یاننه الوب کندو ایله کشت وکذاره
 باشلدق قور دیدکری میدان بر واسع ولطیف چمنزار اولوب بلندقد
 اشجار ایله مالامال وبو اشجار او یله هندسه ایله دیکلمش که جمله نسبت
 واحک اوزره اولوب بر برندن تفاوتی یوق واقعاً تماشاسی غمزدا و سیری
 فرحفا در دورت بش دفعه اول اشجار مرتبه ایچنک کشت وکذار ایلدک
 اول بی حساب هنطولر که پری پیکرنگارلر و سیمین کلذارلر ایله مالامال
 ایدی انلر اطرافمزه معاً کشت وکذار ایدرلردی انلری تماشایه دخی بر کونه
 حالت بخش ایدی اخشامدهک بو جلوه ایله وقت کذار اولوب بعک
 منزله عودت ایلدک لالامر شال بزه کلدکده قرال عسکرینک وقت جنک
 ترتیب و حرکتاری نه کونه اولدوغنی تماشادن حظ ایدرمیسز دیو سوال

ایدوب کوزنی بزدن آیرمازایدی شکار تمام اولوب عودت ایلدک بر ایکی
 کوندنصکره موسیقونئوده تولوز کلش واروب کوریشوب صاحب دولت
 افندیمرک مکتوبنی ویردک مسفور قوجه قرالک صلی ولدنا بحلالی
 اولوب منصبی دخی غایت بیوک ومعتبر اولمغله خلق بینک قرال
 زاده لرک معتبری ایدی واردوغمزه نردبان باشک استقبال ایدوب
 عودتمزه هطوه سوار اولدوغمز محللک تشیع ایلدی و بر ایکی کوندن
 صکره لالا بزى زیارته کلدی واوغللربی بیله کتوردی قرالمر سزى کورمکه
 اول قدر مشتاقدر که بولسه بزمه کلوریدی دیو وافر سبکرو حلقار ایلدی
 یینه ایکی کوندنصکره موسیقونئوده تولوز دخی زیارتمزه کلوب کوروشلادی
 قراله ایلیچیلری بولشدر بجی کیمسه که انتوره دوقتور دیرلر ایکی کشی
 اولوب بری کبیر و بری صغیردر کوچک انتوره دوقتور دعوتمه کلوب
 بزمه معا کیدوب بیوک انتوره دوقتور موسیقونئوده تولوز ایله بزى
 استقبال ایتیشلر ایدی بزه کلدوکنده بیوک انتوره دوقتور ایله معا کلوب
 کوچک انتوره دوقتور مقدم بزه کلشیدی بزمه معا استقبال وتشیع
 ایلدی مسفور شهزاده اولمغله بورسبه رعایت ایتیشلر ایدی بر ایکی
 کوندنصکره قرال سرایی قربنک برفرحفزا یر وارد که قور دیرلر قرال کاهیمچه
 کزنمک ایچون هطو ایله کشت و کذار ایلر وشهرک کباری وقزلری
 وقاریلری دخی کلوب اول سبزه زاری وقرالی تماشا ایچون معا کشت
 و کذار ایدرلر اگرکیدرسکثر زیاده حظ ایدرسز وقرال دخی سزى کورمکه
 زیاده راغبدر دیدیلر پاریس خلقی صمرلرنده مسلمان کوردکلری
 اولیوب وثمانلو لباسنی دخی کورمدکلرندن بزلره حیران حیران باقرلردی

اولوب بیله یاتوب قالقوب بر آن یانندن منفک اولمازدی بز کندو ایله
تنها صحبت ایدرکن قرال شکاف پرده دن بزه نگاه انداز اولوردی
بعض مسیره سپرینه کنهک مراد ایتدکجه بحر ایله کلدیکمزدن و سوار
اولاجق آتلیریز اولدوغندن زحمت چکردک زیرا فقط اوچ اسب
کتورمش ایدک انگدخی برینی وصییه ویروب ایکی قالمش ایدی هله
بر آی مرورندنشکره ایکی هنطو تدارک ایتیشار ارسال ایلدیلر اقتضا
ایتدکجه سوار اولوردق بر قاج کوندنشکره قرال شکاره چقاجقدر سپر ایتیمک
استرسکز حظ ایدردیگزر اگر رغبت ایدرسکز آتلیر کتوره لم توابعکمز سوار
اولغیچون بز دخی بر عالمدر دیوکیکچک اولدق اول کون کندو آتلیریزی
یدک ایدوب هنطو ایله عزم ایلدک فنای شهره چقدقدده قرال ایله ملاقی
اولدق قرال هنطوندن چقوب مدلی قدر بر کوچک بارکیره سوار اولوب
اللی کشی پیاده اطرافن الدیلر بز دخی هنطودن چقوب آتیه سوار اولوب
لالا ایله همعنان اولدق قرال اوگمزجه عزم ایددک بر خیابانندن گذار
ایدوب بر سبزه زار صحرایه واردق جمله عنان کشیک اولوب صف
باغلدیلر قرال آوجیلری شاهین و طوغان و صغور و سیفی و بلبلان مقوله سی
قوشلری سه پالرایله بوغازلرینه طاقوب کتورمشلر ایدی غایت بی نظیر
قوشلر ایدی وانواع وحوش و طیوردن مقدما صید ایدوب حاضر ایتیشلر کاه
طیور قویویروب بیه صید ایدرلردی وکاه طوشان قویویروب سیفیله
الدرلردی و طورنا و بالچچین و قرتال و قراقوش صالیویروب شاهینلر ایله
تهاشمین ایدردک اوچ دورت ساعت بونلرک تهاشمینله ذوقلندک
بز لالا ایله صحبت ایدردک و قرال بزی تهاشینی شکار تهاشینه بدل

اول کون هوا بر مقدار حار اولوب زحام ناسدن عسرت حرکت سببيله بی
 تاب اولغله همنطوه سوار اولوب منزله نزول ایلدک ودخی ایرتدسی وزیر
 مقامنده اولان ارشوق ده قامبری یه واروب کورشدک قهوه ايله شکرملر
 شربتله کتوروب تعظیم و تکریم ایلدی بونلرک بر قاق وزیرلی واردر که
 مینستری دیلر ورتهده اعتبارلی مرشالردن ودوقه لردن بیله دوندر
 هربری امر معهوده موکل اولمشدر واحدهما اخره مداخله ایشیوب
 هربری مأمور اولدوغی خدمتده مستقلدر مسفور امور خارجیه وکیلی
 ایدی مثلاً جنک و صلح تدبیرین ایتمک کبی و جمله تجارت امورین
 کورمک کبی و اطراف و اکنافدن کلان ایلچیلرک مصلحتن بتورمک کبی
 و استانه سعادتله کلان ایلچیلرک عزل و نصبه قدرتی واردر خصوصاً مسفور
 وصینک غایت مقرب و معتبری ایدی قامبره قلعه سنک پستقپوسی بر
 پاپاس ناسپاس ایدی ارخیا پستقپوس دیلردی ارخیا حاکم مستقل دیکدر
 بز مسفوره دعوت اولندوغیزده بعده بزه کندولره وارزدیو ترجمان خبر
 کتورمش ایدی دخی ایرتدسی وصی یه احضار ایتدوکمز هدی که وزیرانه
 دونانمش مکمل بر اسب والتی طوب دیبای رومی و بر قاق کورک ودورت
 طوب هندی اغابانی و اوچ عدد فرنک پسند مقرمه والتی شیشه دهن
 بلسان کتخدماز ايله ارسال ایلدک دریا قپودانی اولان موسیوقونتوده تولوزه یه
 عنایتلو صاحب دولت افندییزک مکتوبلری وار ایدی بو ائناده چفتلکنه
 بر قاق کوندنصره قرالک لالاسی اولان مارشال دیلروایه واروب
 صاحب دولت حضرتلرینک مکتوبلری وار ایدی ویردک بزه زیاده تعظیم
 واکرام ایلدی مسفور قرالی حجره تربیه سنه المش بر پیر ایدی وقرال سراینده

هیئت اوزره اسب معهودیمزه سوار اولوب وادملریمز سوار اولوق ایچون آتله
 کتورمشلر ایدی بالجهله سوار اولوب کالاول الای ایله عزیمت ایلدک
 کندونک آتله رجمنتی اوکمه دوشوب ویوللرده جسته جسته عسکردن بر
 مقدر کویا سلامه دیزلشلردی واروب بنک طاشندن ایندکده کتخداسی
 وقرال انتوره دوقتوری استقبال ایدوب بر مقدار استراحت اتمزیمز دیو
 کتخدا او طه سنه دعوت ایدوب خلق آتلرندن اینوب جزمه لرین تطهیر
 ایدنجه تنفس اولنوب بعده قالدق وصینک سرایی غایت مصنع ووسعتلی
 اولوب بربرندن کچه زر اندر زردیوان خانه لری واطه لری وار ایدی وکثرت
 ناس لایعد ولا یحصی ایدی کندو نهایتده کی دیوانخانه سنده اسکله نشین
 اولوب آیین ملوکانه اوزره ترتیب دیوان ایتمش ایدی بزی کوردکده قیام
 وایکی اوچ خطوه استقبال ایدوب شابقه سن چقاردی بز دخی رسم مودته
 رعایت ایله الهمزی کوکسمزه قویوب وقتگز خیر اولسون دیدک ونامهی
 الوب دوللو عنایتلو وزیر اعظم وداماد محترم ابراهیم پاشا حضرتلارینک
 نامه عالیلردر دیدوکمزه کندو الین اوزادوب یداً بید اخذ وقبض ایلدی
 بو طول دراز بحر و بر سفرلرین ائدوکمه کوره الحمد لله تعالی سزک کی بر
 عالیشانله کورشمک میسر اولمغله جمله زحمتلری فراموش ایتدک دیوجیمله
 قصد ایتدک واقعا تولوندن اوته بر سفرلرنده چکلان مشقتر بیان اولنوق
 لازم کلسه نه ورق اسهانه کنجایش پذیر اولماز ایدی اول دخی سعادتلو وزیر
 اعظمک نامه سندن وسزک کی بر عالیجنابی ایلمچیلکه انتخاب
 ایتدکلرندن و بومراسلات و تأکید محبت بزم وصیلکمز ایامنه مصادق
 اولدوغندن زیاده ممنونم دیو جواب ویردی بعده وداع ایدوب عودت ایلدک

ساکن باشقه بر قومدر هر کیم استیجار ایدرسه اگا ایجار اولورلر وزیاده
 خشونت و رعوت صاحبلی و تنبیه ایله متعبه اولور قوم اولدقلرندن بکچیلکه
 انتخاب ایتمشله حتی حکایت ایدرلرکه ورسایده بر سویسی قپودانی
 باعچه قپوسنه قویوب صاقن ایچرو بر فردی قویویرمه دیو تنبیه ایلمش قرال
 باعچهده کرنمک مراد ایلمش قپوبه کلدکده سوبس حربه سین قپویه وضع
 ایدوب کیمه یی قویویرمه ایچون بگا تنبیه اولندی دیش بن قرالم
 دیدکده خوش اما بگا تنبیه مطلقدر دیش بر مقدار التون عرض ایلمش بنی
 اقچه ایله الدادوب کوتک چالدرمق و عرضم یقدرمق مراد ایدرسدیش
 کروه مسفوردن اون ایکی نفر بر اون باشی ایله قپویی بکلمک ایچون
 تعین ایتمشله واقعی کوزل خدمت ایدرلردی نه که تنبیه اولورسه سرمو
 تخلف محال ایدی وایرنه سی کون قرال ایچون ترتیب ایتدو کمز هدا یا که
 کتخدماز ایله وزیره کوندردک بزا یصال ایده رز دیو جواب ایتمشله ملوکی رخت
 و بساط ایله و غایت مصنع الوان صرمه ایله اشلنمش بیاض دیبا کسمه وزین
 ورگاب سیم مخصوص ایله طوناتش مدلولوورده یلکندزو بر تیرکش صغیرکه
 کمانی و تیرلری غایت تکفلو و تیرکش دخی زیاده مصنع صرمه ایله اشلنمش
 ایدی و طقوز طوب دیبای رومی والتی طوب هندی اغابانی و بر قاقم
 کورک و سکر شیشه دهن بلسان خالص ایدی وصی نکت دخی رسم ملوکانه
 اوزره کندویه ایلچیلری بولشدر بجی افتوره دو قتوری وار ایمش کلوب وصی
 یارین سزی دعوت ایدر انشاء الله صباح هطو ایله سزی الورم لکن خلقمزی
 سزی سیر و تماشا یه غایت هوسکارلردر اسبکزه سوار اولسه کز خلقمزی
 مهنون ایتتمش اولوردی کز دیدی صباح کلدکده بز دخی قراله کتدو کز

همایون شوکتقرونی اوکمزه المش ایلدک المزی کوکسزه قویوب بعده نامه
 همایون الوب قریب اولدیغمزده نمتا ایدوب شوکتلو عظمتلو قدرتلو پادشاه
 اسلام ولی نعمتم افندم سلطان احمد خان ابن السلطان محمد خان
 حضرتلیرینک نامه همایون شوکتقرونلریدر دیواوزیرینک الله تسلیم ایلدک
 بعده صاحب دولت حضرتلیرینک نامه سنی الوب بودخی دولتالو سعادتلو
 وزیر اعظم و داماد محترم ابراهیم پاشا حضرتلیرینک نامه عالیشانیدر دیو
 وزیر الله ویردک بو ایکی دولت بیننده قدیمدن مرعی اولان قوی
 دوستلغی تأکید ایچون ودولتو وحشمتلو فرانچه پادشاهی حضرتلیرینه اولان
 محبت و مودت و اعتبار و رغبتلیرینی عیان و بیان ایتک ایچون ایلچیلک
 ایله بنی اوسال ایلدیلر دیدم قرال اون بر یاشنی تمام ایدوب اون ایکی
 یاشنه باعش غایت حسن و جمال صاحبی اولوب الماسره مستغرق
 زرین لباسلر ایله مجلسده شعشه انداز اولمش ایدی کندو جوابنه
 تصدی ایتیم یوب لالاسی اولان مهشال دولروا شوکتلو قدرتلو آل عثمان
 پادشاهی حضرتلیرینک نامه لرندن وایاچیلکه جنابلیرینک انتخاب
 اولندوغندن قرال حضرتلیری زیاده محظوظ اولمشلردر دیو جواب وبردی
 ووظی اولان دو قدرلیران قرال یاننده و سائر اقرباسی دخی یمین و یسارنده
 بالجهله قائم طورلر ایدی بعده ینه المزی باشزه قویوب عودت و بر قاج
 خطوه دن المز کوکسزه قویوب وداع ایلدک نردباندن اینوب بنگ طاشنده
 سوار اولوب کلدیکمز توثیب اوزره خلقی و عسکری تماشا ایدردک منزلزه
 نزول ایلدک بو یوم جمعه روز نوروز ایدی قرال سراینی و قیولرینی یوز
 نفر کمسه قیودانلر یله داٹما بکلرلر انلره سویس دپلر فرانچه ایله نمچه بیننده

یساریمزده عزیزت ایلدک قرال عسکرینی بزه سیر ایتدرمک ایچون بعض
 اطرافده قشلاقد اولان پیاده و سوار رجمنترین کنوردوب و اکثرنه مجددا
 لیسار قطع ایتیشلر و جمعاً اوئوز بیگدن متجاوز عسکر ترتیب ایدوب
 اولدوغیز خانهدن قرال سراینه دک دیزلشلردی واقعا قتی پاک و کزیده
 و توانا عسکر مشاهده اولیشدر و قرال سراینه باغچه طرفدن واریلوب باغچه
 ایچنه دیزیلان وجه لرتک برینه آق آتلو و برینه سیاه آتلو دیرلر ایش بوا یکی
 رجمنست جمله عسکرک زیاده معتبری ایش و بونلرتک نفراتی جمله کبار
 و کبارزاده لر و بگزاده لر در قیودانلری دخی جمله دن معتبر در و قرالک خلص
 عسکر در کرک اسلری و کرک لیساری زیاده پاک ایدی سرای قوشنک
 نردبانی دیبنده یناشوب آتدن اینوب قیودن ایچرو کیسردکده تنقل
 ایتمک ایچون صاغ طرفده بر اوطیه کتودیلر قرالک کتخداسنک
 اوطیه سی ایش موسیو لدوق دیرلر قرالک قریب خصمیدر بر مقدار
 استراحتدنصره قالقوب یوقاری نردبانه عزم ایتدک هر مقامه وارلدقده
 رجال دولتدن برر کمسه استقبال ایدهرک دیوان خانه قیوسنه کلدک
 خلقتک کشرتی بر مرتبه ده ایدیکه استقباله کلانلر اطرفمزی احاطه ایدوب
 کوجه کذار ایدردک هله دیوان خانه قیوسندن دخی اون ایکی ادم ایله
 کذا ایلدک قرالک تخی قربنه وارنجه ایکی طرفدن دوکون اونده وضع
 اولنان سزیرلرکی بر قاج یوز سریر بریزندن یوکسک وضع و ترتیب ایتیشلر
 بونلرده نه قدر کبار قاریلری و قرلری وار ایشه و قرالک خصملری پرنجیزه لر
 جمع اولوب مجوهر و مشعشع لیسار ایله اوئورمشلر برز دخول ایتدکده
 جمله سی قیام ایتدیلر قریب اولدوغیزده قرال دخی قیام ایلدی نامه

دیو خبولر کلوب کیمنی دفع ایده میوب ناچار رخصت ویردک پرهیزلری
 وقتنه مصادف اولغله کندولری اکل ایتیمیوب سفیره یی احاطه ایدوب
 سیر ایدرلردی مالوف اولدوغیز معنا اولماغله بزه زیاده کران کلوردی
 وخاطر ایچون صبر ایدرکک انلر ایسه سیر طعامه مالوف اولمشلر فرضا قرالکک
 طعام یدوکنی سیره طالب اولنله رخصت ویرلکک عادتلری ایش دخی
 غریب بوکه قرال فراشدن نه اصل قالدقارونه اصل کینور سیر ایتیمکه کیدرلر
 ایش بناء علی ذلک بزه دخی بو کونه تکالیفلر ایله ثقلت ایدرلردی
 ایکی کوندنصکرة ینه انتوره دوقتور کلوب جمعه کونی قرال سزی دعوت ایدر
 انشا الله کیدرسز سزه اکراماً وتعظیماً پرنجس لانبسکی تعیین ایتمشلر در
 معاً کلورز وکالاؤل همعنان کیده رز و بو آنه دک کلان ایلیچیلره مرشال
 و پرنجس تعیین اولندوغی یوقدر لکن پادشاهمز سزه زیاده محبت ایتیکله
 تعظیم و مکرم مراد ایدرلر دیو وافر قومیلرنتالر ایلدی واولکیدن زیاده
 الای ترتیب اولمشلر ونامه هایونی تسلیم ایتدکده جوابکزی لالا ویره جکدر
 وقرالمز ایاب وذهابکزده قایم بولنه جقدر سزدخی دوستلغه لایق معامله نه
 ایسه اوילה ایدرسز دیدی وکتدی جمعه اولدقده پرنجس لانبسکک ایله
 انتوره دوقتور کدیلر کالاؤل خلغمزی ترتیب ایدوب انجق قلیچلر
 قوشانمیوب واقوفنکک و مزراقلر ویرمدکک واولغلمز دیوان افندیسی
 مقامده اولغله نامه هایون شوکت مقرونی الله و یروب انکک ایچون
 بو مرصع لجاملو قسراق کتور مشلر ایدی اگا سوار اولوب اوکمهزه الوب
 کندومزدخی گانبی دستار و فراجه سهور کورکک ایله دیوان رختی و بسطیله
 اکرلنمش کندو اسبهره سوار اولوب پرنجس لانبسکک پهنمزده وانتوره دوقتور

انشوره دوقتور ايله عزيمت اولندی و عقیبه زده دخی بر رجیمت آتسلو
 ايله دیزیلوب بعده هتطور علی مراتبهم دیزلدیلر پاریس شهرینک
 سوقاقلری غایت وسعتلیدر یان یانه بش التی عربہ کتیک ممکن ایکن
 بعض محالّده زحام ناسدن اوچ سوار کوجله مرور ایدارکک یافمه التی
 عدد چوقه دار المش ایدک اطرافمه زده کیده میوب اوکیزجه کیدرلردی
 وسوقاقلده ایکی طرفده پیاده وسواری عسکری جسته جسته دیزیلوب
 خلق دخی اونراون بشرقات قات دیزلشلردی کویا شهرده اولان جمله
 خلق الای سیرینه کلمشرا ایدی و خانه لری دوردر بشرقات اولوب پنجره لری
 سوقاغه ناظردر هر پنجره یه کنجایش پذیر اوله جق رتبه دن افزون
 مرد وزن و بچه متزاحم اولمشرا ایدی عثمانلو کوردکلری اولیوب عجب نه
 اصل آدم لر در دیو اعلی و ادنی کورمه طالب اولمشرا ایدی و قرال و عیسی
 ووصی دولتی اولان دوقدورلیان و بالجمله رجال دولت و کبار شهر برر خاندیه
 کلوب سیر و تماشایه طور مشلردی بزلر ایه بحر ايله کلوب بترده الای
 کوشرمتک اسبابی کما ینبغی مهیا دکر ایکن عون باری ايله پاریس
 شهرنده بویله مزین الای اولمشدر دیو اقرار و اعتراف ایلدیلر بو ترتیب
 اوزره احضار اولئان خاندیه نزول اولنوب سلامه طوران عسکری دخی علی
 الترتیب خانه مزک اوکندن کذار ایدوب تمامنده مرشال دخی وداع
 ایدوب خانه سته کندی ینه رجال و نساکیمی زیارت کیهی سیر طریقینه
 تزاحم اوزره کلوب چریمونیا و قومیلننه لر ايله مجلسهز مالامال ایدرلردی
 خصوصاً طعام ایدی کمیزی کورمه زیاده طالب اولورلردی فلان کهمه نک
 قزی و فلان کهمه نک قاریسی طعام یدو ککزه باقمه اذفکزی رجا ایدرلر

ایدر سر بیان بیرک که اگا کوره حاضر و ترتیب ایده لم دیدی بز کند و منو
 بش آت ییله کتورمش ایدک یکی اسب ساده لازمدر که یدی ایدک تمام
 اوله برینه بز سوار اولوب التی ایدک کش اسبی لازم دو و فرق سکن نفو دخی
 سوار اولمچون مکمل آتلا لازمدر دیوب دفتر ایلدی بازار کونی اولدقده
 اوغلمز دیوان افندیسی ایچون بر موعع لجاملو قسراق و کتخد امزه
 مقامب اسب و ساتلرینه دخی علی مراتبهم وجه مناسب اوزره مکمل آتلا
 ایله مقدما استقبالره یدکر ایله کلان قرال میر اخورلردن موسیو قونیار
 کلوب هرکسه توزیع ایلدی بعده مرشال دستره انتوره دو قوتور ایله قرال
 هتورینه سوار اولمشر کدیلر بز دخی استقباله رعایت ایلدک قرالز کندو
 هتورینی سرک ایچون کوندردیلر و جمله کبار دولتمز کندو هتورینی سزه
 اگراما کوندردمشلر در دیو یوز قدر مزین ورنا هتولر کدیلر بعده انتوره
 دو قوتور ثانی خیری وقتدر اذنگز ایله الایسی یورتمکه باشلا یلم دیوب
 قالدی مقدما قرالک کندویه مخصوص آتلا عسکرلردن بر رجنت
 یوریدوب اردنجه بزم ادملری سوار ایدوب بر مقدارینه کورک کیدروب
 اللربنه توفنگلر ویرمشیدک انلری یوریدوب بعده بر مقدارینه دخی کزاکه
 کیدروب اللربنه مزراقلر ویرمشیدک انلری یوریدوب اردنجه اغوات
 مقوله سی صفالو اولانلر یوریب بعده امام افندی ایله قوچیلر کتخداسی
 و بعدهما اوغلمز ایله کتخد امز همنان اولوب عقبلرنجه التی عدد ایدک
 اغرکسملر ایله مزین و مسرچ چکدر یلوب تمامنده قرالک میر اخور یله
 ترجهان کیدوب کندو مز دخی دیوان بساطی و عبایی ایله مسرچ بر اسبه سوار
 اولوب کاتبی دستار و فراجه سمور کورک ایله ییمنمزه مرشال و یساریمزه

وارد کرده اند بر کبسه صدا ایتسه اول صوت بعینه اون اوج دفعه مکرر عودت
 ایتدوکی استماع اولنور بو امر عجیبدن زیاده تنقید و اهتمام ایله سوال ایلدک
 اصلا بیلور یوق و بونی عمر ییزده ایشتمدک دیو جواب ویردیلر بویله بر
 محل وار ایشده مروز زمانه محل می اولمشدر اطلاسیده نیچون یازلدوغی معلوم
 اولدی سرای مزبوره بر هفته مکث اولندی کیجده وکوندوزده خلعتک
 کترتی ورجال و نسانک و فرتی بر وجهله ایدیکه قابل تعبیر دکل ایدی
 رجال و نسانک کباری کیمی تبدیل و کیمیی اشکاره کلورلدوگون
 اولدقده بو مرتبه زحام اولدوغی کورامشدر ایکنجی کونده بونلرده مخصوص
 بر منصب وار که صاحبنه انتوره دو قنور دیلر ایلچیاره مخصوص خوش کلدیگور
 دیکه والایه بندر مکه و قراله کتور مکه متعین ایش اول کیمسه کلوب قرال
 جانبندن تهنیه قدوم ایلدی وایکی کوندنصکره ینه کلوب قرال بازار
 کونی وقت ظهرده سزی شهره دعوت ایدر مخصوص خانه
 احضار اولمشدر و کزیده عسکرینی مزین لباسلرله الیکزه و سلامکره طوموق
 لیچون ترتیب ایتمشلردر و سزی کتور مکه باش مرشال تعیین اولمش ایدی
 اسب ایله الایه کله مز زیوا کندو اختیار و علیل اولوب اسبه بخیلکه
 قدرتی اولدیغندن ایکنجی مرشال دستره تعیین اولندی انشاء الله بازار
 کونی نصف نهاردن مقدم قرال هطوی ایله سزی الایه بندر مکه کلور و کندو
 ایله رفاقت ایدرسز دیدی وایرنه سی مسفورک بر رفیقی دخی وار ایش
 که اول دخی ایلچیلر خصوصه مامور و ناظر ایش کلوب الیکز ترتیبی
 دفتر اتمکه کلدن سوار اولاجق قاچ ادنگز وارد قرال اخورندن مکمل اتلر
 کتوره لم و قاچ ایدک چکیلر جکدر و نه ترتیب اوزره الای یورتمک مراد

اولمغله قلعه سنه تقید ایتمه مشلر قرالک شامپانیه تعبیر اولنور معتبر رجمنتی
 انده قشلاقده اییش جمله الای ایله سلامه دور مشلر ایدی و اقلو رجمنتنک
 ایکنجی رجمنتی قپودانی بومحله خدمتمزه تعیین اولندیلر بر ساعتک
 بردن بزی استقبال ایدوب و اوکمه دوشوب شهره کتور مشلر ایدی اعیان
 ولایت اسلوب سابق اوزره ینه کلوب بولشوب اوطه مزی پری چهره لرایله
 نسکار خانه چینه دوند مشلر ایدی بر کون مکث ایدوب ایرته سی چهارشنبه
 کونی یوله عزیمت ایدوب التی ساعتده توری نام قریه یه کلوب اندن دخی
 ینه التی ساعتده اتامپ نام قصبه یه کلدک مزبور قصبه شهر دپکه شایسته
 بروستلی یردر جمله اطراف باغ و باغچه اولوب بالجمله اراضی کشت زار
 اولمغله پاریسک کیلار یردر دیرلر اندن دخی قالقوب یدی ساعتده سن
 نه ری کنارنده قوربیل نام قصبه یه قوندق بودخی بر معمور قصبه دروسن نه ری
 کنارنده اولمغله غایت دلشیندر علی السحر سوار اولوب نهر اوزره بنا اولنان
 جسردن عبور ایلدک اول محلدن جریان ایدن نهر غارونا قدر وار ایدی
 بعده نهر سن جوارنده بدیع الاسلوب سرایلر و طرح و طرزی غیر معهود
 حالت فرا باغچه لر در و اشجار ملتفه الساق که تعبیر و ترتیبی حیرت انکیز
 سیر و تماشا اولنورق دورت ساعت قدر کیدوب مارنا نه ری که شرانتوم
 قصبه سی دامنندن کذار ایدوب اول محله سن نه ری نه ملحق اولور نهر مزبور
 جسرندن عبور ایدوب و بر ساعت قدر کیدوب پاریس شهری کنارنده احضار
 اولنان سرایه جمادی الاولک طقوزنجی سبت کونی وصول و نزول میسر
 اولدی اطلس مشهور که مرحوم کاتب چلبی ترکی یه ترجمه ایتشددر شرانتوم
 قصبه سی حقه ده بر غریب قصه یازر قصه بو که قصبه مزبوره ده بر محل

حالا پارسده ایمن پوتیه دن چغلی خوشنما فضالر و عبرت نما بنال
 تهاشاسنه آغاز اولمش ایدی بو منزلدن دخی کوچوب التي ساعتده بولور
 نام شهره کلدک بو منزله لوار نهري کناريله کلندی نهرك ايكی جانب
 معمور قریه لر و سرائلر اولوب کورتندن متلاصق ظن اولنور واقعا نهردن
 بر لطیف نهري اولوب غارونده دن بیوکدر لکن بونده که حالت و لطیف
 غاروناده مشاهده اولنما مشدر بولووه شهری دخی انوار شهری کبی
 ايكی جانبنه ممتد اولوب بوبرینه بر جسر عظیم ايله کذار اولور
 التحر سوار اولوب اول جسر عظیمدن نهري ینه عبور ایدوب قارشیه ايله
 التي ساعتده مر لوران نام صغیر قریه یه نزول اولندی بو قوناغه
 نصف طریقده بر فرحفا یرده بر قرال سرائی بنا اولمش طرح
 شش قبه بخوردانه مشابه خرده کارلرده پیشخته ساعتنه بکزر
 نام فرانچه پادشاهی بنا اندر مش و حالا قراکدر کورلمد کچه
 کنجایش پذیر اولق ممکن دگلدر و سرائ طرفنده یدی
 طاغ و صحرالری تخته دیوار ایه احاطه ایتمشلر و جا بجا قبول
 اول قبولردن مرور و عبور ایتدک اول محل صیدگاهدر وقت
 کیکلر کورمشیدک لکن قراله مخصوص اولوب اخر کمسته
 ایده مزلر بوندن دخی کوچوب ینه التي ساعتده اولیان نام
 اولدق شهر مزبور فرانسه دیار بنک مشهور شهرلر نند
 در لوار نهري قلعه ايله واروش میانندن کذار ایدر و واروش
 جسر ايله نهري کذار و قلعه یه داخل اولدق قلعه سی
 طوپلری دخی یوقدر پاریسه یکر می ساعت یر اولوب دار

ایدر ایدی و قرالک قفتانجیسی اولان بگزاده دخی اجملدن معتبر
و مهمانداریمز اولان بگزاده دن دخی رتبه سی بلندن ایش بشوردوده
خصملری اولغله انلری کورمک ایچون مأذون اولوب کلمش بو بهانه
ایله کویا بزم استقبالمزه کلمش کبی بزمه معا کورلردی و پاریدن بگزاده یه
مکتوبلر کلوب بزه قنغی سرای حاضر اولندوغنی ونه کوند الای ایده جنگرینی
وبزی استقباله کیم کله جکبی و جمله خصوصتمزده نه تدبیر و ترتیب
اییدکگرینی تحریر ایتیشلر بگزاده دخی بزه تقریر و بیان ایلدی و هر شهر
و قلعه دن خروجزده دخی دخولز کبی الایلر ترتیب ایدوب طوپ اولان
یرلرده شلکلر ایده رک تشییع ایدرلردی صالی کونی پوتیدن چقوب یدی
ساعته شاتلرو شهریده کلدک شهر مزبور خیلی کوزل یر اولوب چاقنی
بچاق یاپیجی استادلری اطراف و اکنافده اکثری اندن منتشر اولور ایش
الات قصدن چوق شیلر تماشا ایلدک اندن دخی قالقوب دورت
ساعته سا نام بر کوچک قریده قوندق اندن دخی بش ساعته قونام بر
صغیر قریده نزول ایتدک اندن دخی یدی ساعته جمعه کونی که جمادی
اولی نك غره سی ایدی انبواز نام شهره کلدک که سابقا فرانسه پادشاهلری
کلوب ساکن اولورلر ایش مخصوص قرال سرایی واردر و مختصر قلعه سی
دخی وار شهر مزبورک اوکنده لوار نام بر نهر عظیم جریان ایدر و اول نهری
کوپری ایله کچوب شهرک بر مقداری دخی قارشو یاقده اولغله نهره ناظر
بر خاندید نزول ایتدک بو قوناغه کلورکن یولده بر فرح فرا و خوش بنا سرای
و باغچه تماشا ایلدک که طرح دلنشینی قابل تعبیر دگلدر حالا اسپافیه
قرالک سابقا دفتر دارینک سرایی ایش کندوبی معزول ایش صاحبی

و سوار یلر بزرگ دابهلری ضعیف و ناتوان اولدوغندن زیاده زحمت
 و مشقت چکلمشیدی پوتیه شهری جمله سوریه محاطدر لکن قلعه سی
 غایت کهنه اولمغله خلل پذیر اولمش و بناسی غایت نیا مطبوعدر مشربجه
 خانه لری قلیل در و کباری نادر در اکثری اوسط ناس و فقرادر کلدی کمزده
 عظیم الایلر ایتیمشلر ایدی قرالک بر رجمنتی انده قشلا مغل کمرک قرال
 عسکری و کرک شهر عسکری خارج سوردن منزله کلنجه دینزاشلر ایدی
 و هر شهر و قلعه یه که اوغرامشوق بر ساعتک مسافه دن بر مقدار اتلو
 استقباله کلوب شهره کلدکده خانه مزه کلنجه الای ترتیب ایدر لردی و اعیان
 ولایت و قونسلوسلر فواکه و شکرله ایل کلوب تهئیه قدوم ایدر لردی و شهر
 و قلعه یوللرنده رجال و نسا شولقد زحام اوزره ایدیلر که ظن ایدر مک اول
 شهرده مهرمز اولان طریقدن غیری یرده بر فرد قالماشدر منزله نزولدن
 صکره مجلسه دخوله هجوملری بر مرتبه اولودیکه قوده طوران صولدا اتلو
 منعدن عاجز اولور لردی مزاحمه دن صقشوب فریاده باشلر لردی بعض
 قاریلر مجلسه بایلمش کلور لردی و دخول ایدنجه هزار زحمت چکمش امر
 ایکن چقد قدصکره خانه لرینه کنیوب حولیده منتظر فرصت اولوب
 تکرار دخوله طالب اولور لردی بعضیلر نی نشانلیوب اوچ دورت کره
 بیگ بلا ایل کیزوکی مشاهده اولور دی صوق و بارنده هالده دتره یرک
 کیمه ساعت اوچه دورده وارنجه حولیده طوروب کتمز لردی بو حوصله یسه
 حیران قالدردق و قرال طرفندن کلان یدکر یافمزده کیدوب استد کچه
 هبوطدن چقوب سوار اولور دق و قرالک میراخوری غایت مقرر و مؤتب
 و فارس بر بگزاده ایدی هیچ یانمزدن آیرلیوب رکوب و نزولده دستگیرلک

کنور بشدر واقتضا ایدن بنگر کفایت مقداری تدارک اولنور لکن احوال
 واثقالک کثرتی ووفرقتی وار وشتانک دخی شدتی وار جهله بی معاً استصحاب
 انسک بتاقلرده چامور سنبیله قورقارم بزه ایلق باغی اولور هر زمان لازم اولیان
 اشیایی و بعض ذخایر مقوله سنی بگا تسلیم ایدیگز انشاء الله تعالی پاریسده
 بالتهم سزه تسلیم ایده رز دیدی بز دخی استصحاب ایدوب نصف
 اشیامزدن زیاده سنی افراز و تسلیم ایلدک افده اولان قالیونلردن بر قالیون
 استیجار ایتیشلرکا نقل و تحمیل ایلدک پاریسه دورت قوناق یر اولان
 حاورده غراس نام لیمانه ارسال ایتدیلر بز دخی یانمزده قالان احوال
 واثقالی ترتیب ایتیمک ایچون بر کون اوتوراق ایدوب شهر ربیع
 الاخرک اون یدنجی جمعه کونی صوب مرامه عطف لجام ایلدک بش
 ساعتده سنت جنوز نام بر صغیر قریه یه واصل و نازل اولدق اندن دخی بونت
 نام قریه یه ینه بش ساعتده داخل اولدق و اندن دورت ساعتده سنت
 نام شهره واصل اولدق شهر مزبور خیلی وسعتلی خلقی و بناسی کثیر یردر
 بو محله کلنجه یوللر و حله زار اولغله زیاده زحمت چکلدی اتباعزده و اشیاده
 اصلانهدق و چامور ایله الوده اولدق بر شی قالمدی و یوک عربده لریمز
 یشمیوب کیروده قالمغه ایکی کون مکث اولندی ینه قالقوب بش ساعتده
 سزانندان زلیق نام شهره کلدک اندن دخی دورت ساعتده سنه نام بر
 صغیر قریه یه کلدک اندن دخی یدی ساعتده لوزنیان نام قلعه صغیره کلدک
 اندن دخی بش ساعتده پوتیه نام شهر عظیمه واصل اولوب بر کون
 اوتوراق ایلدک سفر برده هنگام شتایه مصادفه ایتیمکه یوللری دخی صعب
 المرور یرلر اولغله هتطولرک حمله ثقیل و آدملریمزک مکانلری ضیق

دېو عاقبت قلعه سیرینی تدبیر ایتمشله و بزی تحریک و ترغیبک اصلی
 بوایش کلدیکمز سفینه لردن ینه اخر سفینه لره نقل اقتضا ایتمکله اوچ کون
 مکث بونده دخی اولنوب صالی کون علی السحر مرشال کندو زورقنی
 بزم ایچون حاضر ایتمش سوار اولوب بیلائی نام قلعه دیه عزیزست
 ایلدک بوردو شهری اسپانیه جانبیده اولمغله نهری قارشو کچمک اقتضا
 ایتمشیدی بیلائی قلعه سی بوردو شهرینه یدی ساعت مسافه اولوب جزر
 وقتنده حرکت ایتدو کمزدن سرعت جریان نهیر سببیله اوچ ساعتدن
 مقدم قلعه مزبوره وصول میسر اولدی سفینه دن چقد قدده قرال جانبدن
 مخصوص بزم ایچون اون ایکی یدک آت ملوکی زین و لجام ایله
 قرالک میراخوری اولان بگزاده ایله ارسال اولنش حتی یدکک بری
 مرصع رختله مزین ایدی اول اسبی حاضر و برهنطو دخی ارسال اولنش
 آنی دخی کنار نهرده آماده ایتمشله قنغیسنه سوار اولورسز دیو جمله یی
 عرض ایتدیلر هوا بارنده و شتا اولمغله هنطوه سوار اولوب خانه یه عزیزست
 ایلدک و قلعه و شهر عسکرلری ایکی جانبه دیزیلوب ینه الای ایله منزلزه
 نزول ایلدک بزی پاریس شهرینه کتورمک ایچون کلانلر جمله مهمانله
 بو قلعه ده بزه منتظرلر ایش جمله یی انده بولدی بومحله دک انهارله
 کلنوب سفاین انهار اتباع مرک استراحتلرینه وفا ایده چک مرتبه ده
 اولمادوغندن بر مقدار رحمت چکمش ایدی مهمانداریمز بگزاده یه بحر
 سفریمز بحمد الله تمام اولدی شهد نصکرة بر سفریدر شتا حالی معلوم کزدو
 کرک عربلری و کرک سوار اولاجق بارکیرلری مستوفی ایدیکز که ادملریمز
 راحت اولدقلرین استرز دیدک اول دخی هنطولر مخصوص پاریدن

عصره قریب هبوط حاضر در بیورک دیوب بز دخی سوار اولوب عزیمت
ایلدک بو قلعه خارج شهوده نهر کنارنک بنا اولنش غایت مطبوع و خوش
طرز و متین و مستحکم بنادر وارد قده عظیم طوب شنلکری ایدوب دزدارک
برینه چقدق فوقانیده بر رعنا باغچه طرح اولنش و بر بلند قصر یا پلشکه
جمله شهری و لیسانی تهاشا ایدرانده اوتوروب لیسانی و سفایینی و جزر
و مدنه محله دک چقوب ایندوکنی سیران ایدوب بعده باغچه یی کشت
و گذار ایلدک مکر دزدار شکوفه پرور ایش تخمدن قتی وافر کرید
لاله سی یتشدرمش حتی اول وقتده دورت دانه قهر لاله اچلمش ابدی
کسوب بزه ویردی و اکثر غنچه لر دخی سرزده اولمشیدی و بز تولونه
کلدی کمزدن بو وقتده ک هر وارد یغیز قوناقلرده سنبیل و بنفشه کبی
چچکلری کتور لر دی شهر بزه بو وقتلرده بو مقوله شکوفه لر رسیده اولدوغی
ظاهر در بعده ارتق کیده لم دیدکده بو قلعه نک بر کوز او طه سی وارد رانی
دخی کورمز میسر مرشال دخی کلمشدر سزه منتظر در دیدیلر غیری جای عذر
قالیوب واردق بر او طه که پری چهرکان ایله پر نقش و نگار اولمش مرشال
بزه قیام و استقبال ایدوب عرض شوق و محبت ایلدی قارشو بقارشو
صندالی نشین اولدق پری پیکر نگار لر اطراف زالدیلر قهوه لر شربت لر
شکرله لر حاضر ایتش لر بر مقدار تناول دن صکره سزه اکرامده اولان
قصوریمزی عفو ایدک دیو اعتذار ایلدی بز دخی مهنویت عرض ایدوب
جامزدن تشکر ایلدک بعده وداع ایدوب خانه مزه کلدک مکر مرشال عثمانلی
کورمیوب بزی کورمک استر ایش خانه مزه کلکه جنبی تحیل اتمیوب
دعوت ایتسک ایلاچی دخی اجابت ایتیز یا بونی کورمنک طریقی ندر

یدی ساعت مذ اید یور مذ ایتد کده بورودن دورت و بش ساعت
یوقارویه دک واروب نه رک اقدیسی در قفا ایدوب جزر ایتد کده
غایت سرعت و زیاده شد تله نهر جانب بحره جریان ایل یورو بر ذراعدن
زیاده ماء نه رک چو غالب از الدوغنی رای العین عیانا مشاحه ایلدک
و ساحله قریب بولنان سفاین جزر وقتک قراده قالب مد وقتک ینده صوبه
چقار و آمد شد ایدن سفاین جزر و مد و قتلرینی کوزدوب اقدی ایلده
حرکت ایل یور لر من لم برأ بالعین لم یصدق قبیلندن بر امر غریبدر بعد
هذا ولایت اعیانی وقونسلوسلری هدیده لریله کلوب بولشوب تهیه قدوم
و عظیم اظهار سرور ایتدیلر و بکراده لر وقادینلری پی در پی کلوب کورشدیلر
لکن مرشال دوق قرال زاده اولغله بزه کلمدی کتخداسنی کوندرمش ایدی
بز دخی ایرته سی کونی کتخدامزی کوندروب خاطرین سوال ایلدک
اما قاریسی و قزی کلدیلر و انتاندانت دخی کلمدی بو شهرده دخی پارلمنت
واردر پارلمنت اربابی کلدیلر اما پره زیدنت کلمدی بورودو قلعه سنی وصف
ایدوب فرانسه مملکتک آز بولنور سیره شایسته در کورسکر نظیری بکنوردیکز
دیو بزی ترغیب ایتدیلر اما با مر الله هوا قیش اولغله قار یا غمه باشلدی
بویله هواده سیره می کیدیلور دیو رغبت کو سترمدک ایرته سی هوا بر مقدار
کشاده اولغله مهمانداریمز اولان بکراده و ترجمانلر و سائرلری ینده قلعه سیرینه
بزی تحریک و ترغیب ایدوب خصوصا قلعه لیمانه مشرف در لیمانی دخی
کرگی کبی تماشا ایدرسز دیو زیاده تنقید ایلدیلر بز دخی خوش امدی بونک
بر سر اولق کرک دیو مساحه ایدوب کیل جک اولدق ایکی ساعته دک
هنطور حاضر ایلکم و قلعه دزدار ینده خبر ایلکم طویلری آماده ایسون دیدیلر

الای ایله اوگومزه دوشوب قلعه قپوسندک کتوروب انده
 سلاملیوب قالدیلر قلعه قپوسی طشره سنده مرشال طرفندن تعین اولتان
 قپودان بیراقدار ونفرائیله اوگومزه دوشوب اسکله یه کتوردیلر بعده یینه
 سفینه لره سوار اولوب غارونا نهریله عزم راه ایتدک قوناق بقوناق کیده رک
 قوناقلرده وائناى راهده واقع قصبات وقرا اعیانی چرنیکلرایله یانمهز یناشوب
 تهیه قدم ایدزلردی جمعه ایرته سی بور دو شهرینه وصول میسر اولوب
 سفینه دن چیقوب یینه هتوا یله درون شهره بور دو دخول ایدوب بو شهر دخی
 سربست اولغله یینه صولداتلر خارجهه قالوب شهره مخصوص عسکردن
 قپودانلر نفرائیله اوگومزه دوشوب و جمله عسکری سلاحریله ایکی جانبده
 سلامه دیزیلوب الای ایله خانهمزه کتوردیلر بور دو شهری کوردوکمز
 شهرلرده نظیری یوق کرک بنا جهتیله کرک ابنه جهتیله غایت رعنا
 طرحی خوب طریزی مرغوب زیاده معصور شهر در و غارونا نهری شهر
 مربروک اوکنده بر مرتبه وسعت پذیر اولمشکه استانبول لیمانینه مشابه
 اولش بحر محیط بوغازی یگرمی ساعت مسافه اولغله قرق پاره طوب
 چکر قلیونلر کلوب شهر اوکنده دمور براغورلر بزوار دیغمزده بش الشیوز پاره
 قالیون و شتییه و بحر محیط کیلری وارییدی. حتی ایاب و ذهابزده عظیم
 شلکله ایتدیلر ایام صیفده ایکی بیگ پاره یلکن اول لیمانده جمع اولور
 ایش بو سببدن تجارت یری اولغله بازار کانلری چوق واکثر خلقتی
 اغنیا اولدوغندن شهر غایت معصور اولش و مسهور اولان جزر و مد
 احوالی بو محله سیرایتک میسر اولدی بحر محیطدن یگرمی دورت
 ساعتده ایکی دفعه جزر و مد ظهور ایدیور بش ساعت جزر ایدوب

و بپراقدار لر یله تولوندن برو بزمه معا کلوب قلعه قیوسنده بزه وداع ایدوب
اندن کیرو عودت ایتدی لر قلعه عسکرندن ایکی قپودان بپراقدار لر و نفرائیله
اوکومزه دوشوب خانه مزه کتوز دیلر غار و نا نهرینگ دخی باشقه سفیند لر
اولوب قنال سفیند لر دن احوال و ائقالمز ی نقل ایدنجه اوج کون
مکت اولندی لاندوق ایالتنگ پارانستی تولوز شهرنده اولوب
رئیس لر بنه بزه زیدنت دیلر بیوک رتبه صاحبی اولق ادعاسیله بزی
کورمه کلیموب قاریسی وقزی کلدیلر حتی اول ایالتک دوقه سیله تنقدم
و تاخر نزامی ایچون دوقه مومیلیرده ساکن اولغی اختیار ایتیش شهرک
ایمانی وقونسلوسلری کلازل کلوب و کبار شهر و جمله بکراده لر کلدیلر خصوصاً
نسوان طائفه سی بو اوج کون ایچنده قطعاً ارام و قرار ایتدی لر بوردو
ایالتنگ والیسی اولوب وفات ایدن یاقوموس نام انکثره قرالتنگ ولد
زناسی ایتیش و مرشال رتبه سی ویرلش اسمنه مرشال دوق دی برویق
دی لر ایتیش فرانسه ایله اسپانیه بیننده واقع اولان جنکده سائر فرانسه
کیاری سرعسکر لکی قبول ایتیموب مسفور انکلز اولغله سرعسکر نصیب
اولوب اسپانیه و اروپ جنک ایتیش عسکر پرور اولوب تدبیر و تدارک
صاحبی اولدوغنی وصف ایدر لر دی مسفور تولوزه مخصوص برادیمسینی بزه
تهنیه و استقبال رسپله ارسال ایتیش ایدی کلوب پیام رسانلق ایتدی
و ائنانی راهده ساحل نهرده واقع قصبات و قرا اهاپسینه مرشالک فرمانی
بو درکه ایلچی کچدکده استقبالنه مسارعت ایدوب تهنیه قدومده
اهتمام ایله سزدیو تنبیه ایده رک کلمش سفیند لر تدارکی تمام اولوب
چارشنبه کونی علی السحر هبوطه سوار اولوب قلعه عسکری

و کورلد کچه تحریر و تعبیر ایلد کما هو حقه بیان غایت مشکدر نهایت
 احشامد قریب آغدا شهرینه کلوب بو محله حوصک برندن کذار اولندی
 و سفینه دن چقوب درون شهرده احضار اولنان خانده فزول و دخول اولندی ینه
 اعیان ولایت و قونسولسلر دستاویز لر ایلد کلوب بولشدیلر و شهر مزبور آق
 دگیز لیما نلرندن اولغله وافر سفینه لر و ارایدی و اول لیما نلک مخصوص
 قپودانی وار بو جهتله خلقی کثیر ایدی صباح ینه سفینه ده سوار اولوب
 حوصلردن کذار ایلدک و احشاملرده قرا و قصبائده قوندق شهر ربیع الاخرک
 دوردنجی کونی که جمعه ایرته سی کونی ایدی تولوز شهرینه وصول میسر
 اولدی و قتال ایلد کورکن خلقک بزی تماشایه رجعتی بزمربنده ایدیکه دورد
 بشر ساعتک یرلردن کلوب کنار نهر دن بزی تماشا و سیران ایدرلردی
 و بر برلینی تقدم و تسابق ایچون کنار نهر دن صویده دوشلردی حتی بزیرس
 نام شهره وصولزده کنار نهرده خلقک زحامی بزمربنده وار شکله صولدا تلسر
 کیسرو طورک ادیو خلقی منع ایتدکده بزی کیده جک یز بولا میوب صولدا ت
 دخی توفکنه بند ایتدو کی حربه ایلد دورتوب حریف هلاک اولدقلر نرنداشی
 فریاد ایلرک حمله ایتدکده صولدا ت انی دخی اوروب مجروح ایدوب
 اول کیجه اول دخی هلاک اولمش و قتال نهری تولوز اوگندن جریان
 ایدن غارونه نهرینه ملحق اولوب انک تمام اولدی ینه سفینه دن چقوب
 همنوه سوار و حاضر اولان خانده روانه اولدق تولوز شهری غایت بیوک شهر
 دیر لکن بو مقدار خوابدر چندان تجارت یری اولدوغدن زیاده معمور دکدر
 اما بینلرنک معتبر شهردر حتی درون قلعه ده قرال عسکری دخولدن منع
 و یساغ اولمشدر یانمه تعیین اولنان الی عدد صولدا ت قپودان

و ارگه منکده لر ایله قپانمش و اول قپو اوکنده اولان ماء نهرة سد اولمش و اول
 سفینه حوضه کپردوکی زمیندن ایکی ذراع بلنددر اول منکده لری آچوب
 ایکی سوراخدن صو حوضه جریانه باشلیوب صواقده فچه سفینه یوقاری قالقوب
 ربع ساعت کچه بدن حوض طولوب سفینه ایکی ذراع بلند اولان صومزمیشه
 چقد قدده اوکنده اولان قپو اچیلوب سفینه ینه کالاول جریانه باشلر و سفینه لره دراز
 آلاتلر باغلیوب ساحل نهردن ایکیشراوچر قاطر چکوب کوتور لر رقا موئنن نروز
 دیدکری محله دراز تمام اولنجه سکسان حوضدن بو منوال اوزره کذار اولنور
 بعده نشیبه باشلیوب تولوزه وارنجه ینه یگر می دورت حوضدن فرازدن نشیبه
 ایندرک عکس ماده ایله کذار اولنور و اثنای طریقده بعض نهرلر ییندن شماله
 جریان ایتیشلر قتال نهرینک نظامنه خلل ویرمک لازم کلمکله سدلر و نیجه
 صنعتلر ایله ماء نهروی تقسیم ایتیشلر که نظامی مختل اولماش و بعض نهرلرک
 دخی زمینی قتال زمینندن الحقه اولمغه قتال نهروی اجرا ایچون عظیم
 کوپریلر یا یوب نهروی اول کوپریدن اجرا ایتیشلر سفینه ایله اول کوپریدن
 کذار اولنور مع هذا بر نهر عظیم دخی کوپری التندن جریان ایشکده و بر
 محله دخی نهر معهود بر طاعه اوغراش غیری چاره یولسیوب اول طاعی
 نقب ایتیشلر و عظیم اهتماملریله یونمه طاشدن کمر ایتیشلر ایکوز ذراع طول
 وار طاع التندن نهرا یله کذار اولنور و نهر مزبور احداث اولندقدده یسین
 و یسارده بولنان نیجه یوللری قطع و فصل ایتیشلر دواب و مواشی و عابر السبیل
 کذار ایتیمک ایچون بلند کوپریلر یا یوشلر عظیم کمر ایتیشلر سفینه لر اول
 کوپریلر التندن کذار ایدوب کیدر لر جه دیله وافر مال خرج و صرف
 اولندوغی ظاهر اولور هله صنایع بدیعه دن عد اولنمغه شایسته بر امر عجیبدر

باشلیوب اخشامدن ساعت بشه وارنجه منقطع اولمدیلر اطراف واکنافدن
 خصوصاً مونپلیردن جمله کبار قاریلری کلوب بزی کورمک ایچون جمع اولمش
 فرانسه مهالکنده زتلرک اعتباری و جالنه غالب اولغله استدکلرینی ایشلرلر
 و مراد ایتدکلری یره کیدرلر اگ ادناسنه اگ اعلا بکراده حددن زیاده رعایت
 و حرمت ایدر اول ولایتلرده حکملری جاریه درختی فرانسه عورتلرک جنتیدر
 زیوا هیچ زحمت و مشقتلری یوقدر مطلوبلری هر نه ایسه بلا تعب واصل اولورلر
 دیو سویلرلر صباح اولدوقده ینده سفینه یه سوار اولوب جانب مقصوده قنال ایله
 عزیمت اولندی بو قنال دیدکلری اطراف واکنافدن جمع اولمش بر نهر
 محدثدر مقدما ارباب تجارت و ابنای سیل یا بخردن نیجه مسافه ایله روان
 اولوب یا خود بزدن نیجه مشقت و مصارف ایله امدشد ایدرلر ایش کرک
 ابنای سیله و کرک اهل تجارته اسان اولغله هم قصر مسافه و هم سهولت نقل
 و تحویل جهتیه و غایت فاس کثیره اولغله باج و کمرکدن انتفاع زیاده اولق
 ملاحظه سیله بر قاچ بیش کیسه اقچه خرج و صرف ایدوب بو نهری احداث
 ایشلر الان آق دگیزدن بر مناسب سفینه ایله شهر و قری آراسندن قره یه ایاق
 یاسمندن بحر محیطه وصول میسر اولمش و فوق الماثول نفعی حاصل و ظاهر
 اولمش و زیاده مال کیتمشدر دیلر که عقل تحریرندن ابا ایدو نفس الامرده
 بحسب الاقتضا عظیم بنالریا پلمش زیرا اغدا نهری زمینندن مونتاً نروز
 دیدکلری محله وارنجه یوز یگر می ذراع بلند اولوب سفاینی ایسه فرازه سوق
 محال اولغله اول نهر معهودده یونجه طاشلر ایله حوصلر یا پمشلر که هر برینه
 اوچر دوردر سفینه صغار اول حوصلرک ایکی جانبندن محکم قبولری وار سفینه
 حوصه کیردکده ورا سنده اولان قهر قبانوب اوگنده اولان قهوده ایکی سوراخ

نامگز بویه بیان اولنوب و بویکونه اعتبار اولنمشدر و بویکونه جنابگردن غیری
 کیسه کوند رلسد بوی مرتبه مقبول اولق ممکن دکل ایدی افندم فرانچه پادشاهیک
 بوقوللرینه فرمانلری بویه در که جناب سعادتلرینه اولان اعتباری بیان
 ایدوب ویولده چکیلان مشقتک مقابله سنده هروجه تطیب اولنه سز بو
 خصوصک عهده سندن کلیمکه قادر اولدوغم قدر جان و دلدن سعی ایده حکم
 انشاء الله تعالی معلوم شریفلری اولور باخصوصکه عین الیقین افندی
 حضرتلرینک ذات شریفلکنی و شیوع بولان حسن خلقی تماشا ایلسم
 کرکدر دیو ختم کلام ایلدی بو اثناده سفره دوشنوب وافر شکرله حاضر ایتمشلر
 بر مقدار تناول اولندقدن شکره شهرک قونسلوسلری و اعیان ولایت فواکه
 و شکرله مقوله سی دستاویر ایله تبریک قدومه کلوب طول و دراز تهنیه خوانلق
 ایتدیلر مکرر الدن فرمان صادر اولمش که قنغی شهر و ولایت و ارسق اعیان
 ولایت قونسلوسلر ایله کلوب تبریک قدوم ایلدیلر بعد هذا قالقوب سفینه یه
 سوار وینه ست قلعه سنه عزیمت اولندی شهره کلوب سفینه دن چقد قدده
 سوار اولمچچون دوق دور قلور مومیلردن هنطونی ارسال ایتیش ایا سوار
 اولدق و قلعه ده نه قدر طوپلر وار ایسه آنیلوب شلکیر ایتدیلر و جهله عسکری
 قیودانلریله مهتر خانه و آلاقلریله نزول ایده جکمز سرایه دک دیزیلوب طوردیلر
 ناسک کشرتی خصوصاً زنافک و فرتی قابل تعبیر دکل خلقی سیر ایده رک
 منزله نزول ایلدک حاضر ایتدکلی سرای شکر خانه ایمش عظیم کارخانه
 بناسنه بر قاج یوز کیسه صرف اولنمشدر در عقب قلعه صابطی و اعیان ولایت
 و قونسلوسلر دستاویرلریله کلوب بولشوب ینه طول و دراز تهنیه لر ایدوب
 قدوم زدن عظیم سرور و خیرلر اظهار ایتدیلر بعده زنان اونراون بشر کلیمکه

بزکند و خدمت‌ترین تعیین و مأمور اولندق لکن قرا مزدن کند و لره سلام ایلله
 تهینه قدوم سپارش اولنمشدر بوگا قومپلیمنت تعبیر ایدرلر انشا الله تعالی
 یارین سفینه سوار اولوب اثنای راهده فروتینان قلعه سنه یمکک ایچون
 تشریف ایدرلر مخصوص یر احضار اولنمشدر بز دخی واروب اول خانده
 کند و لره بولوشورز و تبلیغ پیام ایده رز لکن قرا ل جانبندن قومپلیمنت ایلله
 کلنره قرا ل خاطری ایچون اکرام اولنه کلمشدر اول قانونه رعایت رجا ایده رز
 بعد الیوم خدمت‌لرنده کرکی کبی اقامت اولنور دیمش بز دخی وجه مناسب
 اوزره مساعده یه وعد ایدوب علی السحر که شهر ربیع الاولک یگر می
 التینچی کونی یوم سبت ایدی سفینه سوار اولوب عزم راه ایتدک فروتینانه
 وصولده سفینه دن خروج وحاضر اولان هنطو ایلله اماده ایتدکری خانده یه
 نزول ایتدک جزئی توقدن صکره بگزاده اسباب احتشامی ایلله کلوب
 بز دخی قرا له رعایه قیام واستقبال مراسنه مهما امکن رعایت ایدوب
 قارشو بارشو صندالی نشین اولدق بعده بگزاده سوزه اغاز ایدوب حالا فندم
 فرانچه پادشاهی دولتلو سعادتلو افندم حضرتلرینک کندو مملکتلرینه سعادتله
 دخوللرینی استماع ایلکله کمال سرورندن ناشی بو قوللری کندو خدمت
 حاصلرنده ایکن خاصه دولتلو سعادتلو افندم حضرتلرینی اوتوز قوناق
 منزلدن استقبال وتهینه ایچون ارسال بیورمشدرلر بو حرکت سوالف
 ایامدن برو ایکی دولت بیننده منعقد اولان دوستلق ومصافاته تقویت
 ویره جکی محققدر زیرا جناب سعادتلری کبی بر عالی جناب دولتمو
 انتخاب اولنوب ارسال اولنمشدر و دولت علیه اولان رغبت واعتباریکز
 و عالی جنابلرکز سائرلرندن زیاده اهلده معلومدر وبتون اوروپاده

مومپله شهری مقابلنده بر صغیر اطده بر کهنه خرابه کلیسیا ایش یردن یولی
 اولماغله ایرتهسی حاضر ایتدکری سفینهیه علی التبحر سوار اولدق اتباع
 واشیامزدخی سفینهله نقل اولوب عزیزت ایلدک هله وقت عصرده
 منزله واصل و داخل اولدق قوم مزبورث خسته کدن احترازلی فوق
 العاده اولغله اول محل بر خالی یر اولوب امد شدن مبرا اولغله قرانتنه
 ایتمه مناسب کورمشلر بز دخی علی الغله کلش بولندق رجعت مشکل
 اولغله هزار کونه فکر و ملاحظه ایله ینه دامن صبره تشبیدن غیر تدبیر حسن
 بولامدق لاندوق ایالتنک والیسی اولان دوق دورقلور مومپلر شهرنده
 قائم اولوب شهر ایله بینمز بر ساعت مسافه در کلیسیادن شهری تماشایلدک
 بزه مکتوبلر کوندروب تریک قدوم و منزله دلخواه اوزره مناسب اولدوغندن
 عظیم عذر لر دیله مش و تعییناتمز ویروب خدمتمز کورمک ایچون بر قوالیر
 ارسال ایلش منزله نزول ایلدیکمزده جمله تدارک ایله قوالیری حاضر بولدوق
 مقدما تولونده سزه مأمور اولان بکراده پاریسدن مهمات راهله کلوب حالا
 مومپلر شهرنده منتظر در دیدکری کذب صریح ایش قطعاً اصلی یوق
 بر هفته دن صکره کلوب مومپلیره واصل اولدی مکر دریادن کیتیم دیهسون دیو
 بویه کذب صریحی ارتکاب ایتشلر هله هرنه حال ایسه قرق کون تمام
 اولنجه اول جای ضیقده قرار اولندی قرانتنه تمام اولدقده ینه سفینهلر
 تدارک ایتشلر ارباب تجارت و امد شد ایدن خلقه اسانلق اولق ایچون
 مخصوص نهرلر اجرا ایدوب قنالر پیدا ایتشلر تا بوردو اوگندن اقوب
 بحر محیطه منصب اولان غارونه نهرینه اولاشدرمشلر اول صوایله روان
 اولاجق اولدق تعیین اولنان بکراده هنوز یانمزه کلیموب خبر کوندرمشکه

بزم سوار اولاجمیز شیتیه ده اوطه یاپوب حل ورقلر ایله تزیین ایتمشلر
 و بزم ایچون جمله قپودانلرک اختیاری برامور دیده قپودان تعیین ایدوب
 سائر شیتیه لره دخی برر قپودان وکیلی و برر بیراقدار و اونر عدد صولطات
 تعیین اولنوب فرانسه دونماسنک قولاغوزی اولوب فن دریاده مهارتی
 اولان بر کمسه یی دخی بزم شیتیه مزه تعیین ایتدیلر پارسه کیتیک ایچون
 تولونه کلوب یوللر منسد اولمغله کیده میوب یدی سکیز آیدن برو مکث و انتظار
 اویره اولان کمسنه لردن فرانسو و انگلیز طائفه سندن بعضی کمسه لر رفاقت
 رجا ایتمشلر بز دخی اینطانطانه خبر کوندروب اول دخی مساعده ایتیکله
 اون بش قدر شخص سفینه لره سوار اولدیلر و فرانچه دولتشک باش ترجمانی
 مونسیو دوفین مقدما طرفلرندن بر ایلچی ایله جزایر طرفلرینه تجدید صلح
 ایچون مأمور اولمشلر بز تولونه و ارمزدن اول خدمتترین تمام ایتمشلر ترجمان
 مسفور دخی استصحاب اولنوب سفینه ده سوار قلندی و بز صاحب
 چقدو غمزدن مسفور لره تعیینات دخی و یردی لر شهر صفرا الحیرک اونچی سه
 شنبه کونی بر مقدار هوا ملایم کورملکه متوکلا علی الله سفینه لره سوار اولوب اول
 کیجه و ایرته سی هوا مساعد اولمغله نصف اللیلده بادبان کشای صوب مرام
 اولدق بعد الظهر بوقه تعبیر اولنان قلعه لیپانه لنگر انداز اولدق هوا متغیر
 اولمغله دورت کون مکث اولنوب اثنین کیجه سی ینه مساعده هوا ایله یلکن
 اچوب وقت عصرده بعون الله تعالی سلامت ایله ست قلعه سی لیپانه داخل
 اولدق در عقب اول قلعه شک اینطنطانی قرب سفینه ده کلوب تهنیه قدوم
 ایدوب سرائکزاماده در بو کیجه سفینه لر تدارک ایده رز یارین علی السحر
 تشریف بیورر سز دیدیلر مکر حاضر ایتدکلری محل اوج ساعت مسافده

مومپلیه شهری مقابلنده بر صغیر اطده بر کهنه خرابه کلیسا ایمنش یردن یولی
 ولماغله ایرتهسی حاضر ایتدکری سفینهیه علی التکر سوار اولدق اتباع
 واشیامز دخی سفینهله نقل اولوب عزیمت ایلدک هله وقت عصرده
 منزله واصل و داخل اولدق قوم مزبورک خسته لکدن احترازلری فوق
 العاده اولغله اول محلّ بر خالی یر اولوب امد شدند میرا اولغله قرانتنه
 ایتیکه مناسب کورمشلر بز دخی علی الغله کلش بولندق رجعت مشکل
 اولغله هزار کونه فکر و ملاحظه ایله یند دامن صبره تشبثدن غیر تدبیر حسن
 بولامدق لانتقدوق ایالتنگ والیسی اولان دوق دورقلور مومپلیر شهرنده
 قائم اولوب شهر ایله بینمز بر ساعت مسافه در کلیسادن شهری تماشا ایلدک
 بزه مکتوبلر کوندروب تبریک قدوم و منزله دلخواه اوزره مناسب اولمدوغندن
 عظیم عذر لر دیله مش و تعییناتمز ویروب خدمتمز کورمک ایچون بر قوالیر
 ارسال ایلمش منزله نزول ایلدیکمزده جمله تدارک ایله قوالیری حاضر بولدوق
 مقدما تولونده سزه مأمور اولان بگزاده پاریسدن مهمات راهله کلوب حالا
 مومپلیر شهرنده منتظر در دیدکری کذب صریح ایمنش قطعاً اصلی یوق
 بر هفته دن صکره کلوب مومپلیره واصل اولدی مکر در یادن کینتم دیسون دیو
 بویله کذب صریحی ارتکاب ایتمشلر هله هر نه حال ایسه قرق کون تمام
 اولنجه اول جای ضیقده قرار اولندی قرانتنه تمام اولدقده یند سفینه لیر
 تدارک ایتمشلر ارباب تجارت و امد شد ایدن خلقه اسانلق اولق ایچون
 مخصوص نهر لر اجرا ایدوب قنالر پیدا ایتمشلر بوردو اوگندن اقوب
 بحر محیطه منصب اولان غارونه نهرینه اولاشدرمشلر اول صوایله روان
 اولاجق اولدق تعیین اولنان بگزاده هنوز یانهزه کلیموپ خبر کوندرمشکه

بزم سوار اولاجغیز شیتیده اوطه یاپوب حل ورقلر ایله تزیین ایتمشلر
 و بزم ایچون جمله قیودانلرک اختیاری بر امور دیده قیودان تعیین ایدوب
 سائر شیتیلره دخی برر قیودان و کیلی و برر بیراقدار و اونر عدد صولات
 تعیین اولوب فرانسه دونماسنک قولاغوزی اولوب فن دریاده مهارتی
 اولان بر کسهیی دخی بزم شیتیه مزه تعیین ایتدیلر پاریسه کیمک ایچون
 تولونه کلوب یوللر منسد اولغله کیده میوب یدی سکیز آیدن برو مکث و انتظار
 اوزره اولان کیمهلردن فرانسزو انگلیز طائفه سندن بعضی کیمهلر رفاقت
 رجا ایتمشلر بز دخی اینطاناتنه خبر کوندروب اول دخی مساعده ایتمکله
 اون بش قدر شخص سفینه لره سوار اولدیلر و فرانچه دولتنک باش ترجمانی
 مونسیو دوفین مقدما طرفلرندن بر ایلچی ایله جزایر طرفلرینه تجدید صلح
 ایچون مأمور اولشلر بز تولونه ورمزدن اول خدمتترین تمام ایتمشلر ترجمان
 مسفور دخی استصحاب اولوب سفینه یه سوار قلندی و بز صاحب
 چقد و غمزدن مسفور لره تعیینات دخی و یردیلر شهر صفر الخیرک اونجی سه
 شنبه کونی بر مقدار هوا ملایم کورلمکله متوکلا علی الله سفینه لره سوار اولوب اول
 کیجه و ایرته سی هوا مساعد اولغله نصف الیلده بادبان کشای صوب مرام
 اولدق بعد الظهر بوقه تعبیر اولنان قلعه لیماننه لنکر انداز اولدق هوا متغیر
 اولغله دورت کون مکث اولوب اثنین کیجه سی ینه مساعده هوا ایله یلکن
 اچوب وقت عصرده بعون الله تعالی سلامت ایله ست قلعه سی لیماننه داخل
 اولدق در عقب اول قلعه نیک اینطاناتی قرب سفینه یه کلوب تهئیه قدوم
 ایدوب سرائیگز اماده در بو کیجه سفینه لر تدارک ایده رز یارین علی السحر
 تشریف بیورر سزدیدیلر مکر حاضر ایتدکلری محل اوچ ساعت مسافده

دخی خانه سی سینه افول ایلدی دخی ایرته سی پاریسه تمک خصوصی
ایچون مذاکره اولندقدده جواب ایتدیله که ایالتیز اولان پروانسه ده
خسته لک ظهورندن ناشی طریق امد شد منست اولوب ذخیره تدارکی
عسیر اولمشدر زیر هرکس ترک وطن ایدوب اخریرله نقل ایتمشدر پاریسه
کیدوب کلان اولاقلریمز دخی خسته لک ایچندن کچمه مک ایچون
کنار ایالتدن دولاشوق امد بعیددن واروب کلورلر بنا علی ذلک سزلرک
رفاهیتلی ایچون بزله فرمان اولمشدر که بورادن بزم کشتیلریمزه سوار اولوب
جانب غربیده یوز الی میل مسافده واقع لاندوق ایالتنده ست نام
قلعه ده واروب چقه سزو سزلرک لوازم و مهماتگری کورمه تعیین اولنان بر
معتبر بگزاده مخصوص هنطولرو دواب و مواشی ایله کلوب حالا قدومگزه
اول محله منتظر در اول ایالت پاک اولغله آنده رفاهیتله کذر میسدر
اگر بحر کیتیم البته برآ کیده رم دیوسکز پاریسه اعلام اولنغه محتاجدر یوللو
منست اولغله دواب و مواشی و ذخیره خصوصنده عظیم تدارک لازمدر تدارکلو
کوریلوب خبرلر کلنجه وافر زمان مکث اقتضا ایدرینه امر سزکدر دیدیلر بز
دخی فکرو ملاحظه ایلدک واقعا حال بویله اولدوقده برآ کتمکده کندومزه
زحمت مقرر و انلره تکلیف مالایطاق قیلندن اولدوغی ظاهر اولغله کشتیلر
ایله کیتمه رضا و یردک بعده مشاوره ایتمشدر کانون اول حلول ایتمکه دریاده
فورتنندن امنیت کلیمز مناسب اولای قبی صره کیتمکدر بوکا ایسه قالین ال
ویرمز سفینهلر مناسبدر که بغته فورتنه ظهور ایدر ایسه برلیمانه کیرمک میکندر
و بو طریقده صغلو و دوکندیلر زیاده اولغله هنگام صیفده دخی عظیم مشقت
ایله کیدیلور ایتمش هله یدی عدد طوطانه تعبیر اولنان شیتیه لر حاضر ایدوب

مؤکل کمسه کم اینططان تعبیر اولنور بر صاندال ایله اول دخی کندوسی کلوب
 کنار قالیونده مراسم استقبالی ادا و بسط عذر معهود ایله عدم تقرب تقصیری
 و جمعه کونی فورتنه اولغله کله مدوکنی عفو رجا ایلدی و کنار شهرده قرال
 باغچه سی جنابگز ایچون دوشنوب اماده قلنشد در شهره تشریف بیورر سز دیو
 هزاران عرض خلوص و محبتله عودت ایلدی و بزم خصوصیه مهمانداریلق
 اموری بالجمله مسقوره سپارش اولنمش برای مقدم کله جکمرن خبری
 پارسدن کلوب مراسم تعظیم و تکریمده اهتمام ایلله سن دیو مخصوص
 فرمانلری کلمش بعده کیتدکده سوار اولوب کلدوکی یالدرلی صاندالی بزم
 ایچون کوندروب کنار قالیونه الاتیله ربط ایتدیله و بزمه قارشماز کمیچیلر یئز
 صانداله سوار اولوب سزی کوتورسونلر دیدیلر و بزدن مقدم قالیون صاندالی
 ایله بر مقدار اشیا و چوقه دارلر ارسال اولنمش ایدی ایکی اسب بساطی
 دخی ارسال اولنوب میراخورمه ایکی ات تسلیم ایتیشلر بزارنجه آیرلنوب
 اماده اولمش وقت عصرده بزدن صانداله کیروب شهره عزیمت ایلدک
 ترسانه کنارنده گذار ایدهرک اسکلویه یناشوب چقدق اسکله باشنده
 باش قپودانلری سائر قپودانلر ایله صف باغلمشلر بزی استقبال ایلدیله
 اشناقلر ایدوب اسبک برینه اوغلو و برینه فقیر سوار اولوب چوقه دارلریمز
 ایله باغچه یه عزیمت ایلدک ایکی جانبزمده عسکری طائفه سی الات حربلر
 ایله سلامه طوروب چسته چسته مهترخانلر چالنوب کندولره مخصوص
 سازلر ایله بر قاج بیگ ادم یمین ویساریمزده رفتار ایدهرک باغچه یه
 کلدک ینه عظیم طوب شنلکری ایتدیله داخل سرایده اینططان دخی
 استقبال ایدوب من غیر تقرب اشناقلر ایدوب بزم محآمزه نزول و اول

اون اوچنجی پنجشنبه کونی وقت ظهرده عون عنایت باری ایله کون
 طوغسی وزان اولغه باشلیوب متوکلاً علی الله الکریم صوب مقصوده ینه
 بادبان کشای عزیمت اولدوق عرب یاقه سنده قالپیه اوکندن و برجلی
 بورون اوکندن اوچ میل قدر مسافه دور بین ایله سیر ایله رک روان اولوب اون
 بش میل قدر محلدن کچوب سامپترو اطلرینی طولاشوب انکینه عزیمت
 ویاری توفیق باری ایله شهر مزبورک یکرمینجی جمعه کونی علی الصبح
 تولونه دخول میسر اولوب نظر تو لیماننه تیسور براغوب اون برپاره سلام
 طویی آندق قلعه لردن و اطراف لیمانده اولان برجلردن اوچوز پاره طوب
 اتیلوب شلکرا ایتدیله و درعقب قپودان و کیلی طرفندن صندال ایله
 بر قپودان کلوب قالیونه قریب محلدن قپودان سلام ایله حال و خاطریمز
 صوروب خوش کلدیکز صفا کلدیکز نیچه کونلردر قدوم مسعودیکزه منتظر
 ایدک دیو عرض سرور ایتدیله بونلرک ولایتنده خسته لک اولدقده اخر
 ولایتدن کلان کمسنلره بر نیچه ایام قارشیبوب بغیر مهاسه مکالمه
 و مصاحبت ایدرلر بزم واردیغیز ائفاده بامر الله مارسالیده عظیم خسته لک
 ظهور ایدوب معاذ الله سکسان بیگ قدر نفوس تلف اولمش پروانسه
 ایالتنده دخی ظهور ایتمش تولون شهری ایسه اول ایالتدن اولغله کندولره
 سرایتدن زیاده خوفلی اولدیغندن کلان کمسنلره یگرمی اوئوز کون
 و بعضیلره قرق کون مرور ایتدکجه تقرب ایتمزله و بو ایام مفارقتنه نظر تو
 و قرانتینه تعبیر ایدرلر بنا علی ذلک بونلر دخی قالیونه چقمیوب بسط عذر
 معهود ایتدیله اخشامه قریب قالیونمه میوه و شکله و سبزوآت مقوله سی وافر
 نزل و نعمت کتوردیلر ایرته سی سبت کونی دونمایلرینک و خلقتک امورنه

خروج متعسر اولغله مالتیزلردن چکدری طلب اولنوب انلردخی ایکی
چکدری و یروب پلامار طاقوب قالیونمزی لیماندن طشره چقاردیلر مغرب
قریب ایدی یلدز روزکار ایله لیپوزه اطهسی مقابله دت واریلوب بعده
قره یله واروب و تدریججه کون باطیسی وزان اولغله باشلیوب هله هر نه حال
ایسه کچ رفتار ایله یوز اللی میل مسافده واقع پانده لاریه اطهسی برابرینه
وارلدقده امواج کالجبل حرکت کلوب مجال قالمیوب مزبور اطهسی ارزو
ایتدک اما اول اطه صغیر و لیمانی دخی یوق هله وراسنده بر مقدار راحت
نصرت اولنغله واروب روزکاره حائل اولدیغی محله چونکه تیسور آتسق
میکن دکل اورسه الابانده ایتدک اخشام واراش ایدی ایکی اوچ ساعت
مروایتمدن تلاطم امواج قوت روزکار ایله بزی اطه دن اون بش میل مقداری
ایروب بالاخره عنان کشتی بی دست روزکاره تسلیم و یلکنسز قوری دیرک
ایله رجع القهقرا مالطه جانبیه روزکار اوکنه دوشدک طقسان میل محله
لانبدوزه تعبیر اولنان صغیر اطه ننگ لیمانی اولغله التنجی بازار کونی
اخشامه قریب واصل و داخل اولوب لیمان مزبوره لنکر انداز اولدوق
محرمک طقوزی ایدی بو حسابیه التی کون حرکتده مالطه دن سکسان
میل مسافه قطع ایتمش اولدوق مزبور اطه ننگ دوره سی یگر می دورت میل
مقداری طاش اخوری بر خرابه یردر بر زمانله معبور ایش قلیچ علی پاشا
مرحوم قلعه سنی یثوب خراب ایتمش حالیا بر کشیش اوچ نفر ادم ایله
ساکن اولوب آینده و رونده ننگ صدقه لریله تعیش ایدرو جاری صوبی
دخی یوقدر مسفور کشیش صهرنیچ احداث ایتمش بر مقدار اندن صولنق
مکندر لکن چوق دکلرو لیمانده اوچ دورت کمی یاتیه ییلور شهر مزبورک

فپودان طعمه مشغول بولنمغله لاپسکی بر ساعت مقداری عبور اولندقدده
 قالین کناره قریب بولنمغله اوتوره واردی ناکاه بر ماتم ظهور ایتدیکه تعبیر
 اولنماز هله اطرافدن استمداد اولنمغه اغاز اولنوب لکن بیت فریاد بسی
 کردم و فریاد رسی یست، کویا که درین کنبد فیروزه کسی نیست، نثرهله
 قریبمزه بر چکلوه واریمش فریادی ایشددکده صانداله سوار اولوب
 کلدی بر قاچ آدم سوار ایدوب لاپسکی قاضیسنه و سردارینه خبر ایتدک
 بزقاچ قایق تدارک ایتمشلر اما شافعی وقتی کلدیلر هیچ فایده لری اولدی
 زیرا بز خلاصه انتظار ایله اوقات گذار ایکن ساعت سکیزه واردقدده ناکاه
 قالین بر قاچ کره کوتاکوت باشن وقچن یره اوروب حرکته باشلدی بزلر
 دخی های اوره اوره پاره لنه جقدر کهمده امدادیمزه کلمدی امرنا الی الله
 دیورضا داده قضا ایکن کمیچیلرمزه باد قالین خلاص اولدی دیو فریاد
 شکره اغاز ایتدیلر واقعا بو کونه خلاص تصور اولنماز ایکن کویا امداد ملائکه
 ایله رهایاب اولدوق فلله الحمد، اندن حرکت اولنوب قبیل عصرده بوغاز
 حصارده لنگر انداز اولدوق اوچ کون مکث اولنوب عید اضحی نک
 ایکنجی اثنین کونی ضحوة کبراده عازم راه مقصود اولدوق چوقه اطه سنه
 کلنجه هوا مساعد اولوب بعده کون باطیسی وزان اولمغه باشلیوب اون
 ایکی کون علی التوالی هبوب ایدوب هله بعنایة الله تعالی شهر مزبورک
 یکریمی بشنجی اثنین کونی ضحوة صغراده مالته اطه سنه وصول ولیمانه
 دخول اولنوب لنگر انداز اولدوق بر هفته مکث اولنوب سنه بیگت یوز اوتوز
 اوچ محرمکث اوچنجی اثنین کونیکه چهارشنبه کونی روز قاسم ایدی یلدز
 کبی بر هوا هبوبه باشلیوب حرکت مراد اولندقدده لیمانه مقابل هبوب ایدوب

ایشو رساله

ایلچیلک ایلده فرانسه‌یه

عزیمت ایتمش اولان محمد افندی‌نگ

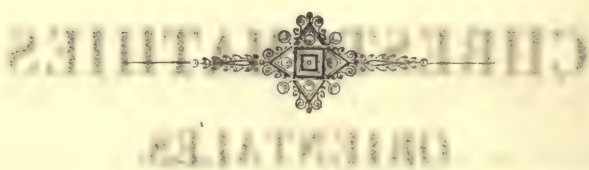
سفارت‌نامه‌سیدر

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على رسولنا محمد سيد الانبياء والمرسلين وعلى آله واصحابه اجمعين ، اما بعد ايشو سنه بيك يوز اوتوز ايكي تاريخنده بو حقير پرتقصير دولت عليه ابد پيوند جانبدن فرانچه پادشاهنه ايلچي تعيين اولمغله فرانچه ايلچيسي طرفندن بازاركان قاليونلردن بر فرانسر سفينه‌سي ويريلوب سنه مزبورده ذي الحجه سنك دورنجي اثنين كوني كه ايلولك يكرمي التنجي كوني ايدى يوم مزبورده سفينه‌يه سوار واول كون هنگام مغربده صوب مقصوده بادبان كشاي عزيمت اولدوق حق سبحانه وتعالى اسان ايدوب موافق هواليايله اتمام خدمت وينه وطن اصله‌مه صحت وسلامتله عودت ميتر ايله وانشاء الله تعالى بعد اليوم روز مّره واقع اولان تحرير اولنوب اياپ وذهابده واريلان يرلر و كوريلان محللر شرح وبيان اولنور و من الله التوفيق ، جمعه كيجه‌سي هواده عظيم غيم وباران وبر مقدار فورتنده ظهور ايدوب ساعت ايكيده ايكن

قپودان طعامه مشغول بولنمغله لاپسکی بر ساعت مقداری عبور اولندوقده
 قالیون کناره قریب بولنمغله اوئوره واردی ناکاه بر ماتم ظهور ایتدیکه تعبیر
 اولنماز هله اطرافدن استمداد اولنمغه اغاز اولنوب لکن بیت فریاد بسی
 کردم و فریاد رسی نیست، کویا که درین کنبند فیروزه کسی نیست، نثر هله
 قریبمزه بر چکلوه و ارایمش فریادی ایشددکده صانداله سوار اولوب
 کلدی بر قاج آدم سوار ایدوب لاپسکی قاضیسنه و سردارینه خبر ایتدک
 بر قاج قایق تدارک ایتیشلر اما شافعی وقتی کلدیلر هیچ فایده لری اولدی
 زیرا بز خلاصه انتظار ایله اوقات گذار ایکن ساعت سکیزه واردقده ناکاه
 قالیون بر قاج کرّه کوتاکوت باشن وقچن بیره اوروب حرکت باشلدی بزلر
 دخی های اوره اوره پاره لنه جقدر کهمده امدادیمزه کلمه دی امرنا الی الله
 دیورضا داده قضا ایکن کمیچیلرمزه باد قالیون خلاص اولدی دیو فریاد
 شکره اغاز ایتدیلر واقعا بو کونه خلاص تصور اولنماز ایکن کویا امداد ملائکه
 ایله رهایاب اولدوق فلله الحمد اندن حرکت اولنوب قییل عصرده بوغاز
 حصارده لنکر انداز اولدوق اوج کون مکث اولنوب عید اضحیٰ نکت
 ایکینجی اثنین کونی ضحوة کبراده عازم راه مقصود اولدوق چوقه اطه سنه
 کلنجه هوا مساعد اولوب بعده کون باطیسی وزان اولمغه باشلیوب اون
 ایکی کون علی التوالی هبوب ایدوب هله بعنایة الله تعالی شهر مزبورک
 یکر می بشنجی اثنین کونی ضحوة صغرا ده ماله اطه سنه وصول و لیساننه
 دخول اولنوب لنکر انداز اولدوق بر هفته مکث اولنوب سنه بیگ یوز اوتوز
 اوج محرم نکت اوچنجی اثنین کونیکه چهارشنبه کونی روز قاسم ابدی یلدز
 کبی بر هوا هبوبه باشلیوب حرکت مراد اولندوقده لیمانه مقابل هبوب ایدوب

ایشو رساله
 محمد افندینگ ایالچلیک ایله
 فرانچه پادشاهنه راهی و روانه اولدوغین
 عیان و بیان ایدر

الحمد لله رب العالمين و الصلوة والسلام على رسولنا محمد سيد الانبياء
 والمرسلين وعلى آله واصحابه اجمعين اما بعد ايشو سنه بيك يوز اوتوز
 ايكي تاربخنك بو حقير پرتقصير دولت عليه ابد پيوند جانبدن فرانچه
 پادشاهنه ايلچي تعيين اولمغله فرانچه ايلچيسي طرفندن بازاركان
 قاليونلردن بر فرانسز سفيندسي وبريلوب سنه مزبوره ذي الحجه سنك
 دوردنجي اثنين كوني كه ايلولك يكرمي التنجي كوني ايدى يوم مزبوره
 سفينديه سوار واول كون هنگام مغربك صوب مقصوده بادبان كشاي عزيمت
 اولدوق حق سبحانه و تعالى اسان ايدوب موافق هوالرايله اتهام خدمت
 وينه وطن اصليه مزه صحت و سلامتله عودت ميتر ايله و انشاء الله تعالى
 بعد اليوم روز مرة واقع اولان تحرير اولنوب ايباب وذهابده واريلان يرلر
 وكوريلان محللر شرح وبيان اولنور و من الله التوفيق ، جمعه كيجهسى هواده
 عظيم غيم وباران وبر مقدار فورتنده ظهور ايدوب ساعت ايكيده ايكن

CHRESTOMATHIES
ORIENTALES.

EXTRAITS

DE

ROMAN D'ARTAN

CHRONOLOGIQUE

DE L'ÉPIQUE DE L'ARTAN

DE L'ÉPIQUE DE L'ARTAN

DE L'ÉPIQUE DE L'ARTAN

DE L'ÉPIQUE DE L'ARTAN

1804

TYPOGRAPHIE DE L'ARTAN

IMPRIMERIE DE L'ARTAN

DE L'ARTAN

EXTRAITS
DU
ROMAN D'ANTAR

(TEXTE ARABE)

A L'USAGE DES ÉLÈVES
DE L'ÉCOLE ROYALE ET SPÉCIALE DES LANGUES
ORIENTALES VIVANTES.

PARIS,
TYPOGRAPHIE DE FIRMIN DIDOT FRÈRES,
IMPRIMEURS DE L'INSTITUT DE FRANCE,
RUE JACOB, 56.

—
1841.

من قبل ان تشور وتركب فنرجع معها الى القتال والتعب فلما سمعت
الجيدا ذلك المقال علمت انه هو الذي فعل بها هذه الفعـال فقالت
هيئات يا كلب البادية واخس الرجال الطاغية خابت والله امالك من
الجيدا وقد عادت اليك تسقيك كاس الردى ولولا اعتيالك لى
وطعنـتك للجواد كان طال عليك المراد بان ترانى طريحة على وجه الاراضى
والمهاد ثم انها هجمت عليه بالحسام فى ذلك الظلام واشتد بينهم
القتال ودام حتى اخذت منهم المناكب والاكتاف هذا والجيدا قد
كنت وملت واشرفت على التلاق وهى تظهر الجلد وتغشى الكبد وترى
انها تقتل ولا تسلم نفسها لاحد فقائلها عنتر حتى كثر
فيها الجروح وبقيت من التعب جسد بلا روح فعند ذلك هجم
عليها وقبض على اطواقها وقرط بيده على خناقها واقتلعها
من سرجها والقها على وجه الرمال وقد ايقنت بالتلاف والوبال واسترخت
اطرافها فشد شيبوب كتافها ثم قال لعنتر سر بنا قبل ان يصبح الصباح ودعنا
نبعد فى هذه البطاح من قبل ان يتعالى النهار ويصل الخبر الى الديار ويشيع
ذلك بين القبائل فيتبعنا منهم الفارس والراجل فقال عنتر ويلك يا شيبوب
نرجع الى بنى عبس بالعجل ولا معنا لاناقة ولا جمل ونترك اموال هذه الحلة
ونجعل لنا سفرة ثانية لعرس عيلة ولكن اصبر حتى تسرح اموال القوم وناخذ منها
حاجتنا ونعود ونكون بلغنا المقصود ثم انهم صبروا حتى امتدت الشمس فى الصحرا
وخرجت المواشى الى المرعى وسرخت فى البر تسعى فدخل فيها عنتر وساق
منها الفى ناقة وجمل برعاتها وطرح الضرب فى اقفية العبيد واكثر من نهراتها
وامر اخوة شيبوب بسوقها ووقف هو من خلفها حتى يرد عنها من يتبع اثارها

وقد شهدت رماح الخط انى ، ازيد ثننا على من كان مثلى
فمن يقدم على اذا رانى ، اخوض الليل في عروسه
حيث الفخردون الناس طرا ، بافعالى واقدامى وبعلى
فلما سمع عنتر كلامها وما بينته من الصفة حققها حقيقة وقال لشيبوب هذا
وقتك يا ابورباح خذ على القوم جانب البيدا واهجم انا على الجيدا فعند
ذلك اطلق شيبوب قدميه وسعى تحت اذيال الدجا حتى صار خلف
الفرسان من ناحية ارضهم وركض عنتر بالحصان حتى قاربهم وزعق زعقة
الاسد الغضبان وحمل على الجيدا ومد اليها راس السنان وكانت الجيدا قد
نظرت خيال وصورته لها سمعت زعقته الا انها ما شعرت به حتى اعترضها
وطعن جوادها صلب الرمح فيه وخلها مشغولة في حالها وسل سيفه وهجم على
اصحابها وفي دون ساعة انزل بهم الويل وقتل منهم اثنى عشر فارس في
ظلام الليل وعولوا ارفاقهم على الهرب فتلقاهم شيبوب بنبال العطش هذا
وقد لحقهم عنتر بسرعة جواده الابجر فقتل اثنين اخر واهلك شيبوب
الباقى مثل لمح البصر فما انفلت منهم من يخبر بخبر وكانت الجيدا اقامت
ساعة مغشى عليها ثم افاقت من غشونها ووعت على نفسها فتطرت يمين
وشمال فما رأت احد من الرجال فوقفت على اقدامها وسلت حسامها
وهولت تطلب خيامها وهى من الوقعة موهونة الاوصال وحسرتها ان تعرف
من فعل معها هذه الفعال وما ابعدت عن مكان الوقعة حتى اقبلت خيل
اصحابها وهى شاردة خالية من الركاب فعلمت انهم قد تم عليهم سبب من
الاسباب فركبت بعض الخيل وركضت تطلب الحس في الليل المعتكر حتى
وقعت بعنتر لانه كان عاد يطلبها وهو يقول لشيبوب ويلك ادرك الجيدا

وانفذ اخاه شيوب المكنى بابى رياح حتى يكشف له الخبر ويبين له
الفساد من الصلاح فسار من المسا وعاد عند الصباح وهو يقول ابشري يا
اخي لان سعادتك غلبت كل شئ قال عنتر وكيف ذلك قال لان خالد
ابن محارب عن الاحيا غايب وما في الحملة من يلقي الاعداء سوى مايت
فارس مع زوجته الجيدا فقال عنتر وهذا المطلوب يا اخي شيوب ولكن ما
سالت اين سار بعلمها قال شيوب بلى اتيتك بها تريد وسالت عن
خالد بعض العبيد فقال لي انه توجه الى بنى عامر ومعه معد يكرب الزبيدي
في بنى مراد وما في الحى غير الجيدا وهى حامية للحريم والاولاد ومن شوقها
الى ابن عمها وخوفا من احد يغير على الحملة ما تنام الليل بل تركب كل
ليلة في عشرين من الخيل وتدوس الفلوات وتفتقد الطرقات وتبعد في
البرارى والبطاح من العشا الى الصباح فلما سمع عنتر ذلك الكلام قال
وحق الملك العلام لقد بلغت المرام واليلة اخذ الجيدا واخليها الى صيدا
والذى اريد منك يا اخي اذا وقعت بها ورايتنى حملت عليها ان تمسك
انت راس الطريق على من يكون معها من الفرسان حتى لا يهرب منهم
انسان وان جازك احد ولا تشكه بنبله في فواده او تقتل من تحته جواده
قطعت يدك اليمين وانزلت بك العذاب الممين لانك لى مساعد وقربى
فضحك شيوب وقال انا تابع فعالك وطوع لك في جميع اعمالك ثم
اقاموا مكمنين الى ان مضى النهار وا قبل الليل بستور اعتكار فعند ذلك
خرجوا وساروا على غير طريق حتى قاربوا الاحيا واذا بخيال الجيدا قدامهم
مثل الغمامة السوداء وهى تنشد هذه الابيات في تلك البرارى والفلوات
غبار الخيل في البيداء كحلى و طعن صدورهما في الحرب شغلى

من المذاق فقال يا لك من شيطان واحد عجبان هو الله صعبك ودي
 صلبك كما الشغلنى عن امورى وكدرت سرورى يا ويلك اخبرنى من
 انت فلا كنت ولا استكنت فلما سمعت الجيدا ذلك الكلام كشفت عن
 وجهها اللثام وابدت الصحك والابتسام وقالت يا خالد من يكون يهجم
 على الاسود فى الاجام يقوم مع امرأة هذا المقام ما هذه صفة الفارس الهمام
 فقال خالد والله يا بنت الغم ما يقدر احد من الفرسان يثبت قدامى فى
 الميدان الا ان تكونى انت يا سيدة النسوان ومع ذلك فابش الذى
 اخرجك من خدرك او انك اردت ان تعرفينى قدرك قالت اردت
 اعينك على صيد السباع حتى لا تهمل امرى عند الخلوة بى والاجتماع
 فتعجب خالد من كلامها وشدة اهتمامها ودخلوا الى غابة كبيرة الاثنى
 فاصطاد خالد سبعين والجيدا لبوتين ثم سلمت الكل اليه وقالت له
 لا بقيت تخرج الى الصيد بعد هذا اليوم وتتعب يديك حتى انى ادخل
 عليك ولما كان من الغد زفت الجيدا على خالد فى ساعة سعد بالفرح
 والاقبال وكانت لهم ليلة يضرب بها الامثال واقاموا بطيب عيش وراحة بئال
 وبعد ذلك مات زاهر وواروه فى الحفر والمقابر وعلا قدر خالد والجيدا وخافتهم
 عرب البيدا وشاع ذكرهم فى جميع البقاع وحملوا اليهم الحفارة والمتاع
 وقصدتهم القصاد وامت بهم تلك البلاد قال لاصمى ولما اعيت مالك
 ابو عبلة الحيل فى امر عنتر واتفق هو والربيع على هلاكه بالجملة فارسلوه
 فى طلب الجيدا على لسان عبلة وكان اصل هذا التدبير والفساد كما ذكرنا
 من الربيع بن زياد ونعود الى سياقة الحديث والايراء فان عنتر لما
 قارب ارضهم واشرف على تلك الاطلال اكهن فى بعض احاقيف الرمال

الشجعان وقصد ديار بني عامر ونهب اموالهم وقتل جماعة من رجالهم
 وجرح ملاعب الاسنة واخذ من امواله ما سد البيدا وكان الذي ملكه
 اوفى مما طلبته الجيدا ثم عاد وهو منصور الى حاشه وطلب من عبه زفاف
 ابنته فارسلت الجيدا تقول له اريد حرة من حراير العرب ممن لهم اصل
 ونسب تقود بزمام جملى الذى يكون عليه ليلة الزفاف محبلى واريد
 عشرين سبع من السباع العظام تصنع مع الطعام ويقدم لحييها قدام الفرسان
 حتى انى افتخر بذلك على ساير بنات العربان فاجابها خالد بالصبح
 والطاعة واخذ معه من ابطاله جماعة وسار الى بلاد هجر من تلك الساعة
 وكبس حبل الملك معاوية بن النزال ووضع السيف فى الرجال وسى
 امامة بنت معاوية من خدرها ورجع طالب دياره بها وقد اخاف البلاد
 واهلك العباد وفعل فعل الجبابرة الاوائل وافتخر على ساير العشائر
 والقبائل ولما وصل الى الاحياء دعا كل من كان له من الاصدقاء واحضر الخاص
 والعام وكسا الارامل ولايتهم وترك الدم يجرى كالنهر عند الانطلاق من
 كثرة ما نحر من الجمال والنياق وبعد ذلك خرج الى الغابات والاحمام
 وصار يهجم على الاسود ويقتنصها بقوة اهتمام فيجملوها عبيدة الى الخيام
 فلما علمت الجيدا ذلك الحال غيرت زيها ولبست صفة الرجال وركبت
 جوادها وطلعت من الاطلال واكملت فى بعض الدحال التى يتصيد خالد
 بها واذا به وصل الى موضعها فخرجت عليه ونادته انزل يا ولد الزنا عن
 جوادك والا وضعت هذا الرمح فى فؤادك ثم انها حملت عليه كانها تريد
 ان تسكنه رسمه فلزمه المهانة عن نفسه وحملوا على بعضهم وتطاعنوا بالرمح
 الدقاق ونظر خالد انه عن وليته انعاق وان خصه فارس لا يطاق وعلقم

حتى قدموا على زاهر عم خالد فتعجب منه من سرعة عودته ورأى المشايخ
والفرسان معه فتخبر من قصته وظن ان القوم اتوا يترصوه الى عشيرته يعيدوه
فتلقاهم بالعظيم والاكرام وذبح لهم النوق والاغنام واكثر لهم من الطعام
والدمام فاقاموا عنده في جزيل الانعام مدة ثلاثة ايام وفي اليوم الرابع قام
خالد على قدميه وشكره واثني عليه وخطب منه ابنته وسال في العدة
معهم الى عشيرته فقال له عمه يا ولدي انا ما رزقت الا ولد ذكرا واسمه
جودر وقد عرف ذلك كل من غاب او حضر فلما سمع خالد من عمه
مقالته شرح له في الحال حكايته واعلمه بها جرى له مع ابنته فعندها اطرق
عمه من الحياء وتفكير وعلم ان امر ابنته قد اشتهر ثم رفع راسه الى من
حضر وقال يا بنى الاعمام وحق البيت المطهر ما كنت اقول ان هذا
الحديث يذكر ولا يعرفه احد من البشر ومن حيث بان امرها وظهر فيها
بقى الا انى ازوجها بابن عمها لانه احق بها ثم انه اعطاه يده على الزواج
والوصال وشهدوا عليه تلك الرجال وكان المهر الف ناقة وجمل واستقر
الامر على ذلك العمل واما بنى سعد الذين كان ابو الجيدا نازل
عندهم فكثرت تعجبهم واحتراروا في ذلك الامر الذى ظهر لانهم ما كانوا
يظنون الا جودر ولد ذكر وفي الحال دخل زاهر على الجيدا واستاذنها في
ذلك الزواج فاستحيت منه وقالت انا ما ادخل على ابن عمى واطاوعه
على ذلك حتى ينحرفى وليمتى الف ناقة سالمات الاسنة والخنوارك
وتكون كلها من اموال ملاعب الاسنة غشم بن مالك فاجابها خالد الى
ذلك وما زالوا المشايخ يسالوا زاهر كلهم حتى رجع الى اوطافه معهم وقد
عظمت افرحهم ولما وصلوا الى الاوطان سار خيالد في الف فارس من

فوجدته على نيران الحرق ومقلى الارق وهو كثير القلق فقصت عليه ما
قاله الجيد افراد هيامه وعظم شوقه وغرامه فقالت له امد والله يا وليدى ما
بقى لك فرج ولا من هذا الضيق مخرج الا ان تجمع فرسان العرب
الذين بينك وبينهم علاقة ونسب وترصد معك الى حين يعود من
سفرته وتخطب منه ابنته فان انكرها فاعليه بانك اطلعت على امرها
وقص عليه جميع ما جرى لك معها فى القتال من العجائب والاهوال قدام
الابطال فاذا سمع معك منك ذلك المقال انقضت الاشغال وانصلحت
الاحوال فاجاب خالد والدته الى ذلك وقد امل قرب المسالك فضمر
الى ان قدم معه من سفرته ونزل فى ابياته فخلف عن خالد بعض حيله
وبلوته وفى الحال جمع مشايخ اهل حطه واكابر العرب الاجواد من بنى زبيد
وخثعم ومراد لان هذه الثلاث قبائل كانت فى ارض واحدة ومناهلهم متقاربة
غير متباعدة فاخبرهم بخبره وقصته وسألهم ان يكونوا فى معونته فقال له
معدى كرب الزبيدى وكان من امراء العرب صاحب حسب ونسب
يعادل خالد فى مقام الحرب ويشاكله فى الطعن والضرب والله يله خالد ان
حديثك اعجب من كل عجب ولا سمع احد بهللة فى العرب لانها ما كنا
نسمع الا ان لعمرك ولد ذكر وان اسمه جودر والساعة فقد انكشف الامر
وظهر وانت احق ببنت معك من ساير البشر والصواب اننا نسير اليه
ونرده الى عشيرته ولا فخلية يفرط فى امر ابنته ثم انهم ساروا فى خمسين من
الابطال ومعهم عشرة من المشايخ الاكابر الذين هم من اقربان زاهر من كانوا
ثربوا معه فى ايام الصبا وهم له بنو عم واقربا وكان خالد اخذ معه هدية
سنية مجيلة احسن من الهدية الاولى وما زالوا سايرين يقطعون الغداف

وكشفت عن وجه الحسن من القمر بين النجوم وقالت يا خالدا ما انا من
الفرسان بل من جملة النسوان فانا ابنة عمك الجيدا التي جفيتها وعرضت
نفسها عليك فيما رضى بها بل قلت ملاقة لابطال احب الي من ربات
الاجال وقد اتيت الى هذه الاطلال حتى اعرفك قدرك بين الرجال ثم
اعادت لشامها على وجهها وادارت عنان جوادها وطلبت بلادها وتركته قائم
مكانه وقد تشكل عن الكلام لسانه وصار لا يدري ما وصل اليه ولا يبقى يطيق
دفع ما نزل عليه واخذة الهيمان وقاب عن نفسه وعدم حسه فلما افاق من
غشوته عاد الى بيت امه وقد زاد همه وغمه واخبرها بما جرى له مع ابنة عمه
وقال لها لا بد ما قد برى الى قد بغير في امرها وتجمعيني بها فلما سمعت
والدته انه ذلك المقال ونظرت كثير البلبال قالت له والله انك تستاهل
اكثر من هذا الحال ثم انها تجهزت من يومها وسارت تقطع الفضاء وقد حل
بولدها القضا وتركته يتقلب على جمر الغضا وكانت الجيدا قد وصلت الى
حليها واخبرت امها بما جرى لها مع ابن عمها فتعجبت امها من اعظم
جهتها وحسن خبرتها وبعد يومين وصلت ام خالدا اليها واعلمتها
بما حل بولدها واستاذنتها في خطبتها من ابنتها وكان ابو الجيدا
غائب كما ذكرنا فلما سمعت الجيدا كلام ام خالدا وما جاءك فيه
قالت هذا امر ما اريده ولا اشتبهه والله يا خالدا لا كان والدك لي
بعلا ولا كنت له اهلا وانا ما فعلت مع هذه الفعلا وعلمت عليه
بين الابطال الا حتى شفيت غليل قلبي وطفيت نثار كربى
والان حصلت على مقصودي واربى فلما سمعت ام خالدا تلك المخاطبة
عادت وهي خائبة مما اتت له طالبة ولما وصلت الى عند ولدها خالدا

كما احسانني فلم تزل سائرة حتى وصلت الى حى خالد وعشيرته وفضلت في
 ابيات طيافهم وهي بزي فارس من فرسان الحجاز فاعزوها عبيدة غايمة
 لا عزازوا كرموها خدامه غاية الاكرام كما يفعلون بالفرسان العظام ولها كان من
 الغد حضرت الى الميدان وبلبلت عقول الشجعان وفثكت في الافران حتى
 حكموا لها بالزيادة واقروا على انفسهم بالنقصان وراى خالد ما ظهر منها
 وبان فقال لمن حوله من الخلالن والله ما هذا الفارس الا اعجوبة الزمان
 واوحد العصر ولاوان ثم انه برز اليها واخذ معها في القتال قابض منها
 العجايب ولاهوال وما زالوا على ذلك العيار والفرسان لهم في الانتظار حتى
 مضى اكثر النهار فعادوا وما فيهم من قدر على صاحبه ولا ربح في طعانه
 ومضاربه وعظمت الجيدا في اعين الفرسان لها يعرفوا من شجاعة خالد في
 الميدان ولما رجع خالد اوصى عبيدة عليها لانه عشق قتالها ومعانيها وقال
 لهم اكرموا هذا الفارس وزيدوا له في الاكرام فانه من الفرسان العظام ولا يد
 لي ما اعوقه حتى انى في الحرب اقلبه وافوقه واقامت الجيدا في ضيافته ثلاثة
 ايام وهو كل يوم يخرج اليها في الميدان ويتطاعنوا الى اخر النهار وهي تعلم
 على خالد عدة مرار ولا تعرفه بنفسها وهو الاخر من كرم نفسه لا يسألها عن
 حالها الى ان كان اليوم الرابع فركب خالد على ما جرت به عادته وعمر على
 ابياته فراها وقد ركب جوادها وعولت ان تطلب الميدان فسلم عليها
 بافصح لسان وقال لها اريد اسالك عن شى يا وجه العرب واسى معك
 لا لب فبحق من البسك ثوب الجمال ورزقك الصبر عند القتال من
 تكون من الابطال والى من تمتسب من الاقيال فلما سمعت الجيدا ذلك
 المقال تمايلت على سرجها من عجبها والدلال وتبسمت عن لؤلؤ منظوم

يَعْمُ عَلَيْكَ بِهَا وَتَحْطِي بِحَسَنِهَا وَكِبَالِهَا فَلَمَّا سَمِعَ خَالِدٌ كَلَامَ والدته اطرق
إلى الأرض برأسه وتفكر ثم قال يا والدتي وحق خالق البشر ومصور الصور
ما كان في نيتي أني أرفع أفارقيها لو أنها ولد ذكر ولأن حيث أنها أنشئ
وظهر لي من أمرها ما ظهر فما بقي لي في مصاحبته حاجة فلا تكثري علي
الاحتاجة لأن الاشتغال بالابطال وكسب الثنا وبذل المال وطالب المنازل
العوالم أحب إلي من الاشتغال بربات الأجل وبعد هذا فما بقي لي بد من
الارتحال ثم أنه من وقته اركب والدته على ناقته وركب جواده بعد ما
ودع منه فقال له عمه يا ولدي عجلت بالرحيل وما أقمت عندنا الا شئ
قليل فاقم حتى نشبع من رويتك ونتملي من مشاهدتك فقال له خالده
يا عم ما أقدر أقيم أكثر من هذا التقدير لأن أبيتنا سايبه والطارق علينا
كثير ثم ودعه وسار وكذلك والدته ودعت أم الجيدا ودموعها غزارا وعادت
عليها جميع ما جرى لها مع ولدها وما أبداه من كلامه وأنه كره قرب بنت
عمه وسارت صبيحة ولدها وجدوا في أسفارهم ورجعوا إلى ديارهم فقال
للصمعي ولما جرى ذلك هانت نفس الجيدا عندها وتلهيت بغيران
وجدتها وهجرت منامها وقل طعامها وزاد غرامها وبقيت على ذلك أيام
وهي غارقة في بحار الهيام إلى أن مضى أبوها يغزو في طلب المكسب
والمعاش وكان راحا قليلة النشاط لها بها من الاندهاش وقد تغير لونهما فلاجل
ذلك لم يعرض السفر عليهما وتركهما عند أمهما وسار مع رفيقته فابطل في سفره
هذا والجيدا لما وجدت نفسها هائمة ولوعة عشقها متراكمة وركبت جوادها
وأظهرت لامها أنها طالبة الصيد والقبض وسارت وهي تتشجر كاسات
العصص وتقول والله لا بد لي ما أذل ابن عمي كما أذلني واعرفه قدره وأهينه

في فعالها بل قالت يا بنتي لا تصيقي صدرك ولا تكابدي صبرك فانك
 ما فعلتي قبيل حتى يعظم عليه ذمك والحمد لله الذي ما تعلقني الا بابن
 عمك لانه من لحمك ودمك فوحق اللات والعزى والهبل الاعلى ما
 تصاحي الاله ولا يصلح الالك ولا يكمل جماله الا بسجملالك وغدا اذا
 جاءت امه الى زيارتنا اطلعنها على حالنا وقصتنا وازوجناك بابن عمك
 ويترول بقربه همك وغمك ونرجع كلنا الى ديارنا ونقر في اطلالنا ثم ان
 والدتها صبرتها على ما نالها من تلك الشدايد الى ان كان من الشهر
 الوقت الذي تزورهم فيه ام خالد فعندها قدمت بنسها قدامها وكشفت
 راسها وقعدت تهبط شعرها واذا بام خالد دخلت في ذلك الوقت عليها
 ونظرت الى الجيدا بين يديها فاندملت من ذلك الحسن والجمال
 وتلك الذوايب السود الطوال فقالت ويلك يا بنت العم اهذا ولدك
 جودر قالت بلى هذه بنتي وجه القمر وخبرها اطرف خير ثم انساها قصيت
 عليها قصتها وكيف اكتم ابوها امرها خوفا من عاقبتها فتعجبت ام خالد غاية
 العجب وقالت ما جرى اغرب من هذه القصة في قبائل الغرب وايش
 يكون اسمها فاني ارى الحسن قسمها قالت سميتها الجيدا والى الان ما
 علمت باحوالها احدا وانا ما فعلت اليوم هذا الفعل الا حتى اعرضها
 عليك وتشاهدى هذا الجمال ونشرع لها مع ولدك في الاتصال ونرجع كلنا
 الى الديار والاطلال فقالت ام خالد السمع والطاعة فان ولدى يكون هو
 المسعود بهذه البضاعة ثم عادت الى منزلها وصبرت حتى اتى ولدها فاخبرته
 بما ابصرته وقالت يا ولدى وما مهجة كبدى وحق اللات والعزى ما مثل
 هذه الحارية بنت عمك في الدنيا فبادر الى ابيها ومنه اخطبها فلعلمه ان

وتقهر الرجال وتتكسر الابطال في حومة المجال ولم تنزل على ذلك الحساب
حتى ضربت بها العرب الامثال وصاروا يقولون في العشايوم ما طلع في
العربان افرس من جودري زاهر الذي ما مثله في السوادى والحواسر
وكذلك نشأ خالد بن محارب وفاق بفروسيته ساير الابطال من الاجانب
والاقارب وكان ابوه محارب له اميات مضروبة وقباب منصوبة لساير
الصفان ولم ميدان لاجل الضرب والطعان اتقصده الفرسان من كل جانب
ومكان هذا وخالد ينمو بينهم ويكبر ويتعلم منهم ابواب الحرب والكر والفر
الى ان ظهرت فيه الشجاعة وبانت منه البراعة حتى اقرت له فرسان
القبائل بالغلبة وصار له علو المرتبة فسمع خالد بحديث ابن عمه جودر وما
طلع منه وما ظهر فاشتهى انه يسارزه في الميدان ويختبره في الجولان وهو
لا يقدر على ذلك وما زال خالد كذلك حتى مات ابوه محارب وملك
هو مكانه واحتوى على امواله وسلطانه واخذ جميع ثواله وصار يفعل كفعاله
يقرى الصيغان ويظهر كل يوم في الميدان ويحكم بين الفرسان باهور الضرب
والطعان ثم ان اخالد غزل هدية سنية واخذ معه امه وسار طالبا زيارة زاهر
عنه فلما وقعت عينهم عليه فرح بوصولهم وباداه بالسلام واكرمه غاية
الاحرام ونظر خالد الى جودر وهو يظن انه غلام ذكر هذا وقد قدم لهم الهدية
والانعام واقام عنده عشرة ايام وفي كل يوم يسارز الفرسان ويعلم على الاقارب
واما الجيد الهانظرت الى ابن عمها هامت بحبه وعظمت بليتها وزاد بها
ذلك الامر ولم تجد على كتم عشقها صبر فشكت حالها الى والدتها وقالت
لها يا ابنى ان غدا ابن عمى الى جيد ومريعه وانا مائى معه اموت وجدا
وكيدا وتشلت بي لاغدا فعند ذلك ضحكت امها من مقالها ولم تعذلها

ونفسك اكرمها وان ضايق مسكن ، عليك فلا تعدم لنفسك الصلوات
واياك ان تسكن بدار مذلة ، تعود مسيئاً بعد ما كنت محسناً
فلما سمع زاهر مقال زوجته فارت حبيته وعظمت نخوته ورحله من اوقليسما
وساعته وسار يقطع البر وهو يجد كل الجدد حتى نزل على قوم يقال لهم بني
سعد وكانوا كلهم حبايبه وفيهم اخواله واقاربها ولما نزل عليهم اكرموا وقرحوا بل
وقربوه وبعد ذلك سألوه عن حاله فاخبرهم بما جرى له وما قسم له من
المصائب مع اخيه محارب فقالوا له لا تصيق صدرك ولا تقسم فكرك
فالديار ديارك ونحن فيها جوارك فاقام عند القوم ايام وهو في عز واکرام
وكانت زوجته حامل لثمام لاحكام فولدت بنت في تلك الايام فلما علم
زاهر ان الذي رزقته زوجته بنت عزم على قتلها وقد خلف من عارها ليل
فيه من النخوة والحبيته وجعل الجاهلية وكانت فرسان العرب في ذلك
الزمان الذي فات تفعل تلك الفعلات خوفا من فضيحة البنات ولما
عول زاهر على قتلها لم يتمكن زوجته منها لاجل الحمية البشرية والشفقة الامينة
وحلفت له انها تخفي امرها فسر كها لاجل قلبها وفي تلك الايام بان امر الله
الواحد رزق اخوه محارب ولد فسماه خالد وفرج به الفرج الزايد ومطلعت
الشهور والاعوام الى ان كبرت الجارية وكبر الغلام وكان زاهر قد انتهى اليها
جود وصار يخاف من امرها ان يظهر والدتها ستمها الجيدا وقد احسها
حبا شديدا فلما كبرت صار ابوها يركبها الخيل معه ويظهر انهما ولد اكل
ويتسطها في الاقامة والسفر ويعلمها القتال ويجسرهما على الاحوال واذا غزا على
حلل العربان التقى بها او ايل خيل الشجعان وكان يريد بذلك هلاكها
بحد السيوف القواضب وهي تنجو من المصائب وتسلم من التوايب

بها لتفعله الابطال قال الاصمعي وكان اصل هذا التدبير من الربيع بن
 زياد لانهم لما اتفق مع مالك بن قراد ارسل الى عيلة في جملة النسيوان
 ابنته ثمانصرا وقد اعلمها ان تذكر لعيلة عرس الجيدا بنت زاهر فلما احبلو
 عسر شيبوب بها طلبته عيلة استعظم شيبوب تلك القطة وقال لعنتر تهمل
 السباع وتغبر وارجع بنا الى الحلى من قبل كل شئ واعلم الملك زهير
 واولاده ولا تحبل عيك يبلغ منك مرادة لانه ما قصد الا عدمك وان تريق
 الاعداء دمك فقال عسر وملك يا شيبوب سرودع عنك الفضول لاني
 عن مقالة عيلة ما احول ولا ازول ولا ارجع حتى ابليها المأمول ثم انه سار
 يقطع الارض ولا التفت الى كلام شيبوب لانه فرحان بقضا حاجة المحبوب
 وهو لا يعلم ما حكم به علام الغيوب قال الراوى وكان خالد بن محارب وابنته
 عمة الجيدا بنت زاهر في ذلك الزمان اعجوبة بين قبائل العربان اذ ذلك
 ان محارب وزاهر كانوا اخوين وفارسين من فرسان الجاهلية الموصوفين
 فاتفق من اعجائب الاتفاق الذي يجب ان يؤرخ في الاوراق انه وقع
 بين الاثنين شر وخضومة فظلم محارب اخاه زاهر واذلته واحانه وانزل به
 الحبل بعد علو شأنه فعاد زاهر الى ابياته وهو لا يدري كيف يعمل وقت
 اسدت في وجهه ابواب الحيل فلعلت له زوجته ايش حالته يلا ابن الغم
 فلا حالك الله لا هم ولا غم فاحبرها بجميع ما جرى له وتم فقالت وليس
 ترضى بالذل والهوان وانت سيد من اسادات العربان قال وايش اصم
 وقد اذلتني من لا قدر امد يدي اليه ولا اجور بفعل عليه لانه عطى كل حال
 صميمي في لا حشور ضيعني في دار الدنيا قالت ارحل عن الجواره وابعد عن
 دياره واعمل كما قال الشاعر في هذا المعنى حيث يقول

الجيد عليه كانت القايمة بزمام ناقشها في زفافها امامة بنت معاوية ملك
 ارض هجر فقال عنتر وهذا عندك يا عيلة امر عظيم فوخلق رب زملوم
 والحطيم لاجعلت القايمة في زفافك وماسكة زمام ناقشتك الا الجيدنا بكمال
 خلقتها وراس ابن عمها خالد يكون معلق في رقبتها حتى لا يبقى في يقات
 العرب من يساوئك ولا يفخر عليك فقال ابو عيلة مالك والله يا ابو
 الفوارس ما اطوعك على ذلك فدع هذه الشيطانة بتنى بقولها قهذى
 ولا تتبع ما قهذى ولا تتحرك بامر من الامور حتى فتجبر امرك وتفسخ
 منا الصدور لاني ما بقي لي طاقة بالملك زهير واولاده ولا اقدر افعل
 الا مرادهم ومرادة وصار مالك يميل على عنتر بالمدام حتى اثبت منه هذا
 الكلام وما زال به حتى اسكرة وانصرف بعد ذلك وقد مضى من الليل اكثره
 فلما وصل الى بيت امه زبيبة ما قرله قرارا لان كلام عيلة او قد في فواده النار
 فايقت اخوه شيبوب وغيونه طائر منها الشرر وامره ان يشد على الابحار ففعل
 شيبوب ما امر به اخوه فركب عنتر وسار شيبوب في ركابه الا انه ما يعلم ما
 عول عنتر عليه ولا يعرف الامر الذي هو قاصد اليه فلما خرج عنتر من النخام
 وصار بين الربي والاكام طارت من راسه نشوة المدام وقال لشيبوب اصرا
 فنيا يا ابن الام الى منازل بني زبيد واقصد اقرب الطرقات واجتهد في قطع
 البيد فقال له شيبوب يا اخي وايش الذي تجدد عليك من الحال حتى
 خرجت في هذا الوقت وفعلت هذا الفعال فعندها حدثه عنتر بقلته وبخروج
 له ما قالت عيلة وما طلبته فقال شيبوب لعن الله عليك مالك ولا تسلم
 من المهالك فوالله يا اخي هو الذي رتب هذا الكلام حتى يرميك في
 بحار الاعداد والا من اين علمت عيلة هذا المثال ومن اين للسوان معرفته

وتنقصو عن مثلها الملوكة والابطال وانبت تعلم اني قيادو على
جمع المال فلا يبد عند الصباح يا عم فديري في هذا الامر لهما
تنصرف عنا بواقي الخمر قالت علة وما مرادك تفعل يا ابو الفوارس
قل لي حتى افهمه واشير عليك بها تعمله قال عنترو وما الذي تريد به انبت
يا بنبت العم قالت اريد يا ابو الفوارس ان تفعل في احشي امن المفاخر كما
فعل خالد بن محارب في عرس بنت عبد الحميد بنت زاهر فعند ذلك
صاح فيها ابوها وقال اسكتي بنت الشيطان ايش هذا الهذيان ومن اين
وصل اليك ذكر الفرسان الذي عظم شأنهم في هذا الزمان بين العرب
قلت علة سمعت يا ابي هذا الحديث من النسوان لانهم اتوا الى عندي
وهنوني بقدوم ابن عمي ودعوا لي بانفراج همي فتبسسم عنترو من كلامها وقال
لها وما الذي سمعتي منهم يا بنبت العم فاعلميني ولا يحق لك ندم قلت
علة اعلم يا ابو الفوارس ويا زين المجالس انهم لما دخلوا على وهنوني
بقدومك وخلص ابن الملك زهير على يديك ودعوا لي بالفرج ودعوا لي
عليك فبدا بينهم ذكر الاغراس والولائم العظام وما صنعتها الرجال الكرام
فقالت واحدة منهم ما اجد عمل عرس فاخر سوى فارس بن زبيد خالد
ابن محارب لما زفت عليه الحميد بنت زاهر لانه فخر في عرسها الف ناقة
وجمل وعشرين سبيع ولبوة اصطادها بيده من الجبل ودعا لوليته قوسان
بن زبيد وخشم ومزاد ومن تبعهم من قطان تلك الارض والمهاد وقد غمروهم
بالطعام واكزلهم من المدام وما بقي قدام الفوسان شئ من لحم الشوق
الا فبه شئ من لحم الاسود مشوى او مسلوق وكانت النياق والجمال من
اموال غشم بن مالك الملقب بلعاب لاسنة فارس بن عامر وما زفت

كلما دخل عليها قامت له وترجبت له ولا علة له وصحكت في وجهه باخلاص
فيه وكثرة طمأنينة لان علة كانت تحب عشر محبة خالصة صادقة وهي به
واقفة وكان اعتر اذا اتى اليها من الزليمة وهو سكران من تناول كؤوس
الهدام تباديه بالكلام وتوسيع الحديثها وفنونها وتغشيه بنج عيونها الى ان
كانت تلك الليلة التي عاد فيها عتر من وليمة شاس وقد سمع الكلام الذي
قاله شاس وعالك فما اعجبه ذلك وبقي في قلبه منه اثر ودلة فرجع مع اخوة
واعمامه الى مضرب علة فترحب به عمة غاية الترحيب وقرينه علة غاية التقرب
وامرها ابوها فاتي بكاس وطاس واسقنهم الى ان سكروا فانصرفوا بشدة
واخوة زخمة الجواد وبقي ابوها وهي واخوها عبروا وعنتز ثم اتهم صلازوا
يتحدثوا في امر عترتها فقال ابوها والله يا ابو الفوارس لقد قلت بك المذلة
الرفيعة والمرتبة البديعة ولا بقيت اخفى عنك امر لان دمي مع دمك صار
ممزوج ولا بقي الواحد منا من الاخر خروج فيا ولدي وحق خالق الشاس
اوجع قلبي الليلة كلام شاس وقوله نعمل وليمتك من اموالنا ونحرق لاجلك
نوقنا وجهنا وانا عماريد يا ابن اخي تكون وليمتك من اموال احد
ولا يعبر فيها لا ابيض ولا اسود واعلم يا ولدي ان هذه الشفقة والمحبة انزعج
الى المذلة والمسبة لان العرب تسمع انك عملت وليمتك من اموالهم
فينحط قدرك ويهان عندهم امرك وانا ما ارضى يا ولدي ان تكون
وليمتك الا من اموالي ولا ادع لاحد عليك فصل لا لكبير ولا لصغير وان
احتجنا الى شي ذبحنا النوق العاصير فقال عتر وكانني يا علم دخل في
اذني كلام شاس لا وحق من يعرف عدد الانفاس فوالله ما افعل في
عرس محبوبتي بدر الكمال الا افعال تعجز عنها صناديد الرجال

كلام عجيب وامر مطرب غريب فحب نسوة على الترتيب حتى ان
المستمع يطيب وذلك يا سادة ان الربيع ومالك ابو عبلة تعاملوا
وترابطوا على عترة ان يرموه في البؤس والضرر لما نظروا الى شاس كيف رفع
قدر عترة وعلى شانه وكيف جميع بني عبس صاروا اعدائه فاجتمعوا الاثنين
مع بعضهم واحتلوا بانفسهم فقال مالك ابو عبلة ايش بقيت اعمل يا ربيع
مع هذا العبد الشنيع وقد رايت كيف صاروا اولاد الملك زهير يساعده وكيف
حكم على شاس ان ارق بنتي عليه وما امكنني المخالفة له فايش ترى
من الراي فقال له يا مالك ان اردت انك تهلكه ولا تعود تراه ويسلك
طريق دماره وفناء فاطهر له محبة الاقربا ولا تمنعه من دخول الحباثم ان
الربيع يا سادة عليه بها يكون فيه هلاك عترة ودبر له تدبير سوف نذكره
بين يدي من حضروا فهم ابو عبلة ما عليه الربيع مضى الى ابياته
ودخل على ابنته وقال لها البسي يا بنتي من هذه الحلل التي اتى بها
ابن عمك واقربجى عن قلبك همك وغمك وتقلدى بالعقود والجمواهر
وتزيني بكل شى فاخر ولا تعصى لابن عمك امرا ولا تخفى عنه سرا لانك
في هذه الايام تنزى عليه وترجع كل امورك مفوضة اليه لان الامر قد بلغ
المنتهى وصار لنا بسيفه المنزلة العليا وهذا الذى كنت اريد حتى اعيش به
عيشة السعيد فلما سمعت عبلة ذلك الكلام فرحت وقامت باقتسام
وفعلت ما امرها به ابوها فعل السامع المطيع فصار عترياتي الى خباتها
وهي تلبس من ذلك الملبوس الرفيع وتتبهرج له كتهرج الارض ايام
الربيع فظهر جمالها البديع وقد اخبرت الرواة ان عبلة كانت مستغنية
عن الزينة ولها من الملاحة حلة لا تبس يد بل تقوى كل يوم وتزيد فصار عترة

ساعة حتى عاد وهو فائز البية مشغول الفواد وقال لشاس والله يا مولاي ما اصبح
 للرجل في الحى خبر ولا فى اهله من وقع له على اثر رسالت عه مالك
 فقال لي سلم لي على مولاي شاس وقل له انى لغية عنبر كثير الرسواس
 لانه لها عاد من وليتكت وهو يشكر ما وصل اليه منك ومن اخوتك
 شرب عندي ساعة من الليل ومضى الى بيت امه زبينة وعند الصباح
 طلبته ليركب معى الى خدمة ابوك فيها وجدته ولاجل ذلك بطلت اليوم
 الركوب لانى لاقيت من فقده اشد ما يكون من الكروب وكذلك شداد
 سال امه عنه فقالت ما عندي علم به ولكنه لها اتى ما ذاق طعم الرقاد
 بل صبر الى ان خمدت النيران وزاد الليل سواد وركب واخذ معه اخوه
 شيبوب ومضى وسالته عن تلك الاسباب فيها ابدى لي خطاب ولا رد
 جواب فلما سمع شاس من عبده ذلك الكلام كثرت عنده الهموم والالام
 وقال لعن الله مالك بن قراد ما اكثر محاله وما اخبت اعماله وما اتقن
 اشغاله فلا بلغه الله اماله فقال له اخوه مالك وكيف يكون ذلك قال
 لانه اظهر لنا خلاف ما اصره ومكر بنا وعنتر وانثذه الى بعض الاقطار
 وسلك به مسالك لاخطار وابعدته عن هذه الديار او يكون مضى ياتى بها
 يتقوى به على وليته لانه ما اعجبه مقالنا ولا اراد ان ياخذ شى من اموالنا
 وقد كبرت نفسه عنده ان يحتاج الى غيره وقد ذكر ذلك في قوله ان
 اموال العرب كلها فى قبضتى وبحكمى هذا وقد شاع الخبر بغياب الامير عنتر
 فصعب ذلك على اكثر اهل الحى واحترقت قلوبهم بنار الكى وفرحت
 الاعادى والحساد واشتفت قلوب بنى زياد واستبشروا بهارة وقام من مرضه
 وامل انه ينال مراده وغرضه قال لاصحى وكان السبب فى غياب عنتر له

ونسير بين يديك ولا نبخل بارواحنا عليك لاننا نعلم انك تختلف
علينا اصغاف ما نخسر عليك وتسوق الينا اموال قدر اموالنا عشر مرات
ولو جينا معك الى الانصاف لكانت اموالنا و اموال بنى عيس كلها لك
لانك خلصتها كذا وكذا مرة بقاء سيفك ورديت عنا الاعداء وتركت
نفسك لانفسنا فدا فلها سمع عنتر ذلك المقال بقى في قلبه منه اثر ولا
امكنه مخالفة من حضر ودعا لاولاد الملك زهير ولهم شكر وشرب حتى
انقضت الولاية وعاد مع ابيه وعمومه وقد اخلع عليه شاس جتبه وعمامته
واركبه على فرسه وتفرقت الناس الى الخيام وانطرحوا للهنام واما الامير
عمارة فمن كثرة حسده لعنتر اخذه اليرقان وصار يكثربعبلة الهذيان
وذابت مهجته حتى ايسر منه اخوته قال الراوى ولما كان عند الصباح
ركب الملك زهير واولاده كما جرت سنة العرب لانها كانت كل صباح
تركب وتشرف على مراعيها وتتفقد ارضها ونواحيها وتتفرج على
غدرانها وربواتها وجوانبها وعرصاتها ولما صاروا ظاهرا حتى تبعوهم الفرسان
وساقت من خلفهم الشجعان واقتصدوا اولاد الملك زهير الى منشر
فيها وجدوا له خبر وكذلك ما ركب ابوه شداد ولا احد من بنى قراد
فقال بعضهم لبعض لا شك ان شرب كاسات العقار اعاقهم عن الركوب
معنا في هذا النهار ثم انهم تسيروا الى الظهر وعادوا الى المضارب وتفرقت
الرجال الى كل جانب وكان في قلب شاس واخيه مالك شغل شاغل
لاجل عنتر وزاد بهم لغيبته الهم والفكر فيها نزلوا حتى بغثوا خلفه بعض
العبيد يكشف لهم خبره وقالوا له ابصر ما حاله واساله لاي شئ تختلف
اليوم عن الركوب ولا تعد الا بغاية المطلوب فمضى العبد ولم يلبث اكثر من

شاس فقام على قدميه قبل انصراف الناس ووضع يده في يد عنترة وقال
 لاختوته ولمن كان حاضرا في وليته اعلوها يا بني عني اننا غدا نريد نشرع
 ونهتفم في عرس عنترة ونشجر امره الذي تعسر فمن كان له صديق او قريب
 او رفيق فليعزم عليه ويعلمه بها نحن فيه ومن اراد منكم ان يجازي
 عنترة على جميله فليجازيه لان ما في القبيلة الا من حمى ابو الفوارس
 ظعنه وامواله وصان حريمه وعياله واحسن اليه ووجهه ماله ولا تظنوا يا بني
 الاعمام اني ما اناكم بهذا الكلام الا لما غلب على السكر من شرب المدام
 فوحق من ركب الارواح في الاجسام وتعالى عن الافهام انني عتيق سيف
 عنترة ومعه اللهدام ولا اترك اليوم شي مخبئ ولا مدخر الا قدمته لعنترة
 ولا امن به عليه بل له المنة علي لانه اوصل احسانه اليّ وانا اريد ابذل
 مالي في بلوغ ماموله واسالكم ان تسالوه في قبوله ولما سمعوا اخوتهم ذلك
 الكلام قالوا كلهم مثل مقالته وفعلوا مثل فعلته فقال عنترة بعد ما خدم وقبل
 الارض والله يا موالى ان هذا شي ما يسرني اما هو قبيح علي ان تكون اموال
 العرب كلها في قبضتي واتلف اموال ساداتي وعشيرتي واضيعها في وليتي
 ولكن الصواب ان تصبروا على عشرة ايام حتى اسير الى ارض بني قحطان
 واسوق اموال العربان واعود بها يكفي وليعتني واهل الحي من عشيرتي ولا
 اخلي الولايم تنقضي حتى تمضي ايام الربيع ويشبع منها الرفيع والوضع
 وتفرح الرجال والنسوان وتكون ايام ما مضى مثلها من الزمان فقال لهم
 مالك بن زهير لا والله يا ابو الفوارس ما فذعتك تتصرفي بنفسك
 ولا تبسح يومك بامسك حتى نعمل الولايم وتنقضي عرسك وتاخذ زوجك
 وتنفصل فوبسك واين ما عزمت بعد ذلك نكون كلنا في خباءك

وقال له يا عم لا تحملني ما لا أطيق فاتنا عبدك وراعى اهلك على التحقيق فوحق رب السماء الذى سير السحاب واجرى الماء لوقطعتنى اربا اربا ما ازددت فيك الاحبا فقال مالك يا ابو الفوارس انت اليوم سيفنا الصquil وباعنا الطويل وانا ما كنت افعل فى حقك هذه الفعـال الا حتى تلقى نفسك فى الاهوال وتنال المنازل العوال وتبلغ هذه المرتبة والاجلال وترجع العرب الى خدمتك وتقر عينى بشجاعتك وتكون لى فيك عاذرة وتنال بنتى هذه المنزلة العالية الفاخرة ثم انهم عادوا الى ظهور خيلهم ورجع جميع الناس الى الاحيا وشداد ما تسغه الدنيا وكذلك زبيبة ام عنتر جرت نحوه وهى باذيالها تتعثروصارت تضمه الى صدرها وتقول له والله يا ولدى ما كنت اريدك الا ترعى عندى النوق والجمال ولا تقاسى هذه الاهوال هذا وعنتر يتبسم من مقالها ويهنيها ويقبل يدها ويقول لها لا تخافى يا ام على من شى ما فيها يكون الا ما حكم به رب السما لان ابن يومين ما يموت ابن يوم والعمر مع الرزق مقسوم ولما حصلوا الناس فى الخيام امر زهير بنحر النوق ولاغنام وتزويج الطعام وصنع وليمة عظيمة لها قدر وقيمة وذلك فرحا بسلامة ولده شاس بعد الفراق والبعاد وايضا بقدوم عنتر بن شداد وما من بنى عبس لا كبير ولا صغير الا وشبع من ذلك الخير الكثير واقاموا الناس على تلك الاحوال ثلاثة ايام وثلاث ليال والقدر تقور والكاسات تدور وهم فى الغبطة والحبور والفرح والسرور وما فيها ليلة تبضى وينصرف عنتر من حضرة الملك زهير الا بالخلع والجنايب تنساق قدامه والعبيد والاما تسيير خلفه وامامه وكل ذلك يسوقه الى بيت عمه مالك قال الناقل ولما كانت الليلة الرابعة كانت الدعوة عند الملك

مثلك من ينثر المال على الاحباب ولاصحاب فقال عمارة وقد اشتدت
 به الحرارة جزاك الله يا شيبوب كل خير وكفاك انت واخوك كل ضمير
 لانكم تستاهلون الارواح وقد جددتم بقدمكم علينا الافراح وبني والله
 اخوك لهذه القبيلة حصن منيع ومجد رفيع لاسيما في هذه الكرة التي كان
 فيها على يده خلاص الملك شاس فقد احبوه جميع الناس وتقدم ايضا
 مالك ابو عبلة الى شاس وعانقه وهناه بخلاصه من الشدة والبأس فقال له
 شاس يا مالك ان كنت فرحان بخلاصي كما تقول في الكلام فزق
 بنتك على ابن عمها في هذه الايام والا وحياة راس ابي تركتك موعظة
 للانام فعند ذلك تبسم مالك تبسم النجل وحقق فواده من شدة الوجل
 وقال وحياتك ايها الامير ما بقي في قلبي لابن اخي من البغضة لاقليل
 ولا كثير وقد انقلبت تلك البغضة والعناد محبة ووداد لاني بعده ما التذيت
 برفاد ولا تهنت باكل الزاد ولا رفع لي احد راس ولا عدوني من الناس
 والساعة ايها السيد بنتي له امته وانا له من بعض العبيد وانت على
 بذلك شهيد وان اراد في هذه الليلة زفيتها عليه وفوضت امرها اليه في
 مولاي من تكون هذه الاعمال اعماله كيف ما احبه واصفوله فاشهد على
 انني اليوم غلامه ومتى ما اشتهى يبلغ من بنتي مرامه على انني اعلم ان
 كل من في القبيلة يتعنى ان يكون زوج بنته عنتر لاجل ما بان منه وظهر
 من رفيع همته وفروسيته ومروته وبني عبس لها ركنين الواحد ابوك ادام الله
 اسعاده وحفظ عليه جميع اولاده والركن الاخر فهو ابن اخي عنتر ولما فرغ
 مالك من كلامه ترجل وسعى الى نحو عنتر حتى يقبل اقدامه وكان كل
 ذلك من مكره ودجاء فترجل عنتر والسقاء ورمى نفسه عليه وقبل يديه

ولا اهلاها قد عاد العبد الزنيم وما بقي بقمع زهير بعودته الى الديار حتى
يامرنا ان نخرج وننشر عليه النار من الدرهم والدينار ثم انه ركب مع اخوته
وفي قلوبهم مثلها في قلبه وسار خوفا من الملك زهير ان يغتاط عليه وعلى
تخلفه يعاقبه وخرجت البنات المخدرات والامهات والسقات والاولاد الصغار
وانزعجت الاقطار فلما ابعدوا عن الديار حتى اقبل شاس وعنتر وصح الخبر
وكان اول من تقدم مالك بن زهير وهو يصيح من قلب قريش والدمع من
جفنيه يسبح ويقول بالله عليكم يا قوم بشروني بهذا اليوم الذي فيه ظهر
توفيقى ورد الله على اخي وصديقى ثم اعتنق اخاه شاس وعاد الى عنتر
وهو يقول يا ابو الفوارس لا اذاق الله بنى عيس فقدك فما امر الدنيا من
بعدك هذا وعنتر يقتل صدره ويديه ويدعوه ويشنى عليه وبعد ذلك
ازدحميت الناس على عنتر وشاس وتناثرت عليهم الدراهم من الاكياس
وفرحت بقدم عنتر العبيد والاحرار الابنى زياد اشتعلت في اكبادهم النار
قال الراوى وكان عمارة كما ذكرنا قد ركب ومعه شى من الدراهم والذهب
وقد اوصى عبده ان يكونوا بين يديه ويجعلوا بالهم اليه وقال لهم اذا
رايتهمنى قد حذفت المال اسبقوا اليه وخذوه واحتفظوا به ولا تضعوه فامتلوا
امره واجابوه فلما التقت الناس بعنتر وشاس تقدم عمارة الى شاس وسلم
عليه وهناه بالسلامة وباس صدره ويديه واقبل على عنتر وقد زاد به الحسرة
والضرر وقال له هنيئ يا فارس الزمان فلقد بلغت ما لا يبلغه انسان ثم
نفض ما في منديله من الذهب على شاس وعنتر فاستقبله شيبوب من
الهوا وقد نط عن الارض وطفر كانه النهر اذا اندعر فلم يدع يسقط الى الارض
لا قليل ولا كثير وقد حار من فعله كل عبد وامير ثم صاح لله درك يا وهاب

ولده شاس من الاسر والضيير قال الراوى وكان الملك زهير قد لحقه على
وقد ولده الهم العظيم وحرم على نفسه اللذات والنعيم لانه لها فقده ارسل
الجواسيس فى طلبه فعادوا وما فيهم من وقع له على اثر فاندهل لذلك
الامر وثير وامتزج صفو عيشه بالكدر واقام يتأسف على ولده وعلى عنترو...
ودام الامر على ذلك الحال حتى وصل شيبوب وصار يعدو بين الناس
ويقول ذهب الغم وزال الباس ووصل اخي عنترو ومولاي شاس فلما سمع
الملك زهير ذلك النداء امر باحضار شيبوب الى بين يديه وقال له احق
ما تقول يا شيبوب فقال اى وحق من يعلم الشيبوب لقد وصل
ولذلك شاس سالم بعد ما اشرف على هلاكه وفناء فاشكر الرب القديم على
سلامته وبقائه ثم اعاد عليه جميع ما ذكرناه وما جرى له وما جرى لعنترو واعلمه
بجلية الخبر فطار قلب زهير من شدة الفرح واتسع صدره وانشرح فاطلع على
شيبوب وركب من ساعته على متن جواده ودارت به اولاده واجتاده وامر
سائر الناس بالخروج الى لقاء عنترو وشاس وسار وهو يقول وحق الكعبة الغرا
وابى قبيس وحرا كل من خرج اليوم بلا نثار قابله بها لا يختار واخرقت
به بين الكبار والصغار يا ويلكم اليوم عاد ملك بنى عبس وزال عنها
التعس والنكس ورجع ثوب العز جديد وجليت الهموم عن قلوب السادات
والعبيد برجوع ولدى شاس وعنترو بن شداد الذى صان حريمنا والاولاد
وبنى لنا من المجد بيت رفيع العهاد ولولا تاموس الملك وقول كل قبايل
خرجت اليه راجل هذا وقد شاع الخبر فى الخيام والمضارب فضج الحى من
كل جانب فركبت الفرسان وفى اوايلهم شداد والى جانبه اخوه مالنك
ابو عبلة وزخمة الجواد واما عمارة فانه زاد به البلا وقال لا مرحبا بالقادسين

اجمد فعالك ولا ازال طول عمرى اذكوها لك وشيىوب يقول له يا مولاي
 نحن ما نريدك تقبل قدميه وما مرادنا الا تلزم عه مالك يزف بنته
 عيلة عليه فقال شاس اذا وصلنا الى الاطلال والمعالم ودخلت الى الحي واننا
 سالم كان ذلك الوقت تدبير يعرفه الكبير والصغير ثم عدل الى غدير
 هناك ونزل اليه واغتسل من ذلك السواد الذى عليه فالبسه عنتر من
 بعض اثوابه واعطاه عدة كاملة من عدد القتلى واركبه على جواد من الخيول
 التى لهما شيىوب من الفلا ثم ان عنتر اقبل على الشيخ الاشعث الذى
 اتاه بخبر شاس وقال له خذ يا مولاي هذه الخيل والاسلاب وعد الى اهلك
 فجزاك الله خيرا على فعلك فشكره الشيخ ودعا له وساق الجميع وتم
 على حاله وسار يطلب دياره واطلاله وسار عنتر ايضا وقد حميت الشمس
 هو وشاس يطلبوا ديار بنى عبس وشيىوب قدامهم يدلهم على الطريق
 وعنتر يحدث شاس وقد صار له رفيق ويساله عن حاله وشاس يخبره بها
 جرى له ولم يزلوا كذلك يقطعون القفار والبطاح حتى اشفروا
 في سابع الايام على ارض بنى عبس عند اشراق الصباح فقال شاس
 لعنتر يا ابا الفوارس الصواب ان نعلم قومنا برجوعنا وقدمنا حتى يركب
 ابنى الى لقينا في ساير اخوتى وتفرح اهلى وعشيرتى فقال عنتر يا مولاي
 افعل ما تشاء وتريد لانك انت المولى ونحن العبيد ثم امر اخاه شيىوب
 فاعطى ساقيه للريح وطلب البر الفسيح فما كانت الا ساعة حتى دخل الى
 الحلة ونظرته العبيد والاحرار ووقع في الناس الفرح والاستبشار وانقلب الحي
 وارتحوا قبلوا عليه من كل ناحية وفج وشيىوب لا يعن عليهم ولا يلتفت اليهم
 بل يقول يا قوم دعونى حتى اصل الى مولاي الملك زهير وابشروا بخلاص

جاءكم الفارس الدعاس الذي لا يُبقي منكم لا ذنب ولا رأس ثم نادى
بصوته المجهز على اخيه عنترو وقال يا ابن الام الحقني فقد قرب الله عليك
الطريق واراحك من الهم والتعويق هذا والفرسان قد مالوا
الى شيبوب بالرماح الطوال وقصدوه من اليمين والشمال فعند ذلك ساق
عنترو الى نحوهم بجواده الابجر وحمل عليهم حملة الاسد الغصنفر الا انه ما
وصل اليهم حتى رمى شيبوب منهم ثلاثة بالنبال وتركهم مطرحين على
الرمال وقتل عنترو منهم في ساعة الحال ستة ابطال ونجا من القوم فرد
فارس لانه لم يارب وكانت تحته حجرة سابقة فوسع بها في السباسب
وعنترو قد اشتغل عنه ولم يتبعه بل نزل الى شاس وحل الاكتاف من يديه
وازال الحبل من رقبته وهناه بالسلامة وقبله بين عينيه هذا وشاس مطاطى
الرأس وهو يتبكي من شدة الحياء ولا يعلم هو في الارض او في السماء فقال
له عنتريا مولاي ايش حالك فلا تضيق صدرك ولا تشغل بالك ولا تهتم
لهذه الاحوال فما خلقت الرجال الا لمقاساة الاهوال فقال شاس والله يا
ابن العم ما انا فيما تراني فيه من الاحوال الا لاجل ما قابلتك به من
قبسح الاعمال فوحق البيت الحرام ان قتلى كان اهلون على من هذا المقام
ولكن انا اقسم بهن له البقا والدوام ان لم تمكنني مما طلبته نفسي لاقتل
روحي واسكن رمسى فقال عنترو قل ما بدا لك حتى ابلغك امالك
فقال اريد ان تدعني اقبل قدميك حتى اكون وفيك بعهدى وبذلت في
اكرامك جهدى ثم انكبت على اقدام عنترو صار يقبلها وهو يقول ترى
خلصت من صحيح وزال ما كنت فيه من الهم والتبريح هذا وعنترو يحلف
عليه ويقول له لا تفعل وهو لا يسمع كلام ولا يقبل ويقول والله يا ابن العم ما

مصيبتا بجوادى سخاب الخبرنى والا اجعلك الان تخطى دمك على
 واجد التراب فقال شاس وقد كره الحياة مما حل به ودهاه والله يا وجد العرب
 ما انا لئلا ولا اعرف هذا المقال ولا تقتلنى فتبدم ويفوتك المال لانى انا
 ابن الملك زهير سيد بنى عيس وغطقان وقد وقعت في هذه الارض ولقيت
 شى لا يصفه لسان ثم حدث القوم بقصته وما جرى عليه في نوبته وقال في الخبر
 كلامه وانا الان وقعت معكم على هذا الحال وما بقى ينجينى منكم الا بذل
 المال فيها فرغ شاس من ذلك المقال حتى تقدم اليه فارس منهم اسمه
 عايق ابن كلب فاطم شاس على وجهه بقساوة قلب وقال والله يا بنى عمى
 هذا ابو قتل ابى وتركنى يتيم وكنت صلبى وقد سهل الله لى اخذ ثارى
 وها انا قريب من اهلى وديارى فخذوا منى جميع ما املكه وسلموه لى
 وتكون لكم بذلك المنفعة على قال الاصمعى فبينما هم في ذلك الكلام
 واذا بالوحش من وراهم قد جعل وطلب لاكام واقبل ورا الوحش راجل كانه
 السهام وظهور من بعده فارس كانه قلت من القل وهو بالحديد مسربل والى
 جانبه شيخ واكب على مطية تسبق الرياح الغربية فلما نظرت الفرسان الى
 ذلك الرجل وشدة جريده اعتوا اليه رووس خيلهم ووقفوا يتعجبون من قوة
 صلبة وسرعة شعبة فلم يزل ساير الى نحوهم حتى قرب منهم فتبينه شاس
 واذا بل شيبوب والفارس الذى خلفه عنتر فلما حققهم وعرفهم ضد النظر
 صلاح بل شيبوب الحقنى انا شاس بن الملك زهير وقد قاسيت لاهوال
 وتناهى بى الامر الى هذا الحال فلما سمع شيبوب ذلك المقال زعق على
 اخيه وانحنى على تلك الرجال ورماهم بالنبال وقال لهم يا بنى
 الارجال تخلوا عن مولاي شاس قبل ان يدور عليكم من الموت كل فقد

بذلك الصباغ الخاص فصار في الحال اسود بصاص ثم البسته لبس العبيد
 وقد تم لها ما تريد واخرجته قدامها وامرت عبيدها ان تسوق ابلها واغنامها
 وتركزت شاس في جملة الرعيان وسارت طالبة المراعي والوديان فالتفتا
 الشريد فبادرته بالكلام وقالت له لاه درك ايها السيد لا اوجد والبطل لا مجد
 فوالله قد عملت عمل ما سبقك اليه احد وانا ارجو ان تظفر بهذا العبي
 الملعون حتى اشفي منه قلبي المحزون لان ما افقدني الاولاد والبسني ثوب
 الحداد الا العبيسين الاوغاد ثم انها تبت خلف المواشي الى المرمى
 وشاس مع العبيد يسوق الجمال حتى ابعدوا عن الاطلاع فعند ذلك
 اقبلت على شاس وقالت له اعلم يا ولدي ان الخطر قد عبرته والمكان الذي
 فيه الخوف قد جزته فانج الساعة بنفسك واطلب البيت الحرام فاذا
 اجتمعت بعشر فخصه عني بالسلام فسار شاس على وجهه تايه في الغلاة وهو
 لا يصدق بالتجاة وجد في السير حتى امسى المسا وقد تعب مها قاسى
 لانه ما تعود على المشى ولا الشقا فتعد ساعة وقام وعدل عن الطريق ونام
 حتى مضى اكثر الظلام ونهض يسعى يطلب البيت الحرام ولم يزل يقطع
 القفار حتى تصاحى النهار هذا وهو قد امن من طلب العدو والعائق وقال
 انه نجى من البوايق واذا بعشرة فوارس اعترضته وتفرقت عليه لها قاربت
 وتقدم اليه المقدم على القوم وتطلع في وجهه ونادى يا بني عمي هذا الذي
 كان البارحة يدور حول ابياتنا وسل جوادى سحاب واكثر عليه حسراتنا
 ثم انه قبض عليه وترك في رقبته حبل وصار يسجبه بقوته ويقول له ويلك عبيد
 الزنا ما قمعت بها حصل لك منا حتى جيت تطلب شى اخر من عندنا
 فوحق الكعبة انحرط من قفاك واطيل عذابك وبلاك ويلك اين

على وجهه حتى ادماه وصالح من عظم جواه وادم اخياه وكان في الفرسان
الذين اتوا معه من عند الملك عبد المدان رجل شيطان في صورة انسان
يقال له الشريد بن ماهان فاقبل على ميسور وقال له ادع هذه الامور وقلل
من هذا الصياح فانك ما تبلغ به نجاح وطمع غدا عند الصباح وفتش على
غريبك في قومك فانه ما برج ولا ذهب في يومك والصواب انك
تساور سيد العشيرة موهوب بن يزيد وتستأذنه في فعل ما تريد فاستحسن
ميسور ذلك التدبير واخذ الاذن من الامير ثم اقام الى ان اصبح الصياح
بصياة فصاح في غبيده ونساء وامرهم بالتفتيش على غريبه واوصى عليه
عبيده وحريبه فقال الشريد لميسور فتش انت ونساءك كما امرتك من
اول الالبيات حتى اخذنا اصحابي واقف بهم على سائر الطرقات
واجعل بالي الى كل من يخرج من الحي وافتقده حتى لا يفوتنا شيء لاني
الخائف من القوم الذي يكون عندهم ان يخرجوه والى رؤوس الجبال يرسلوه
فلما سمعت المعجوز بذلك ورات التفتيش يعمل في اول الالبيات
خافت على شاس من الافات وبقي في قلبها نار الاشتعال فدخلت الى
شاس واعلمته بالحال فعند ذلك رجفت اعضاءه وايقن بهلاكه وفناه وقال
كيف يكون التدبير يا خالته فطابت قلبه وسكنت خوفه ورعبه
وقالت له ابشر يا كرامة ولا تيأس من السلامة فوحق من انار الهلال
لا تترك هذا النذل ابس الاذدال ينال منك منال ثم انها شمرت
عن ساعديها وهدت الى مرجل كان موضوع على النار وحطت فيه شي من
سخام القدور ومن العقاقير التي تعرفها لمثل هذه الاخطار واغلت الماء
وحركه حتى بقي اسود مثل القار ثم انها عرت شاس من ثيابه ولطم خشنه

وهذا عهد الله اليك انك اذا اجتمعت به ثقيل على صدره وبدة وتعينه وتحسن اليه وتجازيه بالجمال الذي تقدر عليه لاننا نحن من جملة صدقائه وعلى يده راينا السلامة والنجاه ثم حدثته بما فعل عنتر معها وطلع زوجها وبناتها من الجميل وقالت وقد سار زوجي الى مكة حتى يعلم عنتر بما جرى لك فيدبر في خلاصك ويفتكك من يد قناصك وانا الان رايتك وقد اشرفت على الوبال ففعلت هذه الفعل هذا وشاس يسوع وعينيه من فعال عنتر تدمع وهو يقول في نفسه هذه فعال ابن الامة فعنا ومع ساير الناس وتلك فعالنا معه ونحن ندعى الحسب والنسب فوالله ان عنتر في هذا الوقت لحياتي سيب ثم ان العجوز قد غت الى شاس شيلا من الزاد فلما اكل وطاب منه الفواد اتته بثياب من ثياب النساء والبستة واقعدته بين بناتها وبرقعته الا انه ما جالس بعد ذلك واستراح حتى انشق الصباح واضاء بنوره ولاج فعند ذلك انتبه ميسور وهو مخمور وقام من منامه وعاد الى مقامه فادعى بجواره وامرهم بتحريك الدفوف من ساير الجنابات فانتبهت العبيد على حس الاصوات وطلب ميسور شاس ليعذبه فتمها وجده فزرق على العبيد واذا بهم صاحوا بالويل والشبور واتوا الى سيدهم ميسور وقالوا ايها الامير هرب الاسير فلما سمع ذلك تنكد عليه صيحة وطن ان خرجت روحه وانقلبت مقل عينيه وكاد ان يغشى عليه وقال وحق من اوسع البيدا ان تخلص ما اقيمت منكم احدا ثم ركب واصلح في الخيل واخبرهم بذلك الويل فعند ذلك ركبوا اصحابه الصافينات وتفرقوا في ساير الطرقات وغاصوا في البراري والقفار وعادوا اخر النهار وما فيهم من نال ما يختار ولا وقع للاسير على اخبار فاشتد غيظ ميسور ولطم

الزمان وكان ميسور كلها راء يبكي ودموعه قد بليت لحره يقول له ويلك يا
شاس لما طعنت اخي في صدره واطلعت السنان يلعب من ظهره لم لا رحمتك
ورحمت صغرة فوالله لا تركت الصباح يصبح الا وانت مصلوب وراسك
مكشوف وحوالك الاما تدق بالدقوف والعبيد تلعب بالسيوف وترقص
على حس المزاهر حتى يعتبر فيك كل غايب وحاضر هذا والعجوز الكندية
تسمع واحشاها على شاس تشقطع ودام الامر على ذلك حتى اظلم الظلام
وتحكمت في القوم كؤوس المدام وتفرق اكثرهم الى الخيام ودام ميسور يشرب
حتى نام وانقلب وكذلك الذين اتوا معه من فرسان العرب وانطرحت
العبيد من شدة التعب وبقي شاس وحيد فريد في ذلك المضرب فصار
يبكي وينفجح ويعدد على نفسه بالنواح لانه ايقن بالهلاك عند الصباح
فهو كذلك واذا بشخص قد دخل عليه والاس رفود وهو يحبر على اربعته
وعليه ثياب سود وهو يقول ابشر بالخلاص وبيل المقصود ثم دنا من شاس
وحل يديه واطلق رجله وقال له اتبعني يا عيسى الى البيت ولا تفرع فقد
نجيت هذا وشاس يظن انه في منام واصغات احلام الا انه شجع نفسه
وقام وتبع الشخص وقد سترهم الظلام فساروا الى ان وصلوا الى بيت واسع
في اخر الخيام فلما دخلوا اليه وزالت عن شاس الاخطار تامل الذي خلاصه
في صو النار واذا بها العجوز الكندية ام البنات لابكار التي دخلت عليه
واشدته الاشعار فقال لها يا حرة العرب لقيت خير ولا حل بك لا هم ولا
ضير فوالله ما كنت اريد الا ارجع الى اهلي حتى اكفيك وعلى فعتك
معي اجازيك فقالت اما انت يا شاس فما بقي عليك خوف ولا باس
واما الجميل الذي تريد تعمله معي فاعمله مع عشر وساعده حتى ياخذ عبلة

جسد الانسان انتظم عواطف الزمان ثم انها خرجت من عنده وقد اوصيت
 زوجة مسور فيه وامرتها ان تكرمه قال الناقل وكانت هذه العجوز التي
 تحدثت مع شاس وبشرته بالنصر هي العجوزة الكندية التي خلاصها عنتر من
 الاسر والجويريات التي كانت معها من بناتها فلما عادت الى مضر بها اخبرت
 زوجها بخبر شاس وقالت يا ابن العم ها قد وجدنا شي نكافي به عنتر لان
 هذا الرجل اذا تخلص في هذه النوبة على يديه اعانه على زواج عيلة واحسن
 اليه وكشف عنه الهم الذي نزل عليه فقال الاشعث وملك يا بنت العم
 وكيف التدبير في هذا الامر العسير فقالت الراي انك تتركب ناقتك
 وتطلب مكة من وقتك وساعتك وتعلم عنتر بن شداد وتدعه يدبر بعقله
 كيف اراد فقال الاشعث والله لقد قلت السداد ثم انه ركب وسار يطلب
 البيت الحرام وهو بهذا الاتفاق افرح الانام وبقيت العجوز خائفة من مسور
 ان يعود ومعد الاذن في قتلة شاس فيفوتها المقصود وبعد ثلاثة ايام قدم مسور
 ومعه عشرة فرسان من خواص الملك عبد المदान لانه لما وصل اليهم
 وشاوره في قتلة شاس فقال له اقتله وخذ لاختك منهم الثار وكل من قدرت
 عليه من بني عيس اقلع منهم الاثار فوجع مسور وقد علاه السرور
 ومعه تلك العشرة فوارس وهم يريدون الفرجة على شاس وما يحل به من
 التعص لان ما فيهم الا من له دم وثار على بني عيس قال الراوي ولما نزل
 مسور في ابياته امر عبيده بذبح النوق والاغنام واصطناع الطعام وتصفيف
 انية المدام ثم دعا سيد الحلة موهوب بن يزيد واشبع السادات والعبيد وبعد
 ذلك امر بشاس ان يقدم بين يديه وصار يشرب ويقلب الفضلة عليه
 وشاس يبكي من شدة الذل والهوان لانه على كل حال ملك من ملوك

التي اولها

خليلتي مرا بي على ام جندب ؛ لنقصي لبانات الفواد المعذب
فعند ذلك قال شاس يا خالة فحن لنا عبد كان يرعى الغنم ولا بل وقد
خرج شجاع بطل فالحقناه بانساننا وادخلناه في احساننا وهو عبد اسود ومع
ذلك يقول من الشعر ما لا يسبقه اليه احد ولو اننا نعرف قدرة ونشد معه
كان اقتخر على بني عدنان وبني قحطان وصار اوجد الزمان فقالت
العجوز وقد اظهرت التعجب من كلامه وما الذي تحفظ انت يا فتى من
شعر عدكم ونظامه فانشدني حتى اقيسه الى شعر غيره فانشدها شاس وهو
يقول

لعوب بالباب الرجال كانوا ؛ اذا اسفرت بدر بدا في المحاشد
من البيض لا تلقاك الامصونة ؛ وتبشي كغصن البان بين الولاد
كان الثريا حين لاحت عشيّة ؛ على نحرها منظومة في القلايد
فعند ذلك تهايلوا النساء طربا وتسميت العجوز تعجبا وقالت والله هذه هي
الفصاحة فلا يكون هذا المقال من شعر عنتر بن شداد الذي يحسب عبلة
بنت مالك من قراد قال شاس اي والله يا خالة اراك عارفة به فقالت
نعم يا ولدي لانني سمعت بحديثه من مدة عند قومي بني كندة فيا ترى
هل تزوج عبلة ام لا فقال شاس لا والله يا خالة وانا الذي منعه من ذلك
ان يصل اليه وظلمته وبغيت عليه وقد عاهدت رب السموات ان سلمت
كنت له عونا واقبل رجليه واعتذوا اليه صباح ومساء فعلنه معه من الاسا
فقالت العجوز قاتل الله الظلم ورد عنا افاته فيها اسرع مجازاته وما دام انك
على هذه النية فلا تبأس من الخلاص من هذه البلية لان الروح ما دامت في

في المال ولايسار ولكن من يوصل خبري الى اهلي لانهم بعيدين الديار وما
 انتم شاس ذلك المقال حتى دخل عليه جماعة من النسوان كانهم العزلان
 يتهايلوا مثل اغضان البان وهم احسن من اهلة الاعياد الا انهم لابسات
 السواد وكان معهم عجوز كبيرة من النساء هي كانها الناقة الغساقس لميت
 على صاحبة الخبا وقالت لها يا بنت الاعمام من هذا الفتى الذي قد سيعنا
 خبره وهبناه عند نظره فقامت لها وحيتها وقالت هذا ابن ملك بلسي
 عبس وذبيان وسيد من سادات العربان فاقبلت العجوز على شاس وهو
 في حالة الذل والضيرو وقالت له انت من اولاد الملك زهير قال نعم يا خالة
 فقالت وانتم عشرة اخوة من ام واب واحد قال نعم يا حرة العرب قالت
 لله در امك لانها منجبة فاي الاولاد انت قال انا الاكبر قالت كيف جرى
 هذا الامر عليك وتدبر وكيف وصلوا اليك والشجاعة لايحة بين عينيك
 قال ما قدروا على الا وانا كنت تعبان من الصيد فانزلوا بي الضرر والكيد
 وما كان معي غير عشرة من قومي واصحابي وقد كان بهم من الثعب مثلها
 بي فقتلوهم وانزلوا بهم الويال واخذوني بعد ما قتلتم منهم ثلاثة رجال
 فقالت العجوز الله يسبب لك الفرج لانكم قوم موصوفين بالشجاعة
 والسباحة اه لو كان فيكم شئ من الفصاحة وارادت بذلك اخباره لعلها
 تسمع شئ من كلام عتروا شعاره فقال لها وقد اغاظه مقالها يا حرة ومن
 عندكم انتم في بني قحطان فصيح اللسان حتى تعابري به بنى عدنان
 فقالت نحن عندنا امرؤ القيس بن حجر الذي قصيدته معلقة على البيت
 الحرام ويسجد لها كل سيد همام وكل من يدعى الشر والبطام وله غيرها
 ابيات افصح منها كلام واثبت معاني عند ذوي الافهام لا سيما قصيدته

دخل لطمه وان عطش لايسقيه وان جاع لايطعمه قال الراوى وشاع حديث شاس فى الحلة وما هو فيه من العذاب والمذلة فقصدت النساء والرجال اليه واكثروا من الفرجة عليه فصار اكثر الناس ترضى له من سوء احواله وبلغ خبره الى سيد العشيرة الامير موهوب فادعى بهيسور اليه واوقفه بين يديه وقال له يا ابن العم هذا الذى تفعله فى اسيرك ما هو صواب لانه ملكك وابن ملكك وابوه نافذ الامر فى الاعراب وانا فيها اقدر امكنك من قتله بعد ما اشتهر امره وبان حتى تضى الى الملك عبد المدان الذى نحن له من جملة الاعوان وتناورة فى ذلك الشأن والا ان قتلتك بغير امره فان قوم هذا الرجل ما يقعدون عنه ولا عن اقتفا اثره ولا بد لابيه ان يكشف خبره واذا سمع انه قتل عندنا سار الينا فى بنى عبس وذبيان وفزارة وغطفان فاذا انفذنا الى الملك عبد المدان وطلبنا منه النصرة على ما حل بنا من المضرة فيحرد علينا ويقول لنا انتم قتلتم ابن الملك وما شاورتموني فيها تعملون فافعلوا لان فى انفسكم ما تشتهون ودبروا ارواحكم كما تريدون فلما سمع ميسور ذلك المقال عظم عليه الحال الا انه احتاج ان يمثل قول الامير موهوب خوفا من العاقبة ونزول الخطوب فركب من يومه فى عشرين فارس من قومه وسار يقطع القيعان وهو قاصد الملك عبد المدان هذا وشاس قد خفى عنه العذاب والحرج فقال لزوجته ميسوريا بنت الملوك ترى يكون لى من هذا الضيق فرج فقالت لا والله يا وجه العرب الا ان تزرزق يد غالبية فتخلصك من العطب او تبذل فى فداك المال الكثير وتعطى لمن يسأل فيك الفضة والدنانير حتى يقبل بغلى فيك السؤال اذا راي كثرة المال لان المال ميال قلوب الرجال فقال شاس والله يا حرة العرب ان لى اليد العالية

وانصبوا عليهم انصباب السيل وما كان الا ساعة حتى قتلوا اصحاب شاس
واخذوه اسير وقادوه ذليل حقير بعد ان قتل منهم ثلاثة فرسان ومن جملتهم
اخو مقدم السرية وكان يسمى شيبان قال وكان الذى اسر لاميير شاس يقال
له ميسور الحارثى لانه كان قد سار فى تلك الفرسان من ديار بنى قحطان
ودخل ارض بنى عدنان فى طلب الكسب والحطام وكان لهم فى ديار بنى
فزارة ثلاثة ايام وهو يطلب مال ينهبه او فارس يقتله وياخذ سلبه فيها اتفق
له ما يريد فسار الى ارض بنى عبس بهم معه من الناس ولم يزل حتى وقع
له شاس فراه جميل الاثواب حسن الشباب رابحته زكية وفرسه عربية فقال
له من انت من الفرسان والى من تنتسب من العربان فقال انا شاس
ابن الملك زهير سيد بنى عبس وذبيان وفزارة وغطفان فان اردت منى
المال فعلى كلها تحب من النوق والجمال وان اردت قتلى فانت تعرفى
من خلفى من الابطال فقال له ميسور لا والله يا فتى ما بقيت ترى اهلك
ابدا بعد ما فجعتنى فى اخى شيبان وتركتم دمعى يجرى عليه طول
الزمان..... ثم ان ميسور سار وجعل طول الطريق يهدد شاس
ويضربه حتى جرعه غصص الموت وحل به عطبه وبعد ذلك وصل الى حى
بنى الحارث وهم كانوا عربا فلما وصل الى مربعه قال للفرسان الذين كانوا معه
انتم تعلمون يا بنى عمى ان هذا العيسى قتل اخى فلا بد لى من قتله
فخذوا انتم جواده وسلبه حق تعبكم ودعونى انا اشتفى منه واعذبه ثم انه
ضرب لشاس اربع سكك من حديد وربطه فيها ربط شديدا ووكل به جماعة
من العبيد وقال وحق اللات والعزى وهبل الاعلى لا قتلتك حتى اعذبك
بانواع العذاب واجعلك موعظة لمن حضرو غاب فصار ان خرج نفسه وان

فعند ذلك تعجب الشيخ من صفاء نيته وخالص محبته وما زالوا يقطعون الارض حتى قربوا من ديار بنى الحارث التى فيها بنتهم وامنوا على انفسهم فودعهم عنتر وعاد فقال له الشيخ لاشعث بن عباد ما تاخذ يا مولاي من هذه الخيول والاسلاب التى ملكتها بحد سيفك القرضاب وتستعين بها على ما انت فيه من الامور الصعاب فقال لا والله بل هذه تكون لكم لان الدهر قد اقل رجالكم وافنى اموالكم وانزل بكم الفقر والتعنى وانتم بهذا القدر احق منى ثم انه ودعهم وسار يطلب البيت الحرام وهو فى ميدان العشق والغرام زايد الشوق والهيام كثير السهاد قليل المنام قال الاصمعى واما ما كان من حديث بنى عبس بعد ما فارقهم عنتر فانهم افتقدوه عند الصباح فيها وجدوا له اثر فحزن ابو شداد وحس ان قلبه قد انفطر واصاب كذلك صديق عنتر الامير مالك واما ابو عبلة والربيع وعبارة وشاس فكانوا افرج الناس..... وكان شاس مولع بالصيد دون اخوته فاخذ معه عشرة فوارس من خاصته وخرج بهم يريد القنص واوسع فى البرية حتى وصل الى بعض الاودية فرأى تلك الارض تزهر فى نباتها والوحش يرتفع فى جنباتها ويهيم بين غدرانها وربوانها وهو ساكن وامين وقاطن فجعلت الفرسان تترد عليه الغزلان الى ان تنصف النهار فهتوا بالعودة الى الديار وقد تعب شاس ومن معه من شدة الركض والمجير واصطادوا من الغزلان شى كثير واذا بخيل قد طلعت عليهم من ناحية ارض بنى فزارة وطلبتهم مثل الطيور الطائرة وهم دون الثلاثين فارس الا انهم اسود عوابس فقال شاس والله يا بنى عمى هذه خيل غايرة علينا وقد انت متبادرة الينا فما بقى ينجيننا من الختوف الا قوائم السيوف وما فرغ شاس من كلامه حتى ادركتهم الخيل

من الشيخ والعجوز وفرح بفعل الجليل وخف غرامه قليل ثم قال
لهم الى اين قصدكم الان واى مكان تطلبون حتى اسير معكم الى موضع فيه
تامنون فقال الشيخ نريد المسير الى بنى الحارث يا مولاي لان فى هناك
بنت متزوجة ببعض اقرباى ونحن نريد المقام عندها وما جرى لنا هذا الا
بسببها فقال عنتر اما من هلك لكم فما بقى فيه حيلة ولا لنا الى ردة وسيلة
واما انتم فما بقى عليكم باس ولكم الامان من جميع الناس وانا اسير معكم
الى قرب ديار القوم حرمة منى فى زادكم ولاجل قلة ناصركم بعد فقد اولادكم
ثم امرهم بالعودة الى ظهور الجبال وكان معهم ثلاثة عبيد يتولوا خدمتهم
فساروا والشيخ يسال عنتر عن حاله ومن اى العرب هو وعنتر يحدثهم بها
جرى له ويعلمهم بها فعلموه به اهله لاجل بنت عمه علة وما قاسى من كل
دبلة وانه ما فارق اهله وعربه الا مها حل به وانه حردان عليهم ويريد يجعل
مقامه فى مكة ويتركهم ولا يرجع يجاورهم فقال الشيخ والله يا مولاي ان
قصتك قد اقوت فوادى وانستنى ما جرى على من فقد اولادى وقد
فعلت معنا من الجليل ما لا يفعله خليل مع خليل وما الى شئ اجازيك به
على هذه المكرمات الا هؤلاء البنات فان رايت ان تنقح باحداهن وتجعل
مقامك عندنا حتى اخدمك انا والعجوز باقى عمرنا فقال عنتر ومن الى
بذلك لو امكنتى السلو عن بنت مالك ولكن قيد الهوى شديد وسلطانه
عنيد وبحرة زخار ما له حد ولا قرار ثم تنفس تنفسا مثل لهيب النار وبكا من
كثرة الشوق والتذكار وانشد يقول

لو كان قلبى معى ما اختار غيركم ، ولا اردت سواكم فى الهوى بدلا
لكنه راغب فى من يعذبه ، فليس يقبل لا قول ولا عملا

خلاهم مهديين على الارض وكان الصدام قد احتقر بعنتروكبرت نفسه عن قتاله فلما رأى كيف اباد رجاله تعجب غاية العجب وزاد به الغيظ والغضب فزعم في زعمته الحق وانكبت عليه مثل السيل اذا اندفق فاخذوا في الجولان وتضاربوا في الميدان حتى ضاق منهم النفس وصار النهار في اعينهم مثل الغلس وابصر عنتر خصمه منيع الجناب خير بالطعان والضراب صبور على الامور الصعاب فجال معه وكر عليه واكر به وطعنه بالرمح في جنبه اقبله عن مركبه وتركه يخطب في دمه ويبسخت لارض براسه وقدمه ثم عاد الى المكان الذي فيه اخوه شيبوب والنسوان فوثبوا بين يديه الجوار وهن ثلاث مثل الاقهار فدعوا له وشكروه وبالسلاطة والنصره توه وصاروا يقبلوا ركاب عنتر وينكبوا فرحا بالخلاص من الاسر والضرر وبقيت العجوز حائرة باى شئ تكافيه على فعالة وقد تعجبت من اعماله وعلمت انه فارس العصر والاولان فما وجدت سوى جوهر اللسان فانشدت تقول

اعطاك ربك ما ترجوه من امل ، وجاد ارضك صوب العارض الهطل
يا فارس الخيل يا من لا شبيه له ، عند اختلاف الطبي والطعن بالاسل
فلما سمع عنتر ذلك النظام اخذه الطرب وابدى لابتسام واقبل على البنات الابكار وامرهن بالاستتار ثم عدل الى الشيخ وكان مطروح وهويان من الم الجروح فنزل اليه وشد جراحه بيديه وسنده حتى قعد واستراح وبشرة بالخلاص وازالة الاتراح والشيخ يدعو له ويشئ عليه ويقبل يديه وبعد ذلك اتت العجوز بشئ من الزاد وتركته بين يدي عنتر بن شداد ووقفت هي وبناتها في خدمته وزادوا في كرمته وكان عنتر من حيث ما فارق عبلة ما شبع من الطعام ولا مليت اجفانه من المنام فاكل ذلك اليوم حياء

طريقنا شيطان من شياطين العرب يقال له الصدام بن سلهب وهو في عشرة
فوارس قتلوا لنا ثلاثة اولاد كانهم الاساد وجرحوا شيخى الاشعث بن عباد
وسبوا البنات ورمونا بالافسات وهم الان سايرين من خلفنا وقاصدين
جبال بنى طى بنا يفرقونا فى الاحياء ويسبيعوننا بيع الاما فلما سمع عترة
مقالها رقى لحالها وقال لشيبوب احفظ انت هولاء القوم وانزلهم عن الجبال
حتى اتقدم انا وابصر هولاء الاندال الذين قد فعلوا تلك الفعالي ثم حرك
جواده الابجر والصباح قد انشق وانفجر فما غاب عن اخيه الا والفرسان
قد اقبلت عليه وهم مثل الاسود والصدام فى اوائلهم كانه عامود وهو ينشد
ويقول

انا الصدام صدام الرجال ؛ ولى قلب اشد من الجبال
سباع البر من خوفى وشرى ؛ تخفت بين غابات الدحال
فاطلق عترة نحوهم العنان وقوم السنان بين اذان الحصان ونادى الى
ايين يا اولاد غير امجاد تتبادرون الى الفساد والله لقد خابت امالكم ولقيتم
سوء افعالكم ثم صرخ فيهم فوقفوا وهزوا الرماح فى اياديهم وقال الصدام
يخرج اليه واحد منكم ويساله عن حاله ونسبه ويأتينا بجواده وسلبه فقفر الى
عترة فارس همام على جواد كانه قطعة غمام وقال له ويلك انت من اى
العرب انتسب لعل ينجيئك النسب وسلم جوادك والسلب والا يحل
فيك البؤس والعطب فلما سمع عترة ذلك الخطاب لم يرد عليه جواب
بل طعنه فى صميم فواده نكسه من على ظهر جواده ولما نظروا اصحابه الى
ما ناله واصابه اطبقوا عليه وبقي الصدام ينظر اليهم واليه وطال بينهم القتال
وعملت الرماح والنصال وصار عترة يحول فيهم طولا وعرض وبعد ساعة

مجاور البيت الحرام واشكو حالي الى رب الالهة والاصنام وانتظر العرضيات
 ولا ابرج من هناك حتى يدركني الحسام او تساعدني الاقدار والاحكام
 فابلغ المرام قال شيبوب ويلك يا عنتر تصبر على فراق عيلة وبسطيب
 قلبك بهذه الفعلة فقال نعم ما دام انها مخدرة في بيت ابوها فقلبي
 طيب عليها ولكن ان سمعت ان ابوها سمح بها لاحد من البشر قلعت منه
 الاثر ولو كان كسرى او قيصر ثم انهم صاروا يقطعوا القفار وعنتر يسأل قلبه
 بنشيد الاشعار ولم يزلوا كذلك مدة سبعة ايام حتى قاربوا ارض مكة
 والبيت الحرام وبينها هم سائرين في الليل الهادي فاذا هم بهنادى ينادى
 يا للعرب ما في هذا البر من يسمع ندانا ويعيننا على بلوانا واعدانا ويخلص
 بنات اباكار من غلبات الاشوار والذلة والقلّة ناصراه وادعاه فلما سمع
 عنتر ذلك المقال اقلقه وقال لاختيه شيبوب والله يا ابن الام هذه امرأة
 مظلومة وقد قتلوا العدى اولادها وسبوا بناتها وانا اريد من اليوم اعين المظلوم
 لعل ينتقم لي من ظالمي رب هذه النجوم ثم حرك نحو الصباح ونادى ما
 حالك اينها المرأة الصابحة الباكية النايحة اخبريني ان كان الزمان عليك
 اعتدى حتى اكون لك مساعدا فقالت المرأة وقد زاد بكاءها فرحنا بهن
 اجاب نداها اى والله يا فتى قد اعتدى على الزمان وافقدني اولادى
 ومكن منى الاعادى وسبيت بناتى وعظمت حسراتى وقل معينى وانجرح
 شيخى وقريبنى فبالله عليك يا وجه العرب ان كنت من اهل المروة
 فخلصنا واربح الشكر والثنا من سائر العرب ومنا ونحن قوم من بنى كندة
 الكرام قد اقحطت ارضنا هذا العام فرحل شيخنا بنا طالب ديار بنى
 الحارث وقلنا نقيم عندهم ونقضى هذه السنة في جوارهم فعارضنا في

تزوجها عماراً او ذكرها بكلام قتلته ولو انه في البيت الحرام وقد رضى
انى لا اخطى بها وهو الاخر لا يطلب قربها وذلك منى سمعاً لمالك
وامرك وحتى انى لا اقلل بين العرب قدرك ثم انه بعد ذلك قام من
قدام شاس وهو بادی لانفاس مضطرب الحواس ولم يزل حتى دخل على
الامير مالك واخبره بها ثم له من الحال وبها سمع من شاس من غليظ
المقال فصعب ذلك على الامير مالك وقال يا ابو الفوارس لا تصيق
صدرك ولا تنقسم فكرك وتشغل سرک فاننا ابلاغك مرادك وارويك
من يغلب انا والا حسادك فوالله ارفع اناف الجميع واصنع بهم ايشم
صنيع فحمد عنتر الامير مالك وشكره على ذلك وصبر على مصص
وقد حل به الغيظ والمرص قال الاصمعي ولما اقبل الليل قال عنتر لآخيه
شيبوب ويلك يا ابن لام انهض وسير الابجر واوسع به في البر لا قفر ما دام
انه قد استراح لعل ان يخفى عنه بالسير الم الجراح ففعل شيبوب ما امره
اخوه عنتر وقام في ذلك الظلام سير الابجر ثم ان عنتر ركب بعض
الجنایب واقبل على شيبوب وقال له سر بنا الى البيت الحرام لان ما بقى
لى عند هؤلاء القوم مقام فقال شيبوب وكيف ذلك يا ابن لام وايش
الذى تاتى عليك من الاخبار حتى تنغرب عن الاهل والديار فقطن
عنتر عليه ما جرى له مع شاس بن زهير وقال اعلم ان الامير مالك يقوم في
حمايتى وشاس لا يتخلى عن عداوتى ومضرتى فتقع لاجل ذلك بين
الناس الفتن ويشتت شمل العشيرة عن الوطن وانا فما اريد حمل مولاي
مالك ما لا يطيق لانه لى اخ وصديق ومتعصب الى فى السعة والصيق
فاريد اداوى مرضى بيدي ولا اشتهى بى عدوى وضدى واقم في مكة

وقد اعطيته ذمامي وبنته عبلة قد صارت من جملة حرمي وغريمه اليوم قد
صار غريمي وانا اشير عليك لا ترجع تطلب منه زواج بنته لاني ليل ولا في
نهار ولا تذكر عبلة لا سرا ولا جهار والا وحق من اوسع الاقطار واجرى البحار
اكون انا خصمك من دون الحصار لانك تعلم اننا اولاد الملك زهير سيد
بنى عبس وذبيان وملكك من ملوك الزمان لو اننا مع جلالة قدرنا وعلو
الشان فاتي الى اضعف من في الحي من العربان ونخطب منه بنته ويقول
انا ما ارضى منكم باحد فيها نقدر نلزمه الى غير ارادته ولا نغصبه على زواج
ابنته وهذا الرجل هو عمك وقد قال لي انه ما يريدك ولا يشتهيكي من شدة
بغضته فيك فدع عنك اللجاج وخل معك في حال سبيله يفعل بابنته ما
بدا له وانا قد سمعتك الف مرة وانت تقول انك ما تصبر على مذلة
وان نفسك ما تقبل الهوان بالجملة فلماذا تذلل لاجل شهوة دنية وترغب
في من هو زاهد فيك بالكلية فقال عترو وقد فاضت بالدموع عيناه وتقطعت
احشاه ايها الامير اما قولك اني اذل من اجل شهوة فحاشا وكلا وانما
العشق يبذل العز ذلا والرجل هو الذي اطمعني في بنته حتى خيلصتها
من السبي كذا وكذا مرة وارماني الى الهلاك الف كرة واتيتني بالنوق
العصافير وهي محملة جواهر ودنانير وفعلت فعال تعجز عنها صنايد الرجال
وبلغته كلها يريد من الاموال وانت تشهد لي بذلك الحال وانا الى الان
مخاطر بروحي في هوى ابنته وهذه جراحاتي وهي طرية تصديق لمقالتني
وتكذيب لمقالتني وانا اعلم انه ما فعل هذا الفعل الا من تدبير الربيع
ومشورته حتى ياخذ عبلة الى اخوة عمارة ويجعلها زوجته وان عمي زاهد
في لاجل سوادى وراغب في عمارة لاجل ملاحته وانا اقسم بالكعبة الغرا ان

والله اعلم ان ما فيه بين الناس ابغض من عنتر على شاس فاذا صارت
بنتك تحت حمايته امنت عليها من كل احد وبقي نمنظر لهذا الشيطان
من الغرضيات ما يتجدد قال الراوى ولم يزالوا على ذلك الى نصف
الليل الى ان استراحت الرجال والخيل ثم صاروا طالعين الديار حتى
تصاحى النهار..... وبعد ذلك وصلوا الى ارضهم فلما
نزلوا دخل مالك ابو عبلة على شاس و اشار بالسلام عليه وانكب يقبل
قدميه وبكا بين يديه وقال يا مولاي قد اوليتنا من الاحسان ما لا يقدر على
وصفه اللسان وانا اشتهى منك ايها السيد الهام ان تتم الى هذا الانعام
وتجودلى منك بالذمام وتمنع عن بنتى هذا الاسود الهجاء وتأخذها
عندك وتستخدمها كما تستخدم الاما ولا يفضحنى فيها هذا الولد الزنا لانه
قد عظم شانه وكثرت اعوانه فيا ملك ايش يكون اسو من حالى اذا زوجت
بنتى الى راعى جمالى ومن كان لها من جملة الموالى وها انا قد رميت روى
عليك وفوضت امرى اليك فان لم تقدر على نصرتى وصيانته ابنتى
وابلاغى الارب فاعلمنى حتى اسير وانزل على بعض ملوك العرب واخذ منه
الذمام واعيش عند عيش الكرام واكون عزيز الجار غريب الوطن والديار
فلما سمع شاس مقاله رق له ورثى لحاله وقال له يا مالك طب نفسا وقرأ
عينا فزواج عنتر بابنتك يكون عار علينا وهذا شئ ما اتركه يتم ابدا ولن
كانوا اعوان عنتر بعدد رمل البیدا ثم انه اصرفه وارسل خلف عنتر وعاء اليه
فحضر فلما صار بين يديه اقبل بالكلام عليه وقال اعلم يا ابن زبيبة ان
البغى قريب المصرع والعجب لا يجلب لصاحبه نفع ومن طلب ما ليس له
بحق فقد ظلم وعق وعمك مالك كان الساعة عندى وشكا حاله قد املى

يعود هذا التدبير على وبال وما يزداد عنتر الاشجاعة وفصاحة وسعادة واقبال
فقال عمارة اما شجاعته وقوته فمثل الناس ولا باس واما فصاحته فما هي
الا وسواس واهداس فقال عروة والله يا عمارة ما قلت الا المحال الذي
لا يوافقك عليه احد من الرجال فوحق الكعبة ما فيه اليوم لا في بنى عبس
ولا في بنى غطفان افصح منه لسان ولا اثبت منه جنان في موقف الطعان
على اني ما اقول هذا القول محبة فيه لاني والله ابغضه ولا اشتهميه ولكن
الحق اوجب ان يقال اما سمعتم شعرة عند عودته من القتال وكيف اتى
بشي ما سبقه اليه احد حيث قال

لولا الذي تغلو الافلاك قدرته ، جعلت ظهر جوادى قبة الفلك
فوحق ذمة العرب الكرام ما فلق عليه احد من الانام لا بفعل ولا بكلام فلعن
الله بطن ال حواء وفرج ال رماه فما انجبه وما اشد قواه فقال ابو عبلة اما انا
فما بقى لى عين تراه ولا فى نيتى اعود اسكن فى مكان انا واياه بل متى ما
نخرج من هذه الارض وتنسج على القيعان والسباسب اسير ببنتى تحت
الغياهب واطلب من يحمينى منه ولا اعيش ذليل بين الاهل والقرايب
فقال الربيع لا والله يا ابن العم ما نمكنك من هذا الامر ولا لنا على فراقك
صبر بل انا اشير عليك بشور تبلغ فيه المراد ولا تشفى بفراقنا الاعداء والحساد
ولا تنالى باحد من العباد ولا بعنتر بن شداد فقال مالك وما هو يا ربيع
دبرنى فى هذا الصنيع فقال اصبر حتى نصل الى ارضنا ويقربنا قرارنا والمقام
ادخل على الامير شاس ابن الملك زهير وامسك ذيله واطلب منه الذمام
وسلم اليه ابنتك وقل ايها الامير هذه بنتى امتك واريد تكون تحت
حكمتك وكنفك وتزوجها بمن تريد ولا يطعم فيها عنتر اخس العبيد لاني

والشبان واقتنحهم موكب المهلهل فنكس من على راسه الاعلام فخاف
 المهلهل ان يسقيه كاس الحمام ويلحقه بجابر ومفرج بن همام فولى وطلب
 الانهزام فتبعته فرسان بني طى وصارت نافرة تحت الغبار وتفرقت في
 جنبات الاقطار وبني عيس من وراها مثل العقبان وهم ينادوا يا لعيس يا
 لعدنان وما زالوا كذلك حتى غطست الشمس وغابت عن العيان ثم
 عادت وهي فرحانه بالنصرو عنتر بين اياديها وهو كانه لابس حلة ارجوان
 مها سال عليه من ادمية الفرسان فتقدم الى عبلة وانشد يقول

يا عبلي ان كان ظل القسطل الحالك ، اخفى عليكِ فعلى يوم معتركي
 فسايلي فرسى هل كنت اطلقه ، الا على موكب كالليل محتبكِ
 وسايلي السيف عني هل ضربت به ، يوم الكريهة الا هامة الملكِ
 وسايلي الرمح عني هل طعنت به ، الا المدجج بين النحر والحنكِ
 اسقى الحسام واسقى الرمح نهله ، واقتل القرم لا اخشى من الدركِ
 لولا الذي تعلو الافلاك قدرته ، جعلت ظهر جوادى قبة الفلكِ
 فعند ذلك زاد تبسم عبلة من مقاله وشكرته على فعاله وكذلك مالک
 ابن زهير دعا له واما عمه وبني زياد فانهم زادت بهم الانكاد وشكروا في الظاهر
 وقد تقطعت من الحسد قلوبهم والمراير ولما نزلوا وقر بهم القرار ونشر الليل
 اجنحته على الاقطار فاكلوا شيا من الطعام وبعد ذلك طلبت لاعين المنام
 واما حساد عنتر فلم ياخذهم نوم من حرقتهم وخلوا الى بعضهم وصاروا
 يشفون غليلهم بشتم عنتر ويدعون له بالقلعان الاكبر فقال مالک ابو عبلة
 والله يا بني عمي هذا العبد الذليل قد اسعده الرب الجليل وانا صار حالي
 في انتقاص وكلما نظرتة اذوب كما يذوب الرصاص وكلما دبرت على هلاكه

هدر وز مسجر فصار يجمول ويصول وينشدد ويقول
 دونك حربي واستعد للهرب ، وخل عنك الجهل يا نذل العرب
 تبا لقوم الحقوك بالنسب ، فذمهم في كل ارض قد وجب
 فلما سمع عنتر ما ابداه من شجرة زاد به الغيظ والغضب والتقاء بقلب
 اقوى من الصخر واصلب واجابه على نظامه يقول
 ان كنت عبدا اودعيا بالنسب ، فالسيف يكسوني فخارا وحسب
 سيف اذا جردته يوم الغضب ، ذلت له اعناق سادات العرب
 ثم انها بعد نشيد هذه الابيات انطبقا انطبق الجبال الراسيات والشرقا
 واقتربا وجالا واستبقا وزادا غيظا وحنقا وكان جابر محققر بعنتر فلما التقاه
 واخبره بان له ما كان مخفى عليه من امره ونظر الى جلده وصبره فتحير
 وضاق صدره فالقى نفسه عليه من شدة حرقة وطعنه طعنة ظن ان فيها قتله
 فسابقه عنتر بطعنته فاما طعنة جابر فانها بطلت واما طعنة عنتر فانها وصلت
 لان عنتر يا سادة كان فارس الزمان وقاهر الشجعان فوقعت طعنته في صدر
 جابر رحلته الى المقابر وخرج السنان من ظهره كالقضا الحادر الا انه ما وقع
 وصار مرمي في الميدان حتى صاح المهلهل في بنى نبهان وقال دونكم هذا
 الشيطان فعند ذلك حملت الفرسان وتصابحت الاقوان وطلبوا عنتر من
 كل جانب ومكان ولما نظر مالك بن زهير الى ذلك الشأن حمل في بنى
 عبس وعدنان والتقى بجميع بنى قحطان وكثر الصياح في الاقطار وطلع
 القتام والغبار وتصادمت الرجال كتصادم امواج البحار وخاض السيف في
 صدور العبيد والاحرار وتقطعت الاعمار وايسر لارواح من العودة الى
 الديار هذا وعنتر قد جعل باله وقصده الى بنى نبهان فنشر شيوخها

واخر جازبا من هول شخصي ، وقد اجري دموع المقلتين
 فسوف ابيد جمعكم بصبري ، ويطفئ لاعجبي وتقر عيني
 ثم انهم بعد ذلك المقال انطبقوا على بعضهم في المجال والتحموا في القفال
 وجرت بينهم عجائب واهوال حتى تحيرت منهم الرجال ولم يزالوا على
 ذلك الحال وقد بطل منهم القيل والقال الى ان كل مفرج ومل ومن بعد
 عزة ذل واراد ان يشير الى قومه بالحيلة فلم يمكنه فنترض تلك الفعلة
 بل صاح في وجهه صوت ادهشه وهجم عليه فارعشه وضربه بالحسام على
 راسه شقه الى حد اضراسه فوقع على الارض وصار يضطرب طولا وعرض فتكره
 عنتر على ذلك الحال وجال حوله وصال وطلب البراز والنزال هذا وبني
 عيس تعجبت من تلك الضربة التي ضربها عنتر وما منهم الا من
 استبشر ونزل عليهم السرور والفرح ووقع على بني طي الهم والترح وعولت
 ان تحمل وتطلب الميدان فمنعها جابر فارس بني نهبان وقال اعلما
 انكم ان حملتم كلكم فرد عنان خسرتم مع هذا الاسود الشيطان لانه قد
 داخله فيكم الطمع والقي في قلوبكم الفزع وان لم يقتل ما تنالوا من
 عدوكم امل وانا فقد بان لي منه عند قتاله اشيا ما تبان الى غيري وعليت
 من اين تنزل عليه المصايب فاريد الان ان اكفيكم شوة واصرم لكم عبره
 والبس في برارة ثوب العار وادير بعده على بني عيس كاسات الدمار ثم انه
 قفز الى حومة الميدان وبدر كانه الاسد الغضبان وهو غايص في الحديد
 ونحته جواد شديد قوايمه كانها العواميد ومعتقل برمح مديد متقلد
 سيف ثقيل طويل اذا ضرب به الصخر الاصم قسه نصفين واذا
 ضرب به فيل جعله قطعتين فتقدم الى قدام الامير عنتر وقد

ابيد به فوارسكم جهارا ؛ اذا عص الجبان على اليمين
 فلها سمع عنتر كلامه وعرف قصده ومرامه وكان في ذلك الوقت عند بنت
 عمه عبلة وهو يسكن روعها ويسالها عن حالها لاجل ما ابصرت من عظم
 تلك الليلة واهوالها وهي تقول له وحياتك يا ابن العم ما ارى بؤس ولا
 شقا ما دام انت تعيش وتبقى وفي تلك الساعة برز مفرج بن همام وقال
 ما قال من الكلام فعند ذلك قفز اليه عنتر على جواده الابرور وهو يقول
 اخرس يا ولد الزنا وتربية اللخنا ثكلتك امك وعدموك قومك وبني
 عمك فمن هوانت حتى تطلب براز السادات وتعد نفسك من اولاد
 المخدرات وها انا يا ويلك اقل عبيد بني عبس الامجاد فدونك حومة
 الجلال حتى اقلع الساعة اثارك واخرب ديارك يا ويلك تظن انى
 انسى سبيك لابنة عمى عبلة وفعلك بها تلك الفعلة وكيف اذلتها غاية
 الاذلال وابليت بها بالشقا والنكال تظن انى رصيت فى مقابلة هذه الفعال بمن
 قتلته لكم من الرجال وانفلاتك انت من يدي الى رؤوس الجبال
 فوحق من سلخ من الليل النهار لا خرجت من هذه الديار حتى افنى
 منكم الكبار والصغار والعبيد والاحرار ولا اخلى بها نافذ ينفض النار ثم انه
 اجابه على شعرة وانشد وقال

اذا خصمى تقاضانى بدينى ؛ قضيت الدين بالرمح البردين
 وحد السيف يرضينا جميعا ؛ ويحكم بينكم حالا وبينى
 جهلتم يا بنى الاندال قدرى ؛ وقد عرفوه اهل الخافقين
 علوت بصارمى وعلو جدى ؛ على اعلی السها والفرقدين
 وكم من فارس اصحى بسيفى ؛ عفير الخد مسخوب اليمين

السواد واكثر من النواح والتعداد ثم نادى واذل بنى طى الى اخر الابد
 من هذا العبد الذى طغى وتنهردى للعرب ما فيكم فارس له نخوة وحمية
 ياخذلى الثار من هذه الطائفة العسبية ويسقيني من دم عنتر جرعة
 او يطعمني من لحمه قطعة لانه انحل جسدى واوهى جلدى بقتل ناقد
 ولدى ثم زاد بها الامر وقل منها الصبر وهمت ان ترمى نفسها على طايفة
 بنى عيس من شدة الهيام فقفز اليها مفرج بن همام وقال لها ارجعى يا
 خالة انا ابغىك المراد واقود اليك عنتر بن شداد بعد ما افنى بنى
 عيس وبنى زياد واجعلهم مثل يضرب بين العباد لان ثارنا اليوم اعظم
 من ثارك وعارنا اشد من عارك ثم انه ساق الى الميدان وجال على ظهر
 الحصان ونادى يا بنى عيس قد جرى لنا معكم ماجرى فى هذه الليلة
 وخلصتم اساراكم بالمكر والحيلة ودبرتم امركم وما قصرتم فى فعلكم والان
 فهذا ضوء النهار وفيه تبان منازل العز والافتخار وسنة العرب الانصاف
 لانه من شيم الاشراف فما نحن انصفناكم ولا كاثرناكم فابرزوا الى مقام
 الحرب فارس لفارس وشجاع لشجاع ولكن لا يبرزلى الا من يكون نسبه
 مثل نسبى او حسبه مثل حسبى وله اب مثل ابى حتى اذا اخذنا ثارنا من
 السادات الصناديد عدنا الى قتال العبيد ثم انشد هذه الابيات

اذا لا اقتضى حقى ودينى ، بضرب السيف والرمح الردين
 فلا وقيت حادثه الليالى ، ولا زار الرقاد جفون عيني
 فعلتم يا بنى عدنان فعلا ، قبيحا فى الفعال وغير زين
 وان لا اشفى منكم سريعا ، فلا ادعى كريم الوالدين
 وما انا قد برزت وفى يمينى ، ثقیل المتن ماضى الشفرتين

زعق جابر في من حوله من الشجعان وقال للمهلهل والله لقد فعلت بنى
 عيس فعل الرجال وما هم الا خبيرين بالقتال وقادمين على الاهوال الثقال
 وان حملنا الساعة لمعونة اصحابنا كنا خاسرين وان تركناهم وقصرنا عنهم
 افنوا بنى عيس رجالهم اجمعين وخرجوا من ديارنا سالمين فقال المهلهل
 ايش هذا الحديث يا جابر الذي لا افهم له اول من اخر وكيف يخفى
 القحطاني من العدناني احمل بنا ودع عنك التواني ثم حمل بعد ذلك
 المقاتل وقصد الصياح ومكان القتال وحمل القوم من خلفه وهزوا الرماح
 الطوال وفي اقل من ساعة اختلطوا الجميع في الليل والظلام وعمل بينهم
 الحسام وكثر الصدام واللزام والزحام وطارت الجماجم والقهم وقام الحرب
 على ساق وقدم وشابت المغارق واللمم وصار السيف بينهم حكم فجار
 في حكمه وظلم ووقعت الضربات على الصواب والخطا وهلكت الرجال غلظا
 وانكر النسيب النسب ودمدمت الابطال غضبا وفاض الدم منسكبا وقاتل
 عنتر تلك الليلة قتال من كره الحياة وطلب الرحيل من دنياه واطهر
 الاهوال والعجائب وفرق المواكب والكتائب ثم انسَلَ باصحابه من بين
 الاعداء واتسع في البيدا وكان خلاصهم من الحرب وقت السحر بعد ما
 ارموا العدى بالنوايب والعبر وبقي السيف يعمل بين بنى طى الى ان
 اصبح الصباح وانفجر وعرف الخصم خصمه بحقيقة النظر هذا وقد هلك
 من بنى طى خمسمية فارس واكثر اغلبيهم من ضربات عنتر وكان عنتر
 واصحابه قد وقفوا عنهم الى ناحية وعولت الطائفتين على النزول حتى
 يستريحوا هم والخيول واذا بسليمان ناقد بن الجلاح قد خرجت الى مقام
 الكفاح ووقفت بين الطائفتين وقد رمقتها كل عين وهي لابسة ثياب

ذلك الخطاب رآه صواب ووصى اصحابه ورجاله بان يعتمد كل منهم على
اصلاح حاله فعند ذلك اقبل عبارة على عروة وقال له والله يا ابا الابيض
ما هذا الامر مهول ولا يسلم فيه الا كل فارس بهلول واحسن ما نغتنم في
هذه الليلة قتلة هذا الاسود المخذول ونعين له من يرصده وقت حملته
وياثيه من خلفه ويطعنه ويقال ان بنى طى قتلته فقال عروة ايش هذا
الراى البارد الفاسد وهو يعقبه احوال وشدايد فوحق خالق البشر ان قتل
في هذه الليلة عنتر ما رجع منا من يختبر بخبر فايش الفائدة في هذا الامر
الذى تريد ان يقتل الانسان عدوة وضده وهو يحامى عنه بطاقته وجهده
عند قوم لا يتركوه يعيش ساعة من بعده فدعنا بالله عليك من هذا المقال
الذى كله ضلال ومحال ثم انهم اخذوا اهبتهم للقتال واعتدوا للنزال هذا
وعنتر قد صبر حتى نزلت الطوايف ونام منهم الاكثر واطلم الليل واعتكر
فعند ذلك قال لشيبوب يا اخى كن انت الليلة لحفظ عبلة وعليك
بمراعاتها وقت الحملة ولا تبرح بها على اثرى حتى تنظر كرى وفرى
واربها من فعلى ما تذكره طول الليالى وكان قد اركب عبلة في تلك
ليلة جواد من الخيل العتاق الحميد والبسها صدرية من الزرد كثيرة العدد
وذلك خوفا عليها من اختلاف الطعن والضرب ولما اوصى شيبوب
بذلك وكلفه الى حفظ عبلة بنت مالك اقبل على مالك بن زهير
ورجاله والربيع بن زياد وابطاله ولتهم الى بعضهم البعض وصاحوا صيحة
واحدة زلزلت الارض وهزوا قطع الرماح واشهروا البيض الصفاح وانطبقت
في الليل والظلام على طايقة مفرج بن همام وبذلوا فيهم الحسام وداسوا
بحوافر خيلهم في بطون النيام فلما سمعت فرقة بنى نهبان صياح الاقران

لمعان الاسنة وبريق الصفاح فقالوا وقد حل بهم الوسوس ايش يكون من
 الراى عندك يا ابو الفوارس فقد ادركتنا قبائل بنى طى وانت تعلم ما فى
 قلوبهم علينا من فيران الكى فقال عنتر يا بنى عمى اما هجومهم علينا عند
 قدوم الظلام فهذا شى ما نخاف منه لانهم ان فعلوا هذا الامر خسروا وربحنا
 وانفسد حالهم وانصاحنا لان العصاة اليسيرة يسترها الليل الاسود لاسيما اذا
 اختلطت بكثرة العدد وطلع الغبار وانعقد ولا يفعلوا هؤلاء القوم شيا من هذا
 التدبير اذا كان معهم رجل خبير فقال مالك بن زهير ونواهم يا ابو
 الفوارس انفسموا قسمتين وافترقوا فرقتين الفرقة الواحدة تقدمت علينا
 والاخرى تاخرت من ورانا قال عنتر نعم ايها الملك وانا ابين لك
 ذلك وهو انهم خافوا لا نهرب بالليل ونطلب الاطلال وظنوا اننا نخافى
 من كثرة الرجال وانا اقسم بين انار الهلال ويعرف عدد الرمال ما اترك
 الصباح يصبح حتى اخليهم شرايد فى التلال فقل لاصحابك ياخذوا اهبة
 القتال ولا ينزلوا عن ظهور الخيل حتى ارويكم ما افعول تحت هذا الليل فقال
 مالك وعلى ماذا عولت اعلمنا ما فى خاطرك لان الراى بيننا مشترك
 فقال له عولت انى اخلى القوم ينزلوا عن خيلهم ويامنوا ويظلم ليلهم
 واحمل بكم على هذه الفرقة التى بين ايادينا وانا اعلم ان الصباح يقع فى
 الفرقة التى من خلفنا ولا بد انها تدهننا فاول حملتكم نادوا بانسابكم واذا
 اختلطتم بهم قلوا من خطابكم ولا تذكروا لاعبسى ولا عدنانى حتى
 لا يعرف الغطفانى من القحطانى فيقع الضرب على الخطا والصواب
 وتفرقوا فرق واحزاب ولا تقصروا عن الطعان والضراب واطلبوا المقدمة
 وانفسحوا فى الارض واتركوا السيف يعمل فى بعضهم البعض فلما سمع مالك

عن بنى طى العارثم انه سار وعينيه يطير منها شرار النار وتبعوه بنى صهم واصحابه وقد اصابهم مثلها اصابه هذا ومفرج جمع كمن بقى من الفرسان وسار مع بنى نهبان وكذلك فعلت بنى جديلة وساروا بهمة نبيلة وقد تكامل القوم الفين فارس تفزع منهم الجبن والابالس لابسين الحديد غارقين فى الزرد النصيد ثم انهم دقوا الارض خبيبا وتقريب فادركوا عنترو بنى عيس عند المغيب وكانت بنى عيس عولت على النزول فى تلك الساحة وطلبوا لانفسهم الراحة فلما اشرفت عليهم تلك الفرسان وقفوا ينتظروا الضرب والطعان فعند ذلك اقبل مفرج على جابر فارس بنى نهبان وقال له ايش تقول يا فارس البطاح فى الهجمة عليهم بالرماح وضربهم بالصفاح والفروغ منهم قبل الصباح فقال جابر ما هذا صواب لانهم عصاة قليلة حقيرة ونحن عساكر كثيرة فاذا اختلطوا بنا تحت العتمة فى هذه الارض ضاعوا فى طولنا والعرض ويحل بنا الخسران ونكون طلبنا الزيادة وقعنا فى نقصان والراى عندى ان تاخذ الف فارس وتطلب المقدمة وتمسك عليهم الطريق الذى يفضى الى ديارهم وابقى انا فى هذه الالف فارس على اثارهم فاذا اصبح الصباح اطبقنا عليهم من الجانبين وبذلنا فيهم السيوف وانزلنا بهم الحين ونكون قد عرفنا الاعداء من الاصدقا فيحل بهم الشقا فقبل مفرج راى جابر لانه يعلم انه فارس تحرير وبذلك الامور خبير وهذا جابر هو ابو الاسد الرهيص الذى يبدل صفو بنى عيس بتغصيص ويقتل عنترو ويجرى له معه من الامور ما يصير موعظة لمن تبصر ولكن نذكر كل شى مكانه بحول الله سبحانه هذا يا سادة وقد اخذ مفرج الالف فارس كما امره جابر وسار يطلب مسك المقدمة على كل عابر قال الناقل وكانت بنى عيس قد سمعت الصياح ونظرت

اكل كفيه ندما كيف تم ذلك الامر عليه هذا وبني عبس قد اخذوا الراحة
واكلوا الطعام وبعد ذلك رحلوا من حى مفرج بن همام وساروا طالبيين
الديار واستقبلوا البر والقفار وبعد رحيلهم بهدة قليلة اقبلت بنى جديلة
وهم فى خمسية فارس ما منهم الا من هو مدرع ولا بس وقد اتوا يطلبون
الفرجة على صلب بنى زياد فراوا ديار بنى طى شماتة للحساد وقد رموهم
فرسان بنى عبس بالنعس والنكس والتقاهم مفرج بالبكا واكثر من
التاسف ولاشتكا واعلمهم بما حل بهم من البلا ونظروا الى من فى الحى من
القتلى فقالوا سيروا بنا على اثارهم حتى نعجل دمارهم ونهلك
كبارهم وصغارهم فبينما هم فى مثل ذلك الكلام مع مفرج بن
همام واذا قد اقبلت بنى نبهان فى خمسية من الفرسان يقدمهم المهمل
ابن فياض البحر الذى لا يخاض وكان فارس لا يطاق وعلقم مر المذاق فاشد
ظهر مفرج لما راى فرسان بنى نبهان وانجلت عنه الهوم والاحزان ثم انه
انفذ اليهم جماعة من الرجال واعلمهم بما جرى من الحال فنالهم من
ذلك اعظم منال وصعب عليهم هلاك الابطال وقالوا فى كم الف اتاكم
عنتر الى هذه الاطلال حتى فعل بكم هذه الفعال فقالوا والله يا بنى الاعمام
ما كان معه غير ميتين فارس ولكن كبسنا فى الظلام وكانوا الذين عليهم العمد
عند الصدام نيام ونحن لانقتل من شرب كاسات المدام فبلغ منا ما اختار
وقتل العبيد والاحرار وخلص من كان عندنا فى الاعتقال ومن ساعته رحل
يطلب الديار والاطلال فعند ذلك قال جابر وكان فارس بنى نبهان المبادر
واسدها الكاسروا ذل بنى طى بين العربان فوحق مكون لاكوان لانزلت
من على ظهر الجواد حتى الحق بعنتر بن شداد وابلع منه ما اختار واكشف

ومحال وقال والله يا ابن العم ما فينا احد له وجه يلتصق فيه وذلك من
فعالنا الذميمة ولاجل ما لك علينا من الايادي الجديدة والقديمة ولكن
يا ابن العم الخطا مركب في الانسان وكل احد يطلب لروحه الزيادة ويكره
النقصان والان فقد بين الله علينا فضلك وجمع بينك وبينك شملك
وهنا نحن بين يديك مثل العبيد فافعل بنا ما تريد لاننا بهيبتك نجونا
من التلاف وبسعادتك فرج الله عنا العذاب والكتاف فلما سمع عنتر
ذلك الكلام اعتنق الربيع وقبله وهناه بسلامته وسلامة اهله ثم عاد الى
عمارة بن زياد وهناه بالخلاص من القيود والاصفاد وصفى قلبه له بالوداد
وبقيت في قلوب بني زياد حرارات واحقاد ونزلوا بعد ذلك في المضارب
يطلبون الراحة وكل واحد منهم يداوى جراحه وعنتر يقول والله يا بني عمي
لولا هذا الخلف الذي جرى بيننا ما ذل عيسى ابدا ولا شمت بنا الاعداء
فلان فانتم قد رزقتم النصر والظفر وتخلصتم من الاسر والضرر ونحن اليوم
في ديار بني قحطان وبني طي فرسان الزمان وما في هذه الارض والبيداء
الامن هو لنا من جملة الاعداء وكانكم بالقبايل وقد قصدتنا وانت لنا من
كل جانب وتبادرت في طلبنا فدونكم واكل الزاد والرحيل من هذه البلاد
فقال مالك بن زهير هذا هو الصواب والامر الذي لا يعاب ثم انهم ذبحوا
الاغنام وصنعوا الطعام وفرحوا بنصرتهم على الاعداء وخلص اصحابهم من
الاسر والردا قال الراوى هذا ما كان من هولاء واما ما كان من مفرج بن
هيام فانه لما مضى الظلام واقبل النهار بالابتسام صحا على نفسه من
كئوس المدام وكان مختفيا في بعض الاكام وراى بنى عيس قد ملكت
الخيام واصحابه مهديين مثل النيام وقد شربوا كاس الحمام فعند ذلك

والله يا عبلة يعز علي ان تلقى هذا الملتقا وبمالك بؤس وشقا وانا في الدنيا
وأعد من الاحياء ولكن هذه غدرات الزمان التي ما سلم منها انسان ثم قال
لشيبوب ادخل بها الى بيت مفرج بن همام واجلسها على سريره واحفظها
حتى التقي انا بمالك بن الملك زهير وانظر الى حاله فعند ذلك دخل
بها شيبوب الى مضرب مفرج فوجده خالي ما فيه من يايوه فطاف شيبوب
ودور في نواحيه ثم فتح الصناديق التي فيه فوجد القماش الذي كان على
عبلة بتهامه من الحلبي والفواخر ووجد التاج والمال والجواهر ففرج شيبوب
عند رويته وسلمه الى عبلة صاحبتة واقام عندها في المضرب وهي قد بلغت
الارب واما ما كان من ابي الفوارس عنتر فانه سار الى الجانب الاخر وهو
يطلب مالك بن زهير ليعلم ما جرى له من الخبر وكان مالك ومن معه
قد عملوا في تلك الليلة عمل السادات الكرام وابادوا الاعداء بالحسام
تحت استار الظلام فالتقاهم عنتر وهم يركضون بين المضارب ويهزون في
ايديهم القواطب فهنا بعضهم بالسلامة وافتقدوا من معهم من الرجال
فوجدوا قد فقد ثلاثة من اصحاب عنتر وفقد من اصحاب مالك ثلاثة
عشر واما ارض الحى فانها اصبحت فضايح والقتلى مطرحين فيها مثل
البطايح وقد صارت عبرة لمن اعتبر وحل باهلها القضا والقدر فعند ذلك
اقبل عنتر على الامير مالك وقال له يا مولاي ما بقى لنا مقام في هذه
الاطلال بعد ما بلغنا الامال وقضينا الاشغال لانها ارض اعدانا على كل حال
ثم عادوا وهم يتشاورون في امر الارتحال فالتقاهم الربيع ومن معه من
الرجال وهم في ايشم حال وكان قد بقى منهم مية وعشرون وهلك الباقون
فلما نظر الربيع الى عنتر بكا حتى سال الدمع من عينيه وكان مكاه زور

حل بقومها من البلا والفرسان تركب الخيل وتطلب الفلا والصياح من
 جميع النواحي قد علا ورات ام مفرج ترد ولدها عن الحرب وتعلمه الهرب
 وهو قد اخذ عبيده وولى هاربا عن محل الطعان والضرب فعند ذلك
 ركبت هي الاخرى جواد من الخيل الجياد واخذت في يدها حسام
 وقالت وحق الملك العلام لا خرجت من هذه الخيام حتى ابلغ من
 الاعداء مرادى واشفى منهم فوادى ثم قصدت بنى زياد وهم مشدودين في
 الاغلال والاصفاد وهجمت عليهم في الساعة وجرحت منهم جماعة فبينما هي
 في ذلك الحال وقد عولت على قتلة الرجال واذا بشيبوب قد وصل اليها
 وصاح فيها فادهشها بصيحته فخافت منه لها راته وايقنت انه ينزل بها
 العطب فولت وطلبت الهرب وكان جوادها سابق فهجمت مع تلك
 الخلايق هذا وشيبوب قد دنا من الربيع بن زياد وقطع كتافه وكتاف
 اخوته ثم توائبوا الى باقى اصحابهم وخلصوا بعضهم البعض وامتلئت
 بصياحهم تلك الارض ونادوا من فرد لسان يا لعيس يا لعدنان وقد ادوت
 الجبال والقيعان وعند الصباح ما بقى فى الحى لا كبير ولا صغير الا قسم
 قتيل وقسم اسير او امرأة ما لها نصير وكان شيبوب قد خاض المعركة
 وصار يفتش فى الحلة وهو يدور على عيلة فوجدها وهى تخوض فى بطون
 القتلى وتندب مثل الامراة الشكلى وتطلب الى ناحية صوت الامير عنتر فلما
 سمع شيبوب نديها ونداها تقدم الى نحوها وعرفها بنفسه ثم قادها وهى
 تشعثر الى ان وصل بها الى عنتر فلما رآها ترجل اليها وضمتها الى صدره
 وقبلها بين عيونها وشتمها بين نهودها وسكن روعها واطفى النار التى
 بين ضلوعها وقال لها لا تبكى يا حبسبة القلب قد زال عنك الهم والكرب

عنصر في هذا الليل مثل الرعد القاصف فسكن قلبها بعدما كان خائفاً
ونادت بأعلى صوتها وقد ايقنت بالغزو بعد الهوان جاث البلاء يا قرنبا
واقرك الفارس المهبام والاسد الصرغام وفانك ما كنت ترجوه من الوصال
بقدوم قاطع الاوصال وانقص والله عليك عقاب بنى عبس وحلصني من
بين يديك واليلة تنوح امك وتندب عليك وكانت عيلة تقول هذا
المقال وام مخرج قسمها فحل بها الازدهال فسطمها على راسها كادت ان
تحمدا نفسها وقالت اسكني بنت العواهر فلا عشتي ولا بقيتي ولا من
لافات وقتي ولكم لحن الساعة تنظري راس هذا الاسود الذي ترونني
منه المخرج مرمي في الارض مدحرج ثم التفت الى ولدها فرأته قد ركب
الجواد وهو يميل عليه من شدة السكر والخمار ولا يجد له على ظهيرة ثبات
ولا اضطبار فلما رآته على ذلك الامر والشان خافت عليه من غدرات
الزمان ورذته عن الضرب والطعان هذا والسيوف يعمل من ساير الجهات
والصباح قد زرع الخيال والفلاوات وشيوب يرمى النار في المضارب
والخيام والدخان قد زاد سواد الليل ظلام والنيق والجمال قد شردت
يسماً وشال وداشت اعناق النساء والرجال وجفلت الى رؤوس الروابي
واللال وما زال الامر على ذلك الحال حتى قرب الصباح وتخلت رجال
الحى عن نساها الملاح وايقنت بالهلاك وقلة النجاة وترك المضارب
والخيام وطلبت النجاة من الحريق وضرب الحسام هذا وشيوب قد وصل
الى الاسارى فزاهم مشدودين حيارى والرجال الذى عليهم موكلين خائفين
مندهلين وكان قد هلك من الاسارى عشرة رجال داستهم الخيل والجمال
وكانت العجوز ام نافذ نظرت في تلك الليلة لاهوال والشدايد ورات منا

فقال عنترانا اعلم ان بغضتى ما تنقلع من قلب الربيع ولا من قلوب
بنى زياد الجميع ولو صنعت معهم من الجليل الى صنيع واما قولك ايها
الملك ان نلحقهم وهم فى القتال فما هم من الرجال الذين يصبرون على
الشدايد والاهوال وانا اعلم انهم الساعة فى القيود والاغلال لان جميل قد ذكر
انهم ما بقى فيهم رمق لاجل عدم الماء وقد اهلكهم العطش والظما وما
عندى من الراى ايها الملك الهام الا انى اكبس القوم فى الظلام وابدل
افراحهم باتراح واخلى علة قبل الصباح ثم انهم بعد ذلك المقال جدوا
فى السير والارتحال وجعلوا يطوون الارض طى حتى اشرفوا على حى بنى
طى فراوا نيرانهم خامدة بعد الرقيد وقد نامت السادات والعبيد فقال
عنتر لمالك خذ انت يمين القوم واتركنى انا الى ميسرتهم وانظر ما
افعل بهم عند غفلتهم ثم انهم اخذوا على مثل ذلك الترتيب واخذ عنتر
معه خمسين فارس وابقى لمالك مئة وخمسين على الشهام وبعد ذلك
هجم الى بين المضارب والخيام وبذل السيف فى المشايخ والشباب فصارت
تتعر الخيل فى الاطواب وجرى ما جرى من الاسباب التى سبق ذكرها
فى هذا الكتاب قال الاصمعى وكان مفرج فى انتظار علة فلما سمع الصياح
طار السكر من راسه وزاد عليه فكرة ووسواسه واندهل فى بعضه البعض وخيل
له ان السهام انطبقت على الارض وما وصل الى باب المضرب الا والحرب
صار نار تتلهب ثم صاح فى عبيده يا ويلكم قدموا الى الجواد واتنوني
بعدة الحرب والجلاد حتى اكشف عن هذه الاخبار وابصر ما هذا الحرب
الذى مثل شعل النار فلعل القضا والقدر ساق اليها عبد بنى عبس عنتر
حتى انزل به الذل والنكال واقطع منه الاوصال هذا وعلة قد سمعت صوت

اذنه الى تلك الاصوات المرتفعات واذا بها تصيح من كل ناحية ومكان
يا العيس يا العدنان وصوت عنتر ادوت منه تلك البرارى والقيعان هذا
والسيف يعمل والدم ينزل والرجال تقتل وتار الحزب تشتعل والرجال
صارى تشتاف من بين الخيام وتنتشر بالاطناب وصاروا يصدموا بعضهم
بعض وكل منهم يطلب الهرب والذهاب والخيل قد شردت فى البرارى
والهضاب قال الراوى وكان السبب فى ذلك ان عنتر لما سار كما
ذكرنا ظلم يزل يقطع كل قبيلة وحى حتى قارب ديار بنى طى ف اراد ان
يسفد اخاه شيبوب يكشف له الاخبار ويعلم ما جرى للربيع واخوته فى
تلك الديار وبينها هو كذا لك واذا بقارس قد اقبل من تلك المسالك
وهو ينسف الارض تسقا ويعسف فى البر عسفا فاعترضه عنتر وتبينه لما
قرب منه واذا هو جميل العسى فقال له عنتر حييت يا فتى قال جميل
وانت حييت يا قارس عيس وعدنان ثم انه بعد ذلك ارمى روحه الى
الارض وصار يبحث التراب على راسه ويندب على اهله وناسه حتى وصل
اليه شداد ومسك يده وقدمه الى قدام مالك بن زهير بعد ما سكه من
اعواله ثم ان مالك ساله عن حاله فقال له ايش اقول لك ايها الملك
اسرت سادات بنى زياد وقنيت الابطال الشداد وما بقى من القوم الا
القليل وقد تركهم مفرج بين اسير وقتيل ثم حكى لهم جميع ما جرى فقال
عنتر لمالك ايها السيد وما عندك الساعة من الراى قال الراى عندى
اننا نجت فى السير والترحال لعلنا نلحق القوم فى القتال ونخلص الربيع
ومن معه من الرجال من هذه الاحوال حتى يعلم الربيع انه عتيق سيفك
وانك انت الذى خلصته من الهلاك والردى فلا يعود ينوى لك شر ابدا

جنده حتى يكرمك بطاقته وجهده ويكرم ايضاً بني عمك لاجلك والا ان
 عصيتي امره في هذه الليلة ولم تطلو عيه فلا تمانني من شره ودوايه فقالت
 عبلة والله يا عجوزة النخس لو قطعني ابنك قطعاً قطعاً وسقاني الموت جوعاً
 او ذبح ساير بني عيس وكل من طلعت عليه الشمس ما راني له صجيعة ولا
 لقوله سامعة ولا مطيعة وان اراد هو قتلي فانا اقبل روحى بيدي ولا ادع
 احداً يتحكم في جسدى فلما سمعت ام مفرج كلامها غضبت وشالت
 يدها ولطمت عبلة على وجهها وقالت الاما اسحينوها والى عند سيدكم
 ودوها حتى يفعل بها ما اشتهى فحينئذ ذلك دارت الاما من حولها وقبضوا
 عليها وجعلوا يجذبونها وهي تصيح بالبكا وتكثر من الاشتكا وتنادى وتقول
 يا لعيس يا لعدنان اينك بيا عنتر يا مبيد الفرسان ولم تنزل تعلق بالندا
 حتى سمعت بني عيس صوتهما والليل قد هدأ فقالتوا الاسارى لرجل من
 الموكلين بهم ما بال بنت عمنا يا وجه العرب تصيح وتنادى في هذا الليل
 الهادى فحدثهم ذلك الرجل بما جرى واعلمهم ان مفرج قد اقسم بالكعبة
 الغرا انها ان لم تطاوعه في هذه الليلة على مراده فلا يبقى منكم احداً
 فقال عروة انا اسأل رب السما ان تزيد عليه في اللجاج والعناء حتى
 يضرب منا الرقاب ويريحنا من الهوان والعذاب وبعد هذا وقبله ان سمع
 منى مفرج لا يتعرض لهذه الحوينية لانها وذمة العرب ميثومة على من
 يطلبها ومباركة على من يتركها وما كان عروة قد فرغ من كلامه حتى سمع
 الصياح من جانب الحلة قد علا والصراخ قد نهى وكل من في الحى قد
 جفل والسيوف فيهم بدا يعمل فقال عروة جاء والله العمل والليلية يعرف
 مفرج شوم طلعة عبلة ويقتل ولو يكون فارس السهل والجبل ثم انه اعطى

بالدفوف والمزاهر وهتوة بالسلامة وقالوا له لله درك يا سيد الفرسان ووحيد
العصر والادان وكان اعظم الناس مسرة وافراح ام ناقد بن الجلاح فتلقته
وصارت تلطم بنى زياد في وجوههم وتقول لهم لا بد ما اشرب دمكم صباح
وفيق كما اشرب لبن النوق هذا ومفرج امر ان توصع الاسارى كلهم عند
عمارة ووكل بهم عشرة من فرسان قومه وانفذ الى بنى طى جماعة من
عبدة حتى يسبقوهم بوقوع بنى عبس في يديه ويأمروهم بالحضور الى
عنده حتى يتفرجوا على صلبهم وانفذ ايضا الى الملك ملجم بن خنظلة
واخيه يزيد يخبرهم بذلك ومن شدة فرحه بنفسه نحر النوق ولاغنام
وجمع سادات قومه واحضر لهم الطعام وبعد ذلك قدم المدام واخذوا في
اللبو والطرب وما بقى احد منهم الا وهو ينهل ويشرب واما بنى زياد فانهم
كثروا بكاهم والتعداد وارتفع صياحهم على انفسهم ولاولاد وجعل الربيع
واخوته يلوموا عمارة على فعلته وهو بادي الحسرة واللوعة لم تنشف له دمة
لا يبدى جواب ولا يفيد خطاب هذا وعبلة زادت سرورا وفرج وذهب
عنها الهم والترح لها رأت اعداها في ذلك الحال وشاهدت ما فزل بهم
من الذل والنكال فسلا عنها بعض همها وبعيت منتظرة قدوم ابن عمها وما
امضى بعض الظلام حتى سكر مفرج بن همام وتفرقت الناس من شرب
المدام وانطرح كل منهم ونام واما مفرج فانه لما دخل الى مضربه اقبل على
امه وقال لها يا امه اريد ان اقضى هذه الليلة بعيشة هنية مع جاريتي
العبيسة وان لم تطاوعني على ما اريد لاعذبته العذاب الشديد واكثر همها
وغمها واذهب جميع بنى عمها فامضى يا امه اليها واتيني بها فعند ذلك
مضت امه الى عند عبلة واخبرتها بتلك الفعلة وقالت لها قومي امضى الى

اليك وحضرت بين يديك فخذ فرسي وعدتني واقطع اذننى وناصيتى
وان شئت اخلق لحيتى ودغنى ابل بالما كبدى ومهجتى وابرد غلتى فلما
سمع مفرج كلامه زاد ضحكة وابتسامه ووهب له نفسه واعطاه ذمامه ومكنه من
ورود الماء وازال عنه العطش والظها وقال له انت فى ذمامى دون اصحابك
وقد رحمتك لاجل خطابك لكن على شرط انك لا تقاتل
لا فارس ولا راجل وتبضى الى ديارك وتدع عنك الفضول والتركك
فى هذه الفلاة مقتول فعاد جميل الى الربيع واخبره بالحال وقص عليه ما
قال مفرج من المقال فعند ذلك تقطعت ظهور الرجال وحل بهم
الاندهال فقال الربيع والله يا بنى عمى ما بقى لنا بد من شرب كس
الحمام فموتوا بنا كرام ولا تعيشوا عيشة الليام لان قطع النواصى والاذان
ذل وهوان وعار لا ينمحي على طول الزمان فقال جميل والله يا ربيع ان
السلامة هى ربح الانسان وعيشته بلا اذان اهون عليه من ان يشرب كس
الحمام ويبقى قتيل بين الكشبان تنهش لحمه الوحوش والعقبان ثم انه
اخبرهم بان مفرج بن همام اعطاه الذمام وامره بالمسير الى دياره بسلام
ثم الوى عنان فرسه وقال لهم خاطركم وسار طالب اهلك والديار واما الربيع
ومن معه من الرجال فانهم نزلوا يطلبون القتال وقد هانت عندهم لاهوال
وقصدتهم العرب بالرماح الطوال والسيوف الصقال فما تنصف عليهم
النهار حتى حل بهم لانبهار وبقوا من العطش حيارى وصاروا من هول ما
عانونه سكارى وبعد ذلك وقعوا الكل اسارى وكذلك اخذ الربيع بن
زياد واقرنوا الكل فى القيود والاصفاد هذا ومفرج قد زادت فرحته واخذ
الجميع الى حلتته وقد سبقت البشاير وخرجت الى لقياء الاما والحرير كلهم

جميع ولا بقي لنا حياة الا بقدر ما يذهب الليل بدجاءه وقد قصدتنا هذه
العرب وانزلوا بنا الهلاك والعطب فابصر ما عندك من الراى والتدبير
فى هذا الامر العسير فقال الربيع والله يا بنى عمى ما بقى ينفع هنا تدبير
وقد وقعنا فى بحر المقادير والراى اننى عند الصياح ارسل الى مفرج بن
هيام اطلب منه العفو والذمام ونقيم عنده فى الاسر والعقال الى ان نشتري
نفوسنا بالمال ثم انهم بعد ذلك المقال يياتوا يذتظرون الصباح وهم فى
هموم واتراج فلما ذهب الظلام واقبل النهار بالابتسام انفذ الربيع رجلا
الى مفرج بن هيام وهو يقول له ايها السيد الهيام ان العرب الكرام ما تفتخرو
على الاعجام الا بحفظ الذمام واطعام الطعام والصدق فى الكلام والبذل
والعطا والمسامحة بالخطا ونحن قد اعترفنا بخطانا وعجزنا عن لقنا اعدائنا
فنزيرد منك الذمام حتى نسلم نفوسنا اليك ونرسل نائيك بالفدا الى
بين يديك وان كنت لا تفعل هذه الاشيا وتعفو عن سفك الدماء
فمكتنا من ورود الماء وانصفنا عند اللقا واخرج الينا فى عدادنا ان كنت من
عرب يخشون العار ويطلبون منازل الفخار حتى نيزل المجهود ونموت تحت
الرايات والبنود ولما وصل الرجل الى مفرج بتلك الرسالة وشرح له ما
تتكلم به الربيع من المقالة فعند ذلك ضحك عجباً بنفسه وتكبر على ابنا
جنسه وقال وحق اللات والعزى ما بقى لكم منجى من ضرب الرقاب والبلل
والعذاب الا ان ترموا عددكم كلكم وتترجلوا عن خيولكم وتلتوا الى حتى
اقطع شعركم واذانكم وبعد ذلك امكنكم من ورود الماء واطلقكم لوجه
اللات والعزى فلما سمع الرجل العيسى ذلك المقال وكان يسمى جميل
وقد حل به من العطش خطب جليل فقال له يا مولاي هانا وصلت

فقال والله وقعنا في امر منكروا فقطع عنا الاثر وخربت ديارنا في معاداة
عنترو وقعنا في هذه الارض البعيدة التي لا يطلع لنا منها خبر ولو علمت اننا
نبقى هاهنا سالمين من الفنا حتى ياتينا نجدة من قومنا كنت انفذت
الى الملك زهير واعتذرت اليه من القبيح والفساد وسألته ان يرسل اليها
عنترو بن شداد فلما ان يدركنا من قبل ان نهلك في هذه البلاد وما انتم
الربيع كلامه حتى سمع صيحة مفرج بن همام من تحت القتام وهو قد
اخذ اخاه الثمان وسلمه للعبيد بعد ما جرحه جرح شديد فعندما عن
الربيع على كفيه واسودت الدنيا في عينيه فصلح من عظم ما جرى عليه
وهم انه يخرج اليه فسبقه عروة بن الورد وطلب ان يكون لمفرج صدقة
فالتحموا الاثنين في الميدان واخذوا في الجولان وسمحوا بالارواح
والابدان فجسرى لهم في القتال عجائب واهوال وسقطا مخرج
على عروة واستطال وهجم عليه وقبض على اطواقه وقد اتدهل
ووقع به التعب والملل فساخذه اسير وسلمه الى اصحابه دليل حقيق فعتد
ذلك علت على بنى عيس الضحجات وطابتهم بنى طى من ساير الجهات
وحمل الربيع في فرسان بنى زياد وعظم الامر وزاد ولم يزلوا في قتال
وصدام الى ان اقبل الظلام فافتروا عن ذلك المقام وقد نظر الربيع
بعينه الهلاك فالتجى بقومه الى تل هناك وكان قد قتل من المائتين
فارس نصفهم وهرب نحو عشرين فايقنوا الباكون بشرب كأس المنون وقد
ملك عليهم بنى طى المناهل والعيون وداروا من حولهم وقد ملوا تلك
التلال والهجوم برمى النبال وحل بهم الويل والعماء واشتد بهم العطش
والظما فعند ذلك اقبلت العقلا منهم على الربيع وقالت له قد دنا هلاكنا

الصباح ثارت الفرسان تطلب الحرب والكفاح وتقلدت بالسيوف واعتقلت بالرماح فعند ذلك قفز مفرج بن همام يطلب الصدام وظهر الى بين الصفيين واشهر نفسه بين الفريقين ثم جال على جواد اشقر كانه موج البحر اذا زخر وهو قد ايقن بالنصر والظفر وكان عليه صدرية زرد كثيرة العدد قوية اللحام ترد طوارق الايام لا تنفذ منها سهام ولا يعمل فيها حسام وفي يده رمح معتدل القوام على راسه سنان كانه لسان ثعبان يصل بطعنائه الى الصدور ويترك الدما تجري من انابيبي النحور ثم انه جال على ذلك الجواد حتى هذا شغبه عن الطراد وفادى وقال ويلكم يا اندال نحن قلنا انكم تاتوا بالنوق والجمال وتغدوا اخوكم من الاسر ولا اعتقال فاتيتم بالخيول والابطال وظنيتم انكم تباغوا الامل فابشروا الان بدنو الاجال وشرب كاسات الخبال ودونكم والقتال بالنصال والرماح الطوال في هذا المجال لان ابن عمكم الذي اتيتم في خلاصه ما وصلتم اليه ورفيقكم الذي ارسلتموه قبضنا عليه وانتم الى هذا المصير مصيركم واليوم اذبح كبيركم وصغيركم الا ان مفرج ما فرغ من كلامه حتى خرج اليه بعض اخوة الربيع وصار قدامه وكان يسمى قيس الجواد واخذ معه في الحرب والطراد والقرب والابعاد والطعن بالرماح المداد وطلع الغبار عليهم وزاد فتقربت الفرسان من المعبعة ومدت اعناقها الى نحوهم متطلعة واذا بزعة مفرج من تحت ذلك الغبار وهو يقول يا القحطان المغاوير وقد اخذ قيس اسير ورجله عن جواده وساقه ذليل حقير وسلمه لعبيدة وعاد يطلب المجال فخرج اليه طالب الدراك وكان فارس بنى زياد الشاك فصدم مفرج بن همام واخذ معه في الالتزام هذا والربيع قد حاروا هذه القلق ولافتكار وندم على ما فعل ولابقى يدرى ما يعمل

الجيش الذى هو مثل الغمام واكثر طمى انه قبض على اخى وعاقبه فاقر علينا
 وحده بها دبونا والان فيها بقى بنجينا الاقوام سيوفنا والا شمتت بفلان
 الاعادى والحساد وعنترين شداد ثم ان الربيع حمل واقتحم الغبار وعمل
 الحسام البتار حتى طارت النار من الاحجار وقطرت الدماء مثل الامطار
 وكثرت الجراح وبكت الارواح على فراق الاشباح وبريت المعاصم وقطعت
 الغلاصم وطارت الجماجم ولا زال القتال بينهم عتال حتى ولى النهار واقبل
 الليل بالانسداد فعند ذلك عادت الرجال عن الحروب والنزال وقتل
 خسرت بنى عيس فى ذلك القتال والتجت الى بعض احاقيف الزمزال
 بعدما قتل منهم خمسون بطل ريبال فلما نزلوا بنى طى للراحة اقبل عليهم
 مفرج وقال لهم وحق اللات والعزى لقد كان الحق مع سلبا ولولا مشورتى
 كنا خسرنا غاية الخسارة واشتفى منا الربيع وعبارة والساعة قد بلغنا من
 بنى زياد غاية المراد وثلنا فى هذا اليوم مسرة الفؤاد وفى غداة غد اخرج الى
 البراذ واستعمل فى قتلهم لانجاز والنشط فوسلناهم واذل قدرهم وسانهم واحمل
 بكم على الباقيين وانزل بهم العبر ولا تترك منهم من يخبر بخبر وان اتى
 بعدهم عنتر كان الفرح الاكبر لاني اريد اذا اسرته احمله الى ام ناقد واهبه
 لها حتى تاخذ منه ثار ولدها ويقع الذكر لى بين البشر وانال بذلك الغزاة
 والفخر ثم انه بعد ذلك الكلام اقام ينتظر ادبار الظلام واما ما كان من
 الربيع فانه ندم على ذلك الصنيع وكيف ما اتى بالمال وفدا اخاه عبارة
 من الاسر والخسارة وما راي على روجه الهرب وخاف من المعيرة بين
 قبائل العرب فاقام على تلك الحالات وهو ينتظر العرضيات ثم اظهر
 لقومه الصبر والجلد واخفى ما عنده من الخوف والكمه فلما طلعت غرة

علينا نوبة عظيمة وقد فعلنا فعلة ذميمة فوالله لقد انقطع اثار بنى زياد وشبهوا
 بنا الاعادى والحساد ولا بلغت مراد فقال انس الكل كان منك يا عمارة
 وانت الذى جلبت لنا هذا الامر بشومك ونكدك لاننا نهينناك عن
 عبلة فما انتهيت ولا زلت بالحاجك حتى ابلينا وابتليت وان قتلنا
 فرسان بنى عبس الذين اتوا يطلبون خلاصك من هذا الامر الفظيع ويهلك
 معهم اخوك الربيع فيكون شومك وشوم عبلة قد غطى على الجميع فقال
 عمارة والله لقد صدقت يا اخى ولكن كنت اشتبهى قبل خروج روحى من
 جسدى ان ارى عبلة تحت حكمى وطوع يدى وبعد ذلك ما ابالى بها
 يجرى على من بعدى قال الناقل هذا ما كان من هولاء من الحديث
 والايراء واما ما كان من الربيع بن زياد فانه بعد ما ارسل اخاه انس الى
 مفرج بن هبام قسم الفرسان التى كانت معه ثلاثة اقسام ولكن كل قسم فى
 مكان وترك منهم عشرة ظاهرين ثم اقام مع المكمنين حتى اشرف مفرج
 ابن هبام والخييل من وراه تقطع الغداف وقد وقع الوهم فى قلبه من كلام
 ام ناقد فلما وصل الى فرسان بنى زياد فوقع فيهم بالحسام ولم يسمع لهم
 كلام ولم تكن الاساعة حتى قتل منهم سبعة وانهزمت الثلاثة على الصوافن
 الى ناحية المكان فعند ذلك خرجت الفرسان وهم ينادون يا لعبس يا
 لعدنان واظهروا الخفا وعاد السر الى الاعلان وحقق مفرج قول سلميا عيان
 بيان وعلم انها خبيرة باحوال الزمان فحمل على الخييل حملة الاسد
 الغضبان وصار يحلق الفرسان بتواتر الضرب والطعان هذا والربيع ينادى
 يا بنى عمى ما كانت حيلتنا الا ثابثة الاحكام لا يخطر مثلها على الاوهام
 ولكن ما ساعدتنا حوادث الايام ولا قلنا ان هذا الشيطان ينفر الينا فى هذا

ارسلته في طلب الفدا ما عاد فانظر الى بين يديك ولا يحملك الجهل
 فيريك في امر يعود وباله عليك فلما سمع مفرج كلامها تعجب من ذكا
 فطنتها وقال لها يا خالة وكيف يكون التدبير فاشيرى على بمشورة الرجل
 الخبير فان كلامك لا شك يكون صحيح وقد لاح لي من ذلك تلويح
 قالت اشير عليك ان تقبض على هذا الفارس الذي اتى بهذا المقال
 وتدعه عند ابن عمه في الاعتقال وتركب انت الساعة في ابطال قومك
 واول ما تقبلون على العيسيين تحملا عليهم من غير مطال وتنزلوا بهم
 الاذلال ومن مانع وطلب القتال خلوه قتيلاً على وجه الرمال فلما سمع
 مفرج ذلك علم انه صواب ثم خرج من وقته ومن ساعته الى انس بن زياد
 ورجله من الجواد ثم شده كتاف واوثق منه السواعد والاطراف وقال
 لعبيده ودوة الى المضرب الذي فيه ابن عمه وعذبوهم اثنينهم اشد العذاب
 الى ان اتى بهن لهم من القرايب والاصحاب وبعد ذلك نضرب من
 الجميع الرقاب ثم انتخب مائتين فارس من رجاله كلهم شجعان وساروا
 يقطعون البر متأهبين الى الكروا والفر وكانت عبيدة قد اوصلت انس الى عمارة
 وطرحوه حذاءه وهم لا يعلمون كونه اخاه فلما انصرفت العبيد التفت اليه
 عمارة وقد زادهم ووجده وشهق شهقة كادت روحه ان تخرج من جسده
 وقال ويلك يا اخي ما الذي اوقعك عندي فوالله لقد قطعت ظهري
 وحيرتني في امري والذي جرى لي ما جرى لاحد من الرجال وكنت انتظر
 منك ومن الربيع الفرج بحمل المال فلما سمع انس كلام اخيه اعاد عليه
 ما جرى من الاحوال وما دبر الربيع من الاحتيال واعلم به بما جرى له مع
 مفرج من الحديث والمقال فعند ذلك بكى عمارة وقال والله لقد صارت

عند مفرج وهو معها في الحديث وقد أصبح مخمور من شرب الراح وهي
 تدعو له وفي عقوبة عبارة تستأذنه وإذا ببعض المولدات قد دخلت عليه
 وقالت له يا مولاي على باب الخبا فارس غريب الزى واللباس وهو يسأل
 من ابياتك من الناس فلما سمع ذلك وثب قايبا وخرج من الخبا
 فرأى انس وهو على جواده ومعتد بعة حربه وجلاده فقال له انس حياك
 الله يا وجه العرب ويا عزيز قومه في الحسب والنسب فقال ما حاجتك
 فانها مقضية فاعاد عليه انس ما رتبته الربيع من المقال والحيلة وقال يا مولاي
 ادركت بنى عبس قبل ان يهرق الدم ويهدر ويذهب المال ويصعب الامر
 الذي قد تيسر فعند ذلك عاد مفرج الى الخبا وهو يهيمهم مثل الاسد وقد زاد
 به الغيظ والحرد فافرع على جسده الزرد وتقلد بسيف مهتد وقال لبعض
 العبيد ويلك شد على الجواد الادهم ولا تعلم احدا من بنى عمى فورت
 الكعبة لا سرت الا واحد غير صاحب ولو ان الاعداء في عدد الكواكب
 يكون مال حصل في ارضي وقد صار على اسمي وتنهبه الاعداء وانا في
 حياة الدنيا فلا كان ذلك ابدا فلما سمعت ام ناقد مقاله ورأت ما حل به
 من العبر قالت يا ابن العم ما الخبر فعند ذلك اعاد عليها ما سمعته من
 انس وعينه تشعل مثل القبس قال الراوى وكانت هذه العجوز سلميها من
 اذكيا نساء العرب واكثرها عقلاً وادب فقالت اعلم ايها الفارس الريبال
 ان كلما تحدثت به معك هذا الفارس كله زور ومحال وانا حدثني خاطري
 انهم اتوا يحمّلوا عليك حتى يخرجوك من الحى ويشكاثروا عليك
 وياخذوك اسرويفدوا بك اخاهم من الاعتقال وهذه حيلة من حيل
 الرجال والدليل على صحة هذا القول الذى ما فيه فساد ان العبد الذى

وطيبوا قلوبكم فسوف ترون منى ما يستركم لانى ما وصلت بكم الى هذه
الاطلال الا وقد احتكمت الفعال وخطرلى خاطر ما خطر لاحد على بال وبه
نخلص اخانا من الاسر ولاعتقال ونعود سالمين الى الاطلال فقالوا له
وكيف يكون هذا التدبير المليح فبينه لنا على وجه الصحيح قال ننزل
الليلة على غدير الحجرة ونستريح فاذا كان عند الصباح نرسل الى مفرج واحدا
منا ويقول له اركب ايها السيد والحق بنى عبس فقد اتى منهم عشرة
بالفدا وقد التقت بهم فى ارضك الاعداء واخذوا منهم الذى وصل معهم
على اسمك وهم ما رضوا يقاتلوا احدا لاجلك وخوفاً من
سيفك ومن سفك الدماء وحذراً على اخيهم ان لا يقبل له الفدا
وانت تعلم بانهم اليوم والذى اتى معهم على اسمك فالحقهم وخذه
من الاعداء والآيترت بذلك طول المدى وانا اعلم يا بنى عمى انه يركب
الينا فى نفر قليل من اهله لاجل شجاعته وجهله ونكون نحن متفرقين فى
موضعين ثلاثة مكمنين ونحلى منا عشرة ظاهرين فاذا وصل مفرج فى من
معه من رفقاء خرجنا عليه واخذناه وقبضنا على كل من معه ونفادى به
اخونا وتقرر بذلك عيوننا فلها سبعوا ذلك بنى عمه واخوته عجبوا من دهاء
وحيلته ثم انه لم يزل ساير الى المساء ونزل على الغدير الذى ذكرناه وباتوا الى
ان اصبح الصباح وطلعت الشمس على المهاد فعند ذلك ارسل اخوه انس
ابن زياد وامره بالمسير الى مفرج بن همام بعد ما لقنه ما ذكرنا من الكلام
وكان انس فيه عقل وادب وقد آذبه الربيع وهذبه حتى تهذب فسار الى ان
قرب من المضارب والنخيام ثم انه سأل بعض العبيد عن ابيات مفرج بن
همام فدلوه عليها فسار حتى وصل اليها وكان ذلك الوقت سلها ام ناعده

الموجود عندنا الى ان ياتى غيره ويقع فى ايادينا فقال افعلنى ما بدا لك
لعل بعذابه تنطفى نيران اشتغالك فعند ذلك وثبت مثل اللبوة اذا
فقدت الاشبال واخذت السوط فى يدها وتهشت فى ساعة الحال ودخلت
على عمارة وهو مشدود بين تلك السكك الحديد يقاسى العذاب
الشديد فجعلت تضربه ضرب المجنون وتعض لحمه من كثرة الغيظ فقال
لها يا ام الامرا لماذا تفعلنى بهى هذا الفعال وانا قد انفذت اجيب فداى
من المال فقالت وكيف تنفدى نفسك يا نسل الاندال وتظن انك
تسلم من الهلاك والوبال فوحق ما على البيت من الالهة والاصنام
لو اتيت بكل ما عند بنى عبس من المال والحطام ما تخلصت مما انت
فيه من الالام ولا بدلى ما اذبحك ذبح الاغنام واشرب دمك كما تشرب
الندامى المدام ثم انها عرفته بروحها وان طلب مفرج الفدا وارساله العبد
كله زور ومحال حتى ياخذ المال ويقبض على الرجال فلما سمع عمارة ذلك
الكلام ايقن بشرب كاس الحمام وقال فى نفسه والله هذا شئ لم يكن لى فى
حساب وان لم يجى عنتر فى طلب عبلة ويخلصها ويخلصنى من هذه
الوجلة والا فما اخلص بالجملة قال الراوى واما ما كان من الربيع بن زياد
فانه سار يقطع الارض والبلاد ومعه اخوته وفرسانه وهم مائتين بطل من اعوانه
ولم يزل ساير حتى قرب من ديار بنى طى فعند ذلك اقبل على من معه
وقال لهم اعلمو يا بنى عمى اننا قد حصلنا فى ديار اعدانا وما بقى فى الامر
الا حسن التدبير من قبل ان تعلم بنا القبائل ويبيع علينا النفير ونقاتل
حتى يفنى منا الكبير والصغير فقالوا له يا ربيع انت اخبر بهذه الامور
فاصنع ما شئت ان تصنع ونحن كلنا لك تبس فقال الربيع سمروا

والمنصور من رب السما عليهم وهم في كل الامور اليك محتاجين ومن
 صولتك خافين لان سعادتك قابلة وجميع اعداك هالكة وسوف
 ترى ما يجري لبني زياد من الفنا والاعدام من مفرج بن همام لان الظلم
 باب الانتقام والباغي ينتقم منه الملك العلام قال النافل هذا ما كان من
 هولاء واما ما كان من مفرج بن همام فانه اقام ينتظر الفدا وهو يلح على
 عبلة صباحا ومساء ويقول لها لا بد تطاوعيني على ما اهوى اما اليوم واما غدا
 وهي ما تزدد الانسورا وجفا وشاع ذلك في بني طي وتحدثوا به الرجال
 والنسا في كل حي وسمعت بذلك ام ناقد بن الجلاح التي قتل عنتر
 ولدها وكانت لابسة عليه السواد وهي لا تهذا من البكا والتعداد ولا تستلذ بطعام
 ولا برقاد فلما سمعت باسرة عمارة بن زياد ركبت ناقشتها واثت في جماعة
 من عبيدها وعولت على اخذ النار لتطفي ما بقلبها من النار فلما وصلت
 الى الحي دخلت على مفرج وحيته وبكت في وجهه وطالبته باخذ ثار
 ولدها وان يمتنها من عمارة حتى تذبحه بيدها فقال لها يا خالة انا ثار
 ولدك ما انساها وانا ما اقنع من بني عبس بسهولة الرعاة ولا اهدا منهم
 حتى افنيهم واترك ارضهم فلاة واذبح ساداتهم على قبر ولدك حتى
 اروي صداة وهذا عمارة ما طلبت منه الفدا من المال الا خديعة ومحال
 لعل ان ياتي مع الفدا بعض اخوته وتكون جماعة من ساداتهم في صحبته
 فاقبض على الجميع وتتحكمي فيهم وتضعي ايشم صنيع حتى يسمع اسودهم
 ما حل بهم فياتي الى خلاصهم واسره واسلمه اليك وبعد ذلك
 اذبحه بين يديك حتى يبرد قلبك وتقر عينيك فلما سمعت ام ناقد
 ذلك المقال طاب قلبها واملت الامال وقالت انا اريد اعذب هذا الاسير

الحلة فارحل بنا انت الى خلاص عبلة ودع المهلة فلما سمع عنتر ذلك
 المقال الذى جا موافق غرضه شكر مالك وخدمه وقبل يديه العظام وعلم
 انه صادق فى الكلام وقال والله يا مولاي لقد غيرتني بالاحسان فلا اعدمنى
 الله همك الشريفة التى لم تزل ترعاني بها طول الزمان ثم ان عنتر
 انفذ اخاه شيبوب الى ابيات بنى قراد يعلم عنه مالك واباه شداد
 فذهب شيبوب اليهم واعلمهم بالحال وامرهم باخذ الاهبة لاجل المسير
 وسرعة التمشير وما تضاهى النهار حتى خرجت الفرسان وكانوا مائتين
 من الشجعان واهبين ارواحهم لحدود صفاحهم وعنتر بين ايديهم على
 جواده الابجر كانه الاسد القسور واخوه شيبوب بين يديه يدل به فى البر
 من غير خير والى جانبه صديقه مالك بن زهير قال الاصمعي هذا وعنتر
 كلما سار تخيل له ان عبلة تناديه باسمه ليلا ونهارا واذ تذكر ذلك يحس
 بنفسه انه هالك وصار ينادى من شدة شوقه لبيك لبيك يا بنت
 مالك ها انا قد سمعت نداك وسرت الى اتلاف اعداك فيقول له
 صديقه مالك يا ابا الفوارس ما عهدى بك الا صابر فما هذا القلق
 الذى فى صميم الضمير فقال له عنتر والله يا مولاي ان فقدتها غبينة
 وغيابها غيبة عظيمة وبعدها عن نظرى مصيبة شديدة فقال مالك
 اقلل من هذا الكلام فلا بد ما تبلغ من اعداك المرام قال عنتر اعداى
 بنو زياد الفواجر وانا الى خلاصهم ساير ولكن قال القايل فى كل امر مبهم
 فلاجل عين الف عين تكرم وانا لاجل محبوبتى احتمل الضيم واتوكل على
 الله العلى العليم فتعجب الامير مالك من عظم مروته وحسن خبرته وقال
 له يا ابا الفوارس لا ياخذك على ذلك ندم لانك والله الطافر بهم

حدا فيها نحن مقيمين حتى نسمع اخبارهم واسير بكم على انارهم واشف
 فوادى وفوادك منهم ولا اعود الى هذا المقام حتى اخلاص عبلة بالحصام
 واقتل مفرج بن همام فلما سمع عنتر هذا الكلام شكره على حسن الاهتمام
 وعاد من حضرته وقد استحي ان يكلبه بين جهاخته وكان مالك بن زهير
 قد عاد معه فقال له يا ابا الفوارس على ما ذا عولت بعد هذا الكلام قال عنتر
 والله انا ما بقيت اقدر على المقام بعد ما سمعت خير بنت عمى ولا بدلى
 من طلبها ولو هلكت بسببها ورتبها اسير في هذه الليلة تحت ستور الظلام
 ولا احمل اثقالى الى احد من الانام ولا اتعب الملك زهير ولا اكلفه للتيسير
 واريدك يا مولاى تكتم ذلك على قال مالك والله يا ابا الفوارس ما
 اخليك تسير في هذا الامر وحدثك ولا تسير الا واكون انا معك في فرسانى
 من بنى عيس ونهذل نفوسنا في خلاص عبلة ولو انها في مطلع الشمس
 ولكن يا ابا الفوارس بحياتى عليك اصبر على يومين فلعل ان يخرج
 ابى الى الصيد والقنص فنغتسم الفرص ولا يقدر ابى يعوقنا عن المسير
 فلما سمع عنتر كلام مالك بن زهير وما اشار اليه اجابه الى ذلك لانه
 عزيز عليه وبات وهو باكى العيون ساهر كثير الافتكار حاير الى ان طلع
 الصباح النايرو عول ان يحضر اياه وعمه ويشاورهم فيها يعمل واذا بهالك
 ابن زهير دخل عليه وقال له يا ابا الفوارس خذ لنفسك في امر السفر لان
 امرك قد تيسر واريد ان اخالف ابى واتبع هواك ولا ازال معك حتى
 تبلغ مناك وابى ما امرك بالمقام الاشفقة عليك من الاعداء الليام واما
 انا فما عندى اصوب من الرحيل في هذه الايام لان ابى قد دعاه بدر بن
 عمرو سيد بنى فزارة الى وليمة قد راجت عندهم فسار معهم ابى الى

والاغلال حتى يفدى روحه بالنوق والجمال وقد انفسذ الى اخوته يسالهم في خلاص مهجته من الاعتقال وها نحن منتظرين قدوم الاموال حتى نبصر على اى شى ينفصل الحال وانى يا ابن الام لما سمعت من العبد ذلك الكلام طار عن عيني لذيد المنام وما صدقت بالصباح ان يظهر حتى اجت في قطع البر واتيك بالخبر لاني اعلم انك من اجل غيبتى على لظى الجمر وهذا جملة ما معى من الامروانى عند عودتى رايت بنى زياد وهم سايرين الى ديار القوم في مايتين فارس واقول انهم طالين خلاص اخيهم عماره وكنت انا متخبي عن الطريق فما ابصرونى وهذا ما سمعت وما رايت من حين فارقتك الى حين اتيت فافعل الان ما بدا لك ودبر في اصلاح حالك قال الراوى فلما سمع عنتر ذلك المقال غاب عن الوجود وبقي حاضرا في صفة مفقود ثم انه قام وقد حل به الاسا والضيروسار طالب ابيات مالك بن زهير واعلمه بظهور عبلة وما هى فيه من الهوان والذلة فاخذته مالك وسار به الى ابيات ابيه فلما وصل اليه اخبره وبكا بين يديه وقال له ايها الملك هذا جزاى من بنى زياد وقد اتهمونى بدم اخيهم بعد ما خلاصته من طارقة الزمان وجدت له بالفكاك من الاسر والهوان فلما سمع الملك زهير ذلك الخبر الشنيع حقد على عماره والربيع وقال لعن الله بنى زياد فلقد فعلوا فعال لاندا لاو غاد لان اخوهم سبى عبلة وهى بنت عمه في النسب وكساهم عار لا يبرج على السنة العرب واتوا يطلبون ثاره من عنتر بلا ذنب ولا سبب ثم انه قال يا ابا الفوارس دعهم يفعلوا ما بدا لهم وابصر ما يجرى عليهم وما ينالهم لان الله تعالى قد ساقهم الى اجالهم وانا اعلم بانهم يخسرون مع الاعداء ولا يرجع الى الحى منهم

فارس كان اوراجل ولا زلت ادور من حتى الى حتى وصلت الى جبال
 اجا وسلمها ومياه بنى طى وبنت فى كل فريق من الاحياء ليلة وانا اقول لعلى
 اسمع كلام فلما كان اخر ليلة بنت فى حلة مفرج بن همام وكان مبيتى عند
 عبد يقال له مبشر فاصافنى واكرمنى غاية الاكرام بعد ما سالتنى عن نسبى
 فانتسبت له وقلت له انا يا ابن الخالة من بنى جلهمة فقال لى اكرمت
 يا وجه العرب فلما نامت الناس وسكنت الحواس وخمدت اصوات كل من
 فى الحى بالجملة فوقع فى اذنى صوت عبله وهى تنادى فى الليل الهادى
 وتغذب كأنها حمامة الوادى وتقول واشوقاه الى علم السعدى وارض الشربة
 واحسرتاه من بعد الاوطان وفقد الاحبة يا حامية عيس من اى الجهات
 اناديك وكيف السبيل حتى اوصل خبرى اليك فيا ابن العم قد المنى
 العذاب وقرح عيني البكا والاكتئاب فعجل على بالقدوم ولاياب بعز ماتك
 التى تذلل لها الرقاب واسمعنى صوتك عند اختلاف الطعان والضراب
 ثم انها بعد ذلك التعديد والتوج بكت حتى قلت ان تذهب منها
 الروح فاقبلت على العبد الذى انا عنده وقلت له يا ابن الخالة ما بال
 هذه الجارية من دون نسا الحلة ما نامت ولا اخذها غفلة وهذا الليل قد
 مضى والدجا اكثره قد انقضى فقال العبد هذه الجارية غريبة وهى اسيرة
 وهكذا تصبح وتسمى وهى يقال لها عبله بنت مالك العيسى ثم اعاد على
 حديثها وكيف وقع مفرج بعمارة وبها واتى بهما الى دياره وطلب من عبله
 ما تطلب الرجال من النساء فاعلقت عليه فى المقال وهددته بابن عمها
 الاسد الريبال الذى رفع قدر العبيد على الموالي وان مفرج لما سمع منها
 ذلك ابلاها بالعذاب والاذلال وفعل كذلك بعمارة واوثقه بالقيود

غيرك يا شيبوب فسرا انت وفتش ساير الجبل واتنى بخبر علة على
العجل فسار شيبوب من وقته واخرق القفار وبقي عنتر له في الانتظار
فاقام اربعين يوم فبينما هو يتفكر في امر علة ويقول يا ترى ايش فعل
الدهر فيها واخي شيبوب الذي طالت غيبته ولم يعد من سفرته فبينما
هو يحدث نفسه بهذا الكلام اذا دخل عليه شيبوب الهيام فلما ابصره
قام اليه واعتنقه وقال له احرق قلبى بعد سفرتك فهل وقعت لعلة
على اثر في هذه النوبة او رجعت بالخيبة بعد طول الغيبة فقال له شيبوب
لا والله يا اخي ما عدت الا بالخبر اليقين وقد اتيتك بخبر يشفى من
قلبك الداالدين بعد ان درت اكثر بلاد اليمن ودخلت الى ارض صنعاء
وعدن ولقيت من الشدايد ما يشيب الاطفال عند رضاع اللبن ودرت كل
قبيلة وحى حتى وصلت الى بنى طى فوجدت علة في قبضة مفرج بن
همام وهى تخدم جمالها ولا غنام وقد البسها الجاني من الصوف ويستخدمها
في النهار والظلام واه كل ساعة تهددها وتغلظ لها في الكلام وعلة تنادى
باسمك من فرط ما بها من السقام وتطلب منك الفرج كما عودتها على
ممر الليالى والايام فلما سمع عنتر ذلك الكلام اخذته الرعدة والرجفان
وهطلت دموعه من الاجفان من شوقه اليها وغيرته عليها لما سمع ما هى فيه
من الهوان فقال ويلك يا شيبوب وما السبب الذى القها في قبضة
مفرج بن همام قال يا ابن الام السبب في ذلك عمارة ثم اعاد عليه ما
فعل وما دبّر وما جرى عليه من الامر المنكر فكاد قلب عنتر ان يتفطر ثم
قال وانت يا اخي كيف اطلعت على خبرها فقال يا اخي لما سرت من
عندك جعلت ادور الجبل والقبائل والمسايل والمناهل واسال من لقيت

مهام وحادثه بحديث عبارة وكيف وقع في يد الاعداء وطالبوه بالفداء فلما
 سمع الربيع ذلك المقال قامت عليه القيامة ورجع على نفسه باللامة
 وجمع في الحال اخوته واخبرهم بأسر عبارة وقصته وقال والله لقد افتضحنا
 في سائر الاقطار بهذه الفعلة وكيف سبنا اخونا بنت عهد عبلة ولن شرعنا في
 خلاصه بالفداء بقى ذلك عار علينا ابدا وتقول عنا جميع الرجال بنو زياد
 فدوا اخوهم بالمال وعجزوا عن الحرب والقتال قالوا اخوته وقد اهلهم
 ذلك الصنيع ودقوا باياديهم بعضها على بعض من ذلك الفعل الشنيع
 فيها الذى يكون عندك من الراى يا ربيع قال ما بقى من التدبير الا اننا
 نسير في هذه المائتين فارس ونلقى في ارواحنا جبهة العرب ونوجه الى ابطال
 بنى طى فان راينا لنا في فريق مفرج مضرب ومنطمع كبسنة وخلصنا
 اخونا من صرة وبلاء وان لم يكن لنا قدرة على ذلك الشأن اكتمنا في ديار
 القوم ورصدناهم يوم بعد يوم الى ان يقع في ايادينا من نفلادى به اخونا
 ويكون هذا الامر بيننا مكتوم لان الملك زهير ان سمع به يصير له حجة علينا
 ويبقى كل واحد منا مذموم ويقول لنا سبنا اخوكم زوجة عنتر وبنت عهد
 واتيتم انتم تطالبوه بدمه فقالوا اخوته والله يا ربيع لقد دبرت وما قصرت
 ولقد صدقت فيها نطق فافعل ما بدا لك فيها فينبأ احد يخالف
 مقالك ثم ان الربيع التفت الى اخوته ومن يلوذ به وقال لهم من الراى
 ان تقبضوا على هذا العبد وتتركه في الاعتقال حتى يكون سبنا مكتوم
 وامرنا غير معلوم ففعلوا ذلك ثم رحلوا في مائتين فارس ما منهم الاكل
 مدرع ولا بس وساروا ولو كان لهم اجنحة لطاروا قال الناقل هذا ما كان من
 هولاء واما ما كان من عنتر فانه اقبل على اخيه شيموب وقال له ما يكشف الصيم

الكرامة لان في الناس من لا يلين الا اذا راي الهوان وفيهم من يكون له اصل طيب فيستعبد بالاحسان فلما سمع مفرج كلام امه اصغى اليها واجاب وعلم ان رايها حواب وقام في ساعة الحال خلع عن عبلة ما كان عليها من ناعم الاثواب والبسه الصوف الخشن الجافى واظهر لها الجفا بعد التلاقي وصارت امه تستخدمها في مخض اللبن وحلب الجاموس وتكلمها في كل وقت بكلام منحوس حتى تجعل لولدها عندها هيبة وناموس وتقيسها وتنقدها بالتهديد والغضب وتكلفها لجمع الحلة والخطب وكانت عبلة تقضى نهارها بالخدمة والعذاب والليل بالبكا والانتحاب وتحرم اهل الحى المنام والرقاد من كثرة النوح والتعداد والدعا على عبارة القرنان القواد وعبارة يسمع وكبدته يذوب ويتقطع قال الاصمعي هذا ما تم لعبلة من الاحوال واما ما كان من العبد الذي مضى يعلم الربيع بما جرى لاختيه ويأتى بالمال فافه صار وجد في قطع القفار حتى وصل الى احياء بنى عيس الاجواد واستدل على فريق بنى زياد فارشده بعضهم الى ذلك المكان وكان الربيع ومن معه نازل بوادى الشقلان لان الملك كان سبه وشتمه واساء عليه لها تهسم عنتر في اخيه وقال له اما يثبت لك يا ربيع حق على عنتر حتى تسير وتستصيح عن اخيك الخبر وكذلك نكشف عن هذه العملة ونقابل المتعدي على تلك الفعلة فان اردت ان ترحل عنا وتطالبنا بثار اخيك فذلك اليك فانما اسلم عنتر ولا اختيرة عليك ولما سمع الربيع من زهير ذلك المقال خرج وهو حودان وفي قلبه من عنتر السيران ورحل باخوته الى وادى الشقلان ونزل في ذلك المكان وتبعه عند رحيله مايستين بيت من العشيرة ولم يزل في ذلك المقام حتى قدم عليه عبد مفرج بن

النوبة بلادكم الا في طلب عنتر عبدكم واردت ان اسوقه اليها تاخذ منه
 ثار ولدها فوقعت بك وبهذه الجارية التي اشغلتني عن كل احد فلولا هي
 ما قبلت منك الفداء فعجل الان بالمال قبل ان يسمع بك من لا يقبل
 فيسكت سؤال ثم انه بعد ذلك امر بعض عبده ان يمضي الى بنى عيس
 بعد ان ضمن له عمارة شيئا من المال واوصاه بما يقول من المقال وان
 لا يدخل الحنّى الا اذا اقبل الليل بالسواد ويتقصد ابيات بنى زياد قال
 الراوى وبعد مسير العبد تفرغ قلب مفرج الى عبلة واخذ في مداواتها
 وكلها امرها بالجلوس معه على الطعام امتنعت ونفرت وكلها تقرب اليها
 تأخرت وكلها اقبل عليها بوجه صرخت وكلها صحك في وجهها قطبت
 وعست واذا راودها عن نفسها صاحت وزفقت ولم يزل معها على تلك
 الاحوال ومثلها حتى غاظه فعلها ثم قال لها ويلك الى كم هذا اللجاج
 انتظني ان بقى لك من يدى انفراج قالت والله لو اننى اكون تحت
 الارض السابعة او فوق السما الرابعة انى من يطلب اثرى ولا ينام عن
 كشف خبرى ولا يجد لذلك تغنى وتروى الى فارس لا يلين له في الحزب
 جانب ولا يسلم من انياب النوايب من اصبح له مطاعن ومحارب فلما
 سمع مفرج ذلك الكلام دب الغيظ في جسده كما يدب السم في اللحم
 وجلدها بالسوط على جسدها الناعم حتى حل بها السقام وزاد عليها حتى
 علا ضياحها وانت امة على صراخها وشالمتها من بين يديه وقالت له
 عذبت نفسك يا ولدى مع هذه الجارية وسلمت قلبك الى من لا يحفظه
 فاشغل يا ابنى ببعض بنات عمك لا بكار النواهد ولا ترغب في من يكون
 فيك زاهد واجعل هذه تكون لك خدامة واذلها مادام انها منا تعرف

هذه الجارية التي ملكت فؤادى واذبحت عن عيني رقادى فقالوا له ايها
البطل الهيام ولاسد الضرغام نحن ما نراحمك في هذا المرام لاننا كلنا
غارقين في انعامك وما نصول على الاعداء الا بحسامك ولم يزالوا سايرين
حتى وصلوا الى ديارهم ونزلوا في خيامهم فعند ذلك امر مفرج غلامه ان
يضربوا العمارة اربع مكك من الحديد ويواطبوه بالعذاب الشديد ففعلوا
ذلك وعذبوه وصاروا كل ساعة يضربوه فلما حل به الاذى قطع على روحه
الفدا وبذل بنفسه خمسينية فاقه حمر الوبر سود الحديد وعشرة رماح
وخمسة دروع وخمسة رؤوس من الخيل السبق ولما انفصل الحال اقبل
على مفرج بالمقال وقال له انعم على ايها الامير بعبد من عبيدك حتى
يسير برسالتى ويمضى من عندى بعلامتى الى اخوتى وقد اتاك المال
في ساعة الحال وان كان مالك خاطر في هذه الجارية وتريد منها الفدا
فاعلمنى حتى انفذ مع العبد الى اهلها واخبرهم بحالها وما هي فيه فمن
الذل والتعير وقد فدوها اهلها بالمال الكثير فلما سمع مفرج من عمارة ما به
تكلم الصفث اليه وتسلم وقال وذمة العرب يا وجه بنى عبس ما بقى
بخلص هذه الجارية من يدي كل من طلعت عليه الشمس لانها سلبت
فؤادى ومنعت عن حشنى رقادى وقد اشتريت اقسام اصحابى بالى
ناقدة واوعدتهم ان ياخذوا ما ياتنى من فداك ولولا ذلك كنت
سلمتك الى من يتزل بك المهلاك وهو سيدنا ملجم بن خنظلة الفارس
الجهجج الذى قتل اسودكم صهره ناقد بن الجلاح وسبا بنته اميمة ست
الملاح وام ناقد الى الان تندب ولدها فى المساء والصباح وتنتى ان يقع بها
احد منكم حتى تشرب دمه كما تشرب الماء القراح وانا ما طرقت في هذه

وبهجة طلعتها خفق فواده وثقل قلب جوارحه اليها واله ذلها وبكاها وتعلق
 قلبه بهواها فقال لها لا تخافي يا بنت الاجواد وابشري ببلوغ المراتم ثم امر
 اصحابه فضربوا لها قبة من الاديم وبسط تحتها بساط من الابرسيم هذا وعامرة
 يدافع عن نفسه وبهجة في قتاله وقد ندم على فعاله فجرح وقتل جواده
 واشرف على التلاف فعند ذلك اسروه بنى طى واوثقوه كئاف فأتوا به
 الى مفرج واوقفوه في حضرتة فجرد حسامه وهم ان يرمى رقبته فقال عمارة
 لا تفعل يا وجه العرب واطلب منى الفدا حتى اتيك بالفضة والذهب
 لانى ما انا صعلوك من صعاليك العرب ولا دنى فى النسب حتى تفعل
 بى هذا الشأن بل انا عمارة بن زياد واخى الربيع شيخ بنى عبس
 وغطفان وفزارة وذبيان فقال له مفرج لا خير فى من ذكرت ولا خير فى من
 به افتخرت فوالله ما بقيت تخلص من يدي الا بكل ما تملك من فوق
 وجمال وخيل واموال والا قطع كل يوم عضو من اعصاك واعذبك بعذابها
 ما ذاقه احد سواك ثم امر ان يشدوه الى بعض اوتاد الخيم وجعل عمارة يأن
 من شدة الالم ونزف الدم وكان الليل نشر اجنحة السواد فباشير الامير مفرج
 وقومه الى اكل الزاد وطلبت العين حظها من الرقاد هذا وعبلة قد اكلت من
 البكا وكان مفرج قد حمل اليها شىء من الطعام فلم ترض تاكل بل انها باتت
 تندب لاطلال والمنازل وتعدّد تعديد الثواكل ولم تنزل فى بكا ونواح الى ان
 اصبح الصباح فرحل الامير مفرج يطلب ارضه وبلاده وهو قد شد عمارة واوثق
 شداده وشال عبلة على جبل بازل وسار يقطع الصحاصح والمنازل وهو يوعده
 اصحابه بالعطا والنوال وكثرة المال وقال لهم يا بنى عمى مهما اتى به هذا
 الاسير فهو لكم خاصة من غير عاقبة وايزيد كذا من مالى الف ناقصة وتهبوا الى

الاندهال وقال بحق الكعبة لابد ما ينزلوا بنا الذل والسنكة قال الراوى
وكانت هذه الخيل من بنى طى والمقدم عليهم بطل ضرغام يقال له مفرج
ابن همام وهو من الفرسان المذكورة والابطال المشهورة وكان ساير في هذه
الفرسان طالب الغزو الى بنى عدنان فلما نظر الى مهابرة وعجلة من وراه وهم
متفردين في تلك الغلاة راى ما على عجلة من الحلل الفواخر والعقود
والجواهر قال لمن معه يا بنى عمى لاشك ان هذه الجارية من بنات
الملوك وقد وقع بها هذا الفارس الصعلوك فدوئك واياه وان مانع فاقتلوه
واجعلوا راسه حذاء فعند ذلك مضوا اليه وداروا من حوايه وقالوا له تنرجل
يا غلام الى خدمة هذا الفارس الهمام والاسد الضرغام الامير مفرج بن همام
واياك ان تسحب في وجهه حسام فيحل بك الاسقام فلما سمع عمارا
ذلك علم ان يومه يوم مهول وان قاتل يبقى على وجه الارض مقتول واراد
ان يسلم نفسه للقوم ويضمن لهم الفدا فبغى من ذلك عشقه لعجلة وحمله
الهوى على البلا فالتفت الى عجلة وقال لها انزلى يا بنت العم حتى ارى
صك هولاء الاعداء واقاتل حتى اشرب كأس الردا لانى اعلم ان القتل هين
دون هواك وان هذا اخر ملتقات لكن بحق من خلقت بهذا الجمال
والبسك ثوب البهاء والكهال انك لا تمكنى ان يتزوجك ذلك العبد
الزيم ولا تتزوجى الا لرجل كريم فنزلت عجلة الى وجه الارض ودموعها تتحدر
على خدودها وقالت يا عمارا لاعمرت بك الاوطان لانك ابدلتنى
بالخوف بعد الامان وما اتمت عجلة ذلك الكلام حتى داروا بها الفرسان
وحملوها الى بين يدى مفرج بن همام وهى تتلقت الثقات الغزال الحردان
وترمى من جفونها بنبال تصيب بها مقاتل الرجال فلما راى مفرج جمالها

عليها وهو مثلتم وغير صوته ونادى عليها ناوليني يدك حتى اوصلك
الى هودجك فظننت عبلة انه من بعض الغلمان فناولته يدها فنشلها خلفه
على ظهر جواده وظن انه بلغ مراده وربطها بهنديل حتى لا ترمى روحها وسار
في البر يعسف بها وكان الذي انقض على عبلة عمارة بن زياد وقد ذكرنا ما
لحقه من الحسد الى عنبر بن شداد فانقطع عن القوم وصار يتبع الاحمال
حتى قربوا من الاطلال فلم يزل يهيم في البرارى حتى التقى بعبلة وقد نزلت
الى الارض فاردفها على حصانه وصار ينادى وافرحاه بعد ترحاه والله لقد فاق
الزمان من غشوته وصحى من سكرته وكانت عبلة عرفته صاحبت فيه ونعترته
وقالت له ويلك عمارة معدن الذل والخسارة تسبى بنيت صمك يا
متنوف السبال وتفعل فعل الاندال فقال عمارة اى والله اسبيك يا نور
الاصيان واخذك الى ابعد مكان ولا ياخذك ذلك العبد المنهان
اما تعلمى انى قتيل هواك واسير عنيك فقالت عبلة وحق من
اوسع البيد لا امكنك تبلى منى ما تريد واذا لم اقدر اذفعك
عنى قتلت روحى وزاد على عبلة المصاب فابدت البكا والانتحاب وصارت
تدعى على عمارة كيف ابعدنا عن المنازل والاحباب ثم ان صارة ساق
الجواد وقصد اراضى اليمن واراد ان يقطن بها طول الزمن ويلتجى الى
الملك ماجم بن حنظلة واخيه شارب الدما ويستجير بهم من الخطوب
لما بينهم وبين عنبر من الحروب فلج في قطع القفار الى ان صار نصف
النهار فاراد ان ينزل ويقضى من عبلة اوطار واذا بالغبار قد نمى وثار
وانكشف وبان عن ثلاثية فارس كانهم اسود عوايس وهم قاصدين ذلك
المكان والنزول فى تلك القيعان فلما راي عمارة ذلك الحال وقع به

تأخروا عن أصحابه الا قتل وفجعت فيه احبابه وقد مضى واندثر وما غريبي
الا عنتر هو الذي قتله وتركه على الارض معقروا انا اقسم بالكعبة الغرا وابي
قبيس وحرا ما قتله الا عنتر واريد يا ملك ان تسلم الى غريبي حتى اقتله
بيدي وابرد بقتله كبدي وان كان ما له معادل بين ساير القبائل فلها سمع
الملك زهير ذلك المقال علم انه زور ومحال فقال يا بني عبي دعوا عنتر
من هذا المقال لان عنده شغل شاغل عن هذه الاحوال وانه فقد بنت عمه
وزاد عليه همدان انتم اثبتتم عليه انه قتل عمارة فاني اسلمه لكم تقتلوه
بين الامرا ثم ان الربيع خرج خردان الذي ما نال قصده والمراد وكيف
ما ظفروا الملك في عنتر بن شداد فعاد هذ خيامه ورحل في جميع اقوامه
ونزل بهم في وادي يسمى وادي الثقلان وهو مسيرة نصف يوم عن منازل بني
عبس وعدنان وتبعه من قومه اربعماية من الفرسان واقام في ذلك المكان
فسمع به الملك زهير فها التففت اليه ولا عن عليه قال الاصمعي هذا ما كان
من امر هؤلاء واما ما كان من فقد عبلة بنت مالك فان لها كلام عجيب
وامر مطرب غريب وهو ان عنتر لما فارقها وسار الى ملاقات الملك زهير
واوصى عليها العبيد فحملوا وساروا ومن زود تبعهم ناموا وكان هودج عبلة
متطرف عن القوم خوفا عليها لايعلوها الغبار فلما ساروا في ظلام الاعتكار غلغل
بها ذلك اليازل في القفار ففاقت حند انفجار الفجر فرات روحها وحيدة
في البر فصاحت على الخدام يا ويلكم انزلوني في هذا المكان لاني اريد
اريق الماء وسيروا قدامي قليلا في البيدا فانزلوها وساروا قدامها فلما قامت
من شغلها رات الهودج عنها بعيد وكانوا نسوها العبيد لها غلب عليهم الكرى
وابقوها في الصحرا فارادت عبلة ان تنادي على عبيدها واذا بفارس انقض

اجابه غير الصدا ولم يرفى اليهودج احدا ولم يكن فيه لا ابيض ولا اسود
فزاد انتحابه وشقق اثوابه فصاح واه خسرتاه ذهبت اختناه وبكى بكاء
شديد ما عليه من مزيد وسأل منها الى من كان معها فيها احد انسيه
بخبرها ووصل الخبر الى عنتر فحس ان كبده قد انفطروا واهمرت عيناه
وابيضت شفتاه حتى بقى عبرة لمن يراه فسال العبيد فقالوا لاعلم لنا بها
فصار يسحب حشرات وندم على ما كان منه وفات وكيف سلبها الى من
لا يعلم قدرها واثت امها وصارت تلم على وجهها وتجرى عبراتها على فقد
بنيتها وقد اشفقت بعنتر جميع الحساد ونالوا كل المراد فعند ذلك شاع
الخبر وركبت الفرسان على الاثر وصاروا يضربوا في البر يمين ويسار حتى
يكشفوا الاخبار فقال الملك زهير لعنتر كيف جرى ذلك يا ابو الفوارس
قال يا ملك الخطا منى كان لانى خفت عليها من الغبار فامرت العبيدان
بخراجوها عن الطريق حتى عدمت السعادة والتوفيق وسلبتها من
لا يعرف لها مقدار فجرت عليها تلك الامور والاقدار فرجع عنتر الى امه
زبيبة وقد زاد وجده ولهيبة قال الناقل واما عروة بن الورد فأتى الى
الربيع بن زياد واخبره بفقد اخيه عمارة في البرارى والمهاد فقال الربيع
الليث ما غاب عمارة الا وقتله عنتر الزنيم وانا قد حسن قلبي بهذا الامر
ومعناه وان عنتر قد سقى اخي كاس فناء وانا اطلب ثاره من الملك زهير
في المحضر او يسلم لنا عنتر حتى نجرعه شراب الفناء والضرر فلما اصبح
الصباح جلس الملك زهير وحوله اخوته واولاده وشجعانه واجناده واذا
بالربيع قد اقبل ومعه اخوته في جحفل فقبل الارض وخدم وبدا يتكلم
واخبر الملك زهير وجميع الامرا بفقد اخيه عمارة وقال انا اعلم ان اخي ما

العرايس وبعد ذلك اقبلت العمارة الفضة المرسعة بالجواهر المشتمات
وقدامها الخيل الكسرويات وعليها الاجلال الابريسيات وعلى كل جنب
مملوك من المماليك الحسان الذين كانهم ولدان فلما قربوا من مولاهم
عنثروا وقد اشبهوا السيوف الصقال وداروا به من اليمين والشمال فترجل
عنثروا صاح في العبيد فوقفوا في ساعة الحال وامرهم ان يقودوا عشرة من
البغال وعليها صناديق المال وقدمها للملك زهير وسأله في قبولها وكان
بين كل صندوقين جارية من تلك الجوار البهية اما تركية واما حبشية
وفرق على الفرسان من المال والخلع الحسان واحسن الى الصعاليك من
بنى عس وعدنان واعطى كل واحد على قدره ووهب للارامل والايتم ولم
يبق في الخلة احد الا واحسن اليه وارضاه هذا والملك زهير قد بهت من
كثرة تلك الاموال وقال وحق الكعبة الغرا لقد افقر عنثروا الملك كسرى
ثم انه قال لبني عس يا بني عبي كل من قدم له عنثروا شيئا فليأخذه ويحمل
اليه عوضه ففعلوا ذلك وقدموا له الجمال والنيلق والعدد والسلاح والاما
والعبيد والخيل الجياد واخذوا له بالشكر والشنا ودعوا له بطول البقا وهو مع
ذلك يعطى الى ضعاليك النحي واهل الشقا ولم يزل على ذلك حتى وهب
نصف المال ووهب اكثر ما بقي الى عمه مالك واعطاه شئ كثير وسلم
اليه الف ناقه من النوق العصافير وعادوا الناس طالبين الاحياء وهم
يكثر من الغنى من الشكر والشنا وعنثروا الى جانب الملك زهير وهو يحدثه
والملك يحكى له ما جرى في غيبته الى ان اشرفوا على الديار وطلب كل
واحد مقامه وقصد مضاربه وخيامه ثم ان عمرو اخو عبله تقدم الى الناقه
التي عليها قبة عبله وبرك الناقه ورفع سجاف اليهودج ونادى يا عبله فما

وبين اياديهم العبيد والاما وهم يضربوا بالدفوف والمزاهر والعبيد تلعب
بالسيوف والخناجر والرايات تخفق على رؤوس الفرسان وهم فرحانيين
بقدم عنتر الى الاوطان والملك زهير بينهم وعلى راسه راية العقاب ومن
حوله اولاده والاصحاب كانهم اسود الغاب فلما قرب عنتر الى فحوم ثرجل
وسعى فلما راوه رفعوا له الاصوات بالدعا وضجوا بالصياح وازعجوا البر من
شدة الافراح فدنا عنتر من الملك زهير واراد ان يقبل قدميه فمنعه من
ذلك وقبله بين عينيه وترجل الى عنتر صديقه مالك بن زهير وضمه
الى صدره واعتسقا طويلا من حلاوة الوصال وفعلت كذلك ساير الرجال
والابطال هذا وشداد ابوه تقدم اليه ولته الى حصنه وقبله في عارضه ونحرة
وكانت ايضا زبيبة امه قد خرجت في جملة الاما فصارت تقبله وتضج
بالبكا لانها قد بقيت حزينه شكلى وكذلك اخوته شيبوب وجريروقد
بكوا بكاء كثير من حلاوة اللقائهم قاسوا بعده الحزن والشقا هذا
والفرسان قد فرحوا بعنتر وزالت عنهم الهموم والوساوس وقالوا له لعن الله
الدنيا بعدك يا ابو الفوارس ثم ان الامير مالك حلف عليه وعصده حتى
ركب الجواد ودارت به بنى عبس الاجواد وصار الملك زهير يحدثه ويساله
كيف كانت سفرته وهو يقص عليه ما تم له وجرى مع الملك المنذر وكسرى
قال الاصمعي الا ان عنتر ما فرغ من حديثه مع الملك زهير حتى
اقبلت عبيدة تسوق النوق العصافير وكذلك الجمال على ظهورهم صناديق
الهمال واقبلت ايضا المهابيك الحسان وقد سلّت في اياديهم السيوف الصقال
والجوار الروميات لبسوا الطراطق وتنبطقوا بالمناطق والحياصات الذهب
التي هي اعجب من كل عجب وتزينوا بافخر الملابس حتى بقوا مثل

والويل لان العرب فعلت قبلى هذه الفعّال وقتلوا البنات واستراحوا من
العار والمذمات ثم انهم ساروا حتى وصلوا الى الاطلال وكان قدومهم عند
طلوع الفجر فقصده مالک ابیات بنى قراد حتى وصل الى بيت اخيه
شداد وقال له قم يا اخى والتقى بولدك الذى عاديتنى من اجله ها هو قد
وصل سالم ومعه اموال وغنائم من اموال كسرى وقيصر شى يحير النظر
فقال شداد احق ما تقول يا مالک قال اى وحق مالک الممالک
فعند ذلك قام شداد وركب ظهر الجواد وهو يقول وا فرحاه بعد ترحاه ولم
يبقى احد من النساء والبنات الا وخرجوا الى برا الابيات ووصل الخبر الى
الملك زهير فقال والله هذا الشى عجب يجب ان يؤرخ ويكتب بهما
الذهب فوحق ذمة العرب لآخرجن الى لقياه وارغم انافى اعداه ثم انه
نهض من وقته وساعته وركب وركبت فرسان قبيلته وتبعوه اولاده واخوته
وكان افرحهم بذلك صديق عنتر مالک ثم انهم ساروا وقد حل عندهم
فرح كثير وما تركوا فى الحى لا كبير ولا صغير قال الناقل وكان عنتر لها سار
عنه مالک اقام بعد مسيرة الى نصف الليل ورحل قبل انقضاء الليل ثم انه
تقدم الى عبله وقال لها يا بنت العم الساعة يكون وصل ابوك الى الاحياء
وانا اعلم ان الملك زهير يركب فى الجملة ويكون معه اولاده واهل الحلة
وانا ما اشتهى اكلهم الى تلك الفعلة ومن الراى انى اتقدم قدامك
وها انتم سايرين وراى على الاثار وانا اسلم على الملك زهير والتقيك
قريب من الديار ثم انه امر عبدة وغلما نه بحفظ عبله وساروا الدنيا ما
تسعه من شدة فرحه الى ان طلع النهار واذا بغبار قد علا وارتنفح وانفجلى
وتقطع وظهرت من تحته فرسان بنى عبس وعدنان وعلى اكتافهم القنا

وابوها في رقك ولم يزلوا سائرين الى المساء نزلا الى ثاني يوم وجدوا في
 الارتحال وصاروا يقطعون الروابي والتلال الى ان ما بقى بيتهم وبين
 ارض الشربة سوى ليلة فلما كان صبحه يومهم طلبوا عمارة فيها وجدوا له اثر
 فسالوا عنه فيها احد اعطاهم خبر ولا علموا ما اصابه ولا عرفوا ما نابه فقال
 مالك ابو عبلة انا اقول ان عمارة سبق الى الديار حتى يبشراهلنا
 بقدومنا ويعلم الكبار والصغار ويصلح حاله مع ابوك شداد لان قلوبهم قد
 قسيت عليه من اجلك ومرادى انا الاخر اسبق الى الحى وابشرهم
 بقدومك وها انا طالب ارض بنى عبس اكون عندهم عند غروب الشمس
 وتكون انت قد رحلت من ههنا وجديت في القفار فتلتقيك غدا عند
 طلوع النهار وتنظر حسادك الاندال ما اتى معك من الهال وما نلت
 من المنازل العوال فقال عنتر يا عم الامر اليك وزمام عبدك في يديك
 فلا اعدمنى الله فضلك وان شئت خذ معك بنتك فقال مالك لا يا
 ابا الفوارس خلبها معك لاننا نحن ما بقى لنا عليها حكم حيث اتيت
 بهرهما ثم ان مالك سار ومعه عمرو وعروة وآم عبلة وجدوا في قطع البحر
 حتى وصلوا الى قريب الديار والحسد قد قطع قلوبهم وهوجس صدورهم
 ويبقوا حائرين في امورهم وعمرو يقول والله ما هى الا غينة عظيمة لان
 عمارة ما هج على وجهه الا من اجله فلعن الله بطن الحمله يا ليتنى هجيت
 على وجهى مع عمارة فى الفلاة ولا كنت هذا العبد اتركه صبرى واره ولا
 اكون فى فرد بيت انا واياه فلما سمع ابوه كلامه قال له يا ولدى لا تضيق
 صدرك ولا تطيل همك وفكرك فانا اذا غضبت على نفسى وحكموا
 على بالقوة اقتل اختك واخفيها تحت الليل وارتيح نفسى من العنا

العشاير فلما سمع عبارة ذلك الكلام بكى مها حل به من الحسد والغرام
وصاح وا ذلّاه يا بنى الاعمام وا انفطار مرارتاه من ذلك الاسود ابن الليام
الذى اسعده الدهر بعد ما كان يرمى النوق والاعنام فوحق البيت الحرام
وما عليه من الالهة والاصنام ان دخل على عبلة وانا حاضر فى الجملة لتزیدن
بليتى واموت من وقتى وساعتى ويعدمونى اهلى وعشيرتى فيا ليت طارقة
الزمان كان ذبحنى كما تُذبح البهايم ولا كنت رايت هذا العبد الولد الزنا
قد عاد سالم ومعه هذه الاموال والغنايم قال لاصمعى وما زالوا على مثل هذا
الامر حتى اصبح الصباح وما فيهم من نام من شدة الحسد ولا استراح ولما
اقبل النهار صاح عنتر فى عبيده وامرهم بالارتحال فارموا الخيام فى ساعة
الحال وحملوها على الجمال وقدموا العمارية الفضة الى باب سرادق عبلة
وكانت الجوار البسوا عبلة تلك الثياب الفاخرة وعلقوا فى عنقها ثلاثة عقود
من لؤلؤ مدور مفصلة بالياقوت الاحمر والزمرد الاخضر واخرجوا لها تاج كسرى
ووضعوها على جبينها فخطوها فى تلك العمارية الفضة وشالوها على بغلين
هيتين ولما برزت عبلة لتركب ونظر عبارة اليها وحى فى تلك الحال وذلك
الحسن والجمال حار فى امره وكاد ان يغشى عليه وحس ان روحه قد خرجت
من بين جنبه وقال فى نفسه ويلك يا عبارة من هذه الساعة وقعت
فيك الخسارة وان تجلّدت تنفطر منك المراتة ومن شدة ما جرى عليه سار
فى المقدمة ودموعه تجرى على خديه هذا وعنتر قد سلم زمام ناقة عبلة الى
ابيهما وقال له يا عم تسلم بنتك واموالها التى قد ساقها الله اليها وافعل
معى ما انت اهلك لانك انت السيد والمولى فعند ذلك دعا له عمه
وشكره واظهر خلافى ما اصمعه وقال يا ابن الاخ عبلة امتك واخوها عبدك

فعند ذلك تبسم عنتر من مقالها وشكرها على حسن ودادها وبعد ذلك
 الكلام خرج عنتر يحفظ محبوبته عبلة من طوارق الايام واخذ في يده الترس
 والحسام ولها نظر مالک الى ذلك الامر استحسى وخرج ليحرس معه
 وكذلك ولده عمرو وعروة وعمار فاقسم عنتر عليهم وردهم وتجهلهم وعظم
 قدرهم وقال لهم والله هذا شئ لا تركتكم تفعلوه لان الموالى لا تحرس الخدم
 لاسيما وانتم لكم ليالى وايام ما تهتيتم بهنام ولا شبعتم من طعام وكان عنتر
 يقول لهم ذلك الكلام بمحبة وتذلل لهم وما له عندهم قدر ولا قيمة لان
 البغضة له في قلوبهم مقية وصار همه مالک ومن معه يهتموا انهم كانوا فنيوا
 بسيوف الاعداء ولا كان خلاصهم على يد عنتر قد بدا ثم ان عنتر تركهم بعد
 ما امرهم بالمنام في مضاربهم والخيام وباتوا تلك الليلة وهم في امره يتلومون
 ويذكرون ما سبوا عنه ويتعجبون فقال عمرو لابيه مالک والله يا ابتاه ما
 بقى لي اقامة في ديار بني عبس ولا بد ما اطلب بلاد اليمن واتخذ لي هناك
 سكن ووطن واقم هناك طول الزمن لان مالي عين تنظر الى ذاك الاسود
 الهجاء وهو يهلك اختي بدر التهام فقال له ابوه يا ولدي فكيف يعمل
 الانسان ايعادى اله السبا اكثر مما تحايلنا عليه وانفذناه الى بحار الدنيا فسلم
 منها ونجا واتى ومعه هذه الاموال والنعمة وانا اعلم يا عمرو اننا اذا وصلنا الى
 حينا يصيرون اهل الحي كلهم له محبين ولنا اعداء لانك رايت ما فعلوه في
 حقنا لما سبوا انه قد قتل وشرب كأس الفنا فعند ذلك بكى عمرو وتحسر
 ودعا على عنتر فقال عروة والله اني اقول اذا وصل عنتر الى بني عبس بهذه
 الاموال التي لا تاكلها النيران وفرقها على الفرسان لا بد ما تطيعه النساء قبل
 الرجال ويهلكها كلها عن بكرة ابيها ويعزل الملك زهير ويحكم مكانه في

الحرب فقال له عنتر ويلك يا نسل الحرام لاتطيل الكلام فوحق ذمت
العرب وشهر رجب لا بد لي ما اسقيك كاس العطب ثم انه حمل عليه وصايقه
ولا صقه وسد عليه طرقه وطرائقه وطعنه في جنبه بقوة يده اخرق احشاه وكبده
فوقع عن مركبه وصار يتخبط في دمه ويبعث الارض بقدمه قال الاصمعي ثم
عاد عنتر الى الاسارى وحلهم من الوثاق وجاد عليهم بالاطلاق وسلم على
عمه وقال له ابشر يا مولاي بالخلاص من الهلاك واعلم ان الذي لاقيته بها
قدمته يدك لانك ازوجتني بابنتك وغيّرت معي نيتك وبعثتني الى
العراق في طلب المهر والصدائق ونكحت العهد والميثاق وزوجتها لرجل
من بنى كنانة حتى حلّ بكم الذلّ والاهانة الا ان عنتر ما فرغ من ذلك
الكلام حتى اتت الخدام بالطعام ووضعوه بين اياديهم ووقفوا بالخدمة من
حواليهم وكانت الغلمان اذا تقدموا حتى يخدموا عنتر يمنعم من ذلك
ويقول لهم اخدموا هؤلاء السادات لا ما جسد لانهم هم الموالى ونحن لهم من
العبيد هذا وقد خرس منهم كالسنة عن الكلام وما بقوا يدروا ما يقولوا حتى
كانهم ألجّوا بالجم لاجل ما نالهم من الحسد لها راوا عنتر ومعه تلك
الاموال والانعام ولما اقبل الليل بالظلام دخل عنتر على عبلة وهي في بعض
الخيام وافتقدها وسالها عن حالها وتوجع لها مما جرى لها ثم قال لها ابشري
يا بنت العم بزوال العنا والتعب وبهذه الاموال التي تعجز عنها ملوك
العرب لانها اموال تحير الناظر من اللالى والجواهر والملايس وكل شى فاخر
وجوار مثل الاقمار الزواهر وهذه القبة الفضة وهذا التاج والعصابة والخلع الغاليات
المقدار فاحكى بالكل كما شئت ليلا ونهار لانه قسمه لى الملك الجبار
فقالت عبلة والله يا ابن العم لا طلبت الاسلامتك لانها احب الىّ مما ذكرت

جهالها فدع عنك الفضول وكثرة الكلام لان الذي كنت فيه اصغاث
احلام دونك وضرب الحسام واعلم ان هذا اليوم يكون عليك اخر الايام
فلما سمع طارقة الزمان من عنتر ذلك الكلام صار الضيا في عينيه ظلام
فقال ويلك فانت من تكون من عبيد العرب والى اى القبائل تنتسب
فعند ذلك صاح عليه عنتر صيحة هائلة وقال ويلك ابن الزانية ما اجهلك
بين العبيد الاوغاد انا عنتر بن شداد ثم انه حمل عليه حملة الاسد
الضرغام فاخذوا في الحرب والصدام والاقتراب والالتزام وطلع عليهم الغبار
وكان لهم ساعة يشيب لها راس الغلام ولم يزلوا على ذلك حتى اقبلت
عبيد طارقة الزمان وصاروا يعينوا صاحبهم فى الجولان واقبل ايضا جماعة
من عبيد عنتر وحملوا على السودان و بعد ذلك وصل عمرو ومالك ابو
عبلة وعمارة وعروة وهم فى الرباط والشداد فابصروا القوم فى القتال والجلاد
وسمعوا صيحات عنتر بن شداد وهم على ظهور الخيل معارضين فبقوا فى
ذلك الامر مشككين والى ذلك الحرب ناظرين ولم تكن الساعة حتى
كان عنتر افنى اكثر العبيد وتركهم مطرحين على وجه الصعيد وشتت باقيهم
فى القفار وبقي الطعن يعمل فى اقفيتهم مثل النار ولم يبق قدام عنتر سوى
طارقة الزمان وهو قد تحير واحقته التعب والضجر فوقى ونادى ويلك يا
عنتر تصبر حتى اعرض عليك ما خطر ببالي فوحق ذمة العرب لقد اعجبني
فروسيك وشجاعتك وقد رغبت فى مصاحبتك واريد اكون انا وانست
نسكن فى الفلوات ونهجم على حلل العرب والسادات ونسبى النساء والبنات
وننهب الاموال وننفرد فى البرارى الخوال ولانجاور العرب اصحاب الانساب
يدعوننا لهم عبيد ويعيبونا بسوادنا ونحن اقوى منهم جلد واصبر على

على تلك المياه الخيام والخيام واقبل على مقدم العبيد وقال له احفظ
 بهذه الصبية فهي بنت عبي فاكرم مثواها وفي جميع امورها ارعاها ودع
 هذه الجوار الروميات ياتوا الى خدمتها ويقفوا حذاها لانها صاحبة هذا
 الرزق اقصاه وادناه وقد وقعت بها مسبية في هذه الفلاة ثم ركب عنبر
 الجواد واراد يلتقي العبيد الاوغاد قال الاصمعي وكان طارقة الزمان ساير
 على اثار اصحابه الذين انفذهم حتى يضربوا له الخيام وقد انفرد عن
 المسورين الى قدام وهو من الفرخ الى ابعد غاية ومن السرور الى اقصى
 نهاية وهو لا يصدق ان يصل الى الخيام حتى يحظى بعبلة لان كان تبكن
 منه هواها واقلقه حسننها وبسببها هو كذلك واذا بالعبيد الثلاثة الذين هربوا
 من قدام عنتر الشقوة وهم صايحين وزاعقين فقال لهم ما الذي دهاكم
 ومن بشرة رماكم وما بالكم هاربين واين جاريتي العسبية واين باقى
 اصحابكم فقالوا له اما اصحابنا فقد تركناهم مطرحين في قاع الصحصحان
 واما الجارية العسبية فهلكها اسود لا كالسودان وما نقول الا انه عفريت
 من عفاريت الجان وقد سكن في ذلك المكان ثم انهم حدثوه بها جرى
 عليهم فلما سمع منهم ذلك الكلام وله وعى نفخ كما تنفخ الافعى ثم اطلق
 العنان وقوم السنان وكفر الحصان فخرج من تحته كانه سرحان وما زال يركض
 في البر الاقفر حتى التقى بعنتر فصاح عليه صوت منكرو وقال له ويسلك
 ولد الزنا وتربية الامة اللخنا من انت من العبيد الليام حتى قتلت عبيدى
 من اولاد حام واخذت جاريتي المليحة القوام فقال له عنتر ويلك ندل متي
 صارت عبلة جاريتك وانت مولها وانا قد افنيت عمرى في هواها فوالله
 لولا عيبتى عنها فى طلب مهرها لاطال عليك وعلى غيورك ان تنظر الى

على المنهل وسمع البكا والندا من داخل المحمل كما مر في الكتاب وتسطر
وعدنا الى سياقة الخبر والى كلامنا الاول وكيف قتل عنتر من العبيد من
قتل وجفل من جفل قال الراوى ولها رجع عنتر الى عبلة واشتغل بها
وسالها عن حالها فصارت تحدثه ببعض ما اصابها وكيف أسر واقد اباه
واخاها وكيف فدوا انفسهم بها ثم اطلعت على باقى القصة التى جرت
عليها حتى كانه كان حاضرها هذا وهو يسمع ما تنقصه عليه ودموعه تهطل من
عينيه ثم انه صار يقبلها ويصطحبها اليه وهو الاخر ابتدى يتحدثها بها جرى له في
بلاد كسرى انوشروان وكيف اباد الفرسان وقال المنزلة العالية وعاد سالم
من صروف الزمان وما قد اتى معه من الاموال والنوق والجمال الا ان عنتر
ما فرغ من ذلك المقال حتى اقبلت البغال الكسرويات وعليها صناديق
المال والجوار الروميات والنوق العصافيريات كانها القباب المبنيات
والبخاتى الخراسانيات والجمال العباديات وعليها الهودج والعماريات
والقبة الفضة المرصعة بالجواهر المشتمات والعبيد والاموات والخييل
والجنائب القيصرات فلما سمعت عبلة تلك الاصوات العاليات ورات
ملكك تعجز عنه اللسان الواصفات عاشت روحها بعد الممات وانكشفت
منها الشدايد والكربات فقالت لعنتر بحياتى عليك يا ابن العم خذنى
معك من هذا اليوم الى عند هؤلاء القوم الذين اطووك هذا الخير الوافر
والملك الغامر وخذ ابى واخى مع هؤلاء العبيد ودع طارقة الزمان يفعل بهم
ما يريد فعتد ذلك تبسم عنتر من مقالها وقال لها ابشرى يا بنت الاعمام بما
ترى منى وكيف ارغم اناف الاعادى ولا بد ما اتركك تستحكمى في الرفيع
منهم والوضيع ثم انه امر عبيده بالنزول في ذلك المقام وانهم يضربوا

فأقبل عمارة على عروة وقال له كيف ترى هذه النوبة يا أبا الأبيض وهذا شيء ما فعله أحد من العرب إلا هذا الذئب الأجرب والكلب الأكلب وإن تم علينا هذا الأمر والشان فانت ومالك تخلصان وأموت أنا تحت العقوبة والهوان فقال عروة كيف ذلك يا عمارة قال لأنك انت ترسل تجيب له اختك أم حسان ومالك يعطيه بنته عبلة من غير توان على أنه ما يحتاج أن يضربني بسيف ولا بسكين إلا لما يختلى بعبلة أموت في الوقت والحين فقال عروة والله يا عمارة أعلم أن عبلة ميثومة عليك وميثومة عليه كما كانت على غيره وسوف ترى كيف يحل به شره ويذهب عنه خيره لأنها كل من هميت عليه ضربت رقبتة وكل من هم بها سلبت نعمته وقد رايت كيف كنا اليوم سايرين ومعنا هذه النوق والجمال ونحن فرحانين وطالبن الإطلال حتى رأينا وجهها فحلت بنا المصايب في الوقت والحين وصرنا كلنا مرتطين فبينها هم فيها هم فيه من الكلام وإذا بطارقة الزمان مسك ناقه عبلة بالزمام واعطاها الى خمسة عبيد من تلك العبيد الليام وقال لهم اسبقوني بها الى وادى ذات المناهل واضربوا الى الخيام في ذلك المقام لاني اريد اقيم فيه ثلاثة ايام واتمتع بهذه الجويرة المليحة القوام التي هي كانها بدر الثمام وبعده ابصر ما افعل بهؤلاء الاقوام فعند ذلك ساروا العبيد على عجل حتى وصلوا الى الوادى والمنهل وسار طارقة الزمان من خلفهم على مهل والعبيد لها وصلوا الى ذلك المكان الذى هو فرجة من الفرج ابركوا الناقة التي عليها الهودج وعبلة من داخله تبكى وتتهوج وتستغيث وتطلب لها فرج وتصيح يا للعرب اما من مجير يا للعرب اما من نصير ثم جعلت تنادى باسم عنترو تبكى وتتحسر وفي ذلك الوقت اشرف عنترو

برئت من العتب واللوم فلما سمع عبارة من عبلة ذلك الكلام مع ما به
 من العشق والغرام ثارت في راسه الحمية وعصفت فيده النخوة الجاهلية
 وهانت عليه المنية ثم انه حمل في جميع الفرسان وتلقى السودان واراد ان
 يمنهم عن المال والنسوان وكرّ عليهم وطعن فيهم بالسنان وصاح على عروة
 وقال له كفكف انت يمين وانا اكفكف شمال فلهل هذا اليوم تتخبر
 الرجال فيما اتم عبارة كلامه الى منتهاه حتى طعنه بعض العبيد بكعب الرمح
 ارماء وكاد ان يعدمه الحياه وحمل طارقة الزمان على عروة كانه العقاب
 الخاطف وزعق فيه صوت كانه الرعد القاصف والزبد قد ظهر على اشدائه
 فقبض على اطواقه وقد تحبّل عروة ولم يتمكن من خصمه لا بضربة ولا
 بطعنة مما حل به من التحجير وما افاق على نفسه الا وهو واقع اسير في
 يد عبد مثل البعير واما بقية فرسان بني عبس فاهلكوهم العبيد وانزلوا بهم
 الموت المبيد وبعد ذلك بردت نار الحرب وانفصل الطعن والضرب
 واحتوى طارقة الزمان على مالك ومن معه فشدّ الكل كساف وقد اشرفوا
 على التلاقي وعبلة لا تهدياً من البكا وكذلك امها وقد زاد حزنها وهبتها
 وكانوا العبيد حاوزين الما واشتدّ بهم العطش والظما فامرهم طارقة الزمان
 بالارتحال فشدّوا الرجال على ظهور الجمال وساقوا الاموال فاقبل طارقة
 الزمان على الاسرى وطيب قلوبهم وقال لهم لا تخافوا من الندامة وابشروا
 بالسلامة لانى ما اريد منكم مال ولانوق ولا جمال لان مال العرب كله
 بيدي وما اريد منكم الا من كانت له بنت مليحة او اخت صبيحة
 فينفذ ياتيني بها الى هذا المقام حتى اقضى منها وطر ثلاثة اربعة ايام
 وبعد ذلك اطلقه بسلام ومن لا يجيبني على ذلك سقيته كاس المهالك

يقع فيها وقعا فيه فتهلك ولكن ما حدثك بها جرى لنا من المصائب
 حتى ننجو من النوايب فلما سمعوا بنى عبس ذلك المقال ساقوا المال
 والنوق والجمال وجدوا في السير والترحال هذا ومالك يتنفس من فواد
 مذبول لاجل ما لاقى من الهم والخبول ثم انه حدثهم بقصته وما جرى عليه
 في زواج ابنته وما لاقى في سفرته وصار يصف لهم العبد الذي قتل واقد
 وما رأى من فروسيته وما زال يشرح لهم ما تم عليه وما ناله حتى انتهى
 من مقاله هذا وعبارة وعروة يعاتبوه وبغدره يعثرون ويلوموه على رحيله من الديار
 حتى نمت له هذه الاخطار قال الاصمعي فبينما هم سائرين في تلك القفار
 واذا بغبار من خلفهم قد ثار والصياح من تحته قد ازعج القيعان فالتفتوا
 حتى ينظروا ما ذلك الشأن واذا هم بجميع السودان قد اقتطفوا اثارهم
 الى ذلك المكان واتوا خلفهم والعبد المقدم ذكره في اوائلهم وهو ينادى اين
 تمضون يا كلاب العربان وخلفكم طارقة الزمان فعند ذلك لحقت
 مالک الرعدة وعلا وجهه الاصفرار ثم اقبل على عبارة وعروة بالمقال وقال
 لهم هذا الذى كنت اصف لكم اياه وما فعل بنا من الفعل وهما هو قد
 ادركنا فتجهزوا الى قتاله لانه لنا عدو وغريم واحملوا بنا حتى نحصى
 الحريم فقال له عبارة وقد اكثر من فشارة ابشريا مالک فسوف ترى
 منى ومن قتالى ما تذكره على طول الليل ثم انه تجهز الى الحملة وكذلك
 جميع الرجال وعروة فعند ذلك صاحبت عبلة على عبارة وقالت له
 يا ابن العم ان الذى كان من اجلى يعاندك قد مات وشرب شراب
 الافات والساعة يا وقاب ما بقى لى احد سواك من الاقربا والاصحاب
 وانت احب الى من الغربا فاروينى طرف من شجاعتك فى هذا اليوم وقد

ساعة اخرى حتى ننظر ما يجرى وكان قصد عيلة انها تذيق اباها واخاها
الذل والهوان كما اذاقوها فبينهاهم في هذا الكلام واذا بابيها نادى
زوجته وقال لها ويلك بنت الليام انزلى وحلينا من هذا الكتاف والعقال
حتى نركب من هذه الخيول الشاردة وياخذ كل واحد منا منكم واحدة
ونقطع الفلاة فلعلنا نجد سبيل الى النجاة فعند ذلك نزلت زوجته
وتبعتها بنته وهي قد استتحت والى ناحية اخيها تقدمت ثم حلت امها
اباها وحلت عيلة اخاها وقد ايقنوا ببلوغ المراد وتعلق كل واحد منهم
بجواد واخذ مالك زوجته من خلفه واردف عمرو من وراه اخته وطلبوا
البرارى والفلاة وقد املوا النجاة ولما ابعدوا عن العيان واذا قد ظهر عليهم
عشرة من الفرسان على خيول اخف من الغزلان وقدامهم قطعة من الجمال
وهم يوخزهم بالرماح الطوال ويقطعوا البر بتواتر الترحال فلما راهم مالك
في ذلك البر والقفار قبل نحوهم يطلب منهم المعونة والانصار وكانوا
هولاء الفرسان من بنى عبس الشجعان اولهم عروة بن الورد وعمارة
والباقي من بنى عبس الاجواد لانهم كانوا طلبوا بلاد اليمن وعادوا كاسبين
غانمين وهم فرحين مسرورين وعمارة ما يصدق ان يصل الى الديار حتى
يفوز من عيلة بالانظار ويطفى ما بقلبه من شعل النار هذا ومالك لها راهم
جعل يصيح عليهم من كثرة وجدة ولهفه فلما سمع عمارة صوت مالك
عرفه فوقف له حتى وصل اليه فرأى وجهه قد تغير من شدة خوفه فقال
عمارة يا مالك ايش هذه الاحوال التى تنغم الصديق وايش جرى عليكم
حتى وقعتم فى هذا الطريق ولا معكم لا صاحب ولا رفيق فقال مالك يا
عمارة جد فى السير انت ورفقتك واطلب اهلك وعربك قبل ان

على العبد وهجم عليه وصاح فيه كأنه اسد هدار وقصد ان ينال العز والفخار
وطعن العبد طعنة الحق ونادى عليه وزعق وامل املا ينفع فحساب رجاءه
وانقطع ولطم العبد رمح واقد فطيرة اربع قطع وطعن واقد في صدره اخرج
السنان يلعب من ظهرة فمال الى الارض يختبئ في بعضه البعض وصار يبحث
بيده وقدمه وقد حل به عدمه قال الراوى فلما نظر مالك الى ذلك
المصاب وواقد قد بقى ملقى على وجه التراب التفت الى بنته وقال لها
ما كان ايشم وجهك على ابوك فلا باركت اللات والعزى فيك ثم حمل
هو وولده عمرو وقد عظم عليهم لأمروا رادوا ان يمنعوا طارقة الزمان عن
الحريم فابصروا منه امر جسيم واقلب سنان الرمح الى وراه وطعن مالك
بكعبه ارداه فصار مرمى على وجه الفلاة وطلب من بعده ولده عمرو فتخبل
عمرو وارتجفت اعضاءه وقل حيله وقواه وراى الموت بعينه وقد فاجاه فسلم
روحه اليه بلا قتال وناداه ايها الفارس الريبال ترفق في اسيرك بمن
ارسى شوامخ الجبال وتسلم المال والعيال فلما سمع العبد ذلك المقال نزل
اليه وشده كتاف واوثق منه السواعد ولاطراف ثم تقدم الى مالك وهو
قد ايقن بالتلاف والمهالك فكشف لآخر ومكن رباطه وشداده ورجع
الى ظهر جواده وقد امن على عيلة وطن انها بقيت له لا محالة وترك ابوها
واخوها في مكانهم وركض حتى يعين اصحابه على بنى كنانة قال الاصمعي
هذا وعيلة قد شمتت في ابوها واخوها الا انها بقيت حائرة في امرها
لا تدري كيف تصنع فقالت لها امها انزلى حتى نحمل ابوك واخوك
ونسير في هذا البر ونحلى السودان يفتصلوا مع بنى كنانة فقالت لها عيلة
يا امي وكم جهد ما تسير الجبال قدام الخيل في هذه الصحرا فاصبرى بنا

بها ويستعملوها واذا شعبوا منها يعرفوها جميع ما يكون عليها ويذبحونها وكانوا
 كلهم تعودوا فسخ الدمام وارتاب الاثام وسفك الدما وسكن القفار
 واقتناص النسا والبنات الابكار وكان ابو الدجا الذى هو مقدم على تلك
 السودان من كثر شره الذى شاع عنه فى كل مكان سموه العرب طارقة الزمان
 فلما وقع بعبلة ورأى الجمال والفرسان فميل فى طلبهم كانه شيطان وتبعته
 تلك العبيد كانهم العقبان فلما نظر واقد الى ذلك الامر صارت
 عيناه مثل لظى الجمر واقبل على مالك وولك عمرو وقال لهم يا وجوه
 العرب كونوا انتم مع الهواذج وقولوا لعبلة تنظر وتبصر فعلى من فعال
 ابن عمها عنتر الذى تندبه وعليه تتحسر واعلم يا عم ان هذا العبد
 الذى التقيناه فارس همام وبطل صرغام ولى اسمع بحديثه مدة ثلاثة اعوام
 وكنت اشتهى انى القاه قبل هذه الايام حتى اقلع عمرة وارتيح العرب من
 شره وها انا قد وقعت به اتفاق والساعة استقيه كاسات المحاق ثم انه اطلق
 العنان وقوم السنان وتلقى العبد المقدم على السودان وهو يقول خاب والله
 مسعاك يا ولد الزنا واليوم قد وقعت بك حتى اسقيك كاس الفنا ثم
 انهم جالوا على بعضهم البعض واوسعوا فى الارض واصطدموا والتحموا وعلا
 عليهم الغبار والتقت فرسان بنى كنانة مع السودان والعبيد ووقع الحديد
 على الحديد وبقي واقد مع طارقة الزمان فى حرب شديد وضرب اكيد وقد
 كثر بينهم الكروالفر والهزل والجد حتى حوى عليم الحر فعند ذلك ضعف
 قوى واقد وانبهروا وحس فى مفاصله بالتعب والخذرو رأى من طارقة الزمان
 ما ادهل منه البصر واضعف الفكر وخاف ان يراه مالك ابو عبلة بعين
 النقصان وطلب ان يتقرب الى قلب عبلة بكلما يقدر عليه فالتقى روحه

لشدة بكائها وحزنها على ابن عمها ولقد حدثوني عنها بانها دامت ثلاثاً
 ايام ما اكلت طعام ولا ذاق جفنها منام ولما كان اليوم الرابع خفتت من
 الجوع وكثرة البكا وقلة الهجوع وصارت تأنّ مها بها وتدعى على ابوها
 واخوها وتقول يا رب سلط عليهم لاعداء وانزل بهم نوايب الرداء ولم تنزل على
 ذلك الروح الى ان اصبحت الله بالصباح واذا بغبار قد طلع وعجاج قد ارتفع
 حتى لحق بعنان السماء وادركهم اسرع من القضا وانكشف وبان عن
 ثلاثين عبد من السودان بلون القير والقطران وتحتهم خيول اخف من
 الغزلان وهم مقبلين مثل الغمامة السوداء وتهتزي اياديهم سحر القنا وعليهم
 دروع تلعب مثل المرايا وامام الكل عبد في مقدمتهم وهو يفوق بالشجاعة عليهم
 وكانوا قد نظروا الى الهودج واصحاب واقد وهم سائرين في تلك البراري
 الخوال وبين اياديهم قطعة من الجمال فاطلقوا نحوهم لاعنة وقوموا الاسنة
 واقبلوا اليهم في تلك الفلاة وهم ينادون وا فرحاه فلما ادركوهم ميل ذلك
 العبد المقدم ذكره الى نحو هودج عبلة وصاح اليوم ما ابركه من صباح يا ويلكم
 انا فارس الفرسان انا طارقة الزمان قال الراوى وكان ذلك العبد يقال له
 ابو الدجا بن فايح وقد فاق بفروسيته على كل غادى ورايح وكان اصله من
 بلاد اليمن من قبيلة بنى الريان وكان طلع فارس من الفرسان وقد انتهى
 باقتناص بنات العربان وسكن البراري والقيعان وكان لا يعرف حرمة
 ولا ذمام ولا يفرق بين الحلال والحرام ولا يخاف ممن يطعن برمح او يضرب
 بحسام ولا كان يقيم في مقام اكثر من ثلاثة ايام وذلك لاجل ما عليه من
 الادمية وكان اذا ظفر بالبنت العربية يغفل بها في البرية يتمتع في حسناتها
 وجهالها ثلاثة ايام وبعد ذلك يعطيها لمن معه من العبيد الليام يتمتعوا

اخوها تقدم اليها وفتح يده في السوط وقنعها به على اكتافها حتى اراد
 تلافها وقال لها ويلك لحننا بنت الليام منوالذى امرتك ان تقابلى
 بعلك بهذا الكلام وهو السيد الهبام والاسد الضرعام وافر من ركب
 حصان وجرد حسام ثم انه سل سيفه واراد ان يضربها به صفح على ظهرها
 واذا بها قالت له شلت يداك وقطعت مفاصلك واعصاك ندل ابن
 الاندال ان كنت تقول انك من الابطال او من الرجال الكرام فاضربنى
 بحد الحسام واتركنى طريحة بين هذه الاكام واخلع عنك وعن ابوك
 ثياب العار لانكم صرتم فضيحة فى جميع الاقطار لان اسرتكم الرجال وساقتكم
 سوق البغال وبخلتم على انفسكم بالمال وما فديتم نفوسكم الا ببجورية من
 ربات الاجمال وغربتوهوا عن المنازل والاطلال فقابلكم الله على هذا الفعل
 وسلط عليكم غلبات الرجال فلما سمع عمرو ذلك داخله الغضب وجلدها
 بالسوط حتى اسال دماها ورفعها غضبا الى هودجها وقال لواقد ايها السيد
 لاتسمع مقالها لانها لاتتمثل ولايهولك فعالها فها على كلامها معول وانها
 اذا صارت فى ارضك تالفك وتميل الى وداك ثم انه عاد الى ظهر الجواد
 واخذ بزمام الناقة وعاد واقد الى اسارى بنى عبس اطلقهم من غير عاقبة
 فساروا طالبين ديارهم وسار ايضا واقد ومن معه طالبين اطلالهم هذا وعيلة
 قد اقبلت البر بصياحها وواقد قد اقلقه بكاه ونواحها وهو لا يصدق ان يصل
 الى الديار حتى يفوز من عيلة بما يحب ويختار وهى لاتنشف لها دمعته
 ولا تخمد لها لوعة بل تنادى باسم عنتر وتتلقت الى كل ناحية وتتحسر ...
 ثم انهم شدوا فى قطع البيد حتى امسى المسا ونزلوا على بعض المياه وقدموا
 لعيلة العشا فلم تستطع فى طعام لاهى ولا امها وعلمت انها تقتل نفسها

البر والاهفاه عليك يا عترة قاتل الله من قتلك فما اذلتني من بعدك يا
 للعرب اما من رجل غيور اما من فارس مذكور اما من مجير اما من نصير
 اما من ذو نخوة يخلصني من هذه البلوة هذا وواقد ينظر اليها والى ما اعطاها
 الله من الحسن والجمال والقدر والاعتدال وقد رشقته في صميم قلبه من
 لواظها بنسبهم فلما راى اخوها منها ذلك الفعال نزل اليها في ساعة الحال
 وعول ان يضربها ويردها الى هودجها فمنعه واقد من الوصول اليها وقد رقق
 قلبه عليها وقال له يا عمرو دعها فانا اتلافى قلبها وازيل عنها همها وكرهها
 ثم انه تقدم اليها وصار يتلطف بها ويقول لها لا تفعلى هذا الفعال الشين
 يا قرة العين ويا من هى الروح التى بين الجنبيين يا سيدة العرب ويا
 صاحبة الحساب والنسب فابشرى باتصالك الى فتاك لانك حصلتى
 عند من يحبك ويهاك واصرى حتى تصلى الى الديار واجعل فى
 خدمتك الاما والجوار واتحلفك بالتحف الغاليات المقدار يا بنت السادة
 الاخيار انا واقد بن مسعر الكنانى صاحب النسب القحطانى وكل القبائل
 تعظم شانى وترفع مكانى وتخصع لى فرسانها فى ميدانى فبحياتى عليك
 ارجعى الى هودجك وانت عزيزة مكرمة ودعى عنك ذكر العبد ابن الامة
 ثم انه دنا منها واراد ان يقبل خدها ويردها الى هودجها واذا بها قد دفعته فى
 صدره القته على ظهره وصاحت فيه وقالت ابعد عنى اخس العرب واذل
 من ضرب فى البيدا طنب فوحق الاله الذى اذا طلب غلب انك الى
 زواج امك من زواجى اقرب ارجع عنى لا شفيت وابعد عنى لا رعيت
 كلب اكلب وذيب اجرب واحقر من ركب قتب فلما سمع ابوها واخوها
 منها ذلك الخطاب استنحوا من واقد وصاقت بهم لاسباب ثم ان عمرو

القفار ومعها الظعن والمال والاموال والعبيد والجوار وعبلة راكبة في هودجها
 والعبيد سايرين بها فلما نظر واقد الى القوم عرفهم وطلع
 من الكمين وتلقاهم فسألت من خلفه الفرسان حتى قربوا من
 ممالك ووصلوا اليه فسلم واقد عليه وسأله عن احواله فاخبره بما
 جرى له وقال له تسلم الان زوجتك فما انت وصلت الى بغيتك وطيب
 قلبها لعلها ان تالمك واذا طلبت منها امرأ لا تخالفك واعلم يا ابني اني
 سرت بجميع اموالي اليك ولا بقي لي معول الى عليك فلما سمعت عبلة
 ذلك المقال من ابوها قالت لعمر و اخوها يا اخي من هم هؤلاء القوم ولهم
 يعني ابوك بهذا الكلام ومن يقال لهذا الغلام قال عمرو هذا معتق رقبتى
 ورقبة ابوك لانه اسرنا واطلقنا رغبة منه فيك وقد ازوجناه بك وصار
 بعلك وحماك ونريد من اليوم نجعل ارضه لنا مسكن وبلاده لنا وطن لانه
 صاحب القول الصادق والعفة والامانة وهو سيد من سادات بنى كنانة
 ثم ان عمرو حدث عبلة بكل ما جرى لهم وقال في اخر كلامه وها نحن
 وفينا له بعهدة ونولناه مراده فلما سمعت عبلة ذلك المقال اكثرت من
 البكا والاعوال وعلمت ان ابوها عليها احتال فصاحت وقالت ويلك
 يا عمرو وانا طلبت منكم الزواج حتى ازوجهوني ومن فعل قبلكم هذا الفعـ
 ل حتى اتبعتموه وظلمتموني فقال عمرو يا اختى قد جرى السهم بهافيه فارضى
 بهذا السيد ولا تخالفيه لانه فارس لا يلتقى مثله في الفوارس ولا له عدل
 ولا منافس ثم ان عمرو اراد ان يلوى عنان جواده ويعاود الى عند الفرسان
 واذا بعبلة ارمت نفسها الى الارض من الهودج وصارت تبكى وتثويج وتحث
 الشراب على راسها ونشرت شعرها وشقت ثيابها وصارت تنادى في ذلك

واقم انا ايضا عذرى عند العرب فى ذلك السبب حتى لايقال ان
مالك زوج بنته وهى ذات حسن وجمال بعبد جبان قليل المال والان
فقد جرى ما جرى وكان ما كان واهل الحى قد هجرونا بالعدوان وانا
اريد ابعد عنهم مدة من الزمان واذا انطفت تلك النار وانقطعت هذه
الاخبار نعود الى الديار والان ان اقيمت ساعة فى الاوطان يطالبني فى
زواجك عمارة على اى حال كان واني ما تريد به ويعاونوه اخوته على ذلك
الشان وما بقى لى حجة احتج بها عليهم وانا ما اقدر اغضبك على الزواج
الامن تريديه من الفرسان فقالت عبلة والله لا يطالبني قلبى باحد من
العباد ولا يريد فوادى الابن عمى عنتر بن شداد الذى نال الفخر على ساير
الفرسان والايش عمارة ذلك النذل الجبان نسل الاوغاد حتى ينال منى
مراد فوحق من خلق الشمس والقمر لا ازال اذكر ابن عمى واتحسر حتى اعدم
السمع والبصر هذا وقد فاض دمعا فلم يتكرايوها عليها فعالها بل سار فى اول
الليل يقطع الروابى والاكم واصبحت منازلهم خالية ما فيها احد يتكلم هذا
وقد بلغ الخبر الى الملك زهير فقال الى حيث القت رحلها ام قشعم الله لا يجعله
يرجع ولا يبصر ولا يسمع فما اكثر غدره وما اعظم نفاقه ومكره فوحق ذمة
العرب لولا ما بيننا من النسب لكنت امرتكم بقتله ولكن دعوه يمصى
الى حيث اراد فسوف يلقى بغيه بها فعل بعنتر بن شداد قال لا يصحى
واما مالك فانه سار ليله كله يقطع الربى حتى وصل الى عيون الطبا وهو
المكان الذى مكمن فيه صهرة واقد وقد جاب معه اسارى بنى عبس وهم فى
القيود والاغلال وفى اسو حال عراة حفاة مكشوفين الرؤوس وقد حل بهم
الضرر والبؤس فلما طلع النهار واذا بهالك قد اقبل من بين تملك

شاكريك وكل من في الحملة يدعى عليك ثم انهم بعد ذلك هموا في
الارتحال واخفى مالك نفسه لاجل الرجال الذين خلاهم في الاعتقال
وخلّف ايضا ان يعلم به عمارة والربيع فما يكتنوه من الرحيل لان عمارة
طامع في زواج عبلة لاسيما لما علم ان عنتر قد اصبح قتيلا قال الراوى
وكان عمارة لما وصل نعى عنتر الى الاحياء ما وسعته الدنيا وفرح وزاد ضحكة
والابتسام وقال اليوم ما ابركه من الايام ثم قال في نفسه هذه الان عبلة قد
حصلت لى ولا بقى لى فيها منازع واريد اغيب مدة كم يوم حتى تهدأ هذه
الاحزان والفجائع وما اعود حتى يرجع مالك وولده عمرو واترك اخى الربيع
يفصل هذا الامر واتزوج انا بعبلة ثم ان عمارة اخذ معه عمرو بن الورد
وعشرة فوارس من بنى عمه وسار وقصد الى بلاد اليمن طالب الغزو من
تلك الاطلال والدمن قال الناقل فلما علم مالك بغياب عمارة زالت
عن قلبه دبلّة وجعل يتهيأ للرحيل والنقلة الا انه ما اقام اكثر من ثلاثة ايام
حتى اتاه عبد من عبيد واقد وكان قد وصل الى عيون الطبا ومعه اربعين
فارس من شجعان قومه وقد اكمن هناك وارسلنى اليك حتى اخبرك
فقال ابو عبلة مبارك ولكن عُد اليه واخبره انى فى اشغلى اتدارك واننا
واصلين اليه بالمال والعيال ورحيل من لا بقى يرجع الى الاطلال فعند ذلك
عاد العبد على الاثار وصبر مالك الى ان اظلم الظلام وهد مضاربته وحملها
على ظهور الجمال فقالت عبلة يا ابنى ايش هذا الحال فقال لها ما بقى لنا
فى هذه الديار مقام لان الاحجار بالدعا قد صجّت علينا واهل الحمى يطلبوا
ان يمينونا وقالوا لى ما قتل عنتر الا انا ولولاى ما خطر الى الهلاك والفناء
وحياة عينيك ما انفذته ياتى بالنوق العصافير الا لاجل علو منزلتك

ما تلقى بغيك بما قدّمته يداك هذا وابوها يسمع كلامها وهو غليظ
الخطاب ولم يردّ عليها جواب فعند ذلك تركها وطلب ابيات اخيه
شداد وكان شداد قطع اطنابه من وقت الذى اتناه خبر ولده وقلع اوتاده
وترك ابياته ثلاثة ايام لم يرفع لها عماد وبقي مواظب النوح والتعداد حتى
عذله اخوه زخمة الجواد وسلّاه عن مصايبه وامره برفع مضاربه فرفعها وقد
زادت حسرته فلما اتى مالك وسار نحوه حتى ياخذ بخاطره ويقيم عذره
عنده فيها وصل الى المضرب الا والليل قد ارخى ستور الغيب فدخل على
شداد وهو مشقوق الثياب كثير الانتحاب فقال والله يا اخى عدنا سيفنا
القاطع ودرعنا المانع ونفذ فينا سهم القضا الواقع ويحقق لنا ان نقرح
الجفون لهذه المصيبة العظمى التى عمّت على الاقصى منا والادنى ثم انه اراد
ان يقبل راس اخيه واذا بشداد ميل براسه عنه وقال له دع هذا الريا والنفاق
فانت الذى ارسلت ولدى الى بلاد العراق فى طلب المهر والصدّاق
فوحق ذمة العرب لولا ما بيننا من الخوة والنسب لقتلت ولدك عمرو
وتركتك من اجله على لظى الجمر على ان ولدك ما يسوى تراب اقدام
ولدى ولا له يوم من ايامه وبعد هذا وقبله فان لعنتم من يطالب بحقه
ويقابلك بها تستحقّه فلما سمع مالك ذلك الكلام علم ان ما بقى
له فى بنى عبس مقام فعند ذلك عاد طالب ابياته وقد انطلقت فى قلبه
النار وبقي له حجة يحتج بها عن رحيله من الديار وما بات مالك تلك
الليلة حتى اعلم زوجته بما لاقى فى سفرته وانه زوج ابنته وفدا بها روحه
ومهجته وان بنى عمه فى الاسر ولاعتقال على صحة الضمان والمقال واوصاها
ان تكتم هذا السر والحوال فقالت له والله يا مالك لقد كثر شاكيك وقلّ

لهفى عليك وقد بقيت مجندلاً ، تبدي انيس الواله الموجوع
 قتلوك ظلماً واشتفت حسادك ، لما رأوا ذلى لهمم وخصوعي
 والله لاسلكت روحى غيره ، يوماً ولو جاءوا بالى شقيع
 قال فلها سمع مالك من بنته ذلك المقال علم ان عتروقتل وشرب
 شراب الوبال فعند ذلك دخل الى النخبا واطهر الريا والمحال واقبل على
 زوجته وقال لها يا بنت العم ايش هذه المصايب وعلى من تندب النوادب
 فقامت اليه وحولها جماعة من البنات الكواعب وكلهن منشورات الذوايب
 ثم انها تلقته وقالت له ابن اخوك عتروقتل اتى خبره وانت غايب واخبروا
 بانه قتل وشرب كووس النوايب وما امسى الليلة احد في الحلة الا وهو
 عليك عائب ويدعو بانك لاتعود سالم ولا تخلص من المصايب فعند ذلك
 ابدى مالك البكا والانتحاب ومزق ما كان عليه من الثياب وقال وذمة
 العرب ان دعاهم فينا مستجاب وجرى علينا شئ لم يكن لنا فى حساب
 لان بعضنا قتل وبعضنا باقى فى الاسر والعذاب ونحن سلمنا بعد ما قدمنا الى
 صرب الرقاب وها نحن قد اثيناكم فلقيناكم على هذا الحال ونسبونا اهلنا
 الى شئ ما خطر فى بالنا وصاروا عدى لنا فيها بقى يخلصنا الا البعد عنهم
 والترحال من هذه الاطلال ثم انه تقدم الى بنته عبلة وهى لابسة السواد
 ودموعها منهمة على خدودها وقد بليت نحرها وعقودها فقبل راسها وبين
 عينيها وقال لها قلى من هذا البكا والاعوال فقد حملت نفسك من الهم
 احمال لاتطبق على حملها الجبال ولم يزل يبرق لها فى المقال
 ويكي بين يديها زوراً ومحال وعبلة تقول له والله ما قتل
 ابن عمى احد سواك وانت ارسلته الى بحار الهلاك ولا بد

اترك واقد يطلق احدا منكم حتى تعطوني موثقا من الله على انكم تكتموا
حالي ولا تطلعوا بني عبس على فعلى فقال له غياض يا مالک ترى منو
القرئان الذى يختبر الناس بهذا الشأن وان قلنا ايش نقول من المقال نقول
وقع بنا فارس واحد من الرجال قادنا قود البغال وشدنا كلنا فى الاغلال
فوحق ذمة العرب ان تخلصنا فى هذه النوبة وعدنا الى اهلنا والعيال لاعدنا
ذكرنا هذه الاطلال ولا طلبنا مكسب ولا نوق ولا جمال وما زالوا فى كلام وجدال
حتى انفصل الحال واتفقوا على ان مالک وولده عمرو يهضوا الى بني عبس
فى اتهام هذا الامر ويسير واقد بعدهم بثلاثة ايام ومعه جماعة من اصحابه
واذا وصلوا الى ارض الشربة يكمنوا فى بعض الاكام حتى يخرج اليه مالک
باهله وابنته ويسيروا جميعا الى ارض بني كنانة ثم ان مالک اعطى لواقد
يده على ذلك وصافحه وعاقده وناكحه وطن ان الذى انفسد من حاله
اصاحه وبعد ذلك سار طالب ارض الشربة وتلك الاطلال وغياض يقول
له يا مالک عليك بالسرعة والعودة من غير مطال فطيب مالک قلبه
بالكلام وقال له انا ما ابطى غير عشرة ايام قال الاصمغى ثم ان مالک
وولده عمرو صاروا يقطعون الغلاة وهم لا يصدقون بالنجاة ولم يزالوا سايرين
ليلا مع نهار حتى وصلوا المنازل والديار ودخلوا الى الابيات والليل قد
ارخى ستور الاعتكار فوجدوا الاحياء منقلبة بالنوح والبكا وكثرة الانين والاشتكا
واكثر النواح والتعداد فى ابيات بني قراد فلما سمع مالک ذلك الاعوال
قال والله ما هذا الا ببس الفال وانا ارجو ان يكون هذا النوح والتعداد على
عشر بن شداد ثم انه قصد الى ابياته ونزل عن ظهر جواده فسمع من داخل
الحبا صوت بنته عبلة وهى تبكى وتناوه من فواد مذبول وتتشد وتقول

بها صنعنا واننا في الاسر قد وقعنا وفدينا انفسنا ببنتنا فما يمكننا من ذلك
 الفعال وتغيرنا بذلك النساء والرجال وبعد ذلك فانا ما ارى من الراى
 اصلح من رحيلي الى ارضك واقامتى عندك اعيش تسحت ظلك
 ولا اخالفك في جورك وعدلك لانى اعلم ان الملك زهير واولاده ما
 يجاورونى بعد فقد عنتر وربها يدتبروا على هلاكى وينزلوا بى العبر فقال
 واقد هذا زور ومحال ولا يتفق هذا الكلام في اذنى ولا يجوز في ذهنى وهوانك
 تخلى اهلك وبني عمك تقيم عندي ولكن مع هذا كله فمانا اطلقك
 انت واحدك حتى تاتيني ببنتك وتوفى بوعدك وابقى جميع بنى
 عمك يكونوا عندي في الرهينة وان لم يكن لمقالك تاثير ضربت رقاب
 الكل وانزلت بهم التدمير وبعد ذلك اسير الى دياركم افنى كباركم وصغاركم
 واخذ بنتك غصباً واملاً ارضكم خوفاً ورعباً وانهب اموالكم نهباً فقال
 مالك ان كنت ما تصدق مقالى فانا اطيّب خاطرك واحلف لك
 بالاله ابراهيم اننى ما قلت لك باطل ولا حدثتك الابهة انا فاعل فانا
 اسير عنك انا وولدى في انجاز هذا الامر واترك اصحابى عندك في
 الاعتقال ولا اغيب عنك اكثر من عشرة ايام واعود بغاية المرام وان اخلفت
 قول معك اضرب رقاب بنى عمى ودعنى انا المطالب بدماهم واعطى
 لاهلهم دياتهم فلما سمع غياض ذلك قال لاشفاك الله بعافية يا مالك
 لاننا وقعنا معك في الاسر والعذاب فخلصت انت نفسك وعرضت
 اصحابك الى ضرب الرقاب فقال مالك يا ابن ناشب لاتلومنى على
 ما انا قايل واعرف لى هذه الفعايل لاننى من اجلكم سمحت ببنتى
 وقد طاب على قلبى ترك بنى عمى واخوتى حتى اخلصكم على انى ما

بعجوز قد دخلت عليه فنظرت الى الأسرى بيّس يدييه وهم في الرباط
والشداد فعرفت منهم مالك بن قراد فقالت لواقد يا ولدى ترى هذا
الرجل العبسى قال نعم قالت وحياتك هذا له بنت تبارك الله يا ولدى
ما احلا شيايلها والبنت تسمى عبلة وحق ذمة العرب اقول ان ما مشى على
وجه الغبرا مثلها اخرى ولا لها مثال ولا يشبهها احد في الحسن والجمال
والراى عندى انك تطلبها منه وتطلقه من الاسر ولاعتقال وتحطى بوجه
كدورة الهلال وقوام كالغصن اذا مال فلها سمع واقد من العجوز ذلك المقال
هاج فواده في ساعة الحال فاقبل على مالك وقال له اعلم يا وجه العرب
انى كنت معول على ضرب رقابكم لما سمعت اقواكم ان ما لكم مال ولا نوال
وبعد ذلك سمعت مقال يكون سبب اطلاقكم من الاعتقال فقد بلغنى
ان لك بنت اسمها عبلة مليحة العين والمقلة وقد وصفتها لى هذه العجوز
واطنبت فى المقال وذكرت ان ما لها مثال وانا اريد ان تزوجنى اياها حلال
والا يَحِلَّ بكم الذل والخبال وانزل بكم الهلاك والوبال فلما سمع ابو عبلة ذلك
ايقن بالخلاص من المهالك فقال لواقد يا وجه العرب انت احق بها من
كل احد ولكن يا فارس الخيل حديثى وحديث بنتى عجيب وعلينا فى
اهلنا الف رقيب وانا ما اقدر اخرجها من الحى الاباحيلة وحسن التدبير
لان لى هناك من لا يمتكنى من زواجها الى رجل غريب ثم ان مالك
ابتدى يتحدث بها جرى له من عنثروما قاساة من العبر وكيف انفذه الى
الهلاك حتى ياتى بالمهر وكيف سمع بهوته وانه قد اندثر ثم قال وقد بقى
فى الحلة رجل اخريقال له غمارة بن زياد وهو الاخر يحبها واهله من الفرسان
الشداد وكان قد خطبها وانا اخاف ان يمنعنى من اخذها ويعلم اخوة الربيع

وقدت سراة القوم تدمى جراحهم ، وبعضهم في البر يبحث في اليد
فمن يرد الماء الذي قد وردته ، بواد تروح الحجن فيه وتغتدى
كنانة قومي باب كل فضيلة ، واهل المعالي والفسخار المشيد
ثم انه بات تلك الليلة وهو فرحان بنصرته على الاعداء فلما أصبح الصباح اراد
ان يطالبهم في الفدا واذا قد ورد عليه خمسين فارس من ابطال بنى كنانة
وقد اتوا حتى يصلحوه والى بنى كنانة يردوه ولما نظروا الى فرسان بنى
عبس وهم في اسره زاد عندهم قدرة واعلموه بما قد اتوا فيه فاجابهم ورحل
معهم وساق فرسان بنى عبس قدامهم ولم يزالوا سايرين حتى وصلوا الى
الديار فوق في وصول واقد الفرح والاستبشار والتقوة قومه وصلوا موضعه
وسومه ولما راوا بنى عبس ماسورين معه مدحوه وشكروا واعتزوا به واقتخروا
وضربت خيامه وأركزت اعلامه وبات تلك الليلة عند اهله وعشيرته
وقد بلغ امنيته قال الراوى ولما كان عند الصباح احضر مالك بن قراد
ومن معه في الاسر والشداد وطلب منهم المال واكثر عليهم في المقال فقال له
غياض بن ناشب يا وجه العرب لا تطلب منا الا على قدر احوالنا لاننا من
صعاليك العربان واكبر من فينا ما يملك سوى سيفه والسنان واعلم اننا
ما خرجنا من ديارنا الا من الفقر والفاقة وما فينا احد وراه لا جمل ولا ناقة
فقال له واقد اعلم وكل الرجال تعلم ان فرسان العرب اذا وقعت في الاسر
والاعتقال تجحد بان ما عندها مال ولا نوق ولا جمال ولكن انتم الساعة
ما ضربتم بالسياط حتى ينشرح لحمكم ويرتض وتسيل دماكم على وجه
الارض فوحق ذمة العرب ان لم تضمنوا الى المال وتعجلوا الى بالنوق والجمال
لاتزلن بكم الهوان ولا ابقى منكم انسان فبينما واقد معهم في الكلام واذا

نفسه والله لقد صدق هذا الفارس في هذا الكلام غير انى اريد امحى عنى
 عارى بهذا الحسام وكان واقد قد ركب على ظهر جواده واستلب رمحه
 وهز حسامه وطلب عمرو مثل الاسد اذا نظر الى الفريسة وكان جايح وانقض
 عليه مثل القضا الواقع وخطفه من سرجه مثل النسر القشعم وحذفه من يده
 الى باب الخبا وقد همهم ودمدم فعند ذلك شدت العجوز لعمرو كتاف
 وقوت منه السواعد والاطراف قال الاصمعى هذا وقد ابطى خبر عمرو على
 والده فسار فى طلبه وسارت بنى عبس من خلفه حتى وصلوا الى الوادى
 ونزلوا اليه ونظروا الى تلك المياه التى سارحة فيه وراوا ذلك الفارس
 راكب على ظهر جواده وعمرو يان فى رباطه وشداة فعند ذلك صاح
 مالك وولداه وقد انقلبت فى ام راسه عيناه وحمل على واقد فاستقبله
 واقد استقبال الارض العطشانة لقطر السحاب وصرخ فيه صرخة الاسد اذا
 صرخ من الغاب وطعنه بعقب الرمح فى صدره القاه على ظهره وغاص بعده
 فى الخيل انزل بركابها الذل والويل فما اتى اخر النهار حتى قتل من بنى
 عبس خمسة وطرح سبعة على وجه الارض مجرحين وبقي ثلاثة سالمين
 فسلموا ارواحهم اليه لما راوا الموت يلوح من بين عينييه فشدهم كتاف
 وشدت امه الباقيين وقد اشرفوا على التلاف ثم عاد واقد طالب الخبا وهو
 مسرور الفواد يترنم بهذه الابيات ويعجب بنفسه وينشد ويقول شعر

اذا ذل فى يوم الوغا كل سيد ، فاحميت قومي بالحسام المهتد
 فعال غلام يلتقى كل نكبة ، ويعلم ان المر ليس بمُخلد
 سلى عبس عنى يا اميمة وانظرى ، فعلى بهم انى على خير مولد
 سقيتهم لها اتوا يشتكوا الظما ، بكاس دم مر المذاقة من يدى

واوقفك على مسكن الاسد الغضبان يا ابن الالف قرنان فقال لها عمرو
 اعلمى يا امّ الفرسان اننى ما قادننى الى هذا المكان الاشدة العطش
 والظما وقد اتيت فى طلب الماء فمن اى الناس انتم وكيف اتيت الى هذا
 الموضع وفيه اقيم فقالت العجوز اما نسبنا فنحن من بنى كنانة اهل
 الوفا والامانة واما مقامنا هنا فالاسود ما تسكن الالف الدحال بين الشعاب
 والتلال فسينها عمرو يخاطب العجوز واذا بغلام قد خرج من البيت وهو
 عريض طويل فى تقاطيع الفيل كبير الراس شديد الباس تلوح الشجاعة
 من عينيه والفروسية تدل على عطفه وكان هذا الفارس الذى فيه تلك
 المعانى يسمى واقد بن مسعر الكنانى وكان غضبان على قومه وقد نزل فى
 ذلك الموضع بامه فلما خرج من الخبا ونظر عمرو مع امه يحدثها
 قدحت عيناه بالشرر وزعق على عمرو صوت يصدع الحجر وقال له ويلك
 من اى الناس تكون يا من هو كالمجنون اخبرنى وعجل قبل ان اسقيك
 كأس المُنون فقال له عمرو وقد غضب من كلامه تاذب يا فتى فى المقال
 ولا تحتقر بالابطال فانا من بنى عبس الكرام فرسان المنايا والموت الزوام
 فقال واقد اسكت ابن الف قرنان نسل الحرام لمثلئى انا يقال هذا الكلام
 فوحق اللات والعزى لقد ذكرت قوم ليام وانتسبت الى عرب يستحقوا
 ضرب الحسام يا ويلك اما انتم الذين الحقتم اولاد الزنا بانسابكم
 وشاركتهم فى احسابكم فإى فخر بقى لكم حتى تعدوه واى نسب حتى
 تذكره انزل يا ويلك عن ظهر الجواد وكُن ذليل قبل ان تبقى على وجه
 الارض قتيل وسلم نفسك والسلب والآذقتك شراب العطب فلما
 سمع عمرو مقالته تغيرت احواله وعلم انه قد صاب نسبه بعنتر فقال فى

والصغار وصار مالك بن زهير واصحاب غنتر الذين يحبونه اذا راوا واحدا منهم يوتخوه ويستبهون ويلعنونه ويقولوا لهم والله ما قصرتم في انقاذكم حامى العشيرة الى بحار الاخطار وتركتم العرب تتخطفنا في البرارى والقفار فوحق اللات والعزى ان قتل وشرب كووس الردى لا ابقينا منكم احدا وكان شداد قد فعل كذلك باخيه مالك وهجرة ولا عاد كلمه وصار يسبه ويشتمه فلما راي مالك الى ذلك احب ان يقطع زمانه بالدوران في البرارى والقيعان ولا يقيم في الحى ويقاسى الذل والهوان ثم انه اخذ معه خمسة عشر فارسا من الفرسان وسار لعلهم يكسبوا شيئا من قبائل العربان وكان الزمان زمان صيف وهو حر شديد فصاروا يقطعون البيد الى ان قربوا من ارض بنى كنانة ولبوا بيوم قاسوا فيه الاهانة من شدة الهجير وهبت عليهم نسائم السهوم من ساير الجنبات واتسعت في اعينهم الفلوات والقت الشمس حرها على وجه الارض فتلهبت الاجار والربوات في طولها والعرض وقل عليهم الها واشتد بهم العطش والظما فقال مالك لعمرو ويلك يا ولدى حرك جوادك واهبط الى الوادى فعساك ان تقع لنا فيه بهنهل وآلا هلكنا على عجل فعند ذلك حرك عمرو جواده ونزل الى ذلك الوادى واذا فيه ارض واسعة وعيون في جنباته نابعة وارصه مفروشة بساير الازهار واطيار تتجاوب على عذيبات الاشجار وتستبح الله الواحد القهار وفى جانب الوادى بيت من الشعر مضروب وعلى بابها رمح مركوز وفرس مسروح ملجوم فوقه عمرو ينظر الى ذلك المضرب واذا بعجوزة خرجت منه وهى بشعر ابيض ثاقاة الطول بوجه واسع مثل وجه الغول ثم انها صرخت على عمرو وقالت له ويلك ما الذى اتى بك الى هذا المكان

وسالوه عما جرى له فاخبرهم بها ثم من احواله وافه قد ترك اخاه في
اقطار الفلاة والخيل تطاه بعد ما كان بلغ مناه واخذ النوق وطلب بها المسير
فتبعته الخيل في عدد كثير فقاتلهم حتى كثر الجمع عليه وزاد وكبا به
الجواد وقصدته الرجال بالرماح والمداد والسيوف الحداد حتى تركوه ملقى
معثر ونفذ فيه القضا والقدر فلما سمعوا بنى عبس من شيبوب ذلك الخبر
شاعت فيهم قتلة عنتر فشقى شداد اثوابه وعلا بكاه وانتحابه وارمى مضاربه
وقبابه وهلب خيله وقطع اطنابه وفعل اخوه رخصة الجواد مثل فعله وكذلك
اصحابه واحبابه واولاد الملك زهير وثاني يوم اجتمعوا الكل ومضوا الى
شداد فلما راهم اكثر من البكا والتعداد ففاض دمع الجميع وانحدر وجرى
على قلبهم ما لم يجز على قلب بشر وبعد ذلك طلب مالك بن زهير
ابيات ابيه ونعى عنتر اليه فدق يد على يد وسالت دموعه من عينيه ثم
انه انفذ خلف شيبوب استعداد منه الخبر وكيف كانت قتلة عنتر فقال
والله يا ملك لقد كانت عيلة وابوها مياشيم على عنتر وعلى بنى عبس
اكثروا اكثر ولقد عم شرهم على الاقصى ولادنى ونزل بنا الذل كلنا بعد هلاك
فارسنا ثم ان الملك زهير سأل عن مالك ابو عيلة واراد ان يقابله على
تلك الفعلة فقالوا له يا ملك انه هو وابنه عمرو غايين عن الاحياء وما في
البيوت سوى النساء وقد جرى عليه ما لا يجزى على احد من الاسالان
عيلة هتكت ستر الاحتشام ونشرت ذوايبيها بين اثوابها من البنات
وكشفت سرها للنساء العربيات ولم تنزل تلطم وجهها ودموعها تجري غزار حتى
عاد ورد حدودها مثل الجبلانار وتعجبوا من فعائلها جميع الحضار قال الناقل
وكان ابوها واخوها لها غاب عنتر عن الديار كثر عليهم الكلام من الكبار

من معه من الفرسان فلما سمع عنتر ذلك الكلام خفق فواده وهم ان
يجرد حسامه ويهوى في هولاء السودان الذين قدامه واذا بذلك الشخص
رفع سجاف الهودج وطلع منه وجه احسن من البدر وهى تنادى وانت
يا ابن العم في عداد الاحياء وانا اقاسى في ايدى الاعداء الهمة والبلاء ثم انها
ارمت روحها الى الارض وهمت ان تقوم وتتعلق في ركابه فلم تقدر مما
نالها وفي ساعة الحال غمى عليها فتاملها عنتر واذا هى بنت عمه عبلة
فصاح ويله يا بنت الاصم ايش الذى القاك في هذه البرارى والسيد
ومن اين وصلوا اليك هولاء العبيد ثم انه هم ان يترجل اليها واذا بتلك
العبيد صاحوا عليه فاطلق لجواده العنان ومال الى نحوهم بالسنان واستقبل
الاول وطعنه في صدره اطلع السنان يلعب من ظهيرة واعترض الثانى وطعنه في
جنبه الايمن اطلعه من جانبه الايسر فلما نظروا الثلاثة الباقيين الى ذلك
الطعن المنكر هجوا على وجوههم في البر الاقفر فرجع عنهم عنتر وما تبعهم
لان قلبه تعلق ببنت عمه عبلة وما فيها من الذل والدبلة واراد يسمع
حديثها وكيف ملكوها السودان وسبب وصولها الى ذلك المكان قال
الراوى وكان السبب في ذلك حديث عجيب وامر مطرب غريب فحب
نسوقه لكم على الترتيب حتى المستمع يطيب وذلك يا سادة كنا ذكرنا ان
شيبوب لها عاد من ديار بنى شيبان وترك اخوه مرمى بين الفرسان
فنجبا بنفسه وقد ايقن بان اخوه قد خمد حسه وسكن رمسه فصار يقطع
البرارى وقد اشرف على ذهاب النفس حتى وصل الى ديار
بنى عيس فعند ذلك نعى اخوه في الاحياء وكشف راسه وشق
ما عليه من لباسه فارتفع عند ذلك البكا وتبادرت اليه الرجال والنساء

مالت على الجبال في صور الرجال لقيتها ولا ابال ثم انه خدّم وشكر وقد
 فرح بالمسير والسفر فعانقه الملك المنذر وودّعه وطلب ان يسير معه فيها
 مكنه عنتر من ذلك وسار يقطع البرارى والتلال والعبيد بين يديه تسوق
 الاموال وهو فرحان ببلوغ الامال واقتداره على الاعادى الاندال الا انه قد
 اسقمه كثرة الاشواق واستقبل ارض الحجاز من ارض العراق وصار يستنشق
 الارباح من نحو علم السعدى وارض الشربة ويتمنى ان ينظر الاهل والاحبة
 ثم انه جدّ في قطع البرارى والقيعان شوقاً الى الاوطان ولم يزل سائراً وقد
 اشتاق الى المنازل حتى وصل الى ارض ذات المناهل كثيرة العيون مخضرة
 الجنبات كثيرة العشب والنبات الوحوش فيها امنات ورائعات لفقد
 السالك في تلك الفلوات وكان عنتر لها قارب المنهل واشرف على
 ذلك المنزل قد سبقت العبيد كما جرت العادة في السير حتى تكشف له
 ذلك المكان فلما وصلوا اليه وجدوا عليه خمسة عبيد نازلين ومعهم هودج
 على راسه هلال من الذهب ومن داخله شخص يبكي ويتوهج وينادى من
 قلب جريح وفواد قريح واذّلاه من العبيد اولاد الزوانى اين عينيك يا
 عنتر ترانى فوصل عنتر وسمع ذلك الكلام فاخذته العجب وهام ثم تقدم
 وهو قد صار عقله فقيد حتى قرب من العبيد وناداهم يا ويلكم لمن هذه الخيام
 ومن الذى يريد النزول في هذا المقام ومن هى هذه الجورية التى تبكى
 وتتحسر وتنادى باسم عنتر فقال له بعض العبيد وكان يسمى سعيد
 مالك وما الذى تسأل عليه دع عنك الفضول والا اصبحت على وجه
 الارض مقتول سرالى حال سبيلك واوسع في القيعان قبل ما يشرف
 عليك طارقة الزمان ياسرك وياخذ سلبك والحصان ويضيفك الى

وراحت جميع الناس ولم يبق الا كسرى ومن حوله من الخواص فعند ذلك
 غمز المنذر الى عنتر فقام ودعا لكسرى بطول الدوام وانصرفت بين اياديهم
 الخدام ولم يزالوا حتى وصلوا الى المكان الذى جعل برسهم
 ولها انقضت الثلاثة ايام طلب عنتر من كسرى الرواح وساله فى العودة الى
 الاطلاع وكان الملك المنذر ايضا قد اعلم كسرى بشدة شوقه وطول غيبته عن
 اهله وعشيرته فانعم له كسرى بالمسير واخلع عليه واعطاه مال كثير فلما كان
 اليوم الرابع اخرجت الغلمان صناديق المال وقدمت البغال والجمال
 وعولت على الشيل والترحال فسافر عنتر طالب ارض الشربة وديار الاحبة
 والملك المنذر الى جانبه وهم يقطعون القفار بالمنادمة والاشعار والمحاذثة
 والتذكار الى ان وصلوا الى الحيرة وكان لقدومهم يوم مشهود وعلا على رؤوسهم
 الاعلام والبنود والرايات السود هذا والعرب قد حارت مها رأت من ذلك
 المال المهدود الذى ماله حد محدود فانزل الملك المنذر عنتر فى دار عزة
 واخلى له مساكن تصلح لمثله وصنع له وليمة عظيمة لها قدر وقيمة واقام عنتر
 عنده ثلاثة ايام فى اكرام وانعام وفى اليوم الرابع طلب الرحيل وقد كره المقام
 والتطويل فامر له الملك المنذر بالف ناقة من النوق العصافير وخمسية
 جمل محملة من هدايا العراق وقدم له خمسين جنيب من الخيول العتاق
 بعددها ولا ماتها ووهب له مئة امة ومئة عبد وكانت العبيد كلهم اجلاد شداد
 وعليهم مقدم يستبى ابو الموت همام ثم ان عنتر بعد ذلك عول على الرحيل
 وسرعة التحويل فقال له الملك المنذر يا ابا الفوارس ما تأخذ معك
 جماعة يخفروك والى اهلك يستبروك فقال يا مولاي ايش هذا الكلام
 فهلى انا يحتاج الى خفيروا يخافى من الجمع الكثير والله يا ملك لو

الى عنتر وقال له قم يا ابا الفوارس صارع وان تحامق عليك اقتله ولا تخف
من همه فانت برى من دمه فعند ذلك قام عنتر وتمشى نحوه فانحنى
رستم مثل القنطرة وهو من الغضب مثل النار المسعرة وأشار الى عنتر ان
يتقدم اليه فهمم من ساعته عليه واراد رستم ان ينطبق على عنتر فمال عنتر
عليه وطبق فيه وقرط عليه ففى ذلك الوقت علم رستم ان عنتر جبار واسد
ريبال فاراد رستم ان يدفع عنتر عنه فراه مثل الجبل الذى لا يحول والقضا
الذى لا يزول فندم حيث لا ينفعه الندم فى تعرضه الى هذا البطل الضيغم فعند
ذلك شاله عنتر بين يديه بقوة ساعديه بقى معلق مثل العصفور فى يد
الباشق الكسور وقد اراد الامير عنتر ان يحط رستم من يديه خطأ خفيفاً لطيفاً
ولا يؤذيه فلما نظر رستم الى ما حل فيه وكيف نجل قدام الملك وحواشيه
فصار يتلعبط بيديه مع رجليه وطلب الخلاص منه غضبا عنه ما قدر على ذلك
فكبتل يده وضرب عنتر على صرصوره اذنيه اراد ان يقلع مقل عينيه فلما
راى عنتر تلك اللطمة اغتاط غيظاً شديداً ما عليه مزيد فلاح الى رستم وضربه
فى الارض رضى عظمه رضى وادخل طوله فى العرض فمات من وقته وحملوه
غلمانهم وراحوا به الى مكانه ثم ان عنتر تقدم الى قدام كسرى وباس الارض
ودعا له وقال يا ملك يعيش راسك فقال له كسرى كيف رايت خصمك
قال يا مولاي وحق نعمتك على ما حملته الا انى اريد احطه بين يديك
بغير اذى ولكنه اساء الادب وحاد عن طريق الصواب فما كان له غير القتل
جواب فقال كسرى انا نهيتك عنك وما انتهى فلا شك ان اجله قد حان
وانتهى قال الاصمعى ثم عادوا الى ما كانوا فيه من الفرح والسرور ودارت
كاسات الخمر وزهبت عنهم الهموم والافكار حتى انقضى ذلك النهار

مولای ما اعلم ما يقول لان ما عندی من لغته محصول غیر انی اراه صاحب
 جسد کبیر وراسه مثل راس البعیر فما الذی يقول یا مولای من المقال بیتہ
 لی علی کل حال حتی انی افهمه واعرف معانیه ولا افعل الا ما یشتهیه فقال
 کسری اعلم یا عنتر انه ما اتی فی هذه الساعة الا یطلب ان یصارعک
 ویجرب روحه معک فقال له عنتر یا ملک اما هو من اصحابک قال بلی
 وقد نهیته عن هذا الحال فابی ورد علی المقال فقال عنتر والله یا مولای ما
 اشتہی ان اودیہ ولا لی ید تمتد الیه ولا یطاعونی قلبی ان اسی علیہ لاجل
 انعامک الی انا فیها واحسانک الی لا ینطق اکافیها وهذا المقال الذی
 اقله ما هو خوف منه ولا انا عاجز عنه ولكن خوفي ان یتحدثوا العرب عنی
 وینسبوننی الی الفساد ویقولوا عنتر بن شداد حضر قدام کسری واکل طعامه
 واخذ خلعه وانعامه وقتل رجل من رجاله قدامه فلما سمع کسری من عنتر
 ذلك المقال اخذه لاندھال وقال له یا ابا الفوارس کانک اذا صارعتہ تربد
 تقتله قال نعم یا مولای لانک تعلم ان الصراع نوع من انواع الحزب
 بلا خلاف وهو یجب الادب والانصاف ولكن الخصم اذا نظر خصمه قد رجح
 علیہ فلا بد ان یتلعب بیین یدیہ واذا رای من نفسه التقصیر فیست خصمه
 ویشتمه فالخصم یغتاظ منه ویقتله فلما سمع کسری من عنتر ذلك تغصم
 واقبل علی رستم وقال له اسمع منی ولا تتعرض لهذا الرجل ولا تطلب له اذی
 فقد قال ما هو کذا وكذا فقال یا ملک لا بد لی من برازة فقال کسری وقد
 لاح فی وجهه الغضب اخلع ثیابک وتاهب فانا اسأله ان یصارعک وابیح
 له دمک فهو یقتلک ویحل بک عدمک فعند ذلك خلع رستم ثیابه
 وتجرد فبان له اکتاف مثل الجلید وزنود مفتلة مثل العمد والشففت کسری

النقم فلم يزلوا على رستم بهلوان التخت بحرصه حتى وثب كانه اسد مما
 لحقه من الوجد والحسد فدخل على كسرى بلا استئذان وقبل الارض وخدم
 ودعا له بدوام الملك والنعم فترحب به كسرى وقال له اهلا وسهلا باوحد
 الزمان وشاطر الوقت والاوان قل ما تريد وتكلم واطلب حاجتك يا رستم
 فقال يا مولاي انا لو كان لى عندك قدر ومنزلة عالية ما كنت فضلت على
 عبد من عبيد البادية وجعلته لك من جملة الجلاس وانا شاطر كرسيك
 الخاص ما رفعت لى راس ولا عديتني من الناس فيها الذى ابصرت من هذا
 العبد من حسن الخصال حتى نال منك هذا المنال واعطيته هذه النعم والاموال
 وكان عنتر واقف يسمع ويرى كانه ما يفهم ما يقوله رستم لان رستم كان
 يتكلم مع كسرى بلسان الديلم ثم ان رستم قال فى اخر كلامه يا ملك دعه
 يقوم الساعة قدام هذه السادات ويصارعنى وانتم تكونوا علينا شهود والا
 نشرث متحه بهذا العامود ولا ادعه يرجع ويهضى الى شلوح العرب بهذه
 الاموال والذهب فقال له كسرى اسمع منى يا رستم فلا تتعرض بشئ من
 هذه الامور ترمى نفسك لاجل الحسد فى محذور فاقص زمانك عندي
 بالهنا والسرور لان هذا ما هو كمن لاقيت من الرجال وما هو الا اسد ريبال
 فاسمع منى ودعه لك صاحب وصديق والا بليت منه بها لا تطيق فلما
 سمع رستم ذلك المقال زادت نيرانه اشتعال وحلف وقال وحق شعاع
 الشمس اذا اشرق وسواد الليل اذا اغسق لاعدت اكلت عندك طعام
 ولا اطعتك فى كلام حتى اصارع هذا الذى تقول انه اسد ضرغام وتبصر
 اينما اشد ذراع وا قوى دفاع ومن هو اثبت فى الصراع فعند ذلك التفت كسرى
 الى عنتر وهو جالس وقال له اتدرى ما يقول يا ابا الفوارس فقال لا والله يا

الذهب الاحمر والى جانبه طاووس من خالص الجواهر وعيناه من الياقوت
الاحمر ورجلاه من الزمرد الاخضر يسوى ملك قيصر فلما احضروا تلك
القبة قدام كسرى التفت الى عنتر وقال خذ هذه القبة الى بنت عمك
تجلس فيها اذا راحت من مكان الى مكان وهذا التاج تُزَفِّ به عليك
وتفتخر به على ساير النسوان وهذه العصاة الجواهر ثم ان كسرى خلع التاج
والعصاة وبعث جاب له خلعة تسمى نقش البيعة فيها من ساير الطيور
بالذهب مصنوعة وانفذ ايضاً احضر له خلعة يقال لها نصف الدنيا وذهب
الجميع لعنتر واعطاه ايضاً مُرسلة وبُعْها واساور وخلاخيل من ذهب ولولو
وجوهر منتخب وقال لعنتر تمنّ ان كان بقى في قلبك شى اخر فعند
ذلك قبل الارض مرار وهو من فعال كسرى قد حار وقال يا مولاي قد قصر
اللسان عن شكر ما اوليتنى من الاحسان وما بقى العبد يتمنى غير الرجوع
الى الاوطان فالتفت كسرى الى الموبدان وقال له تولّ امره وسيّره الى اهلهم
ويكون ذلك بعد ثلاثة ايام ولا تتركه يمضى من عندنا حتى ياتى الى هذا
المقام نوّده ونعاذه الى زيارتنا فى كل عام وانه لا ينسانا ولا يبخل علينا
بالسلام فقال الموبدان على السمع والطاعة قال الراوى ولما نظروا المبعضين
الى عنتر وما حصل له من الاموال ما منهم الا من حس ان قلبه قد تفتطر
وكان عند الملك مصارع التخت يقال له رستم وكان شديد الباس قوى
المراس وهو من جبابرة العجم وقد اباح على جميع المصارعين الذين فى
تلك البلاد وقهر فى الصراع ساير العباد وكان له غلمان وصبيان واموال
واقطاع ونوال وهو مقيم عند كسرى فى اطيب عيش واهناه والملك يعطيه كلما
يتناه فاتفقوا حساد عنتر واقلبوا على رستم بحرصوه عليه لعله يسقيه كاس

ويكثر له اللقم ويحدثه دون ملوك العجم وبعد ذلك قدموا لهم خمر ارق
من النسيم يبرى كل جسم سقيم وقد صنعتها القسوس وعثقتة لاصلاح
النفوس وحفظته من اختلاف فصول الزمان حتى صفا وراق في الدنان
فطربوا الحاضرين الا الامير عنتر ما كانه الا في بعض الاسجبان او ناييم في
صفة يقطان لانه غايب عن الديار والاطوان وشوقه الى عيلة قد طال وزاد به
الوجد والبلبال هذا والملك كسرى يحدثه ويباسطه ويساله عن ارضه
وسبب سفرته وهو يحدثه بها جرى له مع عيه ويبث له همه وغمه ويكثر له
في كلامه من ذكر عيلة ويظهر له ما في قلبه من هواها فتعجب كسرى من
حاله ورثى له وقال له يا ابا الفوارس تمنى على واطلب ما يرضيك فلعلنا
على بعض اعمالك نكافيك واطلق لسانك كما قد اطلقت في ميدان
الحرب عنانك فقال عنتر يا ملك اذا كان الزمان قد جاد واوصلنى
اليك وانت اهل الجود والكرم ومعدن العدل وحسن الشيم يطلق العبد
لسانه ويتكلم ويطلب ما يغنيه عن جميع لام فانا اذا رجعت الى اهلى
اغمرهم من نعمتك واخذ بنت عمتى بعلو همتك ولا بد ما اصنع لها
وليمة تفتخر بها على جميع الافاق ويشيع ذكرها في مصر والشام والعراق
ولا بد ما اجليها قبل ما ادخل عليها وقد اشتهيت هذا التاج ان يكون على
جبينها حتى انه في ليلة عرسها يزيتها واعلم يا مولاي انى ما طلبت هذا
الا وقد اسأت الادب ولكن حلمك يغطى جهل جاهلية العرب فعند ذلك
تبسم كسرى وقال يا عنتر وحق الشمس المضية والقمر المنير لقد قنعت منا
بشى يسير ثم انه انفذ بعض الحجاب وكلمه بلغته فمضى وغاب ساعة وعاد
ومعه اربعة غلمان شايلين قبة من الفضة والذهب وعلى راسها باز من

عن عنتر وصاحت ايها الملك هذا البدوى قد وصل اذاه الينا وقد قتل المقدم
علينا ولا بد لنا من قتله بايادينا فقال لهم الموبدان تكذبوا يا اندال الديالم
وانّ مقدمكم جاهل غاشم وهو على الرجل الغريب ظالم وكان من الواجب ان
يعظمه ويكرمه فان كان قتله عنتر فما تعدى عليه ولا ظلمه ثم ان كسرى ادعى
بعنتر وساله عما وصل منهم اليه فحدثه بها ثم عليه فصدقه كسرى في خطابه
لها يعلم من حماقة بهرام واصحابه فامر المرازبة والحجاب ان يقدموهم
عشرة عشرة الى ضرب الرقاب فلما نظر عنتر الى ذلك ترجل الى الملك
وقبل ركابه وسأله العفوفى اصحابه وقال يا ملك اعف عنهم فان العفوفى
مثل هذا الوقت اليق ايها الملك الموفق وهو بهلك اوفق وها انا اقبل
يدك الكريمة ان تغفو عن هذه الجريمة فانا اريد اعود الى بلادى لانى
بلغت منيتى ومرادى وما اشتهى من يذكرنى من بعد الرحيل الا بالجميل
فعند ذلك تعجب كسرى من حسن مروته وقبل فيهم سؤاله وبلغه اماله
وانطفت تلك النار وعاد كسرى من صيده اخر النهار قال لاصمعى ولما
كان ثانى يوم دخل الملك كسرى الى بستان كان خلف الايوان فيه من
اصناف الاثمار التى قد جمعت من ساير الاقطار وفي ذلك البستان قصر
على البنيان مشيد الاركان وهو فى الهوا شاهق وبالسحاب متلاحق وكانوا
الخدام قد فرشوه ورتبوه احسن ترتيب ووضعوا فيه كل شى عجيب فدخل
كسرى ذلك المكان ومن حوله حجاب وخواص دولته والمنذر وعنتر وصاروا
كلهم جلوس فى ذلك المحضر واخذ الملك كسرى عنتر الى جانبه دون
اهله واقاربه وما استقر بهم المقام حتى اقبلت الخدام بالطعام فعند ذلك
مَدَّت الايادى الى الصحون والزبادى وصار الملك كسرى يلقيهم لعنتر

عنه اذيتته وحذره منه ومن شجاعته وكان بهرام لها سمع من كسرى في حق
 عنتر ذلك الكلام قد زاد وجده ومصابه واقبل على من عنده من اصحابه
 وقال لهم ان مضى هذا العبد سالم من هذه الديار ومع هذه الاموال والجوار
 ما يبقى لاحد منا قدر ولا مقدار وانا من حصرى احرق روحي في بيوت
 النار ثم انه ترك العيون والارصاد على عنتر بن شداد وبقي من اجله
 مسلوب الفواد وكل ساعة يزداد به الحسد والكيد الى ان اختلى به ذلك
 اليوم في الصيد ثم انه فعل ما فعل وظن انه لعنتر قد قتل ولم يعلم ان عنتر
 بطل وتبطل عند شجاعته الحيل الا انه يا سادة لها ضربه وراه ثابت على
 مركوبه فسل حسامه وطلبه وكان عنتر قد داخ من الضربة لانها كانت ضربة
 صعبة فاعن الجواد حتى هدأ روعه وسكن فواده ووعى على نفسه وعرف
 خصمه وراه قد حمل عليه فاستقبله الاخر ومال اليه وهو يهيمهم مثل الاسد
 وقد زاد به الحرد وقال خاب والله املك يا كلب يا غدار يا اخس المجوس
 وعباد النار ثم انه طعنه في صدره وعن ظهر الجواد اقلبه وحل به عطبه فلما
 نظرت الديلم الى تلك الحالات طلبت عنتر من ساير الجهات وزعقت
 عليه بلغات مختلفات وحملت عليه من ساير المواضع بالرماح والسيوف
 القواطع فصار عنتر يدافع عن نفسه وهو يتجنب سفك الدماء من
 الملك كسرى الى ان اشرف على الويل والعمى فعند ذلك اراد ان
 يبذل فيهم حسامه ويقتل كل من ياتى قدماه واذا بكسرى قد اقبل في
 حجاب ونوابه وهم يلوحوا بالصوارم ويصيحوا على الديالم وكان عنتر لها وصل
 كسرى اليه كف يله عن الضرب ووقف في ميدان الحرب وكذلك
 الديلم لها نظرت الى كسرى وقد اقبل وخلفه ذلك الجفيل كفت اياديها

الجمال هو وجماعة من الفرسان وساروا وقد طابت منهم الخواطر حتى
التقوا بكسرى وهو ساير وبين يديه الكلاب والصقور وكواسر الطيور فلما وصلوا
ترجلوا وسكعوا بين يديه وتقدم عنتر الى نحوه واراد ان يقبل رجله فمنعه من
ذلك واعطاه يده وامر الحجاب ان يقدموا له جواد من خيار خيله فركبه
عنتر واخذ كسرى الى جانبه وسار وهو يساله عن مبيته وليته وما يججد من
الشوق الى اهله وعشيرته وصار يباسطه في الكلام وعنتر يدعي له بطول الدوام
قال الراوى ولم يزالوا سايرين في تلك البعيد حتى وصلوا الى مكان
الصيد وكان ذلك المكان لا يدخله انسان الا كسرى ومن يعز عليه وله حراس
يحرسوه من احد ياتيه وكان قد امتلأ بالوحوش من ساير نواحيه فلما اشرفوا
عليه تنافرت الوحوش والغزلان وطارت الطيور من كل مكان هذا وقد
ساق الفرسان على سوابق الخيول وانفرشت في تلك الارض عرضاً
وطول وطلبوا الصيد والقنص وبادروا الى انتهاب الفرس وازالة الغصص فلما
نظر عنتر الى ذلك الفعال ساق جواده في جملة الرجال وتبع عانة من
الوحوش بشدة اهتمامه وابعدها في تلك الارض وساقها قدامه فبينها هو
راكب وهو فرحان مسرور واذا بفارس انقض عليه انقضاض النسور وطلبه
كما يطلب الجارح اضعف الطيور ولا كلمه ولا خاطبه حتى صار الى جانبه
وضربه بلسان حديد من ساعد شديد فوقع بين اكشافه تعتعه وكاد ان يضرعه
ثم نادى خذها يا كلب الحجاز وان كان فيك رمق دونك والبراز لان
لا بد لي من قتلك يا اخس السودان كما قتلت اخي خسروان وكان هذا
الفارس مقدم الديلم بهرام لاننا ذكرنا ما دخل في قلبه من البغضة والعناد
لعنتر بن شداد وكان الملك كسرى قد نهاه عن مقارشته وامره ان يكف

وطن يكون للانسان فيه حبيب ويصبح عنه غريب ويستظله خيال يزوره
في مرقد او ربح يهب عليه من ناحية بلدة ثم انه زاد به الهكا على سكرة
فباح بها في صدره وانشد يقول شعر

برد نسيم الحجاز في السحر ، اذا اتانى بريحه العطر
الذّ عندى مما حوته يدى ، من اللأى والمال والبدر
وملك كسرى لا اشتيه اذا ، غاب خيال الحبيب عن نظرى

قال الراوى فلما سمع المنذر ذلك الشعر علم ان شوقه الى علة شديد وعشقه
ما عليه مزيد فاخذ معه في غير هذا الكلام ولم يزالوا على مثل ذلك حتى
مضى اكثر الظلام وغلب عليهم سلطان المنام فانظروا لطلب الراحة الواردة
للاجسام ولم يزالوا نيام الى ان اقبل الصباح بالابتسام فعند ذلك دخل
عليهم الموبدان وحوله جماعة من الغلمان وسالهم عن حالهم وعن مبينتهم
في ليلتهم وقال لهم اركبوا للسلام على الملك وانتهبوا هذه الفرص لانه
قد ركب الى الصيد والقنص وامر الخدام ان يصنعوا له الطعام الى حين عودته
ويجتمعوا الكل بحضرته فقال عنتر بعد ما حمد وشكر انا والله ما مرادى
الا العودة الى بلادى وتكون معى النوق العصفير وانال ما املته من الملك
الكبير ويرانى اهلى وعشيرتى ويجمع شملى ببنت عمى وقرابتى فقبل
له الموبدان اذا حضرت قدام كسرى مهما تتهناه فالملك يعطيك اياه
فعند ذلك تبسم عنتر من كلامه وشكره على حسن اهتمامه والملك
المنذر ايضا طيب قلب عنتر وقال له ابشر ببلوغ الامال والنوق والجمال
ولا تعود الى منازلك ولا طلال الا والنوق تكون بين يديك وهى موقورة
بالهدايا والاموال والتحف الغوال ثم اشار بيده الى الموبدان وركب في

الملوک علی مہر الايام ام ہى حلاوة تُعقد لہم فی کل عام لانى ما ارى فیہا شى
 من لحوم الجمال وما تصلح ہذہ المواکیل الا للاطفال فعند ذلک تبسم المنذر
 من کلام عنتر وقال لہ ایش ہذا الکلام یا ابا الفوارس دع عنک ما کنت
 فیہ من جہل الجاہلیة ومن سکنى البریة وشرب لبن النوق فی اللیل والنہار
 وتخلق باخلاق اہل المدن ولا مصار لانک الیوم فی جوار ہذا الماسک
 الجلیل المقدار الزاید الافتخار الذی حکمہ نافذ فی جمیع الاقطار فلہا سمع
 عنتر ذلک المقال استحی واکل من ذلک الطعام حتی اکتفی ولہا فرغوا
 من اکل الطعام قدموا اوانی المدام فدارت علیہم الطاسات وانہبوا اوقات
 اللذات ولم یزالوا علی مثل تلک الحلات حتی مضى من اللیل ساعات
 ہذا والجوار الرومیات تدور علیہم بالکاسات وہم لابسات ثیاب ملونات
 کانہم البدور الطالعات وقد علموا ان عنتر مولاہم فتقربوا بالخدمة الیہ وکلما
 قام وقعد یدوروا من حوالیہ وهو لا یلتفت الیہم بالسجملۃ لان ما فی قلبہ
 الا محبۃ عبلة فقال لہ الملک المنذر وقد لعب بعقلہ الراح وخامررت فوادہ
 الاقداح لم لاتطرب یا ابا الفوارس بجوارک وتفرج بہا انت فیہ من علوک
 وافتخارک او تطلب اعلی من ہذہ المنزلۃ الرفیعۃ او تری فی ارضک احسن
 من ہذہ اللیلۃ البدیعۃ فدع عنک الافتکار وذكر منازلک والدیار وخیل
 التفکر والعتاب وخذ من زمانک ما طاب لانک صرت فی منزلۃ الملوک
 ولوارک الساعۃ سادات قبیلک لحسدوک فلہا سمع عنتر ذلک تباؤہ
 من فواد موجوع وتناثرت علی خدودہ الدموع وتذكر الاطلال والربوع وقال
 وھیاتک یا مولای ما لہذہ النعمۃ عندی لاقیمۃ ولا مقدار لان قابی ومرادی
 فی غیر ہذہ الدیار وانت تعلم ان الاوطان لہا فی القلوب اوفی مکان لاسیما

بالنجاة قال الاصمعي وبعد ذلك عاد كسرى الى الايوان وتولى امر عنتر
 الموبدان وانزله في اعز مكان وكذلك المنذر ومن معه من العربان ونقلت
 اليهم الجفان الملائنة بالوان الطعام واللحم السمين من الضأن هذا والملك
 المنذر فرح واستبشر الذي ارتفع قدر العرب على العجم بافعال عنتر
 ولما فرغوا من اكل الطعام قام الموبدان وفتح صناديق المال التي انت من
 عند الملك قيصر واعرض الجميع على عنتر فرأى من البدر والدرّ والجوهر
 ما ادهل منه البصر فتأدى اين عينيكي يا عبلة حتى ترى ما حصل الى ابن
 عمك من المال والفائدة فوالله ما في خزائن الملك زهير منها ولا حبة
 واحدة ثم انه نظر الى الجوار الروميات والخيول البحريةات فزادت فرحته وحمد
 عاقبة سفرته ثم انه قبل صدر الموبدان ويديه ودعا له واثنى عليه وقال والله
 يا مولاي ما اعد هذه النعمة الا منك ومن افضالك لانك انت كنت
 السبب في ذلك فلما سمع الموبدان كلام عنتر قال له ايها الفارس النبيل
 نحن ما نرضى لك بهذا المال القليل لان هذا ما هو من مالهنا بل مال
 الملك قيصر الذي حزنه بسيفك وسانك ولكن سوف ننظر ما يصل
 اليك من العطا والاحسان من الملك كسرى انوشروان ثم انه بعد ذلك
 امر غلمانه ففرشوا له الدار كما يليق وصقوا له الاواني والاباريق واحضروا له
 الخمر الصافي العتيق وقدموا موايد الطعام قدام عنتر والملك المنذر ومن
 معه من العرب الكرام فنظروا الى الوان عافية في الابدان كلها من لحوم
 الاغنام ومن لحوم الدجاج واللوز المحمر وكان اكثره قد صنع بالعسل والسكر
 والفستق المقشر فحار عنتر مما ابصر وكان الموبدان قد مضى من عندهم
 وحلأ لهم المكان فقال عنتر للملك المنذر ايها الملك هذه الالوان تأكلها

من ابن جنسه فلما رأى الفارس الديلمي قد حمل عليه ما علم مراده حتى
قرب اليه فاستيقظ لروحه فزج الحربة اليه وقد قامت في أم رأسه مقل عينيه
فخطف عنتر الحربة من الهوا بها اعطاه الله من الحيل والقوى والتفت
الى البطريق وقد حار في امره وضربه بها جاءت في صدره طلعت تلعب من
خرزات ظهرة ثم عاد الى ناحية بهرام وقال له قف ارويئك كيف يكون الغدر
يا ندل وكان كسرى قد صعب عليه فعل بهرام بعنتر ودق يد على يد وتحسر
خوفاً على عنتر ان يُقتل ويُقبر فلما رآه فعل ذلك الفعال انكشف عن قلبه
ما كان قد اعتراه من الخبال وصاح من شدة فرحه احسنت يا سبع اسود
واشار بوجهه وسجد الى ناحية المعبود ولما نظر الى عنتر بعد قتله للبطريق
قد عاد الى بهرام مثل نار الحريق فصاح يا ويلكم ردوه عن بهرام والانساه
كووس النقم واوعده عني بالاموال والنعيم فعند ذلك تجارت النقا والامرا
وصاحوا على بهرام مقدم الديلم وردوا عنتر عنه مبتجل مكرّم وقدموا عنتر
الى قدام كسرى فترحب به وقربه واخلع عليه خلعة كسروية واوهبه خمس
جنايب من الخيول العربية كلها بسروج من الذهب الاحمر مرصعة بالدر
والجواهر والتفت كسرى الى الموبدان وقال له سلّم اليه جميع ما اتى مع هذا
البطريق من الاموال والجوار والخيول والجواهر والتحف الملكيات والهواذج
والعماريات وزد له في الاكرام واحضره غدا الى عندنا في الايوان حتى نغمره
بالجود والاحسان ثم ان عنتر التفت الى اصحاب البطريق وقال لهم ان
كان فيكم احد يطلب حرب او طعان فليبرز الى الميدان فقالت القسوس
نويا فارس الزمان نحن وحق المسيح والدين الصحيح عمرنا ما ذكرنا
حرب ولا طعان لا بشقة ولا بلسان ثم انهم عادوا طالبين الفلاة وهم لا يصدقوا

عنتر من قلبه بتلك الاعمال وقال وحرقت النار ان هذه هي الفروسية التي
تحتب ان تذكر ما بقيت الشمس والقمر ثم انه تقدم ايضا لكي ينظر ما
يجرى بين تلك الابطال من العجايب والاهوال ويتفرج على قتال عمه
ما راي مثله من احد من الرجال قال الراوى ولما نظر بهرام مقدم الديلم
الى فعال عنتر فحسده على ما بان منه وظهر وكان ايضا قد حقد عليه كيف
رده عن قتال البطريق واشتعلت في قلبه نيران الحريق وكيف قتل اخوه
خسروان وما فعل في جيشه من الافعال الموصوفة التي لاتزال على طول
الزمان معروفة وراى ايضا الملك كسرى كيف قرب عنتر الى قلبه فاذا
به همه وكرهه حتى بقى من شدة الحسد لا يعي على احد وقد عول على قتل
البطريق وقتل عنتر حتى يكون الذكوره دون البشر ومن شدة مكرة صبر
على لاثنين حتى التحموا في القتال وتناهلوا كؤوس الفنا من رؤوس العوال
وكان البطريق قد اخذ حذره من عنتر لما بان منه وظهر وراه في الحرب
فحل ذكر فصار يجاوله ويطاوله ويطلب بذلك ان يتبعه حتى يبلغ مأربه ولم
يعلم بان عنتر فارس البدو والحضر ولم يزل منعه في اخذ ورد وهزل وجتد
حتى صار نصف النهار وقد قلقت المواكب من طول الانتظار وبعد ذلك
انفسحوا في الميدان كما تنفسح الكباش للنطاح ثم هجموا على بعضهم
واستقامت بينهم طعنتين قاتلتين ولما نظر بهرام الى ذلك انتهر الفرصة
عند اشتغال عنتر وانقض عليه انقصاص القضا والقدر حتى قرب اليه وهز
بعض الحراب وزجها اليه وقال له خذها بعد ما زعق عليه قال السناقل وكان
عنتر مع خصمه في اشد القتال وعينه تثلثت يمينها وشمال وتتنظر الى جميع
الجيوش والابطال وذلك حذرا على نفسه لانه غريب وحوله اعدا وما هم

السنان فحمل عنتر عليه كانه الاسد لاكول وجعل يصول وينشد ويقول شعر
اليوم انصر للمليك المنذر ؛ وأرى لكسرى قوتى وتجبرى
واحد ركن الروم جمعافى الورى ؛ واحتر راس البطرموط بابترى
ان كنت انت البطرموط فاننى ؛ ادعى انا بين الانام بعنتر
والليل لونى والنهار خصايلى ؛ والشمس افعالى بغير تنكر
واليوم تنظر شرح ما قد قلته ؛ واعلم باننى اوحده فى الأعصر
فعند ذلك حمل عليه البطريق وفى يده قنطارية كانها صارى مركب
وسانها كانه زبانه عقرب فهاجوا الاثنين كانهم جملين واصطدموا كانهم
جبلين فخاروا الفرسان لقتال هذين البطلين لان عنتر كان له خلقه عجيبة
من الخلق وكان اسود مثل الغسق وعينه حمراء مثل العنق والبطرموط كان
طويل عريض قصير العنق وهو اشقر ازرق وعينه تلعب فى ام راسه مثل
الزبيب فتقاتلوا ساعة تحت الغبار فنظر البطريق الى عنتر فراه فى الحرب
ثقل العيار وهو كلها له فى زيادة واستظهار فقال هذا وقت المجاهدة وفى
مثل هذه الساعة تبار الفروسية والشجاعة ثم انه صاح فى عنتر وزعق وعبر
عليه وانطبق وطعنه طعنة الحنق فسبح عنتر طعنته بمعرفته وضرب رمحه
بحسن صنعته ابراه نصفين وبقي قطعتين وامهله حتى عبر عليه وزوده بكعب
الرمح جاء بين كثيفة فادهشه وتعتده وزعق فيه زعقة روعة ومن قلة اشارة
به لم يتبعه بل صبر عليه حتى انتهى الى اخر ميدانه وهذا من الدهشة وثبت
جنانه هذا والفرسان قد تعجبوا من فعال عنتر وفرح به الملك المنذر
واستبشروا علم انه لو اراد قتلة البطريق لقتله ولكن عفا عنه وكذلك تعجب
الملك كسرى وعلم ان عنتر بطل من الابطال ما له فى زمانه مثال وتقرب

عدله واعطاك امانه وعمّ عليك فضله واحسانه لانك ابرقتلت بهرام
احملت عليك طايغة الديلم وحل فيك البؤس والنقم وشكوك المزاريق
والحروب وعصوا على كسرى ولا يسمعون له خطاب لانهم اغلظ الطوايف
اكباد واكثرهم شر وعناد وقد اتاه اليوم نايبه على لاعراب بفارس يلقاك
وقد ذكر انه يصيف اليك اصحابك ورفقائك وقال انه لا يترك الشمس
تنزل الا وكل واحد منكم مقتول فشدّ عزمك والتفّ في ساحة المجال فان
قهرته قدام هذه الابطال فعُد الى صاحبك بها معك من الاموال واقتصر
على ساير الاقيال لان ما بقى يخرج اليك احد سواه ولا يرى الملك مع
كهمال عتله وعرفانه ان يلتقى فارس واحد جميع فرسانه فلما سمع البطريق
ذلك انشرح واخذ السور والفرج وقال ايها الوزير والاب الكبير ان هذا
الامر ما يضيق لي منه صدر لاني ما اكثرت بالفرسان ولا ابالي بابطال الاعجام
والعربان بل ابذل نفسي في طاعة المسيح وماريوحنا المعبدان واجتهد في
كشف الضيم عن ملّة الصليبان وما دام ان الملك قد جعل هذا الفارس
اخر من يخرج الى الميدان فاليوم افرج على وعليه الفرسان والبسه من دمه
حلة ارجوان واترك لي بقتله في قلوب الابطال هيبة واجلال لان قتال
الجد ما هو كقتال المحال فقال الموبدان فاشهد عليك اهل دينك على
هذا الكلام حتى اذا تم عليك امر وشربت كأس الحمام لا يبقى على
الملك لاعتب ولا ملام فعند ذلك ادعى البطريق بالقسوس الى عند
الموبدان واشهدهم عليه بذلك الشأن قال الراوى وكان عند واقف يسمع
ويبصر واحشاه تتقطع وتتفطر فاقبل على البطريق وقال استعدّ الى
القتال ودونك والحرب والنزال فعند ذلك اطلق البطريق العنان وقوم

وكسرجيشه وانا قد اتيت به حتى يصوم عمر هذا البطريق ويفرج عن قلبك
 الهم والصيق وانا الضامن لك ايها الملك انه يلقيه ويلقى من معه من
 الفرسان ويفنى الكل في الميدان فقال كسرى ان فعل ذلك سامحناه
 بالخطا واجزلنا له العطا فاعرض على القوم الراحة الى غدا واكثر لهم من
 الشراب والطعام واعد لهم عنا بالخلع والانعام ثم انه ادعى بالملك المنذر
 الى بين يديه وقربه واخلع عليه وقال له يا منذر الخطا في الاول منا كان والذي
 ملأ قلبنا عليك اغبان قد لقي بغيه واهلكته على يديك النيران فلما سمع
 المنذر ذلك الكلام زاد سروره ودعا للدولة الكسروية بطول الدوام قال
 الاصمعي ثم اراد الموبدان ان يضرب لهم خيام ويامرهم بالراحة والطعام
 فقال عنتر لا وحق من اغسق الظلام وانزل القطر من الغمام لا اكلت عندكم
 طعام ولا طلبت راحة ولا منام حتى القى هذا الفارس الهمام واسقيه كأس
 الهمام لانه ازعج قلب هذا الملك القمقام ثم انه عاد الى ظهر الجواد واعتد
 بعدة الحرب والجلاد هذا والموبدان قد اعلم كسرى بها قال فتقدم الملك
 كسرى في موكبه الخاص لينظر ما يجري بينهم من القتال فعند ذلك ادعى
 الموبدان بالبطريق وقال له اعلم ايها الفارس الهمام اننا اتعبنك في هذه
 الايام والملك ايضاً قد ضجر من التردد الى هذا المكان وكان قد عول انه
 ينثذ الى خراسان حتى يرسلوا له فارس يلقيك في الميدان لان هؤلاء
 الذين خرجوا اليك كلهم ولاية وحجاب ومرازبة وتواب وما فيهم من بالشجاعة
 يذكر الا هذا بهرام الذي لك في قتاله ثلاثة ايام والملك قد ابصره
 معك في نقصان فما اراد ان يخرق ناموسه بين الفرسان لانه صاحب
 اقاليم وبلدان ولا اراد ايضاً هلاكك بقتله لانه قد حملك على بساط

واجعلوا الحمى لمعبدكم قربان والعنوا بنى عبس في كل شفة ولسان الى اخر
 الزمان فعند ذلك تبسم الموبدان وعلم انه فارس غشيشم قادر على فعل
 ما به تكلم هذا وقد تصفقت المواكب واعتدلت الابطال من كل جانب
 واشتهرت العدد ولمع البيض والزرد واشرق الذهب مع شعاع الشمس وتوقد
 وكان اول من التقاهم موكب المدبجة وهم بثياب الديباج الملونة وعلى
 رؤوسهم العمايم المعلمة وعلى اكتافهم شباك اللولو المنظومة وبعدهم دخلوا
 في موكب الاساورة اصحاب الاساور الذهب الاحمر المرصعة بالدر والجوهر
 وقطع الياقوت الاصفر وبعدهم دخلوا في موكب المتوجة اصحاب التيجان
 المزينة بالياقوت والمرجان ومن هناك ترجل الملك المنذر ومن معه من
 الفرسان حرمة للملك كسرى انوشروان الحاكم على جميع البلدان في
 ذلك الزمان ثم دخلوا بين الحجاب والكبرا والمازبة والوزرا فحار عنتر مما
 راي وكان ماشى الى جانب المنذر وابطال العرب من حواله وكل المواكب
 احدثت بالنظر اليه وصارت تتعجب من طول خلقته وهول صورته ولم
 يزالوا سايرين والخلایق اليهم تنظرون ترى الى ان وصلوا الى قدام كسرى
 فتقدم المنذر وسلم وخدم ودعا للملك كسرى بدوام الملك والنعم
 وكذلك فعلت فرسان العرب هذا وعنتر قد لزم الادب وانحنى الى الارض
 راکعاً ثم رفع راسه وشار اليه بالدعا وقال اعز الله دولتك ايها الملك
 ودمت بدوام البقا ولا زلت في العلو والارتقا ما دام الصباح مشرقا والليل
 مغسقا لانك كعبة الجود والكرم وشمس العرب والعجم هذا والملك كسرى
 يتهيز في طوله وعرضه ويسمع كلامه ولفظه ثم سال الموبدان عنه وهو قد تعجب
 منه فقال له الموبدان هذا ايها الملك الذي قتل حاجبك خسروان

في قتال ومن شدة ما جرى عليه ووجد انفذ الى بيت النار والمعبد وامر
 مشايخ النار ان تدور حولها وتتعبد وترمي من قرامي العود عليها وتومي
 بالسجود اليها وتسألها ان تنصره وتساعد ولا تنقهره ففعلوا ذلك وكفروا
 بهالك الممالك ونحن نوحّد الله ونُدوم على ذلك واما البطريق فانه
 دارت به القسوس والرهبان وباتوا يتلوا حوله الانجيل ويعوذوه بالصلبان
 ولما اصبح الصباح خرجوا الفرسان واقبل الملك كسرى وارادوا الخصمين
 يبرزوا الى الميدان واذا بالملك المنذر قد اقبل بهن معه وبين يديه البطل
 القسور والفارس الغضنفر ابو الفوارس عنثرو من وراه مية فارس من العرب
 الاجواد كلهم بالرمح المداد والسيوف الحداد والخيل الجياد وهم مقبلين
 مثل النسر والغبار عليهم منشور فلما قربوا وبانوا للعيان عرفهم عمرو بن نفيلة
 والموبدان فخرجوا الى لقاءهم في جماعة من الحجاب واشتغلت بالنظر اليهم
 تلك المواكب والاحزاب والتهوا عما كانوا فيه من امر المبارزة والضراب فلما
 اجتمعوا سلموا على بعضهم وعاد عمرو والموبدان الى جانبهم الملك المنذر ومن
 معه من الفرسان وعنتر بين اياديهم كانه النمر الحردان هذا والموبدان يحدثهم
 بها فعل البطريق في ابطال الاعجام وما جرى له من الحرب مع بهرام فلما
 سمع عنتر ذلك الكلام التفت الى الموبدان وقال له ايها السيد المحترم
 اضمن عني الى هذا الملك العادل الحسن الشيم الذي شاع ذكره بالجد
 والكرم اني التي فارس الروم وفارس الديلم وجميع ما عنده من فرسان
 الترك والعجم وافرقهم تفريق الذيب للغنم فلما سمع الموبدان ذلك المقال
 تبسم وعرف انه عنتر لما تكلم فقال له وان لم توف بهذا الضمان وما
 تهلك فارس عبدة الصلبان فقال اسحبوني من رجلى الى بيوت النيران

عاد كسرى وهو الى جانبه وفرحان بها ظهر من احواله وعجايبه واما
البطريق فانه عاد الى اصحابه وقال لهم لولا ان بقى من عمره ايام ما كان
ثبت قدامى ولا اقام على انى وحق المسيح ومار يوحنا المعمدان لو اردت
قتله لكنت قتلته ولكن طلبت اذلاله واسره فقالوا القسوس والرهبان يا سيف
المسيح ها نحن نبات حولك الليلة ونتلو الانجيل ونسجد للصّور والتماثيل
ونسال المسيح عيسى بن مريم ان ينصرث على فارس الديلم ثم انهم باتوا
على ذلك الحال وهم فى كفر وضلال ونحن نوحدها الجلال وقد صاروا
بين الخوف والرجا حتى انشق ذيل الدجا وطلع الصباح مبتلجا فعند
ذلك اقبل كسرى الى الميدان ومن حوله الفرسان واقبلوا الفارسان عابدين
النار وعابدين الصليب وما منهم من يصدق ان يرى صاحبه حتى يطاعنه
ويضاربه فلما ترتبت الصفوف وصارت الابطال وقوف خرجوا الاثنسين
جالوا وتحاربوا تحت الغبار الى ان مضى اكثر النهار وكانت رسل المنايا
تختلف بينهم مع اختلاف الحراب والمزاريق وقلوبهم قد ذابت من شدة
الحق بنيران الحريق ولم يزلوا على ذلك الى ان اقبل الظلام فانفصلوا
عن الصدام ثم باتوا الى الصباح حتى طلع الفجر ولاح ظهروا للحرب والكفاح
وفى يد كل واحد منهم عامود وحملوا على بعضهم البعض مثل الاسود ولهم
همة مثل الرعود وجرى بينهم ما يشيب الاطفال فى المهد ولم يزلوا فى
اقبال وادبار حتى ولى النهار وقد قتل كل واحد منهم جواد صاحبه وكل
سواعل ومناكبه فعادوا عن القتال وهم فى غاية التعب والملال قال الراوى هذا
والملك كسرى قد صجرو ضائق صدره وهان ملكه عنده وعلم ان صاحبه
ان غلب فى ساحة المجال فلا يرجع احد من فرسان العجم يواجه البطريق

وتحت فخذة اربعة مزاريق ثم انه جال مع البطريق فتعاركوا تحت الغبار الى وسط النهار فراه البطريق مليح لاحتراز خبير بملاقاة الشجعان فجدة معه في ساحة الجولان وخاف ان يقضى عليه النهار ولابلغ منه ما يختار فتنقص منزلته بعد العلو والافتخار وكان يقائله والقنطارية بغير سنان فلما نظر الى حسن قتاله وشجاعته اخرج من قربوس سرجه سنان كانه راس ثعبان وركبه على راس القنطارية وحمل على بهرام بهمة قوية واراد ان يلقي الخوف في قلبه ويعرفه بانه كان يتهاون به فلما نظر بهرام الى القنطارية وهي مقبلة عليه سل سيفه وضربها قبل وصولها اليه فبراها وبقت قطع فرماها البطريق من يده لما علم انها ما بقت تنفع ثم سل صارمه وتبه عزايبه وتضارب هو وخصمه بالسيف حتى اخدرت منهم الزنود والكفوف ففرحت طائفة الديلم بمقدمها واملت انه ينصر على فارس الروم ويتجلى عن قلب كسرى الهوم هذا والفارسين قد غابوا تحت الغبار وداموا على ذلك الحال حتى انقضى النهار وبعد ذلك افترق كل واحد من صاحبه وقد كُت من الضرب مناكبه ثم ان كسرى ادعى ببهرام الى بين يديه وقربه واخلع عليه وساله عن خصمه وما لاقى منه في يومه فقال ايها الملك وحرقت النار ما يلتقى في الفرسان مثله ولا عاينت طول عمرى شكله ولو لا يكون اوجد زمانه وفريد عصرة واوانه ما كان وقف قدامى وثبت لرمحي وحسامى على ان قتالى معه في هذا اليوم ما كان الا سبيل الاختبار حتى يبان لى من اين تنزل عليه الاخطار ولكن غدا ارميه بواحدة من هذه الحراب والمزاريق اعدمه السعادة والتوفيق وافرج عنك السهم والضيق فقال له كسرى باركت فيك النار ودخلت في عينيك الشرار ثم

وبردت عنه ناره ايها الاب الكبير دبر انت هذا الامر باحسن التدبير
واحضر هذا الفارس الى هاهنا واوعده عنا بالغنى ونيل المنى فعند ذلك عاد
الموبدان الى داره واعلم عمرو بن نفيلة بما جرى فكشب عمرو من وقته
كتاب الى المنذر وشرح فيه ما تم من كسرى ومن قصته وقال في آخر الكتاب
ان الامر الذى سرت فيه انصلح والمراد قد حصل ونجح واننى قد صمنت
عن غنتر بانه يهلك هذا البطريق ويشرح عن قلب الملك العادل
الضيق وانك تسير به فى الحال من غير تعويق ولا يكون جواب الكتاب
الا وضع رجلك فى الركاب ثم انه انفذ الكتاب تحت جناح الطير الى
الحيرة قال الراوى هذا ما كان من عمرو والموبدان واما ما كان من البطريق
فارس عباد الصلبان فانه باكر الى الميدان طالب براز الفرسان وخرج
الملوك كسرى حتى ينظر ما يتم ويجرى وبرزت اليه الرجال واخذت معه
فى المجال فسطا عليهم واستطال ولم يزل على ذلك الحال من اول النهار
حتى لبست الشمس حلة الاصفرار ثم عاد وقد نال الشرف ولافتخار فلما
كان من الغد برز الى الميدان قدام تلك الامم والفرسان واذا قد برز اليه
بهرام بن جرهيم مقدم الديلم وكان رجل رشيق كانه النار ذات الحريق
يقا تل بساير السلاح من السيوف والرماح وكان هذا الفارس عدة كسرى
وعمدته والمقدم على ارباب دولته لاجل قوته وشجاعته ومما كان تاسخه عن
القتال فى تلك الايام الا انه كان يقف تحت الاعلام وكلما هم ان يبرز الى
الميدان يمنعه كسرى من ذلك الشأن خوفا عليه من عابد الصلبان فخرج
ذلك اليوم بغير امر كسرى وقلبه يتلهب بنار الحريق وهو على جواد
عتيق وعليه درع مليح التزييق ومتقلد بسيف دقيق وفى يده رمه رقيق

الملك ما تبلغ بهم ما تختار الا في الضيافات الكبار قال كسرى ملك العرب
 علينا غضبان لاجل ما جرى بينه وبين الحاجب خسروان والحاجب سار اليه
 بعساكر مثل البحر الزاخر والى الان ما سمعنا عنه خبر فقال الموبدان يعيش
 واسك ايها الملك وتندوم في سرور وامان وينزل على اغداك الويل
 والهوان اما خسروان فقد شرب كأس الموت وصار مقهور ووصل الى الجيش
 مكسور مقهور وما اطلعته على تلك الامور خوفاً على صدره لا يصيق
 لاجل ما دخل على قلبك من ذلك البطريق والان قد دعت الحاجة
 الى اطلاعتك على هذا الحال وانا اسال النار ان تبلغك ما تأمل من الامال
 فلما سمع كسرى هذا المقال زادت نيرانه اشتعال وقال له ايها الاب الكبير ما
 هذا الراى وما هذا التدبير وبأى وجه ارسل الى المنذر بعد هذا العمل
 واقول له ارسل الى من فرسانك بطل وقد فعل في حقى ما فعل وقتل
 رجل من خواص دولتى وكسر جيشى واخرق حرمتى فقال الموبدان يا
 ملك الحاجة داعية اليه ولاننا معول الا على النار وعليه لان عنده فارس
 من بنى عبس وعدنان لا يوجد مثله في هذا الزمان وهو الذى شئت
 جيشك وقتل حاجبك خسروان ثم انه حدثه بجالية الخبر وقص عليه
 القصة من الاول الى الاخر واطلعه على باطنها وظاهرها حتى كان كأنه حاضرها
 وقال في اخر كلامه الصواب ايها الملك المهاب ان تأمر المنذر باحضار هذا
 الفارس لعله يقتل البطريق ويفرج عنا هذا الضيق وقد ثبت عندى ان
 المنذر معترف بانه اخطا واسا وانه فرعان منك صباحا ومساوها عندى
 وزيره عمرو بن نفيلة وقد اتى يسألنى انى اسالك ان تسامحه بها فعل
 وانت تعلم بان الانسان محل الخطا والزلل فقال كسرى وقد قرّ قراره

وصل عمرو بن نفيلة وزير المنذر وسأل الموبدان ان يكشف شر العجم
عن العربان فحدث الموبدان عمرو بن نفيلة بحديث البطرموط وما فعل
بالرجال وان كسرى من فعالة باسوء حال فلما سمع عمرو ذلك الخبر اعلم
الموبدان بما فعل عندزوان هو الذي قتل خسروان وشتت العسكر وان
مثله ما يوجد بين الانام وانه قادر ان يبلغ كسرى المرام فقال الموبدان
يا عمرو نحن نصلح نوبة الملك المنذر عند الملك كسرى بهذا الامر
ونقطع من بينهم الشر ثم انه ترك عمرو في دارة وسار طالب كسرى
ليخبره بها جرى فلما دخل عليه وصار عنده وجده قد اراد يرسل خلفه
فترحب به كل من حضرو فرح كسرى بقدمه واستبشر وقال له كسرى ايها
الاب الكبير الساعة اردنا ان نرسل خلفك وبك نستشير في هذا الامر
العسير الذي جرى علينا من هذا الطريق وقد اخرق سجناء دولتنا
بشجاعته وعدلنا يمنعا عن اذيته وانا اريد اكتب الى خراسان وامر من
فيها من الولاة ان ينفذوا لنا الفرسان لعل ان تبعث لنا النار فارس يذل
هذا الشيطان والاطمعت فينا عباد الصليب فقال الوزير ايها الملك
البطريق اذل من ذلك واحقر والامر بسعادتك قد تيسر قال كسرى
وكيف ذلك قال ايها الملك قابل الداء بالدوا وان كان بك مرضين
فداوا الاقوى قال كسرى وكيف يكون الامر في هذه الاسباب قاشير على
بها عندك من الصواب قال الموبدان الراى عندى في هذا الشأن ان تكتب
كتاب الى المنذر نايبك على العربان لان تحت يده جميع فرسان البيد وتامره
ان ينفذ لك من عنده عبد من العبيد فيه تبلغ ما تريد لان العرب هم
شجعان في البراز وبذلك يفتخرون فرسان الحجاز واما فرسانك ايها

البطريق وفتح بابه ليضربه بالعامود فوكزه البطريق بكعب الرمح فحنت
 اضلاعه تركه ممدود في وسط القاع لانه كان في يك قنطارية كانها صاري
 مركب لو كثر بها جبل انقلب وكان قد قلع من راسها السنان لانه اشترط
 على نفسه قدام القسوس والرهبان وقدام كسرى ان دمه لمن يقدر عليه
 حلال ودم الذين يخرجون اليه حرام عليه الا من دنا اجله فصارت المرازبة
 تنفزع وتخرج اليه وهو يحاربها ويبتددها على الثراب فما اتى اخر النهار
 حتى قهر سبعين بطل كرار اكثرها حجاب وولاة لاقطار فاندهل كسرى من
 فعاله وحار واستدعاه الى بين يديه وقربه واخلع عليه وقال وحرق النار
 انت احق بها ورد معك من الاموال من هؤلاء الاندال ثم ان كسرى عاد
 من الميدان وهو على كل جيشه غضبان وعاد البطريق وهو فرحان وحوله
 القسوس والرهبان وهم يصجون بقراءة الانجيل ويكثروا له من التعظيم
 والتبجيل ولما كان من الغد عاد البطريق الى الميدان وركب كسرى
 انوشروان وسارت من حوله ارباب الدؤل فجري من القتال مثلها جري
 في اليوم الاول وما رجع البطريق من ساحة الحرب والقراع حتى مدد اكثر
 من خمسين بطل شجاع اكثرهم موهوبين الاضلاع وزاد بكسرى الغيظ والحرد
 وهان ملكه عنده ما وجد ودام الامر على مثل ذلك الشان مدة خمسة
 عشر يوم والبطريق كلما له الى زيادة وامكان وفرسان العجم في خسارة
 ونقصان هذا وكسرى يبات مهموم ويصبح حيران ويخاف ان يعود
 البطريق الى انطاكية بها معه من الاموال ويحدث قيصر بها فعل من
 الفعال فتهون المملكة الكسروية عند اهل الملة المسيحية ويحدثوا انفسهم
 باخذ بلاده وكسر جيوشه واجناده قال الاصمعي وفي اليوم السادس عشر

محشتم واقبلت حتى امتلأ الميدان بالأمم وركب الملك كسرى وفوق راسه
علم الازدهار وبين عينيه درة تضي مثل النار وهو على حصانه المسعى بشنداز
الذى رقبته ملوك الحجاز ولها وصل الى الميدان خضعت له جميع الشجعان
وترنبت الفرسان وانقسمت الخلايق قسمتين واصطفيت صفين فعند
ذلك اقبل البطريق وهو مثل الفنيق غايص في الحديد كانه برج مشيد
ومن حوله القسوس والرهبان وعليهم الثياب المختلفة لالوان وهم قد
رفعوا على رؤوسهم الصليبان فلما صاروا في الميدان خرج البطريق من
بينهم وطلب البراز وسأل الانجاس ثم انه صال وجال وثقلب على ظهر
الحصان حتى حير الشجعان فتبادرت اليه الفرس من سائر الاقطار
تطلب بذلك الافتخار فعند ذلك نادت النقا عليهم وامر كسرى ان
يردوهم عنه ولا يخرج اليه الا فارس بعد فارس واى من اسره او قتله في ساحة
المجال ياخذ ما صحبه من الاموال وان كنتم ما تصبروا فاقترعوا وكل من
وقعت عليه القرعة يخرج اليه فلما سمعت المرازبة ذلك المقتال رجعت
من ساحة المجال ووقفت صف واحد والبطريق ينظر ويشاهد ثم انهم
اقترعوا فوقعت القرعة على بعض المرازبة وكان ديلمى شديد الباس صعب
المراس فخرج وانقض على البطريق فصبر البطريق الى ان قاربه واخرج
رجله من الركاب لما عبر عليه وهو يهتز فوق الحصان ورفسه برجله فحذفه
من على سرجه الى وسط الميدان فلما نظرت الى ذلك الفرسان حارت
مما جرى على ذلك المرزبان واقترعوا فوقعت القرعة على جبار من
جبابرة العجم وكان حاجب ومقدم يقاتل بساير السلاح ولا يميل من
الحرب والكفاح فخرج وفي يده عامود وهو يهيمهم مثل الاسود الى ان قارب

كان لابد لك من المجاهدة في دين المسيح فسر مع هذه الاموال والسجوار
 الى عند ذلك الملك الجبار واطلب منه براز الفرسان فهو يوصلك الى
 ذلك الشأن فتنظر الى عساكره واجناده وكثرة جيوشه ووسع بلاده وان
 رايت لك في الذي تريد مطمع عد الى حتى ارويئك ما اصنع والا دعنا
 نحمل اليه المال وندارى عن هذا الاقليم ويكون العهد بيننا مستقيم فاجابه
 البطريق الى ذلك وسار مع الاموال وهو فرحان بذلك الحال ولم يزلوا
 سائرين يقطعون الصحرا حتى وصلوا الى مداين كسرى وحضر البطرموط قدام
 الملك وقال يا مولاي انت تعلم ان الملوك ما تحمل الى بعضها البعض
 الهدايا والاموال الا بعد الغلبة والاذلال وانا اريد اكشف الضيم عن الملّة
 النصرانية وبارز بين يديك كل فارس يعزّ عليك فان غلبت في النزال
 كان دمي لكم حلال وان انا نصرت على فرسانك وقهرت ابطالك
 وشجعانك فحطّ عن بلادنا الخراج ولا تحوجنا الى القتال والسجاج لان
 سفك الدما في سائر الاديان بغى وعدوان فلما اعاد الترجمان على كسرى
 ذلك المقال ما بقى يعرف اليمين من الشمال وبان في وجهه الغضب
 وعبس وجهه وقطب الا ان عقله رده الى الصواب وقال لارباب دولته من
 طلب الانصاف ايش يكون له جواب فنزلوه في مكان يصلح له واقسموا
 بهمشروبه وماكوله واتركوا المال الذي اتى معه عنده حتى نصفه ونبلغه قصده
 وفي غداة غدا تخرج له الفرسان الى ساحة الميدان ونظر برازة مع الشجعان
 ولا تاخذ من تلك الاموال حبة حتى يقرّ على نفسه بالغلبة ففعلت الحجاب
 ما امرهم الملك وباتت النقا تعلم ابطال الفرس والديلم بما جرى وتم قال
 الراوى فلما اقبل الصباح وولت عساكر الظلم ركبت العساكر وفيها كل سيد

يديه وهو يعزل الاموال والجواهر واللؤلؤ الكبار وكل شئ فاخر ويضع في الاكياس
افخر الذخاير ويختتم عليها بخاتمه والخدام في الصناديق يحطوها ويحاملوها
باجلال الحرير ويحزموها وهم يتجهزوا للسير والترحال بتلك المعادن
والاموال فلها راهم الطريق في تلك الاشغال تقدم الى قيصر بادلال لانه
صهره على كل حال وقال له ايها الملك اين تبعث هذه الاموال قال يا
ولدى ننفذها الى كسرى انوشروان ملك هذا العصر والاوان وهو ملك
الفرس والديلم والحاكم على جميع الامم الذي تحمل له الاموال من العرب
والعجم فقال البطريق ايها الملك فهذا كسرى ملك العجم هو على دين
عيسى بن مريم قال لا يا ولدى ولا يعتقد بشئ من دين الصليب والزنار
بل هو يعبد النار ولكن لاجل كثرة جيوشه يحكم على جميع الاقطار ولولا
اننا نداريه بهذه الاموال والانعام والا ما كان لنا في هذه البلاد مقام فلها
سرع البطريق ذلك قامت عيناه في ام راسه وزاد جنونه ووساوه وقال
وحق ما اعتقده من الدين الصحيح ما كنت احسب ان احد يعبد غير
المسيح وبعد ذلك فما بقي غير الغزو والجهاد في تلك الارض والبلاد فوالله
ما تركتكم تحمل من هذا المال ولا درهم واحد حتى اسير انا الى هذا
الملك واجاهد في دين المسيح والتقى هذه العساكر والجنود وابذل المجهود
واذا قتلت كم انت على الميثاق والعهد والا ان نصرني المسيح على اجناده
فانا اقبله وافتح لك بلاده واجعلنى فيها من تحت يدك مقيم وانال
بقعلى الثواب العظيم وارقى المنازل العلية اذا صارت الدنيا كلها مسيحية
فلما سمع قيصر من البطريق ذلك الكلام قال له بحياتي عليك لاتفعل
واكفينا شر كسرى وفكده ولا تفتح علينا باب لا نقدر على سده ولكن ان

المسيح عيسى بن مريم ولا بد ما ارسله نعمة على العرب والعجم ثم انه
 بعثه الى انطاكية وارسل معه جماعة يرسم خدمته وكتب كتاب الى الملك
 قيصر واخبره بها شاهد وابصر من فعال ذلك الفارس وقال له احتفظ عليه
 ايها الملك واعطيه كل ما يحب ويختار ولا تمكنه من الرجوع الى جزاير
 البحار لانك تنال به مرادك من عباد النار فلها وصل الكتاب الى الملك
 قيصر فرح واستبشر واتاه الخبر ان البطريق مقبل في من معاه فخرج الى
 ملتقاه وبجل قدره وصمته الى صدره ثم عاد معه الى قصره واجلسه الى جانبه
 وحديثه بها وصل اليه من خبره واعرض عليه امواله وذخايره فقال له ايها
 الملك انا ما خرجت من بلادى في طلب مال ولا اكتساب وما خرجت
 الا في طلب الاجر والثواب وقد رايت العودة الى بلادى من غير معرفة في
 هذه البلاد عجز وقلة رشاد ففعلت ما فعلت حتى الى حضرتك وصلت
 وان لم ابين الى اهل هذه البلاد شجاعتى ما وصلت الى ارادتى قال
 الناقل وكان ذلك البطريق يسمى البطرموط وهو من الفروسية مخروط فاقام
 في ضيافة قيصر ثلاثة ايام وبعد ذلك ظهر الى الميدان وبارزته الفرسان
 وصارت خيالة الافرنج تخرج اليه وهو يلتقيها وترجع مقهورة بالخسران
 وهو يجول عليها كانه شيطان ويلعب بالقنطارية على ظهر الحصان وبصيح
 صيحات تدهل عقول الفرسان ولم يزلوا على ذلك الشان حتى
 قصرت عنه الشجعان واقرت بفروسيته الاقران فاراد قيصر ان يقيم ذلك
 البطريق عنده في بلاده حتى يتقوى به على اعدائه وحساده فزوجه بابنته
 وشاركه في ملكه ونعمته وجعله سيفه وعدته الى يوم من الايام دخل البطريق
 على قيصر وسلم عليه فوجده جالس والمهايك يعرضوا خزائنه وامواله بين

الملك قيصر ملك الروم صاحب انطاكية وتلك الرسوم كان يحتمل
 الينا الذخاير الملوكت والجموار الروميات وشى تعجز عن وصفه اللسان
 الواصفات ويدارى عن بلاده بالتخف والهدايا ويرسل الينا من جميع
 العطايا فلما كان هذا العام ارسل لنا شى كثير من الهدايا والانعام ولكن قد
 صاحبها بطريق جبار قد خرج من جزاير البحار واتى الى هذه الديار ومعه
 خمسين فارس من اهل ملته وعشرة قسوس وثلاثة رهبان ولما حضر قدام
 كسرى فى الايوان قال له على لسان الترجمان اعلم ايها الملك العظيم
 الشأن انه قد اتى معى فى هذه النوبة اشيا لا يوصفها لسان ولا نظر مثلها
 انسان من جوار حسان كآتهن حور الجنان واموال ما تاكلها النيران ولؤلؤ
 وجواهر غاليات المقدار وخيول ومهار ونوق وفصلان ولكن ما اسلمها اليك
 الا ان كان عندك من يلقانى من الفرسان فى حومة الميدان ويقهرنى فى
 الضرب والطعان كما امرنى الملك قيصر ملك عباد الصلبان قال الناقل
 وكان هذا البطريق الذى ذكره الموبدان قد اتى من بلاده الى زيارة بيت
 المقدس وعين سلوان ثم انه سمع بطيبة هوا الشام فقصد دمشق واقام بها
 ايام وحضر قدام الحارث الوهاب سيد بنى عسان نايب ملك الروم على
 المتصرة من العربان فبين فروسيته على جميع الفرسان واظهر من شجاعته
 ما خير الشجعان لانه كان شيطان فى صورة انسان فاخلع الحارث عليه
 وانزله فى مكان مليح هو ورجاله وصار ينتخب له كل يوم جماعة من ابطاله
 فيبرزوا اليه فى ساحة المجال ويمددهم يميناً وشمال ودام على هذا الحارث
 شهر كامل حتى قهر جميع فرسان القبائل واقترأوا له بالغلبة وشهدوا له
 بعلو المرتبة فلما نظر منه الحارث ذلك الفعال فرح به وقال هذا سيف

كسرى وتلك البلاد بعد ان اوصى المنذر بعنتر بن شداد وقال له
لانيكته من العودة الى اهله حتى نبصر ما يتجدد من كسرى وفعله ثم انه سار
وجد في قطع الصحرا حتى وصل الى مداين كسرى ودخل على الموبدان
بلا مشورة ولا استئذان فلما نظره قام اليه وبجل قدرة واجلسه الى جانبه وبعد
ذلك قال له ما الذي اتى بك الينا بعد ما وصلت اذ يستكم الينا فنقال له
عمرو ايها الوزير والسيد الخطير وحق من اوجد الاشيا من العدم ما كنت
حاضر لها جرى الامر وتم فلما بلغني الخبر علمت ان الشر يزداد فاسرعت
في حث الركاب وقلت لعلى ادرك الامر قبل القوات فما وصلت الا والامر
قد فات فبادرت بالسعى اليك حتى اسألك واتخصصع بين يديك
خوفاً على هذه الصور الادمية ان تهلك بغير استحقاق المنية ولا
يحملك الهوى على الخلاف والعصيان وتحقق لاجل اختلاف الاديان
فاحسن ايها السيد ما دمت قادر على الاحسان فلما سمع الموبدان ذلك
الكلام خفق عن قلبه الهموم والاحزان وقال له يا عمرو ها انا قد فعلت
ذلك الشأن قبل ما تصل انت ويقع منك السؤال واخفيت عن كسرى
سائر الاحوال وقد وصل الى الجيش مكسور مقهور وصاحبه قتل وصار
مقبور وما اعلمت الملك بشي من هذه الامور وذلك خيفة من الدمالا
تهرق وفزعاً على شمل العرب ان يتفرق وايضاً عندنا شغل اهم من ذلك
واردت ان احمل الاثقال عن قلب الملك لان الدول تمرض كما يمرض
الانسان بما يحل بها من تصارييف الازمان وما لها اطبا الا وزراها لانها
عالمة بحالها ودواها فقال عمرو يا مولاي ومن هو الذي اشغل قلب ملك
الارض والحاكم عليها في طولها والعرض فقال الموبدان اصلم يا عمرو ان

وهو ينتظر ظهور سيد الاكوان ويدعى الى ربه ان يطيل عمره حتى يدرك
اشراق ذلك النور نور محمد رسول الملك الغفور قال الراوى ولما دخل
الوزير على الملك المنذر باداه بالسلام والتحية والاكرام فاستقبله الملك
بالنجيل وعظمه غاية الاعظام وقال له والله يا وزير ما اتيت الا في وقت
الحاجة اليك وانا حائر من فعلى واريد تحمل عنى بعض اثقالى ثم انه
اجلسه الى جانبه واخبره بجميع ما جرى وكيف شاقق الملك كسرى
فقال له الوزير لقد اخطيت ايها الملك الهتمام ولاجل هذا اتيت انا
من بيت الله الحرام وذلك فزعاً على ديارك ان تخرب وتهلك
سادات العرب وانا قد اوصيتك مرار عديدة بانك لا تعادى عباد النار
حتى ترى مكة قد اشرقت بالانوار وظهر منها النبى المختار وهو الرجل
المسعود من عدنان الذى تخمد لمولده بيوت النيران والان ما بقى فى الامر
الا ان تتدارك وتتواضع لهذا الملك وان سطا لانك قتلت حاجبه
وكسرت مواكبه فاحذر منه ولا تامن جانبه فقال المنذر ايها الوزير والاب
الكبير اخبرنى كيف يكون التدبير حتى اتبع رايتك وما به تشير فقال
الراى عندى ان تصبر حتى اسير انا الى المداين وانظر احوالهم ولها اعلين
واعبر على الموبدان قاضى قضاة عباد النيران واساله فى هذا الامر والشان
وان يرد عنا شره ويكفينا امرة لان الموبدان رجل حكيم عالم والحكما والعلماء
لا يشيروا باهراق الدما فقال المنذر افعل ما بدا لك ايها الاب الشفيق
بلغك الله غاية التوفيق فاقام عمرو عند المنذر يومين حتى استراح من
تعب السفر وكان المنذر اعلمه بها فعل عنثروانه هو الذى قتل الحاجب
ولعسكره دمر فلما كان اليوم الثالث عزم عمرو على السفر طالب مداين

ثبات العرب بعد الفرار وجبرها بعد الانكسار وانكثت هذه الغنائم كلها مع النوق العصفير بعد ما اعطيك من مالى شئ كثير حتى تستعين به على زواج بنت عمك ويزول عنك همك وغمك وما اخليك تدخل عليها الا عندى فى هذه الديار وتبلغ كلها تحب وتختار لانى اريد اكتب اليك الى ساير القبائل واجمع العرب من المياه والمناهل واتأهب الى لقاء الملك العادل واول ما ارسل الى قومك بنى عبس وعدنان ثم اجتهدت فى افناء جيوش عبدة النيران التى تاتى من خراسان فقال له عنتر افعل ما بدا لك واخلى من هذا الهم بالك فانالك من جملة العبيد ولا ازول عن امرك ولا احيد حتى تبلغ ما تشتهى وتريد ثم مضى عنتر الى المكان الذى جعل يرسمه وقد زاد شوقه الى علة بنت عمه قال الناقل ولها كان ثافى الايام جلس الملك المنذر على سرير ملكه وتجمعت حوله ارباب دولته واخذ معهم فى المشورة والكلام وقد طال بينهم حديث طوائف الاعصام فبينما هم فى ذلك الامر الذى مبرمين عليه واذا ببعض الحجاب تقدم اليه وقبل الارض بين يديه وقال له ايها الملك لك البشارة الجلييلة بوصول وزيرك عمرو بن نفيلة وكان هذا عمرو من المعمرين فى ذلك الزمان لانه عاش من العمر اربعماية عام وقد هذبته الليالى والايام وكان رجل حكيم وهو فرصة من الفرص مولع بقراءة الكتب والقصص عارف بعلم النجوم السماوية وتتحريك الكواكب العلوية والافلاك الدائرات وهو من جملة من بشر بظهور محمد سيد السادات واخبر بانف يظهر من البيت الحرام ويربى بين زمزم والمقام ويفنى عباد الاصنام وتجلى شمس رسالته دياجى المشركين الليام وتنير الارض بعد الظلام وكان هذا الوزير اكثر مقامه فى مكة

وحار كل من نظره ورمقه واتى عنتر الى نحو خسروان وقال له وبلك ملعون
 تعلم ضرب العبد كيف يكون وكان خسروان لما رأى عنتر وكيف اخذ
 العامود من الهوا فغابت عنه الارض والسما ثم ولّى هارباً من بين يديه
 وقد اقلب الثرس بين كفيه فبعه عنتر وزج ذلك العامود اليه وحذفه به
 مثل البرق اذا برق ونادى عليه وزعق فوق العامود على الثرس اعظم من
 حجر منجنيق رمى خسروان في وسط الطريق وقصف له اربعة اصلاع وكانت
 موته من غير نزاع قال الراوى فلما نظرت لاعجام الى ذلك الفعال حل بها
 الذل والخبال وتقطعت ظهورها وحارت في امورها وحملت من شدة
 ما نالها وارمت ارواحها الى وبالها وبربرت بلغاتها ورفعت بذكر النار
 اصواتها والنقته فرسان العرب بهمتها وصوامها واستاتها واشتدت نار
 الحرب واوقدت جمراتها وركضت الخيل حتى بل العرق لباتها وجرى
 الدم من نحور ساداتها على دروعها وزردياتها ومدد عنتر من الرجال كهاتها
 واشتكت الارواح افاتها الى عالم سرها وخفياتها وسقطت لاعناق من
 عضون قاماتها ونظرت الفرس من عنتر ما ادلهها واكثر بهتاتها فولت هاربة
 وهي تندب على شتاتها ولا تصدق بنجاتها ولم يزالوا على ذلك الى ان
 ولّى النهار وا قبل الليل بالاعتكار فعادت فرسان العرب وقد بلغت من
 العدى الارب وعنتر في اوايلهم وهم حواله والدم جامه على ذراعيه وهم
 يشيرون بالدعا اليه ولم يزالوا سايرين حتى وصلوا الى البلد ودخلوا على
 الملك المنذر فتلقى عنتر ورجاله وشكوه ودعا له وتعجب من شجاعته
 وقتاله وقال له يا ابا الفوارس كلما ملكت العربان في هذا اليوم فهو لك
 ولا يشاركك فيه انسان لانك حرته بسيفك والسنان وكنت السبب في

اذا هزه ادهل الخواطر والافكار الا انه لما صار في ساحة الميدان تكلم
 بلغته وشتم العربان واراد ان يحمل على عسكر الهندو ويهدى شغب الحصان
 فيما مكنه عنتر من ذلك الشأن بل صدمه وزعق في وجهه بقوة جنان
 فالتقاء خسروان بفواد ملآن وتجاولوا الاثنان الى ان طلع عليهم الغبار
 وغابوا عن الابصار وحيروا بفعالهم النظار مما اظهروا من عجائب الصدام
 وغرائب الالتزام وكان خسروان كلما هم ان يضرب عنتر بالعامود يراه عارف
 بالمقصود فيعود يوسع في مجاله ويكثر من خداعه ومحاله هذا وعنتر يتبعه
 ويطول روحه معه ولم يزالوا على مثل ذلك حتى عبر نصف النهار وحمى
 الحر وتوقدت الاجار فزاد في خسروان الانبهار ونقل العامود من اليمين
 الى الشمال واستلب حربة من تلك الحراب المقدم ذكرها وهجم على
 عنتر وهو يهزها الى ان قرب اليه ونحوه زجها وصاح في اثرها صوت كانه
 الرعد القاصف فخرجت من يده كانه البرق الخاطف هذا وعنتر واقف
 لها غير مكتشر فيها حتى دنت منه ووصلته سبحانه بالرمح بعرفته فجازت
 عنه ورات الفرسان ذلك الفعل فاخذها الاندھال هذا وخسروان قد
 استلب حربة ثانية وقال ان فيها منيته دانية ثم زجها مثل الاولى فخرج
 عنتر عنها وعادت باطلة فرج اليه الثالثة فبطلها بهيمته الثابتة فبادره بالرابعة
 فجعلها لارفاقها تابعة فلما نظر خسروان الى ما فعل عنتر بالحراب زاد به
 الغيظ والالتهاب وغاب عن الصواب ونقل العامود من يد اليسار الى يده
 اليمين ونهم كما ينهم اسد العرين وحذف به عنتر وزعق في عقبه زعقة ادوى
 لها البر الاقفر فلما نظر عنتر الى العامود وقد ادركه ارمى الرمح من يده وخطف
 العامود من الهوا بها اعطاه الله من الحيل والقوى وهزه فتساقطت حلقة

واشتهر بين الفريقين وهو غايص في عدته متقلد بسيف ثقيل معتقل برمح طويل ومن تحته حجرة صفراء مثلها لم يُرَ كأنها الذهب المصفى إذا جرت تكاد ان تخفى قوة العصب ذیالة الذنب من افخر خيل العرب كأنها البرق اذا التهب او الغيث اذا انسكب ثم انه ساق في الميدان عرضاً وطول وزعق زعقة ادهل بها العقول وكشف عن وجه مثل الغول فتبينته ابطال الجلال واذا هو عنتر بن شداد ولها هذا شغب الحجرة التي تحته حمل على مينة العسكر بهيمته فقتل تسعة عشر فارس في حملته ثم عاد الى وسط الميدان وطلب البراز من الفرسان وهو يهدر وبزمجر وكانت تلك الحجرة من افخر خيل المنذر لان الابجركان قد اصبغ تعبان وفي صدره من اليوم الماضي جرحان فقدم الملك المنذر لعنتر تلك الحجرة فركبها واختبرها في الميدان فوجدها ثابتة الجنان تصلح ليوم الطعان فجال عليها وصال ولعب برمحه العسال فاعجبته نفسه فانشد وقال شعر

نفسوا كربى وزبحوا على ، وابرزوا الى كل ليث بطل
وانهلوا من حد سيفى جُرْعاً ، مرةً مثل نقوع الحنظل
يا بنى الاعجام ما بالكم ، عن قتلى كلکم في شغل
اين من كان لقتلى طالبا ، رام يسقيني شراب الاجل
قدموه وانظروا ما يلتقى ، من سنانى تحت ظل القسطل

قال الراوى فقفز خسروان الى ساحة المجال وهو على جواد ذيال غليظ القوايم رفيع الشكايم يسبق ریح الشمال سريع اللفتة والانفتال وعليه ذرع ضيق الزرد كانه عيون الجرد ومتقلد بسيف بتار يقرب الاجال ويقطع الاعمار وتحت فخذة اربع حراب تنفذ من اللباس والدثار وفي يده عامود

لهولاء من الكلام واما ما كان من عساكر الاعجام فانهم لها انفصلوا عن الحرب والصدام ونزلوا في الخيام بقى مقدمهم خسروان يهدر من الغيظ كيف انه لم يبلغ من العرب المرام هذا واصحابه يقولوا له ايها الوزير والسيد الخطير وحرقت النار وما فيها من الشرار لا بد ما نقتل اعداك ولا نخلى منهم الا القليل لولا هذا الفارس الذى اظهره لنا الرب الجليل لانه فارس خطير وان دام علينا ما يخلى منا لا كبير ولا صغير فوحق حرارة النار ما كانه انسان وما هو الا مارد من مردة الجان والا ما كان يقدر يقاتل هذا القتال العظيم وقد ابدل شقا الملك المنذر بالنعيم وكنا كلما حملنا عليه نقول اننا اخذناه من كل جانب ونهيب جسده بشفار السيوف القواضب فيصيح في الخيل يردها على اعقابها ويرمى من على اظهرتها ركابها ويطعن في صدورها واجنابها ويضرب الجهاجم بحسامه فيقدها فلما سمع خسروان ذلك الكلام زاد به الغيظ والغرام وقال لهم بتكم توصفوه لعنت النار امة وابوه ولقد رايته وهو حامل على عساكرنا واردت انى اردت عنكم شرة فكان عني بعيد ولكن قتلت في حملي خمسة وعشرين فارس صنديد وبعد ذلك فما وصلت اليه ولا قدرت عليه ولكن وحق النار الحمية والانوار الشعشعانية لا تركت في غداة غدا عند الصباح احد غيرى يبرز الى الحرب والكفاح واقتل هذا الفارس الاسود واتركه على وجه الارض ممتد وامركم بعد ذلك تبذلوا سيوفكم في رجاله وتنهبوا امواله ثم انه امر بعض خدامه ان يتولى الحرس وانطرح ونام الى ان بدا الصباح بالابتسام قال الراوى فعند ذلك ثارت الفرسان من كل جانب ومكان وتاهب خسروان وطلب الخروج الى الميدان واذا قد سبقه فارس من العربان وصار بين الصفيين

الانعام وبعد ساعة حضر الطعام فاكل هو وایاه وزاد له في الاكرام وصار
 ببساطه في الكلام ويساله عن حاله وعنتر يحكى له كل ما جرى له فقال له
 الملك المنذر والله يا ابو الفوارس لو علمت ان يطيب لك المقام
 بارضنا كنت انفذت ورا عبلة وارسل اجيبها اليك طيبة او غصيبة ولكن
 اخاف ان يحق قلبك الى المنازل والاطان فلما سمع عنتر كلام الملك
 المنذر خدم وشكر وقال يا مولاي ما لي قدرة على المقام وكل يوم يمضي على
 بالف عام وبعد ذلك ايها الملك الهبام لومت من الشوق والغرام
 واذا بنى الوجد والتذكار ما برحت من هذه الديار حتى تبلغ ما تحب وتختار
 وفي غداة غدا باكر النهار اكسر هذا العسكر الجرار ولو انه في عدد رمل القفار الا
 انه كان اليوم مشرف على الانكسار لولا هذا الفارس الجبار الذي قاتل
 اخر النهار ولكن عند الصباح اخرج الى الميدان وادعيه الى الضرب والطعان
 واعجل هلاكه وعطبه وافرق بعده مواكبه وكتايبه فلما سمع المنذر ما قاله عنتر
 فرح واستبشر وقال ان ظفرت فيه هائه اسير لاني ندمت على ما فعلت من
 تلك الفعلة وقد اردت ان ارفع قدر العرب على العجم وافضلهم على ساير
 الامم فاتاني الامر بخلاف ما اريد ووقعت في الندم واغضبت بفعالي
 ذلك الملك المعظم الذي كل من في الارض له عبيد وخدم وهذا العسكر ما
 هو قطرة من بحارة ولا شرارة من ناره وانا والله خايف على العرب من
 غضبه وشره ثم انهم باتوا على مثل ذلك الحال وهم يتشاورون في امر
 القتال وكان عنتر قد اراد تلك الليلة ان يتولى الحرس فما مكّنه من
 ذلك الملك المنذر بل امر ولده النعمان ان يتولى حرس العربان واقام
 المنذر ينتظر الصباح لاجل الحرب والكفاح قال الاصمعي هذا ما جرى

وعرقت اجسامها قصرت الفرس والتجث الى خيامها ونظرت خلاف ما كان في حسابها وامست خيلها خالية من ركائبها وهي تدوس على وجوه اصحابها واما مقدمها خسروان فانه كان تحت الاعلام بعيد عن مكان الابطال وقد طال عليه المطال ثم نظر الى اصحابه وهم بعد الزيادة في نقصان وطالسين الخيام فقال لهم خسروان ما بالكم وما الذي جرى لكم فقالوا له يا مولانا اليوم يوم العرب وقد ابصرنا باعيننا العجب وان لم تبرز انت وتثبت هذه العساكر والا طلبنا الهرب ولا يبقى منا لا راس ولا ذنب لاننا بلينا في هذا اليوم بفارس لا يخطى اذا ضرب ولا يلتفت الى الهرب ان طلب موكب فرقه وان طعن فارس حلقه فلما سمع خسروان ذلك البقال صعب عليه وطار الشرار من عينيه وقال من اين اتى هذا الفارس الى هذا المكان والى من ينتسب من قبائل العربان فقالوا له ايها السيد ما ندرى من اين اقبل هذا الفارس ولا نعلم هو من الجن او من الالباس فعند ذلك هجم خسروان الى مكان الضرب والطعان وحملت طايفة الديلم من خلفه وفي يده عامود ثقيل وهو يهدر مثل الفيل ففتك في الفرسان واهلك جماعة من العربان ومازال الحرب قايم على ساق وقدم ونيرائه تتوقد وتضرم حتى ولى النهار وانصرم واقبلت جيوش الظلم فافتقرت العرب من العجم وعادت الى المضارب والخيم لان الملك المنذر كان قد امر خدامه باخراج الخيام الى ظاهر المدينة ونصبهم في مرج افيصح قد نشر فيه السورد وفتح فلما فرغوا من الحرب تلقى الملك المنذر ابا الفوارس عتروساربه الى مضاربه وحوله اولاده واقاربه وهو قد خفف همومه ومصايبه ثم جلس واجلس عتسر الى جانبهم وصاروا يشكروه على فعاليه بعسكر الاعجم ويوعده بالخلع

فعلت ما ذكرت وكسرت ذلك العسكر حكمتك في جميع اموالى ونوقى
 وجهالى والحالة ان ما فبنا احد يقعد خلف جدار ويتخلف عن خوض
 الغبار بل كلنا نبذل المجهود في الاعداء ونضرب بالسيف ونطعن بالقنا ثم انه
 امر ان يردوا له جواده وسيفه وعدة جلاده قال الناقل ولها كان عند الصباح
 ارتفع من الاعجام الصباح وقد طمعوا في نهب الاموال وسبى النساء والاطفال
 فعند ذلك خرجت اليهم العرب الى مقام الطعن والضرب وفي اوايلهم
 عنتر وهو ينشد هذه الابيات شعر

يوم حرب قد طاب فيه القتال ، فابرزوا لى يا معشر الاندال
 سوف منى تلقى الاعاجم ضربا ، مُرديا للنفوس عند النزال
 ساخوص العجاج حتى الاقى ، خسروان واسقيه كاس الوبال
 وأذيقه من حسامى شرابا ، لم يذق بعده شرابا زلال
 ثم انه صاح لعينيك يا عبلة وحمل على ذلك العسكر وطعن فيهم طعن
 يعمى البصر ويوافق القضا والقدر ونثر الرجال وقصر الاعمار الطوال
 ولم تكن الا ساعة حتى سالت الدما وجرت على الارض
 بجريان الماء وكانت اولاد العجميات قد اقبلت من ساير الجهات
 طمعا في سبى البنين والبنات فردتها عن تلك النيات سيوف
 قاطعات من يد اولاد العربيات لانها ظهرت من الحيرة كما تظهر
 الاسود من الغابات وثبتوا لها راوا ثبات عنتر وايقنوا بالنصر فجدلوا
 السادات عن ظهور الصافنات بطعنات نافذات وساقوا الاعجام سوق
 الابل السارحات وانقطع طمع الفرس عن نهب البنين والبنات ودام الامر
 على مثل ذلك الاخبار حتى تنصف النهار فلما حوى الحر على الابطال

والا جمعنا عند اقبال الظلام ساير العيال والبنات ولاطفال وندور حولهم
من ساير الجبهات ونحمل الى ان نصير خلف الاعداء ونوسع في هذه البيدا
وندمع المنازل لهم خالية والديار خاوية واذا سلمنا جمعنا ساير العرب من
جميع الاقطار ونعود الى قتال الاعاجم عباد النار قال الراوى فهو مع اولاده
وقومه في هذا الكلام واذا ببعض العبيد قد دخل عليه وقبل الارض بين
يديه وقال له يا مولاي هذا الفارس العيسى الذى نحن موكلين به سمع
الصياح عند الصباح فسألنا عن الخبر فاخبرناه بها جرى وتدبر فقال
اخرجونى الى عند الملك حتى اشير عليه بشى يكسر الاعداء ولو كانوا بعدد
رمل البيدا فلما سمع الملك المنذر هذا الكلام قال احضروه حتى نسمع
مقاله ونطلقه من عقاله فقاموا العبيد ودخلوا على عنتر وقالوا له ادينا
الرسالة وقد طلبك حتى يسمع منك المقالة فسار عنتر معهم حتى عبر
على الملك المنذر فامر بفك قيوده من رجليه وقطع كتافه من يديه ثم
قال له يا عيسى ما الذى خطر فى بالك اليوم لما سمعت الصياح قال عنتر
والله يا مولاي كادت مرارتي تنشق لما سمعت انكم انهمزتم من هولا
الطناجر الكلاب وهذا عار لا ينسجى عن الاعراب فقال الملك المنذر
يا عيسى وما الذى تفعل الرجال وقد حمل عليها اصعافها امثال فقال عنتر
تصير الرجال على القتال وتموت تحت حوافر الخيل ولا تطلب الفرار
وتلبس العار وما انا ايها الملك بين يديك وقصتي قد عرضتها عليك
وانا اطلب منك مهر بنت عمى وتردلى سيفى وجوادى وعدة حربى
وجلاذى واعطنى من قومك الف فارس يحبسوا ظهري وسوف ترى ما
يصيب الاعداء عند كرى وفرى فقال له المنذر وحق الكعبة يا عيسى ان

صواب ولكن عثرات اللسان افات للانسان ثم انه انفذ الفرسان الى
قبائل بنى شيبان فعند ذلك وصلت مواكب الفرس وهم ينادون بلغات
مختلفات وانعقد الصياح الى السموات والتقت الطائفتين وحملت
وفاضت الدما وهطلت واقبل خسروان عابد الذهب وحمل وقتل في قبائل
العرب واباد الرجال واشفى فواده من الابطال وقصد رايات الملك المنذر
فنكسها وفرقها ونثر الفرسان بعاموده ومحققها وكان الملك المنذر قد
التقى جيش كسرى في عشرة الاف فارس فما امسى المساء حتى قتل منهم
اربعة الاف وعادوا الباقيين طالبين الهرب والفرس وراهم في الطلب
فصارت الفرس تقتل وتأسر وتقطع في اعقاب العرب حتى سعى الليل
ودجا الغيب فرجعوا الديالم والاعجام وضربوا الخيام ونزل الحجاب
خسروان وهو يهدر مثل الاسد الغضبان واضرمت بين يديه النيران
فصار يسجد لها جهلاً واعتراو نحن نوحّد الواحد القهار ثم قال للمرازمة
والاساورة والحجاب وهم قيام في خدمته ويلكم دوروا بالحيرة من كل جانب
حتى لا يهرب منهم هارب ولا يختفى ملكك العرب تحت الظلام
والغيب فاني اريد اخذه غدا اسير واقوده ذليل حقير ففعلوا الحجاب
مثلها امهم وداروا حول الحيرة من كل جانب وحفظوا الطرقات والمذاهب
واما الملك المنذر دخل الى الحيرة مكسور مقهور ياكل كفيه ندما وهو لا
يعلم هل هو في ارض اوى سما فلما جلس احضر اولاده الثلاثة وهم النعمان
وزيد الاسود وعمرو بن هند واخذوا في المشورة والتدبير فقال لهم ابوهم
والله لقد فتحنا علينا باب ما يستد بسوء تدبيرنا فالان ما بقى ينحينا غير الصبر
على القتال والضرب بالصوارم الصقال فان نحن نصرنا غدا بلغنا الامال

ذلك الكلام فرح بمسيره الى الملك المنذر وعول على قتله فعند ذلك امر عساكره ان ياخذوا أهبتهم للمسير ثم انه تجهز في ثلاثة ايام وسار في عشرين الف عنان من الديالم والاعجام وهم بالتروس الذهبية والعمد الديلمية والسيوف الهندية والجنائب العربية وخسروان في اوائلهم مثل الاسد غايص في الحديد والزرد هذا ما كان من هولاء واما ما كان من الملك المنذر فانه لما جرى له مع عنتر ما جرى وراى ضربته للاسد وسمع ما نظم وما نثر عرف انه فارس اوحده وبطل امجد وانه يستاهل ان يطلق ولا يقتل ولكن لاجل سياسة الملك واقامة الهيبة خطر على قلبه انه يسجنه عنده وقال وحق ذمة العرب ما بقيت افترط في هذا الفارس الاسود الذى مثله لا يوجد ثم التفت الى اولاده وقال لهم احتفظوا بهذا الرجل الى ان ياتينا الخبر من الملك كسرى ونعلمه ان هذا العبد اغار على بلادى وقتل رجالى وطمع في اجنادى لاجل اخراقتك بى فتقوى جئنا من كل جانب وفنال من الحاسد الذى تكلم فينا المطالب فدخل الملك المنذر الى الحيرة وهو ينتظر الجواب ويظن ان ياتيه من عند كسرى ما يريد وحسب حساب بعيد ولما كان عند اقبال النهار ركب المنذر وخرج يتنسم الاخبار واذا قد طلع عليه غبار من ناحية ارض العجم حتى اسود الافق واطلم وعلى الدنيا خيم وظهرت من تحته مواكب الفرس وكتائب الديلم وقد اشبهوا البيض والزرد ولمعت على اجسادهم العدد فقال المنذر هذه والله عساكر الفرس قد اقبلت فخذوا اهبتكم للحرب واستعدوا للطعن والضرب وحاموا عن الحرم والنسوان والا بقيتم معيرة ما بقا الزمان وانا اعلم ان كسرى قد صعب عليه ذلك الكتاب وما كان كلامى له

والسيد الفاضل فهو ان اسمى بين العرب قد انهدر وناموسى بين القبائل
انهدر وهانت عندهم ولايتى وقلت حرمتى لما بلغهم ما فعلت بى عند
اكلى التمر وقد فات الامر وظنوا انى مسخرة فخرجوا من تحت طاعتى
ومرقوا عن ولايتى وفعلوا ذلك الفعل وما عادوا يسمعون الى مقال وانت
البصير بولايتك والعارف بسياستك فان اردت من العرب الطاعة
والانقياد والصلح من الفساد فارسل الى جماعة الحجاب الذين ضحكوا على
حتى اننى اكويهم على وجوههم واطأ بقدمى رقابهم وابعث كل واحد الى
قبيلة من قبائل العرب حتى يهينوهم ويفعلوا بهم ما يريدون وقد عاد الكل
الى طاعتى وسمعوا مقالى وخافوا من سطوتى فلما وصل الجواب الى
كسرى وقراه وفهم معناه قال وحرق النار والنور لقد طمعت فينا شلوح
العرب واستطال علينا هذا الكلب الاكلب لها راي امرة نافذ فيما وليناه
ورفعنا قدره وعليناه وان لم اذله واقابله على هذا المقال واهدم من الكعبة
الاركان والا فما اكون ملك الزمان فقال الحاجب خسروان الذى كان
هو السبب فى هذا الشر والطغيان يا مولاي ومن هو هذا الملك المنذر حتى
يدخل على قلبك منه هم والا غم وانا وحق نعمتك اقدر اسير اليه اقتل
فرسانه وابيد اعوانه واخرب دياره واعجل دماره واتيك به وباولاده الكل
فى الحبال مشدودين وان امرتنى اهلكتهم اجمعين واتيك بالبنات
والبنين فقال كسرى يا خسروان ما لهذا الامر غيرك لانك انت كنت
السبب فتأهب للمسير فى الجيش الذى تحت يدك ودبر هذا
الامر بعقلك ولا تقتل ملك العرب ان ظفرت فيه بل اتنى به اسير
حتى اهيئه وارويه قدرة وبعد ذلك امن عليه بروحه فلما سمع خسروان

مسخرة عندك وما احضرتني الا حتى تضحك على وبعد هذا وقبله فما انا
 الا عبدك وغرس نعمتك على كل حال ولو فعلت بى اكثر من هذا الفعل
 ثم اذ اقام عنده بعد ذلك مدة قليلة من الايام واستأذنه فى الرجوع الى
 الحيرة والعودة الى اهله والاطوان فاذن له بذلك الشان ولها صار فى محل
 عزة كتب الكتب الى بنى وايل والى ساير القبائل وشرح لهم ما جرى عليه
 من كسرى وقال لهم اغيروا على المداين وانهبوا العامر والساكن واخربوا
 الرستاق والقوا السيف فى تجار العجم وانهبوا اموال الديلم ولا تخافوا من
 احد من الامم فلما سمعوا الخبر صعب عليهم وكبر لديهم فارسل سويد بن
 عامر الوايلي الى المداين ينهب العامر والساكن واغار حنظلة الجهمى على
 الانبار فاخذ اموال السفار واغار الحارث بن ولة على بلاد الابلّة فما ترك
 صغير ولا كبير واخذ الشاة والبعر وبعد ذلك وقعت الفتنة فى الرستاق
 فحاجت من العرب جميع الافاق وضربوا من تجار العجم الاعناق فجاءت
 تجار العجم الى كسرى تصيح من كل جانب واشتكت من العرب حلول
 المصايب فقامت على كسرى القيامة واشتد به الغيظ والندامة وامر الوزير
 الموبدان ان يكتب الى المنذر كتاب يعلمه بجميع ما جرى من الاسباب
 وانه ياتى الحق من طوايف العربان وان يرد اموال التجار فكتب الوزير
 الى المنذر كتاب يقول له فيه الذى نعلم به ملك العرب هو ان قلب
 الملك العادل من غارات العرب على الرعية قد تألم فيامرك ان تقاتل
 من تعدى واجترم وتبذل فيهم سيوف النقم وان تلخذ الحق ممن ظلم ان
 كنت سامعاً الى الدولة الفارسية وناصرها للمملكة الكسروية والسلام عليك
 من النار الحمية فرد الملك المنذر الجواب يقول الذى نعلم به الملك العادل

الف من العجم وكان الملك كسرى يعظم قدره وشانه ويرفع مكانه وكان
يقال له خسروان بن جرهيم فما زال يستب العرب ويتحدث عنهم بالكذب
حتى غير قلب كسرى عن مودة الملك المنذر وقال في آخر كلامه لكسرى
يا ملك ان اردت تعلم بهذا الرجل الذى قدمته على العرب انه جاهل
وقليل الادب فاحضره عند اكل الطعام ومُر غلمانك ان يحطوا له تمر غير
منزوع النوى وحطّ قدامك تمر منزوع النوى وانظر كيف يفعل ايها
الملك ففعل كسرى ذلك واحضر المنذر عند اكل الطعام وامر النواب ان
ياتوا بتمر فى صوانى على رؤوس الغلمان ثم تركوا قدام كسرى تمر منزوع
النوى وقد حطوا عوض النوى فستق وبندق وسكر وطيب وحطوا قدام المنذر
تمر بنواه فصاروا الاعجام وكسرى ياكلون ويبلعون فنظر الملك المنذر الى
اكلهم التمر فتفكر فى نفسه وقال كل مثلهم التمر وابلع النوى فواجب
عليك ان تتخلق باخلاقهم وتتبع سنتهم فاكل المنذر من ذلك التمر
وبلع النوى فعص بواحدة منهم فضحكت عليه الحجاب ضحكاً بليغاً وضحك
ايضا كسرى فخجل الملك المنذر من ضحكهم عليه وقال ادام الله عزك
ودولتك يا ملك الزمان ما سبب ضحك حجابك وتبسمك انت
ايضاً فقال كسرى يا منذر اكلت التمر وبلعت النوى فضحكنا عليك سوا
بسوا فقال ايها الملك انا تبعت سنتك وسنة اصحابك واكلت مثلها
اكثر لانى رايتكم تاكلون التمر ولا ترمون النوى فاردت افعل مثلكم سوا
بسوا فقال كسرى يا منذر نحن تهرنا منزوع النوى وموضوع عوض نواه لوز
وفستق وسكر فاكلنا بلا تعب ولا ضجر فقال المنذر وقد ازداد حنقاً وغيظاً
ولم لا اطعمنى مما اكلت اما انا ضيفك ومن هذا دليل على اننى

وقد لاقيت بين يديه ليثاً ، كربه الملتقى مَر المذاقى
 بوجه مثل دور الترس فيه ، لهيب الجمر يشعل فى الاماقى
 فقد قتلته بالسيف حالاً ، وعدت اليه اجل فى وثاقى
 عساه يسجد لى برضاء عتى ، وينعم بالجمال وبالنياقى
 فلما سمع المنذر مقالته ورأى افعاله قال لجنابه هذا والله عجوبة الزمان وفريد
 العصر والاولان لانه حوى الشجاعة والفصاحة والرجاحة والاقدام على الامور
 الصعاب بما حير الانام وبه انال عند كسرى المرام وابتن فضل العرب
 على الاعجام قال الراوى وكان المنذر رجل عاقل فاضل كثير الفهم قوى العزم
 حسن السياسة والتدبير وبنوايب الايام خبير وبهذا قدمه الملك كسرى
 على العربان وجعله خليفته فى كل مكان وكان اذا قدم على كسرى فى الايوان
 يرفع منبرلته ويعلو درجته وكان الملك المنذر قبل ما يقع عتري فى يديه قد سار
 الى المداين ودخل على كسرى واقام عنده مدة ايام وهو يُخلع عليه ويعطيه
 ويقرّبه ويدنيه فحسده بعض الحجاب الخواص على ذلك فلما اختلى
 بكسرى قال له يا ملك كم تكرم هذا البدوى عابد الحجر وترفع
 قدره ان غاب او حضر وهو اقل من ذلك واحقر لان العرب كلهم رعاة الاغنام
 وعابدين الاصنام وما فيهم من له ذمام ولا يفتخر الا بالسرق والعيارة وعبادة
 الحجارة يشتري الرجل منهم امة ثم ينكحها الى ان يملّ منها ثم انه يبيعها
 وتكون حامل منه بولد فتلد عند الاخر وتربى بنتها حتى تكبر ثم
 يشتريها الاول فينكحها وهى تكون بنته واذا اشتراها ابنه فينكحها وهى
 تكون اخته واما اللصوصية والقيادة فهى لهم مباحة وعادة وكان ذلك
 الحاجب الذى حسد الملك المنذر من جبابرة الديلم ومقدم على عشرين

وكيف جل اليه اخذه القلق وجعر وبعق وللارض للوثبة التصق وامتد
واقشعر ونظر بعينين كانها الجهر وعاد اجتمع حتى صار كنصفه ونهض على
عثر لما قرب اليه فهجم عليه عثر مثل القضا اذا نزل من السما وزسق
فيه زعقة اعظم من زعقته وفتح باعه وضربه بقوة ذراعه حكم السيف في
جبهة الاسد ثم يهوى حتى خرج من سنبلته وصاح عثريا لعيس يا
لعدنان انا حبيب عبلة على طول الزمان فوقع الاسد قطعتين وانجدل
شطرين لانه اتفق وثبة الاسد وقوة ساعد البطل الامجد ثم انه مسح سيفه
بجلده وقد اقشعرت منه الابدان وتغيرت الالوان هذا وعثر قد عاد الى
الملك المنذر وهو ينشد ويقول

نرى علمت عبيلة ما الاقى ، من الاهوال في ارض العراقى
خذعنى بالريا والمكر عتى ، وجار على في طلب الصداقى
فخضت بمهجتى بحر المنايا ، وسرت الى العراق بلا رفاقى
وسقت النوق والرعيان وحدى ، وعدت اجدة من نار اشتياقى
وما ابعدت حتى ثار خلفى ، غبار سنايك الخيل العتاقى
واطبق كل نا حية غباراً ، واشعل بالمهتدة الرقاقى
وصاحت تحته الفرسان حتى ، حسبت الرعد محلول النطاقى
وما قصرت حتى كل مهرى ، وقصر فى السباق وفى اللحاقى
نزلت عن الجواد وسقت جيشا ، بسيفى مثل سوقى للنياقى
وبادرت الفوارس وهى تجرى ، بطعن فى الصدور وفى الاماقى
وفى ياقى النهار ضعفت حتى ، أسرت وقد عبي عضدى وساقى
وقادونى الى ملك كريم ، عظيم قدرة بالعز باقى

على اتلافها الا وتكون النساء اصلها وفرعها فازداد الملك المنذر تعجباً من
 فصاحة لسانه وقوة جنانه وكان المنذر فصيح من فصحاء العرب فعلم ان عنتر
 نايه في بحار العشق والهوى ورق قلبه لما عليه قد جرى فبينما عنتر مع
 الملك المنذر في الكلام واذا بالرجال قد نفرت من بين يديه كما تنفر
 الحمام من الباز فسأل الملك عن ذلك الحال فقالوا ايها الملك المظفر
 والهمام الغصنفر قد ظهر علينا اسد قسور بقدر الشور واكبر وقد اهلك
 الفرسان وفرق الشجعان والرماح ما تعمل له في جسد ولا بقى يجسر عليه
 احد فلما سمع عنتر ذلك نادى يا ملك بحق من رفع السما واجرى
 الما وعلم ادم لاسما قل لاصحابك يرموني الى ذلك الاسد فسان هو
 افترسنى تكون اخذت بشارك وكشفت عنك عارك لانى قتلت كثير
 من رجالك وبددت ابطالك وان انا قتلتك قابلى بما استحق ولا
 تتعادى عن الحق فامر الملك بحله من وثاقه واكتفى فتيادرت اليه
 الحجاب حلوا يذيه وارادوا ان يفكوا رجله فصاح عنتر فيهم لا بحق ذمة
 العرب لا تحلوا غير يدى ودعوا رجلى على حالها يا اما اقتل الاسد سراح
 يا اما لا يكون لى من قدامه براح فعند ذلك اخذ سيفه بيمينه وجففته
 بشاله وجل في قيده طالب الاسد حتى صار قبالة فتقدم الملك المنذر هو
 واكبره وخواصه يريدوا الفرجة على عنتر وعلى الاسد فراوه اسد عظيم عتيق
 كبير في قدر البعير واسع المناخير طويل الاطافير له وجه عريض وخلق
 بغيص وهو يذمختر في مشيته ويهتز عند خطرته وكلما راى الخيل والرجال
 حواله يزغى ويضرب الارض بكفيه ويخبط بذيله على جنبه ويكشر عن
 انياب كانها الكلايب واشداق كانها القلايب ولما راى الاسد لعنتر

الرجال وقعدت الخيل الى وراها في المجال فتبادرت الى فحوة الشجعان
والاقيال واكثروا عليه الصياح من اليمين والشمال هذا والنعمان قدّم عنثرا الى
بين يدي ابيه الملك المنذر واوقفه قبالة واخبره بحاله فتعجب
المنذر من فعالة واندھش من هول صورته وعظم خلقتة وقال له ويلك من
اي العرب انت فقال يا مولاي انا من بنى عبس قال من ساداتهم او من
عبيدهم فقال عنثريا مولاي اعلم ان النسب عند كرام الرجال البطعن
بالرمح الطوال والضرب بالسيوف الصقال والصبر في ميدان الحرب
والقتال وانا طبيب بنى عبس اذا مرضت وحاميتها اذا ذلت وحافظ
حريمها اذا ولت وفارسها اذا افتخرت وسيفها اذا بذرت فتعجب الملك
المنذر من فصاحته وقوة قلبه وشجاعته وهو في حالة الاسر وغلبة القهر فقال
ويلك وما الذي حملك على التعرض باموالى واخذ نوقي وجمالى فقال
عنثريا مولاي حملنى على ذلك ظلم عمتى لآئى رُبيت مع بنته وافنيث
عمرى في خدمته ولما رأتى طالب زواجها طلب منى مهرها الف ناقة من
النوق العصافير وانا جاهل بها غير خبير فاجبته يا مولاي الى ذلك
وسرت في طلبها فتعرضت فيك حتى وقعت في هذا البلا فقَالَ الملك
المنذر وانت بهذه الشجاعة والبراعة والفصاحة والادب ترمى نفسك الى
بحار العطب وتخطط بمهجتك لاجل جويرية من جوارى العرب قال عنثريا
اي والله يا مولاي لان الهوى يحمل الانسان على ركوب الاخطار والاهوال
ولاجل ذلك تضرب رقاب الرجال ولا يعذر العشاق الا من ذاق مرارة
الهجر بعد حلاوة الوصال وسهر الليالى الطوال والله يا مولاي ما يُوقِعُ البلا في
ساير المواضع الا النظر من تحت حواشى البراقع واى بليّة تحمل النفوس

ويكسبوا المذمة ويرجع الاعرابى بالشرف وحفظ الذمة فعادوا عنه خائبين
ورجع الغلام بالفخر العميم والثنا المقيم واما شيبوب فانه نجا بنفسه وكان
اشد ما عليه حسرة دخوله الى الحى ونعيه لاختيه وشماته حساده واعادييه
لاسيما عمارة والربيع بن زياد وعمرو وعمه مالك بن قراد فلم يزل يبكى
على اخيه ودموعه تجرى غدران وقلبه موجوع وعقله حيران قال الناقل هذا ما
كان من شيبوب الثعبان الاغبر واما ما كان من اخيه عنتر فانه قاتل
وهو راجل حتى ترك الارض حوله غارقة بالدماء ومن كثرة التعب لم يعلم
هوى الارض اوفى السما وقد مدد صناديد الرجال على كثران الرمال حتى
سالوا عليه الابطال مثل السيل اذا سال وهو يضرب فيهم يميناً وشمالاً حتى
وقع على وجهه من شدة الملل والكلال وفي ساعة الحال اخذوه اسير وقادوه
ذليل حقير وقدموه الى الملك النعمان فتعجب من صورته ومن هيئته وكبر
جثته وعرض هامته وقد اهاله ما رأى من فعالة فقال شدوا عقاله واربطوه
على ظهر جواده حتى نسير به الى الملك ليرى فيه رايه ويسأله عن حاله
ومن اى قبيلة هو حتى يقتله ويقلع القبيلة التى هو منها فعند ذلك
اوثقوا كتافه وشدوا سواعده واطرافه وعارضوه على ظهر جواده وعادوا به الى
الملك المنذر وكان اخر النهار والكتائب به محدقة لانه كان فى الصيد
والقنص الى ذلك الوقت وهم ان يرجع واذا قد ظهر عليهم اسد من
تلك الارض وكانت تسمى ارض خفان وكانت سباع خفان تضرب بها
الامثال والفرسان تفتخر بقتل الاسود فى ذلك الزمان وتقول لبعضها
البعض انت قتلت اسد من اساد خفان وكان ذلك الاسد اتاهم من
البرارى والبطاح على اثار الصيد وحس الصياح فلما ظهر اربع قلوب

وفناى ولا بقيت اقدر على خلاصك الا بذهاب مهجتي وانا بذلك راضى اه لو كان معى عشرة من بنى اسد ماكنت تركت يصل اليك احد ولكن يا فتى اخلع ثيابك والبس ثيابى واخرج عليهم وقل لهم دخلت عليه حتى أخرجه اليكم فما فعل فدوكم واياه واذا رايتهم ترجلوا ودخلوا الى اطلب لنفسك النجاة ودعنى انا واياهم ليسقونى كاس الوفاة وهذا زادى ومزودى واخرج اليهم وهذه العصافى يدك وسرى الليل والعتمة ولا اعيش انا مفسوخ الذمة فعند ذلك لبس شيبوب ثياب الراعى وشد زادة ومزودة بين كتفيه واخذ عصاته فى يديه وخرج من المغار وسواد الليل قد اخفاه وحدثهم بها علمه به الراعى من الكلام وساقى قدامه الاغنام حتى ابعد عنهم واستعان بالله على الخلاص فعادت الفرسان الى المغار ونجا شيبوب من اعداء وصار يعسفى فى الفلاة واما فرسان بنى شيبان فانها ترجلت عن ظهور الخيل ودخلت الى المغار واخرجت الغلام الى ضوء النار فراوا ذلك الغلام هو الراعى وعليه ثياب شيبوب وهو ساكت وقد رضى بشرب كاس الحمام ولا يفسخ الذمام فقالوا له ويلك ولماذا فعلت بنفسك هذه الفعال ورضيت بالقتل والعذاب لاجل رجل غريب من اوباش الاعراب فقال لهم يا وجوه العرب انه قد استجار بى وانا اجرته واتيتم انتم تطلبون قتله وسالتكم فيه فما قبلتم سؤالى ولا كان لى طاقة بدفعكم ففديته بروحى ورضيت ان تنهبوا جسدى بالرماح ولا اعيش مفسوخ الذمة ولا اعود عن المروة وعلى ان ما بينى وبينكم لادم ولا مطالبة وقد صرت بين اياديكم اسير فان مننتم على بالاطلاق شكرتكم فى ساير الافاق والا افعلوا بى ما شئتم فتعجبت بنى شيبان من مقاله وما راوا على انفسهم ان يقتلوه

عيال يصنع طعامه واغنامه ترعى قدامه فلما راه شيبوب قال له يا فتى اجزنى
 انا بذمامك اعتصم وبامانك التزم فارحم عبدك المفارق اخاه
 الذى جار عليه الزمان وارماه لان عبدك اشرف على فناء وادركته اعداءه
 فقال الغلام اجرتك وحق اللات والعزا من كل من اكل الخبز وشرب الماء
 ولا اسلمك حتى اُقتل قدامك فادخل المغار وكُن آمناً من كيد الاشوار
 يا غريب الديار فدخل شيبوب الى المغارة الا انه ما استقر به الجملوس
 وصار واعى حتى اقبلت الخيل الى الراعى وهى متقطعة من عشرة وعشرين
 ومتتابعة خلف بعضها البعض فزعقوا على الراعى وقالوا له اخرج لنا هذا
 الشيطان الذى قتل خيولنا وبلبل عقولنا حتى اتنا نخطفه على اسنة
 الرماح ونقطعه بشفار الصفاح فلعن الله من هو من نسله ما اشد عصبه وما
 اقوى قصبه فقال الغلام يا سادات هبوا لى واقبلوا فيه سواى لانى اجزته
 وصارنى ذمامى ولا اسلمه لمن يقتله قدامى فقالوا لا كنت ولا كان ولا
 عُبرت بكم اوطان اخرجه والا قتلناك قبله فلا بدلنا من قتله لان اخوه قتل
 من بنى عمنا ابطال وفرسان ونحن لقينا من هذا ما لم يلقه انسان وما هو الا
 من عفاريت الجبان قال الراعى يا وجوه العرب ان كان نفوسكم ما تسمح
 بتركة فاعملوا معى نوع من انواع الصنعة وهوان تبعدوا عن باب هذا المغار
 قدر اربعين ذراع حتى اخرجه من ذمامى ودونكم واياه اعدموه الحياه ولا
 تحقروا ذمتى وتضيعوا يا فتيان حرمتى قالوا افعل ما بدا لك فنحن
 صابرين على فعالك فعند ذلك دخل الغلام على شيبوب فوجده فى
 اسوء حال من خوفه على نفسه لا يحل به الوبال فقال له يا فتى سمعت
 ما جرى لى مع هؤلاء القوم وقد غلبت على راي واشرفت على هلاكى

وما يجرى له مع بنى شيبان وكانت الفرسان قد صاح فيهم الملك النعمان
وناداهم اذلكم الله بين العربان يا ويلكم هذا كله يجرى عليكم من عبد
اسود من السودان فعند ذلك انفتحت الشجعان وتبادرت الاقران
وتقدمت الفرسان بعد ما كانت تلتحوت في الميدان وقاتل عنتر فيهم قتال
يذهل منه العيان ويحير لاذهان حتى كلت مناكبهم وسكنت جوارحه
وخدرت سواعده وقصرت همته وخفت روجه ومهجمته وصفقت موجات
ذلك العسكر وفاض الجمع عليه وزخر وزاد الغبار واعتكر وقصر من تحته
الابجر وما بقى له سبيل لا يتقدم ولا يتأخر فعند ذلك كسا به الجواد
فنزل عنه الى الارض والوهاد فقام الابجر وشق بين الاعدا وانطلق الى
الفضا فلما راي شيبوب الى الابجر وكيف طلع غاير من تحت الغبار الثاير
وسرجه خالي من عنتر وهو يصول ويحول في ذلك العسكر ظن ان عنتر
قتل واندثر وشرب كأس المنيّة وطعنته الرماح السهيرية ففاض الدموع من
عينيه وتناثرت على خديّه فنجّا بنفسه طالب اهله فلما ابصرت العبيد
ذلك صاحت عليه وامرت الخيل ان تسير اليه فحركت خلفه من الفرسان
سبعين عنان كلها على الخيل العتاق وطلبته من سايبو الافاق ولما حس
شيبوب بوقع حوافر الخيل من خلفه فسعى مثل الطير الطاير والنهر النافر
وغاص في البراري بشدة صبه وقوة قصبه ولجأت الخيل في طلبه فلا هو يفوتها
وينجو بنفسه ولا هي تدركه حتى تسكنه رمسه ولم يزل كذلك من الظهور
الى المساء وقبل الظلام والغلسا فافتكر اخاه ولم يزل يبكي وينوح ودمعه على
خده مسفوح حتى وصل الى مغارة في لحف جبل وعلى بابها غلام امرد
اسير اللون واعى غنم وبين يديه نار تضرم وعليها قطعة من اللحم وهو

ملك الزمان نايب كسرى انوشروان قال الراوى وكان الصياح وصل الى الملك المنذر وهو ظاهر الحيرة لانه كان راكب الى الصيد والقنص وانتهاج اللهو والفرص وحوله مواكب وكتايب وابطال وهم بعدد الرمال فلما راوه العبيد الرعاة ارمت ارواحها الى الارض ورفعت اصواتها على بعضها البعض فيها التفت اليها ولاعن عليها بل قال لولده النعمان ابصر هؤلاء العبيد ما حالهم واكشف خبرهم وما نالهم وكان النعمان اكبر اولاده والموصى له بالملك من بعده فتقدم الى الرعاة وسالهم عن حالهم وما الذى جرى لهم فقالوا له يا مولانا خيل غارت على المرعى واخذت من النوق العصافير الف ناقة وعادت من غير عاقبة فلما سمع النعمان ذلك الكلام حرك بجواده خلف الصياح وتجارته خلفه الفرسان الوقاح من ذهل وشيبان ويشكرو بنى دهمان ولم يزالوا حتى لحقوا بعنتر فى ذلك المكان فعند ذلك اطلقوا نحوه لاعتنه وقوموا الاسنة وهجموا عليه مثل السيل ولما نظر عنتر الى تتابع الخيل ولمعان النصول عاد اليهم عودة الاسد الاكول وقد اهتز على جواده طربا وتبسم عجباً وتلقى الفرسان كما تلتقى الارض العطشانة او ايل المطر وضرب فيهم ضرب لا يبقى ولا يذر وكانت الرجال تتتابع اليه وهو ينكسها على وجه الارض طولاً وعرض وكلما ازدحمت عليه الرجال ولزته الابطال يزعق فيها يبددها ويصيح على الخيل يشدها هذا وشيبوب مشغل عن معونة اخيه بالنوق والريهان وكانت العبيد قد قويت قلوبها بقدوم ساداتها ووقفت عن السوق والسييران وهمت ان تشور على شيبوب فاستبذ من بينهم ونادى يا اولاد الزوانى وحق الكعبة ان تحرك احد منكم من مكانه او صاح على خلانه ضربته بنيلة فى لبتة اطلعته من نقرته ثم انه جعل ينظر الى اخيه

حسامى فلما سمعوا عبيد الملك المنذر كلام عنتر ثاروا اليه فادهلهم عنتر
 بخلقته واجزعههم بصورته فصاح عليهم المقدم فيهمم ويلكم دونكم واياه
 واعدموه الحياه ثم بدر اليه وقال له انت من تكون ايها الجانى على نفسه
 الساعى على سكونا رمسه اما علمت ان هذه النوق للملك المنذر بن ما
 السما صاحب التاج والحما فقال له عنتر فى است امك وام الملك
 المنذر معك ثم علاه بالضربة جاءت على جبل عاتقه اخرج السيف يلمع
 من علايقه وطعن الثانى فى احشاه بدد امعاه فلما رات العبيد الى هول
 ذلك الجبار العبيد خافوا وساقوا النوق بين يديه وانجزعوا منه ومن
 احمرار عينيه وقد علت الضجة فى المراعى فسار خلف عنتر قوم ورجع الى
 الحلل قوم فاما الذين تبعوا عنتر فانه عاد اليهم كانه الاسد الغضنفر تركهم
 عبرة لمن اعتبر ومددهم على اديم الشرى وخلصهم لوحش البر قرى واما
 الذين قصدوا الحلل فان شيبوب التقاهم بنباله وردهم بخفة سعيه ومجاله
 وما سلم منهم فى تلك الفلاة الا من لاراه ولحق شيبوب اخاه وعدل
 الى العبيد بالنوق والجمال واستقبل جهة الشمال وغاص فى البرارى
 والسباسب وساق كسوق الفزعان الهارب وتاخر عنتر حامية لهم على
 الاثر وساروا على تلك الحال الى ان صار نصف النهار واذا بالغبار من
 خلفهم قد علا وثار وا قبل من ساير الجوانب وطنب على المشارق والمغرب
 وسُمع من تحته صياح وزعاق وصراخ وبعد ساعة بانى الفرسان وظهرت
 الابطال من بنى شيبان ولمعت شفار الصفاح وشعشت استة الرماح ولما راوا
 عنتر طلبوه خمسة خمسة وعشرة عشرة وترادفت الفرسان من كل جانب ومكان
 وهم ينادون عن فرد لسان يا مذلولين يا ماخوذيين اين تنجوا من سيف

الى اخيه عنثروا عليه بجميع الخبر وحدثه بها سميع وبها نظر وقال له
 وذمة العرب ما نحن الا في غاية الخطر وقد دبر عمك الخبيث وما قتر
 ولكن نسلّم الامر الى صاحبه فمن يقدر يغالبه وما هي الا نقطة دم تُراق
 ولكن كاس الشيانة مر المذاق الا ان يكون معنا سعادة من الرب القديم
 رب موسى وابراهيم فهو ينجينا مما دبروا العدى من الهول العظيم فقال
 له عنثروا اما تعلم انه من لم يصبر على النوايب ما ينال اعلا المراتب ثم
 انه اقام الى وقت السحر وهو يتقلقل ويتضرر وقال لشيوب شد عليك
 وعلى الابجر فقدّمه شيوب مسترح ملجئ وافرغ على اخيه الحديد حتى
 بقى كانه برج مشيد وسار عنثروا الى المراعى ولبث ساعة زمانية واذا قد
 اشرفت عليه النوق العصافيرية طالبة المرعى وكل عشرة عبيد تسوق السف
 ناقة حتى لا ترحمها فحولة الجمال فلما راهم عنثروا مهلم حتى قربوا منه
 هذا والعبيد في حديثهم ولعبهم ولا عنوا عليه ولا كلموه لانهم في العز الى
 ابعد غاية واقصى نهاية ومن حيث ما نشوا ما طرق ارضهم طارق ولا يعرفوا
 ايش تكون البوايق وشيوب يقول لآخيه يا اخي هذه النوق التي اتيت
 في طلبها اصنع الان ما انت صانع فقال ويلك اذهب وامسك على
 العبيد طريق الحلة ولا تمكّن احدا منهم ينهزم حتى لا يثور علينا الصياح الا
 ونحن نكون ابعدا في هذه البطاح ففعل شيوب ما امره عنثروا وعدا في
 البر لا قفر حتى صار خلف العبيد وافرغ كنانته بين يديه وجلس على
 ركبته والعبيد عنه غافلين وهم بلعبهم مشغولين فلما علم عنثروا بذلك حرك
 بجواده الى وسط النوق واقطع منها برمحه نحو الف ناقة وصاح في العبيد
 ويلكم اولاد الزواني سوقوا هذه النوق قدامي والا خضبت من دماكم

الوقت ان عيه غدار قد ارماء في بحر زخار عظيم السيار الا ان الشجاعة
زينت له ركوب الاخطار والعشق قد صغر عنده الامور الكبار فقال له شيبوب
يا اخي هذه الاموال تدل على ان صاحبها ملك عظيم الشأن قوى السلطان
فقال عنشر والله صدقت يا ابن الامة فيها نطقت وما بقى الان الا مغالبة
القضا والقدر وحسن النظر فسر يا اخي وميزها وخذلى اخبار النوق العصافير
من غيرها واعرفها معرفة خبير حتى انا الاخر اريح جوادى الابجرو تكون
انت عدت الى بيتين الخبر وانظر بعد ذلك الى ما بين يدي وابصر
فقال شيبوب سمعا وطاعة ثم انه حط قوسه وكنانته ولبس حوايج خليقات
مختلفات وشبك العصا على اكتافه وسار طالب المراعى فما وصل اليها الا
وقد مضى بعض النهار فوجد المراعى طيبة من كثرة ينابيع الماء فنظرت
العبيد الى شيبوب فرحموه واخرجوا من زادهم فاطعموه وتحدثوا معه فراوا
لغته حجازية وصفته عسبية فسالوه عن حاله فحدثهم من محاله وقال لهم يا
بنى الخالة انا رجل من عبيد اللات هربت من شره واسترحمت من
جوره فقالت له العبيد يا ابن الخالة اقم عندنا بقية عمرك واقض في
ارضنا سنتك وشهرك ونحن نقول لاستادنا الملك المنذر يزوجهك
ببعض الاما وتعود بعد ذلك في حما وتصير في امان طول الزمان فشكرهم
شيبوب على ذلك واقام عندهم بقية يومه حتى عرف النوق العصافير من
غيرها فراها من عجائب الزمان مليحة الالوان نقية البياض ناعمة الوبار
باسنة مايلات واكفال سمان مدورات ثم انه تعشى مع العبيد بحسب
الكفاية وحادثهم ووانسهم وساق معهم الابل حتى قرب من الاحياء واظلم
الدجا وعاد عنهم معرجا وقد اشتغلوا عنه وهو كانه النهر اذا نفر حتى وصل

فعلت ذلك ابدا ولو بقيت نهب الوحش في الفلا اعود يا ويلك الى
عمى واقول له انا عجزت عن مهر بنتك زوجها لبني زياد والله لا فعلت
ذلك الفعّال ولو مالت على الرجال في صور الجبال ثم انهم باثوا عند
الشيخ حتى اصبح الصباح واصا بنورة ولاح ودعوا الشيخ وساروا طالبيين
العراق وقد حمل عنتر نفسه بها لا يطاق وسلك مسالك الخطر
وحب علة قد اعمى منه البصر ثم انهم صاروا يقطعوا القيعان ويعبروا على
الماهل والغدران حتى اشرفوا على ديار بني شيبان وبقي بينهم وبين
الحيرة فرد ليلة فراوها ديار عامرة بخيرات وافرة ومراعى خضرة ورياض
نضرة وعيون جارية فيها خيول عربية وهي مبددة في الاقطار تسير مثل
موجات البحار وهي مختلفات الالوان وصهيلها قد ازعج ذلك البر والمكان
ونياق وفصلاں وجمال حسان وعبيد وغللمان واما مفلفلات واقليم قد
عمت عليه البركات ونظروا الى ارض العراق وحسنها وما قد البسها الله من
البها فتعجب عنتر من تلك الارض النقية البيضاء الكافورية واذا فيها
واد من الاودية الحسان قد تزخرف بزخارف الجنان يفيض ماؤه فيضان
شبه الفضة المسبوكة والدرة المحبوكة اشجاره واثماره باسقة وبساتينه رايقة
وانهاره متدفقة قد تضاحك الزهر في جنباته ونثر نفحات المسك من
حافاته قد اجتمع فيه من الطيور مثل البلب والشحرور والزرزور والعصفور
والفاخنة واليهام والقهرى والحمام والقطا والسمان والحمائم تترنم على
العيدان وتسمع على منابر الاغصان وقد جليت عرايس الطواويس في
رواق الملايس كأنها كساها المكون من بدائع الصنایع الوان واسكب عليها
ياقوتاً ومرجاناً فلما نظر عنتر الى ذلك حار واخذة لالتهار فعلم في ذلك

وعن حسيه في طريقه وفي ايش ساير بتحقيقه فاخبره بجميع قصته وما جرى له مع عمه في نوبته وكيف طلب منه مهر كثير وهو الف ناقة من النوق العصافير فقال الشيخ قاتل الله عمك وقتله والى طريق الهلاك ارسله لانه بالغ معك في التدبير والعداوة وانفذك الى بحر الهلاك الى ابعد غاية فقال عنتر لما ذلك يا شيخ فقال يا ولدى هذه النوق لا توجد الا في بنى شيبان وهى للملك المنذر بن ماء السماء اللخمى سيد قبائل العربان وهو خليفة الملك كسرى انوشروان صاحب التاج ولايوان الذى لا يرد امره ولا تحصى عساكره وقدره عظيم عند ساير الامم وتخاف من سطوته العرب والعجم وللملك المنذر ايضا مواشى كثيرة والكل حول ارض الحيرة وانت وحق رب الكعبة الغرا وابى قبيس وحرًا انك رايع ترمى نفسك فى نار لا تطفى ولهب لا يخفى ولقد عرضك عمك الى الاوابد واوقعك فى بحار الشدايد فلما سمع عنتر من الشيخ ذلك الكلام قال لاحول ولا قوة الا بالله الملك العلام فقال له شيبوب والله يا اخى لقد نصحك هذا الشيخ بهذا الكلام واعلم ان عمك خبيث غدار وهو فيك زاهد وباغض وفي بنى زياد راغب فانقص يا اخى هذا العمل ولا تبلى اعداك منك امل وارجع عن طريقك فان عمك اراد هلاكك وتعيقك ولا شك ان بنى زياد وعمك اتفقوا على قتلك لما عجزوا عنك وارادوا ان تهلك فى غير هذه البلاد ويستريحوا من الهم والعناد فارجع يا ابن السوداء ولا تهلك وتشمت بك الاعداء فقال عنتر ويلك يا شيبوب بسك تتكلم بهذا الكلام فاني لا اسمعه ولا ادع عمى يرانى بعين العجز عما على ابتدعه ويلك اقول له نعم ثم اقول لا فوالله لا

الزمان وفرسان عدنان وقحطان فقال مالك وقد وجد للسيف مضرب
 انا يا ولدى ما اخرج عن سنة العرب وهم لا يطلبوا لافضة ولا ذهب ولا
 يريدوا الا نوق وجهال وانا اطلب منك الف ناقة من النوق العسافيزية
 لانها لا توجد فى الاراضى الحجازية فلما تكون فى اموالنا والديار ننال
 بذلك العز والفخار فقال عنتر على السمع والطاعة انا اتيك بهذه النوق
 محملة من خزائن صاحبها..... قال الراوى
 فسار عنتر وهو يصطاد فى طريقه وشيبوب يرد عليه الوحوش
 ويميلها اليه حتى امسى المساء فعدلوا عن طريقهم طالسين بعض احيا
 العرب لاجل البيت والماوى واذا قد اشرفوا على بيت من شعر مضروب
 وحوله ابل ترعى ونوق تسعى فلما راوها هتلوا اليها فخرج اليهم رجل
 شيخ قد احناه الكبر مما عليه من الايام والسنين قد عبر وقد انحلت الليل
 حتى عاد سقيم الجسم بالى كما قيل فيه هذه الابيات

وشيخ فوق ظهر الارض يمشى ، ولتمته تعادل ركبتيه

فقللت له لماذا انت محبنى ، فقال وقد رفع نحوى يديه

شبابى فى الشرى قد صاع منى ، وها انا دايمًا انبش عليه

فتلقاهم الشيخ وناولهم قعب من اللبن فاخذة شيبوب وشرب وناول
 اخوه فشرب الباقي هذا والشيخ قد بسط لهم البسط الفاخرة وصار يقول
 لهم اهلاً وسهلاً ومرحباً بضيق اتونا كرام وساقهم الينا الواحد العلام ثم انهم
 نزلوا على باب الخبا وزاد فى اكرامهم وكان جواد عنتر موقور من الصيد
 فاضرم الشيخ النار وصنع لهم الطعام واكلوا وشربوا وتحدثوا حتى دجا
 الليل بالظلام وبعد ذلك سأل الشيخ لعنتر عن سبب خروجه من الحى

عبله وصار ابن عمه عمرو ينادمه على الخمر ويستحسن تلك الخلعة التي عليه ويقول له والله يا ابو الفوارس ما رايت احسن من هذه الخلعة فلما سمع عنتر كلام عمرو وعرف معناه فخلع تلك الخلعة من على بدنه وسلمه اياها وقال يا ابن العم اعذرني لان ما هذه الخلعة الا قليل في هذا المقام الجليل ولكن الزمان بيننا طويل فسوف ترى ما يصل مني اليك من الخير والجميل فشكره عمرو وقال مالك يا ابن اخي عبلة امتك وانا عبدك واخوها خادم نعلك فلما سمع عنتر كلام عمه زال همه وغمه ومن سكرة وعشقه ما لقي شئ يكافى به عمه على كلامه الا الثياب التي على جسده فاخلعها على عمه وكان لها قدر وقيمة ولا بقى الا في سراويله وهو يخضع لعمه ويقبل قدميه فلما نظرت عبلة اليه وهو واقف عريان وهو اسود كانه قطعة ابنوس وفيه ضربات السيوف وخدوش الرماح فصارت تضحك وتستعجب من كبر جثته وعظم هيئته فجابوا الى عنتر ثياب غيرها فلبسها ولم يزل كذلك في بيت عمه مع محبوبته في اكل طعام وشرب مدام مدة تسعة ايام ولما كانت الليلة العاشرة طاوله عمه في المعاشره حتى قامت النسوان ونامت العبيد والغلمان ومضى شداد ولم يبق الا عنتر ومالك وقد سكر عنتر من تناول الخمر فقال مالك يا ابو الفوارس ايش في نيتك ان تعمل مع بنتي ها انت قد قطعت عنها الخطاب ومنعت الطلاب اتريد ان تاخذها باليد القوية بلا مهر ونقبي معيرة طول الدهر فقال عنتر يا عمي حاشا لذلك الوجه الصبيح والقدر الرجيع وتلك الحرة المصونة واللولة المكنونة ان تسام بهذه المسامه وانا يا عم ما كنت منتظر الا كلامك فقل ما تشتهي ولا تطلب مني الا ما تعجز عنه ملوك

حملاته يصرخ صرخات مهولات تزعزع الجبال الراسيات وكلما تسعها
الخييل فتولى الى اعقابها وترمى من على اظهرتها ركابها وابصر مقدم بنى
طى وكان فارس عصرة ونتيجة دهره فقصده وادركه وسط المجال فارمى
روحه عليه وطعنه فخرق ما كان عليه من الحديد وقلبه من سرجه كانه برج
مشيد فلما نظرت بنى طى الى قتل مقدمها ورأت طعنات عنتر التى
تسابق القضا والقدر ارتجفت اجسادها وردت سيوفها الى اغمارها وولت
هاربة طالبة بلادها قال الراوى ولما امسى المساء عاد عنتر
من صيده فتلقاه عمه مالک وضحك فى وجهه وامر عبدة ان ياخذوا
جميع ما معه من الوحوش والغزلان فاعطوه للجوار والغلمان اصلحوه
وطبخوه واخذوه الى بيته فحادثه وصاحبه وعزم اخوه شداد فاكلوا
الطعام وبعد ذلك احضر المدام وقصوا به اكثر الظلام وشداد لا يقطع
نظرة من عنتر ولا يشبع من كلامه ويقول لمالك يا اخى بنى زياد
عمالين يبغضوا ولدى لان ما لهم مثله فوحق الرب القديم رب موسى
وابراهيم ليس فى العرب لا شرق ولا غرب افرس من ولدى عنتر على ظهر
جواده الابجر ولا بد ما يكون له ذكر يذكر ثم ان شداد قبل عنتر بين
عينيه والتفت الى مالک وقال يا اخى ان كنت تحببى حب ولدى
عنتر فقال مالک بخبته ودهيه يا اخى انت عمادنا وعنتر حسامنا
ولعمري يا ابن ابى وامى انه لسيفنا القاطع ودرعنا المانع ففرح عنتر بهذا
الكلام فراه عنده اوفى الانعام والتذمع عبلة فى المنادمة والكلام الى تمام
ثلاثة ايام وفى اليوم الرابع كان على عنتر خلعة من ملايس الملك زهير
ليس لاحد مثلها فى العشيرة وكان قد طاب عيش عنتر بمحادثة محبوبته

تخصبت بالدما فلما نظر مالك الى ذلك الحال فاضت دموعه وقال
يا ابو الفوارس انظر الى محبوبتك عبلة كيف واقعة اسيرة في ايادى العدى
وانت اوعدتها بالعز والحصى على طول المدى فقال عنتر لما راي ذله
وسواله ان انا الساعة حملت وبذلت نفسي في هواها وخلصتها من
بلاها تزوجني اياها قال اى وحق من خلقها وبسط الارض ورفع السما ان
خلصت بنتى عبلة كنت انا لك عبد وبنتى امة فلما سمع شيبوب
ذلك اليمين قدم الابجر الى اخوة عنتر وقال له يا اخى اركب الساعة
وابذل المجهود ودع عنك المجود فقد بلغت المقصود فعندها اخذ عنتر من
ابوه وعمه العهد والميثاق وحلفهم بالواحد الخلاق انهم لا يميلوا معه الى
الغدر والنفاق ثم اذنه تقدم الى الابجر وباسه في جيبته ولبس عدته وركب
واقطلع رمحه من التراب وانقض من الرابية على العدى انقضاض
العقاب وطلب ذلك الفارس الذى سبى عبلة وكان خرج من البيوت
وعبلة راكبة وراه وهى تنادى ما كانها الا حمامة الوادى فقاربته عنتر
وطعنه من الجانب الايمن طلع السنان يلعب من الجانب الايسر فمال
من على ظهر الجواد وصار ملقى على وجه المهاد فهتأ عنتر روع عبلة
وسلمها الى ابوها مالك وعاد الى الخيل انصب عليها انصباب السيل
فشكس الفرسان وقتل الشجعان واخرج العدى من الخيام قوة واهتمام
وكان شيبوب داير من حواله يحمى الابجر ويرمى بالنبال يصيب بهما
مقاتل الرجال هذا وبني عيس قد قويت بعنتر قلوبها واشتدت غزايتها
فرجعوا من كل شعب وادى ونادى بالنصر المنادى فحملوا وساعدوا عنتر
فى القتال فعندها بانث لاهوال وقصرت الاعمار الطوال وصار عنتر فى

مخض اللبن واخراج الزبدة والسمن ثم ان غنتر ساق النوق والاعنام
 وترك ابوه وعمه قيام فزقق عليه شداد ويلك جبان منهان ايش قلة هذا
 العنا بنا قال غنتر يا مولاي ايش تريد منى هل رايت من يطلب النصرة
 من العبيد ويترك السادات الاماجيد الذين عندهم العبيد مثل
 الكلاب رُح يا مولاي الى اصحاب الانساب الموعدين على الطعان والضراب
 فقال شداد انا اعلم ان قلبك على ملان وانك لها جري عليك حردان
 قم اركب جوادك واعتد بعدة جلادك حتى تبلغ اليوم مرادك واحمل
 على الاعداء وكر وفر وانت اليوم حر قال غنتر يا مولاي انا ما بقيت اركب
 جواد واحضر قتال ولا اعد روحى من الابطال وما ازال خلف الجمال حتى
 استريح من القيل والقال فالج عليه شداد وقال قاتل الان وانا ادخلك فى
 حسبى وتشاركنى فى نسبى فقال غنتر وايش يكون الحسب والنسب
 قال شداد ابن الملعونة اقرانك ولدى وخرجت من ظهري فاقبل ايضا
 مالك ابو عبلة على غنتر بالكلام وقال يا ابن اخى قم خلص قومك
 مما نزل علينا من العذاب فقد سبوا عبلة ونسوان بنى عبس كلها وانت
 عودتهم بالنصر قال غنتر يا مولاي ليش ما تطرح روحك على عمارة
 الوهاب اما هو زوج عبلة دعه يخلصها من هذا المصاب هذا كله يجرى
 بين غنتر وابوه وعمه وخيل اليمن قد هجمت على الخيام واخرجت
 البنات الحسان وقتلوا الشجعان ووقع النهب فى ابيات بنى قراد
 وسبيت عبلة والمدللة وشريحة وكل مخدرة ومليحة وما فيهم الا من تنادى
 بالويل والثبور وعظايم الامور وكان اكثرهم انين واشتكا عبلة لان سبها فارس
 مغوار وبطل كرار يقال له سوار فاردفها من خلفه وهى تلطم خدودها حتى

اكثر فرسان بنى عبس وخلف فى الحى ثلثمائة فارس فقط منهم بنو قراد
 وفى غيابه عن الحى اغارت طى على ديار بنى عبس)..... هذا وبنى طى
 اتت مثل السيل العظيم وانتشروا انتشار الليل البهيم فالتقوهم بنى عبس بعوالى
 الرماح ووقع بينهم الكفاح واشتد الصياح واشتكت الاجساد من الم
 الجراح وارتجت تحت حوافر الخيل الارض والبطح وحجب الغبار نور
 الصباح فكثر على بنى عبس العدد وتزايد عليهم المدد وقل منهم الصبر
 والجلد فتراجعوا الى اطراف الخيام وعمل فيهم الرمح والحسام فاعطوا
 للاعداء الاكتشاف وايقنوا بالتلافى فصار القتل يعمل بين الاطناب
 وداست الخيل على القتلى من المشايخ والشباب فخرجوا الكواعب
 الاتراب وانكشف عنهم الستر والحجاب وهم منشورات الذوايب مشققات
 الشياب فصاحوا على الفوسان وصاروا يردوهم الى الضراب وهم لا يسمعون
 خطاب وزعق على ديارهم الغراب وانذرهم بالخراب فقال مالك ابو
 عبلة لشداد ويلك يا اخى اين عبدك عنتر ولىش ما حضر فى هذا اليوم
 المنكر فقال له والله يا اخى ما تركت لنا مع عنتر راس ينشال ثم ان شداد
 التفت فراى عنتر على راس تل من التلال وهو يرعى الجمال ويتفرج على
 القتال فعندها همز شداد بالجواد وصعد على التل وقد لحقه مالك ابو عبلة
 فصاح فى عنتر ويلك عبد السوء هذا يوم اشتغالك برعى النوق والتخلى
 عن بنى عبس هاقد سبيت الاولاد والحرم وتطرحت الرجال بين الخيم
 فقال عنتر يا مولاي يعز على ما جرى لكم فياليتنى كنت لكم الفدا ولكن
 انا عبد من جملة العبيد لا قدرلى ولا قيمة وقد علمت ان كل من ملكنى
 انساق معه فى جملة الغنيمة واخدمه واعياله وارعى جماله وانصحه فى

وسمعت مقالى فيها والاشعار التى سارت بها الركبان الى جميع الاقطار
فوالله احرمك شم الهوا واعدمك الحواس والقوى فقال له عماره ويلك
عبد السوايش هذا الحديث والهذيان انت مجنون والاسكران تارة
تطلب النسب تارة تطلب بنات العرب والله يا ابن الملعونة المنتنة
الابطين الواسعة المنخرين ان عدت سمعت انك تذكر عبلة بين العرب
فلقت هامك بهذا السيف المشطب فقال له عنتر ويلك يا كلب
الرجال وبانيس الاندال بلغ منك ان تتكلم بمثل هذا الكلام فلا بد ما
ارويك قدرك وتنظر من يبقى منا بهذه الجكارة اقل من زبلة حمارة
وبعد هذا وقبله ان يدك تقصر ان تضرب كلب من كلابى او تبلع ريقك
قدامى اذا سليت فى وجهك حسامى ولولا حرمة النسب وما بيننا من
الحسب لكنت طيرت راسك واخذت انفاسك فلما سمع عماره
ذلك الكلام جرد فى يده الحسام ومال الى عنتر ليقتله فسل ايضا عنتر
سيفه ورفع يده ليضرب عماره فصاحوا العبيد ودخلوا بين الاثنين
ووقعت الضجة فى ابيات بنى قراد فخرجوا من الخيام وفى اوايلهم شداد
ومالك ابو عبلة وهم متبادرين والى نحو الصياح طالبين فلما وصلوا فرقوا
بينهم وعظموا قدر عماره وبتجولة وزعقوا على عنتر وشتموه ولعنوه واراد الامير
شداد ان يبرد قلب عماره فاطم عنتر على حر وجهه وقال له ويلك ابن
الملعونة ارجع الى ما كنت فيه من رعى الجمال وحمل المحلاب واجمع
الجملة والاحطاب من بين السلال ولا بقيت تتقلد بسيف وتركب
حصان وتعد نفسك من الفرسان والا امسيت قتيل وعلى وجه الارض
جديل (ثم ان الملك زهير اراد يغير على بعض القبائل فسار فى

عيلة بنت مالك بن قراد وخطبها الى ابيها فاجابه مالك الى سواله
وصافحه على النكاح فسمع عنتر بذلك واشتعلت النار في فواده فتوجه
الى عند صديقه الامير مالك بن زهير وشكا حاله اليه واستشارة في امرة...
وكان عمارة تلك الليلة في دعوة عند مالك بن قراد ابو عيلة
وقد نحر له وعقر وسر به واستبشر لان الامير عمارة من كبار بنى عبس وما في
العشيرة بعد الملك زهير الا بنى زياد فتناولوا الكاسات وطابت لهم
الاقوات وتقدموا اليه بالخدمة وهم يدبرون في امر عيلة متى يكون زفافها
عليه وما خرج عمارة من ابيات بنى قراد حتى اضا الفجر وطلع النهار
فسار طالب ابياته وهو يتمايل من شرب الراح فالتقاء عنتر في الطريق
وهو عايد من عند الامير مالك بن زهير واخوه شيبوب معه وهو طالب بيت
امه زبيبة وكان حول عمارة عبيك فلما راي عنتر قال له ويلك ابن زبيبة
فين كنت الليلة ومواليك انتظروك حتى تخدم بينهم في دعوتهم وانا
دورت بعيني عليك بين العبيد فما رايتك الا انهم والله ما قصروا في
خدمتي وما خرجت من عندهم الا وانا شاكر وناشر لها فعلوا في حقى
ولو كنت انت الاخر حاضر كان في نيتى ان اخلع عليك واقعدك معى
على الشراب لاجل ما سمعت عنك من فصاحة الخطاب فقال له عنتر
وقد اخفى الكمد واظهر الصبر والجلد ايها السيد انا ما استاهل الخلعة
منك الا اذا دخلت على مولاتى عيلة وخدمتك في ليلة عرسها فوالله لا بد
ما اخلع رقتك من بين كتفيك واجعله ايشم الزواج عليك ترى يا
عمارة انت صاقت الارض عليك بها رحبت والواقع الفنا في بنات العرب
حتى تتزوج بعيلة وتظهر سطوتك على وانت تعرف انى بها مستهام

يا ربيع ان عبدك قتله عنتر وعنتر استجار بى فلا تعارضه بحياة هذا
ابى فلما سمع الربيع ذلك بردت حواسه ولحقه الغيظ وطأطأ براسه
واخذة الحيا من ندماه وجلّسه وقد زاد بلاه وكربه ووقعت بغصة عنتر من
ذلك اليوم فى قلبه وتمنى موته وعطبه فعندها قال الملك زهير لولده
مالك ما الذى الهم عنتر قتل العبيد وما يطلب بذلك فحدثه
مالك بجميع الاحوال التى وقعت لعنتر واطلعه على ما تمّ عليه من الضرر
فتبسم الملك زهير من مقاله وتعجب من عنتر وفعاله وطيّب قلب
الربيع بن زياد ووهبه عوض عبدا من عبيدة الجياد ثم ان القوم عادوا
الى ما كانوا فيه من الكرم وشربهم واغتنام اللذات ولعبهم ولما كان عند المساء
عاد الامير مالك الى ابيائه ودخل على عنتر وحدثه بها جرى له مع الربيع
ابن زياد فقبل عنتر يديه ودعا له واثنى عليه ثم اشار اليه يهدحه بهذه
الابيات

يا من بجانبه المنيع تعلّقت ، دون البرية كلّها آمالى
قد طال تثقيلى عليك بحاجتى ، وعلى الكرام تحمّل الاثقال
اوليتنى منّا وكنت ذخيرتى ، يا منقذى من هلكتى ووبلى

فلما سمع الامير مالك من عنتر ذلك الكلام وما قاله فى حقه من الشعر
والنظام ازدادت محبته فى قلبه وقد احتوى على مجامع ذهنه ولبّه
ثم ان عنتر صار يغزو المغازى مع قومه ولما اشتهر بالفروسية والشجاعة
طلب من ابيه شداد ان يرفع راسه من رق العبودية ويلحقه بنسبه ويقرّانه
ولده فغضب شداد عليه ونهره وتهدده وكان للربيع بن زياد اخ يسمّى
عمارة ويلقب بالوهاب وكان حسن الشاب كثير الاعجاب بنفسه فعشق

راسه طولاً وعرضاً واخلط وجهه في قفاه واعدمه حيله وقواه فلما راه وقد
 خمد حسه خاف على نفسه ثم انه بعد ذلك سار طالب بيت صديقه
 مالك وهو الذي قد اجاره لما قتل عبد الامير شاس داجي فقصده الى
 خيامه فلما وصل اليه حدثه بها جرى عليه وتم فتعجب الامير مالك
 وتبسم وبعد ذلك طيب قلبه واوعده بتفريج كربه وتركه جالس في ابياته
 بعد ما طاب منه الفؤاد وركب جواده وسار طالب ابيات بنى زياد
 فلما وصل اليها ما وجد فيها سوى النساء لا غير فسال عن الربيع
 فقالوا له انه في الدعوة عند ابوك الملك زهير فعند ذلك سار
 الامير مالك طالب ابيات ابيه واتاه الامر كما يشتهي فلما وصل
 وجد سادات بنى عبس جالسين في مراتب السرور والكاسات عليهم تدور
 وبنى زياد والربيع اقرب الى الملك زهير من الجميع والعبيد كلهم
 واقفين على الاقدام فلما دخل مالك حياهم بالسلام فما بقى منهم احد
 جالس الاوقام ثم قال له الربيع يا مالك اجلس في مقامك لان الناس
 كلهم قايمين لقيامك فقال مالك يا عم تحب ان اجلس ويطيب مني
 الخاطر فقال له اى وحياة كل من في هذا المقام حاضر فقال ما اجلس حتى
 تهب لي عبدك ضاجر قال الربيع وما الذى اربكت فيه حتى خطر لك
 هذا الخاطر قال لانى رايت عبد نجيب شاطر والى قضا الحاجات مبادر
 فقال اجلس فقد وهبتك اياه وان شئت وهبتك عبيدين معاه فقال
 مالك أشهد عليك هذه السادات العبيسة انه مقي لى بالكلىة فقال
 الربيع اى وحق رافع السموات العلوية وباسط الارض الناحية انه جبالك
 بالكلىة ولا آمن عليك بالمنية فقال مالك اشهدوا عليه يا من حضروا علم

ما سلمت اليه الخيل يرهاها ما كسبت لحم ولا عراها وهذا دليل انه يركبها
ويسوقها في القيعان ويطير لحومها بالجربان فلما سمعت سمية ذلك المقيلا
وجدت الى عذاب عنتر سبيل فتكلمت بها كان في قلبها وشكت عنتر الى
بعلمها واعلمته انه يسقى عبلة اللبن قبلها فلما سمع شداد ذلك الايراد نهي
الغيظ في قلبه وزاد وصبر حتى اتى عنتر من المرعى قبضه من يده وشك شد
وثيق وضربه بالسوط حتى مرق جلدك تمزيق هذا وعنتر لا يبدى كلام
ولا يسأله عن سبب هذا الانتقام وكذلك امه زبيبة واقفة تراه وهي
لا تجسر ان تكلم مولاه لانها لاتدرى ايش سبب بلاه ثم انها سالت بعض
الاموات فاخبرتها بشكوى العبد ضاجر وكيف يفعل عنتر بالخيل تلك
الفعلة واعلمتها ايضا بشكوى سمية وكيف يسقيها اللبن بعد عبلة فلما سمعت
زبيبة ذلك المقال قعدت وسكتت عن ذلك الحال وصبرت حتى اصبح
الله بالصباح واذا بنورة ولاح دخلت على عنتر وقصت عليه جميع الخبر
وقالت يا ولدى اعلم ان ضاجر عبد الربيع هو الذي شكاك الى مولاك
حتى فعل فيك ذلك الفعل الشنيع وكذلك سمية تكلمت فيك بما فعلته
بها من تلك الفعلة وكيف انك تسقيها اللبن بعد عبلة فلا ترجع من اليوم
يا ولدى تخالفها فيها تريد والزم معها سنة العبيد ولا تهّد عينك الى
مولائك عبلة فيكون سبب هلاكك بالجملة فلما سمع عنتر من امه ذلك
الكلام تهطى في الكتاف قطعه ووثب وما زال يسير في تلك الفلاة وهو داير
على ضاجر بين الرعاة حتى التقاه قال له ويلك ولد الزنا وتربية الامة
للخناسعيت الى مولاي حتى ضربني واهانني وعذّبنني ثم تقدم وقبضه
من مراقات بطنه بيديه وشاله بقوة ساعديه وضرب به الارض بدد دهن

مرت تريد العيد بين فواهد ، مثل الأطباء المحاطهم من طبيا
 فاعتادني سقى الذى فى باطنى ، اخفيته فابانه الاخفا
 خطرت فقلت قضيب بان حركت ، اعطافه بعد الجنوب صبا
 ورنيت فقلت غزالت مدعورة ، قد راعها وسط الفلاة بلا
 وتبسمت فاضاء لؤلؤ ثغرها ، فيه لدا العاشقين دوا
 سجدت لعظمة ربها فتهايلت ، لجمالها اربابها العظما
 فلها سمعت عبلة من عنتر وصف جمالها وهى بين اترابها فرحت وصارت
 تشاغله بالحاطها وخطابها هذا وعنتر اليها باهت وحسه خافت وما
 انقضت ايام العيد الا وهى فى غرام شديد ومما عنده من العشق تاتى
 حدثته نفسه باشيا شتى فلما كان ثانى يوم اتى بالبن وهو مشغول الفواد
 فاسقى عبلة قبل سمية زوجة ابيه شداد ومشت رجلاه الى هوا الفواد فاخذت
 عبلة القعب من يده وهى بجمالها قتلتها فاغتاطت سمية من فعالة وحردت
 وتمنت انها ما خلقت ونوت انها تشكيه الى ابيه وعلى ذلك عزمته هذا
 وعنتر قد دام على ذلك الحال وقد زاد به العشق والبلبال فلما كان بعد
 ذلك بايام اتى الى شداد عبد يقال له ضاجر وكان من عبيد الربيع بن
 زياد وقال لشداد يا مولاي عبدك عنتر كل يوم يخاطر فى اموالك ويوسع
 بها فى القفار ويطعن بالقصب الى اصول الاشجار ويتقلب من ظهر جرة الى
 ظهر حصان ويشغلها عن الما والمرعى طول النهار ويطيّر لحومها بالجربان
 وانا نهيتة عن ذلك الامر والشان فشتمنى وضربنى ولو لحيت عليه لكان
 قتلنى فلما سمع شداد ذلك المقال غضب من ذلك الحال وقال يا ولدى
 انك صادق فى كلامك وقد ثبت عندى صدق قولك لانى من وقت

الايام دخل الى بيت عمه مالك فوجد ام عبله تمشط شعر بنتها وقد اسبلته على ظهرها وهو اسود كانه الليل الحال ك فتحير عنتر من ذلك هذا وعبله هربت لما دخل عنتر وراها والشعر يسحب من وراها فعند ذلك عدم المصطبر ولا بقى لا يسمع ولا يبصر ولكنه من شدة ما نزل به من الغرام هام قلبه ونطق بالشعر لسانه فانشد يقول شعر

بيضاء تسحب شعرها من طولها ، وتغيب فيه وهوليل اسجم
فكانها فيه نهار طالع ، وكانه ليل عليها مظلم
زادت محاسنها على من حولها ، فسعوا لخدمتها الجميع ويتموا
وتتمتعوا بجمالها وكمالها ، وتلذذوا في حسننها وتنعموا
انى لكاتم حبهما في مهجتي ، حتى ارى الى السعد يوماً يخدم
واقام عنتر بعد ذلك المقال ايام وليال وقد زاد به الوجد والبلبال الى ان
كان اول يوم من الاشهر المسمية وكان عيد الجاهلية وهو اول يوم في شهر رجب
الذى كانت تحج فيه العرب وتزور البيت الحرام وتخرساجدة لما عليه من
الاصنام وكان الذى فى الحلل من الحرير والبنات والابطال والسادات
ينحروا لاصنامهم فى يوم عيدهم وذلك موافقة لزوار البيت الحرام قال
الراوى ولما كان ذلك اليوم اخرجوا بنى عبس اصنامهم وتزينوا الرجال
والنساء فى يوم عيدهم ولعبت السادات ورقصت البنات والمولدات وكانت
عبلة فى ذلك اليوم فى جملة البنات وهى مزينة بالعقود المفصلة بالجوهر
وقد اضا وجهها وازهر وهى انور من الشمس والقمر فلما رها عنتر بذلك
الحسن والمنظر بهت وتحير واطرق وتفكر وانشد يقول هذه الابيات شعر
رمت الفواد مليحة عذرا ، بسهام لحظ ما لهن دوا

راسي قدامي فعند ذلك تقدم عنتر اليه وقبل في الركاب قدميه
 وسار معه بين عبيده الى ابياته ومن ذلك اليوم وقع
 لعنتر في قلب مالِك بن زهير محبة عظيمة ولها عاد عنتر الى الابيات
 اجتمعت حوله البنات وبقوا يسألوه عن حاله وهو يحدثهم بها جرى له واتوا
 نسوان اعيامه وبنّت عمّه في الجملة وكانت تُسمّى عبلة لان خبره كان قد
 شاع في الحلة وكانت عبلة اصغر في العمر من عنتر وكانت ضاحكة السن تزهو
 كالهلّال وهي مبدعة في الحسن والجمال بهية كاملة في الملاح وكانت تدل
 على عنتر وتكثر معه المزاح لانه كان خادمها وعبد عمها فلما حضرت ذلك
 اليوم بين البنات والنساء قالت ويلك ولد الزنا لِمَ اذا قتلت عبد
 الملك شاس فقال لها والله يا ستي انا ما قابلته الا بما يستحقّه لانه
 عمد الى امرأة غريبة ودفعها في صدرها فهتك سترها واضحك العبيد
 عليها فقالت له عبلة وقد تبسمت في وجهه والله ما قصرت في فعلتك
 وقد فرحنا بسلامتك لانك اليوم عند امهاتنا بمنزلة الولد في الحرمة
 وعندنا مثل الاخ لاجل ما لك علينا من الخدمة ثم ان النساء والبنات
 انصرفوا عنه وكان ما في نساء بني قراد امرأة الا وعنتر يخدمها ويزيد في
 اكرامها بعد ما يفرغ من زوجة ابيه شداد وكانت تُسمّى سمية لانه لها من
 جملة العبيد وكان شرط نساء العرب في ذلك الزمان يشربوا لبن النياق
 في المساء وعند الصباح والعبيد يحلبوه لهم ويتردّوه في هبوب الرياح وياتوا
 به الى النساء وعنتر يفعل كذلك مع زوجة ابيه سمية وامرأة عمّه زخمة
 الجواد وامرأة عمه مالِك بن قراد وبنّتها عبلة ويسقى من بعدهم الفضلة
 لنساء الحلة قال الراوى وله يزل على مثل ذلك الى ان كان يوم من بعض

فعدا على رجليه لها حلت به الخسارة وخلع جثته ولفها على يده وتستر بها
من الضرب وفعل كما تفعل الفرسان في الحرب ثم انه تناول عصا من واحد
وعاد اليهم كعودة الاسد فحمل عليهم وحملوا عليه وكان اصغرا ولاد الملك زهير
يسمى مالك وهو مبدع الجمال جيد الخصال قوى الجنان فصيح اللسان
له وجه مثل الصبح وقامة مثل الرمح فاتفق من الاتفاق الذى يؤرخ في
الاوراق انه كان ذلك اليوم طلب الصيد والقنص وانتهاب اللهو والفرص
فخرج وعبيده سايرين قدامه مثل الاساد حتى وصل الى غدير ذات الالصاد
فسمع الصياح قد علا وراى الغبار قد نما فحرك بالجواد وقصد ذلك السواد
واقترحم الغبار حتى يكشف الاخبار واذ قد راى العبيد دايرين في جمع
متزايد وهم على عبد واحد فحقق فيه النظر واذ به عنتر وهو ظافر بهم
ولم يخسر وقد سالت دماه من ساير جسده من كثر ما وقع عليه من
العصى والحجارة وهو مع ذلك يظهر الشطارة وقد رضى لنفسه بالهلاك
والعطب ولم يرص بالفرار والهرب فلما نظر مالك الى فعالة رقى له قلبه
ورثى لحاله وقال لله درك من عبد ما اقوى باعك واشد ذراعك ثم انه
صاح على العبيد وقال ارجعوا يا ويلكم الى وراكم والا محقت بالسيف
ادناكم واقصاكم فتفرقوا عنه فمال الامير مالك الى ناحية عنتر وادناه
الى ركابه وساله عن قتاله مع اصحابه فشرح له جميع ما جرى له واعلمه بفعل
داجي بالعجز وكيف القاها على قفاها وهتك سترها فلما سمع مالك
ذلك الخبر زادت عصبته لعنتر وعلم انه شديد الجنان وله غيرة على
النسوان فقال له سرفى ركابى انت مجار من كل من تحت السما
وكل من اكل السخبز وشرب الماء ولا اتجلى عن ذمامى ولو طار

الكبار ذات هيبة ووقار لانها كانت من ارباب النعم وعليها شواهد
الصيانة والكرم فقالت له يا سيدى تفصل على واسق لي هذه الغيهمات
التي تبتت لي مما خلفوا لي السادات لانى والله من لبنها اقتات وانا امراة
ضعيفة الحال قد رماني الدهر بنبال وابد رجلالى وفجعنى فى اولادى وبعلى
فارحم وحدتى وقلة حيلتى واجب مسالتى فلما سمع العبد من تلك
الامراة ذلك المقال ورأى ازدهام النسا والرجال كبرت اخلاقه
وتهمر مر مذاقه واحمرت اماقه وطلع الزبد على اشداقه والتفت الى
العجوز دفعها فى صدرها ارمأها على ظهرها فانكشفت عورتها فتصاحكت
العبيد عليها فلما نظر عنتر الى تلك القضية لعبت براسه النخوة العربية
ولم يصبر على ذلك واصفر وجهه بعد ما كان مثل الليل الحالك ثم انه
تقدم الى العبد داجى وزعق فيه وقال ويلك ولد الزنا وتربية الامة
اللخنا ما هذه الفعال الردييات وليس تهشك النسا العربيات قطع الله
اوصالك واوصال من بهذه الاعمال يرضى لك وكان داجى طويل عريض
فظ غليظ فلما سمع من عنتر ما اشار به اليه كاد من الغيظ ان يغشى عليه فاستقبل
عنتر بضربة على حرّ وجهه كاد انه يسيل مقل عينيه فصبر عنتر حتى افاق من
لطمته ورّدت اليه روحه ومهيجته وتقدم الى العبد مسكه من احدى رجليه
وسحب ارمأه على عجرة وادخل يده فى شقه وقبض بيده لآخرى على عنقه
وشاله بقوة ساعديه حتى بان سواد ابطيه وجلد به الارض فرض عظامه رضى
وادخل طوله فى العرض فلما نظرت العبيد الى داجى وقد حلت به النوايب
تصايحروا على عنتر من كل جانب وقالوا له ويلك قتلت عبد الملك
شاس منوالذى يبقى يحيرك من الناس ثم انهم وقعوا عليه بالعصى والحجارة

عليها الحمل وكبر بطنها وقل نشاطها وتداولت عليها الشهور حتى حان من الولد الظهور فلما كان في بعض الليالي اتاها الطلق كما يريد خالق الخلق فباتت تصرخ الى وقت السحر وبعد ذلك وضعت مولودا ذكر وهو اسود ادهم مثل الفيل ادغم افطس الانف والمناخر معبس الوجه والمحاجر مفلل الشعر هدل الاشداق مكدر الاماق صعب الاخلاق صلب العظام كبير الاقدام كانه قطعة غمام باذان كبار واحداق يتطاير منها شرر النار وله مناكب شداد وخلقته تشبه خلقة الامير شداد ففرح به ابوه لما راه ويعنتر سباه..... وكانت امه اذا منعته من الرضاع يههم ويدمدم كالسباع وتحمر عينيه وتصير كانها الجبر اذا اضرم او كانها قطع العندم.... ولما صار له من العمر تسعة اشهر فصار يدرج بين الاطناب ويمسك الاوتاد يقلعها ويعافر الكلاب ويخانق الصغار ويصرعها فلم يزل على ذلك حتى خرج من حد الرضاع وفي القبيلة ذكره شاع..... قال الراوى وكان شاس اكبر اولاد الملك زهير وهو الموصى له بالملك بعده وكان لشاس عبيد يستى داجى عظيم التجبر شديد التكبر وشاس يحسبه لاجل شدته وفعاله وحفظه لامواله وكانت هيبه داجى من هيبه مولاه وما فى العبيد الا من يخشاه وهو قد طمع فى ساير العبيد واستخدم القريب والبعيد والضعيف والشديد وكان عنتر لا يعده ولا يحسب له حساب وهو عنده احقر من الكلاب فلما كان يوم من الايام تجمعت الصعايك والارامل والايتام والكل قد اتوا حتى يسقوا جمالهم والاغنام وهم عند الماء قيام وعبد شاس مانع جميع الناس من الوصول الى الغدير وهو قد ملكه من ساير نواحيه حتى يسقى اموال مواليه فعند ذلك تقدمت اليه عجوز من العجايز

واضافوها الى ما كان معهم من النياق والجمال وساروا يطلبوا ديارهم ولاطلاع
فجدّوا على قطع الفيافي والوديان الى ان امسى المسا فنزلوا على بعض
الغدران فنظر الامير شداد الى تلك الامة التي ساقوها مع النياق فحليت
في قلبه محبتها والى وصالها اشتاق لاجل ما رأى من نعومة اطرافها ولين
اعطافها وتلاطم امواج اردافها وحسن لونها وغنج عيونها وسحر جفونها وقد
ابصر لها عيون احد من سيوف المنايا وبرق ثناياها المع من المرايا ومبسمها
عذب وقوامها رطب وهى كما قيل فيها هذه الابيات

وفى السود معنى لو عرفت بيانه ؛ لها نظرت عيناك بيضا ولا حبرا
ليانة اعطاف وغنج لواحظ ؛ يُعَلِّمَن هاروت الكهانة والسحرا
ولولا سواد الخال فى خدّ ابيض ؛ لها عرفوا العشاق يوما له قدرا
ولولا سواد المسك ما كان غالبا ؛ ولولا سواد الليل ما تنظر الفجرا

قال الناقل فعند ذلك اختلا بسها الامير شداد وواقعها غصبا عنها فلما
راوه ارفاقه ارادوا ان يفعلوا كفعله لان القوم جاهلية بين الانام لا يعرفوا
الحلال من الحرام لانهم كانوا فى زمان فترة يتقلبوا تحت المشية والقدرة
لا رسول يمنعهم عن ركوب الاثام ولا شريعة تعرفهم الحلال من الحرام بل
العقلا منهم ينتظرون فى الليل والنهار طلوع شمس الرسالة سيدنا محمد
النبي المختار وكان مذهبهم فى ذلك الزمان المداومة على حفظ الجار
ولا فتخار باعطا الذمام واطعام الطعام فترك الامير شداد لارفاقه الغنيمة
كلها واخذ لنفسه تلك الامة واولادها وكان اسمها زبيبة فلما وصلوا
الى الحى بعثها الامير شداد الى المرعى وصارت هى واولادها للجمال ترعى
..... فما زالت على ذلك الحال وتمضى عليها الايام والليال حتى بان

كأنها البحر العجاج المتلاطم بالامواج من كثرة العبيد والغلمان والجوار
 الحسان والخيل المختلفة الالوان والقوم في امان من غير الزمان فلما نظروا
 بنى عبس الى احوالهم وكثرة خيلهم ورجالهم خافوا على انفسهم من الهجوم
 عليهم وعرجوا على مراعيهم فرأوا الف ناقة ترعى وقد اوسعت في المرعى
 اسنامها قد مالت على اجنابها من كثرة العشب والكلأ ومع تلك النياق
 امة سودا وهي ترعىها في جنبات البیدآ وكانت هذه الامة لیة لاعطاف مية
 الاراداف مليحة الاعتدال كأنها الغصن اذا مار نهدها مقعد وثناياها مثل البرد
 ومع تلك الامة ولدين اطفال وهم يعينوها على رعى الجمال ويدورون من
 حولها ذات اليمين وذات الشمال فلما نظرت بنى عبس الى تلك النياق
 جدوا لها في اللحاق وساقوها سوق الارانب ولدغوها بأسته الرماح من كل
 جانب فهدت النياق خطاها واوسعت في مشيها وتلك العبيدين والامة
 من وراها وبنى عبس في امرها متاهبين للقاء من يلحقها فما ساروا الا قليل
 حتى طلع من خلفهم الغبار ومن تحته صياح الرجال وهممة الابطال ولم
 تكن الا ساعة حتى ادركوهم وهم لهم طالبين وصاحوا ويلكم يا مذلولين يا
 ساخوذین این يُنجيكم الهرب ونحن لكم في الطلب فلقد سعيتم بأرجلكم
 الى اجالكم وقدمتم الى هلاككم ووبالكم فلما رأت بنى عبس الاعداء قد لحقوها
 الموت اعتسها وقومت استسها واستقبلوا القادمين وانقضوا عليهم مثل الشواحين
 وثبتوا الاجنة وعملت بينهم الضجة والرنة فسال الدم وجرى ومددوا الفرسان
 على اديم الثرى وتركوهم لوحش البرقري هذا وانقل عزم الاعداء وعجزوا
 عن لقاء بنى عبس فولوا على اعقابهم بتعن بعد ما قتلت ابطالهم وأخذت
 اموالهم فعند ذلك جمعوا بنى عبس اسلاب القتلا والخيول الشاردة في الفلا

منتخبات من ميسرة عنتر

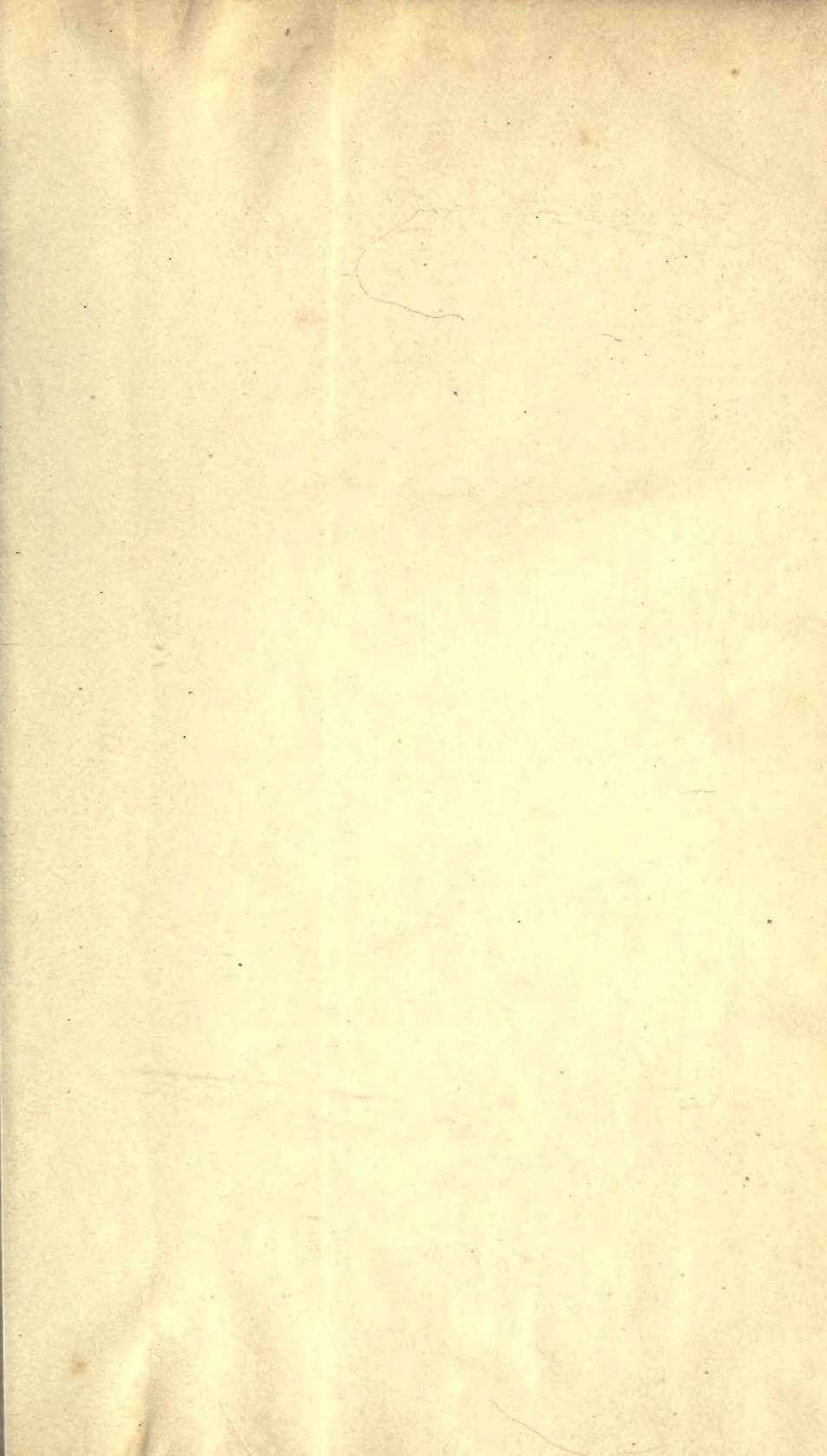
قال الراوى ان عشرة من فرسان بنى عيس اقتتروا وقتل مالهم وذلك من كثرة الضيفان فعزموا على الغزو والغارة على اموال العربان كما جرت لهم العادة فى ذلك الزمان فاجتمعوا واتوا الى عند الامير شداد واعلموه بما هم معولين عليه بين العباد لانه كان اميرهم وبطلهم يوم الطراد فانفق معهم الامير شداد وساروا من ارض الشربة وهم فى تلك الجماعة والصحة غايصين فى الحديد مسرلين بالزرزد النصيد يطلبون كسب الاموال من الخيل والجمال فابعدوا عن ارضهم لانهم لا يحبوا الغارة بالقرب من ديارهم ودخلوا ارض بنى قحطان فجعلوا يكمنوا النهار ويسيروا الليل فى الظلما حتى اشرفوا على جبال اجا وسلمها فنظروا بين الجبلين قبيلة عامرة واموالهم وافرة لهم مضارب وخيام ورايات واعلام واكثر المضارب من الدبقي والديباج والحلة

منتخبات من سيرة

عنتربن شداد

العيسى

PJ
349
P35
v.1

Paris. Ecole nationale des
langues orientales vivantes
Chrestomathies orientales

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

